57.06(038)
М 48

000000143089
Бібліотека Київського університету ім. Б. Грінченка

Марія і Микола

Бучинські

Братіслава

57.06 (038)
М48

ЗБІРНИК МАТЕМАТИЧНО-ПРИРОДОПИСНО-ЛІКАРСЬКОЇ СЕКЦІЇ
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА
ТОМ XXII.
SAMMELSCHRIFT DER MATHEMATISCH-NATURWISSENSCHAFTLICH-ÄRZTLICHEN SEKTION
DER ŠEVČENKO-GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN IN LEMBERG
BAND XXII.

МИКОЛА МЕЛЬНИК.

УКРАЇНСЬКА НОМЕНКЛЯТУРА ВИСШИХ РОСТИН

43640

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
БІБЛІОТЕКА

БІБЛІОТЕКА
СЛОВ'ЯНСЬКИЙ РЕСПУБЛІЦІ

У ЛЬВОВІ, 1922.
НАКЛАДОМ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА.
З ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА.

45.000 ну

Вступне слово.

Щоби докладно означити якусь ростину, треба вишукати єї наукову назву і систематичну приналежність. Без сього не можливе дальше пізнанє ростинного світа. Науковою назвою кождої ростини є єї латинська назва, зложена з двох слів. Перше з них означає рід (genus) ростини, а друге єї вид (species), яким вона ріжнить ся від инших видів того самого роду. Так пр. *малина* і *ожина*, що належать до роду Rubus, називають ся, перша: Rubus (родова назва) Idaeus L. (видова назва), а друга: R. fruticosus L. При кінци дописує ся ще скорочене назвиско автора, що перший ростину описав і назвав (L = Linnaeus). Часто буває, що один вид має кілька наукових латинських назв (гл. чч. 1, 16, 50, 2196 ітд.), що їх надали єму ріжні автори в ріжних часах. Щоби в тім випадку не було похибок, постановив міжнародний ботанічний конґрес у Відни в р. 1905 називати кожду ростину назвою, яку вона дістала від першого автора. За вихідну точку сього першенства принято рік 1775, в якім появило ся епохальне дїло Лїннея: Genera plantarum. Однак помимо сього в новійших ботанічних систематичних творах, як і в шкільних підручниках можна часто подибати ріжнородність в принятих назвах деяких ростин, бо нераз досить тяжко віднайти, котра з поданих назв є давнійша, а котра пізнійша. — Загально принятою науковою мовою в природописній номенклятурі є латинська мова. Причиною сього є обставина, що вона досї як міжнародна шкільна, а при тім мертва мова найлїпше надає ся до витвореня штучних слів. Такі слова уживані в систематичній ботанїцї не мають часом ніякого змислу і тому не можна їх перевести на живу мову (пр. Cytisus Laburnum або Physalis Alkekengi ітд.). Та помимо сього творенє таких слів в науковій термінольоґії є конче потрібне, бо народні назви не вистарчають до означеня всїх істнуючих видів ростин. Крім сього народні назви ростин не легко підчиняють ся правилам бінарної номенклятури, бо жива мова називає кождий предмет одним словом, не звертаючи уваги на єго схожість з иншими предметами. У відношеню до українських народних назв ростин належить завважати, що вони, з огляду на обширність

українських земель, є дуже ріжнородні. Одна і та сама ростина, навіть найзвичайнійша, має в ріжних околицях ріжні назви (гл. чч. 549, 2053 ітд.), а досить часто та сама назва означає цїлком відмінні ростини (пр. мітлиця, мокрець, перекотиполе ітд., гл. в II. части збірника). — Побіч латинської термінольоґії уживає ся в практиці також і народних назв. У народів, що здавна мають свої власні огнища науки, народна номенклятура і термінольоґія є вповнї зібрана, розслїджена та пристосована до практичного ужитку. Про нашу ботанїчну номенклятуру не можна поки що сего сказати. А вона є дуже богата і чимало матеріялу зібрано до неї між нашим народом. Сей матеріял рішив ся я зібрати в одну цїлість і впорядкував єго так, що кожду назву ростини чи то наукову чи чисто народну можна вишукати без великої втрати часу. Зробив я се нарочно в тій цїли, щоби кождий, що цїкавить ся ростинами і їх народними назвами або збирає такі назви, міг у низше поданому збірнику справити хибно записані, зглядно дописати нові народні назви разом з поясненем значіня тих послїдних. В сей спосіб доповнений і справлений список всїх наших народних назв ростин творив би підставу до виготовленя сталої номенклятури українських ростин. Перші проби такої номенклятури находимо вже в шкільних підручниках І. Верхратського. Проти неї підношено нераз закиди, немовби то вона була штучна, незрозуміла і тяжка до вивченя. Не перечу, що в нїй подибує ся багато штучних назв і то головно у заграничних, а навіть і деяких краєвих ростин, для яких покищо не найдено народних термінів. Однак і ті штучні назви не є словами без змислу і значіня. Деякі з них зладжені навіть зовсїм удачно на взір бінарної латинської номенклятури. Вкінци не всї народні назви надають ся для наукової номенклятури. Нераз мусить ся їх переробити та приноровити до правил літературної мови. Та мимо сього розслїджене всїх чисто народних термінів є дуже важне, бо вказує спосіб, як наш нарід творить назви, та як ми повинні поступати при витворюваню нових термінів в науцї. Сього правила придержував ся Верхратський і тому його наукова номенклятура ростин є найбільше зближена до народної. Отсе й причина, що всї наукові назви ростин, впроваджені Верхратським до шкільних підручників, взяв я майже без зміни до мойого збірника, заявляючи при тім, що як всї инші так і вони не є вже усталені, але можуть бути змінені або заступлені лїпшими та відповіднїйшими термінами.

Наукові назви були би найвідповіднїйші, колиб їх усталила комісія, зложена з фахових людий, а не один хочби навіть дуже добре обізнаний з предметом чоловік, бо тільки основна дискусія і виміна думок може довести до позитивного висліду. Мій збірник доповнений ще новими народними термінами міг би бути провідником в таких дискусіях.

Він складає ся з двох частий. Перша обіймає латинські назви дико ростучих і деяких плеканих ростин, уложені після азбуки і означені порядковими числами. По кождій латинській назві наступає (тимчасова) научна українська назва, відтак инші народні назви тої ростини з поданем автора, від якого виписано одвітну назву, а декуди з поданем місцевости (пр. села, місточка, повіту і т. п.), в якій народ на означене ростини сеї або тої назви уживає. Вигляд ростин означено скороченими в систематичній ботаніці загально принятими знаками. І так пр. зела, себто ростини з надземним зільним гоном і річним або дволїтним коренем, що цвитуть лише раз і гинуть по дозріві овочів, мають знак ⊙ згл. ☉. При билинах, що мають витревалі (зимуючі) підземні гони (бульву, цибулю, корняк) і з них що року пускають нові цвитучі била, поставлено знак 4. Підкущі є також тревалими ростинами. Долішна часть їх била є здеревіла, а з неї що року розвивають ся зелені галузки, що відтак відпадають (пр. ляк, материнка). Вони отже творять перехід від билин до деревних ростин (кущів і дерев) і для них то не подано осібних знаків, лише словами зазначено: підкущ, кущ, дерево. Вимір ростин зазначено в метрах і центиметрах, а то в тій цїли, щоби відразу можна з'орієнтувати ся, до якої висоти згл. довжини (при спинаючих ся або лежачих ростинах) доростає та або инша ростина. Короткою заміткою вказано відтак, де ростина звичайно находить ся, чи вона росте у нас дико в лїсах, на полях, луках, степах, болотах ітд., чи буває плекана і звідки єї до нас спроваджено. Рівночасно зазначено, чи вона є розповсюднена на всїх чи лише на деяких українських областях. В послїднім случаю вичислено ті области в скороченю і подано імя автора, що ту ростину в даній области найшов і описав. — Римські цифри вказують, коли ростина цвите (пр. V—VII, зн. від початку мая до кінця липня). При отрійних ростинах поставлено хрестики: один, два або три, відповідно до сього, чи якась ростина є лише підозріла (†), чи отрійна (††), чи дуже небезпечна (†††). Ростини примінювані в аптиках на лїки означено буквами **Рл.** з додатком, котрих частий ростини уживає ся в лїкарстві. При тім не залишено і гомеопатичного значіня деяких ростин. Кінцеві замітки при декотрих ростинах вказують, до чого сїльський народ уживає сеї або тої ростини. Розуміє ся, що під тим зглядом матеріял далеко не вичерпаний і його належалоб доповнити, а то й осібно зібрати.

Друга частина збірника складає ся із самих українських назв. Вони упорядковані також по азбуцї. По кождій назві стоїть одно або більше чисел, що вказують, де тої назви належить шукати в першій частинї збірника. Числа надруковані товстим друком відносять ся

до назв принятих за научні терміни. — До уложеня сього збірника послужили менї крім власних записок також отсї книжки і брошурки:

Анненковъ Н., Ботаническій словарь. 2 изд. СПб. 1878 . . **Ан**

Верхратський Іван, Початки до уложення номенклятури і термінольоґії, природописної, народної, Львів, Зошит I, 1864 = **Вх**[1]; Зош. II, 1869 = **Вх**[2]; Зош. III, 1872 = **Вх**[3]; Зош. IV, 1872 = **Вх**[4]; Зошит V, 1872 = **Вх**[5].

Верхратський Іван, Спис важнїйших виразів з рускої ботанїчної термінольоґії і номенклятури з оглядом на шкільну науку в висших клясах ґімназії. Львів, 1892 . . . . . **Вх**[6].

Верхратський Іван, Ботанїка на низші кляси шкіл середних. У Львові, 1905 . . . . . **Вх**[7].

Верхратський Іван, Нові знадоби номенклятури і термінольоґії природописної народної, збирані між людом. Львів, 1908 . **Вх**[8].

Верхратський Іван, Ботанїка на висші кляси шкіл середних. У Львові, 1896 . . . . . **Вх**[9].

Грінчéнко Борис, Словарь української мови. У Київі. Том I, 1907, Т. II. 1908, Т. III. 1909, Т. IV. 1909 . . . . . **Грін.**

Желеховский Е. і Недільский С., Малоруско нїмецкий словар, Львів, 1885 і 1886 . . . . . **Желех.**

Кміцикевич В. і Спілка, Нїмецко-український словар. Чернівцї, 1912

Кобилянський Юлїян, Латинсько-український словар. Відень, 1912.

Kotula B., Spis roślin naczyniowych z okolic górnego Strwiąża i Sanu. Kraków, 1882 . . . . . **Кот**[1].

Kotula B., Spis roślin naczyniowych z okoliy Przemyśla. Kraków, 1880 . . . . . **Кот**[2].

Левченко М., Опытъ русско-украинскаго словаря, Кіевъ, 1874 **Левч.**

Партицкій О., Нїмецко-рускій словаръ. Львôвъ, 1867 . . . **Пар.**

Рогович А. С., Опытъ словаря народныхъ названій юго-западной Россіи, съ нѣкоторыми повѣріями и разсказами о нихъ. Кіевъ, 1874 **Рог**[1].

Рогович А., Обозрѣніе сѣменныхъ и высшихъ споровыхъ растеній, входящихъ въ составъ флоры губерній Кіевскаго учебнаго округа: Волынской, Подольской, Кіевской, Черниговской й Полтавской. Кіевъ, 1869 . . . . . **Рог**[2].

Rokossowska Z., O świecie roślinnym wyobrażenia, wierzenia i podania ludu ruskiego na Wołyniu we wsi Jurkowszczyźnie, pow. Zwiahelskim. (Zbiór wiadomości do Antropologii krajowej wyd. Akad. Umj. w Krakowie, T. XIII. 1889.) . . . . . **Рок.**

Таліевъ В. И., Опредѣлитель высшихъ растеній Европейской Россіи. 2-е изд. Харьковъ, 1912 . . . . . **Тал.**

Уманець М. і Спілка А., Словарь росийсько-український, Львів, Т. І. 1893, Т. ІІ. 1894, Т. ІІІ. 1896, Т. IV. 1898 . . . . . **Ум.**

Шейковскій К., Опытъ южно-русскаго словаря. Т. І. Кіевъ 1861, Т. V. Москва 1883—1886 . . . . . **Шейк.**

Шмальгаузенъ Ив., Флора юго-западной Россіи т. е. губерній: Кіевской, Волынской, Подольской, Полтавской, Черниговской и смежныхъ мѣстностей. Кіевъ, 1886 . . . . . **Шм.**

Шухевич В., Народні назви ростин зібраних на Гуцульщині, над Пістинькою Брустурскою в липни 1899 . . . . . **Шух.**

Яната А. А., Матеріялы по сорной флорѣ Мелитопольскаго и Днѣпровскаго уѣздовъ Таврической губерніи. Симферополь, 1912 **Ян[1].**

Яната А. А., Флора степи Мелитопольскаго и юго-западной части Днѣпровскаго уѣздовъ Таврической губерніи. Симферополь, 1913 . . . . . **Ян[2].**

Яната Н. і О., Спис рослин зібраних д. Громегою в Черкаському повіті на Київщині. Сімферополь 1912 . . . . . **Ян[3].**

J. Rostafiński, Przewodnik do oznaczania 1000 roślin dzikich i hodowanych. Kraków, 1911 . . . . . **Рост.**

A. Dinand, Taschenbuch der Giftpflanzen. Mannheim, 1911.

Dr. G. Hegi Illustrierte Flora von Mittel-Europa, Wien.

Dr. K. Fritsch, Excursionsflora für Oesterreich. Wien 1897.

Dr. E. Strasburger, Lehrbuch der Botanik für Hochschulen, Jena 1900.

Складаючи отсей збірник, мав я на думці не лише його наукове, але й практичне значіне, особливо для тих, що хочуть пізнати українські назви ростин, описаних в ріжних природописних творах під латинськими назвами. І противно, ті що читають наші літературні твори і находять в них часто при описах природи ріжні українські назви ростин цікаві знати, що се за ростини та які їх латинські назви. Вони вишукають їх легко в збірнику. Також рільники найдуть в нім спис майже всіх господарських, городових, лукових і лісових ростин з тими назвами, що є звісні в науці і торговлі. Не знаю однак, чи тим разом удало ся менї як раз сповнити бажанє всіх, що хотїлиб користати із подібного збірника. Припускаю, що в моїм збірнику найдуть ся пропуски, а навіть похибки в назвах деяких ростин, хоч що правда, виписував я їх дослівно із всіх менї доступних жерел. І тому всїлякі критичні замітки, а відтак доповненя чи справленя хибно записаних назв приймив би я з великою вдячностю.

Впов. Добродіям Дру Ів. Раковському за цінні уваги, а Дру Гр. Величкови за уваги і подані деякі народні назви складаю на отсім місци щиру подяку.

У Львові, в сїчни 1921 р. *Автор.*

Скороченя місцевостий

що в них найдено ростини і записано їх народні назви.

Ак = Аккерман.
Анв = Ананїєвський уїзд.

Бак = Баківці (пов. Бібрка).
Бал = Балучин (пов. Золочів).
Бар = Барич (пов. Перемишль).
Бат = Батичі (пов. Перемишль).
Бер = Бережани (повіт).
Берж = Бережни́ця (пов. Стрий).
Берз = Березовиця велика (пов. Тернопіль).
Берс = Берест (пов. Грибів).
Берх = Берхот (пов. Стрий).
Бис = Бистриця (пов. Дрогобич).
Біб = Бібрка (повіт).
Біли = Білина (пов. Самбір).
Біл = Більче (пов. Борщів).
Біль = Більче (пов. Дрогобич).
Біт = Бітля (пов. Турка).
Бли = Близянка (пов. Стрижів).
Бог = Богородчани (повіт).
Бол = Болехів (пов. Долина).
Бон = Бонарівка (пов. Стрижів).
Бор = Боратин (пов. Броди).
Бори = Бори́ня (пов. Турка).
Борщ = Борщовичі (пов. Львів).
Боян = Боянець (пов. Жовква).
Брд = Бродки (пов. Львів).
Бро = Броди (повіт).
Брс = Брустури (пов. Косів).
Брх = Бруховичі (пов. Львів).
Буд = Будилів (пов. Бережани).
Бут = Бутини (пов. Жовква).
Буц = Буцнів (пов. Тернопіль).
Буч = Бучач (повіт).

Ван = Ванівка (пов. Коросно).
Вач = Ваневичі (пов. Самбір).
Велб = Велика Білозірка (Мелітопольс. уїзд, Таврія).
Верб = Вербиця (пов. Рава руська).
Вербж = Вербіж (пов. Рудки).
Верв = Вербовиці (пов. Косів).
Верс = Вересиця (пов. Городок).
Верх = Верхрата (пов. Рава руська).
Вис = Висоцко (пов. Броди).
Виш = Вишенка мала (пов. Городок).
Від = Відинів (повіт Снятин).
Віл = Вільгівок (пов. Рава руська).
Вім = Вільки мазовецькі (пов. Рава руська).
Вов = Вовківка (Мелітопольс. уїзд, Таврія).
Вовч = Вовчинець (пов. Станиславів).
Вой = Войнилів (пов. Калуш).
Вол = Волинь.
Волс = Волосянка (пов. Турка).
Вор = Вороніжчина (Вороніж).
Вох = Ворохта (пов. Надвірна).
Вуз = Вузькая (татар. Юзкуи, Таврія).
Вуй = Вуйковичі (пов. Мостиска).

Гав = Гаврилівка (Таврія, Мелітопольс. уїзд).
Гал = Галичина (часть замешкана Українцями).
Ген = Геніческ (Таврія, Мелітопол. уїзд).
Гій = Гійче (пов. Рава руська).
Гли = Глиньско (пов. Жовква).
Глі = Глібока (пов. Серет, Буковина).

Гна = Гнатковичі (пов. Перемишль).
Гол = Голе (пов. Рава руська).
Голс = Голоско (пов. Львів).
Гор = Городище (коло Радомисля в Київщині).
Гра = Грабова (пов. Камінка струм.).
Гру = Грушатичі (пов. Перемишль).
Гря = Гряда (пов. Львів).
Губ = Губичі (пов. Дрогобич).
Гуц = Гуцульщина.

Даг = Дагмарівка (Таврія, Дніпровський уїзд).
Дал = Далява (пов. Дрогобич).
Дев = Девятер (пов. Рава руська).
Ден = Денисів (пов. Тернопіль).
Дер = Деревляни (пов. Камінка стр.).
Дерв = Деревня (пов. Жовква).
Дин = Диниська (пов. Рава руська).
Дід = Дідилів (пов. Камінка струм.).
Дми = Дмитрє (пов. Львів).
Добг = Доброгостів (пов. Дрогобич).
Добм = Добромиль (повіт).
Добр = Добрусин (пов. Жовква).
Дов = Довге (пов. Калуш).
Довк = Довжанка (пов. Тернопіль).
Дор = Дора (пов. Надвірна).
Дро = Дрогобич (повіт).
Дун = Дунковички (пов. Перемишль).

Еві = Евірник (пов. Косів).
Ево = Еворів (пов. Косів).
Езп = Езуполь (пов. Станиславів).
Елс = Елисаветівка (Таврія).

Жаб = Жабє (пов. Косів).
Жад = Жадова (пов. Рогатин).
Жел = Желдець (пов. Жовква).
Жов = Жовква (повіт).
Жур = Журавно (пов. Жидачів).

Зав = Завадів (пов. Львів).
Зак = Закомар (пов. Золочів).
Зал = Заліщики (повіт).
Зам = Заміхів (пов. Ярослав).
Замч = Замочок (пов. Жовква).
Зап = Запитів (пов. Львів).
Зар = Зарубинці (пов. Збараж).
Зас = Засанки.
Збо = Зборів (повіт).
Зол = Золочів (повіт).

Исп = Испас (пов. Коломия).

Ів = Іванівка (Таврія, Мелітопольс. уїзд).

Кав = Кавско (пов. Стрий).
Кад = Кадлубиска (пов. Броди).
Кал = Калуш (повіт).
Камв = Камінка волоська (п. Рава р.).
Камл = Камінка лісна (пов. Рава руська).
Камн = Камінка нова (пов. Рава руська).
Камс = Камінка струмилова (повіт).
Катер = Катеринославщина.
Київ = Київщина.
Кіз = Кізлів (пов. Камінка стр.).
Кіц = Кіцмань (Буковина).
Код = Колодіївка (пов. Станиславів).
Колд = Колодруби (пов. Рудки).
Кол = Коломия (повіт).
Ком = Комарники (пов. Турка).
Кон = Конюхів (пов. Стрий).
Конш = Конюшків (пов. Броди).
Корн = Корніївка (Таврія, Мелітоп. уїзд).
Кор = Коростенька (пов. Кросно).
Корч = Корчин (пов. Сколє).
Корш = Коршів (пов. Коломия).
Кос = Косів на Опілю
Кра = Красне (пов. Турка).
Крас = Красне (пов. Калуш).
Кре = Крехів (пов. Жовква).
Крив = Кривчиці (коло Львова).
Крм = Крим.
Кро = Кропивище (пов. Коломия).
Кроп = Кропивник старий (пов. Дрогобич).
Крос = Кросно (повіт).
Кру = Крушельниця (пов. Сколє).
Куб = Кудобинці (пов. Зборів).
Куд = Кудринці (пов. Чортків).
Куп = Купичволя (пов. Жовква).
Кур = Курники (пов. Яворів).

Лав = Лавочне (пов. Сколє).

Лан = Ланівці (пов. Борщів).
Лас = Ласківці.
Лем = Лемківщина.
Либ = Либохора (пов. Сколе).
Лиш = Лишня (пов. Дрогобич).
Ліщ = Ліщини (пов. Горлиці).
Луж = Лужок ярний (пов. Дрогобич).
Лук = Лукавиця нижна (пов. Сколе).
Люб = Любеля (пов. Жовква).
Любч = Любича князї (пов. Рава руська).
Лях = Ляхівці (коло Богородчан).
Ляш = Ляшки кор. (п. Перемишляни).
Льв = Львів (повіт).

Малб = Мала Білозірка (Таврія, Мелітоп. уїзд).
Мал = Малковичі (пов. Городок).
Ман = Манаїв (пов. Зборів).
Матв = Матвієвка (Таврія, Мелітоп. уїзд).
Мат = Матвієвці над Прутом (пов. Коломия).
Мах = Махнівці (пов. Зборів).
Мац = Маційова (пов. Новий Санч).
Мацк = Мацьковичі (п. Перемишль).
Мач = Мачишин (пов. Жовква).
Менч = Менчекури (Таврія, Мелітоп. уїзд).
Мер = Мервичі (пов. Жовква).
Мик = Микитинці (пов. Косів).
Мико = Миколаїв (пов. Радехів).
Мику = Микуличин (пов. Надвірна).
Мил = Милятин старий (пов. Камінка стр.).
Мих = Михайлівка (Таврія, Мелітоп. уїзд).
Мок = Мокротин (пов. Жовква).
Мос = Мости великі (пов. Жовква).
Мша = Мшана (пов. Городок).

Наг = Нагуєвичі (пов. Дрогобич).
Над = Надвірна (к. Станиславова).
Нег = Негрибка (пов. Перемишль).
Ніж = Ніжбірок (пов. Гусятин).
Нов = Новошиці (пов. Самбір).
Новм = Новомихайлівка (Таврія).
Н. Олк = Н. Олексіївка (Таврія, Дніпров. уїзд).
Н. Усп. = Н. Успенівка (Таврія, Мелітоп. уїзд).

Одр = Одрехова (пов. Сянок).
Ожд = Ожидів (пов. Золочів).
Олс = Олесько (пов. Золочів).
Олш = Олеша (пов. Бучач).
Оль = Ольшаниця (пов. Ліско).
Опак = Опака (пов. Дрогобич).
Опар = Опарівка (пов. Стрижів).
Опо = Опорець (пов. Сколе).
Орх = Оріхівці (пов. Перемишль).
Осп = Остапе (пов. Скалат).
Ост = Острів (пов. Камінка стр.).
Оств = Острівчик (пов. Золочів).
Осц = Островець (пов. Золочів).
Отр = Отрада (Таврія, Мелітоп. уїзд).

Пав = Павлівка (Таврія, Мелітоп. уїзд).
Пак = Пакушівка (в Сянїччині).
Пер = Перегіньско (пов. Долина).
Перм = Перемишляни (повіт).
Перш = Перемишль (повіт).
Перерів = (пов. Коломия).
Пет = Петрухова воля (п. Стрижів).
Печ = Печенїжин (повіт).
Печн = Печенїя (пов. Перемишляни).
Пик = Пикуловичі (пов. Львів).
Пил = Пили (пов. Жовква).
Підб = Підберезці (пов. Львів).
Підв = Підволочиска (пов. Скалат).
Підг = Підгайці (повіт .
Підгор = Підгорідці (пов. Сколе).
Підл = Підлисе (пов. Золочів).
Підлж = Підлуже (пов. Станиславів).
Підлт = Підлюте (пов. Долина).
Підс = Підскошено (Таврія, Мелітоп. уїзд).
Пізн = Пізнанка гетманьска (повіт Скалат).
Піск = Піски (пов. Львів).
Піст = Пістинь (пов. Косів).
Пісч = Пісочна (пов. Жидачів).
Плв = Плаве (пов. Сколе).
Под = Поділе.
Пол = Поляна (пов. Львів).
Полн = Полянчик (пов. Ліско).
Полт = Полтавщина.

Полх = Полюхів (пов. Перемишляни).
Пот = Потелич (пов. Рава руська).
Прс = Пристань (пов. Жовква).

Рав = Рава руська (повіт).
Рад = Радимно (пов. Ярослав).
Радм = Радомисль (Київщина).
Раж = Ражнів (пов. Броди).
Рах = Рахманівка (Таврія, Мелітоп. уїзд).
Рек = Реклинець (пов. Жовква).
Ріп = Ріпник (пов. Коросно).
Ріпн = Ріпнів (пов. Камінка стр.).
Роз = Розгадів (пов. Зборів).
Розг = Розгірче (пов. Стрий).
Роздж = Розджалів (пов. Сокаль).
Розд = Розділ (пов. Жидачів).
Рост = Ростока (пов. Нов. Санч).
Руд = Руда (пов. Жидачів).

Сам = Самбір (повіт).
Сема = Семиківці (пов. Станиславів).
Сем = Семигинів (пов. Стрий).
Сив = Синевідско вижне (пов. Сколє).
Син = Синевідско нижне (пов. Сколє).
Сіл = Сілец Белзкий (пов. Сокаль).
Сіц = Сілец Беньків (пов. Камінка струм.).
Ска = Скала (пов. Борщів).
Скв = Скварява нова (пов. Жовква).
Ско = Сколе (повіт).
Ском = Скоморохи (пов. Сокаль).
Слв = Славско (пов. Сколє).
Смл = Смільна (пов. Дрогобич).
Смо = Смолинь (пов. Рава руська).
Сок = Сокаль (повіт).
Сокл = Соколя (пов. Камінка стр.).
Сол = Солотвина (пов. Богородчани).
Сос = Сосниця (пов. Ярослав).
Спа = Спас (пов. Долина).
Спс = Спасів (пов. Сокаль).
Стан = Станиславів (повіт).
Стар = Стара Сіль (пов. Стар. Самбір).
Старв = Старівня (Старуня) (повіт Богородчани).
Старс = Старий Самбір (повіт).
Стац = Стацева (пов. Снятин).
Стеб = Стебник (пов. Дрогобич).
Стіб = Стібно (пов. Перемишль).
Стр = Стрий (повіт).
Стра = Страдч (пов. Городок).
Стро = Стронибаби (пов. Золочів).
Стру = Струтин (пов. Золочів).
Сур = Суровиця (пов. Сянок).
Сух = Суховоля (пов. Броди).
Сухд = Суходоли (пов. Броди).
Схд = Східниця (пов. Дрогобич).
Сян = Сянок (повіт).

Тавр = Таврія.
Тер = Тернопіль (повіт).
Тил = Тилич (пов. Новий Санч).
Тис = Тисьмениця (пов. Товмач).
Тов = Товмач (повіт).
Топ = Топорівці (пов. Городенка).
Торг = Торгів (пов. Зборів).
Тор = Торговиця (пов. Городенка).
Торк = Торки (пов. Сокаль).
Точ = Торчиновичі (пов. Самбір).
Туж = Тужилів (пов. Калуш).
Тур = Турє (пов. Старий Самбір).
Турн = Туринка (пов. Жовква).
Тус = Тустановичі (пов. Дрогобич).
Тух = Тухля (пов. Сколє).
Тухк = Тухолька (пов. Сколє).

Угв = Угнів (пов. Рава руська).
Угр = Угорська Україна.
Ук = Україна.
Ум = Умань (Київщина).
Ун = Унятичі (пов. Дрогобич).
Ур = Урич (пов. Сколє).
Усп = Устє попруцке (пов. Снятин).
Уст = Устіянова (пов. Ліско).
Утр = Утропи (пов. Косів).

Фед = Федорівка (Таврія, Мелітоп. уїзд).
Фел = Фельштин (Старий Самбір).

Харк = Харківщина.
Херс = Херсонщина.
Хил = Хильчиці (пов. Золочів).
Хир = Хирів (пов. Старий Самбір).
Хол = Холоїв (пов. Радехів).
Хот = Хотинець (пов. Яворів).
Хоти = Хотинецький уїзд.
Хотн = Хотинь (пов. Калуш).
Хрн = Хренів (пов. Камінка струм.).

Хут = Хутар (пов. Сколє).

Ціш = Цішки (пов. Золочів).

Черк = Черкаський уїзд.
Черн = Чернигівщина.
Черх = Чернихів (пов. Бібрка).
Чорн = Чорноріки (пов. Коросно).
Чорт = Чортків (повіт).

Шеш = Шешеровичі (пов. Мостиска).
Шол = Шоломия (пов. Бібрка).
Шот = Шотівка (Таврія, Мелітоп. уїзд).
Шпк = Шпиколоси (пов. Золочів).

Яв = Яворів (повіт).
Яж = Яжів (пов. Яворів).
Як = Яківлівка (Таврія, Мелітопольс. уїзд).
Ям = Ямниця (пов. Станиславів).
Ян = Янів (пов. Городок).
Яр = Ярослав (повіт).
Яс = Ясениця сільна (п. Дрогобич).
Ясе = Ясень (пов. Калуш).
Ясл = Ясло (повіт).
Ясн = Ясниска (пов. Городок).
Яст = Яструбичі (пов. Сокаль).

Часть I.

1. **Abies álba Mill.** (A. pectinata DC., Pinus picea L.) *Яли́ця звича́йна* (Вх[6]), — Єли́на (Грін) — Їль (Вх[8]), — Яли́на (Рог.[1], Ан). Дерево, 30—58 м високе. Творить розлогі бори на карпатськім Підгірю, також і в самих Карпатах, а в низинах лучає ся рідко пр. на Волині (Рог.[2]). V. РЛ. З ялиці добувають терпентину (скопитарь), що має примін в аптикарських ціlях. *Coniférae.*

2. **Abutilon Avicénnae Gaertn.** *Кола́чик волоха́тий.* ⊙ Вис. 30—150 цм. Росте зрідка межи бурянами на городах, а часом також в збіжу: Под., Київ., Полт., Харк., Херс., Катер. (Тал., Шм.), Тавр. (Тал., Ян.[1]). VII—VIII. *Malváceae.*

Acacia glutinosa

3. **Acer campéstre L** *Біло́клен* (Вх[7]), — Біло́клень (Вх[8]—Угр.), — Білокле́ни́на (Вх[8]—Угр.), — Бра́клен (Вх[7]), — Кленок (Ан), — Па́клен (Грін), — Па́клин (Вх[8]—Вуй.), — Паклина (Ян.[3]), — Су́клен (Вх[8]—Кол.), — Су́кліть (Вх[8]—Кол.). Звичайно буває кущем до 3 м високим або деревом високим на 10 м. Росте в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). V—VI. *Aceráceae.*

4. **Acer platanoides L.** *Клен звича́йний,* — Клен (Рог.[1]), — Клен остролисти́й (Вх[7]), — Кленина (Ан.), — Кленица (Грін.—Лв.). Дерево, 15—30 м високе. Росте поодиноко в лїсах і гаях, на долинах і в низших горах: всюди на українських областях. IV—V. *Aceráceae.*

5. **Acer Pseudoplátanus L.** *Явір* (Вх[7]), — Явор (Рог.[1]), — Яворина (Грін). Дерево до 25 м високе. В лїсах, зрідка. Гал. (Кот.[2]), Под. (Шм.), Вол. (Рог.[2]), Київ. (Шм.). V. *Aceráceae.*

6. **Acer tatáricum L.** *Чорно́клен* (Вх[7]), — Караяч (Грін), — Клен серцелисти́й (Вх[7]), — Не́клен (Рог.[1]), — Па́клен (Ан.), — Чорно́клен (Рог.[1]), — Чорно́клень

(Вх[8]—Угр.), — Чорноклúна (Рог.[1]), — Чорнóкленок Грін), — Чорнокленúна (Вх[8]—Угр.). Мале деревце або кущ до 6 м високий. В лїсах і зарiсниках, рідко: Под. (Рог.[2], Вх[7]), Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Черн. (Шм.), Тавр. (Ян.[3]), Угр. (Вх[7]). V—VI. *Aceráceae.*

7. **Aceras anthropóphorum R. Br.** *Без'острíжник звичáйний.* 4. Вис. 20—35 цм. На лїсових луках: Вол. (коло Житомира. Рог.[2]). V. *Orchidáceae.*

8. **Achilléa compácta Willd.** *Деревíй стýлений.* 4. Вис. до 50 цм. На відкритих місцях межи травою: полд. ч. Под. (Рог.[2]), Херс. (Шм.), Катер. (Тал.). VII—VIII. *Compósitae.*

9. **Achilléa Gérberi MB.** *Деревíй сíрий.* 4. Вис. 10—40 цм. На піскуватих і каменистих місцях: Херс., Тавр., Катер., Харк., Полт. (Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

10. **Achilléa leptophýlla MB.** *Деревíй жóвтий* (Ян$_2$—Елс.). 4. Вис. 10—40 цм. На піскуватих місцях і степах: Полуднева часть Под., Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VI—VII. *Compósitae.*

11. **Achilléa mágna L.** (A. tanacetifolia у ріжних авторів). *Деревíй велúкий.* 4. Вис. до 50 цм. В корчах, на степах і по вохких, бурянами заросших балках: Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]—Велб.). VI—VII. *Compósitae.*

12. **Achilléa micrántha MB.** (A. pubescens у ріжних авторів). *Деревíй дрíбноцьвíтий.* 4. На степах і горбках, рідко: Под. (Рог.[2]), Київ., Черн., Полт., Харк., Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VI—VII. *Compósitae.*

13. **Achilléa Millefólium L.** *Деревíй крíвáвник* (Вх[7]), — Білоголóвник (Рог.[1]—Київ.), — Деревéй (Ан.), — Деревíй (Рог.[1], Вх[1]—Печн.), — Деревíнь (Вх[2]—Стр.), — Деревнúк (Грін), — Деревнúк бíлий (Грін), — Зеленéць (Вх[2]—Кра.), — Кáшка (Ан.), — Керваснúк (Вх[8]—Мик., Угр.), — Крвавнúк (Рог.[1]), — Крéчка (Вх[5]—Мик., Вх[8]—Кроп.), — Крівáвник (Вх[1]—Зар.), — Крівáвниця (Вх[2]—Бíл.), — Кровáвник (Рог.[2]), — Кровнúк (Вх[8]—Лав.), — Крячка (Вх[8]—Кроп.), — Морковять (Грін.), — Муращівнúк (Вх[8]—Угр.), — Рýмер (Вх[8]—Бон.), — Серпíй (Вх[8]—Терн.), — Серпнúк (Вх[8]—Терн.), — Серпорíз (Вх[8]—Город., Рог.[1]). 4. Висота 30—70 цм. На полях, степах, межи корчами і в лїсах, дуже звичайна хопта на всїх укр. землях. VI—X. РЛ. Молоді части зела з цвітами (Herba Millefolii) мають приміненє в лїкарстві. Нарід уживає напару з цего зїля як домашного

лїку в жолудочних недомаганях, відтак на хрипку, кашель і перестуду. Свіжим соком запускають рану врізану серпом (звідси і його назва: серпій, серпоріз, серпник), від чого вона чорнїє, зашкаралуплює ся і скоро гоїть ся. (Вх[7]). Деревієм або кречкою годують индики, також як болить кого в середині, випиває келишок горівки підправленої кречкою і чісником (Вх[5]—Мик.). *Compósitae.*

14. **Achilléa nóbilis L.** *Деревій благоро́дний,* — Білоголо́вник (Ан.—Вор.), — Коломи́йка (Вх[8]—Дор.). 4. Вис. 15—30 цм. На полях, степах і межи корчами, часто: Київ., Черн., Полт., Харк., Катер., Херс., Под. (Шм., Рог.[1]), Тавр. (Ян.[2]), Гал. (Вх[8]). VI—IX. *Compósitae.*

15. **Achilléa pectináta Willd.** *Деревій гребеня́стий.* 4. Вис. до 50 цм. На степах і каменистих місцях: Под. (Рог.[2]), Херс., Тавр. (Шм.), Катер. (Тал.). VI—VIII. *Compósitae.*

16. **Achilléa Ptármica L.** (Ptarmica vulgaris DC). *Деревій чихавко́вий* (побуджує до чиханя). 4. Вис. 30—100 цм. На вохких луках, при берегах, рідко: Вол. (Рог.[2]). Частїйше лучає ся на вохких місцях, межи лозами, при берегах рік і озер. *A. Ptarmica L. var. cartilaginea* (Led. sp.), Торгу́н (Грін), а то в: Київ., Вол. (Рог.[2]), Черн., Полт., Катер. (Шм.). VI—IX. *Compósitae.*

17. **Achyróphorus maculatus Scop.** гляди ч. 1102.

18. **Aconitum Anthora L.** *То́я дрібноли́ста.* 4. Вис. 40—80 цм. В гаях і чагарах, зрідка: Под., Київ., Полт., Харк., Катер., Херс. (Шм.). VII—IX. (†††). Корняка вживано давнїйше на лїк проти глистів. *Ranunculáceae.*

19. **Aconítum Lycóctonum L.** (A. Vulpària Rchb). *То́я во́вча,* — Бою́ся (Ан.—Черн.), — Во́вчий ко́рінь (Грін.), — Лїсови́й про́стріл (Ан.—Черн.), — Цар-зілля (Ан.), — Цар-трава́ (Ан.). 4. Вис. 50—100 цм. В лїсах і чагарах, межи корчами, дуже рідко: Гал. (Перш. пов.), Херс., Харк. (Шм.), Под. (Рог.[2]). VII—VIII. (†††). Корняка і зела уживано давнїйше в лїкарстві. *Ranunculáceae.*

20. **Aconítum Napéllus L.** *То́я лабачи́й* (Вх[6]), — Боре́ць (Рог.[1]), — Зозу́лині черевички (Ан.), — Коса́тка (Вх[8]—Лем.). — Ко́шка (Вх[8]—Лем.). — Ла́бачий (Вх[8]—Мик.), — Лабушта́н (Вх[6], Грін., Шух.), — Нето́я (Вх[8]—Тухк., Лук.), — То́я (Вх[1]—Зар., Рог.[1]), — Ту́я (Вх[1]—Печн.), — Цар-зілля (Ан.), — Цар-трава́ (Ан.), — Черевички (Вх[8]—Льв.), — Чо́рне зілля (Ан.), — Чорното́я (Вх[8]—Плв.).

4. Вис. 50—130 цм. В горах, на полонинах росте дико, однак часто плекають єї в городах. VI—VIII. (†††). РЛ. Ріповатих бульв уживає ся в лїкарстві, а також і в гомеопатії. *Ranunculáceae.*

21. **Aconitum paniculátum Lam.** *Тóя волотúста.* 4. Вис. 30—100 цм. Росте в Карпатах і на Підгірю. VII—VIII. (†††). *Ranunculáceae.*

22. **Aconitum variegátum L.** *Тóя сорокáта.* 4. Вис. 100—150 цм. В лїсах і гаях, зрідка: Вол., Под. (Рог.[2]), Гал. (Кот.[2],—Перш.). VII—VIII. (†††). *Ranunculáceae.*

23. **Acorus Cálamus L.** *Шувáр звичáйний* (Вх[6]), — Аєр (Ан., $Вх_2$), — Аїр (Рог.[1]), — Гавя́р ($Вх_2$, Рог.[1], Ан.), — Га́йвір (Грін.), — Га́їр (Грін.), — Ір (Ан.—Полт.), — Коси́тень (Грін.), — Лепеха́ (Рог.[1]), — Жидівська лепеха́ (Рог.[1]), — Лепішни́к (Вх[8]—Черх.), — Лепешни́к (Ан.), — Бі́лий саш (Вх[8]—Угр.), — Бі́ла сашина́ (Вх[7], Вх[8]—Кор.), — Татара́к (Грін.), — Татари́нє (Вх[8]—Кіз.), — Татарни́к (Вх[8]—Бут. Сокл.), — Тата́рське зі́лля (Рог.[1], Вх[1]—Зар.), — Шава́р (Вх[8]—Бут., Сокл.), — Шува́р (Вх[1]—Зар.), — Явір (Рог.[2]), — Явіро́вий ко́рінь (Ан.), — Яр (Грін.). 4. Вис. 100—125 цм. Росте подекуди громадно на багнах, при берегах ставів: Гал. (Вх[7], Кот.), Черн., Київ., Вол., Под., Полт. VI—VII. РЛ.: Всї части сеї ростини сильно пахнуть. Корняка (Rhizoma Calami) уживає ся в лїкарстві. Відвар із сушеного корняка пють селяни на скріпленє жолудка і на поти. Розпарене, тепле листє прикладають до крижий, коли болять. *Aráceae.*

24. **Acroptílon Picris C. A. Mey.** гляди ч. 508.

25. **Actaéa spicáta L.** *Чорнéць колосовúй*, — Чаклó колосове́ (Вх[7]), — Во́вчі я́годи (Рог.[1]), — Чернéць (Рог.[1], Ян.[3]). 4. Вис. 30—60 цм. В тїнистих лїсах дуже розповсюднена ростина: Гал. (Кот.), Под., Вол., Київ., Черниг., Полт., (Рог.[2]), Харк., Херс. (Шм.). V—VI. (††). Цїла ростина, а головно чорні ягоди є отруйні. Давнїйше уживали їх в алльопатії на перечищенє. Тепер та ростина належить до гомеопатичних середників. *Ranunculáceae.*

26. **Adenophóra liliifólia Ledeb.** *Зелезни́к лелієвáтий.* 4. Вис. 30—100 цм. В лїсах, на лїсових луках, на степах і межи корчами: Гал. (Кот.[2]—Перш.), Вол., Под., Київ. (Рог.[2]), Полт., Черн., Катер., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Campanuláceae.*

27. **Adónis aestivális L** (= A. maculàtus Wallr., = A. miniàtus Jacq., = A. phoeníceus Fritsch). *Гори́цвіт лі́тній (черво́ний).* ☉ Вис. 30—50 цм. В збіжу: Гал. (Кот.[2]—Перш., Вх[7]), Вол., Под. (Рог.[2]), також Херс., Тавр., Харк. (Шм.). V—VII. (†). — Всі роди горицвіту отруйні, а що найменше підозрілі у всіх своїх частях. *Ranunculáceae.*

28. **Adónis autumnális L.** *Гори́цвіт осі́нній* (темночервоний), — Павли́ні о́чі (Рог.[1]). ☉ Вис. 7—30 цм. В збіжу на вапнистім ґрунті: Под. (Рог.[2]), Київ., Вол. (Шм., Тал.). VII—X. (†). *Ranunculáceae.*

29. **Adónis flámmeus Jacq.** (= A. anomalus Wallr.) *Гори́цвіт огни́стий.* ☉ Вис. 20—50 цм. На полях в збіжу: Вол., Бес., Херс. (Тал.). V—VI. (†) *Ranunculáceae.*

30. **Adónis vernális L.** *Гори́цвіт весняни́й* (жовтий, Вх[7]), — Гори́квіт (Вх[1]), — Гори́цвіт (Вх[1], Рог.[1], Ан.—Київ., Полт.), — Жовто́цвіт (Ан.), — Ти́рлич (Ан.). ♃. Вис. 15—30 цм. На сухих вапнистих горбках і на степах межи травою: Гал. (Вх[7]), Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2]). IV—V. (†). З корняків і з насіння приготовляють ліки на скріплене в серцевих недугах. В гомеопатії має ся ростина також немале значіне. *Ranunculáceae.*

31. **Adóxa Moschatellina L.** *Бли́дниця пижмо́ва* (Ан.). ♃. Вис. 5—15 цм. На тінистих, вохких місцях, над лісовими потоками, головно у вільшинах, деколи дуже часто: Гал. (Кот.[2]—Перш.), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). IV—V. *Caprifoliáceae* (= Adoxaceae Fritsch).

32. **Aégilops caudáta Griseb.** (Ae. cylíndrica Host.) гл. ч. 2201.

33. **Aegopódium Podagrária L.** *Яглиця звича́йна,* — Боршéвка (Вх[8]—Бол.), — Гер (Вх[1]—Печн.), — Дя́глиця (Грін), — Сни́тка (Рог.[1]), — Хáва (Вх[8]—Угр.), — Яглúця (Вх[8]—Підл., Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Яглúчка (Вх[8]—Підл.). ♃. Вис. 60—100 цм. На вохких місцях в лісах, садах і огородах як звичайний бурян, всюди на укр. землях. VI—VII. *Umbelliférae.*

34. **Aeluropus littorális Parl.** *Травúця прибере́жна.* ♃. Вис. 25—50 цм. На морському березі при горлах Дністра, Бога, Дніпра (Шм.), також на пісковато-солончаковім побережу Озівського моря (Ян.[2]). VI—VII. *Graminéae.*

35. **Aésculus Hippocástanum L** (= Hippocàstanum vulgare Gaertn.). *Гіркокашта́н звича́йний* (Вх[7]), — Каштáн (Рог.[1]), — Каштáн кінський (Вх[7]). Дерево. Вис. до 30 м. Садять загально

по плянтах і городах. V—VI. Кору з молодих галузок варять і пють від пропасниці (Рок.—Вол.). *Hippocastáneae.*

36. **Aethusa Cynápium L.** *Блéкіт* (Вх⁶, Вх⁷), — Блекóт (Рок.—Вол.), — Кокóриш (Ан.), — Собáча петрýшка (Рог.¹). ☉ Вис. 40—100 цм. В тінистих місцях всюди на укр. землях. VI—VIII. (††). Листєм подібний до петрушки, від котрої ріжнить ся чісниковим запахом. Спожитий спричинює заворот голови, непритомність, сильне блуванє, а часом навіть і смерть. Проти спожитого блекоту дають квасне молоко, оцет, квас з капусти і т. и. — Єго уживають в гомеопатії. *Umbellifĕrae.*

37. **Agératum conyzoides L.** (A. odorâtum hort.). *Пахýчка звичáйна.* ☉ Вис. 20—60 цм. Росте всюди в гарячих краях як бурян, а у нас плекають єї в городах і парках про оздобу. VII—IX. *Compósitae.*

38. **Agératum mexicânum Sims.** *Пахýчка мексикáнська.* ♃. Вис. 20—125 цм. Росте дико в Мексику і Перу, а у нас плекають єї в ріжних відмінах по городах в цвітниках. VI—IX. *Compósitae.*

39. **Agrimónia Eupatoria L.** *Гладýшник правдúвий*, — Гладúшник (Рог.¹), — Золотнúк (Вх⁸—Кіз.), — Зрáдзілля (Грін, Шух.), — Кíшка (Ан.), — Кожýшечки (Ан.), — Кожýшка (Ан.), — Лúпник (Ан.), — Мáслянка (Вх²—Кол.), — Парúло (Рог.¹, Ян.³), — Парнúк (Ан.), — Печíнник (Ан.), — Підсметáнник (Вх²—Стра.: зілєм обкурюють корови, щоб давали густе молоко), — Порýшень (Ан.), — Рéпик (Ан.), — Репяшкú польóві (Ан.), — Смитáнник (Вх¹—Печн.), — Яблóшник (Довк.), — Яблýн (Довк.). ♃. Вис. 30—125 цм. В лїсах межи корчами, на горбах, сухих луках: звичайно всюди на укр. землях. VI—VII. — Відвар з зїля пють в недугах печінки. Також полочуть ним горло, коли болить. (Рок.—Вол.). Зїлєм випарюють також посуди (гладущики) на молоко, щоби зсїдало ся більше смитани. *Rosáceae.*

40. **Agrimónia odoráta Mill.** *Гладýшник пахýчий*, — Гладúшник (Рог.¹). ♃. Вис. 60—200 цм. Межи корчами і в гаях: Київ., Черниг., Полт., Под. (Шм.), Катер., Херс. (Тал.) VI—VII. *Rosáceae.*

41. **Agrimónia pilósa Led.** *Гладýшник мохнáтий*, — Глекопáр (Рог.¹). ♃. Вис. 50—150 цм. В гаях, лїсах, межи кущами: Київ., Вол., Под. (Рог.²), Черн., Полт., Харк. (Шм.). VI—VIII. *Rosáceae.*

42. **Agropýrum caninum P. B.** (= Tríticum canínum L. = T. sèpium Lam.). *Перíйка собáча.* 4. Вис. 50—150 цм. В тінистих лїсах, зрідка: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). VI—VII. *Graminéae.*

43. **Agropýrum cristátum P. B.** (= A. muricàtum Eichw., Tríticum cristàtum Schreb.). *Перíйка гребеняста*, — Овpашкóві хвости (Ан.). 4. Вис. 30—60 цм. На степах, горбках, межи корчами: Київ., Под., Полт., Вол. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VI—VII. *Graminéae.*

44. **Agropýrum dasyánthum Led.** *Перíйка коструба́та*, — Та́лїй (Грін.). 4. Вис. 30—80 цм. На піскуватих місцях, рідко: Харк. (Тал.), Катер., Тавр. (Шм.). VI—VIII. Трава шкідлива для худоби (Тал.). *Graminéae.*

45. **Agropýrum elongátum P. B.** *Перíйка ви́довжена* 4. Вис. 30—80 цм. На степах, каменистих місцях, солончаках: Полт., полд. часть Под. VI—VIII. *Graminéae.*

46. **Agropýrum intermédium P. B.** (A. glaucum R. et Sch.). *Перíйка серéдня.* 4. Вис. 60—125 цм. На степах, в корчах, досить часто: Под., Київ., Полт., Катер., Харк., Вол. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VI—VIII. *Graminéae.*

47. **Agropýrum junceum P. B.** *Перíйка сїтникова́* 4. Вис. 30—60 цм. На солончаках і степах, рідко: Под., Київ., Полт. (Рог.[2]). VI—VIII. *Graminéae.*

48. **Agropýrum orientále Koch.** *Перíйка східна́.* ⊙ Вис. 8—25 цм. На суглинковатім ґрунтї. Подекуди лучає ся масами в засївах збіжа: Тавр. (Ян.$_1$—Ген.). V—VI. *Graminéae.*

49. **Agropýrum prostrátum P. B.** *Перíйка лежа́ча*, — Жи́тничка (Ян.[1]—Шот.). ⊙ Вис. 8—25 цм. На степах і горбах в полд. Ук.: Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). IV—V. *Graminéae.*

50. **Agropýrum répens P. B.** (Tríticum rèpens L.) *Перíйка звича́йна*, — Перева́тка (Вх[8]—Мал.), — Перієва́тиця (В[7], В[4]—Дро), — Перíй (Вх[7], Вх[2]—Жов., Ян.[3]), — Перíйка (Вх[2]—Жов.), — Перієва́тка (Вх[8]—Вуй.), — Перни́ця (Вх[8]—Лем.), — Пирва́тка (Вх[8]—Яв.), — Пире́й (Ян.[1]—Вов., Рог.[1]), — Пирíй (Гал., Ян.[1]—Підс., Гав.), — Пірíй (Ан.), — Плеве́льниця (Вх[7]). 4. Вис. 60—125 цм. Навтям на хопта і лиха кормова трава на сїножатах, полях, городах, коло доріг: всюди на ук. землях. Сива відміна сеї трави: A. répens P. B. var. caesium Aschers. Сине́ць (Ян.[1]—Велб., Гав.), — Пирíй-Сине́ць (Ян.[1]—Шот.) розростає ся деколи

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА БІБЛІОТЕКА
БІБЛІОТЕКА

так, що збіже засіяне на степових подах (долинах) заглушує зовсім, а глядач має вражінє, що бачить перед собою синяву сіножать: Тавр. (Ян.[1], Ян.[2]). VI—VIII. РЛ. Корняка (Rhizoma seu Radix graminis) уживає ся в лїкарстві.

Graminéae.

51. **Agropýrum villósum Link.** *Перійка волохáта.* ⊙ Вис. 30—60 цм. На піскуватих місцях: Под. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). VI—VIII.

Graminéae.

52. **Agrostémma Githágo L.** (Githàgo segètum Desf.). *Кукíль збіжевúй,* — Кокíль (Грін), — Кукíль (Рог.[1], Вх[1]—Зар.), — Кукóль (Рог.[1]), — Кукýль (Вх[8]—Город.). ⊙ Вис. 30—80 цм. На полях в збіжу, головно в житї як навтямна хопта: всюди на ук. землях. VI—VII. (††). Насїнє змелене зі збіжем робить муку нездоровою. Єго уживає ся в гомеопатії.

Caryophyllàceae.

53. **Agróstis álba L.** (= A. stolonífera L.). *Мітлúця бíла* (Грін.—Шух.), — Метéлиця (Рог.[1]), — Метлю́г (Ан.), — Мятлúця (Рог.[1]), — Пирíй (Ан.), — Тонконíг (Ан.). ♃. Вис. 30—60 цм. На луках і в лїсах: майже всюди. VI—VII. Дуже добра на пашу, особливо єї відміна: var. gigantea Roth.

Graminéae.

54. **Agróstis alpína Scop.** (A. festucoídes Vill.). *Мітлúця альпійська.* ♃. Вис. 12—30 цм. В Карпатах на полонинах і в Київ. на піскуватих місцях (Рог.[2]). VII—IX. *Graminéae.*

55. **Agróstis canína L.** (= A. rubra All.) *Мітлúця собáча* ♃. Вис. 30 - 60 цм. На мокрих луках і в гаях: майже всюди. VII—VIII. *Graminéae.*

56. **Agróstis Spica venti L.** (= Apèra Spíca vènti P. B.). *Мітлúця полевá* (Вх[6]), — Метлúця (Вх[2]—Стра, уживають на мітли), — Метлю́г (Рог.[1]), — Мітлá (Вх[1]—Зар.), — Мітлúця (Вх[1]—Зар.), — Мітлúчина (Вх[1]—Бíл.), — Половýшка (Вх[4]—Корч.), — Хметелúцє (Вх[8]—Мач.), — Шмóвда (Вх[8]—Лем.). ⊙ Вис. 30—100 цм. На полях і луках і в бурянах звичайна хопта: майже всюди на ук. землях. VI—VII.

Graminéae.

57. **Agróstis vulgáris With.** *Мітлúця звичáйна,* — Метлю́к (Вх[8]—Лях.), — Мітлúця (Ан.), — Одностéблиця (Вх[8]—Пер.), — Половýха (Вх[8]—Крас., Пер.), — Половýшка (Вх[8]—Крас.). ♃. Вис. 20—60 цм. В гаях і на луках: майже всюди на ук. землях. VII—VIII. Не добра на пашу, бо найскорше

зі всіх трав половіє (вже при кінци липня і з початком серпня). *Graminéae.*

58. **Aira caespitósa L.** гляди ч. 729.

59. **Aira flexuósa L.** гляди ч. 730.

60. **Ajuga Chamaepítys Schreb.** *Дубра́к полевий,* — Богоро́дичне зі́лля (Ан.—Катер.), — Па́клун (Ан.—Катер.), — Кади́ло (Ан.). ⊙ і ☉. Вис. 10—20 цм. На полях і степах: Под. (Рог.[2]), Вол. (Тал.). *Labiáteae.*

61. **Ajuga Chía Schreb.** *Дубра́к пальчастоли́стий.* ♃. Вис. 10—20 цм. На полях, степах: Под., Херс., Полт., Катер. (Шм.), Тавр. (Ян.[1]). V—IX. *Labiátae.*

62. **Ajuga Genevénsis L.** *Дубра́к мохна́тий,* — Лойо́к (Рог.[1]), — Лою́к (Рог.[1]), — Суховёршки (Рог.[1]). ♃. Вис. 10—40 цм. На луках, в гаях межи корчами: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Черн., Київ., Полт. (Рог.[2]). V—VIII. *Labiátae.*

63. **Ajuga Laxmánni Benth.** *Дубра́к степови́й.* ♃. Вис. 20—50 цм. На степах і курганах: Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк., Тавр. (Шм.). V—VI. *Labiátae.*

64. **Ajuga pyramidális L.** *Дубра́к островёрхий,* — Богоро́дишник (Ан.), — Горля́нка (Ан.), — Гостроверёшки (Ан.), — Дівча́ча краса́ (Ан.), — Суховёршки (Ан.). ♃. Вис. 15—30 цм. На луках і в лісах: Черн. (Рог.[2]). V—VI. *Labiátae.*

65. **Ajuga réptans L.** *Дубра́к стело́х,* — Головёшечки (Рок.—Вол.), — Горля́нка (Ан.), — Гостроверёшки (Ан.), — Дівча́ча краса́ (Ан.), — Дубра́к (Вх[7]), — Лойо́к (Ан.), Суховёршки (Ан.). ♃. Вис. 15—30 цм. На мокрих луках, в лісах і зарослих ярах: Под., Вол., Київ. (Рог.[2]), Черн., Катер. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]), Гал. (Вх[7], Кот.[2]). V—VI. Відвар дають пити в горячці, але переважно купають дітий (Рок.—Вол.). *Labiátae.*

66. **Alchemílla arvénsis Scop.** *На́воротень полеви́й.* ⊙ Вис. 5—15 цм. На полях: Гал. (Кот.[2]), Вол. (Тал.). VI—VIII. *Rosáceae.*

67. **Alchemílla vulgáris L.** *На́воротень звича́йний,* — Гадю́нник (Вх[2]—Бис.), — Львина ла́па (Рог.[1]), — На́воротень (Вх[1]—Підб.), — Наворо́тник (Грін), — Навратни́к (Вх[8]—Угр.), — При́ворот (Ан.), — При́воротень (Ан.). ♃. Вис. 10—30 цм. На сухих луках, по зрубах, проріджених лісах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн. (Рог.[1]), Харк. (Шм.). VI—VII. *Rosáceae.*

68. **Aldrovándia vesiculósa L.** *Альдрова́ндія міхурча́ста.* 4. Вис. 5—10 цм. В стоячих водах і на болотах: Гал., Вол., Київ. (Шм.), Полт., Харк., також в гирлї Днїпра (Тал.). VII—VIII. Ростина комахоїдна, замітна тим, що єї листки є в мінїятурі устроєні так, як у звісної північно-американської „Ловимухи". (Dionaea muscipula). *Droseráceae.*

69. **Alectorólophus májor Rchb.** (= Rhinànthus màjor Ehr., = R. Crísta gàlli var. màjor Döll., = Alectorólophus glàber Beck nec All.). *Дзвоне́ць бі́льший,* — Жо́вті бра́тчики (Ан.), — Бре́нчка (Вх[8]—Угр.), — Брязгі́тка (Ан.—Черн.), — Бубовни́к (Рог.[1]), — Дзвіне́ць (Вх[1]—Хол.), — Дзві́нка (Вх[8]—Лем.), — Звіно́к (Грін), — Звіно́чки (Ан.), — Звоне́ць (Ан.—Вор.), — Конопля́ник (Ан.), — Кошу́льник (Ан.), — Липчи́ця (Ан.), — Лущ (Вх[7]). ⊙ Вис. 15—50 цм. На луках, степах і полях: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн. (Рог.[2]). VI—VII. *Scrophulariáceae.*

70. **Alectorólophus minor Wimm et Grab.** (Rhinànthus minor Ehrh., = R. Crista gàlli L. z T.). *Дзвоне́ць ме́ньший,* — Боровéць (Ан.), — Бре́нчка (Вх[8]—Угр.), — Дзвоне́ць (Рог.[1]), — Дзві́нка (Вх[8]—Лем.), — Звіно́чки (Вх[1]—Печн.), — Звоне́ць (Ан.—Вор.), — Звоно́к жо́втий (Шух.—Гуц.). ⊙ Вис. 15—40 цм. На луках і по ровах межи травою: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ, Полт., Черн. (Рог.[2]). V—IX. *Scrophulariáceae.*

71. **Alisma parnassifólium L.** (= Caldèsia parnassifólia Parl.) *Жабня́к білозоролі́стий.* 4. Вис. 10—100 цм. На болотах, рідко: Київ., Полт., Харк. VII—IX. *Alismáceae.*

72. **Alisma Plantágo L.** *Жабня́к ба́бка* (Вх[6]),, — Бишни́к (Ан.), — Жабни́к (Вх[8]—Угр., Вх[4]—Ак.), — Жабня́к (Вх[6]), — Жо́вник (Ан.), — Ка́чечі пи́ски (Вх[1]—Печн.), — Водяни́й подоро́жник (Рог.[1]), — Водяни́й попу́тник (Ан.), — Укуси́льник (Ан.), — Ши́льник (Рог.[1]), — Часту́ха (Рог.[1]). 4. Вис. 10—70 цм. На мокрих місцях, болотах, в ровах, при берегах звичайна ростина: всюди на ук. землях. VII—VIII. *Alismáceae.*

73. **Alisma Plantágo var. terréstre Glück.** (A. arcuàtum Michalet.). *Жабня́к ба́бка каблукова́тий* (від каблуковато зігненої шийки стовпика). 4. Вис. 10—40 цм. Досить часто на степових подах (долинках): Тавр. (Ян[2]). VII—VIII. *Alismáceae.*

74. **Alliária officinális Andrz.** (= Sisýmbrium Alliària Scop.). *Чісни́чка звича́йна,* — Кінський часни́к (Ян.[3]), — Під-

га́йник (Ан.), — Свири́па (Ан.), — Чісни́чка (Вх[7]). ☉ Вис. 25—100 цм. На тінистих місцях звичайна хопта: всюди на ук. землях. V—VI. Має запах чіснику. *Cruciférae.*

75. **Allium angulósum L.** (= A. acutàngulum Schrad.). *Часни́к за́ячий* (Ан.), — Скорода́ (Ан.). 4. Вис. 30—70 цм. Листки вузко-лінійні, плоскі, коротші від гону, а цибуля валочкувато видовжена. На вохких луках, при берегах: Гал. (Кот.[2]—Перш.), Вол. (Рог.[2]), Київ., Полт., Катер., Херс., Тавр., Харк. (Шм.). VII—IX. *Liliáceae.*

76. **Allium Ascalónicum L.** *Цибу́ля шальо́тка* (Велич.), — Трибу́лька (Ан.). 4. Вис. 15—100 цм. Листки рурчасті, шиловато заострені, коротші від гону, а цибуля (підземний гін) подовгасто-яйцевата, скісна з численними побічними цибульками. Її плекають по городах для листків. Дико росте в Азії. У нас цвите дуже рідко. *Liliáceae.*

77. **Allium Cépa L.** *Цибу́ля звича́йна*, — Лук (Рог.[1]), — Лу́ковиця (Рог.[1]), — Цибу́ля (Рог.[1], Вх[6]). 4. Вис. 60—120 цм. Листки рурчасті і череваті, подібно як било, від котрого вони є коротші, а цибуля кулиста і дрібку сплощена. Цибулю плекають по городах і то: В першім році садять „висадки“ (велику цибулю), а на рік сіють „сіянку“ (насіннє з висадок), з котрої буває цибуля дрібонька. Ту цибулю беруть і вибуджують в мішках на оба кінці зашитих над печею [тому і зовуть єї „Бу́джінка“, — „Ди́мка (Вх[8]—Борщ.), — Димурка (Вх[8]—Мал.)] і садять третий рік на велику цибулю. Не вибуджена добре пускає довгі „трибухи“ або „стовпці“, але має маленьку цибульку. Як же вибудить ся, як треба, то натина буде в неї мала, але зато цибуля велика“ (Вх[2]—Дро). VI—VIII. Печену цибулю прикладають на чираки. У виварі з лушпин красять яйця на жовто. *Liliáceae.*

78. **Allium decípiens Fisch.** (A. tulipifólium Ledeb. sp.). *Цибу́ля широколи́ста* 4. Вис. 20—50 цм. Листки плоскі, не рурчасті, а цибуля яйцевата, зложена із співосередних лупин як у звичайної цибулї. На луках: Катер., Харк. (Шм.). VI—VIII. *Liliáceae.*

79. **Allium fállax Schult.** (A. montànum Schmidt). *Цибу́ля гірська.* 4. Вис. 20—25 (60) цм. Листки плоскі, не рурчасті, а цибуля часто зігнута, зложена з бурих лупин. На піскуватих і каменистих місцях, часто: Київ., Вол., Под. (Шм., Рог.[2]). VII—VIII. *Liliáceae.*

80. **Allium fistulósum L.** *Цибу́ля семилі́тка* (Величко), Плоди́стець (Вх[8]), — Плоди́стица (Вх[8]), — Плоди́сток (Вх[8]—Угр.), — Плоду́шка (Вх[8]—Город.), — Цибу́ля зимі́вка (Довк.), — Цибу́ля зимова́ (Велич.), — Цибу́ля ві́чна (Велич.), — Тата́рка (Рог.[1]). 4. Вис. 30—100 цм. Листки рурчасті так як і черевате било, від котрого вони є коротші, або й так довгі як било. Цибуля подовгаста (зложена з лупин) з численними побічними цибульками. Росте дико на татарських степах на Сибіри, а у нас плекають її по городах. VI—VIII. *Liliáceae.*

81. **Allium flávum L.** *Цибу́ля жо́вта.* 4. Вис. 20—60 цм. Листки півокруглі (пізнїйше рурчасті), нитковаті, так довгі як било або трохи коротші. Цибуля яйцевата з внїшними жовтавими і трохи скіристими лупинами. На степах і горбках: Київ., Под. (Рог.[2]), Херс., Харк., Тавр. (Шм.). VI—VIII. *Liliáceae.*

82. **Allium globósum Red.** (A. Caucàsicum MB.). *Цибу́ля кули́ста* (від кулистого цвітостану). 4. Вис. 20—30 цм. Листки нитковаті, округлі, коротші від била, а цибуля сильно видовжена з побічними цибульками, зложена з лупин. Росте на степах: Под., Херс., Катер. (Шм.). VII—VIII. *Liliáceae.*

83. **Allium margaritáceum Sibth. et Sm. var. guttátum Stev. (sp.)** *Чісни́к цяткáстий.* 4. Вис. 25—60 цм. Листки шерсткі, тонкі, півокруглі, а цибуля яйцевата з білими плїнковатими піхвами. На степах і горбах, рідко: Под., Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VII—VIII. *Liliáceae.*

84. **Allium moschátum L.** (A. tenuíssimum Habl = A. capillàre Cav.). *Цибу́ля пижмо́ва.* 4. Вис. 10—30 цм. Листки щетинуваті, округлі, трохи шерсткі, коротші від била, а цибуля яйцевата з внїшними бурими тонко-волокнистими піхвами. На каменистих місцях і степах: Под., Харк. (Шм.). VII—IX. *Liliáceae.*

85. **Allium oleráceum L.** (= A. carinàtum Poll.). *Цибу́ля ди́ка,* (Грін.), — Полеви́й чісни́к (Рог.[2]). 4. Вис. 30—60 цм. Листки тонко-лїнїйні, жолобчасті, а цибуля яйцевата з побічною меншою цибулькою. На луках, горбах, межи корчами: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VI—VIII. *Liliáceae.*

86. **Allium paniculátum L.** (A. pulchèllum Don.). *Цибу́ля мітелкува́та.* 4. Вис. 20—60 цм. Листки вузко-лїнїйні вкривають било майже до половини, а цибуля яйцевата, мало згрубіла, зложена із скіристо-болонистих лупин. Росте часто на сте-

пах, піскуватих місцях, межи корчами: Вол., Под., Київ., Черн., Полт., Харк., Катер., Херс., Тавр. (Шм., Рог.[2]).

Liliáceae.

87. **Allium Pórrum L.** *По́ри*, — Пор (Вх[7], Рог.[1]), — По́ра (Ан., Вх[8]—Добг.), — Поре́й (Рог.[1]), — Праж (Ан.), — Прас (Ан.). ☉ Вис. 30—85 цм. Листки широко-лінійні, плоскі, цибуля подовгаста, межи лупинами не має звичайно цибульок. Плекають в городах на ярину, подібно як і відміну порів т. зв. цибулю перлівку (Allium Porrum sativum), що не видає насіння, але розростає ся з одної цибульки в кільканайцять дрібних головочок. VI—VII. *Liliáceae.*

88. **Allium rotundum L.** *Цибу́ля гаду́ча* (Ан.). ♃. Вис. 30—90 цм. Листки плосколінійні, цибуля яйцевата, окружена побічними цибульками, червонобурої або темної краски. Росте звичайно на полях, горбках, межи корчами: Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Тавр., Харк. (Шм.). VI—VIII. *Liliáceae.*

89. **Allium sativum L.** *Чісни́к звича́йний*, — Часни́к (Желех., Рог.[1]), — Чесна́к (Вх[8]—Бол.), — Чесно́к (Рог.[1]), — Чисни́к (Тер.), — Чісни́к (Вх[6]), — Чосни́к (Рок.—Вол.), — Устро́й (Желех., Рог.[1]). ♃. Вис. 25—90 цм. Листки лінійні, плоскі, а цибуля зложена з цибульок (зубців). Плекають по городах, а дико росте в Азії на степах. VII—VIII. — Ужитий в малій скількости підпомагає травленю, виділяє слизь і виганяє хробаки, тому часто дають єго дітям від глист (Вх[7]). Також їдять багато чіснику, щоби охоронити ся перед зараженєм пошестною недугою. *Liliáceae.*

90. **Allium Schoenóprasum L.** *Трибу́лька* (Рог.[1], Вх[5]—Сам.), — Зрізованець (Вх[5]—Сам.), — Різанка (Вх[2]—Дов.). — Різанець (Ан.), — Сїянець (Ан.), — Требу́лька (Грін, Ан.). ♃. Вис. 15—30 цм. Листки рурчасті, менче більше так довгі як било, а цибуля поздовжна окружена болонистими, біложовтавими піхвами. Росте на степах і мокрих луках, рідко: Полт. (Рог.[2]), Херс. (Шм.), впрочім плекають єго майже всюди по городах. VII—VIII. *Liliáceae.*

91. **Allium Scorodóprasum L,** *Чісни́к поровий*, (подібний до порів), — Рокамболь. ♃. Вис. 50—100 цм. Листки плоско-лінійні, по берегах шерсткі, а цибуля кулиста, звичайно окружена побічними цибульками як у чіснику, до котрого також має подібний, але трохи лагіднійший смак. Росте дико на луках, горбках і в корчах: Гал. (Кот.[2]—Перш.), Київ., Черн.,

Вол. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). Також буває плеканий по городах. VI—VII. *Liliáceae.*

92. **Allium sphaerocéphalum L.** *Чісни́к круглоголо́вий.* 4. Вис. 30—90 цм. Листки півокруглі, значно коротші від била, а цибуля яйцевата з білими побічними цибульками. Росте дико на полях, курганах, в корчах і соснових лїсах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Черн., Катер., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Яп.[2]). VI—VII. *Liliáceae.*

93. **Allium strictum Schrad.** (A. Volhynicum Bess). *Чісни́к тугі́й.* 4. Вис. 20—50 цм. Листки лїнїйні, трошки жолобоваті, а цибульки видовжені сидять на скіснім корняку. На каменистих місцях: Вол. (коло Кременця), Харк. (Шм.). VI—VIII. *Liliáceae.*

94. **Allium ursinum L.** (A. latifolium Gilib.). *Цибу́ля медве́жа.* 4. Вис. 20—50 цм. Листки широкі, елїптично-ланцетоваті. Є їх звичайно два; з них один окружає своєю піхвою било, а другий належить до молодої цибульки. На мокрих, тїнистих місцях: Гал. (Кот.[2]—Перш.), Под., Вол., Київ., Харк. (Шм.). V—VI. *Liliáceae.*

95. **Allium victoriále L.** *Чісни́к гадю́чий,* — Га́дєчий чесно́к (Вх[8]—Жаб.), — Ле́вурда (Ан.). 4. Вис. 30—60 цм. Листки широкі ланцетоваті, в числї 2—3, виростають на округлім, прямім билї, а цибуля зложена з довгих цибульок, осаджених на скіснім підземнім билї. Росте в Карпатах на скалистих місцях. VII—VIII. Єго уживають против укушеню змиї, натираючи зїлєм, а іменно цибулею, укушене місце. Думають також, що вже від духу того чіснику змія втїкає. Тому то і носять часто „га́дєчий чесно́к“ при собі (Вх[8]). *Liliáceae.*

96. **Allium vineále L** (= A. litóreum Bert.). *Чісни́к полеви́й.* 4. Вис. 30—70 цм. Листки (в перерізї) майже округлі, рурчасті, зверху жолобоваті. Цибуля яйцевата, зложена з жовтавих цибульок (зубчиків). На полях і горбках: Вол. (Рог.[2], Шм.). VI—VIII. *Liliáceae.*

97. **Alnus glutinósa Gaertner.** (= A. rotundifólia Mill.). *Ві́льха чо́рна* (Вх[8]—Стр.), — Ві́льха звича́йна (Вх[6]), — Ві́льха (Рог.[1]), Ві́льши́на (Грін), — Оле́ши́на (Рог.[1]), — Оле́шни́к (Рог.[1]). Кущ або дерево до 25 м. високе. Росте по млаковинах, над потоками і ріками, творить також одноцїльні зарісники або гаї (вільшини): всюди на ук. землях. III—IV. *Betuláceae.*

98. **Alnus incána L.** *Вíльха бíла* (Вх[8]—Стр.), — Íльха (Рок.—Вол.), — Бíла óльха (Рог.[1]). Кущ або 10—25 м високе дерево. На мокрих місцях здовж рік і потоків: на карпатськім Підгірю і в гірських долинах (Вх[7]—Стан., Кот.[1]), Под., Київ., Черн. (Рог.[2]). III—IV. *Betuláceae.*

99. **Alnus viridis DC.** *Вíльха карлова́та*, — Ле́леч (Гуц.), — Ле́ліч (Вх[8]—Жаб.), — Ле́мич (Вх[2]—Кол.). Кущ 0·5—2·50 м високий, а рідше до 4 м. високе деревце. В Карпатах на полонинах, творить подекуди зарісники як косодеревина (Кот.[1], Вх[8]— на Чорногорі.). IV—V. *Betuláceae.*

100. **Alopecurus agréstis L** (= A. myosuroídes Huds.). *Ки́тник польови́й.* ⊙ або ☉. Вис. 20—40 цм. На полях, луках і при дорогах, рідко: Под. (Шм.), Вол., Полт. (Рог.[2]). IV—IX. *Graminéae.*

101. **Alopecurus fulvus Sm.** *Ки́тник бу́рий*, — Хво́стики (Ян.[1]—Підс.), Ми́шачий хві́стик (Ян.[1]—Гав.). ⊙ або ☉. Вис. 10—20 цм. На мокрих місцях, болотах, в ровах: майже всюди на ук. землях. V—VII. *Graminéae.*

102. **Alopecurus geniculátus L.** *Ки́тник колінча́стий.* ⊙ або ☉. Вис. 10—40 цм. Дуже звичайна трава на прибережних мокрих луках і болотах по обох берегах Дніпра і єго допливів межи Київом і Кременчуком (Рог.[2]), Под, Вол. (Рог.[2]), Гал. (Кот[2]—Перш.). V—IX. *Graminéae.*

103. **Alopecurus praténsis L.** *Ки́тник луговий* (Вх[7]), — Му́шка пшени́чна (Вх[8]—Сам.), — Ди́ке жи́то (Ян.[2]—Даг.), — Пири́й (Ан.). ♃. Вис. 30—100 цм. Всюди по лугах. V—VII. Належить до найлїпших пашних трав. *Graminéae.*

104. **Alopecurus Ruthénicus, Weinm** (= A. arundinàceus Poiret.) *Ки́тник тростникови́й*, — Сироголова́тень (Ан.), — Чорнохво́стник (Ан.). До попереднього дуже подібний, від котрого він ріжнить ся довшими підземними пагінцями. ♃. Вис. 30—100 цм. Звичайна трава на прибережних лугах Дніпра і на болотах в очеретї: Київ., Полт., Под. (Рог.[2]). V—VII. *Graminéae.*

105. **Alsíne glomeráta Fenzl.** *Мокре́ць купча́стий*, — Мокре́ць (Вх[1]—Печн.), — Мокри́ця (Грін), — Пере́рванець (Грін). ⊙ Вис. 7—25 цм. На каменистих місцях: Київ., Под., Херс., Тавр., Катер. (Тал.). V—VI. *Caryophyllácеae.*

106. **Alsíne tenuifólia Crantz.** *Мокре́ць тонколи́стий.* ⊙ Вис. 5—15 цм. На піскуватих і каменистих місцях, зрідка: майже всюди на ук. землях. V—VII. *Caryophyllácеae.*

107. **Alsine setácea M. et Koch.** *Мокре́ць щетинолисти́й.* 4. Вис. 7—20 цм. В соснових лїсах, на каменистих місцях і на степах, часто: Вол., Под., Київ., Херс., Катер., Полт. (Шм.). V—VIII. *Caryophyllácеae.*

108. **Althaéa cannabína L.** *Ма́льва конопля́ста.* 4. Вис. 150—300 цм. На луках, в корчах і гаях: Под., Херс. (Шм.), Катер. (Тал.). VII—VIII. *Malvácеae.*

109. **Althaéa ficifólia Cav.** *Ма́льва фіґоли́ста,* — Жо́вта ро́жа (Ян.[1]). ☉ Вис. 40—100 цм. На необроблених місцях межи бурянами: Под., Херс., Катер. (Шм.), Тавр. (Ян.[1]). VII—VIII. *Malvácеae.*

110. **Althaéa hirsuta L.** *Ма́льва шо́рстка.* ☉ Вис. 20—60 цм. На полях і горбках: Под., Херс. (Шм.). VI—VIII. *Malvácеae.*

111. **Althaéa officináiis L.** *Ма́льва лїка́рська,* — Альте́й (Рог.[1]), — Гордо́вля лїка́рська (Вх[7]), — Ди́ка ро́жа (Шм., Ан.), — Кола́чики (Ан.), — Пацїрник (Вх[8]—Угр.), — Пацурни́к (Вх[8]—Угр.), — Про́скурень (Ан.), — Проскурки́ (Ан.), — Проскурня́к (Рог.[1]), — Соба́ча ро́жа (Вх[4]—Анв.), — Сли́зник (Ан.), — Цѣтки́ (Вх[8]—Глі.) 4. Вис. 60—150 цм. На мокрих луках і при берегах, рідко: Вол., Под., Полт. (Шм.), Київ. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]). VI—VIII. РЛ. Листя (Folia Althaèae) і коріня (Radix Althaeae) уживають в лїкарстві. Відвар з коріня служить до полоканя горла при запаленю і кашлю. *Malvácеae.*

112. **Althaéa pállida W. K.** *Ма́льва блї́да.* ☉ Вис. 30—135 цм. На каменистих місцях: Под., Херс., Катер. (Тал.). VII—VIII. *Malvácеae.*

113. **Althaéa rósea Cav.** *Ма́льва рожева́,* — Ро́жа (Ян.$_1$—Велб.), — Горо́дня ро́жа (Ян.[3]), — Ро́жа городова́ (Вх[1]—Зар.), — Чо́рна ро́жа (Вх[1]—Печн.), — Черепа́ня (Вх[8]—Угр.). ☉ Вис. до 3 м. Єї вітчиною є Азія (Китай). У нас плекає ся по городах для цвітів. VII—IX. *Malvácеae.*

114. **Alýssum argénteum All.** (Odontarrhena argentea Led.) *Бурачо́к сріблисти́й,* — Бурачо́к (Ан.). 4. Півкущик на 30—50 цм. високий. На каменистих місцях: Под. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). V—VI. *Cruciférae.*

115. **Alýssum calýcinum L.** (Psilónema calýcinum C. A. Mey.). *Бурачо́к чашкува́тий,* — Боро́давник (Рог.[1]). ☉ Вис. 5—25 цм. На горбах, полях, степах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]), Пол., Харк., Тавр., Херс. (Шм.). V—VI. *Cruciférae.*

116. **Alýssum campéstre L.** *Бурачо́к полеви́й*, — Ба́биця (Желех.). ⊙ Вис. 10—30 цм. На полях, рідко: Под., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]) var. hirsutum MB. (sp.). *Cruciférae.*

117. **Alýssum incánum L.** гл. ч. 311.

118. **Alýssum mínimum Willd.** (A. desertórum Stapf.). *Бурачо́к дрібо́нький.* ⊙ Вис. 6—20 цм. Лучає ся часто на полях в збіжу, горбках, степах: Київ., Полт., Вол.. Под. (Рог.[2]), Черн., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). V—VI. *Cruciférae.*

119. **Alýssum minutum Schlecht** *Бурачо́к поме́нший.* ⊙ Вис. 4—12 цм. На пісках і горбках: Київ. (Рог.[2]), Черн., Катер., Херс., Тавр. (Тал.). IV—VI. *Cruciférae.*

120. **Alýssum montánum L.** (A. arenárium Gmel.). *Бурачо́к гірськи́й*, — Лїсни́й черве́ць (Ан.—Ум.). ♃. Вис. 6—15 цм. На піскуватих місцях і на скалах, рідко, також в со́снових лїсах: Київ., Вол. (Рог.[2]), Катер., Херс. (Шм.). V—VI. *Cruciférae.*

121. **Alýssum rostrátum Stev.** *Бурачо́к довгошийний* (від довгої шийки стовпика). ☉ Вис. 20—60 цм. На степах і вапнякових скалах: Под. (Рог.[2]), Херс., Катер. (Шм.). V—VII. *Cruciférae.*

122. **Alýssum saxátile L.** (Aurínia saxatilis Desv.), *Бурачо́к скальни́й.* ♃. Вис. 15—30 цм. На скалах: Київ, Вол., Под. (Рог.[2]), Катер., Херс. (Шм., Тал.). V—VI. *Cruciférae.*

123. **Alýssum alpéstre L.** (Odontarrhèna alpestris Led.). *Бурачо́к альпе́йський.* ♃. Вис. 5—20 цм. На піскуватих солончаках і степах: Под. (Рог.[2]), Херс., Тавр. (Шм.), також Гал. (Шм.). VI—VII. *Cruciférae.*

124. **Amarántus albus L.** *Щири́ця бі́ла.* ⊙ Вис. до 50 цм. Північно-американська ростина, тепер доволї розповсюднена на Кримі, звідки перенесено єї до полд. Таврії (Ян.[1]). Вона як бурян росте також в Херс. і Київ. (Тал.). VII - VIII. *Amarantáceae.*

125. **Amarántus Blitum L.** *Щири́ця звича́йна*, — Щире́й (Рог.[1]), Щири́ця (Рог.[1]). ⊙ Вис. 25—45 цм. Бурян на полях, при дорогах, коло хат. Єї вітчиною є півн. Америка, а тепер вона росте всюди в Европі, отже й у нас в Гал. і на Ук. VI—X. *Amarantáceae.*

126. **Amarántus paniculátus L.** *Щири́ця волоти́ста*, — Васи́льки (Рог.[1]). — Козачки́ (Рок.—Вол.), — Черво́ний щир (Ан.), — Щире́ць (Рог.[1]), — Щире́й (Рог.[2]), — Щири́ця городова́ (Ан.). ⊙ Вис. 100—150 цм. Вона походить

з Азії, а тепер засівають її по городах. Часом буває здичіла. VI—IX. *Amarantáceae.*

127. **Amarántus paniculátus var. caudátus L** (sp.). *Щири́ця хвоста́та*, — Бурячки́й (Рок.—Вол.), — Кітяхи́ (Рок.—Вол.), — Краса́ (Рог.[1]), — Красота́ (Ан.), — Ди́ке про́со (Вх[1]—Зар.), — Туре́цьке про́со (Вх[1]—Печн.), — Тата́рське про́со (Величко—Миколаїв н. Дністр.), — Ли́сичі хвости́ (Ан.), — Черво́ний щир (Вх[2]—Біл., Ян.[3]), — Щири́ця (Ан.), — Щури́ця (Довк.). ☉ Вис. 60—100 цм. Полд. азійська ростина: її плекають по городах, але буває також здичіла. VII—IX. *Amarantáceae.*

128. **Amarántus retroflexus L.** *Щири́ця волоха́та*, — Волоха́ч (Рог.[1]), — Щир (Вх[1]—Біл., Рог.[1], Ян.[1]—Вов.), — Щире́й (Рог.[1]), — Щири́ця (Вх[1]—Зар., Ян.—Вов., Велб., Рог.[1]), — Щур (Вх[1]—Зар., Вх[8]—Зам.), — Щуре́ць (Грін), — Щурі́й (Вх[1]—Печн.). ☉ Вис. 10—80 цм. Бурян на полях, подвірях, по городах, баштанах, коло доріг і по вулицях: майже всюди на ук. землях. VI—X. *Amarantáceae.*

129. **Ammóphila arenária Roth.** (Psàmma arenària Roem. et Schult.). *Чапеле́ць піскови́й*, — Чапеле́ць (Ан.). ♃. Вис. 60—100 цм. Росте майже всюди на піскових надувах при морських берегах. Декуди засівають його для повздержаня летучих пісків: Гал. (Геґі) VI—VII. *Graminéae.*

130. **Ampelópsis quinquefolia R. et Sch.** гл. ч. 2315.

131. **Amýgdalus L.** гл. ч. 1716, 1724, 1726.

132. **Anacámptis pyramidális Rich.** гл. ч. 1476.

133. **Anacýclus officinárum Hayne.** *Роме́н апти́чний.* ☉ Вис. 15—25 цм. Плекають місцями по городах: Вол., Полт. (Рог.[2]). РЛ. Коріня (Ràdix Pyrethri) уживає ся в лїкарстві. VI—VII. *Compósitae.*

134. **Anagállis arvénsis L.** *Во́гничок черво́ний*, — Во́гничок (Вх[2]—Біл.), — Ку́рячі гла́зки (Вх[4]—Анв.), — Кочатни́чка (Перш.), — Мокре́ць (Рок.—Вол.), — Ку́рячі о́чі (Ан.—Полт.), — Ку́рячі о́чки (Рог.[1]), — Ку́ряча слїпота́ (Ан.), — Очний цвіт (Ан.). ☉ Вис. 8—15 цм. Звичайна ростина на чорноземних полях і степах, при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Тавр., Черн. (Шм.). VI—VII. (†). Напар з сего зїля пють в жовтачці, а ростерте і розпарене прикладають до струпів на голові (Рок.—Вол.). *Primulàceae.*

135. **Anagállis arvénsis var. coerulea Led** (sp.). *Во́гничок голу́бий.* ☉ Вис. до 15 цм. На полях і степах, рідко: Гал. (Кот.—Перш.), Київ., Под. (Рог.[2]), Херс. (Тал.). V—IX. *Primuláceae.*

136. **Anchusa Barreliéri DC.** *Вологло́дка Бареліе́ра.* ☉ і ♃. Вис. 40—50 цм. На каменистих місцях і в корчах, зрідка: Київ., Под. (Рог.[1]), Херс. (Шм.). V—VII. *Boragináceae.*

137. **Anchusa Gmelíni Led.** *Вологло́дка Ґмелі́на.* ♃. Вис. до 70 цм. Росте по яругах і на піскуватих місцях: Под. (Рог.[2]). VI—VII. Є се посередна форма межи A. officinalis L і A. ochroleuca MB. *Boragináceae.*

138. **Anchusa ochroleuca MB.** *Вологло́дка жо́вта.* ♃. Вис. 30—70 цм. На горбах, вапнистих скалах і степах: Под. (Рог.[2]), Херс., Тавр., Катер., Харк. (Шм.). VI—VII. *Boragináceae.*

139. **Anchusa officinális L.** (A. prócera Bess.). *Вологло́дка си́нька* (Вх[7]). — Вологло́дка (Ан.), — Воловúк (Ан.), — Ку́рячі ду́пки (Вх[1]—Печн.), — Краснико́рень (Рог.[1]), — Кукурі́чка му́жеська (Вх[2]—Дро), — Меденúшник (Ан.), — Меду́ниця (Ан.), — Меду́нка (Рог.[2]), — Медяни́шник (Ан.), — Польова́ меду́ниця (Ан.), — Ра́нник (Ан.), — Румя́нка (Рог.[1], Ан.—Полт.), — Румя́нчик (Вх[4]—Анв.), — Свинюшник (Ан.), — Сине́ць (Грін.), — Синя́к (Грін.), — Воло́вий язúк (Рог.[2]). ♃. Вис. 50—100 цм. На полях, при дорогах, межи бурянами звичайна ростина в Гал. і на инших ук. землях. V—IX. *Boragináceae.*

140. **Andrómeda polifólia L.** *Багу́льник многоли́стий,* — Багу́льник (Ан.), — Болотни́к (Ан.) — По́дбіл (Ан.). Низенький кущ до 30 цм високий. Росте на торфовищах: Вол. (Рог.[2]), Черн., Київ. (Шм.). V—IX. (†). Ростина шкідлива для овець і кіз. *Ericáceae.*

141. **Andropógon Ischaémum L.** *Борода́ч малий,* — Борода́ч (Ан.), — Борода́та трава́ (Рог.[1]). ♃. Вис. до 40 цм. На горбках і сухих луках, спорадично: Гал. (Кот.[2]—Перш.), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Тавр. (Шм.). VII—VIII. *Graminéae.*

142. **Andrósace elongáta L.** *Перело́мник ви́довжений.* ☉ Вис. 3—10 цм. Рідко лучає ся на полях, степах і горбах: Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]), Харк. (Шм.). V—VI. *Primuláceae.*

143. **Andrósace máxima L.** *Перело́мник вели́кий.* ⊙ Вис. 4—15 цм. На кам'янистих місцях, полях, степах і горбках: Под. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]), Херс. (Шм.). V—VI. *Primuláceae.*

144. **Andrósace septentrionális L** *Перело́мник півні́чний,* — Перело́м (Ан.), — Перело́мна трава́ (Ан.). ⊙ Вис. 8—20 цм. На сонячних горбках і піскуватих полях: Под. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). IV—VI. *Primuláceae.*

145. **Anemóne alpina L.** (Pulsatílla alpína Delarb.) *Пра́ліска альпе́йська,* — Перелéта (Грін.—Лв.). 4. Вис. 15—30 цм. В Карпатах, в жерепниках і лїсах. V—VIII. (††). *Ranunculáceae.*

146. **Anemóne Hepática L.** (Hepàtica nóbilis Schreb, H. triló̀ba Gilib.). *Пра́ліска трила́тчаста,* — Гепа́тика (Вх[8]—Льв.), — Гро-ма́шик (Грін.—Лв.), — Первоцвіт (Ан.), — Перелі́ска (Ян.[3], Рог.[1]), — Підлі́ска трилатча́ста (Вх[6], Вх[7]), — Підлі́ски (Вх[1]—Верс., Хол.), — Пі́длісок (Грін.), — Пі́дліщки (Вх[1]—Верс., Хол.), — Про́ліски (Рог.[1]), — Скоро́ліски (Грін.). 4. Вис. 10—15 цм. В лїсах, гаях і хащах звичайна ростина: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2]), Черн. (Шм.), Тавр. (Ян.[3]). III—IV. (††) *Ranunculáceae.*

147. **Anemóne narcissiflóra L.** *Пра́ліска нарцизова́та.* 4. Вис. 15—40 цм. На лїсових луках і в горах: Гал. (Карпати), Вол. (Рог.[2]), Под. (Шм.). V—VII. (††) *Ranunculáceae.*

148. **Anemóne nemorósa L.** *Пра́ліска конопе́лька* (Вх[7]), — Колопе́нька бі́ла (Вх[2]—Бис.), — Конопе́лька (Вх[8]—Угр.), — Конопе́нька (Вх[2]—Сам.), — Курослїп (Рог.[1], Ян.[3]), — Пра́ліска бі́ла (менша, Вх[8]—Підл.), — Прилі́ска (Вх[5]), — Раст (Вх[1]—Кол.), — Раст бі́лий (Вх[8]—Льв., Угр.), — Снїгу́р (Вх[2]—Кра.), — Снїгу́рка (Вх[2]—Кра.), — Яглúчка весняна́ (Вх[8]—Зак.). 4. Вис. 15—25 цм. В лїсах, по зрубах і запустах, також на луках і карпатських полонинах: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]), Черн., Харк. (Шм.). III—IV. (††). *Ranunculáceae.*

149. **Anemóne pátens L.** (Pulsatílla pàtens Mill.). *Пра́ліска дзвінкова́та,* — Сон (Ан.), — Сон блаки́тний (Ян.[3], Рог.[1]), — Сон трава́ (Рог.[2]), — Со́нчик (Ан.—Полт.). 4. Вис. 10—20 цм. В соснових лїсах, межи корчами, на соняшних горбках і на луках: Київ., Черн., Полт., Вол., Под. (Рог.[2]), Гал. IV—V. (††). *Ranunculáceae.*

150. **Anemóne pratènsis L.** (Pulsatílla pratènsis Mill.). *Пра́ліска лукóва,* — Сон-зїлля́ (Ян.[3]), — Сон (Рог.[1], Ян.[3]), — Ду-

ду́рка (Вх[2]—Кра.). 4. Вис. 20—50 цм. Дуже звичайна ростина в соснових лїсах, корчах, на соняшних горбах і курганах: Гал. (на Підгірю), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.). IV—V. (††) Гомеопатичне зїлє. *Ranunculáceae.*

151. **Anemóne Pulsatílla L.** (Pulsatílla vulgaris Mill.). *Прáліска сон* (Вх[7]), — Пасербíта (Вх[8]—Мос.), — Прострíл (Ан.—Полт., Ян.[3]), — Сон (Вх[2]—Біл., Ян.[3]), — Сонзїлля (Ан.), — Сон-трава́ (Ан.). 4. Вис. 15—30 цм. По сухих горбках, в гаях і прогалиноватих соснинах: Гал. (Вх[7]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]), Херс., Тавр., Харк. (Шм.). III—IV. (††) Гомеопатичне зїлє. *Ranunculáceae.*

152. **Anemóne ranunculoídes L.** *Прáліска козельцевáта*, — Жáбяче зїлля (Ян.[3]), — Козелéць (Рог.[1]). 4. Вис. 15—30 цм. Звичайна ростина в гаях і лїсах: Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). IV—V. (††). *Ranunculáceae.*

153. **Anemóne silvéstris L.** *Прáліска бíла* (більша, Вх[8]—Підл.), — Біла ку́ряча слїпотá (Рог.[1]), — Бíлий сон (Ян.[3], Рог.[2]), — Курослїп (Рог.[2]). 4. Вис. 20—40 цм. Дуже звичайна ростина в лїсах, на горбках, степах, курганах: Гал.; Под., Вол., Черн., Київ., Полт. (Рог.[2]). IV—V. (††). *Ranunculáceae.*

154. **Anemóne vernális L.** (Pulsatílla vernàlis Mill.). *Прáліска весняна́*. 4. Вис. 10—20 цм. В соснових лїсах: в Карпатах. IV—V. (††). *Ranunculáceae.*

155. **Anéthum gravéolens L.** *Кріп* (Вх[1]—Зар., Ян.[1]), — Кóпер (Вх[8]—Лем.), — Кріпéць (Вх[1]—Хол.), — Кропéц (Вх[8]—Лем.), — Окропéц (Вх[8]), — Окрíп (Рог.[1]), — Укрíп (Рог.[1]). ⊙ Вис. 40—100 цм. Звичайна городова ростина, декуди також здичіла. VII—VIII. *Umbelliférae.*

156. **Angélica**, гл. ч. 186.

157. **Angélica silvéstris L.** *Ду́дник лїсови́й*, — Дзéнгель (Ан.), — Дзúнґель (Вх[1]—Печн.), — Дурúло (Грін.), — Дя́гель (Рог.[1]), — Дя́гиль (Ан.). 4. Вис. 80—250 цм. На мокрих місцях, в корчах, лїсах: Гал. (Кот.[2] Вх), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VII—VIII. *Umbelliférae.*

158. **Anísum vulgáre Bernh.** гл. ч. 1586.

159. **Antennária carpática R. Br.** (Gnaphàlium carpàticum Wahlnbg.). *Кóтошка карпáтська* (Вх[6]), — Котя́чі лапкú (Вх[6]). 4. Вис. до 25 цм. В Карпатах на полонинах. V—VI. *Compósitae.*

160. **Antennária dióica Gaertn.** (Gnaphàlium dióicum L.). *Соло́мяник двопе́нний*, — Коте́чі лапки́ (Вх⁸—Льв.), — Котя́чка Вх²—Дро.), — Нечу́йвітер (Вх²—Біл., Ян.³), — Нечу́ївка (Ан.), — Рожевий тмин (Ан.), — Соло́мяник (Вх⁸—Дро.), — Цьмин (Ян.³). 4. Вис. 6—25 цм. На горбках, межи корчами, в гаях і соснових лїсах: Гал. (Кот.², Вх), Вол., Черн., Київ. (Рог.²), Под., Харк. (Шм.). IV—VI.
Compósitae.

161. **Anthemis arvénsis L.** *Рома́н полевий* (Вх⁶), — Рома́н (Ян.³). ⊙ Вис. 20—45 цм. Дуже звичайне зїлє на полях, при дорогах, по зрубах: всюди на ук. землях. VI—IX. *Compósitae.*

162. **Anthemis Cótula L.** (Maruta Cótula Cass.). *Рома́н песя́чий* (Вх⁶), — Романи́ця (Вх⁸—Угр.), — Ру́мер (Вх⁸—Угр.), — Ру́мин (Вх⁸—Угр.), — Румя́нок песя́чий (Вх²—Тер.), — Роми́н (Рок.—Вол.), — Соба́ча рома́шка (Ан., Рог.¹), — Соба́чий роме́н (Ан.), — Соба́чий румя́нок (Рог.²). ⊙ Вис. 15—45 цм. Дуже звичайна ростина поміж бурянами і на пустарах: всюди на укр. землях. VII—IX. *Compósitae.*

163. **Anthemis nóbilis L.** *Рома́н аптика́рський*, — Мари́нна (Рог.¹), — Мари́на (Рог.¹), — Роме́н (С. Ум.), — Румя́нок (С. Ум.), — Хупа́вка (Ан.). 4. Вис. 15—30 цм. Плекають по городах, але росте декуди також і дико, пр.: Київ., Под. (Рог.²). VII—VIII. РЛ. Цвітів (Flóres Chamomíllae Romànae) уживає ся в аптиках на лїк. *Compósitae.*

164. **Anthemis ruthénica MB.** *Рома́н ру́ський* (Вх⁶), — Рома́н (Ян.³), — Рома́шка (Ян.¹—Велб.), — Бі́лий дерев'ій (Ян.¹—Павлівка). ⊙ Вис. 20—45 цм. Бурян на полях і степах: Под. (Рог.²), Київ., Полт., Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.²). VI—VII. *Compósitae.*

165. **Anthemis tinctória L.** *Рома́н жо́втий*, — Жовти́ло (Рог.¹), — Жовторо́ддє (Ан.—Черн.). 4. Вис. 30—80 цм. На полях, степах і сухих горбках: Гал. (Кот.²), Под., Вол. Київ., Полт. (Рог.²). VI—VIII. *Compósitae.*

166. **Anthéricum Liliágo L.** (Phalàngium Liliàgo Schreb., Ornithógalum gramíneum Lam.). *Віхалка звича́йна.* 4. Вис. 30—60 цм. На соняшних горбках: Вол., Под. (Рог.²). V—VI.
Liliáceae.

167. **Anthericum ramósum L.** (Phalàngium ramósum Lam., Ornithógalum ramósum Lam.). *Віхалка галузи́ста*, — Білю́к (Ан.), Віхалка (Ян.³). 4. Вис. 40—80 цм. Звичайна ростина на

степах, горбках і в корчах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]). VI—VIII. *Liliáceae.*

168. **Anthoxánthum odorátum L.** *Руся́нка пахні́вка* (Вх[7]), — Русáвка (Шух.—Гуц.), — Души́ця (Ан.), — То́мка (Рог.[2]). 4. Вис. 30—50 цм. Дуже звичайна трава на луках, межах, в лїсах, корчах: майже всюди на ук. землях. При засїваню пашних трав додають часто і єї насїня, бо висушена надає сїнови приємного запаху. V—VI. *Graminéae.*

169. **Anthríscus Cerefólium Hoffm.** (Scàndix Cerefólium L.). *Ду́два горо́дна* (Вх[7]), — Ке́рвель (Рог.[1]), — Требу́ля (С. Пар.). ⊙ Вис. 30—60 цм. В городах, межи бурянами, в корчах, рідко: Вол. (Рог.[2]), Черн., Київ., Полт., Херс., Катер., Тавр. (Шм.). V—VII. *Umbelliférae.*

170. **Anthriscus nítidus Garcke.** (A. alpèstris Wim. et Grab., A. humilis Bess., Chaerophýllum nítidum Wahlenb.). *Ду́два лискýча*, — Бугила́ (Ян.[3]). 4. Вис. до 150 цм. В лїсах, по зрубах, над потоками: Київ., Вол., Под. (Тал., Шм.), Гал. (Кот.[2]). V—VII. *Umbelliférae.*

171. **Anthríscus silvéstris Hoffm.** (A. prócerus Bess., Chaerophýllum silvèstre L.). *Ду́два лїсова̀* (Вх[7]), — Богила́ (Грін.—Шевч.), — Бугила́ (Ян.[3]), — Борщівни́к (Рог.[1]), — Га́нус (Рог.), — Кру́жалець (Перш.), — Сверби́гуз (Ан.). 4. Вис. 80—150 цм. По лїсах, на луках, в бурянах, рідко: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.). V—VI. *Umbelliférae.*

172. **Anthríscus vulgáris Pers.** *Ду́два звича́йна.* ⊙ Вис. 15—50 цм. При дорогах, на каменистих місцях: Вол. (Шм.). V—VI. *Umbelliférae.*

173. **Anthýllis Vulnerária L.** *Болга́й кому́шка* (Величко.), — Кому́шка (Велич.), — Перелéт (Рог.[1]), — Соко́лій перелéт (Рог.[1]). 4. Вис. 15—40 цм. На луках, межах, горбках, в корчах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Черн., Київ., Полт., Харк. (Рог.[2], Шм.). V—VI. Пашна ростина. Цвіти дають сину краску. Давнїйше популярний середник на рани. *Papilionáceae.*

174. **Antirrhínum május L.** *Паро́тка бі́льша* (Вх[7]), — Львина пасть (Рог.[1]). ⊙ і 4. Вис. 30—60 цм. Росте в полд. Европі і півн. Африцї, у нас плекають її по городах, а також лучає ся здичіла. VI—VIII. *Scrophulariáceae.*

175. **Antirrhínum Orόntium L.** *Парóтка полева́.* ⊙ Вис. 15—30 цм. На полях, в збіжу: Под., Херс. (Шм., Рог.[2]). VII—IX. *Scrophulariáceae.*

176. **Apéra Spica venti P. B.** гл. ч. 56.

177. **Apium graveólens L.** *Се́лєр звича́йний,* — Селе́ра (Вх[8]—Добг.), — Сельдере́я (Рог.[2]). ☉ Вис. 30—100 цм. Плекають по городах, а дико росте на солончаках: Под. (Рог.[2]), Береги Чорного моря (Шм.). VII—IX. *Umbellifέrae.*

178. **Apóseris foétida Less.** (Hyóseris foètida L.). *Щербане́ць жо́втий,* — Хрещатик (Вх[4]—Ур.), — Щерба́н мали́й (Вх[2]—Дро.), — Щербане́ць (Вх[2]—Дро). 4. Вис. 10—20 цм. Росте досить часто на Підгірю в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол. (Тал.). V. *Compósitae.*

179. **Aquilégia vulgáris L.** *Ри́мщина звича́йна* (Вх[7]), — Голубки́й (Шм., Ан.), — Дзвоно́чки (Рог.[1]), — Звонки́ (Ан.), — Оксами́т (Рог.[1], Ян.[3]), — Орлики (Рог.[1]), — Паневички́й (Рок.—Вол.), — Ри́мщина (Вх[2]—Пізн.). 4. Вис. 30—60 цм. Плекають в городах, але буває також здичіла на лїсових луках в траві і на полях: Вол., Под., Черн. (Рог.[2], Шм.), Гал. (Кот.[2]). VI—VII. *Ranunculáceae.*

180. **Arabis arenósa Scop.** *Гусиме́ць пісковий,* — Гусиме́ць (Вх[2]—Стр.). ☉ Вис. 20—30 цм. Лучає ся рідко на зарінках, пісках, насипах, піскуватих стернищах: Гал. (Кот.[2]), Київ., Вол., Под. (Рог.[2]), Черн., Катер., Херс. (Тал.). V—VII. *Cruciférae.*

181. **Arabis auriculáta Lam.** *Гусиме́ць ухастий.* ⊙ Вис. 10—30 цм. На каменистих місцях, по горбах: Под. (Рог.[2]), Херс., Катер., Київ. (Шм.). IV—V. *Cruciférae.*

182. **Arabis hirsuta Scop.** *Гусиме́ць ше́рсткий.* ☉ Вис. 30—45 цм. На горбах, по сухих луках, в корчах, прорубаних лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). V—VI. *Cruciférae.*

183. **Arabis péndula L.** *Гусиме́ць повíслий.* ☉ Вис. 30—50 цм. Росте як бурян в тїнистих місцях, межи корчами: Катер., Харк. (Тал.), Полт., Черн. (Рог.[2], Тал.). VI—VII. *Cruciférae.*

184. **Arabis perfoliáta Lam.** (Turrítis glàbra L.). *Гусиме́ць пу́жник,* — Гайдама́ка (Ан.), — Полеви́й лено́к (Рог.[2]), — Пу́жник (Рог.[1]). ⊙ і ☉ Вис. 30—125 цм. На горбках, в корчах, на лїсових луках, досить часто: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Харк., Катер., Херс. (Шм.). V—VII. *Cruciférae.*

185. **Arbutus Uva ursi L.** гл. ч. 188.

186. **Archangélica officinális Hoffm.** (A. Archangèlica Karst., A. satíva Bess., Angèlica Archangèlica L., Angèlica litoràlis Fr.). *Дя́гиль аптика́рський*, — Дзе́нгель (Рог.[1]), — Ду́дошник (Ан.), — Дя́гель (Грін.), — Дя́гиль (Рог.[1]), — Кукотина́ (Ан.), — Ре́ва (Ан.), — Енге́лик (Вх[4]—Анв.). ☉ Вис. 150—250 цм. На лїсових мокрих луках, болотах і при берегах рік, рідко: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). VI—VIII. РЛ. Коріня (Radix Angèlicae) уживають на лїк в аптиках. *Umbellíferae.*

187. **Arctium** гл. ч. 1190—1193.

188. **Arctostáphylos Uva ursi Spr.** (Arbutus Uva ursi L.). *Мучни́ця лїка́рська*, — Мучени́ця (Вх[8]—Гор., ягоди в серединї як мука), — Мучни́ця (Рог.[1]—Київ., Черн.), — Розхідни́к (Рог.[1], Вх[4]—Полт.), — Во́вчі ягідки́ (Рог.[1], Вх[4]—Гадяч. повіт.). Приземкуватий кущик, подібний до брусницї, (гл ч. 2226) високий 20—100 цм. Росте на піскуватих місцях, в соснових лїсах: Вол. Черн., Київ. (Рог.[2], Шм.). V—VI. РЛ. Листків (Folia Uvae ursi) уживають в аптиках на лїк. *Ericáceae.*

189. **Arenária cephalótes MB.** *Пісча́нка головкувáта*. 4. Вис. 20—50 цм. На горбках і степах: Под., Херс. (Рог.[2], Шм.). V—VII. *Caryophyllàceae.*

190. **Arenária graminifólia Schrad.** *Пісча́нка траволи́ста*. 4. Вис. 20—50 цм. На піскуватих місцях, в соснових лїсах і на степах, часто: Київ., Полт. (Рог.[2]), Под., Херс. (Шм,), Тавр. (Ян.[2]). V—VII. *Caryophyllàceae.*

191. **Arenária longifólia MB.** *Пісча́нка довголи́ста*. 4. Вис. 15—25 цм. На степах: полд. часть Под. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). V—VI. *Caryophyllàceae.*

192. **Arenária rigida MB.** *Пісча́нка тверда́*. 4. Вис. 20—50 цм. На каменистих місцях і степах: По́д. (Рог.[2]), Херс., Катер., Тавр., Харк. (Шм.). V—VII. *Caryophyllàceae.*

193. **Arenária serpyllifólia L.** *Пісча́нка топі́лька*, — Топі́лька (Вх[1]—Бак.). ☉ Вис. 8—20 цм. Дуже звичайна ростина в гаях, на полях, луках і в корчах: всюди на ук. землях (Рог.[2], Шм., Ян.[2], Кот.[2]). VI—IX. *Caryophyllàceae.*

194. **Aristolóchia Clematitis L.** *Фили́нник звича́йний* (Вх[6]), — Мяч трава́ (Ан.), — Фили́нник (Вх[4]—Анв.), — Фили́йник (Вх[4]—Анв., Ан.—Полт.), — Фили́льник (Ан.), — Фили́льник (Ян.[3]), — Фило́нник (Ан., Рог.[1]), — Хвали́льник

(Ан.), — Хвилúнник (Рог.[1]), — Хвилíвник (Ан.), — Хвилíлник (Грін.), — Хвойлíчник (Рог.[1]). 4. Вис. до 60 цм. На степах, глинистих і піскуватих місцях, межи корчами, коло плотів: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.), Гал. (Вх[6]). V—VIII. (†) Уживає ся в гомеопатії. *Aristolochiáceae.*

195. **Armeníaca vulgáris Lam.** гл. ч. 1717.

196. **Arméria vulgáris Willd.** (Stàtice Armèria L.). *Рівнýшка звичáйна* (Вх[6]). 4. Вис. 15—30 цм. На піскуватих місцях: Гал. (?). V—VI. *Plumbagináceae.*

197. **Armorácia rusticána G. M. Sch.** (Cochleària Armoràcia L., Nasturtium Armoràcia Fr.). *Хрін звичáйний* (Вх[7]), — Хрін (Ян.[3]), — Хрон (Вх[5]—Бор., Сухд.), 4. Вис. 50—150 цм. Росте дико на мокрих місцях, при берегах, а також буває плеканий по городах: всюди на ук. землях. VI—VII. *Crucifĕrae.*

198. **Arnica montána L.** *Арніка гірська* (Шух.), — Скусівнúк (Вх[8]—Вох., Дор., від скýси т. є. коклюшу). 4. Вис. 30—60 цм. На полонинах в Карпатах. VI—VII. РЛ. Коріня (Radix Arnicae) і цвітів (Flores Arnicae) уживає ся в лїкарстві. *Compósitae.*

199. **Arnóseris mínima Link.** *Берулянка пíдничка* (Вх[6]). ⊙ Вис. 10—25 цм. На піскуватих полях: Под. (Тал.). VI—VIII. *Compósitae.*

200. **Arrhenátherum elátius M. et K.** (A. avenàceum Beauv., Avèna elàtior L.). *Мухáрка вівсовáтка* (Вх[7]), — Мýшка вівсянá (Вх[8]—Сам.), — Рáйка французýська (Велич.), — Французýський рáйґрас (в торгов.). 4. Вис. 60—125 цм. В лїсах, на луках, при дорогах, спорадично: Под., Вол., Київ. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.), Гал. (Вх[8], Кот.[2]); також буває плекана як одна з найлїпших пашних трав. VI—VII. *Graminéae.*

201. **Artemísia Abrótanum L.** *Нéхворощ біждéревок*, — Біждéрево (Ан., Шейк.), — Біждеревóчок (Ан., Шейк.), — Бóже дéрево (Ан.), — Божедерéвко (Рок.—Вол.). Півкущ або кущ до 100 цм високий. Росте дико в полд. Европі і Малій Азії, а у нас плекає ся декуди по городах. Цїла ростина сильно пахне. VIII—IX. *Compósitae.*

202. **Artemísia Absínthium L.** *Полúн звичáйний*, — Вíниччя (Грін.), — Полúн (Вх[1]—Зар.), — Полúнь (Вх[8]—Угр., Ян.[3], Рог.[1]). 4. Вис. 50—100 цм. На полях, горбах і необроблених місцях як звичайний бурян: всюди на ук. землях.

VII—IX. РЛ. Листків і цвітів (Herba s. summitàtes Absínthii) уживає ся в лїкарстві. — Молоде листє мочать в горівцї, що єї відтак дають пити в недомаганях жолудка. Напар з полину служить як домашний лїк на піднесенє травлїня і в пропасниці (Вх[7]). — Коли багато бліх в хатї, вистелюють полином долівку і перекладають ним постіль (Рок.—Вол.). *Compósitae.*

203. **Artemísia ánnua L.** *Нéхворощ однолїтна*, — Душúста (пахýча) нéхворощ (Рог.[1]). ⊙ Вис. 30—100 цм. Лучає ся рідко межи бурянами, коло плотів, на піскуватих місцях: Черн., Полт., Харк. (Рог.[2], Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

204. **Artemísia arenária DC.** *Нéхворощ пісковá* Кущ. Вис. 50—120 цм. На піскуватих місцях: Херс., Харк. (Тал.). VII—VIII. *Compósitae.*

205. **Artemísia Austríaca Jacq.** *Нéхворощ бíла* (Ан.), — Бíле вíниччя (Ян.[2]—Велб.), — Бíлі вíнички (Ан.), — Вíнниччя полинькóве (Ан.), — Полинéць (Рог.[1]). 4. Вис. 30—60 цм. Бурян на горбках, каменистих місцях, полях і степах: Под., Київ., Черн. (Рог.[2]), Полт., Харк., Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VIII—IX. *Compósitae.*

206. **Artemísia campéstris L.** *Нéхворощ полевá*, — Барлíй (Вх[1]—Зар.), — Барлян (Вх[1]—Зар.), — Чóрна биль (Вх[8]—Лем.), — Бíждерев (Вх[1]—Бíл.), — Біждерево (Вх[8]—Угр.), — Біждеревóчок (Шейк.), — Бóже дéрево (Вх[1]—Хол.), — Дúкий божúдерев (Вх[1]—Печн.), — Польовí вíники (Ан.), — Вíнички (Рог.[2]), — Линь (Грін.—Лв.), — Нéхворощ (Вх[1], Ан.). 4. Вис. 30—100 цм. На соняшних горбах, полях, степах і то на глинистім або піскуватім ґрунтї: майже всюди на ук. землях (Рог.[2], Кот.[2], Ян.[2], Шм.). VII—IX. *Compósitae.*

207. **Artemísia Dracunculus L.** *Нéхворощ тургýн*, — Естрогóн (Рог.[1]), — Острогíн (Рог.[1]), — Тургýн (Рог.[1]). 4. Вис. 60—100 цм. Єї плекають по городах для листя, що його вживає ся при виробі муштарди. Лучає ся також дико на степах, при берегах пр.: Харк. (Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

208. **Artemísia hololeuca MB.** *Нéвхорощ білопóвста.* 4. Вис. 15—40 цм. На вапнистих горбках: Харк., Вор. (Шм., Тал.). VII—VIII. *Compósitae.*

209. **Artemísia inodóra MB.** *Нéхворощ безвóнна*, — Польовí вíники (Грін.). 4. Вис. до 100 цм. Коло плотів, на піскува-

тих полях: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VII—VIII. *Compósitae.*

210. **Artemísia maritima L.** *Не́хворощ чо́рна* (Ан.), ♃. Вис. 30—60 цм. Росте по берегах Чорного і Озівського моря, а також на солончаках і степах, нераз цїлими масами: Вона творить кілька відмін як: A. nutans Willd (sp.) із звисаючими цвітостанами = Поли́нь ($Ян_2$—Велб., Даг.) і A. fragrans Willd (sp.) із цвітостанами піднятими до гори: Тавр. ($Ян._2$). VIII—IX. *Compósitae.*

211. **Artemísia Póntica L.** *Не́хворощ біле́нька* (Ан.—Ук.), — Дугу́лька? (Ум.), — Катери́нка? (Ум.). ♃. Вис. 50—100 цм. На каменистих місцях, горбах, степах, солончаках: Под., Київ., Полт., Херс., Тавр., Харк. (Рог.[2], Шм.). VIII—IX. *Compósitae.*

212. **Artemísia prócera Willd.** *Не́хворощ струнка́*, — Бо́же де́рево (Рог.[1]). Півкущ. Вис. 50—150 цм. Росте дико на долинах рік, на піскуватих місцях: Полт., Херс., Катер. (Шм.), а також буває плекана по городах (Рог.[2]). VII—VIII. *Compósitae.*

213. **Artemísia salsoloídes Willd.** *Не́хворощ груболи́ста.* Кущ. Вис. 20—80 цм. На вапнистих горбках: Харк., Вор. (Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

214. **Artemísia scoparia WK.** *Не́хворощ мітелкова́та*, — Ві́нички (Рог.[1]), — Ві́ниччя (Грін.), — Не́хворощ (Ан.), — Полева́ не́хворощ (Рог.[1]). ☉ Вис. 30—60 цм. На піскуватих місцях, горбах, полях, при дорогах, зрідка: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Тавр., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

215. **Artemísia vulgáris L.** *Чорно́биль звича́йна*, — Били́на (Рок.—Вол.), — Бильни́к (Грін.), — Білни́к (Рок.—Вол.), — Ві́ниччя бі́ле (Грін.), — Забу́дки (Рог.[2]), — Забу́дьки (Ан.), — Забу́дьок (Грін.), — Не́хворощ (Рог.[1]), — Чорно́биль (Рог.[1], $Вх^1$—Зар.), — Чорноби́льник (Рог.[1]), — Чорно́бі́л ($Вх^1$—Зар., Ян.[3]). ♃. Вис. 60—150 цм. Дуже звичайна ростина, що росте всюди на ук. землях: коло хат, по селах, в ровах, хащах, на полях, межах, при дорогах. VII—VIII. *Compósitae.*

216. **Arum maculátum L.** *Клещіне́ць плями́стий*, — Ко́зяча боро́да (Ан.). ♃. Вис. 30—60 цм. В тїнистих лїсах і межи корчами на мокрих місцях: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Шм., Тал.). V. (††). Уживає ся лише в гомеопатії. Через вису-

шенє і варенє бульвисто набренілого корняка, отруйні його складники гублять ся зовсїм, так що опісля можна його їсти. *Aráceae.*

217. **Aruncus silvéster Kostel.** (Spiraèa Aruncus L.). *Таволожник лїсовий.* 4. Вис. 100—200 цм. В гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2]). VI—VII. *Rosáceae.*

218. **Arundo Phragmites L.** гл. ч. 1578.

219. **Asarum Europaéum L.** *Копи́тень звича́йний* (Вх[6]), — Волосня́к (Ан.), — Ко́патень (Довк.), — Ко́питель (Ан.), — Ко́питень (Рог.[1]), — Копите́ць (Ян.[3]) — Копи́тки (Ан.), — Копи́ти (Рог.[2]), — Копи́тник (Рог.[1], Ан., Вх[1]—Хол.), — Копитня́к (Рог.[1]—Київ.), — Копи́тцї (Рог.[1], Ян.[3]), — Ди́кий пе́рець (Ан.), — Підли́стник (Рог.[1]), — Підлі́сник (Ан.—Полт., Вх[4]—Анв.), — Підорішник (Ан.—Полт., Вх[4]—Анв.), — Підолішник (Рог.[1]). 4. Вис. 5—10 цм. В тїнистих місцях, лїсах і гаях: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Шм.). IV—V. (††) Корняка уживають в гомеопатії. *Aristolochiáceae.*

220. **Asclépias Cornuti Dcsn.** (A. syríaca L. ex p.) *Шовчина́ звича́йна* (Вх[6]), — Ластіве́ць (Ум.), — Ла́стовень (Рог.[1]), — Ла́сточник (Рог.[1]). 4. Вис. 80—150 цм., часом і до 250 цм. Походить з півн. Америки. У нас управляють його в городах, а декуди лучає ся здичілий межи бурянами коло плотів. VII—IX. (††). *Asclepiádeae.*

221. **Aspáragus officinális L.** *Холодо́к звича́йний,* — Во́вчий холодо́к (Вх[2]—Зар.), — За́ячий холодо́к (Вх[2]—Тер., Рог.[1]), — Холодо́к (Рог.[1]), — Холоде́ць (Ян.[3]). — Спа́раг (Величко уст.), — Спа́ржа (Рог.[1]), — Підчо́с (Ан.), — Шпара́га (Ум.), — Шпара́ги (Левч.), — Шпара́ґи (Гал.). 4. Вис. 60—150 цм. Росте ту і там дико на луках і збочах горбів, але звича́йно буває плеканий в городах для молодих гонів (т. з. випустки або бростулі), що їх уживає ся на яринy. VI—VII. *Liliáceae.*

222. **Aspáragus tenuifólius Lam.** *Холодо́к тонколи́стий,* — Холоде́ць (Грін.). 4. Вис. 40—100 цм. Рідко лучає ся межи корчами, в ярах, гаях: Под. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). V—VI. *Liliáceae.*

223. **Aspáragus verticillátus L.** *Холодо́к очерто́вий.* 4. Вис. 75—150 цм. На каменистих місцях, в корчах: полд. з. Под. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). V—VI. *Liliáceae.*

224. **Asperugo procumbens L.** *Лúпчиця лежáча*, — Лепéць (Рог.[1]), Лепчúця (Рог.[1]), — Лúпчик (Вх[1]—Голс.), — Лúпчиця (Вх[1]—Голс.), — Лїпúця (Рог.[2]), — Мокрéць (Рог.[1]), — Острéць (Рог.[2]), — Острúця (Рог.[1]), — Репяшкú (Ан.). ☉ Дов. 15—50 цм. Росте як бурян коло доріг, плотів, також по городах: Київ., Черн., Вол.., Под. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]), Гал. (Кот.[2]). V—VII. *Borragíneae.*

225. **Aspérula Aparine MB.** *Марянка чіпка*, — Лепóк (Рог.[1]), — Лепчúця (Рог.[1]). ♃. Гін лежачий, шерсткий, довг. до 100 цм. На вохких місцях, межи корчами, при берегах, коло плотів, часто: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VII—VIII. *Rubiáceae.*

226. **Aspérula arvénsis L.** *Марянка полевá* ☉ Вис. 10—40 цм. На полях, рідко: Київ. (Шм.), Вол. (Тал.). V—VI. *Rubiáceae.*

227. **Aspérula cynánchina L.** *Марянка рожéва*, — Шерóшниця (Ян.[3]). ♃. Вис. 10—50 цм. На піскуватих і вапнистих горбках, на степах, при дорогах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Тавр., Харк. (Шм.). VI—VII. *Rubiáceae.*

228. **Aspérula glauca Bess.** (A. galioídes MB). *Марянка голýба*, — Відкáсник (Грін.), — Одкáсник (Рог.[1]), — Откасняк (Рог.[2]), — Тмúнник (Грін.). ♃. Вис. 30—80 цм. На горбах, луках, степах: Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). V—VI. *Rubiáceae.*

229. **Aspérula humifusa MB.** *Марянка стелюшка*. ♃. Гони лежачі, довгі до 100 цм. Бурян при дорогах, на соняшних горбах, особливо на вапнистім ґрунті: Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VII—VIII. *Rubiáceae.*

230. **Aspérula odoráta L.** *Марянка пахýча* (Вх[6]), — Марéнка пахýча (Рог.[1]), — Пахýчка (Ан.). ♃. Вис. 10—25 цм. В тінистих лїсах, часто, рідше в запустах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Херс. (Шм.). V—VI. З сего зїля, цукру і вина роблять т. зв. маєвий нáпиток. *Rubiáceae.*

231. **Aspérula tinctória L.** *Марянка красильна*. ♃. Вис. 30—50 цм. На піскуватім ґрунті в соснових лїсах, в корчах, зрідка: Київ., Вол., Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). VI—VIII. *Rubiáceae.*

232. **Aspídium aculeátum Doell.** (A. hastulàtum Ten., A. angulàtum Kit., Polypódium aculeàtum L., Polýstichum aculeàtum Rth.). *Пáпороть колюча*. ♃. Довжина листків 30—100 цм. На мо-

крих, тїнистих місцях, в лїсах і борах, рідко: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ. (Шм.). VII—IX. *Polypodiáceae.*

233. **Aspídium cristatum Sw.** (A. Callípteris Ehrh., Polýstichum cristàtum Rth., Polýpodium cristátum L., Nephródium cristàtum Michx.). *Пáпороть гребенястa.* 4. Дов. лист. 30—60 цм. На вохких місцях, межи корчами, на болотах: Гал. (Кот.[2]), Київ., Вол. (Рог.[2]), Под., Черн., Харк. Херс. (Шм.) VI—IX. *Polypodiáceae.*

234. **Aspídium dryópteris Baumg.** (Phegópteris dryópteris Fèe, Polypódium dryópteris L.). *Пáпороть дубовá.* 4 Вис. 10—45 цм. В тїнистих вохких лїсах, рідко: Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), також півн. Херс., Харк. (Шм.). Розродневі листки появляють ся: VI—VIII. *Polypodiáceae.*

235. **Aspídium Filix mas. Sw.** (Polýstichum Filix mas. Rth., Polypódium Filix mas. L., Nephródium Filix mas. Rich.). *Пáпороть глúстник* (Вх[6]), — Броníця (Вх[2]—Сам.), — Иванове зїллє (Вх[2]—Сам.), — Мáточник (Ян.[3]—Київ.), — Папорýшина (Вх[2]—Сам.), — Пáпороть (Вх[1]—Печн.), — Пáпортина (Вх[2]—Сам., Вх[8]—Лем.), Пáнна бáба (Рок.—Вол.). 4. Довг. лист. 50—100 цм. В лїсах і корчах звичайна ростина: всюди майже на ук. землях. V—IX. РЛ. Порошку з корняка (Rhizóma Fílicis) уживає ся як середника проти глист, а також проти цїпяка (солїтера). — У народу є загальне переконанє, що цвіт папороти приносить щастє і що його стереже злий дух. В дїйсности папороти не цвитуть так як инші ростини, лише витворюють на спідній сторонї або по берегах листків так зв. „розродні“. *Polypodiáceae.*

236. **Aspídium Filix fémina Rth.** гл. ч. 241.

237. **Aspídium Oreópteris Sw.** (A. montánum Aschers., Polýstichum Oreópteris DC., Polypódium montánum Vogler). *Пáпороть гірськá.* 4. Дов. лист. 30—80 цм. В проріджених лїсах, на низьких місцях і болотах, рідко: Гал. (Кот.[2]), Вол. (Рог.[2]). *Polypodiáceae.*

238. **Aspídium phegópteris Bāumg** (Phegópteris polypodioídes Fèe, Polypódium phegópteris L.). *Пáпороть буковá.* 4. Вис. 15—30 цм. В букових лїсах, найбільше коло жерел: Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.), Черн. (Шм.). Розродневі листки появляють ся: VI—VIII. *Polypodiáceae.*

239. **Aspídium spinulósum Sw.** (Polýstichum spinulósum DC., Nephródium spinulósum Strempel.). *Пáпороть тернúста.* 4.

Дов. лист. 30—50 (—100) цм. В соснових лїсах, на мокрих затїнених місцях: Гал. (Кот.[2]), Київ., Вол. (Рог.[2]). VII—IX.
Polypodiáceae.

240. **Aspidium Thelýpteris Sw.** (Polýstichum Thel. Roth., Nephródium Thel. Desv.). *Пáпороть болóтяна* (Рог.[1]). 4. Дов. лист. 20—75 цм. Межи корчами на мокрім ґрунтї і на болотах, зрідка: Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Вол., Полт., Харк. (Шм.), Гал. (Кот.[2]). VII—IX. *Polypodiáceae.*

241. **Asplénum Filix fémina Bernh.** (Polypódium Fílix fèmina L., Aspídium Fílix fèmina Sw., Athýrium Fílix fémina Rth.). *Зáгнітиця лїсовá*, — Кочадúжник (Рог.[1]), — Кочедúжник (Грін.), — Жінóча пáпороть (Ан.). 4. Дов. лист. 30—100 цм. На лїсових болотах, в заростях ярах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ. (Рог.[2]), Харк., Херс. (Шм.). VII—IX.
Polypodiáceae.

242. **Asplénum Ruta murária L.** *Зáгнітиця стінná*. 4. Дов. лист. 3—15 цм. В щілинах скал і на старих мурах, замчищах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). VI—IX.
Polypodiáceae.

243. **Asplénum Trichómanes L.** *Зáгнітиця скалová* (Вх[7]). 4. Дов. лист. 8—30 цм. На затінених, вохких скалах, часто: Гал. (Кот.[2]), Київ., Вол., Под. (Рог.[2], Шм.). VII—VIII.
Polypodiáceae.

244. **Asplénum septentrionále L.** *Зáгнітиця північна*. 4. Дов. лист. 5—15 цм. В щілинах ґранітних скал, зрідка: Київ., Вол., Под. (Рог.[2], Шм.), також Херс., Харк. (Шм.). VII—VIII.
Polypodiáceae.

245. **Aster ácer L.** (A. dracunculoídes Lam., Galatèlla dracunculoídes DC.). *Осїнчáк óстрий*. 4. Вис. 40—80 цм. На горбках, степах, солончаках: Под., Київ. (Рог.[2]), Полт., Харк., Херс., Катер. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VIII—IX. *Compósitae.*

246. **Aster améllus L.** *Осїнчáк звичáйний*, — Астра (Вх[2]—Біл.), — Базандúр (Вх[8]—Сіл.), — Басантúр (Вх[8]—Гря.), — Басарáн (Вх[8]—Борщ.), — Боя́рин (Вх[2]—Стра.), — Боя́рочка (Вх[2]—Стра.), — Боя́рчик (Вх[2]—Стра), — Вербúнка (Вх[2]—Біл.), — Гáйстер (Ан.), — Гáйстра (Ан.), — Гля́дка (Вх[2]—Тер.), — Зімнúк (Ан.), — Осїнне зїллє (Вх[2]—Зар.), — Іванок (Вх[8]—Кос.), — Морóз (Велич.), — Нестúдник (Вх[2]—Зар.), — Волóвеóко (Рог.[1]), — Осїнь (Вх[2]—Лан.), — Осїнчáк (Рок.—Вол.), — Осїнчýк (Вх[2]—Зар.), — Піддубрóвник (Ан.), — Посто-

ля́нка (Вх²—Лан.), — Пятакі́вці (Ан.), — Саме́ць (Вх²—Стра.). 4. Вис. 25—50 цм. На горбах, межи корчами, на каменистім ґрунті і на степах: Гал. (Кот.²), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.¹) і на полд. ук. землях. VII—IX. *Compósitae.*

247. **Aster chinensis L.** гл. ч. 377.

248. **Aster Linósyris Bernh.** (Linósyris vulgàris Cass., Chrysocóma Linósyris L.). *Осїнча́к льняни́к*, — Золотни́к льняни́к (Вх⁷). 4. Вис. 30—60 цм. На степах і межи корчами, головно на піскуватім ґрунті, також в лїсах і на полях: Под., Київ., Полт. (Рог.¹), Харк., Катер., Херс. (Шм.), Гал. (Вх⁷, Кот.²). VII—IX. *Compósitae.*

249. **Aster salicifólius Scholler.** (A. salígnus Willd). *Осїнча́к верболи́стий*, — Верби́нка (Вх⁴—Чорт.), — Осїнь (Вх⁴—Льв.). 4. Вис. до 125 цм. і більше. Походить з півн. Америки, а у нас плекає ся по городах. Буває також здичілий межи корчами і при берегах рік, рідко: Київ., Вол. (Рог., Шм.), Катер. (Шм.). VII—X. *Compósitae.*

250. **Aster Tripólium L.** (Tripólium vulgàre Nees). *Осїнча́к солончаковий*, — Кози́ні о́чі (Рог.¹). ☉ Вис. 15—100 цм. На солончаках, болотах і на берегах моря: Под., Київ, Полт. (Рог.¹), Харк., Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.²). VII—VIII. *Compósitae.*

251. **Aster villósus Benth. et Hook.** (Linósyris villósa DC., Chrysocóma villósa L.). *Осїнча́к косма́тий*, — Грудни́ця (Рог.¹), — Чахни́ця (Рог.¹). 4. Вис. 15—40 цм. На степах і горбах: Под., Київ., Полт. (Рог.¹, Шм.), Харк., Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.²). VIII—IX. *Compósitae.*

252. **Astrágalus albicaulis DC.** *Во́вчий горо́шок білоби́льний.* 4. Вис. 20—30 цм. На каменисто-вапнякових збочах горбів: Харк., Полт., Вор., Катер. (Тал.). V—VII. *Papilionáceae.*

253. **Astrágalus ásper Jacq.** *Во́вчий горо́шок ше́рсткий.* 4. Вис. 30—80 цм. На степах, рідко: полд. Київ., Под., Полт., Херс., Тавр. (Шм.). V—VI. *Papilionáceae.*

254. **Astrágalus arenárius L.** *Во́вчий горо́шок піскови́й.* 4. Вис. 15—30 цм. На піскуватім ґрунті, в соснових лїсах: Черн., Київ. (Шм.), Вол. (Рог.²). V—VI. *Papilionáceae.*

255. **Astrágalus Austriácus L.** *Во́вчий горо́шок рожёвий.* 4. Вис. 10—40 цм. На збочах гір, степах, курганах і солончаках: Київ., Под., Черн., Полт. (Рог.², Шм.), Херс., Харк. (Шм.). V—VIII. *Papilionáceae.*

256. **Astrágalus baéticus L.** *Ди́ка або шве́дська ка́ва.* ⊙ Вис. 30—50 цм. Росте в полд. Європі, головно Іспанії, у нас плекають єї декуди по городах, а насїня уживають замість правдивої кави. *Papilionáceae.*

257. **Astrágalus Cícer L.** *Во́вчий горо́шок круглонасїнний,* — Богоро́дична коса́ (Рог.[1], Грін.). 4. Вис. 20—60 цм. На полях, луках, межи корчами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і на инших ук. областях. V—VIII. *Papilionáceae.*

258. **Astrágalus corniculátus MB.** *Во́вчий горо́шок ріжка́стий.* 4. Вис. 10—20 цм. На горбах і степах, зрідка: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Таврі. (Шм.). V—VI. *Papilionáceae.*

259. **Astrágalus dasyánthus Pall.** *Во́вчий горо́шок мохна́тий.* 4. На степах і по берегах яруг: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Херс., Таврі. (Шм.). VI—IX. *Papilionáceae.*

260. **Astrágalus dolichophýllus Pall.** *Во́вчий горо́шок довголи́стий.* 4. На горбах і степах: Под. (Рог.[2]), Херс., Катер. (Тал.), Таврі. (Ян.[2]). IV—V. *Papilionáceae.*

261. **Astrágalus excápus L. var. pubiflórus DC.** (sp.). *Во́вчий горо́шок безви́льний.* 4. На степах, могилах, рідко: Київ. (Рог.[2], Шм.), Полт., Херс. (Шм.), Катер., Харк., Таврі. (Тал.). V—VI. *Papilionáceae.*

262. **Astrágalus galegifórmis L.** *Во́вчий горо́шок луговий.* 4. Вис. 40—80 цм. На луках, рідко: Київ., Под. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Papilionáceae.*

263. **Astrágalus glycyphýllus L.** *Во́вчий горо́шок соло́дкий,* — Во́вчий горо́х (Грін.), — За́ячий горо́шок (Вх[4]—Ак., Анв.), — Девятисильник (Ян.[3]), — Девятилїтник (Рог.[1]), — Орли́не крило́ (Рог.[1]), — Ненаси́тець (Рог.[1]), — Ди́ка фасо́лька (Шух.—Гуц.). 4. Довг. 100—130 цм. В лїсах, гаях, межи корчами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і на инших ук. областях (Шм.). VI—VII. *Papilionáceae.*

264. **Astrágalus Monspessulánus L.** *Во́вчий горо́шок францу́зький.* 4. На каменистих місцях: полд. Под. (Рог.[2], Шм.). VI. *Papilionáceae.*

265. **Astrágalus Onóbrychis L.** *Во́вчий горо́шок степови́й.* 4. Вис. 30—80 цм. Звичайна ростина на степах, а також на полях, луках, в ярах, межи корчами: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[1]), Таврі. (Ян.[2]). V—VIII. *Papilionáceae.*

266. **Astrágalus palléscens MB.** *Во́вчий горо́шок бі́ло-жовта́вий.* 4. Вис. 20—30 цм. На каменистих місцях і степах, рідко: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер. (Тал., Шм.) Тавр. (Шм., Ян.[2]). VI—VII. *Papilionáceae.*

267. **Astrágalus Pónticus Pall.** *Во́вчий горо́шок понти́йський.* 4. Вис. 70—100 цм. На луках і каменистих місцях, рідко: полд. Под. (Рог.[2]), Херс., Тавр. (Шм., Тал.), Катер. (Шм.). VI—VII. *Papilionáceae.*

268. **Astrágalus subulátus MB.** *Во́вчий горо́шок шилова́тий.* 4. Вис. 10—40 цм. На каменистих місцях і степах: Под. (Рог.[2]), Херс., Тавр., Харк. (Шм.), Катер. (Тал.). VI—VII. *Papilionáceae.*

269. **Astrágalus sulcátus L.** *Во́вчий горо́шок рівча́стий.* 4. Вис. 40—80 цм. На вохких луках і збочах: Київ., Полт., Херс. (Шм., Тал.), Катер., Харк. (Тал.). VII—VIII. *Papilionáceae.*

270. **Astrágalus vesicárius L.** (A. glaucus MB.). *Во́вчий горо́шок наду́тий.* Півкущик до 20 цм. високий. На каменистих місцях і степах, зрідка: полд. Под. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). VII—VIII. *Papilionáceae.*

271. **Astrágalus virgátus Pall.** (A. ammóphilus MB.). *Во́вчий горо́шок прутяни́й.* 4. Вис. 20—60 цм. На пісках, рідше на степах і збочах: Київ., Полт., Под. (Рог.[2]), Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[3]), Харк. (Шм.). V—VIII. *Papilionáceae.*

272. **Astrágalus vimíneus Pall.** (A. fruticósus Pall.). *Во́вчий горо́шок лозино́вий.* 4. Вис. 30—80 цм. На каменистих місцях і степах: полд. Под. (Рог.[2]), Херс. (Шм.), Харк., Вор. (Тал.). VII—VIII. *Papilionáceae.*

273. **Astrántia májor L.** *Звіздя́нка бі́льша,* — Гою́че зі́лля (Вх[1]—Печн.), — Лю́бий ме́не (Грін.—Лів.). 4. Вис. 45—80 цм. В лісах, межи корчами: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Umbellíferae.*

274. **Athýrium Filix fémina Roth.** гл. ч. 241.

275. **Atríplex hastátum L.** (A. hastàtum var. salínum Wallr.). *Лу́тига копіє́листа.* ⊙ Вис. 30—100 цм. Межи бурянами, при дорогах, в городах, на солончаках: Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Тавр. (Ян.[1]). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

276. **Atríplex hortènse L. var. sativum Aschers.** *Лу́тига городяна́* (Вх[7]), — Лобі́дка (Рог.[1]), — Лобода́ (Рог.[1]), — Жо́вта лобода́ (Рог.[1]), — Свиня́ча лобода́ (Рок.—Вол.), — Лободи́ця (Ан.), — Лути́га (Вх[2]—Біл.), — Луци́га (Вх[2]—Біл.). ⊙ Вис. до 150 цм. Єї плекають подекуди по

сільських городах на ярину („закришують у борщ весною“ Ян.[1]—Даг., Підс.). Але часто росте вона здичіла на полях і в бурянах: Гал. (Вх[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]). VII—IX. *Chenopodiáceae.*

277. **Atríplex laciniátum L.** *Лутúга стрепіхáта*, — Перестрíтник (Грін.—Лв.), — Прострíтник (Вх[1]—Печн.). ⊙ Вис. 30—60 цм. В бурянах і на солончаках часто: Гал. (Вх[1]), Под., Київ., Полт. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VII—IX. *Chenopodiáceae.*

278. **Atríplex litorále L.** *Лутúга берегóва.* ⊙ Вис. 30—60 цм. На солончаках, рідко: Полт., Под. (Рог.[2], Шм.). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

279. **Atríplex nítens Schk.** *Лутúга блискýча.* ⊙ Вис. 60—125 цм. В бурянах, на степах і солончаках: Київ., Под., Вол., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

280. **Atríplex pedunculátum L.** (Obione pedunculata Moq. Tand.). *Лутúга черешкóва.* ⊙ Вис. 15—20 цм. На солончаках і на морському березі: Полт., Херс. (Шм.). VIII—IX. *Chenopodiáceae.*

281. **Atríplex pátulum L.** *Лутúга крісля́та.* ⊙ Вис. 30—100 цм. В бурянах, городах, при дорогах звичайна ростина: всюди на ук. землях (Кот.[2], Рог.[2], Ян.[1], Шм.). VI—VIII. *Chenopodiáceae.*

282. **Atríplex róseum L.** *Лутúга рожéва*, — Луцúга (Вх[3]—Біл.). ⊙ Вис. 30—50 цм. В бурянах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]), Гал. VII—IX. *Chenopodiáceae.*

283. **Atríplex verrucíferum MB.** (Obione ver. Moq. Tand.). *Лутúга бородавковáта.* Півкущ до 40 цм. високий. На солончаках і по морському березі: Полт., Под. (Рог.[2]), Херс., Тавр. (Шм.). VII—IX. *Chenopodiáceae.*

284. **Atropa Belladónna L.** *Отрóвниця пéся вúшня* (Вх[6]), — Вóвча вúшня (Рок.—Вол.), — Сóнний дурмáн (Ан.), — Мадраґáн (Вх[8]—Жаб.), — Мадриґáн (Вх[8]—Жаб.), — Матриґáн (Шух.—Гуц.), — Надраґýля (Вх[8]—Угр.), — Пéсі вúшнї (Ан.), — Пóкшик (Ан.—Под.), — Вóвчі я́годи (Ан.). ♃. Вис. 60—125 цм. При берегах лїсів, в горах і на підгірю: Гал. (Кот.[2], Вх[8]). VII—VIII. (†††). Є одною з найотруйнїйших ростин. Листки (Fólia Belladónnae), корінь (Radix Bell.), молоді гони, а відтак чорні ягоди містять в собі дуже їдовиту істоту, т. з. атропіну, що має велике значінє в медицинї, головно в окулїстиці, при очних

операціях. Також в гомеопатії має вона важну ролю. — Люди подекуди (Рок.—Вол.) називають її „поганим зїлєм“ та навіть не люблять про неї говорити, а шептухи уживають коріня в зачарованях і відвар з нього дають пити з'умашедшим в судорогах, але не на те, щоби хорий подужав, лише щоби довго не мучив ся. *Solanáceae.*

285. **Atropis convoluta Griseb.** *Покíсниця скрýчена.* 4. Вис. 20—40 цм. По морських берегах і на солончаках: Тавр. (Ян.[2]). VIII—IX. *Graminéae.*

286. **Atropis distans Griseb.** (Glycéría distans Wahlenb., Festuca distans Kunth., Poa distans L.). *Покíсниця звичáйна.* 4. Вис. 15—50 цм. Творить густі дернини на вохких луках і солончаках, зрідка: Черн., Київ., Вол., Под., Катер., Харк., Херс. (Шм., Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]). VI—VIII. *Graminéae.*

287. **Aurínia saxátilis Desv.** гл. ч. 122.

288. **Avéna desertórum Less.** (A. Bésseri Griseb., A. sempervírens Bess.). *Овес степовúй.* 4. Вис. 30—50 цм. Творить густі дернини на степах і збочах горбів: Вол. (Рог.[2]), Под. (Тал.), Гал. (Шм.). VI. *Graminéae.*

289. **Avéna dubia Leers.** (Ventenàta dubia Boiss., V. avenàcea Koel., Avéna ténuis Moench.). *Овес сумнíвний.* ⊙ Вис. 30—70 цм. На горбах і сухих місцях: Херс. (Шм.). VI. *Graminéae.*

290. **Avéna elátior L.** гл. ч. 200.

291. **Avéna fátua L.** (A. nígra Wallr.). *Вівсю́г* (Рог.[1]), — Вівсик (Грін.), — Вівсю́га (Вх[1]—Зар.), — Вівсю́к (Вх[8]—Дом., Довк.), — Гала́й (Вх[8]—Буд.), — Дику́н (Вх[8]—Бол.), — Дичо́к (Грін.), — Овсю́г (Рог.[1]), — Скаку́н (Вх[8]—Бол., Довк.), — Чорногу́з (Вх[8]—Черх.). ⊙ Вис. 60—120 цм. На полях в збіжу (в пшениці, житї): Гал. (Вх[8], Кот.[2]), Под., Вол., Полт. (Рог.[2]), Катер. (Шм.), Тавр. (Ян.[1]). VI—VIII. *Graminéae.*

292. **Avéna flavéscens L** (Trisétum flavéscens P. B.). *Вівсик золоти́й* (Велич.). 4. Вис. 30—80 цм. На луках, в гаях, корчах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт., Херс., Харк. (Шм., Рог.[2]). VI—VII. Дуже добра паша. *Graminéae.*

293. **Avéna pratènsis L.** (Avenàstrum praténse Jessen.). *Овес луковúй.* 4. Вис. 30—100 цм. На сухих луках, горбах, в гаях, рідко: Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.), Гал. (Шм.). VI—VII. Лиха паша. *Graminéae.*

294. **Avéna pubéscens L.** *Овес мохнáтий,* — Вівсю́г (Ан.), — Вівсюне́ць (Ан.), — Овсю́г (Рог.[1]), — Мітли́ця (Ан.).

ϒ. Вис. 30—120 цм. Дуже звичайна ростина на луках і в корчах: майже всюди на ук. землях. V—VII.
Graminéae.

295. **Avéna sativa L.** *Овес сі́йний* (Вх[6]), — Овес жо́втий (Довк.), — Кана́рок (вчасний: Довк.), — Скорозрі́лка (Вх[8]—Лем., скорше пристигає, як другий, як ще зеленястий; як єго тогди не скосити, то ся сипе — Вх[8]). ⊙ Вис. 60—120 цм. Плекана ростина. Сюди належать підвідміни: *а*) A. nuda Ard. (A. chinensis Fisch. pr. sp.). Ове́с го́лий (Вх[2]—Стра.), — Голе́ць (Вх[2]—Стра.), — Ове́с тата́рський (Шм.). — *б*) A. Orientális Schreb. Ове́с коса́ч, — Ове́с бога́тий (Вх[8]—Угр.), — Бога́ч (Вх[8]), — Бо́йко (Вх[8]—Яв.), — Грива́к (Вх[8]—Сок.), — Коса́ч (Вх[2]—Стра.), — Косича́к (Вх[8]—Стр.); *в*) A. pàtula Alef. Ове́с кріслáтий.
Graminéae.

296. **Avéna sterílis L.** (A. macrocarpa Mnch.). *Овес пусти́й*, — Овсю́г (Рог.[1]). ⊙ Вис. 80—150 цм. На областях Середземного моря росте дико, а у нас буває плеканий для волотий, що їх вплїтає ся у т. зв. сухі китиці. Тому що вже підчас дозрівання насїнє випадає, мусить ся його збирати із землї. VII—VIII. *Graminéae.*

297. **Avéna versícolor Vill.** (Avenàstrum versícolor Fritsch.). *Овес сорока́тий*. ϒ. Вис. 15—30 цм. Творить малі пухкі дернини на полонинах в Карпатах. VII—VIII. *Graminéae.*

298. **Avenástrum Koch.** гл. чч. 293, 297.

299. **Azálea Póntica L.** гл. ч. 1783.

300. **Azálea procumbens L.** (Chamaecístus procumbens O. Ktze., Loiseleuria procumbens Desv., Chamaéledon procumbens Lk.). *Шипо́к присло́нець* (Вх[6]), — Шипо́к (Шух.—Гуц.). Низький, лише 8—15 цм. високий, сильно розгалужений кущик. Росте в Карпатах на полонинах. IV—V. *Ericáceae.*

301. **Ballóta nígra L.** *Мя́точник чо́рний*, — Глуха́ кропива́ (Ан.), — Ма́точник (Рог.[1]), — Мя́точник (Ян.[3]), — Соба́ча мя́та (Ан.), — Чорнокýдрик (Ан.), — Ша́ндра (Ан.). ϒ. Вис. 40—125 цм. Найзвичайнїйша ростина межи бурянами по селах, коло доріг, плотів: всюди на ук. землях. VI—IX. *Labiátae.*

302. **Balsamína horténsis DC.** (Impàtiens Balsamína L.). *Вербова́ня горо́дяна* (Вх[7]), — Вербі́вка (Вх[8]—Угр.), — Вербова́ня (Вх[8]—Угр.), — Па́льма (Ан.). ⊙ Вис. 20—60 цм. Походить

із Сх. Індій, а у нас плекає ся по городцях і у вазониках в ріжнобарвних відмінах. VI—X. *Balsamíneae.*

303. **Barbaréa praécox R. Br.** *Сурíпиця скорозрíла.* 4. Вис. 30—60 цм. На вохких луках, рідко: Київ., Под. (Рог.[2]), Харк. (Тал.). IV—V. *Cruciférae.*

304. **Barbaréa stricta Andrz.** *Сурíпиця тугá.* ☉ Вис. 30—100 цм. На вохких місцях, межи бурянами, в корчах: Гал. (Кот.[2]), Київ., Черн., Под. (Рог.[2]), Катер., Харк. (Шм.). IV—VI. *Cruciférae.*

305. **Barbaréa vulgáris R. Br.** *Сурíпиця звичáйна,* — Рíпиця (Вх[3]—Біл.), — Свирíпа (Ан.), — Сурíпиця (Ан.). ☉ Вис. 30—60 цм. На полях, в корчах, лїсах, досить звичайна ростина: Гал. (Кот.[2]). Вол., Под. (Рог.[2]), Херс., Харк., Полт. (Шм.). IV—VII. *Cruciférae.*

306. **Barkhausia MB.** гл. чч. 652, 656.

307. **Batrachium S. F. Gray.** гл. чч. 1748, 1753.

308. **Beckmánnia eruciformis Host.** *Бекмáнія луковá,* — Плавньóвий пирíй (Ян.[2]—Менч.). 4. Вис. до 100 цм. На мокрих луках дуже звичайна ростина: по обох берегах Днїпра і єго допливів межи Київом і Кременчуком, відтак Вол. (Рог.[2]), Черн., Полт., Под., Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VI—VII. *Gramíneae.*

309. **Béllis perénnis L.** *Морóн тревáлий* (Вх[6]), — Вілáвка (Вх[2]—Біль.), — Білоголóвець (Вх[2]—Стра.), — Біляáвка (Вх[2]—Біл., Сам.), — Брехáчка (Вх[2]—Стеб.), — Вистрíчкий (Вх[4]—Опак.), — Ґомбичкий (Вх[8]—Угр.), — Маéтка (Вх[8]—Вач.), — Маргаритки́й (Рог.[1]), — Моріжничóк (Вх[8]), — Морóн (Вх[2]—Дро.), — Нéрест (Вх[8]—Стр.), — Нечýйвітер (Грін.—Шух.), — Сирíтка (Вх[2]—Хир.), — Кýрєча слїпотá (Вх[8]—Льв.), — Стóкратка (Рог.[1]), — Стокрáстка (Вх[8]—Угр.), — Стóкротки (Ан.), — Стóкроть (Ан.), — Цукрíвка (Вх[2]—Сам.), — Цяáточка (Вх[2]—Ком.), — Чичúна весняна́ (Вх[8]—Стр.). 4. Вис. 5—15 цм. Росте дико по луках і в гаях та цвите через цїлий рік, о скілько нема великих морозів. Також плекає ся по городах. *Compósitae.*

310. **Bérberis vulgáris L.** *Кúслич звичáйний* (Вх[7]), — Байбарúс (Ан., Грін.), — Барбарúс (Рог.[1]), — Квасníця (Ан.), — Кислúця (Ан., Ян.[3]), — Кислянка (Ан.). Галузистий кущ. Єго плекають в городах, а також росте дико по берегах лїсів, в гаях, корчах: Гал. (Вх, Кот[2].), Под., Вол., Київ.,

Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VI. Пиляки вразливі, діткнені в насаді, вигинають ся до стовпика. *Berberídeae.*

311. **Bertéroa incána DC.** (Alýssum incànum L.). *Ка́шник сірий,* — Баби́н (Рок.—Вол.), — Ба́биць (Грін.—Лв.), — Баби́шник (Рог.[1], Ан.), — Біль (Ан.), — Икавка (Рог.[1], Ан.), — Ка́шник (Ан.), — Опе́рстник сиза́к (Вх[9]), — Борова́ мо́рква (Ан.), — Толáнь (Рог.[1]). ☉ Вис. 20—50 цм. На полях, коло доріг, хат, звичайна ростина: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Черн., Полт., Вор., Харк., Катер., Київ., Тавр., Херс., Под. (Рог.[2], Шм.). IV—X. *Crucifĕrae.*

312. **Bérula angustifólia Koch.** *Ручáйник вузколи́стий.* ♃. Вис. 30—60 цм. Росте часто в ровах, багнистих потоках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ. (Рог.[2], Шм.). VI—IX. (†). Має немилий, заморочуючий запах, а корінь і листки є отруйні. *Umbellifĕrae.*

313. **Béta vulgáris L.** *Буря́к звича́йний,* — Бура́к (Вх[6]), — Буря́к (Ан.), — Ру́мпля (Вх[8]—Угр.), — Ру́нкля (Вх[8]—Угр.), — Ру́нтля (Вх[8]—Угр.), — Све́кла (Рог.[1]). ☉ і ☉ Цвітяний гін виростає доперва в 2 році і доходить понад 100 цм. висоти. Цвите в лїтї до осени. Плекає ся у відмінах: *а*) Béta Cícla L. sp. (B. brasiliénsis hort.). Бо́тва (Велич.), — Све́ка (Вх[4]—Гуц.), — Цви́кля (Вх[4]—Губ.). Сю відміну плекають головно для листя, уживаного на ярину (ботвину), а також для прикраси. Корінь тоненький непридатний до ужитку. *б*) Béta crassa Alef. (Béta vulgaris rapacea Koch.) з корінем грубим в середині білим або жовтавим. Коріня уживають на пашу для худоби (Буряк пашни́й) і до виробу цукру (Буряк цукрови́й). *в*) Béta cruénta Alef. (Béta vulgàris rapàcea Koch., B. horténsis hort., B. rubra hort.) Буря́к черво́ний, — Буря́к свекло́вий. Саджений для кухонного вжитку. Має темночервоний або жовтаво червоний корінь. *Chenopodiáceae.*

314. **Betónica officinális L.** (Stàchys officinàlis Trev.). *Бу́квиця звича́йна,* — Бето́нїка (Вх[2], Шейк.—Ук.), — Бу́квиця (Рог.[1], Ан., Вх[4]—Ак.), — Бу́ковник (Ан.), — Бук трава́ (Ан.), — Дима́н (Рог.[1], Ан.—Полт.), — Зво́здик пільський (Шух.—Гуц.), — Польови́й кану́пер (Ан.), — Матери́нка (Ан.). ♃. Вис. 20—60 цм. Дуже звичайна ростина в лїсах, гаях, в корчах: всюди на ук. землях. VI—IX. Відвар з листя пють в кашлю, а коріня уживають як середника на розвільненє. *Labiátae.*

315. **Bétula álba L.** (B. verrucósa Ehr.). Берéза бíла (Вх[6]), — Бíлий бéрест (Вх[8]—Лем.). Дерево до 26 м. високе. Росте поодиноко в мішаних лїсах, також творить одноцїльні гаї (березняки́й) і лїси (берéзини): на всїх майже областях ук. земель. IV—V. *Betuláceae.*

316. **Bétula humilis Schrank.** *Берéзка болóтна* (Рог.[1]). До 2 м. високий кущ. На лїсових болотах: Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]). IV—V. *Betuláceae.*

317. **Bétula pubéscens Ehrh.** (B. tomentósa Reith., B. odoràta Rechst., B. àlba L. pro parte). *Берéза мохна́та.* Дерево високе до 30 м. або кущ з молодими мохнатими галузками. На болотнистих місцях: Київ., Вол. (Рог.[2]), Черн., Полт. (Шм.). IV—V. *Betuláceae.*

318. **Bídens cérnuus L.** *Чередýн сторчáк,* — Причéпа (Ан.), — Репяшки́й (Ан.), — Стрілки́й (Ан.), — Чередá (Ян.[3]). ⊙ Вис. до 60 цм. На болотах, при берегах і в ровах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VI—IX. *Compósitae.*

319. **Bídens radiátus Thuill.** *Чередýн лучúстий.* ⊙ Вис. 15—60 цм. На болотах, в ровах, при берегах, рідко: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). VI—IX. *Compósitae.*

320. **Bídens tripartítus L.** *Чередýн звичáйний* (Вх[7]), — Дїдові вýші, — Купчáк болóтний (Вх[1]—Зар.). — Купчáк дúкий (Вх[1]—Зар.), — Лепни́ця (Рог.[2]), — Причéпа (Ан.), — Собáчі репяхи́ (Ан.), — Репяшки́й (Ан.), — Собачки́й (Рог.[1]), — Стрілки́й (Вх[4]—Ак., Рог.[1], Ан.), — Товстýшка (Ан.—Полт.), — Чередá (Рог.[1], Ан.—Полт.). ⊙ Вис. 15—80 цм. Дуже звичайна ростина на болотах, мокрих луках, при берегах рік і озер: всюди на ук. землях. VI—IX. *Compósitae.*

321. **Bifóra rádians MB.** *Двоячóк лучúстий.* ⊙ Вис. 30—60 цм. На полях, рідко: Под., Херс. (Шм.). VI—VII. *Umbelliférae.*

322. **Bióta orientális Endl.** гл. ч. 2146.

323. **Blítum L.** гл. чч. 551, 553, 561, 563.

324. **Blýsmus Panz.** гл. ч. 1913.

325. **Borágo officinális L.** *Огірóчник звичáйний,* — Бурáчник (Рог.[1]), — Гирóчник (Вх[7]), — Огірóчник (Рог.[1]), — Огірóчна травá (Рог.[1]), — Огірóшник (Грін.), — Угіречник (Ан.). ⊙ Вис. 30—90 цм. Декуди плекають по городах на ярину. Зрідка буває здичілий межи бурянами: Гал., Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VI—VIII. *Boragináceae.*

326. **Botryánthus Kunth.** гл. чч. 1400, 1402.

327. **Botrýchium Lunária Sw.** *Грозня́нка звича́йна* (Вх[6]), — Грозна́ток (Вх[6]). 4. Вис. 8—25 цм. На лїсових луках і в корчах, рідко: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). Бросні появляють ся на листках в VI—VII. *Ophioglossáceae.*

328. **Botrýchium matricarioídes Willd.** (B. rutaefólium A. Br.). *Грозня́нка румянцева́та.* 4. Вис. 5—25 цм. На піскуватім ґрунтї, в соснових лїсах і корчах: Вол., Черн. (Рог.[2]). Листки з броснями являють ся в VI—VII. *Ophioglossáceae.*

329. **Botrýchium Virginiánum L.** *Грозня́нка вірґі́нська.* 4. Вис. 15—40 (—80) цм. На лїсових луках і в корчах: Черн. (Рог.[1]), Київ., Харк. (Тал.). Листки з броснями являють ся в VI—VII. *Ophioglossáceae.*

330. **Brachypódium pinnátum P. B.** *Куцоні́жка пірна́та.* 4. Вис. 60—125 цм. Росте часто по сухих збочах, а рідше по луках запустах і берегами лїсів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). VI—VII. *Graminéae.*

331. **Brachypódium silvàticum R. et Sch.** *Куцоні́жка лїсова́.* 4. Вис. 60—125 цм. В тїнистих лїсах, часто: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). VI—VII. *Graminéae.*

332. **Brássica L.** гл. чч. 829, 2021—2025.

333. **Brássica Nápus L.** *Ріна́к* (Вх[7]), — Гору́нка (Рог.[1]), — Горупа́ (Грін.), — Свири́на (Ан.), — Сури́пиця (Ан.). Дикий лучає ся рідко, але буває плеканий як: *а*) Brassica Nápus var. oleífera DC. Ріна́к звича́йний (зимовий або ярий). ☉ Має корінь тонкий. З насїня бють олїй. *б*) Brassica Nàpus var. rapifera DC. Бру́ква (Вх[2], Шейк.), — Бру́ков (Вх[7]), — Карпе́ля (Вх[2]—Сян.), — Карпе́ль (Вх[2]—Сян.). ☉ Пашна ростина з грубим мясистим корінем. *Crucifĕrae.*

334. **Brássica olerácea L.** *Капу́ста,* — Капустиця (Рок.—Вол.). ☉ Буває плекана всюди в ріжних відмінах як: *а*) B. o. acéphala DC. Капу́ста нева́тка (Вх[4]—Наг.), — Ярму́ш. Має довгі гони з плоскими або поморщеними листками, що не завивають ся в головки. *б*) B. o. capitáta L. Капу́ста голова́та (Вх[4]—Наг.), — Зава́тка (Вх[4]—Наг.). Має гін (качан) короткий з листками завиненими в головку. *в*) B. o. gemmífera DC. Бруксе́лька. З численними маленькими головочками на видовженім гонї. *г*) B. o sabauda L. Капу́ста воло́ська. Гін незначно видовжений, вкри-

тий поморщеними листками, що творять не густу головку. *д*) B. o. gongyloídes L. Каляріпа (Вх[7]), — Каляре́па (Ан.), — Ґаляре́па (Ан.). Має гін над землею згрубілий. *е*) B. o. botrýtis L. Каляфіо́р (Вх[7]), — Цвітна́ капу́ста (Рог.[1]), — Цвіту́ха (Вх[7], Ан.). Листки не творять головки, а цвітостани згрубілі, мясисті і білі розвивають ся вже в першім році. *Cruciférae.*

335. **Brássica Rápa L.** *Pína* (Ан.) — Біла ріпа (Вх[8]—Угр.) — Білоріпа (Грін., Вх), — Гризáчка (Вх[8]—Кал., Угр.), — Гризу́чка (Вх[8]—Кал., Угр.), — Сироїжка (Вх[8]—Угр.). *а*) Bràssica Ràpa campèstris L. (sp.), — Лубе́нська гірчи́ця (Рог.[1]), — Рипíй (Ан.), — Ріпáк (Ян.[1]—Велб., Вов., Даг.). ☉ Лучає ся дико на полях в збіжу і бурянах: Вол., Под., Черн., Полт. (коло Лубен), Київ. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]). VI—VII. *б*) Bràssica Rápa oleífera DC. Су́ріпо́к. ☉ Плекають для насіня, що з него добувають олій. *в*) Brássica Rápa rapífera Koch. Ріпа звичáйна. ☉ Плекає ся для коріня на пашу. *Cruciférae.*

336. **Bríza média L.** *Трясу́чка середня́*, — Дрожáчка (Грін.—Шух.), — Здріжник (Ан.), — Моргу́лька (Перш.), — Невíйка (Ан.), — Трісени́чка (Вх[8]—Стро.), — Трісиру́бичка (Вх[8]—Гра.), — Трісу́чка (Вх[8]—Кал.), — Тросьору́бка (Зол.), — Трусени́чка (Вх[8]—Стро.), — Трясу́нка (Шм.), — Трясу́чка (Рог.[1], Вх[7]). 4. Вис. 30—50 цм. Дуже звичайна трава на сухих збочах, луках, запустах, проріджених лїсах і коло доріг: всюди на ук. землях. V—VII. *Graminéae.*

337. **Brómus arvénsis L.** *Стоколóса полева́*, — Вівсянка (Грін.), — Дúрза (Грін.), — Костю́льки (Рог.[1]), — Мітли́ця (Ян.[1]—Підс.), — Мятли́ця (Ан.), — Овéсець (Ан.), — Овсянка (Грін.), — Оси́ґа (Вх[8]—Від.), — Стоколóса (Вх[8]—Лем.), — Шмир (Вх[8]—Лем.). ☉ Вис. 30—80 цм. Росте часто на полях в збіжу і на степах: Гал. (Вх[8], Кот.[2]), Вол., Под., Черн., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[1]). V—VII. *Graminéae.*

338. **Brómus ásper Murr.** (B. ramósus Huds.). *Стоколóса шерстка́.* 4. Вис. 60—150 цм. Росте часто в сухих лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[1], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). VI—VII. *Graminéae.*

339. **Brómus commutátus Schrad.** *Стоколóса нестíйна.* ⊙ Вис. 30—60 цм. На полях, при дорогах, рідко: Под., Полт., Харк. (Шм.). VI—VIII. *Graminéae.*

340. **Brómus eréctus Huds.** (B. angustifólius MB.). *Стоколóса прямá.* ♃. Вис. 30—100 цм. На луках, степах, горбах, в корчах, рідко: Под., Херс., Полт., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2], Шм.). VI—VIII. *Graminéae.*

341. **Brómus inérmis Leysser.** *Стоколóса гладкá,* — Пирíй (Ан.), — Пирíй костúр (Ян.[3]), — Перíйка (Грін.), — Перiєвáтиця (Грін.). ♃. Вис. 30—140 цм. На полях, луках, степах, горбках, в корчах: всюди майже на ук. землях. (Рог.[2], Шм., Ян.[2], Кот.[2]). V—VIII. *Graminéae.*

342. **Brómus móllis L.** (B. hordeáceus L.). *Стоколóса мягкá* (Вх[6]), — Жмúця (Вх[6]), — Житéць (Ян.[3]), — Мітлúця (Грін.), Стóколос (Рог.[1]). ⊙ Вис. 20—80 цм. На луках, полях, при дорогах, особливо на піскуватім ґрунті: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.). VI—VII. *Graminéae.*

343. **Brómus pátulus M. et K.** (B. Japónicus Thunb.). *Стоколóса розбрíла:* ⊙ Вис. 15—60 цм. На полях в збіжу і межи бурянами: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Тавр., Харк. (Шм.). V—VI. *Graminéae.*

344. **Brómus racemósus L.** *Стоколóса грознúста.* ⊙ Вис. 30—80 цм. На полях, при дорогах, рідко: Под., Київ., Херс. (Шм.), Гал. V—VII. *Graminéae.*

345. **Brómus secalínus L.** *Стоколóса заглýшка,* — Заглýшка (Вх[6]), — Житняк (Ан.), — Костúрь (Рог.[1]), — Костю́льки (Рог.[1]), — Овсянка (Рог.[1]), — Стóколос (Рог.[1]), — Стоколóса (Вх[1]—Зар.), — Стоколóсник (Ан.). ⊙ Вис. 30—90 цм. На полях в збіжу (житї): Гал. (Вх[1], Кот[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VI-VIII. *Graminéae.*

346. **Brómus squarrósus L.** *Стоколóса патлáта,* — Мітлúця (Ян.[1]—Матв.), — Стóколос (Ан.). ⊙ і ☉ Вис. 30—60 цм. На полях, степах, при дорогах, головно на піскуватім ґрунті: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]). V—VII. *Graminéae.*

347. **Brómus sterílis L.** *Стоколóса пустáрка* (Вх[6]), — Мітлúчка (Ян.[1]). ⊙ Вис. 30-80 цм. При дорогах, коло плотів, мурів, також на полях, рідко: Под., Вол. (Рог.[2]), Херс., Тавр. (Шм.), Гал. V—VI. *Graminéae.*

348. **Brómus tectórum L.** *Стоколóса стріхова́.* ⊙ Вис. 10—40 (—90) цм. На пісках, при дорогах, на стріхах, мурах, на межах: майже всюди на ук. землях. V—VI. *Gramíneae.*

349. **Brunélla grandiflóra Jacq.** *Горля́нка великоцві́тна,* — Горля́нка (Рог.[1], Ан.—Вор.), — Горя́нка (Рог.[1]), — Крутоголо́вчики (Грін.—Лв.), — Крутоголо́вці (Грін.), — Щемяли́на (Ан.). ♃. Вис. 10—40 цм. На степах, в корчах, гаях, лїсах, часто: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.). VI—VII. *Labiátae.*

350. **Brunélla vulgáris L.** *Горля́нка звича́йна,* — Брунéлька (Рог.[1], Грін.), — Горля́нка (Вх[4]—Ак., Ан.), — Горляна́ по́моч (Ан.), — Ку́патень (Вх[1]—Бак.), — Суховáн (Вх[8]—Чорт.), — Суховéрх (Вх[8]—Жов.), — Суховéршки (Вх[8]—Крас., Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Сухóвчик (Вх[8]—Чорт.). ♃. Вис. 10—40 цм. На луках, в корчах, гаях: майже всюди на ук. землях. VI—VII. Уживають до купелїв для дїтий (Рок.—Вол.). *Labiátae.*

351. **Bryónia álba L.** *Перéступень білоцві́тний* (чорноя́гідний, Вх[7]), — Гордóбить (Вх[8]—Угр.), — Нечіпáй зі́лля (Ан., Рог.[1]), — Перелáз (Грін.—Лв.), — Перéступ (Ан.), — Перéступень (Вх[1]—Зар., Рог.[1], Ан.). ♃. Дов. 3—3½ м. Коло плотів, в хащах, також в лїсах: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Волинь, Київ. (Рог.[2]), Под., Черн., Полт., Харк., Херс., Тавр. (Шм.). VI—VII. (††) В гомеопатії має ріжнородне примінен€. — У народу є багацько забобонних повірок про ту ростину. — Масла смаженого з корін€м переступу уживають до натираня крижий коли болять (Рок.—Вол.). *Cucurbitáceae.*

352. **Bryónia dioíca Jacq.** *Перéступень двопéнний* (червоноя́гідний Вх[7]). ♃. Довг. до 3 м. На скалистих місцях межи корчами: полд. Под. (Рог.[2]). VI—VII. (††) Гомеопатична ростина. *Cucurbitáceae.*

353. **Buffónia tenuifólia L.** (B. paniculàta Dubois.). *Біфóнія тонколи́ста.* ⊙ Вис. 10—20 (—45) цм. На полях: Под., Херс., Катер. (Тал.). VII—VIII. *Caryophyllàceae.*

354. **Bulbocódium Ruthénicum Bunge.** *Брандýшка ру́ська,* — Брандýшка (Шм.), — Брундúшка (Ан.—Харк.), — Прóсурень гадю́чий (Рог.[1]), — Сирíтки (Ан.). На луках, степах, горбках і в корчах: Полт. (Рог.[2]), Київ., Херс., Тавр., Катер., Харк. (Шм.). ♃. Вис. 8—13 цм. III—IV. *Liliáceae.*

355. **Bunias orientális L.** *Свербúга звича́йна,* — Гри́цик (Ан.), — Гри́цики (Ан.). — Катрáн (Рог.[1]), — Порчáк (Рог.[1]),

— Свербúга (Рог.[1]), — Свиріпа (Ан.), — Свиріпиця (Грін.), — Хлезíнь (Грін.—Шух.), — Свербúгуз (Ан., Ян.[2]). ☉ і ♃. Вис. 60—150 цм. Росте на полях, степах і в бурянах коло плотів, доріг: всюди на ук. землях. VI—VII. *Cruciférae.*

356. **Bunium luteum Hoffm.** гл. ч. 1399.

357. **Buphtálmum speciósum Schreb.** (B. cordifólium W. et Kit., Telèkia speciósa Baumg.). *Воловéць кремяни́к* (Вх[6]). — Кремяни́к (Вх[4]—Кру.). ♃. Вис. 60—150 цм. Межи бурянами, в гаях, лїсах: Вол., Под. (Шм.), Гал. VI—VIII. *Compósitae.*

358. **Bupleurum falcátum L.** *Ласка́вець серполи́стий.* ♃. Вис. 30—100 цм. На каменистих місцях, межи корчами, часто, також на степах: Київ., Вол., Под. (Рог.[2], (Шм.), Херс., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Umbelliférae.*

359. **Bupleurum Gerárdi Jacq.** *Ласка́вець лїнійнолúстий.* ☉ Вис. 20—60 цм. На каменистих і піскуватих місцях: Под., Київ. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). VII—VIII. *Umbelliférae.*

360. **Bupleurum junceum L.** *Ласка́вець ситнико́вий.* ☉ Вис. 20—60 цм. На каменистих місцях: Под. (Рог.[2]). VII—VIII. *Umbelliférae.*

361. **Bupleurum rotundifólium L.** *Ласка́вець круглолúстий* (Вх[7]), — Лас (Ан.), — Ла́сик (Ан.), — Ла́соч трава́ (Ан.), — Ласка́вець (Вх[1]—Зар., Ан., Шух.), — Ласка́вцї (Рог.[2], Ан.). ☉ Вис. до 60 цм. Бурян в збіжу на вапнистих і глинковатих полях: Гал. (Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Тавр., Катер., Харк. (Шм.). VII—VIII. На Подiлю плекають ту ростину в сїльських городах про оздобу. *Umbelliférae.*

362. **Butomus umbellátus L.** *Бобівни́к кружалúстий* (Вх[6]), — Бобівни́к (Грін.—Лв.), — Осїтня́г (Ан.), — Осїтня́к (Рог.[1]), — Суса́к (Рог.[1], Ан.), — Жа́бяча цибу́ля (Ан., Ян.[2]—Менч.). ♃. Вис. 10—125 цм. На болотах, при берегах, в ровах: майже всюди на ук. землях. VI—IX. *Butomáceae.*

363. **Buxus sempervirens L.** *Бу́кшпан зелéний* (Грін., Вх[7]), — Бу́ксусник (Ан.). Кущ або деревце на 4—6 м. високе. Походить із Сходу; в полудневій Европі росте здичілий. У нас буває саджений здовж стежок по городах звичайно як карловатий кущик. III—IV. *Buxáceae.*

364. **Cákile maritima Scop.** *Мо́рська гірчúця* ☉ Вис. 20—30 цм. По берегах Чорного і Озівського моря: Херс., Тавр. (Шм.). V—VI. *Cruciférae.*

365. **Calamagróstis arundinácea Roth.** (C. silvàtica DC.). *Чере́тниця лїсова́.* 4. Вис. 60—120 цм. Росте купками в лїсах, на лїсових болотах і в гаях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]). VI—VII. *Gramínéae.*

366. **Calamagróstis epigéios Roth.** *Чере́тниця звича́йна,* — Куни́шник (Ан., Рог.[1]), — Кутóчник (Ан.), — Ча́полоть (Рог.[1]), — Ча́полоч (Ан.), — Чапу́га (Рог.[1], Ян.[3]), — Чапу́ла (Ан.), — Чере́тниця (Шух.—Гуц.). 4. Вис. 60—150 цм. Дуже звичайна трава на піскуватих місцях, полях, луках, полонинах, горбках, при берегах: всюди на ук. землях. VI—VIII. *Gramínéae.*

367. **Calamagróstis lanceoláta Roth.** *Чере́тниця ланцетова́та.* 4. Вис. 60—150 цм. На мокрих луках і болотах, в хащах, рідко: Гал. (Кот.[2]), Черн., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) Катер., Харк. (Шм.). VI—VIII. *Gramínéae.*

368. **Calamagróstis neglécta Fr.** (C. stricta P. B.). *Чере́тниця багнова́.* 4. Вис. 30—100 цм. На болотах і багнах: Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VI—VII. *Gramínéae.*

369. **Calamagróstis villósa Mutel.** (C. Halleriàna P. B.). *Чере́тниця мохна́та.* 4. Вис. 60—150 цм. На луках і межи корчами, рідко: Черн. (Шм.). VII—VIII. *Gramínéae.*

370 **Calamíntha Acinos Bth.** (Thýmus Acinos L.). *Щебру́шка полева́* (Вх[6]), — Васи́льок польови́й (Грін.—Лв.), — Муращівни́к (Вх[8]—Крас.). ⊙ Вис. 15—30 цм. Звичайна хопта на полях, степах, паренинах, горбах і коло доріг: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і на инших областях ук. земель. VI—IX. *Labiátae.*

371. **Calamíntha Clinopódium Bth.** (Clinopódium vulgàre L.). *Щебру́шка звича́йна,* — Матери́нка (Шух.—Гуц.), — Опе́р (Перш.), — Ша́ндра (Грін.). 4. Вис. 30—60 цм. Дуже часто в лїсах, гаях, корчах, також на луках і в селах коло доріг: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і на инших ук. областях. VI—IX. *Labiátae.*

372. **Calamíntha Nepéta Clairv.** (C. parviflóra Lam.). *Щебру́шка котя́ча.* 4. Вис. 20—40 цм. На вапнисто-камінистих місцях над Днїстром: Под. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). VII—VIII. *Labiátae.*

373. **Caldésia parnassifólia Parl.** гл. ч. 71.

374. **Caléndula arvénsis L.** *Кро́кис полеви́й,* — Нагідки́ ди́кі (Рог.[1]), — Ноготки́ (Рог.[1]). ⊙ Вис. 10—20 цм. На полях в збіжу, при дорогах: Под., Вол. (Рог.[2]). VII—VIII. *Compósitae.*

375. **Caléndula officinális L.** *Крóкис лїкáрський* (Вх[7]), — Крóкіш (Вх[2]—Льв., Тер., Чорт.), — Крýкуш (Ян.[1]—Даг.), — Нагідкú (Ан., Рог.[1], Ян.[1]—Даг., Вх[1]), — Наугодкú (Рог.[1]), — Ноготкú (Вх[7], Рог.[1]), — Ногітóк (Рок.—Вол.), — Пáзюрцї (Вх[8]—Пер.). ⊙ Вис. 20—50 цм. Походить з полудневої Европи. У нас плекають єго по сїльських городах, а часом лучає ся здичілий межи бурянами. VI—X. Так цвіти як і само зїллє мають цїлющі прикмети у внутрішних недугах. — Цвітами фальшують шафран. Служить також до крашеня масла на жовто (Вх[7]). *Compósitae.*

376. **Cálla palustris L.** *Білокрúльник болóтний* (Шм., Ан.), — Грéбиш (Вх[7]), — Ірень (Вх[7]), — Фіялкóвий кóрінь (Рог.[1]), — Образкú (Рог.[1]). 4. Вис. 15—50 цм. На багнистих місцях, болотах, при берегах ставів: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VI і в осени. (††) Червоні ягоди є отруйні, подібно як і корняк, що має пекучо-острий вкус. Через сушенє і варенє тратить він їдкі прикмети. Давнїйше уживали єго під назвою Rădix Dracunculi palustris в медицинї, тепер не має він того значіня. *Aráceae.*

377. **Callistephus chinénsis Nees** (Aster chinénsis L.). *Гля́дка китáйська* (Вх[6]), — Астер (Рог.[1]), — Астракíта (Вх[8]—Угр.), — Астратík (Вх[8]—Угр.), — Вараúчка (Вх[8]—Мико.), — Гáйстер (Рог.[1]), — Гáйстра (Грін.), — Гля́дка (Вх[4]—Тер.), — Ґереґовáня (Вх[8]—Угр.), - Драúчка (Вх[8]), — Капіштáн (Вх[4]—Губ.), — Капустéля (Рок.—Вол.), — Компостéля (Вх[8]—Стан.), — Компостéлька (Вх[5]—Кад.), — Конфéстра (Вх[8]—Усп.), — Конфітéлїя (Вх[8]—Стар.), — Костопльóн (Вх[3]—Ніж.), Красновíн (Вх[7]), — Кружáчка (Вх[5]—Вис., Сухд.), — Крýжечка (Вх[5]—Вис., Сухд.), — Манґерýшок (Вх[3]—Верв.), — Марцúзки (Грін.), — Пітільóн (Вх[8]—Бут.), — Постоля́нка (Вх[4]—Чорт.), — Рублї (Рок.—Вол.), — Стракíта (Вх[8]—Угр.), — Тарíвка (Вх[5]—Підл.), — Талїрка (Вх[8]—Зак.), — Тарілкú (Вх[8]—Угр.), — Тарілцї (Вх[8]—Угр.), — Ястер (Рог.[1]). ⊙ До 80 цм. висока. Єї плекають по городах в ріжних відмінах. Походить з Китаю і Японії, де росте дико. VII—IX. *Compósitae.*

378. **Callítriche autumnális L.** (C. vírens Goldb.). *Водозíрка осíнна.* 4. Дов. 10—15 цм. В заливах рік і озерах: Київ., Вол (Рог.[2]), Катер. (Шм.). VIII—X. *Callitrichíneae.*

379. **Callítriche hamuláta Kütz.** *Водозі́рка гачикова́та.* 4. Дов. до 25 цм. В стоячих водах, рідко: Київ., Вол. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). IV—IX. *Callitrichíneae.*

380. **Callítriche platycárpa Kütz.** *Водозі́рка плосконасі́нна.* 4. Дов. до 25 цм. В стоячих водах, рідко: Вол., Київ. (Рог.[2]). VI—VII. *Callitrichíneae.*

381. **Callítriche stagnális Scop.** *Водозі́рка широколи́ста.* 4. Дов. до 30 цм. В стоячих водах, досить рідко: Харк. (Шм.), також на прибережних лугах Дніпра межи Київом і Кременчуком (Рог.[2]). VI—VIII. *Callitrichíneae.*

382. **Callítriche vérna L.** *Водозі́рка весняна,* — Водозві́дка (Ан.), — Во́дяні зірки́ (Гал.). 4. Дов. 5—25 цм. В стоячих водах, при берегах потоків, ставів, на болотах, часто: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ., Полт. (Рог.[2]) і на областях других ук. земель (Шм.). V—IX. *Callitrichíneae.*

383. **Calluna vulgáris Salisb.** *Верес'іль звича́йний* (Вх[6]), — Ве́рес (Рог.[1], Вх[1]—Верс., Ян.[3]), — Вересі́нь (Перш.), — Ве́реск (Рог.[2]), — Ве́рест (Ан.—Полт.), — Ве́ріс (Рог.[1]), — Ве́рос (Рог.[1]). Кущик сильно розгалужений, до 60 (100) цм. високий. Росте в соснових лїсах і на піскуватих місцях, де займає нераз широкі простори, творячи т. зв. вересачі: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Київ., Вол. (Рог.[2]), Полт., Харк. (Тал.). VII—X. *Ericáceae.*

384. **Cáltha palustris L.** *Ло́тач боло́тяний,* — Боло́тянок (Грін.), — Жабни́к (Вх[1]—Верс.), — Калю́жниця (Ян.[3]), — Ла́пики (Рог.[1]), — Лата́ть (Рог.[1]), — Лата́ття (Рог.[1]), — Лата́ч (Вх[8]—Стр., Вх[1]—Печн.), — Лата́чка (Вх[8]—Зап.), — Ло́патень (Вх[2]—Дро.), — Лота́й (Вх[8]—Лем., Вх[2]—Бис.), — Лота́йка (Вх[2]—Дро.), — Ло́так (Вх[8]—Кам. л., Кам. в.), — Ло́тань (Вх[8]—Бут., Яв., Мацк.), — Ло́тар (Вх[8]—Луж., Угр.), — Ло́тат (Вх[2]—Дро.), — Ло́татень (Вх[2]—Стр.), — Ло́тач (Вх[8]—Сор., Вх[2]—Стр.), — Ло́таш (Вх[8]—Стр., Лем., Вх[1]—Зар.), — Ло́тоть (Вх[2]—Стр.), — Ло́цот (Грін.), — Ло́точ (Вх[8]—Стр.), — По́пики (Ан.). 4. Вис. 25—50 цм. На болотах, при берегах і в ровах: всюди на ук. землях. IV—VI і в осени. (†) Свіже зело є остре. Мимо того худоба пасе єго досить радо. — Весною виганяють люди корови на лоташ, щоби давали більше молока і щоби масло було жовте (Вх[7], Рок.). Свіже листє прикладають на чираки (Рок.), *Ranunculáceae.*

385. **Calycánthus flóridus L.** (C. sterílis і C. fertílis Walt.). *Калїка́нт звича́йний.* Кущ до 200 цм. високий. Вітчина — півн. Америка. Плекає ся про оздобу. V—VII. *Dilleniáceae.*

386. **Calystégia R. Br.** гл. чч. 626—7.

387. **Camelína microcárpa Andrz.** *Рижі́й дрібнозерни́стий.* ⊙ Вис. до 60 цм. На горбках межи корчами, на полях і степах: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]). VI—VII. *Cruciférae.*

388. **Camelina satíva Crtz.** *Рижі́й сі́йний,* — Иржи́й (Вх[2]—Зар.), — Ржий (Вх[2]—Зар.)., — Ржі́й (Вх[7]), — Рижі́й (Рог.[1], Ан., Ян.[1]—Підс.). ⊙ Вис. 20—60 цм. Часта хопта межи збіжем, головно межи льном. Також плекають єго для олїястого насїня: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і на областях инших ук. земель. VI—VII. *Cruciférae.*

389. **Campánula Bononiénsis L.** *Дзвінóк больóньський,* — Рядник (Ан.). ♃. Вис. 20—60 (-150) цм. На горбах, степах, в ярах, також в траві по лїсових просїках, часто: Гал. (Кот.[2]), Київ. (Ян.[3], Рог.[2]), Черн., Полт., Вол., Под. (Рог.[2]). VI—VIII. *Campanuláceae.*

390. **Campánula Cervicária L** *Дзвінóк шерстковолóсий,* - Дзвінóчок (Ан.), — Звінóк (Вх[1]—Хол.), — Дзвонки́ (Ан.), — Дзвонóчки (Ан.), — Куцаве́й (Ан.), — Лиша́йник (Ан., Ум.). ♃. Вис. 40—100 цм. На мокрих луках, степах, в корчах, лїсах: Гал. (Кот.[2]), Київ. (Ян.[3], Рог.[2]), Вол., Черн. (Рог.[2]). VII—VIII. *Campanuláceae.*

391. **Campánula glomeráta L.** *Дзвінóк скýчник,* — Зба́нок (Вх[8]—Тур.), — Звінка (Вх[1]—Хол.), — Звінóк (Вх[1]—Хол.), — Капшучки́ (Шух.—Гуц.), — Капшушки́ (Шух.—Гуц.), — Китáйка (Вх[2]—Біл.), — Паукú (Вх[8]—Угр.), — Пýкавка (Грін., Вх-Лем.), — Пýкалка (Вх[8]—Угр.), — Скýчень (Ян.[3], Рог.[1]), — Скýчник (Рог.[1], Ан.), — Скази́тник (Ан.), — Страхополóх (Ян.[3]). ♃. Вис. около 40 цм. На луках, степах, збочах, полянах, в корчах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і на областях инших ук. земель. VI—VIII. *Campanuláceae.*

392. **Campánula latifólia L.** *Дзвінóк широколи́стий.* ♃. Вис. 50—125 цм. В лїсах і корчах, рідко: Київ., Вол., Под. (Рог.[2]), Черн., Полт., Харк. (Шм.). VII. *Campanuláceae.*

393. **Campánula pátula L.** *Дзвінóк крісла́тий,* — Звінóк розбрíлий (Вх[7]), — Звоне́ць болóтний (Ан.), — Лилїйка

(Вх²—Тур.). ☉ Вис. 30—60 цм. На лїсових луках, в корчах, лїсах, по ровах в густій траві: Гал. (Кот.²), Київ., (Рог.², Ян.³), Под., Вол., Полт. (Рог.²). V—VII. *Campanuláceae.*

394. **Campánula persicifólia L.** *Дзвінóк бросквóлистий,* — Дзвонóк (Рог.¹), — Дзвóники (Ян.³, Ан.), — Звонóк лїсовúй (Ан.). 4. Вис. 30—100 цм. В гаях, лїсах, корчах, на полянах, досить часто: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²). V—VII *Campanuláceae.*

395. **Campánula rapunculoides L.** *Дзвінóк збаночковáтий,* — Збанята (Вх¹—Печн.), — Звонéць (Грін.—Лв.). 4. Вис. 20—60 (—150) цм. На полях, горбах, в корчах, при дорогах: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. VI—VIII. *Campanuláceae.*

396. **Campánula Rapunculus L.** *Дзвінóк городовúй,* — Малí чобітки́ (Ан.). ☉ Вис. 60—100 цм. Єго плекають в городах для їдомого коріня; росте також дико при дорогах, на луках, в корчах: Вол., Київ., Полт. (Рог.¹), Черн., Херс., Катер., Тавр., Харк. (Шм.). VI—VIII. *Campanuláceae.*

397. **Campánula rotundifólia L.** *Дзвінóк круглолúстий,* — Збанóчок (Ян.³). 4. Вис. 15—45 цм. Звичайна ростина на луках, межах і в лїсах: на всїх областях ук. земель. VI—IX. *Campanuláceae.*

398. **Campánula Sibírica L.** *Дзвінóк сибíрський,* — Звонóчки (Грін.—Лв.). ☉ Вис. 15—45 цм. На степах, горбах, в корчах, ровах: Гал. (Кот.²), Київ. (Рог.², Ян.³), Под., Вол., Черн., Полт. (Рог.²). V—VIII. *Campanuláceae.*

399. **Campánula Trachélium L.** *Дзвінóк кропиволúстий,* — Дзвóники (Ян.³), — Надýлий цвіт (Ан.). 4. Вис. 50—125 цм. В тїнистих лїсах, гаях, садах, корчах, дуже звичайна ростина: Гал. (Кот.²), Київ., Вол., Под., Черн., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. VI—IX. *Campanuláceae.*

400. **Camphorósma ánnuum Pall.** (C. ovàtum W. K.). *Камфóрник річнúй,* — Камфорóве зїллє. ☉ Вис. 5—30 цм. На солончаках в полудн. части ук. земель: Под., Полт. (Рог.²), Тавр. (Тал.). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

401. **Camphorósma perénne Pall.** (C. Monspelianum L.). *Камфóрник тревáлий.* 4. Вис. 20—40 цм. На солончаках: Тавр. (Ян.²). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

402. **Cánnabis sativa L.** *Конóпля звичáйна* (Вх⁶), — Колóпня (Вх⁸, Вх²—Біл.), — Конóпа (Вх⁸—Угр.), — Конóпель (Рог.¹), — Конóпля (Вх²—Тер., Льв., Ян.¹, Рог.¹). Пилякові

ростини називають ще: Замáшка (Рог.[1]), — Плóскинь (Ян.[1]—Вов.), — Плóскінь (Вх[2], Довк.), — Плоскінкúй (Вх[2], Вх[8]), — Побíрниці (Вх[7]), — Пляскýри (Вх[8]—Ріп.), — Пóскінь (Вх[2], Довк.), — Поскінкúй (Вх[2]), — Посквонкúй (Вх[8]—Бли.), — Пóсконь (Рог.[1]), — Пóскубки (Вх[8]—Ван.), — Розклінкúй (Вх[8]—Ван.), — Сухí конóплї (Вх[8]—Лем.). — Стовпикові ростини називають: Головаткúй (Вх[8]), — Головачí (Вх[8]—Опар.), — Дрáби (Вх[8]—Ріп.), — Коловáтицї (Вх[2]—Кол., є се такі коноплї, що їх сіють межи бараболями і кукурузою, а відтак з них поскінки вимикають, лишаючи самі матїрки на насінє — Вх[2]—Кол.), — Колóватнї (Вх[8]—Печ.), — Колóватницї (Грін.), — Матеркúй (Рог.[1]), — Материнкúй (Рог.[1]), — Матїркúй (Вх[7], Довк.), — Мáтїрниця (Вх[8]—Від.), — Насїнні конóплї (Вх[8]—Лем.). ⊙ Вис. звич. 50—150 цм. (також і 300). Плекають у нас всюди на ук. землях. VII—VIII. З насїня бють олїй та вживають його до пісних страв, а також на лїк в запальних недугах. З макухів (тверді пляцки, що лишають ся по витисненю олїю) виварюють т. зв. вурду, що з неї роблять пироги на Щедрий Вечір. (Довк.). Над парою звареної конопляної кашки тримають отворені уста, коли зуби болять, щоби „хробаки з них повилїтали“. (Рок.—Вол.).

Cannabináceae.

403. **Capsélla Bursa pastóris Moench.** *Калитóчник звичáйний* (Вх[7]), — Вíнички (Ан.), — Гнúдник (Рок.—Вол.), — Дúка грéчка (Вх[1]—Зар.), — Польовá грéчка (Рог.[1]), — Грúцики (Ян.[2]), — Злóдїй (Вх[1]—Крив.), — Зозýльник (Ан.), — Калúтник (Вх[7]), — Калитóчник (Вх[7]), — Кáшка (Вх[2]—Жов.), — Мішóчки (Ум.), — Воробúне óко (Ан.), — Очки (Ман.), — Помолочнúк (Рог.), — Рижýха (Ум.), — Сїрики (Рог.[1]), — Трясилýпки (Вх[1]—Печн.), — Трясолýпки (Вх[1]—Печн.), — Червúшник (Ан.). ⊙ Вис. 15–40 цм. На полях, при дорогах, коло хат дуже звичайна хопта; всюди на ук. землях. Цвите від кінця марта до пізної осени. *Crucíferae.*

404. **Cápsicum ánnuum L.** *Перцóга річна* (Вх[6]), — Папрúґа (Вх[8]—Раж.), — Пáприка (Гал., Грін.), — Стручковúй пéрець (Рог.[1]), — Червóний пéрець (Вх[7]), — Перчúця (Вх[8]—Печн., Кіц.), — Червéний пóпер (Вх[8]—Лем.). Походить з Америки, а у нас плекають її по городах для приправи. VII—VIII. *Solanáceae.*

405. **Caragána arboréscens L.** *Чипу́га жо́вта*, — Жо́вта ака́ція (Рог.[1]), — Карага́н (Вх[7]), — Роза́лїя (Вх[1]—Зар.). Кущ 2—5 м високий. Походить з Алтаю, а у нас плекають її декуди по городах для оздоби: деколи є також здичіла (Тал.). VI—VIII. *Papilionáceae.*

406. **Caragána frutéscens DC.** *Чипу́га корчева́та*, — Дереза́ (Рог.[1]), — Люкре́ція (Рог.[1]), — Рокита (Ан.), — Роза́лїя (Вх[1]—Зар.), — Сибі́рка (Ан.), — Чепі́жник (Ан.), — Чипу́га (Рог.[1]). Кущик 20—150 цм високий. На горбах, межи корчами, в гаях, на степах: в полд. части ук. земель, Под. (Рог.[1]), Полт., Катер., Херс., Тавр., Харк. (Шм.). V—VI. *Papilionáceae.*

407. **Cardamine amara L.** *Жерю́ха гірка́*, — Во́дяна жеру́ха (Рог.[1]). 4. Вис. 20—50 цм. На болотах і вохких луках: майже всюди на ук. землях (Рог.[2], Шм., Кот.[2]). IV—V. *Cruciférae.*

408. **Cardámine hirsuta L.** *Жерю́ха мохна́та.* ⊙ Вис. 15—30 цм. На мокрих, тінистих місцях в лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2]). IV—V. *Cruciférae.*

409. **Cardámine impátiens L.** *Жерю́ха недоти́ка.* ⊙ Вис. 25—45 цм. В тінистих лїсах і запустах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). V—VI. *Cruciférae.*

410. **Cardámine parviflóra L.** *Жерю́ха дрібноцві́тна.* ⊙ Вис. 10—20 цм. На мокрих піскуватих місцях по обох берегах Днїпра межи Київом і Кременчуком, а також: Под., Полт. (Рог.[2]), Харк., Катер., Тавр. (Шм.). VI—VII. *Cruciférae.*

411. **Cardámine praténsis L.** *Жерю́ха лугова́* (Вх[7]), — Болотна́ жеру́ха (Рог.[1], Ян.[3]), — Дженджеру́ха (Вх[2]—Дро., від дихавиці). 4. Вис. 15—40 цм. На мокрих луках і болотах: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). IV—V. *Cruciférae.*

412. **Cárduus acanthoides L.** *Бодя́к звича́йний*, — Бода́к (Вх[8]—Лем.), — Драпа́ч (Ан.), — Колю́чка (Ан.), — Коля́чник (Вх[8]—Угр.), — Ко́льковник (Вх[8]—Угр.), — Чорто́вое насі́ння (Вх[8]—Угр.), — Осо́т (Ан.), — Осо́т колю́чий (Вх[7]), — Осотій (Вх[7]), — Же́ньске се́рце (Вх[8]—Угр.), — Хло́пске се́рце (Вх[8]—Угр.). ⊙ Вис. 30—100 цм. Бурян на полях, при дорогах, коло хат: всюди на областях ук. земель. VI—VII. *Compósitae.*

413. **Cárduus arctioides Willd.** *Бодя́к лопухова́тий.* 4. Вис. до 100 цм. На збочах горбків: Вол. (Шм.). VI—VIII. *Compósitae.*

414. **Cárduus crispus L.** *Бодя́к кучеря́вий*, — Бодякú (Рок.—Вол.), — Будя́к (Ан.), — Драпа́ч (Ан), — Колю́чка (Ан.), — Кулю́ки (Рок.—Вол.), — Осо́т (Рок.—Вол.), — Черво́ний осо́т (Рог.[1]), — Храбу́ст (Рог.[1]), — Хробу́с (Рог.[1]), — Хробу́ст (Рог.[1]). ☉ Вис. 60—130 цм. Росте як бурян в зарісниках, лїсах, ярах, на луках і в мокрих городах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і на областях инших ук. земель, пр. Тавр. (Ян.[1]). VI—VIII.
Compósitae.

415. **Cárduus hamulósus Ehrh.** *Бодя́к гачикова́тий*, — Будя́к (Ян.[1]—Вов.). ☉ Вис. 20—100 цм. На горбах, полях, степах, при дорогах: Київ., Под., Полт. (Рог.[2]), Катер., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VI—VII. *Compósitae.*

416. **Cárduus Mariánus L.** гл. ч. 2020.

417. **Cárduus nutans L.** *Бодя́к полеви́й*, — Байдра́к (Вх[2]—Чорт.), — Бодя́к (Рог.[1], Ан.), — Будя́к (Ан.), — Дряпа́ч (Ан.), — Осо́тий (Шух.—Гуц.), — Репя́х польови́й (Ан.), — Ріпя́к (Рог.[1], Ан.), — Чортополо́х (Рог.[1]). ☉ Вис. 30—100 цм. На пасовисках, полонинах, межах, при дорогах: Гал. (Шух.), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]). VI—VIII. *Compósitae.*

418. **Cárduus uncinátus MB.** *Бодя́к степови́й*. ☉ Вис. 30—60 цм. На степах: Херс., Катер. (Тал.), деколи також в збіжу: Тавр. (Ян.[1], Ян.[2]). VI—VII. *Compósitae.*

419. **Cárex acuta L.** *Осока́ різи́йка* (Вх[6]), — Госока́ (Грін.), — Лепішни́к (Грін.—Лв.), — Осока́ (Вх$_1$—Зар., Вх[8]—Тер., Ан., Рог.[1]), — Остри́ця (Вх[8]—Вуй.), — Різи́й (Вх[4]—Наг.), — Різи́йка (Вх[4]—Наг.), — Різова́тець (Грін.—Лв.), — Різова́тиця (Вх[8]—Точ.), — Різо́ха (Вх[8]—Крас.), — Різу́ля (Вх[8]—Пісч., Вх[5]—Пол.), — Різу́ха (Вх[8]—Кол.), — Різчина́ (Вх[8]—Угр.), — Сми́кавка (Вх[2]—Сам.), — Уши́вка (Вх[8]—Жад.), — Швар (Вх[4]—Наг.), — Шва́рка (Вх[7], Вх[4]—Наг.). ♃. Вис. 30—100 і більше цм. Звичайна ростина на болотах і прибережних мокрих місцях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і на областях инших ук. земель, але рідше V—VI. *Cyperáceae.*

420. **Cárex ampullácea Good.** (C. rostràta With.). *Осока́ баньча́ста*. ♃. Вис. 30—60 цм. На болотах і при берегах: Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), лучає ся також в Херс., Харк. (Шм.), Гал. (Кот.[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

421. **Cárex arenária L.** *Осока́ пісько́ва* (Вх[7]), — Ка́рус (Вх[4]—Ак.). 4. Вис. 15—30 цм. На піскуватих місцях, головно на берегах Чорного моря: Крим (Шм.). Її плекають нароком для здержаня т. зв. летучого піску по піскових надувах, Пахучий корняк є цїлющим середником (Тал.). V—X. *Cyperáceae.*

422. **Cárex brevicóllis DC.** *Осока́ коротконо́жна.* 4. Вис. 30—40 цм. В лїсах рідко: Вол., Київ., Херс., Харк. (Тал. Шм.), Под. (Шм.). IV—VI. *Cyperáceae.*

423. **Cárex brizoídes L.** *Осока́ трясучкова́та.* 4. Вис. 30—60 цм. В лїсах і межи корчами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Херс. (Тал.). IV—VI. *Cyperáceae.*

424. **Cárex Buxbaumii Wahlenb.** *Осока́ багно́ва.* 4. Вис. 25—60 цм. На багнистих луках, рідко: Київ., Вол. (Рог.[2]), Харк., Херс. (Шм.). IV—VI. *Cyperáceae.*

425. **Cárex caespitósa L.** *Осока́ дерни́ста,* — Осока́ кочкова́та (Рог.[1]). 4. Вис. 20—50 цм. На болотах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). V—VIII. *Cyperáceae.*

426. **Cárex canéscens L.** *Осока́ сїра.* 4. Вис. 20—50 цм. На болотах: Київ., Вол. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). V—VII. *Cyperáceae.*

427. **Cárex chordorrhíza Ehrh.** *Осока́ ужи́вка.* 4. Вис. 5—15 цм. На торфовищах: Вол. (Рог.[2]), Харк. (Тал.). V—VI, часом ще VII—VIII. *Cyperáceae.*

428. **Cárex ciliáta Willd.** гл. ч. 436.

429. **Cárex Davalliána Sm.** *Осока́ торфова́.* 4. Вис. 10—30 цм. На торфових болотах, рідко: Вол. (Рог.[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

430. **Cárex digitáta L.** *Осока́ пальча́ста,* — Скорода́ (Рог.[1]). 4. Вис. 10—30 цм. В тїнистих лїсах і межи корчами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). IV—V. *Cyperáceae.*

431. **Cárex dioica L.** *Осока́ двопе́нна.* 4. Вис. 8—25 цм. На прибережних мокрих луках по обох берегах Днїпра межи Київом і Каневом (Рог.[2]). також на торфовищах: Вол. (Рог.[2]), Черн., Полт. (Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

432. **Cárex distans L.** *Осока́ розбрі́ла.* 4. Вис. 15—60 цм. На болотах і мокрих лугах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Гал. (Кот.[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

433. **Cárex dísticha Huds.** (C. intermedia Good.). *Осока́ гребеня́ста.* 4. Вис. 30—60 цм. На мокрих луках і болотах: Вол., Київ.,

Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Гал. (Кот.[2]). V—VII. *Cyperáceae.*

434. **Cárex echináta Ehrh.** гл. ч. 472.

435. **Cárex elongáta L.** *Осока́ продо́вжена*, — Горобине́ць (Рог.[2]). 4. Вис. 30—80 цм. На мокрих луках, болотах, при берегах: Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Харк. (Шм.), Гал. (Кот.[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

436. **Cárex ericetórum Pollich.** (C. ciliata Willd.). *Осока́ степова́*. 4. Вис. 10—30 цм. На піскуватих місцях, в соснових лїсах, часто: Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). IV—V. *Cyperáceae.*

437. **Cárex filifórmis Good.** (C. lasiocàrpa Ehrh.). *Осока́ нитковáта*. 4. Вис. 60-100 цм. На торфовищах: Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

438. **Cárex fláva L.** *Осока́ жо́вта*. 4. Вис. 15—40 цм. На мокрих луках і болотах: Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Харк. (Шм.), Гал. (Кот.[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

439. **Cárex fulva Good.** (C. Hornschuchiàna Hoppe). *Осока́ руда́*. 4. Вис. 30—45 цм. На мокрих, лїсових луках, рідко: Вол. (Рог.[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

440. **Cárex glauca Murray.** *Осока́ сива́ва* (Вх[6]). 4. Вис. 20—50 цм. На мокрих і болотнистих луках: Гал. (Кот.[2]), Вол. (Рог.[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

441. **Cárex Goodenoughii Gay.** гл. ч. 481.

442. **Cárex hirta L.** *Осока́ мохна́та*, — Дико́хт (Вх[4]-Ак.), — Ка́рус (Вх[4]—Ак.), — Лепішни́к (Грін.—Лв.). 4. Вис. 20-60 цм. Дуже звичайна ростина на мокрих піскуватих місцях: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

443. **Cárex hordeístichos Vill.** *Осока́ ячменї́ста*. 4. Вис. 10—30 цм. На мокрих місцях: Под., Херс., Катер., Харк. (Тал., Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

444. **Cárex Hornschuchiána Hoppe** гл. ч. 439.

445. **Cárex humilis Leysser.** *Осока́ приземкува́та*. 4. Вис. 5—10 цм. На сухих, переважно вапнистих горбах: Київ., Вол. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). IV—V. *Cyperáceae.*

446. **Cárex intermédia Good.** гл. ч. 433.

447. **Cárex lasiocárpa Ehrh.** гл. ч. 437.

448. **Cárex leporína L.** *Осока́ за́яча*. 4. Вис. 20—50 цм. На піскуватих луках, в гаях, досить часто: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ, Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). V—VII. *Cyperáceae.*

449. **Cárex limósa L.** *Осока́ багнова́.* 4. Вис. 20—40 цм. На торфоватих болотах: Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Тал.), Харк. (Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

450. **Cárex loliácea L.** *Осока́ омилкова́.* 4. Вис. 20—40 цм. На низовинах, болотах, в лісах, рідко: Вол., Київ. (Рог.[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

451. **Cárex longifólia Host.** гл. ч. 478.

452. **Cárex Michelii Host.** *Осока́ гаєва́.* 4. Вис. 20—30 цм. Лучається часто в гаях, корчах і лісах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.). IV—V. *Cyperáceae.*

453. **Cárex montána L.** *Осока́ гірська́,* — Сигло́вачка (Вх[8]—Турє.). 4. Вис. 6—30 цм. На горбах, межи корчами, в гаях, досить часто: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ. (Рог.[2]), Черн., Под., Полт. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). IV—VI. *Cyperáceae.*

454. **Cárex muricáta L.** *Осока́ багрова́.* 4. Вис. 20—50 цм. і більше. Звичаїна ростина в гаях, лїсах, корчах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

455. **Cárex nutans Host.** *Осока́ дрімýча.* 4. Вис. 30—50 цм. На болотах і солончаках: Под., Вол., Київ, Полт. (Рог.[2]), Херс., Тавр., Катер., Харк. (Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

456. **Cárex palléscens L.** *Осока́ сполові́ла.* 4. Вис. 20—45 цм. На мокравинах і лїсових луках, досить часто: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

457. **Cárex paludósa Good.** *Осока́ мочáрна* (Вх[6]), — Мочєри́на (Вх[8]—Мику.). 4. Вис. 30—120 цм. На болотах і в ровах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

458. **Cárex panicea L.** *Осока́ просова́та.* 4. Вис. 15—40 цм. На луках, межи корчами, рідко: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ. (Шм.), Черн. (Рог.[2], Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

459. **Cárex paniculáta L.** *Осока́ волотя́нка.* 4. Вис. 40—100 цм. На болотах, рідко: Київ., Вол. (Рог.[2]), Под. (Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

460. **Cárex parádoxa Willd.** *Осока́ дивови́жна.* 4. Вис. 30—60 цм. На болотах і торфовищах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Черн. (Рог.[2]), Київ., Харк. (Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

461. **Cárex pedifórmis C. A. Mey.** *Осока́ грубокорени́ста.* 4. Вис. 30—60 цм. В лїсах: Под., Катер., Харк. (Шм.). IV—VI. *Cyperáceae.*

462. **Cárex péndula Huds.** *Осока́ звиса́юча.* 4. Вис. 50—120 цм. В лїсових потоках: Гал. (Кот.[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

463. **Cárex pilósa Scop.** *Осока́ волоха́та.* 4. Вис. 20—40 цм. Дуже звичайна, головно в підгірських лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]). *Cyperáceae.*

464. **Cárex pilulífera L.** *Осока́ кули́ста.* 4. Вис. 10—40 цм. В лїсах, на луках: Гал. (Кот,[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

465. **Cárex praécox Jacq.** (C. Schrebèri Schrank.). *Осока́ скорозрі́ла*, — Осока́ крини́чна (Рог.[1]), — Лепішни́к (Грін.). 4. Вис. 10—40 цм. На сухих місцях, межи корчами, в гаях: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Черн., Харк., Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). IV—VI. *Cyperáceae.*

466. **Cárex Pseudocýperus L.** *Осока́ смикавцева́та*, — Полева́ осока́ (Рог.[1]). 4. Вис. 40—100 цм. На лїсових і степових болотах: Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Под., Харк. (Шм.). VI—VII. *Cyperáceae.*

467. **Cárex remóta L.** *Осока́ кутоцві́тна.* 4. Вис. 30—70 цм. На мокляках, в тїнистих лїсах і корчах, часто: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). V—VII. *Cyperáceae.*

468. **Cárex ripária Curtis.** *Осока́ берегова́*, — Гавя́р (Рог.[1]), — Га́йвір (Грін.), — Осока́ (Грін.). 4. Вис. 60—200 цм. На болотах і при берегах, досить часто; Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і на областях инших ук. земель. V—VI. *Cyperáceae.*

469. **Cárex rostráta With.** гл. ч. 420.

470. **Cárex Schrebéri Schránk.** гл. ч. 465.

471. **Cárex silvática Huds.** *Осока́ лїсова́.* 4. Вис. 25—70 цм. В лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

472. **Cárex stelluláta Good.** (C. echinàta Ehrh.). *Осока́ звіздя́та.* 4. Вис. 15—30 цм. На болотах і мокрих луках: Под., Вол., Київ., Чернр. (Рог.[2]), Гал. (Кот.[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

473. **Cárex stenophýlla Wahlenb.** *Осока́ вузколи́ста.* 4. Вис. 7—25 цм. На горбах і степах: Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). IV—VI. *Cyperáceae.*

474. **Cárex stricta Good.** *Осока́ твердя́.* 4. Вис. 20—100 цм. На болотах, зрідка: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн. (Рог.[2]), Херс., Харк., Полт. (Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

475. **Cárex supína Wahlb.** *Осока́ лежача́.* 4. Вис. 8—20 цм. На горбах і степах: полд. часть Под., Катер., Харк. (Шм.). IV—V. *Cyperáceae.*

476. **Cárex teretiuscula Good.** *Осока́ кругле́нька.* 4. Вис. 20—60 цм. На торфовищах і болотах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

477. **Cárex tomentósa L.** *Осока́ повстяна́.* 4. Вис. 15—30 цм. На мокляках, в корчах і гаях: Гал. (Кот.[2]), Київ., Черн. (Рог.[2]), Под. (Шм.). IV—V. *Cyperáceae.*

478. **Cárex umbrósa Host.** (C. longifólia Host.). *Осока́ тіни́ста.* 4. Вис. 15—45 цм. В лїсах, рідко: Гал. (Кот.[2]), Вол., Черн. (Шм.). IV—VI. *Cyperáceae.*

479. **Cárex vaginàta Tausch.** *Осока́ піхви́ста.* 4. Вис. 10—30 цм. На мокрих луках, межи корчами: Черн. (Шм.), Полїсє, Харк. (Тал.). V—VI. *Cyperáceae.*

480. **Cárex vesicária L.** *Осока́ міхурцева́та.* 4. Вис. 30—80 цм. На лїсових болотах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

481. **Cárex vulgáris Fries.** (C. Goodenoughii Gay.). *Осока́ звича́йна,* — Осока́ (Рог.[1]). 4. Вис. 10—50 цм. На болотах, мокрих луках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]) і на областях инших ук. земель. IV—VI. *Cyperáceae.*

482. **Cárex vulpína L.** *Осока́ бу́ра.* 4. Вис. 30—80 цм. На мокрих луках, болотах, при берегах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і на инших ук. землях. V—VI. *Cyperáceae.*

483. **Carlína acanthifólia All. var. Cynára DC.** *Колю́чник круглоголо́вий.* 4. Било сильно скорочене. В дубових лїсах і на горбах межи корчами, рідко: Вол., Под. (Рог.[2], Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

484. **Carlína acaulis L.** *Колю́чник безби́льний* (Ан.), — Девєце́л (Шух.—Гуц.), — Девятиси́л (Вх[8]—Крас.), — Девятиси́льник (Вх[8]—Крас.), — Чортополо́х (Шух.—Гуц.). 4. Била́ майже нема. На підгірських сухих луках і в Карпатах на полонинах. VII—VIII. *Compósitae.*

485. **Carlína acaulis L. var. caulèscens Lam.** (C. simplex Waldst. et Kit.). *Колю́чник бадиля́стий.* 4. Вис. до 30 цм. В корчах, на сухих місцях і степах: Київ., Черн., Вол., Под. (Рог.[2], Шм.). VII—VIII. — Коріня уживають у ветеринарії як головного складника так званого кінського порошку. *Compósitae.*

486. **Carlína vulgáris L.** *Колю́чник звича́йний,* — Відка́сник (Грін.), — Девятиси́льник (Вх[8]—Крас.), — Девятосе́льник (Грін.—Лв.), — Девятотисина́ (Грін.—Лв.), —

Одкасни́к (Рог.[1]). ☉. Вис. 15—50 цм. На сухих місцях горбах, в корчах, в лїсах і на степах дуже звичайна ростина: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VII—VIII. *Compósitae.*

487. **Carpinus Bétulus L.** *Граб звича́йний* (Вх[6]), — Граб (Вх[2], Ян.[3], Рог.[1]), — Грабі́на (Рог.[1]), — Клей (Вх[2]). Дерево (рідше кущ). Вис. 7—15 м. Творить зарісники, а також великі лїси: Київ., Под., полд.-зах. Вол., зах. Черн., Полт., Херс., рідше в Харк. (Шм., Рог.[2]), Гал. (не творить більших лїсів, лише малі гаї Кот.[2]). IV—V. *Betuláceae.*

488. **Cárthamus lanátus L.** *Світлу́шка жо́вта.* ☉ Вис. 20 - 50 цм. На сухих місцях межи бурянами: Под., Херс. (Шм., Тал.). VII—VIII. *Compósitae.*

489. **Cárthamus tinctórius L.** *Світлу́шка кра́ска* (Вх[6]), — Кра́кос (Ян.[1]—Підс.), — Крокі́с (Вх[2], Рог.[1]), — Крокі́ш (Вх[2]), — Кро́кос (Ан.), — Кро́кус (Рог.[1]), — Світли́ця (Ан.), — Світлу́хи (Рог.[1]), — Світлу́шка (Вх[1]—Зар., Ян.[1]—Даг.). ☉ Вис. 30—80 цм. Походить з Персії, а у нас плекає ся подекуди в сїльських городах для прикраси пр. в Полт., Київ. (Рог.[2]). VII—VIII. Крокісом красять ложки і крашанки у черкаському повітї (Рог.[1]). *Compósitae.*

490. **Cárum Cárvi L.** *Кмин полеви́й* (Вх[7]), — Кмен (Вх[7]), — Кмин (Рог.[1]), — Кмино́к (Вх[6]), — Кмін (Вол.—Рок.), — Тмин (Рог.[1]), — Тмін (Рок.—Вол.), — Цінці́пер (Грін.), Цмин (Вх[4]—Анв.). ☉ На луках, пасовисках, при дорогах: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). V—VI. РЛ. Насїня (Fructus Carvi) уживає ся в медицинї на лїки. — Насїнє з горівкою дають пити, коли хто має вітри і кольки в животі. *Umbellifĕrae.*

491. **Catabrósa aquática P. B.** (Glycéria aquàtica Presl.). *Жереліка звича́йна,* — Водяне про́со (Гал.). 4. Вис. 30—60 цм. На болотах, коло жерел, в ровах при берегах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.) і на полд. областях ук. земель (Шм.). V—VIII. — Дуже добра пашна трава. *Gramínĕae.*

492. **Caucalis daucoides L.** *Пазу́рник звича́йний,* — Пазу́рник (Ан.). ☉ Вис. 10—40 цм. Бурян на полях, в корчах: Вол., Под. (Рог.[1]), Херс. (Шм.), Катер. (Тал.). V—VII. *Umbellifĕrae.*

493. **Caulínia frágilis Willd.** гл. ч. 1418.

494. **Celósia argéntea L.** *Цельóзія сріблúста.* ☉ Вис. 15—50 цм. Походить із схід. Індій, а у нас плекає ся в ріжних відмінах, до яких зачисляє ся також Celósia cristàta L. Кýрячий грéбінь (цвітостан подібний до гребіня курки). VII—VIII.
Amarantáceae.

495. **Centauréa arenária MB.** *Блавáт піскóвий.* ☉ Вис. 20—60 цм. На піскуватих горбах і степах: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Тавр., Харк. (Шм.). VI—VII.
Compósitae.

496. **Centauréa Cyanus L.** *Блавáт синóк* (Вх[6]), — Блавáт (Вх[1]—Зар.), — Блéвіт (Вх[1]—Верс.), — Васúльок (Рог.[2]), — Волóшка (Рог.[2]), — Волóшки (Рог.[1], Ан., Ян.[1]—Даг., Вх[1]), — Гóловатень (Шух.—Гуц.), — Синéць (Вх[8]—Лем.), — Синúчник (Вх[4]—Корч.). ☉ Вис. 30—90 цм. На полях в збіжу, головно в житі: майже всюди на ук. землях. VI—VII.
Compósitae.

497. **Centauréa diffusa Lam.** *Блавáт розлóгий*, — Верблюдка (Ян.[1]—Н. Олк.), — Жибрíй (Ян.[1]—Даг.), — Харлáй (Ян.[1]—Н. Яківлівка). ☉ часом ♃. Вис. 20—50 цм. На полях і степах: Под. (Рог.[2]), Херс., Тавр. (Шм.), Катер. (Тал.). VII—VIII.
Compósitae.

498. **Centauréa glastifólia L.** *Блавáт солончакóвий.* ♃. Вис. 60—100 цм. На солончаках: Под., Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк., Катер. (Тал.). VII—VIII.
Compósitae.

499. **Centauréa inuloides Fisch.** *Блавáт омановúй.* ♃. Вис. 40—50 цм. Рідко лучає ся в засівах, на степових подах: Херс. (Тал.), Тавр. (Тал., Ян.[2]). V—VI.
Compósitae.

500. **Centaréa Jacéa L.** *Блавáт багровúй*, — Головíнка (Вх[4]—Опак.), — Міцнé зíлля (Вх[8]—Лем), — Наголовáтки (Ан.), — Підóйма (Вх[8]—Кроп.), — Строкота полевá (Рог.[1]), — Сердéчна травá (Ан.), — Синеголóв (Ан.). ♃. Вис. 30—100 цм. Дуже звичайна ростина на лїсових луках, в гаях, корчах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VI—IX.
Compósitae.

501. **Centauréa maculósa Lam.** *Блавáт плямúстий.* ☉ Вис. 20—60 цм. Дуже звичайна ростина на піскуватих місцях, полях, межи корчами, в ярах: всюди на ук. землях. VI—VII.
Compósitae.

502. **Centauréa margaritácea Ten.** *Блавáт шарлáй*, — Шарлáй (Грін.). ☉ На піскуватих місцях: Под. (Рог.[2]), Херс., Тавр., Харк. (Шм., Тал.). VII.
Compósitae.

503. **Centauréa Marschalliána Spr.** *Блава́т поруу́шник,* — Боровúй пíдбіл (Рог.[1]), — Поруу́шник (Рог.[1]). 4. На каменистих і піскуватих місцях, в соснових лїсах: Вол., Київ. (Рог.[2]), Черн., Под., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). V—VI.
Compósitae.

504. **Centauréa montana L. var. axilláris Willd.** *Блава́т гірськúй,* — Зразїлле (Вх[4]—Лиш). 4. Вис. 20—40 цм. На лїсових луках, в корчах, також на степах: Гал. (Вх[4]), Вол., Под., Катер. (Шм., Тал.), Тавр. (Ян.[2]). VI—VII. *Compósitae.*

505. **Centauréa orientális L.** *Блава́т схíдний,* — Гірча́к (Ан.). 4. Вис. 40—100 цм. На степах в полд. Ук.: Под., Полт. (Рог.[2]), Харк., Катер., Тавр., Херс. (Шм.). VI—VII.
Compósitae.

506. **Centauréa ovina Pall.** *Блава́т овéчий,* — Перекотипóле (Ан.). ☉ Вис. 40—50 цм. На степах і каменистих місцях: Под., Херс., Тавр., Катер., Харк. (Тал., Шм., Рог.[2]). VI—VII.
Compósitae.

507. **Centauréa phrýgia L.** *Блава́т перна́ток.* 4. Вис. 30—60 цм. Межи корчами, в гаях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Черн. (Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

508. **Centauréa Pícris Pall.** (Acroptílon Picris C. A. Mey.). *Блава́т гірча́к,* — Гірча́к (Ян.[1]—Ген., Вуз.). 4. В збіжу на суглин. ґрунтї як бурян, що тяжко його усунути, бо розмножує ся веґетативно та заглушує головно ячмінь (Ян.[1]—Вуз.); також росте на степах межи полином: Тавр. (Ян.[2]), Херс. (Тал.). VII—VIII. *Compósitae.*

509. **Centauréa Ruthénica Lam.** *Блава́т ру́ський,* 4. Вис. 50—100 цм. На вапнистих горбах і степах: Гал. (Вх[7]), Под., Вол. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VI—VII.
Compósitae.

510. **Centauréa salicifólia MB.** *Блава́т верболи́стий.* 4. Вис. 50—100 цм. На сухих місцях, також в корчах: Под. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). VI—VII. *Compósitae.*

511. **Centauréa Salonitána Vis.** *Блава́т гре́цький.* 4. Вис. 50—100 цм. На горбах в полд. Ук., рідко: Под., Херс. (Шм.), Катер. (Тал.). VII—VIII. *Compósitae.*

512. **Centauréa Scabiosa L.** *Блава́т бурівни́к,* — Буда́к (Вх[1]—Печн.), — Бурівни́к (Шух.—Гуц.), — Воло́шки (Ан.), — Наголо́ваток (Ан.), — Трусли́н (Грін., Ан.). 4. Вис. 30—125 цм. На полях, степах, в горах на полонинах,

межи корчами: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Тавр. (Ян.[1]). VI—IX. *Compósitae.*

513. **Centauréa solstitiális L.** *Блава́т лі́тний.* ⊙ Вис. 30—100 цм. На полях і степах: Под., Херс., Тавр. (Тал., Шм.), Черн. (Рог.[2]), Київ., Харк. (Тал.). VI—VIII. *Compósitae.*

514. **Centauréa trichocéphala MB.** *Блава́т косматоголо́вий.* 4. Вис. 30—50 цм. На степах, збочах, при дорогах: Под., Херс., Катер., Полт., Харк. (Тал.). VII—VIII. *Compósitae.*

515. **Centauréa trinérvia Steph.** *Блава́т трине́рвний.* 4. Вис. 20—40 цм. На степах, в корчах: Под., Катер., Херс., Тавр. (Тал., Шм.). V—VI. *Compósitae.*

516. **Centunculus mínimus L.** *Недо́рісток найме́нший.* ⊙ Вис. 3—10 цм. На мокрих луках і полях: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ. (Рог.[2]), Полт., Харк., Катер. (Шм., Тал.). VI—VIII. *Frimuláceae.*

517. **Cephalanthéra álba Simonk.** (C. pàllens Rich., C. grandiflóra Bab.). *Була́вочник бі́лий,* — Дівока (Грін.—Лв.). 4. Вис. 25—60 цм. В лїсах, зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2]), Київ. (Шм.). V—VI. *Orchídeae.*

518. **Cephalanthéra longifólia Frítsch.** (C. ensifóiia Rich., C. Xiphophýllum Rchb.). *Була́вочник довголи́стий,* — Дівóка (Грін.—Лв.). 4. Вис. 25—60 цм. В гаях, зарісниках, на лїсових луках: Київ., Черн., Вол. (Рог.[2]), Гал. (Кот.[2]), Харк. (Шм.). V—VI. *Orchídeae.*

519. **Cephalanthéra rubra Rich.** *Була́вочник черво́ний.* 4. Вис. 30—100 цм. В лїсах: Київ., Черн., Вол. (Шм., Рог.[2]). V—VII. *Orchídeae.*

520. **Cephalária Transsilvánica Schrad.** *Голова́чка си́ня.* ⊙ Вис. 60—150 цм. На полях, степах, горбах і каменистих́ місцях: Под. (Рог.[1]), Херс., Катер. (Тал.). VII—VIII. *Dipsáceae.*

521. **Cephalária Uralénsis R. et Sch.** (C. centauroídes Coult.). *Голова́чка жо́вта.* 4. Вис. 40—80 цм. На горбках, головно на вапнистім ґрунтї: Под., Полт. (Рог.[2]), Київ., Херс., Тавр., Катер. (Шм.). VII—VIII. *Dipsáceae.*

522. **Cerástium anómalum W. K.** *Рогови́к відмі́нний* ⊙ Вис. 10—20 цм. На піскуватих луках: Под., (Рог.[2], Шм.), Тавр. (Ян.[2]). V—VI. *Caryophylláceae.*

523. **Cerástium arvénse L.** *Рогови́к полеви́й.* 4 Вис. 10—25 цм. На полях, луках, степах, досить часто: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). V—VI. *Caryophylláceae.*

524. **Cerástium brachypétalum Desp.** *Роговúк дрíбноцвíтний.* ⊙ Вис. 8–25 цм. На соняшних місцях, рідко: Под. (Рог.[2]). V—VI.
Caryophyllàceae.

525. **Cerástium nemorále MB.** *Роговúк гаєвúй.* ⊙ Вис. 20–40 цм. В гаях і зарісниках: Катер., Харк. (Тал.). V—VI.
Caryophyllàceae.

526. **Cerástium perfoliátum L.** *Роговúк зрослолúстий.* ⊙ Вис. 20—60 цм. На луках: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.), Катер. (Тал.). IV—V.
Caryophyllàceae.

527. **Cerástium semidecándrum L.** *Роговúк малéнький.* ⊙ Вис. 5—25 цм. Дуже звичайна ростина на піскуватих місцях, полях, горбках і в соснових лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Черн., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.). IV—V.
Caryophyllàceae.

528. **Cerástium silváticum W. K.** *Роговúк лїсовúй.* ⊙ і ♃. Вис. 20—60 цм. В лїсах, рідко: Вол., Под. (Рог.[2], Шм.), Гал. (Кот.[2]). IV—VI.
Caryophyllàceae.

529. **Cerástium viscósum L.** (C. glomeràtum Thuill.). *Роговúк клейкúй.* ⊙ Вис. 10—20 цм. На луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). V—VII.
Caryophyllàceae.

530. **Cerástium vulgátum L.** (C. caespitósum Gilib., C. triviàle Link.). *Роговúк звичáйний,* — Уклáдник (Ан.), — Цвинтáрник (Ан.) ♃. Вис. 10–30 цм. На межах, полях, луках, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і на областях инших ук. земель. IV—IX.
Caryophyllàceae.

531. **Cérasus Juss.** гл. ч. 1718–9, 1723.

532. **Ceratocárpus arenárius L.** *Устелú пóле* (Ан.), — Постелú пóле (Ан.), — Утрú хвіст (Ан.). ⊙ Вис. 5—40 цм. На глинястих степових місцях і при дорогах: Київ., Под., Полт. (Рог.[2]), Херс., Тавр., Катер., Харк. (Шм.). IV—VII.
Chenopodiàceae.

533. **Ceratocéphalus orthocéras DC.** гл. ч. 1759.

534. **Ceratophýllum demérsum L.** *Кушúр рапáтий.* — Вóдяна кропúва (Рог.[1], Ан.), — Кошýр (Грін.), — Кропúвка (Рог.[1], Вх[2]—Пізн.), — Кушíр (Рог.[1], Ан.), — Кушúрь (Левч.). ♃. В ріках, ровах, ставах: Гал. (Вх[2]), Вол. (Рог.[2]), відтак в заливах Днїпра і єго допливів межи Київом і Кременчуком. VII—VIII. В ставах, де росте, не добре купати ся, бо жалить і спричинює свербінє. (Вх[2]). *Ceratophyllàceae.*

535. **Ceratophýllum submérsum L.** *Кущи́р гладки́й*, — Кропи́вка (Рог.[2]). 4. В ставах і річках, але рідше від попереднього: Київ., Черн., Под. (Шм.. Рог.[2]), Вол. (Рог.[2]). VII—VIII. *Ceratophyllàceae.*

536. **Cerinthe minor L.** *Вощáнка мéнша*, — Воскоцвіт (Ан.), — Вощáнка (Рог.[2]), — Ди́ка капу́ста (Ан.), — За́яча кpівця (Ан.), — Дрік (Ан.). ☉ Вис. 30—60 цм. На степах, полянах, горбах, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.). V—IX.
Chaenomeles alpina — низька Японська. *Boraginàceae.*

537. **Chaerophýllum aromáticum L.** *Бугилá пахýча*, — Борщ (Грін.), Борщівни́к (Грін.), — Дудвá (Грін., Вх[4]), — Морківни́к (Вх[8]—Угр.), — Морквяни́ця (Вх[8]—Лем.), — Свербигу́з (Ан.). 4. Вис. 60—100 цм. В корчах, гаях, на лїсових луках: Гал. (Кот.[2]), Київ., Черн., Вол., Под. (Рог.[2]). VI—VII. *Umbellifèrae.*

538. **Chaerophýllum bulbósum L.** (C. neglèctum Zing., C. Prescóttii DC.). *Бугилá бульвúста*, — Болúголов (Ан.), — Бугилá (Рог.[2]), — Булúголова (Грін.), — Бу́тень (Ан.), — Ди́ка петру́шка (Ан.). ☉ Вис. 100—175 цм. Звичайна ростина на межах, коло плотів, в корчах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і на областях инших ук. земель. VI—VII. *Umbellifèrae.*

539. **Chaerophýllum hirsutum L.** *Бугилá мохнáта*. 4. Вис. 30—100 цм. На лїсових багнах і в забагнених потоках межи корчами: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ. (Рог.[2]). VI—VII. *Umbellifèrae.*

540. **Chaerophýllum nitidum Whlb.** гл. ч. 170.

541. **Chaerophýllum silvéstre L.** гл. ч. 171.

542. **Chaerophýllum témulum L.** *Бугилá задурлúва*, — Дудвá (Вх[2]—Грін.). ☉ Вис. до 100 цм. Росте часто як бурян в тїнистих місцях межи корчами, в гаях і лїсах: Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Гал. V—VII. (†) Є гомеопат. середником. *Umbellifèrae.*

543. **Chaetóspora Reichb.** гл. чч. 1907—8.

544. **Chaiturus Marrubiástrum Reichb.** гл. ч. 1234.

545. **Chamaecístus procumbens O. Ktze.** гл. ч. 300.

546. **Chamaéledon procumbens Lk.** гл. ч. 300

547. **Chamaenérium angustifólium Scop.** гл. ч. 794.

548. **Cheiránthus Chéiri L.** *Ляк золотúй* (Вх[7]). ☉ і 4. Вис. 40—80 цм. Походить з полд. Европи, а у нас плекають його по городцях і у вазониках. V—VI і в лїтї. *Cruciférae.*

549. **Chelidónium május L.** *Зелéмозень звичáйний* (Вх⁶), — Гладúшник (Рог.¹), — Гладýшник (Вх⁴—Анв., Ан.—Полт.), — Глекопáр (Рог.¹), — Глечкопáр (Ан.), — Зелемúзеленя (Вх¹—Хол.), — Зелемóзелень (Вх⁸—Гій.), — Зелéмозень (Вх²—Ян.), — Земúзеленя (Вх¹—Хол.), — Земúзело (Вх⁸—Кіз., Гра.), — Земóзелен (Вх⁸—Добр.), — Земóзелень (Вх⁸—Гій., Вх²—Стра.; листєм обкладають рожу), — Земóзелець (Грін.—Лв.), — Кýрина слїпотá (Ан.), — Ластовúне зїллє (Ан.), — Ластівя́че зїллє (Вх¹), — Сíре зїллє (Ан.), — Жихунéць (Грін.), — Муровá лáстівка (Вх⁸—Угр.), — Лемíз (Вх⁸—Ріпн.), — Печенóчник (Ан.), — Пичінкóве зїллє (Ан.), — Прозóрник (Ан.), — Ростóпаст (Вх⁸—Угр., Вх¹—Голс.), — Ростóпасть (Шух.—Гуц.), — Ростóпач (Рог.²), — Ростóпаш (Рог.¹), — Ростопáшка (Грін.), — Самóзелень (Вх⁸—Еві.), — Старовинá (Ан.), — Стародýб (Ан.), — Чистéць (Ан.), — Жóвтий чúстик (Рог.¹), — Чистотíл (Рог.¹, Ян.³), Чистя́к (Вх⁴—Анв., Ан.). ♃. Вис. 30—60 цм. В тїнистих місцях межи бурянами: всюди на ук. землях. V—IX. (††) Молочний, темно-жовтий сік є отруйний. В гомеопатії уживають сего зїлля проти жолудочних корчів і в хоробах печінки. — Відвару з коріня і листя уживає нарід на лїк в жовтачцї і пропасниці. Свіжим соком смарують бородавки і лишаї. Зїллєм випарюють гладущики на молоко, щоби зсїдало ся багато смитани (звідси й деякі назви ростини).

Papaverácеae.

550. **Chenopódium álbum L.** *Лободá бíла* (Вх⁷), — Лободá (Вх¹—Зар., Ян.¹), — Дúка лободá (Грін.), — Собáча лободá (Рог.¹), — Нáтина (Шух.—Гуц.). ☉ Вис. 15—80 цм. Бурян на полях і городах, коло доріг: всюди на ук. землях. VII—IX.

Chenopodiáceae.

551. **Chenopódium Bónus Henrícus L.** (Blítum B. Henrícus C. A. Mey.). *Лободá перелéта*, — Гатинéць (Рог.¹), — Перелéта (Вх²—Пізн.). ☉ Вис. 15—60 цм. Межи бурянами, при дорогах, рідко: Гал. (Кот.²), Вол., Под. (Рог.², Шм.). V—VIII.

Chenopodiáceae.

552. **Chenopódium Bótrys L.** *Лободá клейка*, — Кудря́вець (Рог.¹), — Марь (Ан., Рог.¹), — Мир (Ан.), — Мирзїллє (Вх²—Бíл.). ☉ Вис. 15—30 цм. По городах і коло плотів межи

іншими бурянами: Гал. (Вх[2]), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]) Полт., Харк., Херс., Катер. (Шм.). VI—VIII. *Chenopodiáceae.*

553. **Chenopódium capitátum Achers.** (Blítum capitàtum L.). *Лобода́ голова́та.* ⊙ Вис. 30—60 цм. Межи бурянами: Под. (коло Каменця) (Рог.[2]). VI—VII. *Chenopodiáceae.*

554. **Chenopódium ficifólium Sm.** *Лобода́ фіґоли́ста.* ⊙ Вис. до 50 цм. Межи бурянами: Под., Полт. (Рог.[2]). VI—VII. *Chenopodiáceae.*

555. **Chenopódium foetidum Schrad.** *Лобода́ воню́ча.* ⊙ Вис. до 30 цм. Росте межи іншими бурянами: Вол., Под. (Рог.[2]), Київ., Черн., Полт., Херс. (Тал.). VI—VII. *Chenopodiáceae.*

556. **Chenopódium glaucum L.** *Лобода́ сі́ня.* ⊙ Вис. 15—30 цм. Межи бурянами при берегах рік і потоків: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VII—X. *Chenopodiáceae.*

557. **Chenopódium hybridum L.** *Лобода́ мі́шанка,* — Бешíшник (Рог.[1]). ⊙ Вис. 30—100 цм. Разом з іншими бурянами коло плотів, на солончаках, досить часто: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]). VII—IX. *Chenopodiáceae.*

558. **Chenopódium murále L.** *Лобода́ мурова* (Вх[6]). ⊙ Вис. 15—50 цм. На старих мурах, також при дорогах і межи бурянами: Гал. (Шм.). VII - IX. *Chenopodiáceae.*

559. **Chenopódium opulifólium Schrad.** *Лобода́ калинолі́ста* (Вх[6]). ⊙ Вис. около 60 цм. Росте зрідка межи бурянами: Гал. (Вх[6]), Под., Київ., Черн. (Шм.). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

560. **Chenopódium polyspérmum L.** *Лобода́ многонасі́нна.* ⊙. Вис. 15—30 цм. При дорогах, межи бурянами, рідко: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Катер. (Шм.). VI—IX. *Chenopodiáceae.*

561. **Chenopódium rubrum L.** (Blítum polymórphum C. A. Meyer.). *Лобода́ черво́на,* — Бурячкúй (Ан.), — Польова малúна (Ан.). ⊙ Вис. 30—60 цм. Межи бурянами і при берегах, часто: Под., Київ., Полт. (Рог.[2]). VI і VIII. *Chenopodiáceae.*

562. **Chenopódium urbicum L.** *Лобода́ свинюшка,* — Лобода́ (Ян.$_1$—Корн., Велб.), — Тупóлька (Ян.[1]—Вов.), — Свинюшкúй (Ян.$_1$—Даг.). ⊙ Вис. 30—100 цм. Межи іншими бурянами в ровах, коло хат: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]). VII—IX. *Chenopodiáceae.*

563. **Chenopódium virgátum Jessen.** (C. foliósum Ach., Blítum virgàtum L.). *Лобода́ круглоцві́тна,* — Сорóчі я́годи (Ан.). ⊙

Вис. 15—30 цм. Росте межи бурянами, рідко: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Харк., Катер., Херс. (Шм.). VI—VIII. *Chenopodiáceae.*

564. **Chenopódium Vulvária L.** *Лобода́ смердя́ча.* ☉ Вис. 15—30 цм. При дорогах, на старих мурах і румовищах: Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Харк., Катер., Херс. (Шм.). VII—IX. *Chenopodiáceae.*

565. **Chimáphila umbellàta Nutt.** гл. ч. 1604.

566. **Chondrílla graminea MB.** *Тростомо́лоч трави́ста.* 4. Вис. около 100 цм. На піскуватих місцях: Под. (Рог.[2]), Київ., Полт. (Шм.). VI—IX. *Compósitae.*

567. **Chondrílla juncea L.** *Тростомо́лоч звича́йна,* — Батíг (Грін), — Батогúй (Рог.[1]). 4. Вис. 30—125 цм. На степах, піскуватих місцях і горбках: Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Харк., Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[1]). VI—IX. *Compósitae.*

568. **Chondrílla latifólia MB.** *Тростомо́лоч широколи́ста,* — Сусáй (Рог.[1]). 4. Вис. до 120 цм. На степах, піскуватих місцях і по горбках, рідко: Под., Вол., Київ., Херс. (Шм.). VI—IX. *Compósitae.*

569. **Chorispóra tenélla DC.** *Хоріспо́ра тоне́нька.* ☉ Вис. 10—30 цм. Рідко лучає ся на вохких місцях межи бурянами: Под. (Шм.), Полт. (Рог.[2]), Харк., Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[1]). V—VI. *Crucíferae.*

570. **Chrysánthemum Balsamíta L.** гл. ч. 2120.

571. **Chrysánthemum Chamomílla Bernh.** гл. ч. 1339.

572. **Chrysánthemum corymbósum L.** гл. ч 1739.

573. **Chrysánthemum índicum L. sens. lat.** (C. índicum et japónicum Thbg.). *Королúця індúйська,* — Зимовúй астер (з нім.). Півкущ або кущ. 40—100 цм високий, часом мале деревце до 250 цм високе і то головно тоді, коли його відповідно плекає ся. Росте дико в Хінах і Японії, а у нас плекає ся звичайно у вазониках, а також і в городах для цвітів. Через культуру витворено дуже багато відмін і підвідмін. Цвите осению і на початку зими. *Compósitae.*

574. **Chrysánthemum inodórum L.** гл. ч. 1340.

575. **Chrysánthemum Leucánthemum L.** (Leucànthemum vulgàre Lam.). *Королúця білоголо́ва* (Вх[6]), — Білúця (Ан.), — Білоголо́вник (Ан.), — Дївúчник (Ан.), — Івáн травá (Ан.), — Канúця (Вх[4]—Опак.), — Королúць (Вх[8]—Кол.), — Королївка (Вх[8]—Крас.), — Коро́лька (Вх[8]—Либ.), — Кра́лька (Вх[8]—Угр.), — Невíстка (Шух.—Гуц.), — Не-

вістки́й (Вх⁸—Жаб.), — Невістулькы́й (Вх⁸—Кіз.), — Рома́н (Рог.¹), — Романе́ць (Ян.³), — Ромéн (Рог.¹), — Ромéн-зїлле (Ан.), — Серпíй (Вх¹), — Серпни́к (Вх¹—Осп.), — Торг (Вх⁸—Мач.). ♃. Вис. 30—70 цм. На горбах, лу́ках, межи корчами в зарісниках, гаях, лїсах, звичайна ростина: на всїх ук. землях. V—VIII. *Compósitae.*

576. **Chrysánthemum millefoliátum L.** гл. ч. 1740.

577. **Chrysánthemum Parthénium Pers.** гл. ч. 1741.

578. **Chrysánthemum róseum W. M.** гл. ч. 1742.

579. **Chrysánthemum ségetum L.** *Королúця жовтоголóва*, — Чимбрáс (Вх²—Куд.). ☉ Вис. 30—60 цм. На полях: Гал. (Вх²), Под., Полт. (Рог.², Шм.). VII-IX. *Compósitae.*

580. **Chrysánthemum vulgáre Bernh.** гл. ч. 2121.

581. **Chrysocóma L.** гл. чч. 248, 251.

582. **Chrysosplénium alternifólium L.** *Золотозíль попереміннолúстий* (Вх⁷), — Золотя́чка (Вх⁷, Вх²—Сам.), — Жовта́чка (Грін.), — Жóвточниця (Рог.¹, Ан.), — Жовтяни́ця (Ян.³, Рог.¹), — Мокля́чка (Вх⁷, Вх²—Сам.), — Мокря́чка (Вх²—Сам.). ♃. Вис. 8—15 цм. Росте громадно на мокрих місцях, в ровах, в лїсах: Гал. (Вх⁷, Кот.²), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²). IV—V. *Saxifragáceae.*

583. **Chrysosplénium oppositifólium L.** *Золотозíль напротúвнолúстий* (Вх⁷). ♃. Вис. 5—10 цм. Росте в Карпатах над гірськими потоками і в країнї жерепу пр. на Чорногорі, а крім того на Поділю коло Каменця в тїнистих скалах. VI—VII. *Saxifragáceae.*

584. **Cícer arietínum L.** *Горóх турéцький* (Шм.). ☉ Вис. 25—50 цм. Єго плекають на полях в Под., Херс., Тавр., Харк. (Шм.), лише деколи лучає ся здичілий по городах (Ян.¹—Н. Олк.). Походить з полд. Европи. VI—VII. *Papilionáceae.*

585. **Cichórium Intybus L.** *Придорóжник Петрíв батíг* (Вх⁶), — Петрíв батíг (Ян.¹—Велб.), — Петрóві батіжкы́й (Вх¹—Зар.), — Петрóві батогы́ (Рог.¹, Ан.), — Батіжкы́й св. Івáна (Вх¹—Печн.), — Батíжник (Вх⁸—Ван.), — Батіжóк (Грін.), — Голубíй (Вх⁸—Угр.), — Гóнько (Вх⁸—Лем.), — Серпівни́к (Шух.—Гуц.), — Ди́ка цикóрія (Перш.), — Цикóрій (Рог.¹), — Старівни́к (Шух.—Гуц.). ♃. Вис. 30—125 цм. На полях, межах, степах і при дорогах: майже всюди на ук. землях. VI—VII. Єго відміну C. Endivia L. плекають під назвою правдивої цикорії. *Compósitae.*

586. **Cicuta virósa L.** *Весь звича́йний* (Велич.), — Бех (Рог.[1]), — Бле́кіт (Грін.), — Вехá (Грін.), — Віхá (Ан., Рог.[1]), — Вомúга (Рог.[1]), — Смерте́льник (Вх[7]). 4. Вис. 60—125 цм. На мокрих місцях, в ровах, при берегах: майже всюди на областях ук. земель. VI—VIII. (†††) Належить до найотруйнїйших наших ростин. Має корняк подібний до коріня пастирнака або селєра, але від них ріжнить ся тим, що в серединї є пустий і поперечними перегородами поділений на комори. — В гомеопатії уживає ся сеї ростини проти всїляких недуг. *Umbellíferae.*

587. **Cimicifuga foétida L.** *Воню́чка блощакова*, — Воню́чка (Рог.[1]). 4. Вис. 100—200 цм. В лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]). VI—VIII. (††). *Ranunculáceae.*

588. **Cinerária DC.** гл. чч. 1964, 1966, 1972.

589. **Circaéa alpína L.** *Цірцéя альпе́йська.* 4. Вис. 8—25 цм. В тїнистих, головно четинних лїсах, також на трясавинах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2]). VI—VIII. *Oenothéreae.*

590. **Circaéa lutetiána L.** *Цірцéя звича́йна*, — Вíдьмино зїлле (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Коня́че зїлля (Вх[1]—Бак.), — Осóт (Рог.[1]). 4. Вис. 25—50 цм. В тїнистих, мокрих лїсах, часто: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Черн. (Шм.). VII—VIII. *Oenothéreae.*

591. **Círsium arvénse Scop.** *Осóт полевúй*, — Байдрáк (Вх[8]—Гал.), — Бодáк (Вх[6]), — Бодлáк (Вх[2]—Біл., Вх[8]—Крас.), — Бодля́к (Вх[2]—Біл.), — Бодя́к (Ан.), — Восéт (Вх[1]—Зар.), — Вíдьмине зїлле (Грін.), — Жербíй (Грін.), — Жебрíй (Рог.[1]), — Жибрíй (Ан.), — Колю́к (Вх[8]—Крас.), — Колю́чка (Ан.), — Колю́чник (Вх[8]—Крас.), — Коля́к (Вх[8]—Угр.), — Коля́чина (Вх[8]—Угр.), — Наголóватки (Рог.[1]), — Опсúґа (Вх[8]—Угр.), — Осéт (Вх[6]), — Осетúй (Вх[2]—Біл., Вх[8]—Угр.), — Осéтник (Вх[8]—Угр.), — Осóт (Ян.[1]—Підс., Ан., Рог.[1]), — Ося́тник (Вх[8]—Угр.). 4. Вис. 60—125 цм. Бурян на полях, в ярогах, в зарісниках: всюди на областях ук. земель. Творить кілька відмін. VI—IX. *Compósitae.*

592. **Círsium cánum MB.** *Осóт сїрий*, — Грúцки (Рог.[1]), — Жебрíй (Грін.), — Жербíй (Грін.), — Жибрíй (Рог.[1]). 4. Вис. 30—150 цм. На мокрих луках, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ., Полт. (Рог.[2]). VI—VIII. *Compósitae.*

593. **Cirsium Elódes MB.** *Осо́т солончаковий.* ☉ Вис. 60—100 цм. На солончаках: Полт., Херс., Катер. (Шм., Тал.). VII. *Compósitae.*

594. **Cirsium erióphorum Scop.** *Осо́т вовни́стий.* ☉ Вис. 100—150 цм. На каменистих місцях, по горбках, при дорогах: Київ., Полт, Под. (Рог.[2], Шм.), Катер., Харк., Херс. (Шм.). VI—IX. *Compósitae.*

595. **Cirsium Erisíthales Scop.** *Осо́т липки́й,* — Лаба́з (Вх[2]—Голс.). ♃. Вис. до 50 і більше цм. На лїсових мокрих луках: Гал. (Вх[2]—Голс.), Под., Вол. (Рог.[2]). VII—VIII. *Compósitae.*

596. **Cirsium heterophýllum All.** *Осо́т ріжноли́стий,* — Храбу́ст (Вх[8]—Жаб.). ♃. Вис. 60—100 цм. На мокрих луках: Гал. (Вх[8]), Харк. (Шм.). VI—VIII. *Compósitae.*

597. **Cirsium lanceolátum Scop.** *Осо́т ланцетова́тий,* — Дід (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Дідовни́к (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Дрябча́к (Ан.), — Ості (заг. назва, Шух.—Гуц.). ☉ Вис. 60—150 цм. Бурян на полях, при дорогах, коло плотів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]). VI—X. *Compósitae.*

598. **Cirsium oleráceum Scop.** *Осо́т клю́чник,* — Клю́чник (Вх[4]—Корч.), — Хробу́ст (Рог.[2]), — Жо́втий хробу́ст (Рог.[1]). ♃. Вис. 50—150 цм. На мокрих луках і болотах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн (Рог.[2]), Полт., Харк. (Шм.). V—IX. *Compósitae.*

599. **Cirsium palustre Scop.** *Осо́т болотяний,* — Бода́к (Вх[1]—Зар.). ☉ Вис. 50—200 цм. На мокрих лїсових болотах, луках, в зарiсниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]). VII—VIII. *Compósitae.*

600. **Cirsium Pannónicum Gaud.** *Осо́т пано́нський,* — Бодачо́к (Грін.—Лв.). ♃. Вис. до 100 цм. В гаях, зарiсниках, на лїсових луках: Под., Вол, Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Compósitae.*

601. **Cirsium rivuláre Link.** *Осо́т обрíдник,* — Обрíдник (Вх[8]—Мику.), — Щерба́н (Вх[2]—Дро., Ян.[3]), — Щерба́н вели́кий (Вх[2]—Дро.). ♃. Вис. 60—200 цм. На болотах і при берегах потокiв: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн, Полт. (Рог.[2]), Харк., Катер. (Шм.). VI—VIII. *Compósitae.*

602. **Cirsium serrulátum MB.** *Осо́т пилка́стий.* ☉ Вис. 60—150 цм. В зарiсниках і на степах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). VII—VIII. *Compósitae.*

603. **Citrullus vulgáris Schrad.** *Кавýн звича́йний,* — Кавýн (Рог.[1], Ан., Шм., Вх[7]). ☉ Походить з Африки, а плекають єго в полд. Україні. *Cucurbitáceae.*

604. **Clématis integrifólia L.** *Ломи́ніс ці́лоли́стий.* — Гала́й зі́ллє (Ан.), — Забúй кру́ча (Рог.[1]), — Ломи́ніс (Ан.), — Си́ний ломоно́с (Ан., Рог.[1]), — Стули́стник (Ан.), — Пору́шна трава́ (Ан.), — Циганкú (Рог.[1]). ♃. Вис. 30—80 цм. В зарісниках і на степах: Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). V—VI. (††). *Ranunculáceae.*

605. **Clématis récta L.** *Ломи́ніс прямоцві́тний.* — Змиївóна (Вх[8]—Кро.), — Крівáвник (Ан.), — Ломенéць (Ан.), — Ломи́ніс (Рог.[1], Ян.[3]), — Ломоні́с (Ан.), — Ломоно́с (Рог.[1]). ♃. Вис. до 150 цм. Звичайна ростина в гаях, зарісниках, на степах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]). VI—VII. (††) Належить до гомеопатичних зел. — Свіже листє прикладають на звихнені і стовчені місця. Воно вложене до носа спричинює кровоток (звідси то й деякі назви тої ростини). *Ranunculáceae.*

606. **Clématis Vitálba L.** *Ломи́ніс звича́йний,* — Боро́давник (Рог.[1] „Не беріть єго у руки, бо бородавкú бýдуть!"), — Бородявни́к (Рог.[1]), — По́град клю́чень (Вх[7]). Кущ, що пне ся 4—10 м в гору. Росте в лїсах, зарісниках на каменистім ґрунтї: полд. часть Под. (Рог.[2]). VI—VIII. *Ranunculáceae.*

607. **Clinopódium vulgáre L.** гл. ч. 371.

608. **Cnicus Benedictus L.** *Христóвий кóрінь* (Ан.), — Осóтий (Грін.—Лв.). ☉ Вис. до 30 цм. Єго плекають декуди в Полт., Харк. (Шм.). VI—VII. РЛ. Уживають в аптиках під назвою: Hérba Cárdui benedícti. *Compósitae.*

609. **Cnídium venósum Koch.** *Стожи́льник пекýчий,* — Стожи́льник (Рог.[1]). ☉ Вис. 30—60 цм. На мокрих луках, по болотах, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). VII—VIII. *Umbellifĕrae.*

610. **Cobaéa scándens Cav.** *Кобéя лазíйка.* ☉ і ♃. Довг. 5—18 м. Походить з Мексику, а у нас плекають єї в городах коло дерев, альтан, відтак на бальконах, верандах і коло віконниць. VII—X. *Polemoniáceae.*

611. **Cochleária L.** гл. чч. 197, 1796—7.

612. **Coeloglóssum víride Hartm.** (Peristýlus víridis Lindl.). *Язи́чок зеле́ний.* ♃. Вис. 10—25 цм. На луках, в лїсах і зарісниках:

Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). V—VI. *Orchídeae.*

613. **Cólchicum autumnále L.** *Пізноцві́т осі́нний* (Вх[7]), — Осе́нник (Рог.[1]), — Ди́кий чесно́к (Вх[8]—Берс.), — Ди́кий шапран (Ум.). 4. Вис. 10—15 цм. Росте часто на луках: Гал. (Кот.[2]), Вол. (Рог.[1]). IX. (†††) РЛ. Всї части сеї ростини, а головно підземні цибулеваті бульви є остро їдкі. Насїнє (Semen Colchici) одвітно приладжене є цїлющим середником в ріжних недугах. — Ростина належить також до гомеопатичних зел. *Liliáceae.*

614. **Cólchicum bulbocodioídes MB.** (C. montànum L.). *Пізноцві́т степови́й.* 4. Вис. до 15 цм. На степах і горбках: Херс. (Тал., Шм.). III. *Liliáceae.*

615. **Colutea arboréscens L.** *Пузи́рник звича́йний,* — Дувча́к (Вх[7]), — Міху́рник (Вх[7]), — Пузирча́тка (Рог.[1]). Кущ. Росте дико на Кримі, а декуди, пр. на Подїлю буває плеканий по городах. VI—VIII. (†) Є гомеопатичним середником. *Papilionáceae.*

616. **Colutea cruénta Ait.** *Пузи́рник черво́ний.* Кущ. Росте дико на Кримі, впрочім буває плеканий по городах, як попередний, але рідше. VI—VIII. *Papilionáceae.*

617. **Cómarum palustre L.** гл. ч. 1702.

618. **Conioselínum Tatáricum Fisch.** (C. Fischéri Wimm. et Grab.). *Свисту́ля татáрська.* 4. Вис. 60—150 цм. На мокрих місцях в лїсах і зарісниках: Черн. (Рог.[2]), Полт. (Шм.). VII—VIII. *Umbellifĕrae.*

619. **Cónium maculátum L.** *Боли́голов плями́стий,* — Блекіт (Вх[1]—Зар.), — Блекота́ (Рог.[1], Ан.), — Боли́голов (Вх[8]—Мику., Вх[4]—Анв., Рог.[1], Ан.—Полт.), — Буглáв (Рог.[1], Вх[2]), — Були́га (Грін.), — Були́голова (Грін.), — Борше́вка (Шух.—Гуц.), — Воми́га (Ан.), — Дудва́ (Вх[8]—Мику.), — Оме́г (Рог.[1], Ан.—Полт.), — Свистю́ля (Рог.[1]), — Си́кавка (Рог.[1]), — Си́кля (Грін.). ☉ Вис. 100—200 цм. Межи бурянами коло хат, плотів, в городах: всюди на областях ук. земель. VI—IX. (†††) РЛ. Належить до найотруйнїйших наших ростин. Єї пізнає ся легко по ржавих плямах на билї. Розтерті листки видають немилу мишачу вонь. — Листки, цвитучі галузки і незрілі овочі (Herba Conii maculàti) мають приміненє в лїкарстві, але лише на припорученє лїкаря. *Umbellifĕrae.*

620. **Conringia orientalis Dum.** гл. ч. 841.

621. **Convallária majális L.** *Конва́лія маєва́* (Вх[7]), — Ва́нник (Рог.[1]), — Ди́кий виногра́д (Вх[8]—Біб.), — Конва́лія (Рог.[1], Вх[2], Ан., Ян.[3]), — Кукурі́чка (Вх[8]—Льв.), — Купе́ка (Грін.), — Купина́ (Грін.), — Купи́нка (Грін.), — Ландиш (Рог.[1], Ян.[3]), — Маївка (Вх[8]—Льв.), — Ди́ка парі́чка (Вх[7]), — Ра́нник (Рог.[1]). 4. Вис. 15—20 цм. В лїсах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), також лучає ся на областях инших ук. земель. V—VI. (†) Належить до гомеопатичних зел. — Свіжі листки прикладають до ран. *Liliáceae.*

622. **Convallária Polygónatum L.** гл. ч. 1645.

623. **Convólvulus arvénsis L.** *Повійка полева́*, — Бере́зка (Рог.[1], Ян.[2], Ан.), — Берізка (Рог.[2], Вх[2], Ян.[1]—Підс., Мих.), — Овийка (Вх[2]—Сян.), — Оплїта́ч (Угр.), — Оплїтка (Угр.), — Опо́нець (Вх[7]), — Павути́ця (Вх[1]—Хол.), — Полева́ повели́ка (Рог.[1]), — Повити́ця (Вх[7]), — Повійка (Вх[1]—Зар., Рог.[1]), — Полїти́ця (Довк.), — Полоти́ця (Вх[2]—Ян.), — Поляти́ця (Вх[1]—Верс.). 4. Довж. 20—60 і більше цм. На степах і полях: всюди на областях ук. земель. VI—IX. *Convolvuláceae.*

624. **Convólvulus Cantábricus L.** *Повійка кантабри́йська.* 4. Довж. 20—50 цм. На збочах горбків: Херс. (коло Одеси, Шм., Тал.). VI—VII. *Convolvuláceae.*

625. **Convólvulus lineátus L.** *Повійка лїнійнолиста.* 4. Довж. 5—20 цм. На горбах і каменистих місцях: Под., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VI—VII. *Convolvuláceae.*

626. **Convólvulus sépium L.** (Calystégia sépium R. Br.). *Повійка плотова́* (Вх[7]), — Вю́нок (Рог.[1]), — Дзво́ники (Грін.), — Дзвонки́ (Рог.[1]), — Плітуха (Рог.[1]), — Повели́ка (Рог.[1]). 4. Довж. 150—300 цм. На мокрих місцях, при берегах, коло плотів, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і на областях инших ук. земель. VI—X. *Convolvuláceae.*

627. **Convólvulus silváticus W. et K.** (Calystégia silvàtica Choisy). *Повійка лїсова́.* 4. Довж. до 3 м. В лїсах на мокрих місцях: Под. (Рог.[2]). V—VII. *Convolvuláceae.*

628. **Convólvulus trícolor L.** (C. versicolor Salisb.). *Повійка трибарвна*, — Кручені паничі (Ан.). ⊙ Вис. 20—40 цм. Росте дико в полд. Европі, а у нас плекає ся ту і там для прикраси по городцях. VI—IX. *Convolvuláceae.*

629. **Conýza squarrósa L.** гл. ч. 1113.

630. **Corallorhíza innáta R. Br.** *Корáльковéць урíсник* (Вх⁶), — Кораléвий кóрінь (з нім.). 4. Вис. 10—25 цм. В тінистих лїсах, на корінях дерев: Гал. (Кот.²), Вол., Київ., Черн. (Рог.², Шм.). V—VI. *Orchídeae.*

631. **Coriándrum sativum L.** *Колéдра сїйна́*, — Воню́че зїлле (Ан.), — Кишнéць (Рог.¹, Ан.), — Колéндра (Бал.), — Коля́ндра (Рог.¹, Ан., Вх²), — Троя́н (Вх⁸—Лук.). ⊙ Вис. 30—60 цм. Плекає ся по городах, а також лучає ся подекуди межи бурянами, як в: Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.²), також Херс., Катер., Тавр., Харк. (Шм.). VI. *Umbellifĕrae.*

632. **Corispérmum hyssopifólium Juss.** *Верблю́дка звича́йна*, — Верблю́дка (Ан.), — Верблю́жа трава́ (Ан.). ⊙ Вис. 15—30 цм. На піскуватих місцях здовж берегів Днїпра: Київ., Полт., Катер. (Рог.², Шм.), також в Херс., Харк. (Шм.). VII—IX. *Chenopodiáceae.*

633. **Corispérmum intermédium Schweigg.** (var. Marschálli Stev. sp.): *Верблю́дка серéдня.* ⊙ Вис. до 30 цм. На піскуватих місцях здовж Днїпра: Київ., Полт., Катер. (Рог.², Шм.), Под. (Рог.²), Херс., Тавр., Харк. (Шм.). VII—IX. *Chenopodiáceae.*

634. **Córnus mas L.** *Дерéн звича́йний* (Вх⁷). — Дерéн (Вх²—Біл., Рог.¹, Ан.), — Кізіль (Рог.¹, Ян.³, Ан.). Кущ або мале дерево. Вис. 3—7 м. Плекає ся в городах, а також росте дико в гаях і зарісниках: Под. (Рог.²), Гал. (Кот.²). Цвите перед розвитком листя в III—IV. *Cornáceae.*

635. **Córnus sanguínea L.** *Дерéн свид* (Вх⁷), — Дрінка (Вх⁸—Лем.), — Рогу́тник (Вх⁸—Угр.), — Свиб (Вх⁸—Лем.), — Свид (Вх²—Біл.), — Сви́два (Ан.), — Свидина (Вх²—Біл., Рог.¹, Ан.), — Свидове́ де́рево (Ан.), — Спиж (Рог.¹, Ян.³, Ан.). Кущ 1—4 м високий або дерево до 5 м високе. Росте часто межи корчами в гаях, також в городах: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.², Шм.) і на областях инших ук. земель. V—VI. *Cornáceae.*

636. **Coronilla vária L.** *Дúвань пéстра* (Вх⁷), — Вязи́ль (Ян.³), — Гірча́к (Ан., Ян.¹—Вов., Велб.), — Горíшина (Грін.—Лв.), — Горóшок бíлий (Ан.), — Горóшок горóбячий (Ан.), — Горóшок кучеря́вий (Ан.), — Кóшка (Рог.¹), — Самокéша (Шух.—Гуц.). 4. Вис. 30—100 цм. При дорогах, в зарісниках, на луках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.¹), росте також в збіжу: Тавр. (Ян.¹),

а селяни кажуть що „від гірчака гіркне хлїб“, спечений із змішаного з ним зерна. VI—VII. (††) Сік зі старого зела отруйний. *Papilionáceae.*

637. **Corónopus procumbens Gilib.** (C. Ruellii All., Senebiéra Corónopus Poiret.). *Воро́няча ла́пка лежача.* ⊙ Вис. 10—30 цм. На полях і при дорогах, рідко: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2]), Київ., Полт., Катер., Харк., Тавр. (Шм.). VI—VII. *Cruciférae.*

638. **Corrigiola litorális L.** *Муріжок береговий.* ⊙ Вис. до 30 цм. На мокрих піскуватих місцях: полд. зах. области Ук. VII—X. *Caryophylláceae.*

639. **Corýdalis cava Schw. et Koerte.** (C. bulbósa Pers.). *Ряст дупла́вий,* — Кокі́рчики (Рог.[1]), — Кукурі́чка (Велич.), — Пі́вники (Рог.[1]), — Ряст (Ян.[3]). 4. Вис. 15—30 цм. В лїсах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). IV—V. *Fumariáceae.*

640. **Corýdalis intermédia P. M. E.** (C. fabácea Pers.). *Ряст серéдний.* 4. Вис. 6—20 цм. Росте рідко в гаях і зарісниках: Київ., Харк. (Тал., Шм.). IV. *Fumariáceae.*

641. **Corýdalis sólida Sm.** *Ряст по́вний,* — Ко́роники (Вх[8]—Льв.), — Ряст (Рог.[1], Ян.[3]). 4. Вис. 7—30 цм. В гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Київ., Полт. (Рог.[1]), Харк., Херс. (Шм.). III—IV. *Fumariáceae.*

642. **Córylus Avellána L.** *Ліщина́ лі́ска* (Вх[6]), — Лісковий ворі́х (Вх[8]—Мал.), — Ліща́на (Вх[8]—Угр.), — Ліща́нка (Вх[8]—Угр.), — Ліща́ня (Вх[8]—Слв.), — Ліщи́на (Рог.[1], Ян.[3]), — Орі́х (Рог.[1]), — Орі́шина (Рог.[1]), — Орі́шник (Рог.[1]). Кущ, вис. 2—4 м. В лїсах і зарісниках: всюди на областях ук. земель. III—IV. *Betuláceae.*

643. **Corynéphorus canéscens P. B.** гл. ч. 2318.

644. **Cotoneáster vulgaris Lindl.** *Ірга́ звича́йна,* — Ирга́ (Рог.[1]). Кущ до 150 цм високий. Росте часто на горбах, каменистих місцях, в зарісниках: Под., Вол., Київ. (Рог.[1]), Херс., Катер. (Шм.). V. *Rosáceae.*

645. **Crámbe maritima L.** *Катра́н приморський.* 4. Вис. около 50 цм. По берегах Чорного і Озівського моря в Херс. і Тавр. V—VI. *Cruciférae.*

646. **Crámbe Tatárica Jacq.** *Катра́н білий* (Ан.), — Катра́н (Рог.[1]). 4. Вис. около 100 цм. Росте ту і там на степах: Под., Київ., Полт. (Рог.[1], Шм.)., Херс., Тавр., Харк. (Шм.). VI. *Cruciférae.*

647. **Crataégus Azarolus L.** *Глід великий,* — Азаро́ля. Кущ або деревце. В лїсах і зарісниках: Київ., Полт. (Рог.[2]). V.
Rosáceae.

648. **Crataégus melanocárpa MB.** (C. pentàgyna W. K., Mespílus pentàgyna Koch.). *Глід чо́рний.* Кущ. На вапнистих скалах, в лїсах: Под., Полт., Харк. (Тал., Рог.[2], Шм.). V. *Rosáceae.*

649. **Crataégus monógyna Jacq.** *Глід остроли́стий* (Вх[7]), — Боярри́шник (Рог.[1]), — Глід (Ян.[3]), — Гліди́на (Ан.), — Глод (Рог.[1]). Кущ або дерево. Вис. 2—6 м. В гаях, зарісниках: Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]). V—VI. *Rosáceae.*

650. **Crataégus Oxyacántha L.** (Mespílus Ox. Crantz.). *Глід звича́йний* (Вх[7]), — Гліг (Вх[8]—Лем., Угр.), — Глід (Ан.), — Глій (Довк.), — Глогі́вка (Вх[8]—Угр.), — Глод (Рог.[1]), — Гложина́ (Вх[6]), — Глоїна (Вх[8]—Стру.), — Глот (Рог.[1]), — Лога́ (Вх[8]—Лем.), — Логина́ (Вх[8]—Угр.), — Логи́ня (Вх[8]—Лем.), — Логи́нька (Вх[8]—Угр.), — Логови́й кряк (Вх[8]—Лем.), — Оглі́д (Вх[8]—Зак.). Кущ або деревце. Вис. 2—6 м. Єго плекають по городах і уживають на огорожі, але він росте також дико в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V. *Rosáceae.*

651. **Crépis biénnis L.** *Скрипу́ха дволи́тна,* — Свинна́к (Вх[8]—Угр.). ☉ Вис. 40—125 цм. На луках, межах і в зарісниках: Гал. (Кот[2].), Поділє, Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]). VI—VII.
Compósitae.

652. **Crépis foétida L.** (Barkhausia foet. DC.). *Скрипу́ха воню́ча,* — Пу́вка воню́ча (Вх[6]). ☉ Вис. 20—50 цм. На горбках і степах: Херс. (Тал.). VI—VII. *Compósitae.*

653. **Crépis grandiflóra Tausch.** *Скрипу́ха великоцві́тна.* — Пу́вка (Шух.—Гуц.). Росте в Карпатах на полонинах. VI—VIII.
Compósitae.

654. **Crépis paludósa Moench.** *Скрипу́ха боло́тяна.* ♃. Вис. 30—60 цм. На болотах і мокрих лїсових луках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]). VI—VII. *Compósitae.*

655. **Crépis praemórsa L.** *Скрипу́ха обгри́зена.* ♃. Вис. 30—50 цм. Росте досить часто на степах, лїсових луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под. (Шм.), Вол., Київ, Полт. (Рог.[2]), Черн. (Шм.). V—VI. *Compósitae.*

656. **Crépis rhoeadifólia MB.** (Barkhausia rhoeadifólia MB.). *Скрипу́ха мачколи́ста.* ☉ Вис. до 50 цм. Рідко лучає ся на степах,

піскуватих місцях, збочах: Под., Вол., Київ. (Рог.[2]), Черн. Херс., Катер. (Тал., Шм.). VI—VII. *Compósitae.*

657. **Crépis rigida W. K.** *Скрипýха твердá.* 4. Вис. 40—100 цм. На степах, рідко: Полт., Под. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

658. **Crépis setósa Hall. fil.** *Скрипýха щетинкувáта.* ⊙ Вис. 20—70 цм. Лучає ся рідко на отвертих місцях, також по зрубах і зарінках: Гал. (Кот.[2]), Херс. (Тал.). VI—VII. *Compósitae.*

659. **Crépis sibírica L.** *Скрипýха сибірська.* 4. Вис. 100—150 цм. Рідко лучає ся в лїсах і зарісниках: Вол., Под., Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк., Херс. (Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

660. **Crépis succisifólia Tausch. var. mollis.** *Скрипýха мягéнька.* 4. Вис. 40—90 цм. На мокрих луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Шм., Рог.[2]). V—VI. *Compósitae.*

661. **Crépis tectórum L.** *Скрипýха звичáйна,* — Кульбáба (Ан.), — Дúкий молочáй (Ан.), — Скрипýха (Ан.), — Жóвтий цвіт (Ан.). ⊙ Вис. 30—60 цм. На полях, при дорогах і межи бурянами: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. V—IX. *Compósitae.*

662. **Crépis vírens Vill.** *Скрипýха зелéна.* ⊙ Вис. 20—60 цм. На луках, полях і при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Тал., Шм.), Київ. (Ян.[3]). VI—VII. *Compósitae.*

663. **Crócus banáticus Heuf.** (C. Heufelianus Herbert). *Шафрáн банáтський,* — Бриндýшка (Вх[7]), — Брипдюшкúй (Грін., Шух.). 4. Вис. 10—15 цм. На степах: полд. часть Под. (Рог.[2], Шм.), також в Карпатах і на Підгірю (Кол., Стан., Вх[7]). III—IV. *Iridáceae.*

664. **Crócus biflórus Mill.** *Шафрáн двоцвíтий.* 4. Вис. около 10 цм. На отвертих місцях: полд. часть Под. (Рог.[2]). III—IV. *Iridáceae.*

665. **Crócus satívus L.** *Шафрáн сíйний* (Вх[6]), — Брендýша (Шух.—Гуц.), — Шапрáн (Грін.), — Шафрáн (Рог.[1]). 4. Вис. около 15 цм. Буває плеканий в полд. Европі (пр. Кримі) для цвітяних знамен, що їх продають під назвою шафрану і уживають в лїкарстві, а також як корінної приправи. РЛ. VIII—X. *Iridáceae.*

666. **Crócus speciósus MB** *Шафрáн гарновúдий.* 4. Вис. 16—20 цм. На відкритих місцях, рідко: полд. часть Под. (Рог.[2], Шм.). Цвите осеню. *Iridáceae.*

667. **Crócus susiánus Ker.** (C. aureus Trautv.). *Шафра́н золота́вий.* 4. Вис. 10—15 цм. На відкритих місцях: Под., Херс., Катер., Київ. (Тал., Шм.). III—IV. *Iridáceae.*

668. **Crócus variegátus Hoppe et Hornsch.** (C. reticulàtus MB.). *Шафра́н сорока́тий,* — Брандýші (Рог.[1]), — Брандýшки (Рог.[1], Ан.), — Дристокóз (Рог.[1]), — Маслянкий (Ан.), — Прóсерен (Грін.), — Прóсерень (Рог.[1], Ан.), — Прóсерет (Ан.), — Просýренок (Ан.—Полт.), — Просуре́нка (Рог.[2]), — Прóсурень (Рог.[1]), — Прóсуринка (Рог.[1]), — Сúротень (Рог.[1], Ан.), — Командрушкúй (Рог.[2]). 4. Вис. 10—20 цм. На степах: Под., Київ., Полт., Катер., Херс. (Шм., Рог.[2]). III—IV. *Iridáceae.*

669. **Crócus vérnus (L) Wulfen nec Mill.** (C. albiflórus Kit.). *Шафра́н ве́сник* (Вх[7]), — Бриндýша (Желех., Шух.), — Бриндýшка (Вх[8]). 4. Вис. 8—15 цм. На мокрих луках і полонинах в Карпатах і на Підгірю (Вх[7]—Стан., Кол.). III—IV. *Iridáceae.*

670. **Crupína vulgáris Cass.** *Крупúна звича́йна.* ⊙ Вис. 30—80 цм. На каменистих місцях: Под., Херс., Катер. (Тал., Шм., Рог.[2]). VI—VII. *Compósitae.*

671. **Crýpsis aculeáta Ait.** (Heleóchloa diàndra Host.). *Скрúтниця остроли́ста.* ⊙ Довж. до 40 цм. На солончаках, в ровах, ставищах, рідко: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр., Катер. (Шм.). VI—IX. *Graminéae.*

672. **Crýpsis alopecuroides Schrad.** (Heleóchloa alopecuroídes Host.). *Скрúтниця китникова́.* ⊙ Довж. до 40 цм. Лучає ся рідко на мокрих піскуватих місцях, над берегами рік і на мокляках: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Херс., Тавр. (Шм.). VII—VIII. *Graminéae.*

673. **Crýpsis schoenoides Lam.** (Heleóchloa schoenoídes Host.). *Скрúтниця головáта,* — Гýсятник (Ян.[2]—Велб.). ⊙ Довж. до 30 цм. На солончаках, над берегами рік і в ровах, рідко: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Черн., Харк., Херс., Катер., Тавр. (Шм.). VII—VIII. *Graminéae.*

674. **Cucubalus báccifer L.** *Кукíльниця звича́йна,* — Кýкольниця (Ан.), — Кутáспки (Ан.). 4. Вис. 50 - 200 цм. На мокрих місцях, в заріспиках і лісах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), також сусідні области ук. земель. VI—VII. *Caryophyllàceae.*

675. **Cucumis Melo L.** *Мéльон* (Вх[7]), — Дúня (Рог.[1]). ⊙ Било лежаче на кілька метрів довге. Походить з Індиї Сх. і Африки,

а в полд. Україні плекають єго по городах для їдомих овочів. V—VIII. *Cucurbitáceae.*

676. **Cucumis sativus L.** *Огірóк* (Рог.[1], Вх[7]), — Вогірóк (Грін.), — Гурóк (Рог.[1]), — Огурéць (Рог.[1]), — Угірóк (Грін.). ⊙ Било повзуче вкрите волосками. Походить із Сх. Індиї, а у нас плекає ся по городах і полях. VI—IX. *Cucurbitáceae.*

677. **Cucurbita máxima Duch.** *Гарбýз звичáйний*, — Кабáк (Ан.). ⊙ Било округле повзуче. Походить з Азії, а у нас плекають єго декуди для їдомих овочів, що у деяких пород доростають до значної величини і ваги понад 100 кґ. Цвите в лїтї. *Cucurbitáceae.*

678. **Cucurbita Pépo L.** *Дúня* (Вх[7]), — Бáня (Вх[7]), — Дúнник (Вх[8]—Угр.). ⊙ Било повзуче, гранчасто-рівчасте Походить з полд. Америки, а у нас плекає ся в городах у відмінах як: C. Pepo L. var. citriformis, Каракýцьки (Рог.[1]), — Тарапýньки (Рог.[1]), — Ханькúй (Ан.), — Хорóхоньки (Рог.[1], Ан.), — Хорóшки (Рог.[1]); — C. Melópepo L. ex p. Гарбýз (Рог.[1]), — Тúква (Рог.[1]), овочі їдомі; C. ovífera L. Горгóпка (Ан.), — Кабачкúй (Рог.[1]), — Рóпавка (Ан.), — Таракýцьки (Ан.). Ріжні породи овочів дині називають ще: Бовтýха, — Бухáрка, — Дрúшлявка, — Дубівка, — Зимівка, — Качáнка, — Петрівка, — Татáрка (гл. слов. Ум. I. 207.). Багацько відмін дині служить виключно для прикраси. VII—VIII. *Cucurbitáceae.*

679. **Cupréssus L.** гл. чч. 2145—6.

680. **Cupréssus sempervIrens L.** *Кипарúс вседзелéний* (Вх[6], Ум.), — Капарúс (Грін.), — Цúприс (Ум.). Дерево. Крим (Тал.). *Coniférae.*

681. **Cuscuta breviflóra Vis.** *Перстенéць куртоцвíтий*. ⊙ На солончаках і мокрих місцях. Галапасує на таких ростинах як: Aster Tripólium, Sónchus palustris і инших: Полт., Харк., Катер., Херс., Тавр. (Тал.). VII—VIII. *Convolvuláceae.*

682. **Cuscuta Epilinum Weihe.** *Перстенéць льновúй* (Вх[7]), — Берíзка (Вх[2], Ан.), — Бурачкúй (Вх[2]—Стра.), — Вúлип (Вх[2]—Шеш.), — Казúлен (Вх[8]—Лем.), — Канянка (Грін.), — Червéна нúтка (Вх[8]—Лем.), — Паршúвка (Вх[8]—Угр.), — Перстенéць (Вх[2]—Лан.), — Повúлиця (Рог.[1]), — Повитúцє червóна (Вх[8]—Кру., як достúгне, червóна), — Повíйка (Грін.—Лв.), Повитúця (Рог.[1]), — Привітúця (Ан.—Катер.), — Привитýха (Рок.—Вол.), —

Сплітáчка (Вх⁸—Лем.), — Фéна (Вх⁸—Угр.), — Хмéлик (Вх⁷), — Хмелúна (Грін.—Вх), — Черéвка (Вх⁸—Мил.), — Черéвець (Вх⁸—Люб.). ⊙ Росте на полях і галапасує на лені: Гал. (Вх⁸), Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.²), Харк., Херс. (Шм.). VI—VII. *Convolvulácеae.*

683. **Cuscuta Epíthymum Murr.** *Перстенéць малúй.* ⊙ Росте по сухих луках, горбах і галапасує на таких ростинах, як: чабрик, верес, дрок; Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.²), Катер, Херс., Харк. (Шм.). VI—VII. *Convolvulácеae.*

684. **Cuscuta Europaéa L.** *Перстенéць звичáйний,* — Бурачкúй (Вх⁸—Стра). ⊙ Галапасує на кропиві, хмелеви, вербах: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. VII—VIII. *Convolvulácеae.*

685. **Cuscuta lupulifórmis Krock.** *Перстенéць хмéлик.* ⊙ Галапасує на хмелеви, вербах, головно на лозині: Под., Херс., Київ., Полт. (Шм.). VII - VIII. *Convolvulácеae.*

686. **Cuscuta monogýna Vahl.** *Перстенéць одношúйний,* — Привітúця (Рог.¹). ⊙ Галапасує на ріжних степових ростинах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.²), Катер. (Шм.). VI—VIII. *Convolvulácеae.*

687. **Cuscuta planiflóra Ten.** (C. cupulàta Eng.). *Перстенéць плоскоцвíтий.* ⊙ Галапасує на таких ростинах як Euphorbia і ин.: Под., Полт. (Рог.²), Харк., Катер., Херс. (Тал.). VII—VIII. *Convolvulácеae.*

688. **Cuscuta Trifólii Bab.** *Перстенéць конюшúник.* ⊙ Галапасує на конюшині: Гал. (Кот.²) і области инших ук. земель. VII—VIII. *Convolvulácеae.*

689. **Cyclachaéna xanthifólia Fresen.** (Iva xanthifólia Nutt.). *Циклахéна шерстколúста.* ⊙ Вис. 125—200 цм. Походить з півн. Америки (Міссурі), росте здичіла в околиці Київа, куди розповсюднилась з ботан. унів. городу (Рог.²). VII—VIII. *Compósitae.*

690. **Cydónia vulgáris Pers.** *Пигвá* (Вх⁷), — Айвá (Ан., Вх⁷), — Альвá (Ан., Рог.¹), — Гдýля (Ан.), — Гунь (Ан.), — Дýня (Ан.), — Журавúнник (Вх⁸—Угр.), — Квіт (Ан.), — Кормóша (Вх⁸—Угр.), — Пигвá (Ан.), — Пігвá (Ан.). Дерево або кущ. Вис. $2^1/_2$—5 м. Росте здичіла на Кримі, а в полд. Україні плекають єї по городах: пр. Тавр. (Шм.). V—VI. РЛ. З насіння (Semen Cydoniae) роблять в аптиках клеїк, що служить на лїк від кашлю і в катарі легких. *Rosáceae.*

691. **Cymbária Borysthénica Pall.** *Цимбáрія придніпрóва.* 4. Вис. около 10 цм. На каменистих місцях і в зарісниках при Дніпрі в Тавр., Херс. і Катер. (проти ненаситецьких порогів, Шм.). *Scrophulariáceae.*

692. **Cynánchum acutum L.** *Ластовень острий.* 4. Било вюче ся. Росте на солончаках, також на каменистих і піскуватих місцях: Под. (Рог.[2], Тал.), Херс., Катер. (Тал., Шм.), Тавр. (Тал., Ян.[2]). VII—VIII. *Asclepiádeae.*

693. **Cynánchum scándens Kuzn.** (Vincetóxicum nígrum Moench.). *Ластовень темночервóний,* — Сколозýб (Ан.). — 4. Било довге понад метер. Лучає ся рідко в лїсах і зарісниках: Под., Полт. (Рог.[2]), Харк., Херс. (Тал., Шм.). V—VII. *Asclepiádeae.*

694. **Cynánchum Schmalhauséni Kuzn.** (Vincetóxicum médium Schmalh.). *Ластовень середний.* 4. Вис. 30—60 цм. В гаях: Полт., Харк., Катер., Херс. (Тал.). V—VI. *Asclepiádeae.*

695. **Cynánchum Vincetóxicum R. Br.** (Vincetóxicum officinàle Moench.). *Ластовень звичáйний,* — Бородáч (Рог.[1], Ян.[3]), — Чóртова борода́ (Рог.[1], Ан.), — Горлáчник (Ан.), — Змíїний кóрінь (Рог.[1], Ан.), — Ластовень (Ан.), — Ломúлїс (Вх[2]—Біл.), — Ломúніс (Вх[2]—Біл.), — Лупúніс (Вх[2]—Біл. Листє приложене до тїла, сильно пече і розраняє — Вх[2]), — Лускáч (Ан.), — Рáнник (Рог.[1]), — Стручкú (Ан., Ян.[3]). 4. Вис. 20—60 цм. Дуже звичайна ростина на піскуватих місцях, в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под,, Київ., Полт. (Рог.[2]). V—VI. (††) Є гомеопат. середником. *Asclepiádeae.*

696. **Cynodon Dáctylon Pers.** *Пальчáтка зубáта.* 4. Вис. 30—50 цм. На піскуватих місцях і при дорогах: Вол., Под. (Рог.[2]), Херс., Тавр. (Тал.), Київ. (Шм.). VI—VII. *Graminéae.*

697. **Cynoglóssum Germánicum Jacq.** *Зýрка нїмéцька.* ☉ Вис. до 100 цм. В лїсах і зарісниках: Катер. (Тал. Шм.) V—VI. *Boragináceae.*

698. **Cynoglóssum officinále L.** *Зýрка лїкáрська* (Вх[7]), — Гавяз (Рог.[2], Ан.), — Зýрка (Вх[1]—Зар.), — Живокість (Ан.), — Собáчий кóрінь (Ан.), — Собáча медýнка (Ан.), — Кýряча слїпотá (Ян.[1], — кури як наїдять ся, то слїпнуть — Ян.[1]), — Собáчка (Рог.[1]), — Чорнокóрінь (Рог.[1], Ан.), — Волóвий язúк (Вх[4], Рог.[1], Ан.—Полт.), — Собáчий язúк (Вх[4]—Анв.). ☉ Вис. 30—100 цм. Межи бурянами, при дорогах, на горбах, звичайна ростина:

Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]) і инші области ук. земель. V—VII. Напару з коріня і листків уживають проти кашлю. *Boragináceae.*

699. **Cynoglóssum pictum Ait.** *Зу́рка темножилка́ста.* ☉ Вис. 20—40 цм. Росте в Херс. при горлах Дністра і Дніпра (Шм.). V—VI. *Boragináceae.*

700. **Cynosurus cristátus L.** *Гребени́ця звича́йна.* — Гребени́ця (Велич.), — Гребеня́чка (Велич.), — Му́шка (Вх[8]—Сам.), — Муши́ця (Вх[8]—Сам.), — Сми́кавка (Вх[8]—Лях., Угр.), — Сми́чка (Вх[8]—Лях.). ♃. Вис. 30—60 цм. На луках і лїсових полянах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]). V—VI. Дуже добра паша. *Graminéae.*

701. **Cyperus flavéscens L.** *Сми́кавець жовта́вий* (Вх[7]). ☉ Вис. 5—15 цм. На мокрих піскуватих місцях, торфовисках, при берегах рік і озер: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Харк., Тавр. (Шм.). VII—VIII. *Cyperáceae.*

702. **Cyperus Fuscus L.** *Сми́кавець бу́рий* (Вх[7]), — Ситня́г (Ап.). ☉ Вис. 5—25 цм. На мокрих луках і болотах: Гал. (Кот.[2]), Київ., Черн., Полт., Вол., Под. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VII—VIII. *Cyperáceae.*

703. **Cyperus Pannónicus Jacq.** *Сми́кавець пано́ньський.* ☉ Вис. 10—30 цм. Лучає ся рідко на мокрих, піскуватих місцях: Вол., Херс., Катер., Харк. (Тал., Шм.). VII—VIII. *Cyperáceae.*

704. **Cypripédium Calcéolus L.** *Череви́чок жо́втий,* — Жо́вті зозу́льки (Рог.[1]), — Терли́ч (Рок.—Вол.), — Зозу́лині череви́чки (Рог.[2]), — Зозу́льчині башмачки́ (Рог.[2]), — Череви́чки (Рог.[1]). ♃. Вис. 25—40 цм. В тїнистих лїсах і зарісниках на вапнястих горбах: Гал. (Вх[7]), Вол., Под., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VI. *Orchídeae.*

705. **Cypripédium guttátum Sw.** *Череви́чок сорока́тий,* — Ря́бі зезю́льки (Рог.[2]). ♃. Вис. около 20 цм. Лучає ся рідко в (березових) лїсах і зарісниках: Черн. (Рог.[2]). V—VI. *Orchídeae.*

706. **Cypripédium macránthum Sw.** *Череви́чок черво́ний,* — Кра́сні зезю́льки (Рог.[2]). ♃. Вис. 30—40 цм. Лучає ся декуди в дубових лїсах: Черн. (Рог.[2]). V—VI. *Orchídeae.*

707. **Cystópteris frágilis L.** *Папері́ушина крижка́.* ♃. Довг. 10—40 цм. Росте на тїнистих місцях, в ярах серед лїсів, головно коло пеньків дерев: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн.,

Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.). Листки з розроднями являють ся в V—VI. *Polypodiáceae.*

708. **Cytisus austriácus L.** (C. canèscens Maly). *Рокíтник сíрий*, — Вяз (Ан.), — Дерезá (Ан.), — Зановúть (Вх[2]—Ук.), — Зíновáть (Рог.[1], Ан., Вх[2]—Ук.). Кущ 30—100 цм. високий. На луках, горбах, в зарíсниках: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]). VI—VII. (†) Цвітами красять на жовто (Вх[2]). *Papilionáceae.*

709. **Cytisus biflórus L'Herit.** (C. ratisbonènsis Sch., C. ruthénicus Fisch.). *Рокíтник парноцвíтий*, — Дерезá (Ан.), — Зíновать (Ан.), — Зíновник (Ан.), — Зíновка (Ан.), — Рокíтовий кущ (Рог.[1], Ян.[3], Ан.), — Рокíтник (Рог.[1], Ан.), — Рокíтник (Грін.). Малий кущ, 15—50 цм. високий. В гаях, зарíсниках, на луках і степах, дуже звичайна ростина: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), також інші области ук. земель. V—VII. (†). *Papilionáceae.*

710. **Cytisus capitátus Jacq.** (C. supínus L., C. prostràtus Scop., C. hirsutus Lam.). *Рокíтник головáтий*, — Пíдлúзник (Рок.—Вол.). Кущ, 50—120 цм. високий. Появляє ся рідко в зарíсниках і на луках, часом в лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн. (Рог.[2]), Полт., Херс. (Тал.). VI—VII. (†). *Papilionáceae.*

711. **Cytisus Laburnum L.** (Laburnum vulgáre Griseb.). *Рокíтник звичáйний*, — Рокíта (Вх[2]—Ук.), — Золотúй щедренéць (Вх[7]). Кущ або й дерево, 3—8—10 м вис. Плекають по городах і садах в полд. Україні. V—VI. (††) Насíнє є отруйне; листки і насíнє уживають ся в гомеопатії. *Papilionáceae.*

712. **Cytisus nígricans L.** *Рокíтник чорнúй*, — Медýнка (Грін.—Лв.). Кущ, 50—125 цм. високий. В лїсах і зарíсниках, також по горбах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. (†). *Papilionáceae.*

713. **Cytisus scopárius Link.** (Sarothàmnus scopàrius Wimm., S. vulgàris Wimm.). *Рокíтник мíтловúй*. Кущ, 60—200 цм. високий. В лїсах на піскуватім ґрунтї: Гал. (Кот.[2]), Київ. (Шм.). V—VI. *Papilionáceae.*

714. **Dáctylis glomeráta L.** *Купчáтка звичáйна*, — Вівсюк (Ан.), Грáстиця (Вх[7], Шух.—Гуц.), — Житнúця (Вх[8]—Крас.), — Купчáнка (Вх[7]), — Купчáтка (Велич.), — Мітлúця (Рог.[1]), — Перíйка (Ан.), — Пирíйка (Ан.), — Травá купкíвка (Перш.), — Травá собáчка (Перш.). 4

Вис. 60—100 цм. На луках, в зарісниках, гаях і лїсах: всї области українських земель. VI—VIII. Замолоду є дуже доброю пашою, пізнїйше твердне. Єї засївають часом під назвою „нїмецького райґрасу". *Gramíneae.*

715. **Dáhlia variábilis Desf.** *Ґерґонїя зми́нна*, — Гіргонїя (Рог.[1]), — Горго́нїя (Грін.), — Ґеверґі́на (Вх[8]—Угр.), — Ґеорґі́нїя (Вх[7]), — Ґерґі́на (Вх[8]—Угр.), — Ґерґо́нїя (Довк.), — Ґірґо́нїя (Вх[8]—Ожд.), — Ґо́рґія (Вх[8]—Стан.), — Жеоржи́на (Ум.), — Жоржи́на (Рог.[1]), — Єрги́на (Рог.[1]), — Орги́нїя (Грін.). — Вис. до 2 м. Походить з Мексику, а в нас плекає ся звичайно з повними цвітами по городах. VIII—IX. *Compósitae.*

716. **Danthónia decumbens Lam. et DC.** гл. ч. 2196.

717. **Dáphne Cneórum L.** *Вовчине́ць паху́чий* (Вх[7]), — Боро́вий богу́н (Рог.[1]), — Боровы́к (Рог.[1], Ян.[3]), — Дібрі́вка (Вх[8]—Бро.), — Дубо́чок (Вх[7]). Кущ, 10—30 цм. високий. В соснових лїсах: Вол., Київ, Полт. (Тал., Рог.[2]), Гал. V—VI. (†††). *Thymelaeáceae.*

718. **Dáphne Mezeréum L.** *Вовчине́ць звича́йний* (Вх[6]), — Вовчине́ць (Вх[2]—Дро.), — Вовчни́к (Вх[1]), — Во́вче ли́ко (Рог.[1], Вх[2]—Дро.), — Дубочо́к (Вх[2]—Голс.), — Ягідки́ (Рог.[1], Ан.), — Во́вчі я́годи (Ан.), Кущ, 50—100 цм. високий. В лїсах, гаях, межи корчами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Черн. (Рог.[2], Шм.). III—IV. (†††) Всї части сеї ростини, а головно кора і овочі є сильно отруйні. Кора приложена до тїла натягає міхурі. Єї мочать у водї та прикладають за ухами або на карку підчас болю голови і очий. — Корінь і кора, що їх збирають перед розцвітом ростини, відтак насїнє мають ріжне примінене в гомеопатії. *Thymelaeáceae.*

719. **Datura Stramónium L.** *Ди́вдерев звича́йний* (Вх[6]), — Бізьде́рево (Вх[1]—Хол.), — Бісде́рево (Вх[2]—Ук., Вх[8]—Стру.), — Бузьде́рево (Вх[1]—Зар.), — Будя́к (Ан.), — Дендре́ра (Рог.[1], Вх[8]—Зак.), — Дендре́рево (Вх[8]—Борщ.), — Ди́вдерев (Вх[1]—Біл.), — Ди́вдерево (Рог.[1], Ян.[3], Вх[1]—Підб.), — Ди́вдир (Вх[1]—Печн.), — Ди́вдур (Вх[8]—Бут., Замч.), — Диндере́во (Вх[8]—Ріпн., Вх[1]—Бак.), — Дур (Вх[8]—Радм.), — Ду́рзїллє (Вх[2]—Ук.), — Дурма́н (Рог.[1], Ан.), — Дурни́шник (Ан.), — Дурнопя́н (Рог.[1], Ан.), — Колю́ки (Рог.[1]), — Коровя́к (Ан.—Полт.), — Корю́ки (Ан.), — Лопки́ (Ан.), — Свиньске́ насїня (Вх[8]—Любч.), — Нїми́ця (Рог.[1]), — Ди́ка папри́ка (Вх[8]—Угр.),

Чудофáй (Вх[8]—Угр.). ☉ Вис. 50—100 цм. Звичайна ростина межи бурянами по городах, подвірях, коло хат, доріг: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]) і на областях инших ук. земель. VI—VII. (†††) РЛ. Листки (Fólia Stramónii) і насїнє мають примінене в лїкарстві в нервних недугах. Впрочім ростина є також гомеопатичним середником. *Solanáceae.*

720. **Daucus Caróta L.** *Мóрква звичáйна* (Вх[7]), — Дúка мóрква (Вх[7]), — Мóрков (Вх[8]—Лем., Угр., Рог.[1]), — Мóрхва (Вх[8]—Тер., Кол.), — Жóвта рíпа (Вх[8]—Угр.), — Сорóче гнїздó дикоє (Вх[8]—Угр.). ☉ Вис. 25—60 цм. Дуже звичайна ростиiа на полях, степах, в лїсах і корчах: на областях всїх ук. земель. VI—IX. Буває також плекана по городах в ріжних відмінах. *Umbelliférae.*

721. **Delphinium Ajacis L.** *Остріжка городна* (Вх[7]), — Андрієць (Вх[2]—Дро.), — Ненáвисник (Вх[2]—Бíл.; дївка не закичить ся квіткою сего зїля, бо би єї люди ненавидїли Вх[2]), — Сорóчі нóги (Вх[1]—Бак.), — Остріжка (Вх[1]—Печн.), Острішкú (Ан.), — Разноцвíт (ріжно цвите: сино, біло і рожево Вх[2]), — Різноцвíт (Рог.[1]), — Синовóда (Вх[7]), — Синьовóда (Вх[1]—Зар), — Синьоцвíт (Рог.[1]), — Сікиркú (Рог.[1]), — Сокиркú (Рог.[1]), — Черевúчки (Ан.). ☉ Вис. 30—100 цм. Плекають по городах для прикраси, рідко лучає ся здичіла межи бурянами. VI—VII. (†). *Ranunculáceae.*

722. **Delphinium Consólida L.** *Остріжка полевá* (Вх[7]), — Гострýшки (Ан.), — Русáльні квіточкú (Рок.—Вол.), — Козéнка (Вх[8]—Сос.), — Кóзлики (Рог.[2]), — Козьóлки (Рог.[1]), — Сорóчі кóники (Вх[1]—Дин.), — Косáрики (Ан.), — Косáрки (Вх[1]—Зар.), — Косúльки (Вх[1]—Зар.), — Косúрки (Ан.), — Сорóчі лапкú (Вх[8]—Фел.), — Мандрíєц (Вх[8]—Стар.), — Комарéві нóсики (Рог.[1], Ан.—Полт.), — Сокиркú (Рог.[1], Ан., Ян.[1], Вх[1]—Печн.), — Комарéві сокиркú (Грін.), — Полевí сокиркú (Рог.[1]), — Сорóка (Вх[8]—Ден.), — Сороколáб (Вх[8]—Угр.), — Зáячі ýшка (Ан.), — Цорколá (Вх[8]—Угр.), — Черевúчки (Ан.), — Зозýлині черевúчки (Ан.), — Бóжі чобіткú (Вх[8]—Угр.). ☉ Вис. 30—60 цм. На полях межи збіжем: всюди на областях ук. земель. VI—VII. (†) В народній медицинї „вживає ся для очистки“ при лихих перйодах у жінок (Ян.[1]—Вов.). *Ranunculáceae.*

723. **Delphínium elátum L.** *Остріжка висóка,* — Мухомóр (Рог.[1]), — Силоцáрник (Ан.), — Синíчка (Рог.[1]), — Царзíлля (Рог.[1], Ан.), — Царсúл (Рог.[1]). 4. Вис. 40—200 цм. На луках, степах, в корчах, рідко: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Херс. (Шм.). VI—VII. (†).
Ranunculáceae.

724. **Delphínium hýbridum Willd.** *Остріжка степовáя.* 4. Вис. до 60 цм. На степах: Херс., Катер., Харк. (Тал.). VI—VII.
Ranunculáceae.

725. **Dentária bulbífera L.** *Зубни́ця цибуля́ста,* — Жибéць (Ан.), — Ясенéць (Ян.[3]). 4. Вис. 40—60 цм. Лучає ся рідко в тїнистих лїсах і зарісниках: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). IV—VI. *Cruciférae.*

726. **Dentária glandulósa W. K.** *Зубни́ця зелези́ста,* — Колопéнька сúня (Вх[2]—Бис.), — Зубни́ця (Ан.), — Живéць (Ан.), — Ясенéць (Ан.). 4. Вис. 15—30 цм. В тїнистих лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.). IV—V.
Cruciférae.

727. **Dentária enneaphýlla L.** *Зубни́ця девятили́ста,* — Зубáчка (Вх[7]). 4. Вис. до 50 цм. В гірських околицях, також в лїсах коло Львова (Вх[7]). IV—VI. *Cruciférae.*

728. **Dentária quinquefólia MB.** *Зубни́ця пятили́ста.* 4. Вис. 15—30 цм. Лучає се рідко в тїнистих лїсах: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). IV—V. *Cruciférae.*

729. **Deschámpsia caespitósa PB.** (Aíra caespitósa L.). *Рóзвлать подéрниця* (Вх[6], Шух.—Гуц.), — Костерéва (Рок.—Вол.), — Луговúк (Ан.), — Молотóчник (Ан.). 4. Вис. 30—70 цм. На луках, в гаях, зарісниках і в горах та полонинах: Гал. (Шух.), Под., Вол., Київ, Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.). VII—IX. Сухого листя уживають до випиханя подушок замісць „морської трави“. (гл. ч. 2326—7). *Gramíneae.*

730. **Deschámpsia flexuósa Trin.** (Aíra flexuósa L.). *Рóзвлать покрúвлена.* 4. Вис. 30—70 цм. На сухих луках і в лїсах: Черн. (Шм.). VI—VIII. *Gramíneae.*

731. **Diánthus alpínus L.** (D. glaciàlis Haenke). *Гвóздик альпéйський* (Вх[7]). 4. Вис. 1—4 (10) цм. В Карпатах і на Підгірю. VII—VIII. *Caryophyllláceae.*

732. **Diánthus Arméria L.** *Гвóздик пучковáтий.* ☉ Вис. 30—45 цм. Лучає ся рідко в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Черн. (Тал.), Херс., Харк. (Тал., Шм.). VI—VII. *Caryophyllláceae.*

733. **Diánthus barbátus L.** *Гво́здик борода́тий* (Вх[7]), — Каштáнцї (Ан.), — Каштáнчик (Рог.[1], Грін.). 4. Вис. 30—70 цм. Буває звичайно плеканий в зїльниках, а часом лучає ся здичілий. VII—VIII. *Caryophyllácеae.*

734. **Diánthus campéstris MB.** *Гво́здик полеви́й.* 4. Вис. 10—50 цм. На степах і піскуватих місцях: Под., Київ., Полт., Харк., Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VI—IX. *Caryophyllácеae.*

735. **Diánthus capitátus DC.** *Гво́здик голова́тий.* 4. Вис. 30—60 цм. На луках, степах і в зарісниках: Под., Вол., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). V—VI. *Caryophyllácеae.*

736. **Diánthus Carthusianórum L.** *Гво́здик карту́зик* (Вх[7]), — Польові́ гвозди́чки (Рог.[1]), — Травянéць (Рог.[1]). 4. Вис. 25—60 цм. На луках, в гаях, зарісниках, часто: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Харк., Херс. (Шм.). VI—VIII. *Caryophyllácеae.*

737. **Diánthus Caryophýllus L.** *Гво́здик горо́дний* (Вх[7]), — Гво́здик (Вх[1]—Зар.), — Пахýчі гво́здики (Рог.[1]), — Зво́здик (Вх[1]—Печн.) 4. Вис. до 60 цм. Плекають в городах, а дико росте в полд. Европі. VII—VIII. *Caryophyllácеae.*

738. **Diánthus deltoídes L.** *Гво́здик сорока́тий,* — Г. ря́бий (Вх[7]), — Зірки́ (Ан.), — Зірочки́ (Ан.), — Лино́к (Грін.—Лв.), — Ольмик (Грін.—Лв.), — Полеві́ гво́здики. 4. Вис. 15—50 цм. На луках, степах, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]). V—VIII. *Caryophyllácеae.*

739. **Diánthus humilis Willd.** *Гво́здик приземкува́тий.* 4. Вис. 10—18 цм. Творить густі дернини на степах: Херс. (Тал., Шм.), Под. (Рог.[2]). VI—VII *Caryophyllácеae.*

740. **Diánthus leptopétalus Willd.** *Гво́здик тонкоплато́чнний.* 4. Вис. 50—70 цм. На степах: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VI—VII. *Caryophyllácеae.*

741. **Diánthus plumárius L.** *Гво́здик пірча́к* (Вх[7]), — Травя́нка (Рог.[1]). 4. Вис. 10—35 цм. На піскуватих місцях і в соснових лїсах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Черн. (Шм.). VI—VIII. *Caryophyllácеae.*

742. **Diánthus polymórphus MB.** *Гво́здик зміннúй.* 4. Вис. 25—50 цм. На піскуватих місцях, степах і в соснових лїсах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт., Харк., Катер., Херс. (Шм.). V—VIII. *Caryophyllácеae.*

743. **Diánthus prólifer L.** гл. ч. 2209.

744. **Diánthus Seguieri Vill.** *Гво́здик чуба́тий.* 4. Вис. 30—60 цм. На горбах, степах, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.²), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.², Шм.) і на областях инших ук. земель. VI—VIII. *Caryophyllácеae.*

745. **Diánthus supérbus L.** *Гво́здик розкі́шний,* — Крутове́жа (Шух.—Гуц.). 4. Вис. 30—70 цм. Дуже звичайна ростина на мокрих лїсових луках, в зарісниках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.², Шм.), Харк. (Шм.). VII—VIII. *Caryophyllácеae.*

746. **Dicéntra spectábilis Borkh.** (Dielýtra spectàbilis DC., Fumària spectàbilis L.). *Діце́нтра ве́лична.* 4. Вис. 60—90 цм. В Хінах росте дико, а у нас плекає ся по городах для прикраси. V—VII. *Papaverácеae.*

747. **Dictámnus álbus L.** (D. fraxinélla Pers.). *Свековни́к бі́лий,* — Ломи́ніс (Ан.), — Ломоно́с (Ан.), — Свеко́вка (Вх⁸—Стр.), — Свековни́к (Вх⁸—Стр.), — Цвиковни́к (Вх⁸—Стр.), — Ясене́ць (Рог.², Вх⁷). 4. Вис. 30—60 цм. Лучає ся рідко в гаях, зарісниках, головно на каменисто-вапнистім ґрунтї: Київ., Катер., Харк., Под., Вол. (Шм., Рог.²), Херс., Полт. (Тал.), Гал. (Вх⁷). V—VI. *Rutáceae.*

748. **Diervillea coraeénsis DC.** (Weigèlia amàbilis hort.). *Вайґе́лїя кореянська.* Кущ, 100—150 цм. високий. Вітчина — Японїя і півостров Корея. У нас плекає ся в ріжних відмінах по городах. VI—VIII. *Caprifoliáceae.*

749. **Diervillea flórida S. et Z.** (Weigèlia rósea Lindl.). *Вайґелїя рожева.* Кущ, до 200 цм. високий. Вітчина — півн. Хіни. Плекає ся про оздобу. V—VII. *Caprifoliáceae.*

750. **Digitális ambígua Murr.** (D. grandiflóra All., D. ochroleuca Jacq.). *Напе́рстник жо́втий,* — Напа́льки (Вх⁸—Ост.), — Напе́рстниця (Грін.—Щух.), — Ползкови́й цвіт (Рог.¹), — Волів язи́к (Грін.), — Жо́вті дзвіно́чки (Рог.¹), — Натяга́ч (Рок.—Вол.). ☉ і 4. Вис. 50—125 цм. На степах, в зарісниках, гаях, на зрубах: Гал. (Вх⁷, Кот.²), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.²). VI—VII. (†††) Всї части тої ростини, а головно листки і насїнє є їдкі. — Розпарені листки кладуть на звихнені або зломані части тїла (Рок.—Вол.). — Наперстник належить до гомеопатичних зел. *Scrophulariáceae.*

751. **Digitális purpurea L.** *Напе́рстник черво́ний* (Вх⁷), — Напа́льки черво́ні (Вх⁷). ☉ і 4. Вис. 50—130 цм. Росте дико в полд. і західній Европі, а у нас плекає ся в кіль-

кох відмінах по городах. VI—VIII. (†††) РЛ. Листків (Fólia Digitális) уживають на лїк в ріжних недугах. — Також в гомеопатії має ся ростина немале значінє.

Scrophulariáceae.

752. **Digitária sanguinális Scop.** гл. ч. 1518.

753. **Digráphis arundinácea Trin.** гл. ч. 1563.

754. **Dielýtra spectábilis DC.** гл. ч. 746.

755. **Dipláchne serótina Link.** (Molínia serótina M. et K.). *Двозу́бка пізна.* 4. Вис. 30—60 цм. Лучає ся спорадично на каменистих місцях здовж Дністра і Бога: Под., Херс. (Шм.). VII—IX. *Graminéae.*

756. **Dipláchne squarrósa Richter.** *Двозу́бка стрепіха́та.* 4. Вис. 20 цм. На сухих місцях: Херс., Катер. VI—VII. — Ростина замітна гіґроскопійними вигнутями межиузлів, яким вона завдячує повільне пересуване по землї разом з колосками.

Graminéae.

757. **Diplotáxis murális DC.** (Eruca muràlis Bess., Sisýmbrium murale L.). *Дворя́дник пості́нний.* ⊙ Вис. 15—60 цм. На степах, при дорогах, в ярах і на вапнякових скалах, рідко: Київ., Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр. (Шм.), Катер. (Тал.). VI—VII. *Crucifĕrae.*

758. **Dipsacus fullónum L.** *Черса́к фолю́шник,* — Ворся́нка (Рог.[1]), — Дряпа́ч (Желех.), — Черса́к (Желех., Вх[2]—Чорт.), — Чортополо́х (Рок.—Вол.), — Шерша́к (Вх[2]—Кол.), — Щі́тка (Желех.). ⊙ і ☉ Вис. 1—2 м. Росте дико при дорогах, межи бурянами: Київ. (Рог.[2]), Катер. (Тал.), але буває також плеканий для головок, що їх суконники вживають до черсаня або чістреня вовняних тканий. VI—VIII. — Водою, що назбираєть ся з роси або дощу на листю черсака, промивають очі (Вх[2]—Кол.). *Dipsáceae.*

759. **Dipsacus laciniátus L.** *Черса́к стрепіха́тий,* — Черса́к (Грін.—Щух.). ⊙ Вис. до 2 м. Росте як бурян на вохких місцях, при дорогах, в гаях, лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]), Полт., Херс. (Шм.). VI—VIII. *Dipsáceae.*

760. **Dipsacus pilósus L.** *Черса́к волоха́тий.* ☉ Вис. 50—120 цм. На мокрих місцях, в гаях і зарісниках, в ровах коло плотів: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VII—VIII. *Dipsáceae.*

761. **Dipsacus silvéstris L.** *Черса́к лісови́й* (Вх[7]), — Щі́тка (Вх[1]—Зар.), — Щі́точка (Вх[1]—Зар.), — Щітчи́на (Грін.—Вх.,

Лем.). ⊙ Вис. до 2 м. Росте межи бурянами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.). VI—VII. *Dipsáceae.*

762. **Dipsacus strigósus Willd.** *Черса́к штивноволо́сий*, — Тройноголовя́к (Грін., Шейк.). ☹ Вис. до 120 цм. Росте на мокрих місцях, в ровах, коло плотів, в гаях і зарісниках: Под., Вол., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). VII—VIII. *Dipsáceae.*

763. **Dorónicum hungáricum Rchb.** *Суга́йник уго́рський.* 4. Вис. 40—80 цм. В лїсах: Херс. (Тал.). IV—V. *Compósitae.*

764. **Drába nemorósa L.** *Голодо́к гаєви́й*, — Рижу́ха (Рог.[1]). ⊙ Вис. 10—30 цм. На полях, луках, горбках: майже всюди на областях ук. земель. IV—V. *Cruciférae.*

765. **Drába vérna L.** (Eróphila vèrna E. Mey.). *Голодо́к я́рий* (Вх[7]), — Воню́чка (Ян.[2]—Гав.), — Ка́шка (Ян.[3]), — Рижу́ха (Ан.), — Чистець (Ан.). ⊙ Вис. 2—20 цм. Дуже звичайна ростина на полях, при дорогах, на степах: майже на всїх областях ук. земель. III—IV. *Cruciférae.*

766. **Dracocéphalum austríacum L.** *Змієголо́вник австрійський.* 4. Вис. 30—50 цм. На каменистих місцях, в лїсах: Вол., Под. (Рог.[2], Шм.). VI—VIII. *Labiáteae.*

767. **Dracocéphalum Moldávica L.** *Змієголо́вник молда́вський*, — Ма́точник (Ан., Рог.[1]), — Медови́к (Ан.), — Медівни́к (Рог.[1]), — Медяни́к (Грін.), — Туре́цька мелїсса (в торговлї). ⊙ Вис. 30—60 цм. Засївають для пчіл, а подекуди росте межи бурянами: Под., Вол. (Рог.[2]), Харк., Тавр. (Шм.). VII—VIII. *Labiátae.*

768. **Dracocéphalum Ruyschiána L.** *Змієголо́вник шве́дський*, — Мирзїлля (Рог.[1], Ян.[3]), — Синеворо́т (Ан.). 4. Вис. 30—60 цм. В соснових лїсах, зарісниках і на лїсових луках: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VII. *Labiátae.*

769. **Drósera intermédia Hayne.** *Роси́чка сере́дня.* 4. Вис. 5—10 цм. На торфовищах: Под., Вол., Київ., Черн. (Тал., Шм., Рог.[2]). VII—VIII. *Droseráceae.*

770. **Drósera rotundifólia L.** *Роси́чка кругололи́ста* (Вх[6]), — Бо́жа роса (Рог.[2]), — Роси́ця (Грін.), — Роси́чка (Рог.[1], Ан., Вх[5]), — Росїшка (Вх[5]—Олс.), — Рося́нка (Рог.[1], Ан.). 4. Вис. 10—20 цм. На торфовищах, в соснових лїсах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VII—VIII. *Droseráceae.*

771. **Ecbállium Elatérium Rich.** (Momórdica Elatérium L.). *Репáк вихлю́пник* (Вх⁷), — Стріля́ючий огірóк (Вх⁷). ☉ Довж. около 20 цм. Росте дико межи бурянами над Чорним морем коло Одесси (Шм.), у нас буває іноді плеканий в городах для колючо рапатих овочів величини сливки, що по дозріві відривають ся від черешків і через круглий отвір, де відорвались, нагально вихлюпують острий, гизкий сок та з великою силою вимітують насїня (Вх⁷). VII—VIII.
Cucurbitáceae.

772. **Echinóchloa Crus gálli PB.** гл. ч. 1515.

773. **Echinops Ritro L.** (E. ruthènicus MB.). *Крутáй степовúй*, — Крутáй (Ан., Рог.[1]). ♃. Вис. 30—60 (180) цм. На степах, каменисто-вапнякових місцях: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VII—VIII.
Compósitae.

774. **Echinops sphaerocéphalus L.** (E. multiflórus Lam.). *Крутáй головáтий*, — Вíлий будя́к (Ан.), — Гірський будя́к (Грін.), — Іванова головá (Вх²—Дро.), — Голóватень (Вх²—Чорт.), — Мняч (Ан.), — Росторóпша (Грін.), — Твердóсон (Вх⁸—Бон.), — Рострóпша (Ан.), — Вóвчі я́блука (Ан.), — Черсáк (Грін.). ♃. Вис. 75—150 (250) цм. Бурян в зарісниках і на відкритих місцях: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс., Харк., Тавр. (Шм.). VII—VIII.
Compósitae.

775. **Echinópsilon Moq. Tand.** гл. чч. 1165—6, 1169.

776. **Echinospérmum defléxum Lehm.** (Làppula defléxa Garcke). *Репяшóк відклóнений.* ☉ Вис. 15—45 цм. На скалах, в тїнистих місцях межи бурянами: Вол. (Рог.[2], Шм.), Катер. (Тал.). V—VI.
Boragináceae.

777. **Echinospérmum heteracánthum Ledeb.** *Репяшóк наїжений.* ☉ Вис. 15—60 цм. Лучає ся на каменистих місцях: Под. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). V—VIII.
Boragináceae.

778. **Echinospérmum Lappula Lehm.** (Làppula Myosótis Moench.). *Репяшóк звичáйний*, — Кожýшка (Ан.), — Липýчка (Ан., Ян.[3]), — Репяшóк (Ан.), — Турúця (Грін.). — ☉ Вис. 15—45 цм. На каменистих місцях межи бурянами, по полях, при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]). V—X.
Boragináceae.

779. **Echinospérmum pátulum Lehm.** *Репяшóк розбрíлий*, — Лúпка (Ян.[1]—Н. Усп.). ☉ Вис. 10—30 цм. На полях і каменисто-

вапнякових місцях межи бурянами: Под., Київ., Полт., Катер., Херс., Тавр., Харк. (Тал., Шм.). V—VIII.
Boragináceae.

780. **Echium altíssimum Jacq.** (E. Itàlicum L.). *Пазмíй висóкий.* ☉ Вис. 30—100 цм. Росте як бурян на горбах, степах, при дорогах: Под., Херс., Катер., Тавр. (Тал., Шм.). VI—VII.
Boragináceae.

781. **Echium rubrum Jacq.** *Пазмíй червóний*, — Громовúк (Ан.), — Червóний кóрінь (Ян.[3]), — Краснокóрінь (Рог.[1]). ☉ Вис. 30 - 100 цм. На степах, в соснових лїсах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.). V—VI.
Boragináceae.

782. **Echium vulgáre L.** *Пазмíй сивáк* (Вх[6]), — Зáячі бурячкú (Ан.), — Громовúк (Ан.), — Зїлле пільське (Шух.—Гуц.), — Івáн зїлля пільське (Шух.—Гуц.), — Колючкú (Рог.[1], Ан.—Полт.), — Меденúшник (Ан.), — Рáнник (Ан.), — Синéць (Вх[4]—Анв., Рог.[1], Ан.), — Синя́к (Рог.[1], Ян.[3]), — Шарúло (Рог.[1]). ☉ Вис. 30—100 цм. На полях, при дорогах, межи бурянами: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—VIII.
Boragináceae.

783. **Elaeágnus angustifólia L.** *Лоховúк вузколúстий*, — Єрусалúмська вéрба (Ан.—Катер.), — Цареградська лозá (Рог.[1]), — Лох (Рог.[1], Ан.), — Лоховúна (Ан.), — Лоховúк (Ан.—Катер.), — Дúка маслинá (Ан.). Кущ до 7 м. високий. Походить з полд. Европи, у нас, головно в полудневих областях Украïни плекає ся по городах і кладовищах. V—VI.
Elaeagnáceae.

784. **Elaeágnus argéntea Pursh.** (E. latifólia hort.). *Лоховúк срíблúстий.* Кущ, 2—3 м. високий. Походить з півн. Америки, а у пас плекають єго в парках для прикраси. V—VI.
Elaeagnáceae.

785. **Elátine Alsinástrum L.** *Нàмулок звичáйний.* ♃. Вис. 5—40 цм. Рідко лучає ся в ріках, ставах і на болотах, а частїйше росте на степових подах: Київ., Черн., Полт., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VII—VIII.
Elatíneae.

786. **Elátine Hydrópiper L.** *Нáмулок пéречний.* ☉ Довж. 2—10 цм. На заплавах по обох берегах Днїпрá межи Київом і Каневом (Рог.[2]) і при берегах рік взагалї, а також на глинистім днї степових подів (Ян.[2]): Гал. (Кот.[2]), Київ., Полт., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VII—IX.
Elatíneae.

787. **Elodéa Canadénsis Rich.** (Helodéa Rich.). *Зарáза вóдяна* (з нім.). Довж. 20—60 цм. Занесена до Європи з Америки дуже скоро приняла ся і декуди сильно розмножила ся у водах: Полт., Херс., Тавр. (Шм.), Гал. (Кот.[2]). В Європі має вона лише стовпикові цвіти і цвите через цїле лїто.
Hydrocharidáceae.

788. **Elschólzia cristáta Willd.** *Шáндра гребеняста*, — Шáндра (Рог.[2], Ан.). ⊙ Вис. 30—50 цм. Росте зрідка межи бурянами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.). VI—VIII. *Labiátae.*

789. **Elymus arenárius L.** *Колосняк пісковúй*, — Колоснúк (Ан.), — Колоспáк (Ан.), — Молотянка (Ан.), — Дúкий ячмíнь (Ан.). ♃. Вис. 60—90 (150) цм. На пісках поки що на Вол. коло Ковля (Рог.[2], Шм.), також в Тавр. (Шм.). VI—VII. *Graminéae.*

790. **Elymus Europaéus L.** (Hórdeum silváticum Huds.). *Колосняк лїсовúй*. ♃. Вис. 60—125 цм. Росте в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол. (Рог.[2], Шм.), Київ., Херс. (Шм.). VI. *Graminéae.*

791. **Elymus sabulósus MB.** *Колосняк рíняковúй* ♃. Вис. около 100 цм. Росте на прибережних пісках Чорного і Озівського моря: Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). Він подібно як і El. arenarius, з котрим є близько споріднений, придержує летучі піски і тому декуди засївають їх на піскових надувах. VI—VII. *Graminéae.*

792. **Empetrum nigrum L.** *Воронячка чóрна* (Вх[9]), — Водянка (Рог.[1]), — Голубúнець (Ан.). Низенький кущ. Вис. 30—50 цм. На торфоватих болотах: Вол., Под. (Рог.[2]). IV—VI. *Empetráceae.*

793. **Ephedra vulgáris Rich.** (E. distàchya L., E. monostàchya L.). *Ставчáк звичáйний*, — Ставчáк (Вх[6]). Низенький ясно зелений і сильно розгалужений корчик. Росте ту і там на каменистих місцях в полд. части Под., і на морському березї в Херс. коло Одесси (Шм.), відтак лучає ся також на степах в Тавр. (Ян.[2]). IV—VI. *Gnetáceae.*

794. **Epilóbium angustifólium L.** (Chamaenérium angustifólium Scop.), *Знíт вузколúстий* (Вх[7]), — Бесíт (Грін.—Лв.), — Знитúйник хлóпський (Грін.—Лв.), — Знитúлник хлóпський (Вх[8]—Бро), — Кипрéй (Рог.[1]), — Дúкий льóнок (Ан.), — Плакýн (Ан.), — Івáн-травá (Ан.) — Івáн чай (Рог.[1]). ♃. Вис. 50—150 цм. На сухих, піскуватих

місцях, на зрубах, в ровах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ.,, Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні ук. области. VII—VIII. *Onagráceae.*

795. **Epilóbium hirsutum L.** *Зніт мохнáтий.* 4. Вис. 50—150 цм. На мокрих місцях, при берегах ставів, болот і потоків: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), VII—VIII. *Onagráceae.*

796. **Epilóbium montánum L.** *Зніт гірськúй,* — Бритóк (Ян.[3]). 4. Вис. 25—60 цм. На менче-більше мокрих місцях, в тїнистих лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). VI—VIII. *Onagráceae.*

797. **Epilóbium palustre L.** *Зніт багóнний,* — Зніт дївóчий (Грін.—Лв.), — Знїтúлник дївóчий (Вх[8]—Бро.). 4. Вис. 15—50 цм. На болотах, торфовищах, при берегах потоків: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. VI—VIII. *Onagráceae.*

798. **Epilóbium parviflórum Schreb.** *Зніт дрібноцвітий.* 4. Вис. 20—80 цм. На болотах, коло ровів, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VIII. *Onagráceae.*

799. **Epilóbium róseum Schreb.** *Зніт рожéвий.* 4. Вис. 20—80 цм. На мокрих місцях, в лїсах, на болотах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. VII—VIII. *Onagráceae.*

800. **Epilóbium tetragónum L.** *Зніт чотирограннúй,* — Верблю́дка (Вх[1]—Печн.). 4. Вис. 20—80 цм. На болотах, при берегах рік: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Тавр. (Шм.). VI—VIII. *Onagráceae.*

801. **Epipáctis latifólia All.** *Дрéмлик широколúстий,* — Дрéмлик (Ан.), — Куру́чка (Вх[6]). 4. Вис. 50—90 цм. Часто на долах, в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Черн., Харк. (Шм.). VI—VII. *Orchídeae.*

802. **Epipáctis palustris Crantz.** *Дрéмлик болóтяний,* — Кукуру́чка (Грін.—Лв.). 4. Вис. 30—50 цм. На болотнистих луках, в лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). VI—VII. *Orchídeae.*

803. **Epipáctis rubiginósa Gaud.** (E. atropurpurea Raf., E. atrorubens Schult.). *Дрéмлик темночервóний,* — Лю́бка (Рог.[1]). 4. Вис. 30—80 цм. В лїсах, зарісниках, на горбах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Orchídeae.*

804. **Epipógon aphýllum Sw.** (E. Gmélini Rich.). *Бороди́ш безлúстий* (Вх[6]). 4. Вис. 10—30 цм. В тїнистих лїсах та гниючім

листю: Вол. (Шм., Тал.), Под., Черн. (Рог.[2], Шм.), Гал. (Кот.[2]). VII—VIII. *Orchídeae.*

805. **Equisétum arvénse L.** *Хвощ полевúй*, — Веретéнце (Грін.—Вх., Лем.), — Веретíнця (Вх[8]—Лем.), — Мúшача грéчка (Вх[8]—Бог.), — Ивка (Вх[2]—Тур.), — Илéць (Вх[2]—Дро.), — Ївка (Вх[8]—Лем.), — Кобúльник (Вх[5]—Стр.), — Кудíлька (Вх[8]—Бол.), — Лýскавець (Вх[4]—Дро.), — Мариюнка (Вх[2]—Кра), — Падúволос (Вх[8]—Крас.), — Пестúш (Ян.[3], квітчасте стебло), — Прячка (Грін.—Вх, Лем.), — Скорпíй (Вх[8]—Сив.), — Скрипéц (Вх[8]—Яр.), — Скрипíй (Вх[8]—Шол.), — Смерíчка (Вх[8]—Тур.), — Жáбій смерéчок (Вх[8]—Угр.), — Сóсонка (Рок.—Вол.), — Польовá сóсонка (Рог.[1], Ян.[3]), — Сóсонка тїнúчка (Вх[6]), — Тїнúчка (Вх[6]), — Тряска (Вх[8]—Лем.), — Хвощ (Вх[6], Ан.), — Євка (Вх[8]—Тур.), — Ялúнка (Вх[8]—Лем.), — Ялúчка (Вх[2]—Дро.). 4. Вис. 15—40 цм. На глинисто-піскуватім ґрунтї, на полях, паренинах, рідше в зарісниках: майже на всїх областях ук. земель. IV—V. *Equisetáceae.*

806. **Equisétum hiemále L.** *Хвощ зимовúй* (Вх[6]), — Хвіщ (Шейк.), — Хвощ (Вх[2]—Ук.), — Зúмнiй хвощ (Рог.[1]), — Хвóїщ (Рог.[1]). 4. Вис. 30—125 цм. В тїнистих місцях, в зарісниках, на піскуватім ґрунтї: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Шм., Рог.[2]), Харк. (Шм.). VII—VIII. *Equisetáceae.*

807. **Equisétum limósum L.** (Eq. heleocháris Ehrh.). *Хвощ млаковúй* (Вх[6]), — Хвóїщ (Рог.[1]), — Хвощ (Рог.[1]). 4. Вис. 30—100 цм. Звичайна ростина на болотах, мокрих луках, при берегах рік і озер: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.) і инші области ук. земель. Плодючі била являють ся від V—IX. *Equisetáceae.*

808. **Equisétum máximum Lam.** (E. Telmatéja Ehrh.). *Хвощ падúволос* (Вх[6]). 4. Вис. 30—100 цм. По багнах і яругах: Гал. (Кот.[2]), Под. (Рог.[2]). V—VII. *Equisetáceae.*

809. **Equisétum palustre L.** *Хвощ багновúй* (Вх[6]), — Кругляк (Рог.[1]). 4. Вис. 20—60 цм. Дуже звичайна ростина на мокрих луках і болотах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. Плодючі гони появляють ся від V—IX. *Equisetáceae.*

810. **Equisétum praténse Ehrh.** (E. umbrósum Mey.). *Хвощ луковúй* (Вх[6]), — Хвощáй (Ан.). 4. Вис. 10—30 цм. Росте пооди-

ноко на луках, в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.). Плодючі гони являють ся в V—VI. *Equisetáceae.*

811. **Equisétum ramosissimum Desf.** (E. elongàtum Willd., E. Pannónicum K. E., E. ramósum Schleich.). *Хвощ крісла́тий.* ♃. Вис. 20—100 цм. Лучає ся на піскуватих, сухих місцях: Черн., Вол. (Рог.[2]), Київ., Харк., Херс., Тавр. (Шм.). V—VI. *Equisetáceae.*

812. **Equisétum silváticum L.** *Хвощ лїсови́й,* — Пади́волос (Шух.—Гуц.), — Смері́чка (Вх[2]—Тур.), — Сосо́нка (Вх[1]—Печн.), — Хвощ (Ан.). ♃. Вис. 20—60 цм. В тїнистих лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Харк., Херс. (Шм.). IV—V. *Equisetáceae.*

813. **Equisétum variegátum Schleich.** *Хвощ сорока́тий.* ♃. Вис. 10—30 цм. На піскуватих мокрих місцях: Вол., Полт. (Рог.[2]). VI—VII. *Equisetáceae.*

814. **Eragróstis minor Host.** (E. poaeoídes P. B.). *Гу́сятник ме́нший,* — Воню́чка (Ян.[1]—Мих., Вов.), — Гу́сятник (Ян.[1]—Підс., Корн.). ☉ Вис. 10—30 (45) цм. Росте звичайно по полях на мокрих місцях, а в слітній порі розростає ся нераз сильно на стерні по зібраню збіжа. Також по краях доріг, по городах і подвірях лучає ся досить часто: Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.)., Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[1]). VII—IX. *Graminéae.*

815. **Eragróstis pilósa PB.** *Гу́сятник волоха́тий,* — Гусени́ця (Ян.[1]—Менч.). ☉ Вис. 5—30 (50) цм На піскуватих місцях і по мокрих полях. Лучає ся також на стерні, а деколи по скошеню збіжа творить нераз густі сїнокоси (Ян.[1]—Менч.): Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[1]). VII—VIII. *Graminéae.*

816. **Erica Tétralix L.** *Ве́рес мочарний* (Вх[7]), — Ве́рес (Вх[6]), — Менчи́р (Грін.—Лв.), — Мячи́р (Вх[7]). — Кущ, 15—50 цм. високий. Росте дико на торфовищах, багнах, в лїсах півн.-зах. Европи, а в нас плекають його разом з иншими ґатунками для прикраси. VII—VIII. *Ericáceae.*

817. **Erigeron ácer L.** *Зли́нка о́стра,* — Бло́шник (Ан.), — Зага́дка (Ан.), — Котя́чі лапки́ (Грін.—Лв.). ☉ і ♃. Вис. 20—30 цм. На полях, степах, луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VIII. *Compósitae.*

818. **Erigeron ánnuus Pers.** гл. ч. 2096.

819. **Erígeron Canadénsis L.** *Зли́нка канади́йська,* — Зли́нка (Рог.[1]), — За́гадка (Рог.[1]), — Ко́тик степови́й (Рог.[1]). ⊙ Вис. 10—100 цм. Дуже звичайна ростина на полях, запущених місцях і в зарісниках. Походить з півн. Америки, звідки ві до нас занесено: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. VI—X. *Compósitae.*

820. **Erióphorum angustifólium Roth.** (E. polystàchyon L.). *Во́вниця вузколи́ста,* — Кі́тка (Вх[8]—Льв.), — Ко́тики (Вх[8]—Дор.), За́ячі лапки́ (Рог.[1]), — Пеле́шник бі́лий (Вх[8]—Ян.), — Спя́чник (Вх[8]—Лем.), — Тонконі́г (Вх[8]—Сіл.), — Пух (Ан.). 4. Вис. 20—60 цм. На болотах і багнах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Черн., Харк., Катер., Херс. (Шм). IV—VI. *Cyperáceae.*

821. **Erióphorum grácile Koch.** *Во́вниця струнка́.* 4. Вис. 10—50 цм. Лучає ся на торфоватих болотах: Вол., Київ., Харк. (Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

822. **Erióphorum latifólium Hoppe.** *Во́вниця широколи́ста* (Вх[6]), — Во́внянка (Перш.), — За́ячі лапки́ (Рог.[1]), — Боло́тяний пух (Рог.[1]), — Бо́же тїло (Вх[1]—Печн.). 4. Вис, 20—60 цм. На мокрих луках і торфовищах: Гал. (Кот.[2]) Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). V—VI. *Cyperáceae.*

823. **Erióphorum vaginátum L.** *Во́вниця пїхви́ста,* — Пух (Рог.[1]), — Пушо́к (Грін.). 4. Вис. 15—50 цм. На лїсових торфовищах: Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). IV—V. *Cyperáceae.*

824. **Eródium cicónium Willd.** *Бу́зьочник довгодзьо́бий.* ⊙ Вис. 5—20 цм. Лучає ся межи бурянами: Херс. (Тал.). V—VI. *Geraniáceae.*

825. **Eródium cicutárium L'Herit.** *Бу́зьочник пірнатоли́стий* (Вх[7]), — Бу́зьочки (Вх[1]—Зар.), — Бу́ськи (Рог.[1]), — Бузьо́чок (Грін.—Вх[1]), — Косарі́ (Вх[1]—Хол.), — По чому збіжє? (Вх[1]—Печн.). ⊙ Вис. 10—35 цм. Дуже звичайна ростина на полях, при дорогах, в городах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Тавр. (Ян.[1]) і всї сусїдні области ук. земель. IV—X. *Geraniáceae.*

826. **Eródium serótinum Stev.** *Бу́зьочник пізний.* 4. Вис. около 30 цм. На піскуватих та каменистих місцях, в зарісниках: Под., Херс., Тавр., Полт. (Шм.), Катер. (Тал.). IV—VII. *Geraniáceae.*

827. **Eróphila vérna E. Mey.** гл. ч. 765.

828. **Eruca murális Bess.** гл. ч. 757.

829. **Erucástrum elongátum Led.** (Brassica elongàta Ehrh.). *Рога́чка степова́*, — Рога́чка (Ян.[1]—Корн.). ☉ Вис. 40—100 цм. На степах і каменистих місцях: Под., Херс., Катер. (Шм.), Тавр. (Ян.[1], Шм.). V—VII. *Cruciférae.*

830. **Ervum L.** гл. чч. 1228, 2286, 2295.

831. **Eryngium campéstre L.** *Миколáйчик полевúй*, — Бíлий будя́к (Ан.), — Ада́мова голова́ (Рог.[1]), — Колю́чка (Ан.), — Миколáйчики (Ан.), — Перекоти́поле (Ан.). ♃. Вис. 20—60 цм. На піскуватих місцях, по горбах, при дорогах, на степах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VII—VIII. — У виварі свяченого зілля купають слабих, нїжних дїтий. *Umbelliférae.*

832. **Eryngium maritimum L.** *Миколáйчик примóрський*. ♃. Вис. 20—50 цм. На березї Чорного і Озівського моря пр. коло Одесси, в Тавр. (Шм., Тал.). VI—VII. *Umbelliférae.*

833. **Eryngium plánum L.** *Миколáйчик сúний*, — Будячóк полевúй (Ан.), — Сúнi колючкú (Рог.[1]), — Любúмене (Грін.—Лв.), — Лю́бка (Ан.), — Миколáйки (Вх[1]—Печп.), — Миколáйцї (Ян.[3]), — Миколáйчики (Рог.[1]), — Николáєць (Грін.—Лв.), — Николáйки (Рог.[2]), — Перекоти́поле (Вх[8]—Тор., Жаб., ним вітер кочúє далéко), — Перено́с-зїллє (Ан.), — Переполо́шник (Ан.), — Синеголо́в (Рог.[1]), — Сúнiй будя́к (Ан.). ♃. Вис. 30—60 цм. На піскуватих місцях, по луках, степах і в зарiсниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VI—VII. *Umbelliférae.*

834. **Erysimum angustifólium DC.** (Syrènia angústifólia Reichb.). *Жовтýшник вузколúстий*. ☉ Вис. 50—200 цм. Рідко лучається на полях, піскуватих горбах, при берегах: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.). VI—VII. *Cruciférae.*

835. **Erysimum canéscens Roth.** *Жовтýшник сїрий*. ☉ Вис. около 60 цм. На горбах, межи корчами і на степах: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер. (Шм), Тавр. (Шм, Ян.[2]). V—VI. *Cruciférae.*

836. **Erysimum cheiranthoides L.** (E. parviflórum Jundz.). *Жовтýшник дрібноцвітий*, — Пáрiпок (Шейк.), — Свиріпка

(Ян.[3]). — ⊙ Вис. 30—60 цм. На полях і межи бурянами звичайна ростина: майже на всіх областях ук. земель. V—IX. *Cruciférae.*

837. **Erýsimum cretáceum Schmlh.** *Жовтýшник крейдяний.* 4. Вис. 27—40 цм. На вапняних горбах: Харк., Вор. (Тал., Шм). VI—VII. *Cruciférae.*

838. **Erýsimum cuspidátum DC.** (Syrènia latifólia Andrz.). *Жовтýшник широколи́стий.* ⊙ Вис. 15—50 цм. На каменистих місцях, в лїсах, заросли́х ярах: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Тал.). VI—VII. *Cruciférae.*

839. **Erýsimum hieracifólium L.** *Жовтýшник пря[illegible]ий.* ⊙ Вис. 30—100 цм. На горбах, степах, в зарісниках, на румовищах і старих мурах: Творить кілька відмін, що ріжнять ся від себе листками і появляють ся майже на всіх областях ук. земель. V—VIII. *Cruciférae.*

840. **Erýsimum odorátum Ehrh.** (E. Pannónicum Crantz.). *Жовтýшник пахýчий.* ⊙ Вис. 20—100 цм. В зарісниках і на степах: Под., Вол., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.), Харк. (Тал.). V—VI. *Cruciférae.*

841. **Erýsimum orientále R. Br.** (Conríngia orientàlis Dum.). *Жовтýшник східни́й.* ⊙ Вис. 20—50 цм. На полях і межи бурянами коло хат, рідко: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Вол., Херс., Тавр. (Шм.). V—VI. *Cruciférae.*

842. **Erýsimum repándum L.** *Жовтýшник розбрі́лий.* ⊙ Вис. 15—30 цм. На полях, степах і збочах горбків: Гал. (Кот.[2]), Под., Херс. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VI—VII. *Cruciférae.*

843. **Erýsimum sessiliflórum DC.** (Syrènia sessiliflóra Led.). *Жовтýшник безчерешкови́й.* ⊙ Вис. около 100 цм. На піскуватих місцях: Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк., Тавр. (Шм.). VI—VII. *Cruciférae.*

844. **Erýsimum siliculósum DC.** (Syrènia siliculósa Korsch). *Жовтýшник стручковий.* ⊙ Вис. 50—100 цм. На пісках і каменистих місцях: Херс., Харк., Тавр. (Шм.). V—VIII. *Cruciférae.*

845. **Erýsimum silváticum MB.** *Жовтýшни́к лїсови́й.* ⊙ Вис. 50—100 цм. Лучає ся рідко в гаях і зарісниках: Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Харк. (Шм.), Херс. (Тал.). V—VI. *Cruciférae.*

846. **Erýsimum versicolor Andrz.** *Жовтýшник ріжноцвітий.* ⊙ Вис. 10—50 цм. На пісках, солончаках: Под., Катер. (Тал.). IV—VII. *Cruciférae.*

847. **Erythráea Centaurium Pers.** *Жáрка сердýшник* (Вх⁷), — Васи́льок малúй (Ан.), — Дзендзелїя (Вх⁸—Лем., Вх⁴—Сам.), — Зiркú (Рок.—Вол.), — Золотни́к (Вх⁸—Глі.), — Золототи́сячник (Рог.¹, Ан., Вх⁷, Вх⁴—Анв.), — Семисúльник (Ан.), — Сердýшник (Рог.¹, Ан., Вх⁴—Анв.), — Центáврія (Рог.¹), — Центýрія (Рог.¹, Вх²—Стра., пють, щоб гризь перервáти), — Ценцерія (Вх⁸—Угр.), — Чантýрія (Рок.—Вол.). ☉ Вис. 15—30 цм. На горбах, степах, полях, сухих луках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²) і инші сусїдні области ук. земель. VI—VIII. РЛ. Зело (Herba Centaurii) має примінене в лїкарстві. — Цвітів і зїля вживає нарід на лїк від пропасниці і в ослабленю травленя. — Відвар дають пити також в тифі (Рок.). *Gentianáceae.*

848. **Erythráea linarifólia Pers.** *Жáрка льонцевáта.* ☉ Вис. 10—20 цм. Лучає ся рідко на припадистих і солончакових луках: Київ., Черн., Полт. (Рог.², Тал.). VI—IX. *Gentianáceae.*

849. **Erythráea pulchélla Fr.** *Жáрка дрібóнька.* ☉ Вис. 5—15 цм. На піскуватих мокрих місцях і вигонах: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.², Шм.), Катер., Херс., Тавр., Харк. (Шм.). VI—IX. *Gentianáceae.*

850. **Euclídium Syriácum R. Br.** (Sória Syriáca Desv.). *Стручкодзьóб сирúйський.* ☉ Вис. 10—30 цм. Росте рідко як бурян на каменистих місцях, коло хат, на полях, степах і степових дорогах: Под., Київ., Полт. (Рог.², Шм.), Вор., Харк., Катер. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.²). V—VI. *Cruciférae.*

851. **Eupatórium cannábinum L.** *Сїдáч конопля́ник,* — Бýчениш (Вх⁸—Жаб.), — Бýчениш пенóчняк (Вх⁶), — Вовчкúй (Рок.—Вол.), — Ошáдец (Вх⁸—Лем.), — Сїдáч (Рог.², Ан., Ян.³), — Сїдáш (Ан., Шм.). ♃. Вис. 50—150 цм. В ярах, при берегах рік і озер, в зарісниках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²) і сусїдні области ук. земель. VII—VIII. Зїля уживають до купелів для дїтий. *Compósitae.*

852. **Euphórbia agrária MB.** *Молочáк полевúй,* — Молочáй (Ян.¹). ♃. Вис. 15—40 цм. На полях в збіжу, степах, горбах, в зарісниках: Под. (Рог.², Шм.), Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.¹). V—VI. *Euphorbiáceae.*

853. **Euphórbia amygdaloides L.** *Молочáк мiкдалолúстий,* — Самозелень (Шух.—Гуц.). ♃. Вис. 30—60 цм. В лїсах: Гал. (Кот.²), Под. (Шм.), Херс. (Тал.). IV—V. *Euphorbiáceae.*

854. **Euphórbia anguláta Jacq.** *Молочáк гранчáстий.* 4. Вис. 30—45 цм. Росте часто в лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.). V—VI. *Euphorbiáceae.*

855. **Euphórbia Chamaesýce L.** *Молочáк дрібноцвíтий.* ⊙ Вис. 5—20 цм. На полях і межи бурянами: Херс., Тавр., Катер. (Тал.). VI—VIII. *Euphorbiáceae.*

856. **Euphórbia Cyparíssias L.** *Молочáк псáрник* (Вх[6]), — Вовчúнец (Вх[8]—Крас.), — Землéзіл (Вх[8]—Крас.), — Земóзіл (Вх[8]—Крас.), — Млічéй (Вх[8]—Вуй.), — Вóвче молокó (Вх[2]—Стр.), — Кáнє молокó (Вх[8]—Угр.), — Кíзє молокó (Вх[8]—Угр.), — Кíтче молокó (Вх[8]—Угр.), — Котя́че молокó (Вх[1]—Зар.), — Пéсяче молокó (Вх[1]—Печн.), — Псє молокó (Вх[8]—Крас.), — Сýче молокó (Вх[8]—Біб.), — Молочáй (Рог.[1], Ан.), — Молочáк (Ан.), — Молочúй (Вх[2]—Зар.), — Молочíй (Шух.—Гуц.), — Молóчка (Рог.[1]), — Пся́рник (Вх[1]—Голс.), — Сóсонка (Рог.[1]). 4. Вис. 15—30 цм. На піскуватих місцях, степах, в соснових лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). IV—VI. (††) Зело і корінь є гомеопатичним середником. — Молочного соку уживають селяни до нищеня бородавок, а свіжого потовченого зїлля на трійло до ловленя риб. *Euphorbiáceae.*

857. **Euphórbia dulcís Jacq.** *Молочáк солóдкий.* 4. Вис. 25—50 цм. Лучає ся на лїсових луках: полд. ч. Под., Вол., Черн. (Рог.[2]). V—VI. *Euphorbiáceae.*

858. **Euphórbia epithymoides Jacq.** *Молочáк зелезúстий.* 4. Вис. 20—40 цм. В гаях і зарiсниках, рідко: Под., Київ. (Шм., Тал.). VI—VII. *Euphorbiáceae.*

859. **Euphórbia Esula L.** *Молочáк óстрий,* — Блекúтець (Грін.—Лв.), — Молочай (Рог.[1]), — Молочáк (Рог.[1]), — Молочíй (Грін.), — Молочнúк (Ан.). 4. Вис. 30—60 цм. На луках, степах, полях, в зарiсниках, по городах: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Вол., Херс.. Тавр. (Шм.) і инші сусїдні области ук. земель. V—VIII. (††) Гомеопатичне зело. *Euphorbiáceae.*

860. **Euphórbia exígua L.** *Молочáк маленький.* ⊙ Вис. около 5—15 цм. На полях і межи бурянами: Гал. (Кот.[2]), Вол. (Рог.[2]). V—VII. *Euphorbiáceae.*

861. **Euphórbia falcáta L.** *Молочáк серповáтий.* ⊙ Вис. 8—25 цм. Межи бурянами: Херс., Катер., Харк. (Тал.), Тавр. (Ян.[2]). VI—VII. *Euphorbiáceae.*

862. **Euphórbia Gerardiána Jacq.** *Молочáк остролúстий*, — Молочáй (Ян.[2]). 4. Вис. 20—50 цм. Звичайна рослина на піскуватих місцях, степах, полях і в зарісниках: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). V—VI. *Euphorbiáceae.*

863. **Euphórbia glareósa MB.** (E. Nicaeénsis All.). *Молочáк товстолúстий*, — Молочáй степовúй (Рог.[1]). 4. Вис. 20—50 цм. На степах, полях, на глинистих склонах балок: Под., Київ., Полт., Черн. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). V—VII. *Euphorbiáceae.*

864. **Euphórbia helioscópia L.** *Молочáк досóнечний* (Вх[7]). ⊙ Вис. 15—30 цм. На полях і межи бурянами, по городах: Гал. (Кот.[2]), півн. Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.). VI—IX. Гомеопатичне зело. *Euphorbiáceae.*

865. **Euphórbia humifusa Willd.** *Молочáк стелю́х.* ⊙ Довж. 5—20 цм. Декуди являє ся масово в збіжу і на стерни: Тавр. (Ян.[1]—Підс., Велб.), Херс. (Тал.). VI—VII. *Euphorbiáceae.*

866. **Euphórbia leptocaula Boiss.** *Молочáк тонкобúльний.* 4. Вис. 20—40 цм. На степах, часом в збіжу, але рідко: Київ., Херс., Катер. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). *Euphorbiáceae.*

867. **Euphórbia lucida W. K.** *Молочáк блискýчий.* 4. Вис. 30—100 цм. На мокрих луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Тал., Рог.[2], Шм.), Херс. (Тал.). VI—VIII. *Euphorbiáceae.*

868. **Euphórbia palustris L.** *Молочáк болóтний.* 4. Вис. 100—150 цм. На мокрих луках, в зарісниках, на степових подах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). V—VI. *Euphorbiáceae.*

869. **Euphórbia Péplis L.** *Молочáк примóрський.* ⊙ Вис. 10—40 цм. На берегах Чорного і Озівського моря, пр. Одесса. VI—VIII. *Euphorbiáceae.*

870. **Euphórbia Peplus L.** *Молочáк городúний* (Вх[7]), — Молочáк круглолúстий (Вх[7]). ⊙ Вис. 8—25 цм. Бурян на полях і городах: Гал. (Вх[7]), Вол. (Рог.[2]). VII—IX. (††). *Euphorbiáceae.*

871. **Euphórbia platyphýlla L.** *Молочáк широколúстий.* ⊙ Вис. 30—60 цм. На полях і межи бурянами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол. (Рог.[2]). VII—VIII. *Euphorbiáceae.*

872. **Euphórbia prócera MB.** (E. pilósa L., E. villósa W. K.). *Молочáк стрункúй*, — Молочáй (Рог.[1]), — Молóчка (Рог.[1]), — Волосúстий молочáй (Рог.[1]). 4. Вис. 50—100 цм.

Звичайна хопта на мокрих луках, болотах, в зарісниках і гаях. також в степових балках: Гал. (Кот.[2])), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]). IV—VII. (††) Вивар з коріня, одвітно приправлений дають пити людині, вкушеній скаженим псом (Рог.[1]). *Euphorbiáceae.*

873. **Euphórbia salicifólia Host.** *Молочáк верболи́стий.* ♃. Вис. 60—100 цм. Лучає ся рідко на луках і в зарісниках: Под., Херс., Катер., Полт. (Тал.). V—VII. *Euphorbiáceae.*

874. **Euphórbia virgáta W. K.** *Молочáк лозовúй,* — Молочáй (Ян.[1]—Вов.). ♃. Вис. 40—80 цм. На полях, луках, в зарісниках, головно на піскуватім ґрунті: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]). V—VI. *Euphorbiáceae.*

875. **Euphrásia lutea L.** (Odontítes lutea Rchb.). *Очанка жóвта,* — Три брáти (Грін.—Шейк.). ☉ Вис. 15—30 цм. На степах, горбах і в соснових лїсах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс. Катер., Тавр., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Scrophulariáceae.*

876. **Euphrásia Odontites L.** (Odontítes rubra Pers.). *Очанка червóна,* — Довжни́к рожéвий (Перш.). — Кравни́к (Вх[1]—Печн.). ☉ Вис. 15—30 цм. Звичайна ростина по полях, вохких луках, пасовисках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші ук. области. VI—IX. *Scrophulariáceae.*

877. **Euphrásia officinális L.** *Очанка звичáйна,* — Польовúй васúльок (Ан.), — Вéрес луговúй (Ан.), — Довжни́к звичáйний (Вх[7]—Лв., Грін.), — Осîнка (Вх[4]—Опак.), Очáнка (Рог.[1], Ан.), — Свíчка (Ан.), — Свíтлик (Ан.). ☉ Вис. 10—25 цм. Звичайна ростина по луках, горбах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. VI—IX. — Соку із свіжого зела, розпущеного в перевареній водї уживають до промиваня каправих очий. *Scrophulariáceae.*

878. **Eurótia ceratoides C. A. M.** *Білолóзник степовúй* (Ан.). Кущ, 40—80 цм. високий. На степах і збочах горбів, головно на вапнистім ґрунті: Херс., Тавр., Катер., Харк. (Тал.). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

879. **Evónymus europáea L.** *Брусли́на звичáйна,* — Брусли́на (Ан., Ян.[3], Вх[2]), — Бруселúна (Грін.), — Брусили́на (Рог.[1]), — Брусинáна (Ан.—Полт.), — Брусленúна (Ан.), — Верескле́ц (Ан.), — Вóвче ли́ко (Вх[2], Рог.[1]), — Вóвчі сéрги (Рог.[1]), — Котя́чі я́йця (Ан.—Харк.), —

Прискоря́на (Вх⁸—Тур.), — Проскуря́на (Вх⁸—Підл., Ском.), — Сакла́к (Рог.¹), — Нере́вина (Рог.²). Деревцеватий кущ, 2—5 м високий. Росте в лїсах, гаях і зарiсниках: Гал. (Кот.²), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.²), Тавр. (Ян.) і инші области ук. земель. V—VI. (†) Насїнє і зелені галузки служать на лїк в гомеопатії. Декуди по селах виварюють галузки та виваром змивають дітям голови від воший. *Celastráceae.*

880. **Evónymus nána MB.** *Бруслúна карлова́та.* Малий кущик, 50—80 цм високий. Досить рідка ростина, що лучає ся на вапнистих берегах подільських рік пр. Смотрича, Буга (Рог.²). V. *Celastráceae.*

881. **Evónymus verrucósa Scop.** *Бруслúна бородавча́ста.* — Бересклéп (Грін.), — Бересклéт (Рог.¹, Ан.), — Бризлелúна (Рог.¹), — Брузлевúна (Рог.²), — Брусле́вина (Рог.¹, Ан.), — Брусле́нина (Грін.), — Брусли́на (Рог.¹), — Бруслинúна (Ан.), — Брусни́на (Грін.), — Бересклéнь (Рог.²), — Бересклéп (Рог.¹), — Му́да (Вх²—Біл.), — Попóве му́дя (Вх⁸—Угр.), — Попóва мудь Вх²—Лан.), — Проскуря́на (Рог.¹, Ян.³), — Футара́йки (Вх⁸—Либ.). Кущ до 5 м високий. Росте в лїсах, гаях і зарiсниках: Гал. (Кот².), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. V—VI. З дерева роблять кілочки до чобіт. Виваром з молодих галузок змивають маленьким дїтям голову від кошулї (хороба скіри на голові). Вх²—Біл. *Celastráceae.*

882. **Fagopýrum esculéntum Moench.** (Polýgonum Fagopýrum L.) *Гре́чка сі́яна* (Вх⁶), — Гре́чка (Рог.¹, Ан.). ⊙ Вис. 30—60 цм. Походить із схід. Сибіри і Манджурії, а у нас плекають єї по полях для насїня. VII—VIII. *Polygonáceae.*

883. **Fagopýrum Tatáricum L.** (Polýgonum Tatàricum Gaertn.). *Тата́рка* (Вх⁷), — Гречу́чка (Вх⁸—Дід.), — Пантáрка (Довк.). ⊙ Вис. 30—80 цм. Росте як бурян по полях, часто в звичайній гречцї. Тому, що сей рід гречки зносить зимнїйший клїмат, управляють її декуди в гірських околицях і в півн. Европі пр. Швеції. Однак єї зерно дає гіршу муку і тому уважають сю ростину у нас непригожим буряном на поли. Вона є також сибірського походженя. VII—VIII. *Polygonáceae.*

884. **Fágus silvática L.** *Бук звича́йний* (Вх⁷). Дерево, 25—30 м високе. Росте часто громадно, творячи розляглі лїси, звані

бучинáми або букóвинами. В Карпатах сягають букові лїси до висоти 1300 м над верхнею моря (Вх[7]). Росте також поодиноко в березових і грабових лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2], Шм.). V. *Fagáceae.*

885. **Falcária Rívini Host.** (Prionítis Falcària Dum.). *Різáк степовúй* (Рог.[1], Ан.), — Мóшник (Ян.[1]—Підс.), — Різáк (Ан., Ян.[1]—Гав., Вов.), — Різáчка (Ян.[1]—Корн.), — Серпорíз (Рог.[1]), — Сокиркú (Ан.). ☉ Вис. 30—60 цм. На полях в збіжу, степах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). VII—VIII. „Різак в маю збирають та пють від болї у животї, коли ріже“ (Ян[1]—Єлс.). *Umbelliférae.*

886. **Férula cáspica MB.** *Батíжник каспíйський.* ♃. Вис. 60—80 цм. На солончаковатих місцях: Херс., Одесса (Шм., Тал.). VI—VIII. *Umbelliférae.*

887. **Férula Ferulágo L.** (F. campéstris Bess., F. nodiflóra MB., Ferulàgo sulcàta Led.). *Батíжник степовúй.* ♃. Вис. 40—130 цм. На степах: Под., Київ. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер. (Тал.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VI—VII. *Umbelliférae.*

888. **Férula orientális L.** *Батíжник східний.* ♃. Вис. 80—150 цм. На степах: Херс. (Тал.), Тавр. (Тал., Ян.[2]). VI—VII. *Umbelliférae.*

889. **Férula silvática Bess.** (Ferulàgo silvàtica Reichb.). *Батíжник лїсовúй.* ♃. Вис. около 100 цм. Лучає ся рідко на луках і в лїсах: Под., Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.), Гал. VI—VII. *Umbelliférae.*

890. **Ferulágo Koch.** гл. чч. 887, 889.

891. **Festuca arundinácea Schreb.** *Костерéва тростникова.* ♃. Вис. 60—150 цм. Часто на торфоватих луках, на берегах потоків і ровів, в зарiсниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт., Херс., Катер., Харк. (Шм.). VI—VII. Як паша є потвердава, але добра. *Graminéae.*

892. **Festuca dístans L.** гл. ч. 286.

893. **Festuca gigántea Vill.** *Костерéва великáнська.* ♃. Вис. 60—150 цм. В лїсах і зарiсниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VIII. *Graminéae.*

894. **Festuca heterophýlla Lam.** *Костерéва щетинúста.* ♃. Вис. 60—120 цм. Творить густі гнїзда (купки) в сухих, проріджених лїсах і зарiсниках, також на луках рідко: Гал. (Кот.[2]), Вол.

(Рог.[2]), Под. (Шм.). VI—IX. Трівка, але на пашу менше добра трава. *Graminéae.*

895. **Festuca ovina L.** *Костерéва овéча* (Вх[6]), — Костеря́ва (Вх[1]—Зар., Шух.—Гуц.), — Кустри́ця (Вх[2]—Син,, Вх[8]—Угр.), — Тїпе́ць (Ан.—Катер.), — Типчина́ (Ян.[2]—Гав.), — Тіпча́к (Ан.), — Тонконі́г (Рог.[1]), — Тонконі́жка (Грін.), — Цїлина (Ян.[2]—Гав.), — Щипе́ць (Ан.). 4. Вис. 12—60 цм. Дуже звичайна трава, що росте густими купками на луках, горбках, межах, пасовисках, краями доріг і в сухих, звичайно четинних лїсах: на всїх областях ук. земель. Вона творить кілька пород (subspecies), з котрих subsp. vulgàris Koch. і subsp. duriuscula (L) Koch. засївають ся на пашу, головно для овець, бо рогата худоба не хоче їсти сеї трави. VI—IX. *Graminéae.*

896. **Festuca praténsis Huds.** (F. elàtior. L.). *Костерéва лукова́*, — Костерéва висóка, — Вівсю́к (Ан.), — Мітли́ця (Рог.[1]). 4. Вис. 30—120 цм. Росте часто на луках, муравниках, по насипах, при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і другі сусїдні области ук. земель. VI—VII. — Вона є доброю пашою для худоби. *Graminéae.*

897. **Festuca rubra L.** *Костерéва червóна.* 4. Вис. 20—100 цм. Росте рідкими купками дуже часто по луках, горбках, сухих і вохких піскуватих полях та в сухих лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—IX. Вона є дуже змінна і творить кілька відмінних видів, з котрих деякі змішані з иншими травами засївають ся на пашу. *Graminéae.*

898. **Festuca silvática Vill.** *Костерéва лїсова́.* 4. Вис. 60—125 цм. Росте в лїсах в тїнистих місцях: Гал. (Кот.[2]). VI—VIII. *Graminéae.*

899. **Ficária ranunculoides Roth.** гл. ч. 1754.

900. **Filágo arvénsis L.** *Опóвст полевúй*, — Горля́нка (Рог.[1]), — Поли́нчик (Ан.), — Грудна́ тра́вка (Рог.[1]). ☉ Вис. 15—35 цм. На піскуватих місцях, по полях і горбках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. VI—VIII. *Compósitae.*

901. **Filágo Germánica L.** *Опóвст нїмéцький.* — Опóвст шизéць (Вх[6]). ☉ Вис. 10—30 цм. На піскуватих і каменистих місцях: Гал. (Кот.[2]), Под. (Рог.[2]). VIII—IX. *Compósitae.*

902. **Filágo minima Fr.** *Опóвст малéнький.* ☉ Вис. 8—20 цм. На піскуватих місцях: Вол., Черн. (Шм.). VI—VIII. *Compósitae.*

903. **Filágo montána L.** *Опо́вст гірськи́й.* ⊙ Вис. до 30 цм. Росте на Підгірю по полях, зрубах, коло доріг і на зарінках: Гал. (Кот.[2]). VI—VIII. *Compósitae.*

904. **Filipéndula hexapétala Gilib.** (F. vulgàris Mnch., Spiràea Filipéndula L.). *Лаба́зник бульві́стий,* — Балаба́н (Рог.[2]), — Воронéць (Рог.[2]), — Гадю́чник (Рог.[2], Ян.[3]), — Гадю́шник (Грін.), — Гірча́к (Грін.—Лв.), — Ка́шка (Ан.), — Кропи́ло (Ан.), — Ли́пка (Рог.[2]), — Меду́ниця (Ан.), — Почáточки (Ан.), — Почи́ночки (Рог.[1], Вх[4]—Анв.), — Сму́тник (Ан.), — Талаба́н (Рог.[1]), — Талба́н (Грін.), — Тарлаба́н (Рог.[1]). 4. Вис. 30—70 цм. Звичайна ростина на сухих степових і лїсових луках, по горбах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. V—VII. — Коли укусить гадюка, то беруть усе зїллє з корінєм, варять його і узваром обливають рану, а після ще парять зїллє і прикладають припарку. Кажуть, що на другий день і слїду рани не буде (Рог.[1]). — Вивар з коріня пють в розвільненю для скріпленя жолудка (Рок.—Вол.). *Rosáceae.*

905. **Filipéndula Ulmária Maxim.** (Spiràea Ulmària L.). *Лаба́зник правди́вий,* — Болóтна бузинá (Вх[4]—Анв.), — Гірóшник (Рог.[1]), — Ка́шка (Рог.[1]). — Бíла ка́шка (Ан.), — Ква́сик (Ан.), — Кíйло (Вх[4]—Корч., дївчата миють одваром голову, щоби волосє росло), — Жа́бячі конопéльки (Рог.[2]), — Конючи́на (Ан.), — Лаба́зник (Рог.[1]), — Ку́ряча ла́пка (Ан.), — Сорóчі лапки́ (Ан.). — Меду́нка (Рог.[2]), — Медуни́ця (Рог.[1]), — Огірóшник (Ян.[3]), — Огуре́чник (Ан.), — Підóрва (Вх[8]—Кро.), — Чортогри́з (Ум.). 4. Вис. 60—200 цм. Звичайна ростина на мокрих луках і в зарісниках при берегах рік: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Їїм.). VI—VIII. *Rosáceae.*

906. **Foeniculum officinále All.** (F. vulgàre Mill.). *Копрíй лїка́рський* (Вх[6]), — Окрíп (Рок.—Вол.). 4 (три або чотиролїтний). Вис. 100—250 цм. Єго плекають по городах, а іноді буває здичілий межи бурянами. VII—VIII. РЛ. Насїня (Fructus Foenículi) уживають в лїкарстві. — Селяни мочать насїнє в спіртї та пють в болях жолудка (Рок.). *Umbellifèrae.*

907. **Fragária collina Ehrh.** (F. víridis Duch.). *Суни́ця хрýпавка,* — Ба́би (Довк.), — Капшуки́ (Рог.[1]), — Підкропи́вниця (Вх[2]—Пізн.), — Половни́ця (Ан.), — Полони́ця (Грін.),

— Полувни́ця (Грін.), — Полуни́ця (Рог.[1], Ан.), — Полуни́шник (Ан.), — Хру́павка (Вх[5]—Исп.), — Хру́ставка (Вх[8]—Старв.), — Тру́скавка (Ан.), — Ягода чепеґо́ва (Вх[8]—Угр.), — Ягодник (Вх[1]—Зар.). 4. Вис. 8—15 цм. По горбах, межах, луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—VI. *Rosáceae.*

908. **Fragária elátior Ehrh.** (F. moschàta Duch.). *Суни́ця висо́ка*, — Половни́ця (Грін.), — Полуни́ця (Вх[6]). 4. Вис. 15—30 цм. Росте зрідка в гаях і зарісниках: Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VI. *Rosáceae.*

909. **Fragária vésca L.** *Суни́ця звича́йна*, — Земля́ника (Ян.[2]), — Капшуки́ (Рог.[1]), — Позю́мка (Рок.—Вол.), — Пазьо́мка (Вх[2]—Ясн.), — Позьо́мка (Ян.[3]), — Суни́ця (Вх[1]—Хол., Рог.[1], Ян.[3], Ан.), — Суни́чник (Вх[8]—Зак.), — Суни́шник (Вх[8]—Мос.), — Шуни́цє (Вх[8]—Сух.), — Ягідник (Грін.), — Ягода (Рог.[1], Ан., Вх[1]—Печн.), — Черво́на я́года (Вх[8]—Рек., Рок.—Вол.). — 4. Вис. 8—15 цм. В лїсах, гаях, зарісниках, по горбках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн., півн. ч. Поділя і Полт. (Шм.). V—VI. Напар з листя пють в кашлю. *Rosáceae.*

910. **Frankénia hirsuta L.** *Франке́нія ше́рстка*. 4. Вис. 8—25 цм. На солончакових місцях при берегах Чорного і Озівського моря (Шм), відтак досить часто на степових солончаках: Херс. (Тал.), Тавр. (Тал., Ян.[2]). VII—VIII. *Frankeniáceae.*

911. **Frankénia pulverulénta L.** *Франке́нія борошня́на*. ⊙ Вис. 10—20 цм. Росте там, де попередна. V—VIII. *Frankeniáceae.*

912. **Fraxínus excélsior L.** *Ясень звича́йний* (Вх[7]), — Ясени́на (Рок.—Вол.), — Ясен (Довк.), — Ясень (Рог.[1], Ан.), — Ясїнь (Ян.[3]). Дерево, 20—38 м. високе. Росте поодиноко в лїсах і гаях: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. IV—V. *Oleáceae.*

913. **Fritillária imperiális L.** *Вінéць ца́рський* (Вх[7]), — Крин (Ум.). 4. Вис. до 100 цм і більше. Походить з Персії і Турції, а у нас плекають єго для прикраси огородців. IV—V. *Liliáceae.*

914. **Fritillária Meleágris L.** *Вінéць ря́бий* (Вх[7]), — Ко́зубець (Вх[7]), — Маківки́ (Ян.[2]—Даг.), — Ря́бчик (Ан.). 4. Вис. 15—40 (60) цм. Росте в лїсах, гаях, по луках, рідко:

Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). IV—V. *Liliáceae.*

915. **Fritillária minor Led.** (F. meleagroídes Patrin.). *Вінéць мéнший.* 4. Вис. 15—50 цм. По луках: Херс., Катер., Полт., Харк. (Тал.). V—VI. *Liliáceae.*

916. **Fritillária ruthénica Wikst.** *Вінéць рýський.* 4. Вис. 15—50 цм. Лучає ся рідко по луках і зарісниках: Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс., Харк. (Шм.). IV—V. *Liliáceae.*

917. **Fritillária tenélla MB.** *Вінéць тонéнький.* 4. Вис. 15—50 цм. Росте рідко межи корчами: Под. (Шм.). IV—V. *Liliáceae.*

918. **Fuchsia coccínea Ait.** *Фýксія багряна́.* Кущ, 75—100 цм., а в теплярнях і до 5 м високий. Єї вітчина — полд. Америка (Чіле). У нас вона плекає ся для прикраси в городах і вазониках. VII—IX. *Onagráceae.*

919. **Fuchsia hýbrida hort.** *Фýксія вазонкова́.* Сюди належать рі́жнородні сорти вазонкових фуксій, що їх одержано через скрижованє деяких самостійних видів, спроваджених з Америки, а плеканих в теплярнях і городах. *Onagráceae.*

920. **Fuchsia triphýlla H. B. Kth.** (F. racemósa hort.). *Фýксія трили́ста.* Кущ, 20—45 цм високий. Вітчина — Сан Домінго. У нас плекають єї в городах і вазониках. Цвите майже через цїлий рік. *Onagráceae.*

921. **Fumária officinális L.** *Ди́мниця звича́йна,* — Ди́мниця (Рог.[2]), — Жи́тничка (Ан.), — Ди́ка ру́та (Рог.[2]), — Польова́ ру́тка (Рог.[1]), — Пташи́на ру́та (Рог.[1]), — Почі́ночна трава́ (Ан.). ⊙, 8—40 цм висока. На полях і межи бурянами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. V—VII. — Од пропасниці. Як в завтра має трясти, то сегодні зварити з ве́чора і давать пити, як розбирає, а як трясе пізно, то й наївшись (Рог.[1]). *Fumariáceae.*

922. **Fumária parviflóra Lam.** *Ди́мниця дрібноцві́та.* ⊙ Вис. 8—40 цм. На полях: Херс. (Шм.), Харк. (Тал.). VI—VII. *Fumariáceae.*

923. **Fumária rostellàta Knaf.** *Ди́мниця дзьобикова́та.* — Спла́вник (Шух.—Гуц, вивар проти сплаву). ⊙ Вис. 8—40 цм. Бурян по полях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Шм.), Херс. (Тал.). VI—VII. *Fumariáceae.*

924. **Fumária Schleichéri S. et W.** *Ди́мниця полева́.* — Польова́ ру́тка (Ян.[3]). ⊙ Вис. 8—40 цм. По полях, часто на піску-

ватім сухім ґрунті: Под., Вол., Київ., Полт., Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[1]). V—VII. *Fumariáceae.*

925. **Fumária spectábilis L.** гл. ч. 746.

926. **Fumária Vaillánti Loisel.** *Дúмниця блїдорожéва.* ⊙ Вис. 8—40 цм Лучає ся по полях, деколи в збіжу, частїйше по краях доріг і на місцях заросших бурянами. На паренинах нез'ораних весною розростає ся нераз у великій скількости: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Катер. (Шм.), Тавр. (Ян.[1]). VI—VII. *Fumariáceae.*

927. **Gágea arvénsis R. et Sch.** *Звíздень полевúй.* 4. Вис. 10—15 цм. Лучає ся рідко по горбах, полях, межах, степах: Под., Київ. (Рог.[2]), Катер. (Шм.). IV. *Liliáceae.*

928. **Gágea Bohémica R. et Sch.** *Звíздень чéський.* 4. Вис. 10—15 цм. На вохких каменистих місцях і на полях: Полт. (Рог.[2]), Катер., Херс., Тавр. (Шм.). IV. *Liliáceae.*

929. **Gágea bulbífera R. et Sch.** *Звíздень бульвúстий.* ⊙ Вис. 5—20 цм. По горбах і степах: Под., Катер., Херс., Тавр. (Шм.). IV—V. *Liliáceae.*

930. **Gágea erubéscens Schult.** *Звíздень червонáвий.* 4. Вис. 10—20 цм. На луках, полях, степах, в городах, зарісниках і гаях: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Черн., Харк., Катер., Херс., Тавр. (Шм.). IV—V. *Liliáceae.*

931. **Gágea lutea Ker.** (G. silvàtica Loud.). *Звíздень жóвтий* (Вх[7]), — Зíрочка (Ян.[3]), — Подзóрушний ряст (Ан.). 4. Вис. 15—30 цм. В гаях, лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. III—V. *Liliáceae.*

932. **Gágea minima Ker-Gawler.** *Звíздень мáлий.* 4. Вис. 8—20 цм. Лучає ся рідко розкинений по краях лїсів, в гаях, садах, коло плотів: Гал. (Кот.[2]), Київ., Черн., Полт., Вол., Под. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. III—V. *Liliáceae.*

933. **Gágea praténsis R. et Sch.** (G. stenopétala Rchb.). *Звíздень луковúй.* 4. Вис. 10—15 цм. Росте розкинений на полях, горбках, луках і в зарісниках, коло живоплотів: Гал. (Кот.[2]), Черн., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер. (Шм.). III—V. *Liliáceae.*

934. **Gágea pusílla R. et Sch.** *Звíздень дрíбóнький,* — Гусúнець (Рог.[1]), — Гуся́тник (Рог.[1]). 4. Вис. 3—5 цм. На піскуватих горбках, полях, межах, степах: Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]) III—V. *Liliáceae.*

935. **Gágea raticuláta R. et Sch. var. taurica** (Stev. sp.). *Зві́здень таврі́йський*, 4. Вис. 5—15 цм. На збочах, каменистих місцях: Херс., Катер. (Тал.). III—V. *Liliáceae.*

936. **Galánthus nivális L.** *Скороврі́ст пі́дсні́жник* (Вх⁶), — Ґодзи́нка (Вх⁸—Лав.), — Ґуґу́рдза ди́ка (Вх⁸—Лях.), — Козодри́ск (Вх⁸—Сух.), — Козодри́ст (Вх⁸—Угр.), — Козодри́чка (Вх⁸—Брх.), — Козьодри́ст (Вх¹—Крив., Льв.), — Колодри́ст (Вх²—Льв.), — Колокоце́й (Вх⁸—Стан.), — Коподри́ст (Вх⁸—Угр.), — Марте́нка (Вх⁸—Угр.), — Могуряни́н (Вх²—Кра.), — Пі́дсні́жник (Рог.¹, Ан.), — Про́серен (Грін.), — Про́серень (Ан.), — Скорозрі́ст (Вх²—Льв., Кра), — Сні́гу́рка (Вх⁸—Верх.), — Ди́кий чісни́к (Вх²—Дро.), — Ярник (Вх²—Кра.). 4. Вис. 8—15 цм. В лісах, гаях, по луках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ. (Рог.², Шм.), Херс. (Шм.), Полт. (Тал.). III—IV. *Amaryllidáceae.*

937. **Galatélla dracunculoides DC.** гл. ч. 245.

938. **Galéga officinális L.** *Козля́тник звича́йний* (Ан.). 4. Вис. 40—80 цм. Лучає ся зрідка в зарісниках над водами і взагалї на мокрих місцях: Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.²), Херс. (Шм.). VI—VII. — Дуже добра паша для худоби. — Давнїйше популярний середник на поти. *Papilionáceae.*

939. **Galeóbdolon luteum Huds.** гл. ч. 1185.

940. **Galeópsis bífida Boenn.** *Зябрі́й дрібноцві́тий*. — Жебрі́й (Вх⁷), — Жабрі́й (Грін.). ⊙ Вис. 30—60 цм. На полях, коло доріг: Гал. (Вх⁷). VI—IX. *Labiátae.*

941. **Galeópsis Ládanum L.** *Зябрі́й полеви́й*, — Жабрі́й (Рог.¹), — Зябрі́й (Грін.—Вх., Шух.), — Васи́льок польови́й. ⊙ Вис. 15—50 цм. Звича́йна ростина межи бурянами на полях і при дорогах: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. VI—IX. *Labiátae.*

942. **Galeópsis pubéscens Bess.** *Зябрі́й волоси́стий*, — Конопе́льки (Грін.—Лв.). ⊙ Вис. 30—100 цм. На полях, в бурянах при дорогах, в зарісниках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Полт. (Рог.², Шм.). VII—VIII. *Labiátae.*

943. **Galeópsis speciósa Mill.** (G. versícolor Curt.). *Зябрі́й сорока́тий*. — Жебрі́й (Вх¹—Зар.), — Зюбрі́й (Вх¹—Зар.), — Соба́чі коно́плї (Рог.¹), — Медівни́к (Рог.¹), — Медяни́к (Грін.). ⊙ Вис. 20—100 цм. На полях, в зарісниках, коло плотів: Гал. (Кот.²), Вол, Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.²). VI—IX. *Labiátae.*

944. **Galeópsis Tétrahit L.** *Зябрíй звичáйний*, — Лїсовúй жабрíй (Рог.[1]), — Жáбрик (Рог.[1]), — Жабрíй боровúй (Ан.—Харк.), — Жебрíй (Вх[7]), — Медівни́к (Ан.). ☉ Вис. 30—60 цм. На полях, при дорогах, в зарісниках, коло плотів, рідше в лїсах: Гал. (Кот.[2]) і майже всї инші области ук. земель. VI—IX. *Labiátae.*

945. **Galinsóga parviflóra Cav.** *Галїнсóга дрібноцвíта.* ☉ Вис. около 30 цм. Росте як звичайний бурян по городах, нераз дуже багато: Київ., Вол. (Рог.[2]), Харк. (Тал.), Гал. (у Львові на Погулянцї!). — Походить з полд. Америки. VII. *Compósitae.*

946. **Gálium Aparine L.** *Дївýнка липчúця* (Вх[7]), — Дерезá (Ап.), — Дерябка (Рог.[1], Ян.[3]), — Колотóвця (Вх-Угр.), — Лепéць (Рог.[1], Ян.[3]), — Лепчúця (Грін.), — Липни́к (Вх[2]—Біл., Вх[8]—Тил.), — Липчúця (Вх[1]—Печн.), — Мокрéць (Рог.[1]), — Повитúця дрýча (Вх[8]—Кру.), — Прилип (Вх[2]—Біл.), — Устелй зéмлю (Ан.), — Чепля́к (Ан.). ☉ Довж. до 150 цм. Звичайна ростина по полях, городах, в хащах, коло плотів: майже всюди на областях ук. земель. V—VIII. *Rubiáceae.*

947. **Gálium boreále L.** *Дївýнка північна.* — Одкáшльник (Рок.—Вол.). ♃. Вис. 20—50 цм. Росте звичайно по луках, в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VI—VII. *Rubiáceae.*

948. **Gálium Cruciáta Scop.** *Дївýнка шерстковолóса.* — Марýнка дúка (Вх[2]—Бис.). ♃. Вис. 15—45 цм. В гаях і мокрих зарісниках: Вол., Под., Київ. (Рог.[2], Шм.), Харк., Черн. (Шм.). V. *Rubiáceae.*

949. **Gálium Mollugo L.** *Дївýнка звичáйна* (Вх[7]), — Дївýнка бíла — Брóчник (Грін.—Лв.), — Смúрна (Грін.), — Кóсма травá (Рог.[1]), — Чистéць (Грін.). ♃. Вис. 30—125 цм. По луках, полях, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. V—VII. *Rubiáceae.*

950. **Gálium palustre L.** *Дївýнка багóнна.* ♃. Вис. 15—100 цм. Росте звичайно по мокрих луках, болотах, ровах і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. V—VIII. — При сушеню чорнїє. *Rubiáceae.*

951. **Gálium parisiénse L.** *Дівуйка паріжська.* ⊙ Довг. 10—20 цм. На каменистих місцях: Катер., Херс., Тавр. (Тал.). V—VI. *Rubiáceae.*

952. **Gálium rubioides L.** *Дівуйка брочевáта.* — Підмарéнник (Рог.[1], Ан.), — Полумарéна (Ан.). 4. Вис. 20—50 цм. На сухих соняшних місцях, в лїсах і межи корчами: Полт., Київ., Под. (Рог.[2]), Вол., Черн., Харк., Херс., Катер. (Шм.). V—VII. *Rubiáceae.*

953. **Gálium Ruthénicum Willd.** *Дівуйка рýська,* — Медівнúк (Ян.[3]). 4. Вис. 20—80 цм. Лучає ся рідко по луках, степах, збочах горбків і в зарісниках: Под., Полт. (Шм.). V—VII. *Rubiáceae.*

954. **Gálium silváticum L.** *Дівуйка лїсовá.* 4. Вис. 30—125 цм. Росте часто в лїсах і гаях: Гал. (Кот.[2]), Вол., Черн., Київ., Под. (Рог.[2]), Полт., Херс. (Шм.). VI—VII. *Rubiáceae.*

955. **Gálium tatáricum Trev.** гл. ч. 1809.

956. **Gálium tricórne With.** *Дівунка трирóжна.* — Лúпка (Ян.[1]—Підс., Вов.), — Липчúця (Ян.[1]—Вов.). ⊙ Вис. 15—40 цм. На полях в збіжу: Херс., коло Одесси (Шм.), Тавр. (Ян.[1]). V—VI. — Посів збіжа припадає від липки зовсїм молодим, ще до виходу в стрілку (Ян.[1]—Вов.). *Rubiáceae.*

957. **Gálium trifidum L.** *Дівуйка триплатóчна.* 4. Вис. 8—20 цм. Лучає ся рідко в Київ. за Днїпром і в Харк. (Шм.). VI—VII. *Rubiáceae.*

958. **Gálium uliginósum L.** *Дівуйка млакова́* 4. Вис. до 30 цм. По ровах, болотах і багнистих луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. VI—VIII. *Rubiáceae.*

959. **Gálium vérnum Scop.** *Дівуйка весняна́* (Вх[7]). 4. Вис. 15—45 цм. Росте часто в гаях, зарісниках, коло плотів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Шм.). V—VI. *Rubiáceae.*

960. **Gálium vérum L.** *Дівуйка жóвта* (Вх[6], Грін.—Лв.), — Батіжкúй (Ан.), — Бобáчик (Грін.—Лв.), — Буркýн зїлле (Ан.), — Гірчáк (Ан.), — Дерезá (Ан.), — Дрібноцвíт (Ан.), — Затáй (Вх[8]—Скв.), — Затáй зїлле (Вх[2]—Лан.), — Золотúй Іваньчик (Шух.—Гуц.), — Жовтéнька кáшка (Рог.[1], Ан.), — Медівнúк (Вх[1]—Печн.), — Медовá марéна (Ан.), — Медовнúк (Рок.—Вол.), — Медявнúк (Ан.), — Медяняк (Рог.[1]), — Пшíнка (Рог.[1]), — Сúворотень (Ан.), — Медовá травá (Ан.). 4. Вис. 20—80 цм. Дуже звичайна ростина

на сухих місцях, степах, луках, в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2], Вх[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]). VI—IX. *Rubiáceae.*

961. **Genísta Germánica L.** *Дрік колю́чий,* — Колю́чий дрок (Рог.[1], Вх[7]). Кущ. Вис. 25—50 цм. В лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ, Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.). V—VI. *Papilionáceae.*

962. **Genísta tinctória L.** *Дрік барве́нь,* — Дрік (Рог.[1], Ан.—Полт., Ян.[3]), — Дрі́ка (Ан.), — Дрок (Рог.[1], Вх[2]), — Бріч (Вх[1]—Хол.), — Зїно́вать (Ан.), — Жовти́ло (Рог.[1]—Ук.). Кущ. Вис. 50—150 цм. В лїсах, зарісниках, по луках і степах: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. Цвітів уживають до крашеня вовни на жовто, а напар з листя і цвітів пють у водній пухлинї. *Papilionáceae.*

963. **Gentiána Amarélla L.** *Свічурни́к гірка́вий,* — Розма́й зїлля (Грін.), — Терли́ч (Грін.), — Тирли́ч (Рог.[1], Ан.), — Тирли́ч трава́ (Рог.[1]). ☉ Вис. 5—30 цм. На мокрих луках, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VIII—IX. *Gentianáceae.*

964. **Gentiána asclepiádea L.** *Свічурни́к шовчинова́тий,* — Свічурни́к (Шух.—Гуц.). ♃. Вис. 30—70 цм. В лїсах на Підгірю і в горах на полонинах (Кот.[2], Шух.). VII—VIII. *Gentianáceae.*

965. **Gentiána Carpáthica Wettst.** *Свічурни́к карпа́тський,* — Чорно́біль (Шух.—Гуц.). Росте в Карпатах (Шух.). VII—IX. *Gentianáceae.*

966. **Gentiána ciliáta L.** *Свічурни́к рісни́стий.* ♃. Вис. 10—30 цм. На луках, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ., Херс. (Шм., Тал.). VIII—IX. *Gentianáceae.*

967. **Gentiána cruciáta L.** *Свічурни́к лихома́нник,* — Ґензу́ра (Вх[8]—Гал.), — Дзіндзу́ра (Вх[8]—Жаб.), — Джинджо́ра (Грін.—Лв.), — Джинджу́р (Гуц.), — Джінджу́ра (Вх[8]—Жаб.), — Лихома́нник (Рог.[1], Ан.), — Матеря́нка (Ан.), — Розма́й зїлля (Грін.), — Соко́лій переле́т (Ан.), — Тирли́ч (Ан.), — Товсту́ха (Рог.[1], Ан.). ♃. Вис. 15—60 цм. Росте часто на луках, горбках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.) і всї сусїдні области ук. земель. VI—VIII. *Gentianáceae.*

968. **Gentiána Pneumonánthe L.** *Свічурни́к вузколи́стий,* — Горе́ча́вка (Шух.—Гуц.), — Дзвонки́ (Ян.[3]), — Лазу́рка

(Ан.), — Соколій перелет (Ан.), — Курача слїпота (Рок.—Вол.). 4. Вис. 15—30 цм. На мокрих лїсових луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., (Шм.). VIII—IX. Зїлє прикладають до ран і звихнених місць. Вивар з коріня і цвітів дають пити поліжницям (Рок.—Вол.). Вивару з коріня уживають проти родимця (конвульсії Шух.—Гуц.). *Gentianáceae.*

969. **Gentiána Wettstéinii Murb.** (G. germánica Willd.). *Свічурник нїмецький.* — Козулька (Грін.—Лв.). 4. Вис. 15—50 цм. На луках: Вол. (Тал.). VII—VIII. *Gentianáceae.*

970. **Gentiána vérna L.** *Свічурник весняний* (Вх[7]), — Ґензура (Грін.), — Джинджур (Гуц.). 4. Вис. 5—12 цм. В гірських околицях по мокрих луках (Вх[7]). V—VI. Корінь і зело сеї ростини як і инших свічурників є гіркі, а горівка, що в нїй вони вимокнуть, служить як середник на скріпленє жолудка. *Gentianáceae.*

971. **Geránium Bohémicum L.** *Журавець чеський.* ⊙ Вис. до 30 цм. В лїсах і гаях: Под., Київ., Харк. (Тал.). VI—VIII. *Geraniáceae.*

972. **Geránium collínum Steph.** *Журавець горбковий.* 4. Вис. 15—60 цм. По горбках, луках і в зарісниках: Под., Київ., Полт., Харк., Херс., Тавр. (Шм.). VI—VII. *Geraniáceae.*

973. **Geránium columbínum L.** *Журавець голубячий.* — Ластівчики (Вх[1]—Бак.). ⊙ Вис. 15—40 цм. На полях, горбах, при дорогах, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., (Шм., Тал.). V—IX. *Geraniáceae.*

974. **Geránium dissectum L.** *Журавець розрізистий* (Вх[7]), — Змиївка (Вх[8]—Бол.). ⊙ і ☉ Вис. 15—40 цм. Межи бурянами коло доріг, хат: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Херс. (Шм.). V—IX. *Geraniáceae.*

975. **Geránium divaricátum Ehrh.** *Журавець патлач.* ⊙ Вис. 15—60 цм. Росте часто на каменистих місцях, в зарісниках і лїсах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс., Харк. (Шм.). V—VII. *Geraniáceae.*

976. **Geránium mólle L.** *Журавець мягонький,* — Кучерєве зїллє (Шух.—Гуц.), — Журавельник (Ан.). ⊙ Вис. 10—30 цм. На полях, коло доріг, плотів, в зарісниках: Гал. (Шух.—Гуц.), Черн. (Шм.), Харк., Катер. (Тал.). V—VIII. *Geraniáceae.*

977. **Geránium palustre L.** *Журавець багонний,* — Вовчуга (Рог.[1]), — Вовчі лапки (Грін.), — Прибій (Вх[8]—Мику.), —

Трементáль (Грін.). 4. Вис. 50—100 цм. На мокрих місцях, по луках і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]). VII—VIII. *Geraniáceae.*

978. **Geránium pháeum L.** *Журавéць темняк* (Вх[6]), — Гáдячі жéла (Вх[8]—Мику.), — Крóвник (Вх[2]—Дро.), — Підóйма (Шух.—Гуц.). 4. Вис. 30—60 цм. В лїсах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2]), Київ. (Шм.). V—VII. *Geraniáceae.*

979. **Geránium praténse L.** *Журавéць луговúй* (Вх[7]), — Вовчýга (Рог.[1]), — Вовчýра (Рог.[2]), — Журавéльник (Рог.[1]), — Вóвчі лáпкй (Рог.[1]), — Рожóве зїллє (Рок.—Вол.), — Вóвча ступá (Ан.). 4. Вис. 30—80 цм. Дуже звичайна ростина на мокрих луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. VI—VIII. — Розпарене, а також і свіже листє прикладають на рожу. (Рок.—Вол.). *Geraniáceae.*

980. **Geránium pusíllum L.** *Журавéць дрібóнький.* ⊙ Вис. 10—40 цм. По полях, коло доріг, плотів, в зарісниках: майже на всїх областях ук. земель. V—VIII. *Geraniáceae.*

981. **Geránium Pyrenáicum L.** *Журавéць піренéйський.* 4. Вис. около 50 цм. На тїнистих місцях, в лїсах: Под., Київ., Полт., Херс. (Шм.). VI—VII. *Geraniáceae.*

982. **Geránium Robertiánum L.** *Журавéць вонючий* (Вх[7]), — Журавéльник (Рог.[1]). ⊙ Вис. 20—50 цм. В тїнистих, мокрих місцях, в лїсах і зарісниках; Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Полт. (Рог.[2]), Київ. (Рог.[2], Ян.[3]). VI—VII. *Geraniáceae.*

983. **Geránium rotundifólium L.** *Журавéць круглолúстий.* ⊙ Вис. 10—40 цм. Межи бурянами в городах, на полях, коло хат: Вол., Под. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). VI—VIII. *Geraniáceae.*

984. **Geránium sanguíneum L.** *Журавéць крóвник* (Вх[6]), — Волосний (Рог.[1], Ян.[3]), — Ворíшина (Вх[1]—Печн.), — Гостúнник (Рог.[2]), — Гостівний (Рог.[1], Ян.[3]), — Дебринéць (Грін.—Лв.), — Дубрівка (Рог.[2]), — Золотний (Шух.—Гуц.), — Мúрзїлля (Рог.[1]), — Рожóве зїллє (Рок.—Вол.), — Вóвча стопá (Рог.[1], Ан.), — Польовá тóя (Грін.). 4. Вис. 25—50 цм. В гаях, зарісниках, на степових луках, по горбках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VI—VIII. Як волосся лїзе, то парять водою з нього (Рог.[1]). — Свіже або розпарене листє прикладають на рожу (Рок.). Уживають проти т. зв. золотника (внутрішна хороба — новотвір. Шух.—Гуц.). *Geraniáceae.*

985. **Geránium Sibíricum L.** *Журавéць сибірський.* 4. Вис. 15—60 цм. Росте рідко межи бурянами коло хат, плотів, на греблях: Черн. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Geraniáceae.*

986. **Geránium silváticum L.** *Журавéць лїсовий,* — Грабкй св. Івáна (Вх[1]—Печн.), — Пáльчики (Вх[1]—Печн.), — Стоколíнник (Ан.). 4. Вис. 25—60 цм. В лїсах, гаях і зарісниках: Гал. (Вх[1]), Под., Вол., Черн. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). VI—VIII. *Geraniáceae.*

987. **Géum montánum L.** *Гребíнник гірський.* — Підóйма (Шух.—Гуц.). 4. Вис. 15—30 цм. Росте в горах: Карпатах. V—VII. Вивар з зїля пють проти болїв жолудка, проти дифтерії і коли нема апетиту! (Шух.—Гуц.). *Rosáceae.*

988. **Géum rivále L.** *Гребíнник потíчний,* — Підíйма (Ан.), — Поникниця (Ан.). 4. Вис. 25—60 цм. Звичайне зїлє по мокрих зарісниках, луках, болотах, над потоками: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VI. *Rosáceae.*

989. **Géum strictum Ait.** *Гребíнник прямий.* 4. Вис. 40—60 цм. На мокрих місцях, в лїсах і зарісниках: Вол., Київ., Черн., Полт., Под. (Рог.[2]). VI—VII. *Rosáceae.*

990. **Géum urbánum L.** *Гребíнник звичáйний.* — Вивíшник (Рог.[1], Ан.), — Гравилáт (Рог.[1]), — Гребéнник (Ан.—Полт.), — Гребíнник (Рог.[1]), — Гвóздичний кóрінь (Вх[4]—Ак.), — Чистéць (Ан., Рок.—Вол.). 4. Вис. 30—60 цм. На мокрих місцях в гаях, корчах і бурянах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. VI—VII. — Виваром з коріня полочуть уста і горло, коли болить і коли там є рани (Рок.—Вол.). *Rosáceae.*

991. **Githágo ségetum Desf.** гл. ч. 52.

992. **Gladíolus communis L.** *Мéчик звичáйний* (Вх[6]), — Зрáдник (Ан.), — Косáрики (Ан.), — Медýчка (Ан.), — Меч (Ан.), — Мéчик (Вх[9]), — Півник (Ан.). 4. Вис. до 100 цм. Росте дико в горах на Кримі, а у нас плекають його по городах для прикраси. VI—VII. *Iridáceae.*

993. **Gladíolus imbricátus L.** *Мéчик півóнник.* — Зрядник (Ан.), — Червóні півники (Ан.), — Півóнник (Ан.), — Крáсні пітушкй (Рог.[1]). 4. Вис. 30—50 цм. На мокрих луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VII. *Iridáceae.*

994. **Glaucium corniculátum Curt.** *Мáковинець рогáтий.* ⊙ Вис. 15—45 цм. На полях в збіжу, рідко: Вол., Под., Київ., Полт., Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). V—VI.

Papaveráceae.

995. **Glaux marítima L.** *Молóзка примóрська* (Вх[6]). 4. Вис. 5—13 цм. На солончаковім ґрунтї і в приморських околицях: Под., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2]), Харк., Херс., Тавр. (Шм.). V—VIII. *Primuláceae.*

996. **Glechóma hederácea L.** (Népeta Glechóma Benth.). *Котя́чка розхі́дниця* (Вх[7]), — Бу́дра (Рог.[1]), — Кінська́ мя́та (Вх[2]—Бис.), — Ко́тики (Рог.[1], Рок.), — Котовни́к (Ан.), Котя́чі булки́ (Вх[8]—Вуй.), — Котя́чі я́йця (Вх[1]—Зар.), — Котя́чка (Вх[2]—Сам.), — Ко́цурник (Вх[8]-Угр.), — Кошачки́ (Рог.[1]), — Ко́шача мя́та (Рог.[1]), — Кошéчник (Рог.[1]), — Ку́ндерман (Вх[7]—Стеб., Вх[2]), — Лїсова́ мя́та (Рог.[2]). — Му́дики (Вх[1]—Хол., Рок.—Вол.), — Плющ (Вх[8]—Вуй., Вх[4]—Ак.), — Розхідни́к (Рог.[1], Ян.[3], Вх[4]—Ак.), — Ша́ндра (Ан.). 4. Довж. 15—80 цм. В тїнистих місцях в зарісниках, в гаях, по городах, полях: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. IV—VII. *Labiátae.*

997. **Glechóma hirsuta W. et K.** *Котя́чка шерстковолóса,* 4. Вис. до 100 цм. В гаях і заросших ярах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). IV—V. *Labiátae.*

998. **Gleditschia triacántha L.** *Гледі́чія терни́ста.* Дерево до 20 м високе. Походить з півн. Америки, а у нас плекають його по парках головно в полд. Українї. VI—VII.

Caesalpiniáceae.

999. **Glycéria aquática Presl.** гл. ч. 491.

1000. **Glycéria distans Wahlb.** гл. ч. 286.

1001. **Glycéria fluitans R. Br.** *Лепíх попла́вний* (Вх[7]), — Лепíх манновий (Вх[7]), — Ма́нна трава́ (Рог.[1], Ан.), — Ма́нна (Рог.[1]). 4. Вис. 40—120 цм. Росте досить часто в ровах, над потоками, ставами, на прибережних мокрих луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. V—VIII. Насїнє збирають по росї, мелять на крупки їдомі або т. зв. манну. *Graminéae.*

1002. **Glycéria plicáta Fries.** *Лепíх помóрщений.* 4. Вис. 40—60 цм. На болотах, при берегах, в ровах: Под., Київ., Харк. (Шм.). V—VI. *Graminéae.*

1003. **Glycéria spectábilis M. et K.** (G. aquàtica Wahlnb.). *Лепіх ве́личний*, — Лепе́х (Вх⁸—Бут.), — Лепе́ха (Вх⁸—Зак.), — Лепіх (Вх¹—Зар.), — Лепе́ш (Вх⁸), — Лепешня́к (Вх⁸—Ук.), — Шіваре́ц бі́лий (Вх⁸—Бут.). 4. Вис. 90—200 цм. По болотах, ровах, на прибережних луках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. VI—VIII. Замолоду є дуже доброю пашою для худоби. *Graminéae.*

1004. **Glycyrrhíza echináta L.** *Солоди́ця колю́ча*, — Соло́дкий вербе́ць (Ан.), — Соло́дкий ко́рінь (Ан.), — Солоде́ць (Ан.), — Солоди́ка (Ан.), — Лякори́ця (Ан.). 4. Вис. 50—100 цм. Росте рідко по луках, при берегах потоків: Херс., Тавр. (Шм., Тал.), Катер., Харк. (Тал.). VI—VII. *Papilionáceae.*

1005. **Glycyrrhíza glábra L.** *Солоди́ця гладка́*, — Локри́ця (Ан.), — Люкре́ція (Гал.), — Лякори́ця (Ан.), — Солоде́ць (Ан.), — Солоди́ка (Ан.), — Соло́дкий вербе́ць (Ан.), — Соло́дкий ко́рінь (Ан.). 4. Вис. 50—100 цм. Росте на солончаковатих місцях: Под., Херс., Катер., Тавр. (Шм.). VI—VIII. РЛ. З солодкого кореня (Rádix Liquirítiae mundàta) виварюють густий сік т. зв. люкрецію, що єї уживає ся на лїк від кашлю і нежиту. Вивар з дрібнорізаного коріня служить на грудний чай. *Papilionáceae.*

1006. **Gnaphálium arenárium L.** гл. ч. 1040.

1007. **Gnaphálium carpáthicum Wahlenb.** гл. ч. 159.

1008. **Gnaphálium dioícum L.** гл. ч. 160.

1009. **Gnaphálium luteoálbum L.** *Сухоцві́т жовтавобі́лий*. ⊙ Вис. 10—25 цм. При берегах потоків, на піскуватих місцях: Гал. (Кот.²), Черн., Полт., Херс., Харк. (Тал.). VII—VIII. *Compósitae.*

1010. **Gnaphálium silváticum L.** *Сухоцві́т лїсови́й*, — Бо́же жи́тце (Вх⁸—Угр.), — Нечуйві́тер (Вх⁶), — Сухі́тник (Вх⁸—Мик.), — Сухове́ршки (Ан.). 4. Вис. 25—35 цм. В гаях, зарісниках і по берегах лїсів: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.², Шм.), Харк. (Шм.). VI—VIII. *Compósitae.*

1011. **Gnaphálium uliginósum L.** *Сухоцві́т моклякови́й*. ⊙ Вис. 5—20 цм. Росте звичайно на мокрих місцях, при берегах рік і озер: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²), Тавр. (Ян.¹) і инші обл. ук. земель. VI—VIII. *Compósitae.*

1012. **Godétia amoena Lehm.** гл. ч. 1454.

1013. **Goodyéra répens R. Br.** *Вéртлик повзýчий.* 4. Вис. 10—30 цм. На тінистих, мохом поросли́х місцях, в соснових лїсах: Гал. (Кот.[2]). VII—VIII. *Orchídeae.*

1014. **Graphéphorum arundináceum Aschers.** гл. ч. 1929.

1015. **Gratíola officinális L.** *Жовчинéць лїкáрський.* — Авráн (Ян.[3]), — Бóжа благодáть (Рог.[1]), — Драціолéя (Вх[4]—Ак.), — Дрислúвець (Ян.[3], Ан.), — Болототúсячник (Рог.[2]), — Бóжа мúлость (Ан.). 4. Вис. 15—30 цм. На мокрих місцях, при берегах рік: Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Херс., Тавр. (Шм.). VI—VII. (††) Корінь і зело містять в собі отруйні соки. Тепер уживає ся рідко на лїк в недугах печінки, запорах і водній пухлинї. *Scrophulariáceae.*

1016. **Gymnadénia álbida Rich.** (Habenària àlbida Sw.). *Билúнець білáвий.* 4. Вис. 10—30 цм. На луках, толоках, головно гористих околицях: Вол. (Шм.). V—VIII. *Orchídeae.*

1017. **Gymnadénia conopéa R. Br.** *Билúнець острогàстий* (Вх[7]), — Зозýлині слéзки (Ан.), — Рýчка Пр. Дїви (Грін.—Лв.). 4. Вис. 30—60 цм. На луках, степах і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]). V—VII. *Orchídeae.*

1018. **Gymnadénia cucullàta Rich.** (Habenària cucullàta Höfft.). *Билúнець каптурováтий.* 4. Вис. 10—30 цм. Лучає ся досить рідко в соснових лїсах: Гал., Вол., Київ., Черн. (Шм.). VII—VIII. *Orchídeae.*

1019. **Gymnadénia odoratissima Rich.** *Билúнець пахýчий,* — Бóжа свічка (Шух.—Гуц.), — Польові свічочкúй (Шух.—Гуц.). 4. Вис. 15—30 цм. На мокрих луках, лїсових полянах, в четинних лїсах, на долах і в горах, рідко: Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Гал. (Шух.). VI—VIII. *Orchídeae.*

1020. **Gypsóphila acutifólia Fisch.** *Лищúця остролúста.* 4. Вис. 50—200 цм. На каменистих місцях і в ярах: Под. (Рог., Шм.), Катер. (Шм.). VII—VIII. *Caryophylláceae.*

1021. **Gypsóphila collína Stev.** (G. Struthium Fenzl.). *Лищúця горбовá.* 4. Вис. 20—60 цм. По горбках і степах: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм., Тал.). VI—VII. *Caryophylláceae.*

1022. **Gypsóphila fastigiáta L.** (G. arenària W. et K.). *Лищúця пучковá.* 4. Вис. 20—60 цм. На піскуватих місцях, в соснових лїсах: Под., Вол., Київ. (Рог.[2]). VI—VII. *Caryophylláceee.*

1023. **Gypsóphila glomeráta Pall.** *Лищи́ця купча́ста.* 4. Вис. 30–75 цм. На вапнисто-каменистих місцях: полд. ч. Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм., Тал.). VI—VII. *Caryophyllácеae.*

1024. **Gypsóphila murális L.** *Лищи́ця полева́,* — Лиси́ця (Рог.[1], Ян.[3]), — Лиси́чка (Грін.), — Лищи́ця (Рог.[1]), — Перекоти́цоле (Грін.), — Пти́че зі́лля (Ан.), — Соба́чв ми́ло (Ян.[2]—Гав., Менч.). ⊙ Вис. 5—20 цм. Дуже звичайна ростина на піскуватих полях, коло доріг: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]) і инші сусїдні области ук. земель. VI—VIII. *Caryophyllácеae.*

1025. **Gypsóphila paniculáta L.** *Лищи́ця волоти́ста,* — Катю́н (Рог[1]., Ан.), — Коти́поле (Ан.), — Кучеря́вка (Ан.), — Перекоти́поле (Рог.[1]), — Покоти́поле (Ан.). 4. Вис. 40—90 цм. На степах, головно на піскуватім ґрунтї: Под., Полт., Київ. (Рог.[2], Шм.), Вол., Черн. (Рог.[2]), Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[1]). VI—VIII. *Caryophyllácеae.*

1026. **Gypsóphila trichotóma Wend.** *Лищи́ця кровночерво́на.* 4. Вис. 30—100 цм. Росте на солончаковім ґрунтї: береги Чорного і Озівського моря (Шм., Тал.), Харк. (Тал.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VII—VIII. *Caryophyllácеae.*

1027. **Habenária álbida Sw.** гл. ч. 1016.

1028. **Habenária cuculláta Höfft.** гл. ч. 1018.

1029. **Halimocnémis C. A. M.** гл. ч. 1549–1550.

1030. **Halocnémum strobiláceum MB.** *Сарсаза́н шишкова́тий* (Тал.). Невеликий кущик, що росте на солончаковатих місцях: Херс., Тавр. (Шм., Тал., Ян.[2]). VIII—IX. *Chenopodiáceae.*

1031. **Haplophýllum suavéolens DC.** 1834.

1032. **Hédera Hélix L.** *Прочита́н звича́йний* (Вх[6]), — Блющ (Гал.), — Бороща́ник (Вх[8]—Угр.), — Глисня́к (Вх[8]—Радм.), — Плющ (Рог.[1]), — Повійка (Ан.), — Прочита́н (Вх[2]—Лан.). Кущ, до 12 і більше метрів довгий. Росте в тїнистих лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под. (Рог.[2], Шм.). VIII—IX. (†) Спожиті ягоди спричинюють бігунку. *Araliáceae.*

1033. **Hedýsarum grandiflórum Pall.** *Комони́ця солодка́ва* (Вел.). 4. Вис. 40—100 цм. По горбах на каменисто-вапняковім ґрунтї: Под., Херс., Катер., Харк. (Тал.). VI—VII. *Papilionáceae.*

1034. **Heleócharis R. Br.** гл. ч. 1912, 1919—1921.

1035. **Heleóchloa Host.** гл. ч. 671—3.

1036. **Heliánthemum cánum Dun.** (H. tomentósum Koch.). *Со́нянка сі́ра.* Билиноватий кущик, 10–20 цм високий. Росте рідко на вапнякових скалах: Вол., Под. (Рог.[2], Шм.). V—VI.

Cistáceae.

1037. **Heliánthemum Chamaecístus Mill.** (H. vulgare Gaertn.). *Со́нянка звича́йна* (Вх[7]), — Жовту́х (Вх[8]—Кав.), — Нїжник (Ан.), — Нїтник (Рог.[1], Ан.), — Ку́ряча слїпота́ (Вх[1]—Хол.). Билиноватий кущ, 10–30 цм високий. В гаях, по краях лїсів, в зарісниках, на спадистих горбах: Гал. (Кот.[2], Вх[8]), Вол., Київ., Черн., Полт., Под. (Рог.[2], Шм.). VI—IX.

Cistáceae.

1038. **Heliánthus ánnuus L.** *Со́няшник річни́й,* — Насоне́шняк (Вх[8]—Гор.), — Насо́нїшник (Довк.), — Подсону́х (Рог.[1]), — Посоня́шник (Вх[8]—Угр.), — Просо́нцвіт (Вх[8]—Угр.), — Просоня́шник (Вх[8]—Угр.), — Со́лнешник (Рок.—Вол.), — Со́нечник (Вх[8]—Угр.), — Со́нїчник (Вх[6]), — Со́нячник (Ан.), — Со́няшник (Рог.[1], Ан.), — Со́яшник (Рог.[1], Ан., Ян.[1]—Підс.). ⊙ Вис. до 250 цм. Походить з півн. Америки, а у нас плекають його майже всюди по городах і полях, але рідко коли в більшій скількости. VI—X. Листочки цвітів мочать в горівці та дають пити в пропасниці. *Compósitae.*

1039. **Heliánthus tuberósus L.** *Со́няшник бульви́стий або Топіна́мбур,* — Бу́льба (Рог.[1]), — Земляні гру́ші (Рог.[1]), — Воло́ська ріпа (Ан., Рог.[2]). ♃. Вис. до 200 цм. Походить з Бразилії, а у нас плекають його декуди для бульв, на бараболї похожих, що їх звичайно уживають для худоби. VII—IX. *Compósitae.*

1040. **Helichrýsum arenárium DC.** (Gnaphàlium arenàrium L.). *Соло́мянка пісько́ва,* — Безсме́рт (Рог.[2]), — Безсме́ртний цвіт (Вх[2]), — Безсме́ртник (Вх[2], Ан.), — Безсме́ртні цвіткй (Вх[4]—Анв.), — Головокру́т (Рог.[1]), — Золоту́ха (Ан.), — Жовтогаря́чка (Рог.[1], Грін.), — Жо́втий цмин (Вх[4]—Ак., Ан.), — Жовту́шки (Рог.[1]), — Жовтяни́ця (Ан.), — Коното́пці (Рог.[2]), — Котя́чі ла́пки (Ан.), — Нечу́йвітер (Рок.—Вол.), — Поли́нчик (Грін), — Сва́рка (Ан.), — Сварли́вець (Рог.[1]), — Соло́мянка (Вх[7]), — Цино́брань (Ан.), — Цмин (Рог.[2]), — Чмель (Рог.[1], Ан.). ♃. Вис. 15—30 цм. Росте часто на піскуватих місцях, степах, могилах, часом

також в лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і сусїдні области ук. земель. VI—VIII.

Compósitae.

1041. **Heliotrópium Europáeum L. var. micránthum Led.** *Геліотро́п звича́йний.* ☉ Вис. до 30 цм. Росте межи бурянами: Херс., Катер. (Шм., Тал.), Тавр. (Ян.[1]). VII—VIII. *Boragináceae.*

1042. **Heliotrópium suavéolens MB.** *Геліотро́п паху́чий.* ☉ Вис. 15—30 цм. На піскуватих місцях: Херс. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). VI—IX. *Boragináceae.*

1043. **Helléborus niger L.** *Чемерни́к чо́рний* (Вх[6]), — Горе́цвіт (Рог.[1]), — Спиндз (Вх[8]—Буч.), — Стародубка (Рог.[1]), — Чо́рна чемери́ця (Ан., Рок.—Вол.), — Чемеру́ха (Желех.). ♃. Вис. 10—30 цм. Лучає ся рідко в лїсах: Под. (Рог.[2], Шм.). I—III. (†††). Вивар з коріня пють деколи у водній пухлинї. Однак через над'ужитє сего лїку лучають ся дуже часто небезпечні припадки затроєня.

Ranunculáceae.

1044. **Helléborus purpuráscens W. et K.** *Чемерни́к прибагри́стий* (Вх[7]). ♃. Вис. до 30 цм. Росте зрідка в лїсах, по горбках: Гал. (Вх[7]), Под. (Рог.[2]). III—IV. (††). *Ranunculáceae.*

1045. **Helléborus víridis L.** *Чемерни́к зеле́ний* (Вх[7]), — Спиндз (Вх[8]—Буч.). ♃. Вис. до 45 цм. Росте там, де попередний, пр. коло Бучача: Гал. (Вх[7]). III—IV. (††). *Ranunculáceae.*

1046. **Hemerocállis fláva L.** *Лелїйник жо́втий,* — Жо́вта лїлїя (Рог.[2]), — Лилїя́с (Ан., Грін.), — Чоловічий вік (Рог.[1]). ♃. Вис. до 80 цм. Походить з полд. Европи, а у нас плекають ту ростину по городцях. V—VI. *Liliáceae.*

1047. **Hemerocállis fulva L.** *Лелїйник бу́рий,* — Чоловічий вік (Ан.). ♃. Вис. 60—120 цм. Росте дико в полд. Европі і Азії (Китай, Япан.), а у нас плекає ся по городцях для прикраси. VI—VII. *Liliáceae.*

1048. **Hepática triló̇ba Gilib.** гл. ч. 146.

1049. **Heracléum Sibíricum L.** *Щерба́ч сибі́рський,* — Борщ (Рог.[1]), Борщівни́к (Рог.[2], Ан.), — Козе́л (Рог.[1]), — Фри́цик (Ян.[2]—Велб.). ☉ Вис. 60—150 цм. Росте звичайно межи бурянами, в лїсах і зарісниках: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]). VI—VII. *Umbellifĕrae.*

1050. **Heracléum Sphondýlium L.** *Щерба́ч борщівни́к* (Вх[6]), — Боршівка (Шух.—Гуц.), — Борщівни́к (Ан.), — Мшаль (Вх[8]—Лем.), — Пук (Вх[8]—Жаб.), — Бо́жа рука́ (Шух.—Гуц.), — Цвинду́х (Вх[4]—Наг.). ☉ Вис. 60—150 цм. На

луках, в гаях, лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2], Вх[4], Шух.), Вол., Київ., Херс. (Шм.), Под. (Рог.[2]). VII—VIII.

Umbellifĕrae.

1051. **Herminium Monórchis R. Br.** *Гермі́нїя звича́йна.* 4. Вис. 10—30 цм. Росте рідко на лїсових луках: Под., Вол., Черн. (Рог.[2]), Полт., Харк. (Шм.). VI—VII. *Orchídeae.*

1052. **Herniária glábra L.** *Ки́льник звича́йний,* — Білоні́г (Вх[2]—Жов.), — Гладу́н (Рог.[1]), — Гри́жник (Ан), — Грім (Рог.[1]), — Гро́мник (Грін.), — Ки́льник (Ан.), — Соба́че ми́ло (Рог.[1]), — Осту́дник (Рог.[1], Ан.). 4. Вис. 5—15 цм. На піскуватих полях, при берегах потоків, в ровах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і сусїдні области ук. земель. VI—IX. — Варять юшку з сього зїлля і миють від остуди голову і спину; також від бородавок (Рог.[1]). *Paronychiáceae.*

1053. **Herniária hirsuta L.** *Ки́льник косма́тий.* 4. Вис. до 20 цм. На піскуватих місцях: Гал. (Кот.[2]). VII—IX.

Paronychiáceae.

1054. **Herniária incána Lam.** *Ки́льник сїрий.* 4. Вис. 10—25 цм. Рідко лучає ся на соняшних, сухих місцях, піскуватих горбках, пасовисках: Под., Херс., Полт., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VI—VIII. *Paronychiáceae.*

1055. **Herniária odoráta Andrz.** *Ки́льник паху́чий.* 4. Вис. до 20 цм. На піскуватих місцях: Вол., Под., Київ., Полт., Харк., Тавр. (Шм.). VII—IX. — В сухім видї пахне сїном.

Paronychiáceae.

1056. **Hésperis matronális L.** *Вече́рниця паху́ча* (Рог.[1]), — Вечерни́цї души́сті (Грін.), — Вечі́рня фія́лка (Рог.[1]), — Вечерни́чки (Грін.). 4. Вис. 30—100 цм. Росте межи бурянами в городах, в зарісниках, а також плекають єї для цвітів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). V—VI. *Cruciférae.*

1057. **Hésperis tristis L.** *Вече́рниця сумови́та,* — Нїчна́ або вечі́рня доба́ (Ан.), — Вечерни́цї плаку́чі (Ан.). ☉ Вис. 30—45 цм. На степах, могилах, горбках, рідко: Київ., Черн., Полт., Под., Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). IV—V. *Cruciférae.*

1058. **Hibíscus Triónum L.** *Ібі́ск річни́й.* ☉ Вис. 30—60 цм. Росте при дорогах межи бурянами: полд. ч. Под., Херс. (Шм.), Катер. (Тал.), Тавр. (Ян.[1]). VII—VIII. *Malvácеae.*

1059. **Hierácium alpínum L.** *Корсáтка альпе́йська*, — Зáрязь (Грін.), — Кульбáвочка (Грін.—Лв.), — Кульбáнка (Грін.—Лв.). 4. Вис. 10—30 цм. В Карпатах. V—VI. *Compósitae.*

1060. **Hierácium aurantíacum L.** *Корсáтка огни́ста*, — Корсáтка гірська́ (Шух.—Гуц.), — Зáрязь (Грін.). 4. Вис. 20—50 цм. В Карпатах на полонинах і на Підгірю: Гал. (Кот.[2], Шух.). V—VI. *Compósitae.*

1061. **Hierácium Aurícula L.** *Корсáтка первенцевáта.* 4. Вис. 10—30 цм. По луках, паренинах і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). V—VI. *Compósitae.*

1062. **Hierácium boreále Fries.** *Корсáтка півні́чна.* 4. Вис. 60—150 цм. Лучає ся рідко в гаях і зарісниках: Под., Вол. (Шм.). VII—IX. *Compósitae.*

1063. **Hierácium cymósum L.** (H. Nestléri Vill.). *Корсáтка під'окружкова.* 4. Вис. 30—60 цм. На луках і в зарісниках, рідко: Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]). VI—VII. *Compósitae.*

1064. **Hierácium echioídes W. K.** *Корсáтка пазмі́ювата.* 4. Вис. 30—80 цм. На степах, горбках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. *Compósitae.*

1065. **Hierácium foliósum W. K.** (H. virósum Pall.). *Корсáтка многолі́ста.* 4. Вис. 60—150 цм. На горбах, в зарісниках, на степах: Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.), Гал. VI—VII. *Compósitae.*

1066. **Hierácium murórum L.** *Корсáтка гаєва́.* 4. Вис. 30—60 цм. В гаях, лїсах, зарісниках, на старих мурах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Черн. (Рог.[2]), Київ. (Шм.) V—VII. *Compósitae.*

1067. **Hierácium Pilosélla L.** *Корсáтка волоси́ста*, — Волосни́к (Рок.—Вол.), — Нечýйвітер (Рог.[1], Ан., Ян.[3]). 4. Вис. 8—30 цм. На пісках, луках, горбках, в гаях, лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—IX. — Коли вжалить пчола, прикладають розтерті листки сего зїлля, а тодї се місце не так пухне і менше болить. — Колиж вкусить гадина, то прикладають листє на ранку, а крім сего дають ще пити сік витиснений з зїлля і то дві каплї дорослому, а одну дїтям. (Рок.—Вол.). Вивар з зїлля пють також в пропасницї (Рог.[1]). *Compósitae.*

1068. **Hierácium praeáltum Vill.** *Корсáтка висóка.* 4. Вис. 30—100 цм. На луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і інші области ук. земель. V—VI.
Compósitae.

1069. **Hierácium praténse Tausch.** *Корсáтка луковá.* 4. Вис. 30—100 цм. В гаях, зарісниках і на луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. VI—VII.
Compósitae.

1070. **Hierácium sabaudum L.** *Корсáтка савóйська.* 4. Вис. 60—125 цм. На степах, в ярах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). VI—VIII.
Compósitae.

1071. **Hierácium umbellátum L.** *Корсáтка окружковá.* 4. Вис. 30—125 цм. На горбках, в гаях, зарісниках і то головно на піскуватім ґрунтї: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. VII—IX.
Compósitae.

1072. **Hierácium vulgátum Fries.** *Корсáтка звичáйна.* 4. Вис. 30—100 цм. Лучає ся рідко в гаях, зарісниках і по горбах: Вол. (Шм., Рог.[2]), Под. (Рог.[2]). VI—VII. *Compósitae.*

1073. **Hieróchloa odoráta Wahlenb.** (H. boreàlis R. et Sch.). *Плоскýха гірка́* (Рог.[1], Ан.), — Гірчáк (Рог.[1], Ан.), — Зáполоч (Рог.[1]), — Плоскýшка (Ан.), — Чáполоть (Рог.[1], Ан.), Чáполоч (Ан.), — Чапýла (Рог.[1]). 4. Вис. 15—60 цм. Росте місцями на мокрих луках, по берегах ставів і озер, в зарісниках, рідше на полях по рілї: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]). IV—VI. „Худоба не їсть сеї трави“ (Рог.[1]).
Graminéae.

1074. **Hippocástanum vulgáre Gaertn.** гл, ч. 35.

1075. **Hippóphae rhamnoídes L.** *Шець саклаковúй,* — Плохóвник (Ан.), — Шець (Ан.). Кущ, 3—4 м високий. Росте дико в середнiй Европі і на піскуватих місцях в Бесарабії, а у нас плекають його декуди для прикраси по парках. III—IV. *Elaeagnáceae.*

1076. **Hippuris vulgáris L.** *Хвостняк звичáйний,* — Сóсонка болóтяна (Рог.[1]), — Хвостняк (Рог.[1]). 4. Вис. 20—80 цм. На мокрих місцях, при берегах рік і озер, також у водї: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і інші области ук. земель. VI—VII. *Halorrhagidáceae.*

1077. **Hólcus lanátus L.** *Медовá трава́ волохáта.* 4. Вис. 30—100 цм. Росте купками на мокрих луках, торфовищах, а рідше

в лїсах і лїсових луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VI—VIII. — Є се тяжко стравна паша і худоба не їсть єї радо. *Graminéae.*

1078. **Hólcus móllis L.** *Медова́ трава́ мягка́.* 4. Вис. 30—70 цм. В тїнистих лїсах і зарісниках, спорадично: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол. (Рог.[2]). VI—VII. *Graminéae.*

1079. **Holósteum umbellátum L.** *Ситове́ць окружкови́й.* — Ситове́ць (Ан.). ⊙ Вис. 5—20 цм. На піскуватих місцях, по горбах і полях в збіжу: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). IV—V. *Caryophyllàceae.*

1080. **Hórdeum murínum L.** *Ячмі́нь ми́сячий.* ⊙ Вис. 15—40 (60) цм. Росте звичайно при дорогах, на звалищах мурів, межи бурянами: полд. ч. Под., Херс., Катер., Тавр. (Шм.). VI—VIII. *Graminéae.*

1081. **Hórdeum satívum Jess.** (H. vulgàre L. ex p.). *Ячмі́нь сі́йний,* — Яре́ц (Вх[2]—Сян.). ⊙ Вис. 60—80 (120) цм. Єго плекають в ріжних сортах, що їх інколи уважає ся самостійними видами, як: *а*) Hórdeum dístichum L. Ячмі́нь двогра́нний (Вх[2]—Тер.), — Бичова́нец (Луж., Тур.—Вх[8]), — Гра́нка (Грін.), — Двійня́к (Вх[2]—Стра.), — Двоя́к (Вх[8]—Бат.), — Пло́щик (Вх[8]—Вач.), — Пляска́ч (Вх[8]—Гру., Стіб.), — Риба́к (Вх[4]—Корч., Вх[8]—Вуй.), — Ри́бка (Вх[8]—Підв.), — Риба́к (Вх[8]—Бат.). Сюди належить також H dístichum L. var. nudum L. pr. sp. Ячмі́нь го́лий (Рог.[1], Вх[8]—Гор.), — Га́лак (Вх[8]—Гор.), — Голо́мша (Вх[7]), що єго зерно вилузує ся з плівок. *б*) Hórdeum polýstichum Haller. Ячмі́нь многогра́нний, — Гранча́к (Довк.). Єго плекають у нас в таких відмінах: H. hexástichum L. Ячмі́нь шестигра́нний (Вх[2]—Тер.), — Шеста́к (Вх[8]—Ван.), — Шістерня́к (Вх[2]—Стра.), — Шоста́к (Вх[8]—Нег.), — Шуста́к (Вх[8]—Гру.), і H. vulgàre L. Ячмі́нь звича́йний (Вх[6]), — Четверня́к (Вх[7]), — Четвертя́к (Вх[2]—Стра.), — Яре́ць чотирогра́нний (Вх[7]). — Ячмінь цвите від кінця мая до липня відповідно до сорти. РЛ. Він має взагалї приміненє в лїкарстві. З єго насїня роблять солод (Maltum), а вивар із солоду і солодові купелї поручають ся як лїк в ослабленю тїла. Солодових цукорків уживають в кашлю. *Graminéae.*

1082. **Hórdeum secalínum Schreb.** *Ячмі́нь жи́тник.* 4. Вис. 30—60 цм. Лучає ся рідко на луках, солончаках: Под., Херс. (Тал.). VI—VII. *Graminéae.*

1083. **Hórdeum silváticum Huds.** гл. ч. 790.

1084. **Hottónia palustris L.** *Плаву́шник боло́тяний,* — Плаву́шник (Рог.[1], Ан.). 4. Вис. около 30 цм. В ровах, при берегах ставів і повільно пливучих рік, на болотах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн. (Шм., Рог.[2]), Катер., Харк. (Шм.). V—VI. *Primulàceae.*

1085. **Humulus Lupulus L.** *Хміль звича́йний* (Вх[6]), — Хмель (Рог.[1]), — Хмели́на (Вх[8]—Угр.). — Хміль (Рог.[1]). 4. Спинає ся до 8 м високо. На мокрих місцях, межи корчами, в гаях, коло плотів росте дико: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VII—VIII. Буває також плеканий у всіх частях світа для виробу пива. РЛ. Луски зрілих шишочок (стовпикових цвітостанів) мають при насадї жовтаві зеренцеваті желези, в яких находить ся хмільна мучка (Lupulínum). Єї примінюють в лїкарстві на скріпленє жолудка. Також уживають єї на оклади і на купіль від кошулї та взагалї від шкірного оприщеня у малих дїтий. — Гербата з хмелю має бути добрим середником на безсонність. *Cannabináceae.*

1086. **Hyacínthus ciliátus Cyrill.** *Гіяци́нт рісáтий.* 4. Вис. 30—40 цм. Лучає ся рідко на степах, при дорогах, також в збіжу: Под., Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). V—VI. *Liliáceae.*

1087. **Hyacínthus leucophaéus Stev.** *Гіяци́нт степови́й.* 4. Вис. 10—15 цм. На степах і по горбах: Под., Полт. (Рог[2], Шм.), Київ., Херс., Тавр., Харк. (Шм.) IV—V. *Liliáceae.*

1088. **Hyacínthus orientális L.** *Гіяци́нт схі́дний,* — Гіякінт (Вх[7]), — Ярцвіт (Вх[7]). 4. Вис. 20—40 цм. Єго плекають в ріжних красках цвітів по городах і у вазониках. Походить з Малої Азії. Плеканий в городах цвите IV—V, а у вазониках починає цвисти вже від XII. *Liliáceae.*

1089. **Hydrócharis Mórsus ránae L.** *Повіне́ць жабни́к* (Вх[6]), — Жа́бурник (Ан.). ⊙ Довж. 15—30 цм. На болотах, в стоячих водах, озерах і заливах рік: Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VIII. *Hydrocharidáceae.*

1090. **Hydrocótyle vulgáris L.** *Щитоли́стник звича́йний.* 4. Вис. 5—30 цм. На торфоватих болотах, в лїсах: Гал. (Кот.[2]). VII—VIII. *Umbellifèrae.*

1091. **Hyoscýamus álbus L.** *Нїмúця бíла* (Вх[6]). ⊙ Вис. 30—60 цм. Росте межи бурянами: Херс. (Тал.), Гал. VI—VIII. (†††). *Solanáceae.*

1092. **Hyoscýamus níger L.** *Нїмúця чóрна* (Вх[6]), — Блéкот (Рог.[1]), — Блекотá (Рог.[1], Ан., Вх[4]—Анв., Ян.[1]—Кор.), — Блекотúця (Вх[2]—Кол., Шух.—Гуц.), — Зубівнúк (Вх[8]—Лав.), — Зубнúк (Вх[8]—Либ., Угр.), — Зýбятник (Вх[8]—Либ.), — Лю́ляк (Вх[2]—Тер.), — Лю́лька (Вх[8]—Ян., Ріпн.), — Лю́льник (Вх[8]—Бут.), — Лю́льок (Рог.[1], Вх[1]—Зар.), — Нїмúця (Ян.[1], Вх[1]—Печн., Рог.[2]), — Спюх (Вх[2]—Кра.), — Спя́чка (Вх[2]—Кра.). ⊙ і ☉ Вис. 30—60 цм. Звичайна ростина межи бурянами, по ровах, городах, полях: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]) і інші области ук. земель. VI—IX. (†††) РЛ. Листки, цвитучі вершки гонів і насїнє мають широке примінене в лїкарстві і то як: Extráctum Hyoscýami, Hérba Hyosc. і Oleum Hyoscýami, що уживають ся в кашлї, скусї і нервних недугах. Селяни підкурюють сухим зїллєм зуби, коли болять, думаючи що з них черваки повипадають. Нїмиця є також гомеопатичним зелом. *Solanáceae.*

1093. **Hyóseris foétida L.** гл. ч. 178.

1094. **Hypéricum élegans Steph.** *Іванóк чепýрний*, — Свінтоя́ньске зїлля (Рог.[1]). ♃. Вис. 15—40 цм. На луках, степах, в соснових лїсах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Hypericáceae.*

1095. **Hypéricum hirsutum L.** *Іванóк мохнáтий.* ♃. Вис. 30—100 цм. В лїсах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Hypericáceae.*

1096. **Hypéricum humifusum L.** *Іванóк косáч*, — Богомáтерина коса́ (Грін.). ♃. Вис. 5—15 цм. На мокрих піскуватих місцях, в лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол. (Тал.), Черн. (Рог.[2]), Київ. VI—IX. *Hypericáceae.*

1097. **Hypéricum montánum L.** *Іванóк гірськúй*, — Бóжа Трíйця (Вх[1]—Зар.). ♃. Вис. 30—60 цм. В лїсах, зарісниках, на луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Черн. (Тал.), Вол. (Шм., Тал.), Херс., Харк. (Шм.). VI—VII. *Hypericáceae.*

1098. **Hypéricum perforátum L.** *Іванóк прозірнúк* (Вх[7]), — Бíжа крóвця (Вх[8]—Ван.), — Бóжа крíвця (Вх[2]—Стра.), — Бождéревок (Грін.—Лв.), — Деревíй (Грін.—Лв.), — Дїробóй (Вх[7]), — Зáячий крíвець (Грін.), — Зáяча

кров (Ан.), — За́яча кріве́ця (Рог.[2]), — Звіробо́й (Рог.[1], Вх[4]—Ак., Ян.[3]), — Зі́лє св. Яна (Рок.—Вол.), — Журавéць (Грін.), — Іванóк (Вх[1]—Підб.), — Іванóк (Грін.—Вх), — Коровя́к (Грін.), — Кравни́к (Рог.[1]), — Криста́льки (Ан.), — Кріве́ця (Ан.), — Кров св. Іва́на (Вх[1]—Печн.), — Молоде́цька кров (Ан.), — Прозірни́к (Вх[4]—Сам., листє] прозирає!), — Сльо́зи Ма́тери Бо́жої (Ан.), — Смі́лка (Вх[2]), — Стокрі́вця (Вх[8]—Лем.), — Святоя́нське зі́лле (Ан., Вх[1]—Бак.), — Здоро́ва трава́ (Ан.). 4. Вис. 30—100 цм. Дуже звичайне зілле на полях, степах, сухих луках, по горбах, в зарісниках, на межах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і всї инші области ук. земель. V—VIII. — Платки корони мають в собі червону живицю; розтерті межи пальцями красять їх червоно (звідси деякі назви як: кров, крівця і т. д.). — Напар із свяченого зілля пють в кашлї, коли плює ся кровю і в болї грудий (Рок.—Вол.).

Hypericáceae.

1099. **Hypéricum quadrángulum L.** *Іванóк гранча́стий.* — Крівни́к (Шух.—Гуц.), — Кровни́к (Грін.—Шух.), — Прозірни́к (Шух.—Гуц.). 4. Вис. 30—60 цм. На луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Hypericáceae.*

1100. **Hypéricum tetrápterum Fr.** *Іванóк крила́тий.* 4. Вис. 25—50 цм. На мокрих луках, по ровах, рідко: Гал. (Кот.[2]), Вол., Харк. (Шм.), Херс. (Тал.). VII—VIII. *Hypericáceae.*

1101. **Hypochoéris glábra L.** *Пи́скавець гладкий.* ⊙ Вис. 15—30 цм. На піскуватих місцях: Вол., Под. (Рог.[2]). VI—VII.

Compósitae.

1102. **Hypochoéris maculáta L.** (Achyróphorus maculátus Scop.). *Пи́скавець плями́стий.* — Петро́ва за́куска (Рог.[1]) — Туго́вка (Шейк.), — Хвоста́ч (Рог.[1]). 4. Вис. 30—125 цм. По луках, степах, лїсових полянах, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VI.

Compósitae.

1103. **Hypochoéris radicáta L.** *Пи́скавець свину́шник.* — Петро́ва за́куска (Рог.[1]), — Свину́шник (Рог.[1]), — Свиня́ча капу́ста (з нїм.). 4. Вис. 25—60 цм. На піскуватих луках і в соснових лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VIII. *Compósitae.*

1104. **Hypochoéris uniflóra Vill.** *Пи́скавець одноголо́вий*, — Пи́скавец (Вх[8]—Крас.). 4. На підгірських луках і в горах: Гал. (Вх[8]). VI—VII. *Compósitae.*

1105. **Hypópitys multiflóra Scop.** гл. ч. 1394.

1106. **Hyssópus officinális L.** *Гіссо́п звича́йний*, — Васи́льки (Ан.), — Гиссо́п (Рог.[1]), — Іва́н зі́лля (Шух.—Гуц.), Ізух (Ан.), — Исо́п (Вх[7]), — Юзе́фка (Рог.[1], Ан.), — Юзе́фки (Рог.[2]), — Юзе́фок (Вх[1]—Зар.), — Юси́пок (Рок.—Вол.). 4. Вис. 30—60 цм. Походить з полд. Европи. У нас плекають єго по цвітниках і городах, а деколи росте дико в зарісниках і бурянах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Тавр. (Шм.). VII—VIII. — Напар з сего зїля служить як лїк від кашлю (Рок.). *Labiátae.*

1107. **Ibéris amára L.** *Ібери́с гірки́й.* ⊙ Вис. 15—40 цм. Лучає ся рідко межи бурянами на неуправлених місцях: Київ. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VIII. Також плекає ся по городах. *Cruciférae.*

1108. **Ilex Aquifólium L.** *Па́дубок звича́йний*, — Па́дуб (Ан.), — Пти́чий клей (Ан.). Кущ або деревце до 4 м високе. Росте дико в серед. і полд. Европі та в Малій Азії, а у нас плекають єго декуди для прикраси. V—VI. *Aquifoliáceae.*

1109. **Impátiens Balsamina L.** гл. ч. 302.

1110. **Impátiens nóli tángere L.** *Розпо́рсник не́тик* (Вх[6]), — Недоти́ка (Грін.), — Не́руш (Вх[8]—Лем.), — Неру́ш мене́ (Ан.), — Розри́в (Ян.[3]), — Розри́в трава́ (Грін.), — Слаби́нога (Вх[6]), — Черевички Бо́жої Ма́тери (Рог.[2]). ⊙ Вис. 30—60 цм На вохких місцях, в лїсах, зарісниках, по ровах, коло потоків: Гал. (Кот.[2], у Львові дуже багато!), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). VI—VII. *Balsamináceae.*

1111. **Impátiens parviflóra DC.** *Розпо́рсник дрібноцві́тий.* ⊙ Вис. 30—60 цм. Росте межи бурянами: Київ. (Тал.). VI—VII. *Balsamináceae.*

1112. **Inula Británnica L.** *Оман луковий*, — Заболо́точник (Ан.), — Золоту́ха (Грін.—Вх), — Золоту́шник (Грін.—Вх.). 4. Вис. 25—40 цм. На мокрих луках, по полях і степах, при берегах потоків, в ровах: Гал. (Кот.[2]), Київ. (Ян.[3]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. VI—IX. *Compósitae.*

1113. **Inula Conýsa DC.** (Conýsa squarrósa L.). *Оман блóшник.* — Сýхотень (Вх[6]). ☉ Вис. 40—100 цм. На степах, по сухих місцях, в лїсах: Под., (Рог.[2], Шм.). *Compósitae.*

1114. **Inula dysentérica L.** гл. ч. 1733.

1115. **Inula ensifólia L.** *Оман мечовáтий.* 4. Вис. до 60 (80) цм. Лучає ся рідко по горбах, степах, на каменистих місцях, в лїсах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). VI—VII. *Compósitae.*

1116. **Inula Germánica L.** *Оман нїмéцький.* 4. Вис. 30—60 цм. На луках, степах, по горбах, в зарісниках: полд. ч. Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VI—VII. *Compósitae.*

1117. **Inula Helénium L.** *Оман правдúвий,* — Велúке зїлє (Вх[8]—Угр.), — Девясúл (Рог.[2]), — Девятосúл (Грін.), — Девятьсúл (Рог.[1]), — Дивосúл (Рог.[1]), — Новúй хлїб (Вх[2]—Сам.), — Обмúл (Вх[8]—Люб., Любч.), — Оман (Вх[2]—Ясн., Рог.[2]), — Солóдке зїлля (Грін.), — Старівнúк (Вх[8]—Глї.). 4. Вис. 100—150 цм. На мокрих місцях, в зарісниках, при берегах рік і озер: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VII—VIII. РЛ. Коріня (Ràdix Helènii) уживають в аптиках на лїк. — Люди копають корінь весною ще перед розвитком гону, крають на тонкі пластинки і сушать в тїни, а вивар із него пють в грудних і жолудочних недугах. — Розтерте листє прикладають до ран (Рок.) і лишаїв (Вх[2]—Ясн.), а виваром миють ся проти корости (Рог.[1]). *Compósitae.*

1118. **Inula hirta L.** *Оман шерсткúй,* — Гвоздúчка (Рог.[2]), — Горúцвіт (Ан.), — Сїдáч (Ан.), — Суховéршки (Ан.). 4. Вис. 20—50 цм. В гаях, зарісниках, по луках і степах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. V—VI. *Compósitae.*

1119. **Inula Oculus Christi L.** *Оман Христóве Око.* 4. Вис. 25—35 цм. По горбах і степах: Под. (Рог.[2], Шм.), Київ., Харк., Катер., Херс., Тавр. (Шм.). VI—VII. *Compósitae.*

1120. **Inula salícina L.** *Оман вербóлúстий,* — Волóве óчко (Грін.—Лв.). 4. Вис. 30—60 цм. В гаях, лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Черн. (Рог.[2]), Полт. (Шм.). VI—VII. *Compósitae.*

1121. **Ipomoéa Mína Voss.** (I. versícolor Benth. et Hook., Mina lobàta Llav. et Lex.). *Повúй змíнноцвíтий.* ☉ Довг. 3—6 м. Похо-

дить з Мексику. У нас плекає ся для прикраси в цвітяних городах. VII—VIII. *Convolvulácceae.*

1122. **Ipomoéa purpurea Lam.** *Повíй звичáйний,* — Крýчені паничí (Рог.[1], Ан.). ⊙ Вється до 3 і більше метрів в гору. Походить з полд. Америки, а у нас плекають його декуди в ріжних красках для оздоби. VII—IX. *Convolvulácceae.*

1123. **Iris aphýlla L.** (I. nudicaulis Lam., I. Bohémica Schmidt.). *Косúтень голобúльний,* — Півники (Рог.[1]). 4. Вис. 15—50 цм. На луках, межи корчами, в гаях, досить часто: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). IV—V, часом цвите осеню другий раз. *Iridáceae.*

1124. **Iris arenária W. K.** (I. flavíssima Bess.). *Косúтень пісковúй,* — Косúтень (Грін.). 4. Вис. 10—25 цм. Лучає ся на піскуватих місцях, на степах, могилах: Под., Херс., Полт., Харк. (Шм., Тал.), Катер. (Шм.). IV—V. *Iridáceae.*

1125. **Iris Germánica L.** *Косúтень городúний* або *нїмéцький* (Вх[6]), — Бендасúй (Вх[8]—Зак.), — Бендюгúй (Вх[8]—Стан.), — Косúтень (Вх[1]—Печн., Вх[8]—Кос.), — Косúчка (Вх[8]—Угр.), — Півники (Ан., Рок.—Вол.). 4. Вис. 30—100 цм. Росте дико в полд. і серед. Европі. У нас буває часто плеканий по городах. V—VI. РЛ. Достарчає пахучого корняка (Rhizoma Iridis), що з нього роблять порошок до зубів і до посипуваня піґулок (пілюль.). Під назвою „фіялкового кореня" дають вигладжені куски сего корняка до глоданя дїтям, коли їм виколють ся зуби. — Спорошкованого корняка уживають подекуди селяни на лїк в задержаню сечи. *Iridáceae.*

1126. **Iris graminea L.** *Косúтень траволúстий* (Вх[7]). 4. Вис. 15—30 цм. Росте на заростих горбках, по луках: полд. ч. Под. (Рог.[2], Шм.), Київ. (Шм.). V—VI. *Iridáceae.*

1127. **Iris Gueldenstaedtiána Lepechin.** *Косúтень солончаковúй.* 4. Вис. 20—80 цм. На солончакових луках і степах: полд. ч. Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Полт., Київ. (Шм.). V—VI. *Iridáceae.*

1128. **Iris humilis M. B.** *Косúтень низéнький.* 4. Било коротше від листків 10—25 цм. довгих. На луках і степах: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм., Тал.), Тавр. (Ян.[2]). V—VI. *Iridáceae.*

1129. **Iris Pseudácorus L.** *Косúтень багóнний,* — Кóсатень (Шух.—Гуц.), — Косúцї (Ан.), — Косúчка (Грін.—Вх), — Лепешняк (Рог.[1]), — Півник (Ян.[3]), — Болóтні півники (Рог.[1]), — Рогозá (Ан.), — Ужáчки (Рог.[1]).

4. Вис. 50—100 цм. По ровах, при берегах ставів і озер, над потоками, досить часто: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII.
Iridáceae.

1130. **Iris pumila L.** *Коси́тень карлова́тий*, — Степові́ пі́вники (Ян.[2]—Даг.). 4. Било звичайно зовсім не розвинене, а рідше до 12 цм високе. На каменистих місцях і степах та болотних подах: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Полт., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). V—VI. *Iridáceae.*

1131. **Iris Sibírica L.** *Коси́тень сиби́рський*, — Коса́рик (Вх[8]—Либ.), — Пі́вник (Ан.), — Борові́ пі́вники (Рог.[1]). 4. Вис. 45—90 (120) цм. На лїсових і степових мокрих луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VI. *Iridáceae.*

1132. **Isatis tinctória L.** *Сини́льник звича́йний* (Вх.[7], Желех.), — Ва́йда (Рог.[1], Ан.), — Синя́чник (Рог.[1], Ан.). ☉ Вис. 45—135 цм. На горбах і степах: нолд. ч. Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр., Катер., Харк. (Шм.), Гал. — Представляє багато видів, що ріжнять ся межи собою формою і величиною овочів (лушпаків). V—VI. — З него добувають сину краску.
Crucifĕrae.

1133. **Isóetes lacustris L.** *Молоди́льник звича́йний* (Вх[6]), — Полу́шник (Ан.). 4. Вис. до 20 цм. Росте в озерах і ставах з піскуватим дном і прозорою водою. Броснї з розроднями являють ся VII—IX. *Isoetáceae.*

1134. **Isolépis R. Br.** гл. чч. 1914—1915, 1923—1924.

1135. **Isopyrum thalictroides L.** *Невго́да ру́тичка* (Вх[7]), — Пу́калка (Ан.—Под.). 4. Вис. 20—30 цм. Росте в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2], Шм.), Київ., Херс. (Шм.). IV—V. *Ranunculáceae.*

1136. **Iva xanthifólia Nutt.** гл. ч. 689.

1137. **Jasióne montána L.** *Кома́шник гірський*, — Агали́к трава́ (Ан.—Харк.). ☉ Вис. 15—60 цм. На піскуватих місцях, в соснових лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Полт. і сусїдні области ук. земель (Шм.). VI—VIII. *Campanulácеae.*

1138. **Juglans régia L.** *Оріх воло́ський* (Вх[6], Рог.[1], Ан.), — Ворíх (Довк., Желех.), — Горíх (Рог.[1]), — Гре́цький орíх (Рог.[1]). Дерево до 25 м високе. Росте головно в полд. Европі і Малій Азії. У нас плекають його в городах і садах. V. РЛ. Зелена лушпина з овочів і листє (Fólia Ju-

glandis) містять в собі багато гарбника та гіркої істоти, а вивару із них уживає ся як середника на зігнанє глист, а також на лїк від золотухи (жовен) та в шкірних недугах.

Juglandáceae.

1139. **Juncus acutiflórus Ehrh.** (J. silvàticus Reichard.). *Сітни́к лїсови́й.* 4. Вис. 30—100 цм. На мокрих місцях і болотах: Вол., Київ., Под., Полт. (Шм.). VI—VIII. *Juncáceae.*

1140. **Juncus alpinus Vill.** *Сітни́к альпе́йський* або *гірськи́й.* 4. Вис. 10—50 цм. На мокрих місцях, при берегах потоків, в ровах, так на долах як і високо в гірських околицях: Вол., Черн. (Рог.[2], Шм.), Полт., Харк. (Шм.). VI—VIII.

Juncáceae.

1141. **Juncus atrátus Krocker.** *Сітни́к чо́рний.* — Сітни́к (Вх[1]—Верс., Вх[8]—Угр.). 4. Вис. 30—120 цм. На болотах і по мокляках, часто: Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Тавр. (Ян.[2]) і сусїдні области ук. земель, також Гал. VII—VIII.

Juncáceae.

1142. **Juncus bufónius L.** *Сітни́к ропу́шник.* ⊙ Вис. 5—30 цм. По мокрих луках, пасовисках, при берегах потоків: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. VI—IX. *Juncáceae.*

1143. **Juncus capitátus Weigel.** *Сітни́к голова́тий.* ⊙ Вис. 5—10 цм. На мокрих піскуватих місцях, на луках по обох берегах Днїпра межи Київом а Кременчуком, також Вол. (Рог.[2]), Черн., Полт., Херс., Харк. (Тал.). VI—VIII. *Juncáceae.*

1144. **Juncus compréssus Jacq.** (J. bulbósus L.). *Сітни́к зда́влений.* 4. Вис. 15—40 цм. На мокрих луках, пасовисках, по краях солончаків: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і сусїдні области ук. земель. VI—VIII.

Juncáceae.

1145. **Juncus conglomerátus L.** (J. Leèrsii Marsson.). *Сітни́к купча́стий,* — Ли́джа (Грін.—Вх), — Ositnя́g (Вх[7], Вх[1]—Ук.), — Ositnя́k (Грін.—Вх), — Ситни́к (Вх[7]), — Сітни́к (Вх[8]—Угр. загальна назва на Juncus). 4. Вис. 30—75 цм. На мокрих піскуватих місцях звичайна ростина: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Гал. (Вх[7]). VI—VII.

Juncáceae.

1146. **Juncus effusus L.** *Сітни́к ви́тічок,* — Ситни́к ви́тічка (Вх[6]), — Золотопе́ра (Шух.—Гуц.), — Осетни́к (Шух.—Гуц.), — Ositnя́g (Грін.), — Ositnяжо́k (Грін.), — Осітня́г (Грін.), — Си́льник (Шух.—Гуц.). 4. Вис.

30—75 цм. На мокляках, мокрих луках: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Гал. VI—VIII. *Juncáceae.*

1147. **Juncus filifórmis L.** *Сітни́к нитча́стий* (Вх[6]). 4. Вис. 15—30 цм. На болотах, мокрих луках: Київ., Черн., Харк. (Шм.). VI—VIII. *Juncáceae.*

1148. **Juncus Gerárdi Loisel.** *Сітни́к солончаковий.* 4. Вис. 10—30 цм. На солончаках, солончакових степах: Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Под., Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VI—VIII. *Juncáceae.*

1149. **Juncus glaucus Ehrh.** *Сітни́к си́зий* 4. Вис. 30—60 цм. При берегах потоків, на мокрих луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Черн. (Рог.[2]), Харк., Херс. (Шм.). VI—VIII. *Juncáceae.*

1150. **Juncus lamprocárpus Ehrh.** (J. articulàtus L.). *Сітни́к члени́стий.* 4. Вис. 10—60 цм. На мокрих місцях, по ровах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і сусідні области ук. земель. VII—IX. *Juncáceae.*

1151. **Juncus marítimus Lam.** *Сітни́к примо́рський.* 4. Вис. 50—120 цм. На морському березі в Тавр. і в Херс. при горлі Дністра (Шм.). VII—IX. *Juncáceae.*

1152. **Juncus squarrósus L.** *Сітни́к твердий.* 4. Вис. 10—35 цм. На мокрих піскуватих місцях і торфовищах: Под., Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.), Катер. (Шм.). VI—VIII. *Juncáceae.*

1153. **Juncus tenagéa Ehrh.** *Сітни́к баю́рний.* ⊙ Вис. 3—30 цм. На мокрих піскувато-глинистих болотах і в баюрах: Под., Київ., Полт. (Шм.), Катер. (Тал.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VI—VIII. *Juncáceae.*

1154. **Juncus ténuis Willd.** *Сітни́к тоне́нький.* 4. Вис. 15—30 цм. Росте подекуди досить густо по луках: Вол. (Шм.), Тавр. (Шм). VI—VII. *Juncáceae.*

1155. **Juncus trífidus L.** *Сітни́к триді́льний,* — Дротя́нка (Грін.—Лв.), — Шовкі́вка (Вх[8]—Жаб.). 4. Вис. 8—25 цм. В Карпатах на Чорногорі (Шпиця) в країні жерепу росте дуже часто. VII—VIII. *Juncáceae.*

1156. **Juníperus communis L.** *Яловéць звича́йний* (Вх[6]), — Ялове́ц (Вх[8]—Волс.), — Же́реп (Вх[8]—Мику.), — Можеве́льник (Рог.[1], Ян.[3]), — Фіома́к (Вх[8]—Угр.), — Ялине́ць (Вх[8]—Волс.), — Яленéць (Вх[8]—Угр.), — Яліве́ць (Грін.), — Яловéць (Вх[6], Рог.[1], Ян.[3]). Кущ або дерево до 11 м високе, звичайно від самої землі розгалужене. Росте зрідка в сухих і прорубаних соснових лїсах і зарісниках: Гал. (на Підгірю, Кот.[2]), Київ. (Шм.), Вол., Черн. (Рог.[2], Шм.),

Харк. (Шм.). — В висших горах пр. в Карпатах межи жерепом росте відміна ялівцю Juníperus communis var. nàna Loudon (Juniperus nana Willd., J. montàna hort.). Яловéць карловáтий (Вх⁷), — Яловéць приземкувáтий (Вх⁶), — Кедрéве зїльи (Шух.—Гуц.), — Женéп (Вх⁸—Жаб.), — Женéпин (Вх⁸—Жаб., Ево., Шух.—Гуц.), Женéпир (Вх⁸—Жаб.). IV—V. РЛ. Ягоди ялівцю (Fructus Juníperi) містять в собі олієць, віск і ялівцевий цукор, ізза чого мають приміненє в лїкарстві. Ужиті відповідно побуджують до потів та улекшують травленє. Приладжений з тих ягід олієць, спірт і ялівцева вода служать до внїшного натираня в болї голови, гістцю і т. п. — Настоянку (горівка з ягодами) пють в кашлю. *Coniférae.*

1157. **Juníperus Sabína L.** *Яловéць козáцький*, — Артúш (Грін.), — Місячник (Ан.), — Яловéць (Ан.). Корч або деревце до 3 м високе. Росте в осередній і полд. Европі, також високо в горах на Кримі і над Донцем. Впрочім буває плеканий по городах. IV—V. (†††) РЛ. Належить до дуже сильних отруй і то головно олієць (Oleum Sabínae aethereum) витиснений з листків і молодих галузок, що в аптиках є звісні під назвою Herba et Summitàtes Sabinae і мають приміненє в медицинї. *Coniférae.*

1158. **Jurínea cyanoídes Rchb.** (J. Pollíchii Koch.). *Бíлочка блавáтна*, — Білúця (Грін.), — Бíлка (Рог.[1]), — Бíлочка (Грін.), — Наголóватки (Рог.[1]), — Поріз травá (Ан.). ♃. Вис. 25—50 цм. На степах, піскуватих місцях, в зарісниках: Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. V—IX. *Compósitae.*

1159. **Jurínea linearifólia DC.** *Бíлочка лúнійнолúста.* ♃. Вис. 20—40 цм. На степах і каменистих місцях: Под., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VII—VIII. *Compósitae.*

1160. **Jurínea móllis Rchb.** *Бíлочка мягкá.* ♃. Вис. 25—70 цм. На горбах, степах і могилах: Вол., Под., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2]), Катер., Херс., Тавр. (Шм.), Гал. V—VIII. *Compósitae.*

1161. **Jurínea polyclónos DC.** *Бíлочка головáта.* ♃. Вис. 30—50 цм. На горбках і піскуватих місцях: Харк., Катер. (Тал.), Тавр. (Тал., Шм.). VI—VII. *Compósitae.*

1162. **Jurínea stoechadifólia DC.** *Бíлочка вузколúста.* ♃. Вис. 20—40 цм. На степах і каменистих місцях: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр. (Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

1163. **Knautia arvénsis Coult.** (Scabiósa arvénsis L.). *Байдра́чка полева́* (Вх⁷), — Батошки́й (Грін.—Лв.), — Більмачо́к (Грін.—Лв.), — Вдовушки́й (Рог.¹), — Жовтїльник (Вх¹—Печн.), — Жовтїльниця (Вх¹—Печн), —Жовтяни́ця (Грін., Вх), — Ку́палка (Ан.), — Наголо́ваток (Ан.), — Огірча́к (Ан.), — Повняки́й (Ан.), — Постілки́й (Шух.—Гуц.), — Свербіжниця (Ан.), — Си́нявка (Рог.¹, Ан.), — Христо́ва па́личка (Ан.), — Чо́ртова борода́ (Рок.—Вол.). 4. Вис. 30—80 цм. На полях, межах, степах і в зарісниках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Черн., Київ., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. V—VIII. *Dipsáceae.*

1164. **Kóchia arenária Roth.** *Міте́льник піскови́й.* ⊙ Вис. 15—70 цм. На піскуватих місцях: Вол., Київ., Черн., Полт. (Шм., Рог.²), Харк., Катер., Херс., Тавр. (Шм.). VII—IX. *Chenopodiáceae.*

1165. **Kóchia hirsuta Nolte.** (Echinópsilon hirsutus Moq. Tand.). *Міте́льник мохна́тий.* ⊙ Вис. 15—40 цм. На солончаках, часом по горбках: полд. ч. Под., Полт. (Рог.²), Херс. коло Одесси (Шм.), Тавр. (Ян.²). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

1166. **Kóchia hyssopifólia Schrad.** (Echinópsilon hyssopifólius Moq. Tand.). *Міте́льник гіссополи́стий.* ⊙ Вис. 20—50 цм. На солончаках і на морському березї: Херс., Тавр., Харк. (Тал., Шм.). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

1167. **Kóchia prostráta Schrad.** *Міте́льник розпросте́ртий.* 4, з грубим здеревілим корняком. Довж. 30—50 цм На горбах і степах і то на піскувато-вапняковім ґрунтї: Под., Полт. (Шм., Рог.²), Херс., Харк., Катер. (Шм.), Тавр. (Шм.. Ян.²). VII—IX. *Chenopodiácae.*

1168. **Kóchia scopária Schrad.** *Міте́льник звича́йний.* — Ві́ниччє (Вх²—Кол., Чорт., Ян.¹), — Міте́льник (Довк., Вх²—Тер.), — Мітла́ (Вх²—Чорт.), — Мітли́ця (Вх²—Чорт.), — Мітли́чина (Вх²—Чорт.), — Не́хворощ (Рог.²), — Нехворо́ща (Ан.). ⊙ Вис. 30—150 цм. Сїють по городах на мітли (Ян.¹) або ві́ники (Вх²). Буває також здичілий межи бурянами по городах, часом при дорогах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.², Шм.), Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.¹), Гал. (Вх²). VII—IX. *Chenopodiáceae.*

1169. **Kóchia sedoides Schrad.** (Echinópsilon sedoídes Moq. Tand.). *Міте́льник очиткови́й.* ⊙ Вис. 20—50 цм. На солончаках

і межи бурянами: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VII—IX. *Chenopodiáceae.*

1170. **Koelèria cristáta Pers.** *Чехрá гребеняста* (Вх[6]), — Пісковúй пирíй (Ан.), — Кипéць (Ян.[3]), — Тонконíг (Ан.). 4. Вис. 30—70 цм. На степах і піскуватих луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]). Творить багато відмін. V—VI. *Graminéae.*

1171. **Koelèria glauca DC.** *Чехрá сúва.* 4. Вис. 30—70 цм. На піскуватих полях: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Гал. VI—VII. *Graminéae.*

1172. **Laburnum vulgáre Griseb.** гл. ч. 711.

1173. **Lactuca muralis Less.** *Салáта постíнна.* 4. Вис. 30—100 цм. В тінистих лісах і по ровах, також на старих мурах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.) і сусідні области ук. земель. VI—VII. *Compósitae.*

1174. **Lactuca quercína L.** *Салáта дуболúста.* ☉ Вис. до 100 цм. В гаях і зарісниках: Под. (Рог.[2], Шм.), Полт., Херс., Харк. (Шм., Тал.), Катер., Київ. (Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

1175. **Lactuca sagittáta W. K.** (L. altíssima MB.). *Салáта стрілолúста.* ☉ Вис. 100—150 цм. В гаях і зарісниках на високо положених місцях: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., (Шм.). VI—VII. *Compósitae.*

1176. **Lactuca saligna L.** *Салáта солончакóва.* ☉ Вис. 30—60 цм. На каменистих місцях і по солончаках: Под., Київ., Херс., Катер. (Шм., Тал.), Харк. (Тал.), Тавр. (Ян.[1]). VII—VIII. *Compósitae.*

1177. **Lactuca satíva L.** *Салáта сíйна* (Вх.[6]), — Шалáта (Вх[8]—Замч.). ☉ Вис. 60—100 цм. Плекає ся по городах, а деколи росте дико межи бурянами: Київ., Полт., Вол. (Рог.[2]), Гал. VII—VIII. *Compósitae.*

1178. **Lactuca Scariola L.** *Салáта дúка* (Вх[7]), — Какúш (Ян.[1]—Вов.), — Кукíль (Ян.[1]—Мих.), — Латýк дúкий (Вх[4]—Ак.), — Молочáй (Вх[4]—Анв.), — Молóчка (Рог.[1]), — Молочкó (Рог.[1]). ☉ Вис. 60—125 цм. На полях, при дорогах, коло хат, в ровах коло плотів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. VI—IX. (†). *Compósitae.*

1179. **Lactuca tatárica C. A. Mey.** гл. ч. 1398.

1180. **Lactuca viminea Presl.** *Салáта прутикóва.* ☉ Вис. 30—60 цм. На каменистих місцях: Под., Катер. (Тал.). VII—VIII. *Compósitae.*

1181. **Lactuca virósa L.** *Салáта отрýйна.* ☉ Вис. 60—150 цм. На каменистих місцях, в зарісниках: Под. (Рог.[2]), Київ., Харк. (Шм.). VII—VIII. (††) РЛ. Молочний сок (апт. Lactucarium) є дуже острий, опаморочуючо вонючий і їдкий, гіркого смаку. Витяг з нього уживає ся замісць опою (Opium). — В гомеопатії уживають також сего зілля на лїк в ріжних недомаганях. *Compósitae.*

1182. **Lagenária vulgáris Ser.** *Тúква бутúлочна* (Рог.[1]), — Тарак ýцька (Вх[8]—Херс.), — Тúква (Вх[8]—Херс.). ☉ Походить з полд. Азії і півн. Африки, а плекають єї головно в полд. Україні для овочів, що мають вигляд фляшок, збанків, валків, довгих нераз на 18 дм. По висушеню уживають їх на посуди звані „тиквами". VI—VII. *Cucurbitáceae.*

1183. **Lámium álbum L.** *Медýнка бíла* (Вх[5]), — Білá кропивá (Рог.[1], Ан, Ян.[3]), — Глухá жєлúва (Вх[8]—Сив.), — Глухá копрúва (Вх[8]—Угр.), — Глухá кропивá (Вх[7]), — Глушúця (Вх[6], Вх[2]-Бис., Дро.), — Глýшник (Вх[2]—Кра.), — Медýлька (Вх[2]—Сам.), — Медýниця (Вх[6], Вх[2]—Кол.), — Медýнка (Вх[2]—Біл.), — Медýшка (Вх[2]—Сам.), — Мертвá кропивá (Рог.[2]), — Мідянкú (Вх[8]—Угр.). 4. Вис. 20—60 цм. Межи бурянами, при дорогах і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. IV—VII. *Labiátae.*

1184. **Lámium amplexicaule L.** *Медýнка билогóртна* (Вх[7]), — Кінська мя́та (Рог.[1]), — Сосýлька (Ук). ☉ Вис. 10—20 цм. По полях в збіжу, по городах і на степах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і сусїдні области ук. земель. IV—X. *Labiátae.*

1185. **Lámium Galeóbdolon Crantz.** (Galeóbdolon luteum Huds.). *Губáня жóвта* (Вх[7]), — Звєрúй (Шух.—Гуц.). 4. Вис. 15—50 цм. На мокрих місцях, в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). IV—VI. *Labiátae.*

1186. **Lámium maculátum L.** *Медýнка плямúста* (Вх[7]), — Глушúця (Грін.—Вх), — Глухá кропивá (Рог.[1], Ян.[3]), — Дúке кадúло (Грін.), — Окладник (Ан.). 4. Вис. 30—60 цм. В гаях, зарісниках, по ровах на мокрих місцях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. IV—VIII. *Labiátae.*

1187. **Lámium Orvala L.** *Медýнка великоцвíта.* 4. Вис. 30—60 цм. На лїсових луках і в зарiсниках: Под. (Рог.[2], Шм.), Вол. (Шм.). V—VI. *Labiátae.*

1188. **Lámium purpureum L.** *Медýнка багрова́* (Вх[7]), — Дївка (Вх[1]—Печн.), — Дрiмлю́х (Шух.—Гуц.), — Медýнка (Вх[1]—Печн.). — Ша́ндра (Ан.). ⊙ Вис. 10—20 цм. По полях, городах, коло плотів межи бурянами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. IV—IX. — У виварі з зїлля купають дитину проти нiчниць (Visiones, Щух.—Гуц.). *Labiátae.*

1189. **Lámpsana communis L.** *Молостýха звича́йна* (Вх[6]), — Берескви́ця (Вх[6]). ⊙ Вис. 20—100 цм. Межи бурянами в тїнистих місцях, в лїсах, зарiсниках, часом по полях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—VIII. *Compósitae.*

1190. **Láppa májor Gaertn.** (L. officinális All., Arctium majus Schk., A. Lappa L.). *Лопýх бíльший* (Вх[6]), — Гiркий вопýх (Грiн.—Вх—Лем.), — Дїдовни́к (Рог.[2]), — Лепýх (Вх[1]—Хол., Вх[2]—Тер.), — Липýх (Ан.), — Лопýх (Рог.[2] Вх[1]—Зар.), — Лопýшник (Грiн.), — Опýша (Грiн.—Вх—Лем.), — Репяхи́й (Ан.), — Рипя́к (Грiн.—Лв.), — Рiпе́йник (Грiн.), — Рiпля́х (Вх[1]—Зар.). ⊙ Вис. 100—200 цм. Росте як бурян коло хат, доріг, в лїсах і зарiсниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. — РЛ. Корiнь (Radix Bardanae), слизистий і гiркожи́вичний має примiн в лїкарстві. — Свiжі листки прикладають на рани і на бiль голови. Вивар з коріня пють в шкiрнiй висипцї та миють ним голову, щоби волосє не випадало (Рок.—Вол.). Також полочуть ним ясна в шкорбутї (Вх[2]—Тер.). *Compósitae.*

1191. **Láppa minor DC.** (Arctium mínus Schk.). *Лопýх ме́ньший,* — Гiркий лопýх (Вх[8]—Угр.), — Гiркий опýх (Вх[8]—Лем.), — Гiрке́ опуша́ (Вх[8]—Лем.), — Репiй (Вх[8]—Зам., Добм.), — Лопýх (Ян.[3]). ⊙ Вис. 60—120 цм. Коло доріг, в ровах, над берегами рік: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Полт., Київ. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VIII. *Compósitae.*

1192. **Láppa nemorósa Koern.** (Arctium nemorósum Lej.). *Лопýх гаєвий.* ⊙ Вис. 100—275 цм. На мокрих місцях в тїнистих лїсах і в заростях яругах: Вол., Под. (Шм., Тал.), Херс. Катер. (Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

1193. **Láppa tomentósa Lam.** (Arctium tomentósum Schk.). *Лопу́х косма́тий*, — Дїдовни́к (Рог.[2]), — Лопу́х (Рог.[2]), — Ріпля́х (Вх[1]—Зар., „ріплях рідний брат лопуха“). ☉ Вис. 60—125 цм. Коло хат, плотів, при дорогах, по ровах, при берегах: Гал. (Кот.[2]), Тавр. (Ян.[1]) і инші области ук. земель (Рог.[2], Шм.). VI—VIII. *Compósitae.*

1194. **Lappágo racemósa Willd.** гл. ч. 2167.

1195. **Láppula defléxa Garcke.** гл. ч. 776.

1196. **Láppula Myosótis Moench.** гл. ч. 778.

1197. **Lárix decídua Mill.** (L. Europaèa DC.). *Модри́на звича́йна* (Вх[6]), — Лендéрево (Шух.—Гуц.), — Модрéнь (Вх[8]—Рост.), — Модри́на (Вх[2], Вх[8]—Пер., Угр.), — Мóдриш (Вх[8]—Лях.), — Мудренéц (Вх[8]—Угр.), — Мýдрень (Вх[2]—Ясл., Вх[8]), — Мýдрик (Вх[8]—Лях., Вх[2]—Колд.), — Мудри́на (Шух.—Гуц.), — Мýдрінь (Вх[8]—Лем.), — Чвірк (Вх[8]—Лем.), — Червéний смéрек (Вх[8]—Лем., Угр.), — Чубáтник (Вх[2]—Кра.), — Шквирк (Вх[8]—Лем.), — Шквір (Вх[8]—Лем.), — Шквірок (Вх[8]—Рост., Лем.), — Яремúш (Вх[8]—Пер.). Дерево, до 32 м високе. У нас досить рідке. Єго садять ту і там в парках, а подекуди і в лїсах: Гал. (Вх[7], Кот.[2]). Одиноке у нас шпильчасте дерево, що ронить листки на зиму. Цвите в IV рівночасно з розвиваючими ся шпильками. РЛ. Достарчає т. зв. венецької терпентини (Terebíntina venèta). *Coniférae.*

1198. **Laserpítium latifólium L.** *Горéчавка широколи́ста*, — Верходýб (Грін.—Лв.), — Горéчавка бíла (Шм.), — Дубилúст (Вх[4]—Біл.), — Стародýб (Вх[4]—Ак., Рог.[1], Ан.), — Волошнéва травá (Ан.), — Лиходїйна травá (Ан.). ♃. Вис. 80—150 цм. В лїсах, гаях, зарiсниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.). VII—VIII. Корінє вимочене в горівцї або виварене пють в недомаганях жолудка (Рок.). *Umbelliférae.*

1199. **Laserpítium Prutènicum L.** *Горéчавка мохнáта*, — Дúка мóрква (Ан.). ☉ Вис. 40—100 цм. По луках, в зарiсниках, гаях і лїсах, часто: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VII—VIII. *Umbelliférae.*

1200. **Lathraéa Squamária L.** *Лусковéць юрни́к* (Вх[7]), — Бугáйник (Вх[8]—Стр.), — Мáслянка (Рог.[1]), — Петрів хрест (Рог.[1], Ян.[3], Ан.), — Шпарáговий ряст (Ан.), — Юрни́к (Вх[4]—Наг.), — Юрики (Шух.—Гуц.). ♃. Вис. 15—30 цм. В тїнистих лїсах. Галапасує переважно на лiщинї:

Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). III—V. Гони сховані в землї. *Orobancháceae.*

1201. **Láthyrus hirsutus L.** *Горо́шок мохна́тий*, — Горо́шок (Вх[1]—Печн.). ⊙ Вис. 30—100 цм. На сухих піскуватих полях, в збіжу: Под. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). VI—VII. *Papilionáceae.*

1202. **Láthyrus incurvus Roth.** *Горо́шок зігнений*. 4. Вис. 40—60 цм. На луках: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.). VI—VII. По висушеню чорнїє. *Papilionáceae.*

1203. **Láthyrus luteus Gren.** (Orobus luteus L.). *Горо́шок жо́втий*. 4. Вис. 30—60 цм. В лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Шм.). VI—VII. *Papilionáceae.*

1204. **Láthyrus niger Bernh.** (Orobus níger L.). *Горо́шок чо́рний*. — Уклáдник (Ан., Рог.[2]), — Цар зїлля (Грін.), — Чо́рне зїллє (Рог.[2]), — Зазу́лині чо́рні черевúчки (Вх[4]—Ак.), — Чо́рна травá (Ан.). 4. Вис. 30—90 цм. В зарiсниках, гаях і лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк., Херс. (Шм.). VI—VII. По висушеню чорнїє. *Papilionáceae.*

1205. **Láthyrus Nissólia L.** *Горо́шок траволи́стий*. ⊙ Вис. 20—40 цм. На полях, по горбках: Херс., Катер. (Тал.). V—VI. *Papilionáceae.*

1206. **Láthyrus odorátus L.** *Горо́шок пахýчий*. ⊙ Вис. 50—150 (200) цм. Росте дико в полд. Італії, а у нас плекають єго по городах. VI—VII—IX. *Papilionáceae.*

1207. **Láthyrus palléscens MB.** (L. canéscens Gr. Godr.). *Горо́шок сива́вий*. 4. Вис. 20—40 цм. На луках і в зарiсниках: Под., Херс., Київ., Полт., Харк. (Шм.). V—VI. *Papilionáceae.*

1208. **Láthyrus paluster L.** *Горо́шок боло́тяний*. 4. Вис. 30—100 цм. На мокрих луках і в болотистих зарiсниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Шм., Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.). V—VIII. *Papilionáceae.*

1209. **Láthyrus Pannónicus Garcke** (Orobus albus L. fil.). *Горо́шок уго́рський*, — Чисте́ць (Грін.). 4. Вис. 25—50 цм. В корчах, гаях, на луках і по полях в збіжу: Под., Київ., Полт., Херс., Катер., Харк. (Шм), Тавр. (Шм., Ян.[2]), Гал. IV—V. *Papilionáceae.*

1210. **Láthyrus pisifórmis L.** *Горо́шок гороховáтий*. 4. Вис. 50—75 цм. В зарiсниках і гаях, рiдко: Под., Вол., Полт., Херс., Харк. (Шм.), Гал. VI—VII. *Papilionáceae.*

1211. **Láthyrus praténsis L.** *Горо́шок луковúй*, — Горо́шок журавли́ний (Ан.), — Журавли́ні стрючки (Ан.), —

Жо́вта чи́на (Ян.[3]). 4. Довж. 30—100 цм. На луках, межах і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—IX.

Papilionáceae.

1212. **Láthyrus sativus L.** *Горо́шок сі́йний.* ⊙ Вис. 50—90 цм. Єго засівають на пашу, однак росте також дико в збіжу і на степах: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк., Тавр. (Шм.), Гал. VI—VII.

Papilionáceae.

1213. **Láthyrus silvéster L.** *Горо́шок лі́сови́й,* — Журавли́ний горо́шок (Рог.[1]), — Люби́ мене́ не поки́нь (Рог.[1]), — Мармо́рник (Грін.—Лв.), — Укла́дник (Рог.[1]). 4. Вис. 100—300 цм. В гаях, лісах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—IX.

Papilionáceae.

1214. **Láthyrus tuberósus L.** *Горо́шок бульви́стий.* — Горо́шок (Ян.[1]—Вов.), — Ла́сковиця (Ан.), — Кра́сний горо́шок (Рог.[1], Ан.), — Черевички (Ян.[1]—Гав.), — Розо́ва чи́на (Рог.[1], Ан.). 4. Вис. 30—100 цм. На полях в збіжу, на степах і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под. Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VI—VII.

Papilionáceae.

1215. **Láthyrus variegátus Gren. et Godr.** *Горо́шок сорока́тий.* 4. Вис. до 30 цм. В лісах і зарісниках, на степах: Херс., Харк. (Тал.). VI—VII.

Papilionáceae.

1216. **Láthyrus vérnus Bernh.** (Orobus vérnus L.). *Горо́шок весня́ний* (Вх[7]), — Веснянки́ (Ан.), — Гороби́ний горо́шок (Ан.), — Ди́кий горо́шок (Ан.), — Зозу́лині черевички (Ан.), — За́ячий горо́х (Вх[7]), — За́ячий горо́шок (Вх[2]—Жов.), — Пі́вники (Рог.[1], Ан.), — Ра́нник (Ан.), — Серде́шна трава́ (Рог.[1], Ян.[3]), — Тро́пник (Грін.), — Черевички (Рог.[1]), — Чи́стик (Ан.). 4. Вис. 20—50 цм. Звичайна ростина в лісах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і сусідні области ук. земель. IV—V.

Papilionáceae.

1217. **Laurus nóbilis L** *Лавр бі́бковець* (Вх[6], Желех.), — Бобкове́ць (Желех), — Лаври́на (Желех.), — Лявр (Грін.). Деревце до 6 м високе. Росте в Малій Азії і в Европі над Середземним морем. Впрочім плекають його в досить просторих посудах для прикраси в огородах і помешканях. IV—V. РЛ. Ягоди (Fructus Lauri) мають примінене в лі-

карстві. Засушені листки і ягоди продають в торговлї під назвою бобкового листя і бібків. *Lauráceae.*

1218. **Lavándula officinális Chaix.** (L. spica var. L.). *Левя́дь звича́йна* (Вх⁷), — Лава́нда (Ан.). Підкущ галузистий, 30—80 цм високий. Росте дико в полд. Європі, а у нас плекається подекуди в городах. VII—VIII. РЛ. З сильно пахучих цвітів (Flóres Lavàndulae) добувають спірт і етеричний олїєць, що мають одвітне примінення в лїкарстві. *Labiátae.*

1219. **Lavátera thuringiáca L.** *Слезїнь звича́йний,* — Польова́ ро́жа (Грін.), — Соба́ча ро́жа (Вх⁴—Ак., Рог.¹, Ан., Ян.³), — Слезїнь (Вх⁸—Кро.), — Хлезїнь (Вх⁸—Кро.). ♃. Вис. 60—150 цм. На луках, горбах, в зарісниках, коло хат, в садах і городах. Також плекають єї для прикраси: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²). VI—IX. *Malváceae.*

1220. **Lavátera triméstris L.** *Слезїнь лїтний.* ☉ Вис. 60—120 цм. Росте дико в полд. Європі, а у нас плекають єго в городах і садах, де також дичіє: Вол., Полт. (Шм., Тал.). VII—IX. *Malváceae.*

1221. **Lédum palustre L.** *Бредуле́ць бага́ник* (Вх⁶), — Багно́ (Рог.¹, Вх²), — Бага́ник (Вх², Вх⁸—Стр.), — Бага́нник (Вх²—Стр.), — Багню́к (Ан.), — Багу́н (Рог.¹), — Бердуле́ць (Грін.—Вх), — Блощи́нник (Грін.—Лв.), — Блощи́чник (Вх⁸—Люб.), — Боло́тник (Ан.), — Бредуле́ць (Вх⁸—Крас.), — Брезуле́ць (Вх⁸—Крас.), — Головоло́м (Ан.), — Ди́кий розма́йрин (Вх²—Зол.), — Мага́ник (Вх¹—Печн.) Кущ, 50—125 цм високий. На торфовищах в соснових лїсах: Гал. (Вх⁷), Вол., Київ., Черн. (Рог.², Шм.), Харк. (Тал.). V—VI. (††) Має сильний одурюючий запах і длятого уживають його як середника до прогнаня блощиць, молїв і миший. В тій цїли сушать зело з листками та стирають на порошок Напар з зїлля пють в дуже сильнім кашлю і скусї (коклюші). (Рок.). *Ericáceae.*

1222. **Leérsia orysoides Sw.** (Oryza clandestína (Weber) A. Br.). *Ди́кий риж.* ♃. Вис. 50—150 цм. Росте в ровах і при багнистих берегах, часто помежи очеретом в товаристві инших трав: Гал. (Кот.²), Вол., Под., Київ., Полт. (Шм., Рог.²) і сусїдні области ук. земель. VII—VIII. *Graminéae.*

1223. **Lémna arrhíza L.** (Wólffia arrhíza Wimmer.). *Ряска безкорі́нна*, — Луска́ во́дяна (Вх⁴—Дро.). ♃. В ставах: Гал. (Вх⁴), Под., Вол., Київ. (Шм.), Полт. (Тал.). *Lemnáceae.*

1224. **Lémna gíbba L.** (Telmatophàce gíbba Schleiden.). *Ря́ска горба́та*, — Ка́чаний жир (Вх⁸—Зак.). ♃. В ровах, на болотах в стоячій водї: Гал. (Кот².), Київ. (Рог.²) і инші области ук. земель. IV—V. *Lemnáceae.*

1225. **Lémna mínor L.** *Ря́ска ме́нша* (Вх⁷), — Ріска (Вх¹—Зар., загальна назва), — Ря́ска (Рог.¹). ♃. В стоячих водах по ровах, болотах і ставах дуже звичайна ростина: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. IV—V. *Lemnáceae.*

1226. **Lémna polyrrhíza L.** (Spirodéla polyrrhíza Schleiden.). *Ря́ска корінна́ста* (Вх⁶), — Ка́чаний жир (Вх⁸—Зак., загальна назва). ♃. В ставах, озерах і взагалї в стоячих водах: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ. (Рог.²) і инші области ук. земель. IV—V. *Lemnáceae.*

1227. **Lémna trisulca L.** *Ряска триборо́зна*, — Ря́ска (Рог.¹). ♃. Дуже звичайна ростина в ставах, відтак в повільно пливучих водах: Гал. (Кот.²), також в заливах Днїпра, Тетерева, Буга, Днїстра і їх допливів. IV—V. *Lemnáceae.*

1228. **Lens esculénta Moench.** (Ervum Lens L.). *Сочеви́ця звича́йна* (Вх⁶), — Ле́нта (Вх⁸—Кол., Вх²—Бiл.), — Ле́нча (Вх²—Кол.), — Сачови́ця (Грін.), — Сешеви́цє (Вх⁸—Кру.), — Сікови́цє (Вх⁸—Прс.), — Сікови́ця (Вх⁸—Бут.), — Січови́цє (Вх⁸—Прс.), — Сосови́ця (Вх⁸—Добр.), — Сочеви́ця (Вх²—Льв., Ян.¹—Гав.), — Сошови́ця (Вх⁸—Добр.), — Чечеви́ця (Рог.¹), — Шовкови́ця (Вх⁸—Любч.), — Шоцеви́ця (Грін.). ⊙ Вис. 15—30 цм. Єї засївають на полях, а рідше лучає ся вона в збіжу. VI—VII. *Papilionáceae.*

1229. **Leóntice altáica Pall.** *Лео́нтиця алта́йська*. ♃. Вис. 15—25 цм. Росте на степах, в зарісниках, межи бурянами: приморська пасмуга Херс. від Одесси до Миколаїва, відтак коло Кривого Рога (Шм., Тал.). III—IV. *Berberidáceae.*

1230. **Leóntodon ásper Reichb. var. biscutellifólius DC. (sp.).** *Хрещатик шерсткий*. ♃. Вис. 20—40 цм. На горбах і по каменистих місцях: Под., Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Тал.). VI—VII. *Compósitae.*

1231. **Leóntodon autumnális L.** *Хрещáтик осíнний.* 4. Вис. 15—60 цм. По луках, полях і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. VII—VIII. *Compósitae.*

1232. **Leóntodon hástilis L., var. glabrátus Koch.** *Хрещáтик гладкий.* 4. Вис. 15—30 цм. По луках, в лїсах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VI—VIII. *Compósitae.*

1233. **Leonurus Cardiáca L.** *Хвáстиця звичáйна,* — Глухá кропивá (Рог.[1]), — Псячка (Вх[2]—Сам.), — Сíндра (Ан.), — Собáча кропúва (Рог.[1]). 4. Вис. 40—150 цм. Бурян при дорогах, на краях лїсів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—IX. Сїрава відміна хвастицї (var. glaucéscens Bunge, sp.) росте на степах, часом у вохких огородах в Херс., полд. ч. Под. (Шм.), Тавр. (Ян.[1]). *Labiátae.*

1234. **Leonurus Marrubiástrum L.** (Chaiturus Marrubiàstrum Rchb.). *Хвáстиця котяча.* ☉ Вис. 30—60 цм. На мокрих місцях, при берегах і в зарісниках: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]), Гал. VI—VII. *Labiátae.*

1235. **Lepídium campéstre R. Br.** *Хрíниця полевá.* ☉ Вис. 20—30 цм. На полях і горбках, рідко: Київ., Вол., Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.), Катер. (Тал.). V—VI. *Cruciférae.*

1236. **Lepídium crassifólium W. K.** *Хрíниця груболúста.* 4. Вис. 15—30 цм. Лучає ся на солончаковатих місцях: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Тавр. (Ян.[2]). V—VI. *Cruciférae.*

1237. **Lepídium Drába L.** *Хрíниця сїра,* — Кáшка (Ян.[1]—Пав., Ген.), — Собáча кáшка (Ян.[1]—Вуз.). 4. Вис. 20—30 цм. Росте в збіжу, головно на суглинковатім ґрунтї, також коло доріг: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). V—VI. *Cruciférae.*

1238. **Lepídium latifólium L.** *Хрíниця широколúста,* — Гірчáк (Ан.), — Горóбяча кáшка (Ан.), — Підхрíнник (Ан.), — Собáчий хрін (Ан.), — Хрíнок (Шм., Ан.), — Хрíниця (Рог.[2], Ан.). 4. Вис. 30—60 цм. На солончаках, також при берегах рік і потоків: оба береги Днїпра і його допливи, Вол., Под. (Рог.[2]), Київ., Черн., Полт. (Шм., Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). VI—VIII. *Cruciférae.*

1239. **Lepídium perfoliátum L.** *Хрíниця жóвта*, — Гадю́чий молоча́й (Ян.[1]). ⊙ Вис. 20—30 цм. На необроблених полях, на степах і могилах і коло доріг: Вол., Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). IV—V. *Cruciférae.*

1240. **Lepídium ruderále L.** *Хрíниця вонюча*, — Ві́нички (Ан.), — Воню́че зїллячко (Ан.), — Воню́чка (Ан.), — За́йчик (Рог.[1]), — Клоповни́к (Рог.[1], Ан.), — Ла́скавець (Ян.[1]—Гав., Вуз.), — Метели́шник (Ан.), — Мете́лочки (Рог.[1]), — Перча́к (Ян.[1]—Н. Олк.), — Рижу́ха (Ан.). ⊙ Вис. 15—30 цм. Росте подостатком межи бурянами, коло доріг, на подвірях, по огородах і баштанах, рідше лучає ся в збіжу на мокрих полях: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]) і инші области ук. земель. V—X. *Cruciférae.*

1241. **Lepídium satívum L.** *Хрíниця сíйна*, — Жерелу́ха (Грін.), — Жерлу́ха (Грін.), — Жеруха́ (Вх[2]—Стра., Рог.[2], Шм.), — Жижу́ха (Грін.), — Жируха́ (Рог.[1]). ⊙ Вис. 30—60 цм. Єї засівають деколи в городах, але можна єї зрідка подибати межи бурянами. — Вона походить імовірно з Персії. VI—VII. *Cruciférae.*

1242. **Lepígonum Fries.** гл. ч. 2062—4.

1243. **Leucánthemum vulgáre Lam.** гл. ч. 575.

1244. **Leucójum vérnum L.** *Скороспíлка весняна́* (Вх[6]), — Дїду́х Вх[2]—Голс.), — Жо́втка (Вх[7]—Підлж.), — Лїсови́й на́рциз (Вх[2]—Дро.), — Пра́сер (Вх[8]—Бог.), — Снїжка Вх[8]—Спа). ♃. Вис. 10—30 цм. В лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2], Вх[6]). II—IV. — Листєм з галуном жовтять писанки (галунки). *Amaryllidáceae.*

1245. **Leuzea salina Spr.** *Левзе́я солончакова́*. ♃. Вис. 60—100 цм. На солончаках, мокрих місцях і при берегах: Херс. (Шм., Тал.), Катер., Харк. (Тал.). V—VII. *Compósitae.*

1246. **Levísticum officinále L.** *Любúсток звича́йний*, — Любúмене (Вх[8]—Код.), — Любúста (Рог.[1], Ан.), — Любúсток (Вх[1]—Біл., Вх[8]—Печ., Угр., Рог.[1], Ан., Шух.—Гуц., Ян.[1]—Менч., Даг.), — Лю́бчик (Вх[8]—Лем.). ♃. Вис. 100—200 цм. Типова етноґрафічна ук. ростина, плекана всюди на Україні по сїльських городах, звязана з ось таким повірєм: „Дївчата сим зїллєм поють хлопців, коли хочуть, щоб вони їх любили“ (Рог.[1]). Любисток лучає ся також здичілий: Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). „Матері

купають свої дїти в любисткови, щоби, як доростуть, подобали ся людям, про що нераз чує ся в піснях (Рок.).

Umbellifĕrae.

1247. **Libanótis montána All.** *Ла́данник звича́йний.* ☉ Вис. 50—125 цм. На горбах, степах і в зарісниках: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Гал. VII—VIII. Корінь пахне ладаном!

Umbellifĕrae.

1248. **Libanótis Sibírica Koch.** *Ла́данник сибірський.* ⊙ Вис. до 100 цм. На степах, в гаях і зарісниках: Под., Київ., Полт. (Рог.[2]). V—VI.

Umbellifĕrae.

1249. **Ligulária Sibírica Cass.** гл. ч. 1964.

1250. **Ligustrum vulgáre L.** *Бирю́чка звича́йна* (Вх[7]), — Бирю́чина (Рог.[1], Ян.[3]), — Во́вчі я́годи (Рог.[1]), — Жость (Вх[7], Ан), — Фадольни́к (Вх[8]—Угр.), — Фадьоли́на (Вх[8]—Угр.), — Жи́молодь (Ан.), — Жості́р (Ан.). Кущ, 2—5 м високий. По горбках, в гаях, зарісниках: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс., Тавр. (Шм), Харк. (Тал.). VI—VII.

Oleáceae.

1251. **Lílium bulbíferum L.** *Лелі́я черво́на,* — Ле́лїя го́риш (Вх[7]). ♃. Вис. 50—125 цм. Росте дико в серед. Європі, а у нас плекають єї в городах. VI—VII.

Liliáceae.

1252. **Lílium cándidum L.** *Лелі́я бі́ла* (Вх[7]), — Крин (Котл., Грін., Шевч.), — Лелїя (Левч.), — Лїле́я (Шейк.). ♃. Вис. 90—150 цм. Росте дико в полд. Європі і Малій Азії, а у нас плекають єї по городах для сильно пахучих цвітів. VI—VII.

Liliáceae.

1253. **Lílium Mártagon L.** *Лелі́я лїсова́,* — Девяте́рник (Вх[4]—Тус.), — Кудїлька (Вх[8]—Куп.), — Лилїя (Вх[6]), — Лїлїя (Рог.[1]), — Воро́няче ма́сло (Довк., Грін,—Лв.), Ма́слянка (Рог.[1], Ан.), — Ма́сляночка (Ан.), — Підві́я (Грін.—Лв.), — Підво́я (Вх[7]). ♃. Вис. 50—90 цм (плекана до 180 цм). В лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VI—VII. — Цибульки дають дійним коровам, щоби було більше молока та щоби воно було товсте.

Liliáceae.

1254. **Limnánthemum nymphoides Link.** (Villársia nymphoídes Vent.). *Болотоцві́т умичева́тий,* — Ужовни́к (Рог.[1]). ♃. Водяна ростина, що лучає ся в заливах повільно пливучих рік і потоків: Под., Херс., Тавр., Катер., Черн. (Тал., Рог.[2], Шм.), Гал. VII—VIII.

Gentianáceae.

1255. **Limoséllа aquática L.** *Баюрниця звича́йна.* ⊙ Вис. 3—5 цм. На мокрих місцях, а часто і в самій воді: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]). VI—VIII.
Scrophulariáceae.

1256. **Linária arvénsis Desf.** *Льо́нець полеви́й,* — Дикий льонець (Вх[1]—Печн.), — Линок (Вх[1]—Зар.). ⊙ Вис. 10—30 цм. На полях і піскуватих місцях: Гал. V—VIII.
Scrophulariáceae.

1257. **Linária genistaefólia Mill.** *Льо́нець дроколи́стий,* — Дзвіно́чки (Рог.[1]), — Дзво́ники (Грін.), — Косю́рки (Рог.[1]). ♃. Вис. 50—100 цм. На горбах, степах і піскуватих місцях: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Вол., Херс., Тавр., Катер., Харк. (Шм.). VI—IX. *Scrophulariáceae.*

1258. **Linária macrura MB.** *Льо́нець довгохво́стий.* ♃. Вис. 20—40 цм. На степах в полд. Україні: Херс., Катер. (Тал.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). V—VI. *Scrophulariáceae.*

1259. **Linária minor Desf.** *Льо́нець ме́ншій.* ⊙ Вис. 8—25 цм. На вапнистім ґрунті, по полях, коло осель, старих плотів: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ. (Рог.[2], Шм.). VI—VII.
Scrophulariáceae.

1260. **Linária odóra MB.** *Льо́нець паху́чий.* ♃. Вис. 30—50 цм. На піскуватих місцях і степах: Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Херс., Тавр. (Шм.). V—VI. *Scrophulariáceae.*

1261. **Linária vulgáris Mill.** (L. Biebersteinii Bess.). *Льо́нець звича́йний* (Вх[7]), — Дзвіно́чки (Ан.), — Дивина (Ян.[1]—Корн.), — Зво́ники (Ан.), — Зозу́лині черевички (Ан.), — За́йців льон (Рог.[1]), — Коровя́к (Грін.—Лв.), — Косюрки́ (Ан.), — Польова́ кукуру́дзка (Ян.[1]—Даг.), — Лино́к (Вх[8]—Мач), — Лен пільський (Шух.—Гуц.), — Ленóк (Ан.), — Льонóк (Рог.[1]), — Моло́шничок (Ан.), — Осту́дник (Ан.), — Сокирки́ (Ан.), — Стоголо́вник (Ан.), — Чисте́ць (Ан.), — Чи́стик (Ан.). ♃. Вис. 30—60 цм. На полях, степах, горбах і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Тавр. (Ян.[2]) і інші области ук. земель. VI—IX. — Цвіти мочать в горівці і дають пити хорим на жовтачку. (Рок.). *Scrophulariáceae.*

1262. **Lindérnia Pyxidária All.** (Vandéllia Pyxidària Maxim.). *Лїндéрнїя звича́йна.* ⊙ Вис. 5—15 цм. На мокрих піскуватих місцях, в ровах, на днї спущених ставів: Гал. (Кот.[2]), Вол.

(Рог.[2]), Тавр. (Шм.), Київ., Харк., Полт., Херс., (Тал.). VI—VII. *Scrophulariáceae.*

1263. **Linósyris Cass.** гл. чч. 248, 251.

1264. **Linum cathárticum L.** *Лен проно́сний*, — Льо́нок (Рог.[1]), — Зозу́лин льон (Рог.[1]). ⊙ Вис. 10—30 цм. На мокрих піскуватих луках і пасовисках, в гаях, по горбках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. VI—VIII. *Lináceae.*

1265. **Linum flávum L.** *Лен жо́втий* (Рог.[1], Ян.[3]), — Ви́тошник (Ан.), — Зави́вошник (Ан.). ♃. Вис. 15—60 цм. На степах, по горбах і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Тавр., Харк. (Шм.). VI—VII. *Lináceae.*

1266. **Linum hirsutum L.** *Лен волоха́тий.* ♃. Вис. 30—60 цм. На степах, горбках, в зарісниках і ярах: Под., Київ. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр., Катер., Харк. (Шм.). V—VII. *Lináceae.*

1267. **Linum nervósum W. K.** *Лен жилка́стий.* ♃. Вис. 30—50 цм. На горбках, в гаях і ярах, рідко, також на степах: Под., Херс., Катер., Харк. (Тал.), Полт. (Тал., Шм.). V—VI. *Lináceae.*

1268. **Linum perénne L.** *Лен трівки́й*, — Ди́кий льон (Рог.[1]). ♃. Вис. 30—60 (100) цм. — Він творить кілька відмін, що з них подибуємо у нас: *а*) var. alpínum Jacq. pr. sp. Лен альпейський, — Лино́к (Вх[8]—Жаб.), в Карпатах, *б*) var. austriàcum L. pr. sp. Лен австрійський, на степах, луках і по горбках, досить часто: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Вол., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]), Гал., *в*) var. genuínum L., на луках, в зарісниках і гаях: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). VI—VIII. *Lináceae.*

1269. **Linum tauricum Willd.** (L. ucraínicum Czern.). *Лен таврі́йський.* ♃. Вис. 10—15 цм. На вапнистім ґрунтї: Тавр. і инші полд. области ук. земель (Тал.). VI—VII. *Lináceae.*

1270. **Linum tenuifólium L.** *Лен тонколи́стий.* ♃. Вис. 20—40 цм. На степах і по горбках, на вапняково-каменистім ґрунтї: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр. (Шм., Тал.), Катер., Полт. (Тал.). VI—VII. *Lináceae.*

1271. **Linum usitatíssimum L.** *Лен сі́йний* (Вх[6]), — Льон (Ян.[1]—Гав.). ⊙ Вис. 30—80 цм. Єго плекають в двох відмінах: *а*) L. crépitans Schübl. et Mart. Лен скаку́н (Рог.[1]), —

Ви́скік (Вх⁸—Точ.), — Ви́скоцень (Грін.), — Гу́дич (Вх⁸—Розд.), — Лен пра́жец (Вх⁸—Угр.), — Скоке́ль (Вх⁸—Дев.), — Скоц (Вх⁸—Гру.), — Ско́цель (Вх⁸—Точ.), — Ско́цень (Вх⁸—Лем.), — Ско́чень (Вх⁸—Луж.), — *б*) L. vulgàre Schübl. et Mart. Лен мо́лотень (Вх⁷), — Дїдич (Вх⁸—Розд.), — Лен вівся́к (Вх⁸—Лем.), — Лен глуше́ц (Вх⁸—Лем., Угр.), — Мо́лотень (Вх⁸—Старс.), — Сло́вінь (Вх⁸—Турн.). VI—VII. РЛ. З насїня (Semen Lini) бють олїй, що ним смарують рани і попареня. Воно розтерте і запарене в молоцї або у водї служить на оклади при сильних опухах і ропінях. *Lináceae.*

1272. **Liparis Loesélii Rich.** (Sturmia Loesèlii Rchb.). *Гладу́ха багня́на.* 4. Вис. 6—20 цм. Росте поодиноко на торфовищах, в очеретї: Вол., Под. (Рог.², Шм.), Київ., Харк. (Шм.). VI—VII. *Orchidáceae.*

1273. **Listéra ováta R. Br.** *Задвійник лїсови́й,* — Га́йник (Ан.), — Зозу́лині рушничкй (Рог.¹), — Зозу́лині сльо́зки (Рог.¹, Ан.), — Сту́лигуз (Рог.¹). 4. Вис. 20—50 цм. Росте часто у вохких зарісниках і в лїсах, також на мокрих луках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.², Шм.), Харк. (Шм.). V—VI. *Orchidáceae.*

1274. **Lithospérmum arvénse L.** *Горобе́йник полеви́й,* — Воробе́йник (Рог.¹), — Горобе́йник (Рог.¹), — Шерстке зїллє (Ян.³), — Мари́на (Ян.³). ⊙ Вис. 13—30 цм. На горбах, полях, степах, межи бурянами: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.²), Тавр. (Ян.²) і инші области ук. земель. IV—VI. *Boragináceae.*

1275. **Lithospérmum officinále L.** *Горобе́йник звича́йний,* — Воробе́йник (Рог.¹), — Нести́дник (Вх¹—Зар.). 4. Вис. 30—60 цм. Лучає ся на горбах, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.², Шм.), Херс. (Шм.) і сусїдні области ук. земель. V—VI. *Boragináceae.*

1276. **Lithospérmum purpureo-coeruleum L.** *Горобе́йник черво́но-си́ний* 4. Вис. 20—30 цм. В гаях і зарісниках: Под., Київ., Полт. (Рог.², Шм.), Вол., Херс., Харк. (Шм.), Гал. V—VI. *Boragináceae.*

1277. **Lobélia Erínus L.** (L. decumbens hort.). *Льобе́лїя черешкова́та.* ⊙—4. Вис. 8—25 цм. Росте дико в полд. Африцї, а у нас плекає ся в ріжних відмінах по городах і у вазониках так в комнатах, як і на дворі по бальконах і верандах. VI IX. *Campanuláceae.*

1278. **Loiseleuria procumbens Desv.** гл. ч. 300.

1279. **Lólium multiflórum Lam.** (L. Itálicum A. Вг.). *Рáйка італíйська* (Вел.). 4. Вис. 30—90 цм. Росте дико в зах. і полд. Європі (головно в Льомбардії на мокрих луках), а у нас засівають єї по луках і городах на пашу, що є одною з найлїпших паш, бо скоро росте і є сильно видатна. Очевидно не є вона тривка і тому надає ся лише до короткотреваючих засївів. VII—VIII. *Graminéae.*

1280. **Lólium perénne L.** (L. vulgàre Host.). *Рáйка англíйська* (Вел.), — Пáжитниця (Вх⁷), — Плевéл (Рог.¹). 4. Вис. 30—70 цм. Дуже звичайна трава на луках, пасовисках, межах, при дорогах: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ, Черн., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. Єї засівають також на пашу від дуже давних часів (в Англії від 1677 р.), бо є досить тривка, скоро росте і творить гарну густу мураву, хоч не є дуже видатна. VI—IX. *Graminéae.*

1281. **Lólium remótum Schrank.** (L. arvénse Schrad., L. linícolum A. Вг.). *Пáжитниця полевà.* ⊙ Вис. 30—60 цм. Росте часто на полях в лені: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²). VI—VIII. *Graminéae.*

1282. **Lólium temuléntum L.** *Дурíйка звичáйна*, — Дурíця (Вх⁸—Кроп.), — Дурéць (Вх⁸—Стеб., Шух.—Гуц.), — Дурíйка (Вх²—Біл.), — Мітлíця (Ан.), — Омíлець (Вх⁸—Ріп., Опар.), — Омíлок (Вх⁸—Угр., Вх²—Сян.), — Омóлок (Вх⁸—Лем.), — Плевéл (Рог.¹), — Шаленéць (Вх⁷), — Шаленíця (Вх⁸—Угр.), — Шалїй (Вх⁷), — Шалїтра (Вх⁸—Угр.), — Шалїянка (Вх⁸—Угр.), — Шáлька (Вх⁵—Сян.), — Шеленéц (Вх⁸—Дун.), — Шелéц (Вх⁸—Фел.), — Пáжитниця (Вх⁷). ⊙ Вис. 30—80 цм. цм. Росте ту і там на мокрих полях в збіжу, головно у вівсї і ячмени, та стає нераз навтямною хоптою. лучає ся також по краях доріг і в лїсах: Гал. (Кот.²), Вол., Под. (Рог.², Шм.). VI—VIII. Одинока у нас ростуча трава, що єї насїнця мають їдкі і одуряючі прикмети. Спожиті викликують у чоловіка біль і заворот голови та инші забуреня в мозко-стрижневім укладї. *Graminéae.*

1283. **Lonicéra Caprifólium L.** *Козолíст звичáйний*, — Деревнúк (Вх⁷), — Козячий листóк (Ан.), — Свидь (Пар.). Кущ, що вється ся на 5—9 м високо. Росте дико в полд. Європі, а у нас плекає ся в городах на ослону холодин

(альтан), до вкритя мурів, стовпів і т. п. V—VI. Цвіти вечером сильно пахнуть. *Caprifoliáceae.*

1284. **Lonicéra Xylósteum L.** *Деревни́к звича́йний* (Вх⁷), — Деревни́к (Шух.—Гуц., Вх²—Кра., ягідки́ зрослі по дві в насаді називають: Попо́ві му́да Вх²—Кра.), — Дерева́ник (Грін.—Вх), — Дерева́нок (Вх⁸—Угр.), — Жи́молость (Рог.¹, Ан.), — Суходре́вник (Вх⁸—Лем.), — Черво́на чере́шня (Вх⁸—Стан.). Кущ, 1—3 м високий. Росте в листяних лїсах, хащах, в ярах межи корчами: Гал (Вх⁷, Кот.²), Под., Вол., Черн. (Рог.², Шм.). V—VII. *Caprifoliáceae.*

1285. **Loránthus Europaéus L.** *Осмі́л европе́йський* (Вх⁶), — Боля́чка на ду́бі (Вх²—Стра.), — Оме́ла дубова́ (Рог.¹). Кущик 10—30 цм високий. Галапасує на дубах: Київ., Под. (Рог.², Шм.). V—VI. *Loranthaceae.*

1286. **Lótus angustíssimus L.** *Комани́ця тонкостру́чна.* ⊙ Вис. 10—30 цм. Лучає ся на мокрих піскуватих місцях: Полт. (Рог.², Шм.), Под., Херс., Тавр., Харк. (Шм.). VI—VII. *Papilionáceae.*

1287. **Lótus corniculátus L.** *Комани́ця звича́йна,* — Ворі́шинка (заг. назва, Вх¹—Печн.), — Гори́цвіт (Ан.), — Горо́шок горобѝний (Рог.¹), — За́новать (Шух.—Гуц.), — Комани́ця (Велич.), — Лядвене́ць (Рог.¹, Ян.³), — Ори́шина меді́вка (Вх⁷), — Меді́вка (Грін.—Лв.), — Перел́ет (Ан.), — Перстине́ць (Ан.), — Струпи́нний горо́шок (Ан.), — Трой́чи́сте зі́лля (Ан.). ♃. Вис. 10—40 цм. Звичайна ростина на пасовисках, луках, полях. Гал. (Вх⁷, Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²), Тавр. (Ян.²) і инші области ук. земель. V—IX. *Papilionáceae.*

1288. **Lótus siliquósus L.** *Комани́ця гранко-стру́чна,* — Ори́шина гр. (Вх⁷). ♃. Вис. 10—40 цм. На вохких луках, рідко: Под. (Вх⁷). V—VII. *Papilionáceae.*

1289. **Lótus uliginósus Schk.** *Комани́ця багняна.* ♃. Вис. до 60 цм. На луках і вохких місцях: Гал. (Рост.). VI—VII. *Papilionáceae.*

1290. **Lunária rediviva L.** *Пастáя тревáла* (Вх⁶), — Пастáль (Вх⁶), — Пастáя (Вх⁸—Дор.). ♃. Вис. 30—100 цм. В тї. пистих лїсах: Вол., Под. (Рог.², Шм.), Гал. (Кот.²). V—VI. *Cruciférae.*

1291. **Lupinus hirsutus L.** *Люпи́н шерсткий*, — Верни́ со́нце (Ан., Грін.—Харк.). ⊙ Вис. 30—50 цм. Росте дико в полд. Європі і півн. Африці, а у нас плекає ся декуди по городах для прикраси. VI—IX. *Papilionáceae.*

1292. **Lupinus luteus L.** *Люпи́н жо́втий*, — Вовки́ня (Гал.). ⊙ Вис. до 60 цм. VI—IX. Походить з полд. Европи. У нас плекають єго декуди для прикраси. В більшій скількости засївають люпин жовтий на „зелений погній“ для поправи піскуватого або глинковато-піскуватого ґрунту. Для тої самої цїли управляють також Люпин білий, — Ко́хва (Ан.) (Lupínus albus L.) і Люпи́н синий (Lupínus angustifólius L.). *Papilionáceae.*

1293. **Lupinus perénnis L.** *Люпи́н трівки́й.* ♃. Вис. 40—60 цм. Походить з півн. Америки. У нас плекають єго для прикраси, а насїня уживають як сурогат кави! V—VIII. *Papilionáceae.*

1294. **Luzula campéstris DC.** *Мохна́тка полева́.* ♃. Росте часто густими купками на пасовисках, межах, на краях лїсів і коло доріг, на сухих муравниках і в зарісниках. III—V. Вона творить багато відмін, а з них ростуть у нас: *а*) Мохнатка звичайна — vulgaris Gaud., 10—15 цм висока: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), *б*) Мохна́тка колоси́ста — multiflóra Lej. (sp.), 30—60 цм висока: Вол., Черн. (Рог.[2]), *в*) Мохна́тка блї́да — palléscens Bess. (sp.), 10—30 цм висока: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). *Juncáceae.*

1295. **Luzula nemorósa E. M.** (L. àlbida DC., L. angustifólia Garcke.). *Мохна́тка гаєва́*, — Мохна́ток біла́вий (Шух.—Гуц.). ♃. Вис. 30—60 цм. Росте часто в сухих лїсах, зарісниках і в горах на полонинах: Гал. (Шух., Кот.[2]), Под. (Шм.). V—VI. *Juncáceae.*

1296. **Luzula pilósa Willd.** *Мохна́тка широколи́ста*, — Мохна́ток (Вх[6]). ♃. Вис. 15—30 цм. В лїсах і зарісниках, на лїсових луках: Гал. (Кот.[2], Вх[6]), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Под. (Рог.[2]). V—VI. *Juncáceae.*

1297. **Luzula silvática Gaud.** (L. màxima DC.). *Мохна́тка лїсова́.* ♃. Вис. 30—70 цм. В четинних і листкових лїсах, головно на Підгірю: Гал. (Кот.[2]), Харк. (Тал.). V—VI. *Juncáceae.*

1298. **Lýchnis álba Mill.** гл. ч. 1352.

1299. **Lýchnis chalcedónica L.** *Зага́ра горо́дяна*, — Горя́чка (Вх[2]—Дро.), — Гря́нь (Вх[2]—Кол.), — Зага́ра (Вх[2]—Пізн.),

— За́ря (Вх[5]—Кол.). — Зірки́ (Вх[1]—Ук., Рог.[1]), — Зірочки́ (Рог.[1]), — Зорки́ (Рог.[1], Ан.). 4. Вис. 30—60 цм. В зарісниках і гаях досить рідко, частїйше в городах межи бурянами: Под., Вол., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2]). Звичайно плекають єї в городцях для гарних запалисто-червоних цвітів. — Корінь з водою дає милинє. VI—VII.

Caryophyllácеae.

1300. **Lýchnis Flos cuculi L.** *Ясновець бу́зьків огонь* (Вх[7]), — Боця́нки (Рог.[2]), — Бу́зьків оге́нь (Вх[2]—Дро.), — Гори́цвіт (Ан.), — Смі́лка (Ап.), — Смо́лка (Рог.[2]), — Сьмі́лка (Ан.), — Черво́на ка́шка (Вх[1]—Печн.), — Черепа́шині череви́чки (Ан.). 4. Вис. 30—70 цм. На мокрих луках і лїсових полянах: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—VI. *Caryophyllácеae.*

1301. **Lýchnis vespertina Sibth.** гл. ч. 1352.

1302. **Lýchnis Viscária L.** гл. ч. 2313.

1303. **Lýcium bárbarum L.** (L. halimifólium Mill., L. vulgáre Dun.). *Дереза́ звича́йна* (Вх[7]), — Верба́ ди́ка (Довк., Вх[1]—Зар.), — Верби́ця колю́ща (Вх[1]—Зар.), — Вісьми́на (Грін.), — Га́люс (Вх[8]—Буц.), — Дарморі́с (Вх[7]—Ук.), — Дарморо́с (Рог.[1]), — Дереза́ (Рог.[1]), — Дере́ча (Вх[1]—Хол.), — Лазу́н (Ан.), — Ли́цій (Рог.[1]), — Лїція (Вх[2]—Біл.), — Лїціян (Вх[8]—Ост.), — Незама́йник (Рог.[1]), — Плетю́х (Вх[1]—Зар.), — Повій (Рог.[1]), — Поплоти́на (Вх[8]—Тор.). Кущ, до 250 цм високий. Росте дико в полд. Европі і півн. Африцї, а у нас плекає ся часто по городах, коло плотів (звідси назви: Плетю́х, Поплоти́на) і лучає ся також здичілий в городах, де нераз буйно розрісши ся стає буряном трудним до викорїненя. Хісна з сеї ростини нема нїякого і звідси то назва у люду „дарморіс“: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Вол., Под., Київ. (Рог.[2], Шм.), Черн., Полт., Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). VI—VIII. (†). *Solanáceae.*

1304. **Lýcium ruthénicum Murr.** (L. tauricum Pall., L. glaucum Miers.). *Дереза́ ру́ська* (Вх[7]), — Живопліт (Вх[7], Ан.—Київ.), — Лїція (Вх[7]), — Незама́йник (Вх[7], Ан.). Кущ, до 200 цм високий. Коло плотів, по ровах, на Украïнї: Київ., Полт., Харк. VI—VIII. Овочі (ягідки) чорні. *Solanáceae.*

1305. **Lycopérsicum esculéntum Mill.** гл. ч. 2042.

1306. **Lycopódium annótinum L.** *Пядúч колóчий*, — Плаýн нитóта (Перш.), — Пядúк (Грін.—Лв.), — Баранéць (Ан.). 4. Вис. до 100 цм. В тінистих, головно в четинних лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2]), Київ., Харк. (Шм.). Плодючі гони являють ся в VII—IX. *Lycopodiáceae.*

1307. **Lycopódium clavátum L.** *Пядúч пелéшник* (Вх[6]), — Гончáр (Вх[2]—Кра.), — Гостéчник (Вх[8]—Роз.), — Дерезá (Рог.[1]), — Жовтúло (Вх[8]—Мацк.), — Звáдник (Вх[7]), — Колотнúк (Вх[8]—Жел.), — Кýряча лáпка (Шух.—Гуц.), — Мúтник (Вх[7]), — Опоя́сник (Вх[8]—Стр.), — Пéлех (Вх[8]—Гій.), — Пелéшник (Вх[4]—Дро.), — Пилóчник (Вх[2]—Жов.), — Плаýн (Рог.[1]), — Поясни́к (Вх[8]—Стр.), — Пядúк (Грін.—Лв.), — Пядики́ (Вх[8]—Ско.), — Свáрник (Вх[2]—Жовк.). 4. Довж. 30—100 цм. В соснових лїсах, на вохких місцях в зарісниках: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). Плодючі галузки являють ся в VII—VIII. РЛ. Єго розроднїв, що виглядають немов сїрчано-жовтий порошок, уживає ся в аптиках під назв. Sèmen Lycopódii до обсипуваня піґулок (пилюль), щоби не злипали ся. Також посипують тим порошком випрілі части тїла у дїтий або мокру висипку на тїлї у старших людий. — Виваром з зїлля красять великодні яйця на жовто (Вх[8]—Жел.). — В гірських околицях вішають пелешник в хлївах, думаючи забобонно, що від того корови лїпше ведуть ся (Вх[7]). Инші вперізують ся тим зелом мов поясом („опоя́сник“) на щастє, щоби з'єднати прихильність любих собі осіб (Вх[7]). — В деяких знову околицях боять ся приносити се зїллє до хати, бо думають, що там подруги посварять ся. „Не несїть в хату, бо буде драка!“ (Рог.[2]). Звідси й назви: звадник, сварник, колотник. *Lycopodiáceae.*

1308. **Lycopódium complanátum L.** *Пядúч плоскúй*, — Баранéць (Рог.[1]), — Борзїлля (Рог.[1]), — Тисúна (Вх[8]—Сам.). 4. Довж. 30—100 цм. На вохких місцях, в соснових лїсах: Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.), Гал. Плодючі галузки являють ся в VII—VIII. — Тисину проять (варять в горшку накритім покришкою так, щоби „дух“ не виходив) і дають собакам від скаженúцї (Вх[2]—Сам.).

Lycopodiáceae.

1309. **Lycopódium inudátum L.** *Пядúч болотя́ний*. 4. Довж. 2—10 цм. На торфовищах і піскуватих мокляках: Катер., Харк.,

Тавр. (Тал.), Вол., Київ. (Шм.). Плодючі галузки являють ся в VII—X. *Lycopodiáceae.*

1310. **Lycopódium Selágo L.** *Пядúч плаўн* (Вх⁶), — Кýреча лáбка (Грін.—Шух.), — Нитóта (Шух.—Гуц.). 4. Вис. 10—20 цм. В тінистих, головно смерекових лїсах: Гал. (Кот.²), Вол. (Рог.², Шм.), Харк. (Шм.). Плодючі гони являють ся в VII—X. *Lycopodiáceae.*

1311. **Lycópsis arvénsis L.** *Кривошúйка полевá*, — Кривоцвіт (Тал.). ⊙ Вис. 15—80 цм. На полях, по ровах, межи бурянами: Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.²) і сусїдні области ук. земель. VI—VIII. *Boragináceae.*

1312. **Lycópsis orientális L.** *Кривошúйка круглолúста.* ⊙ Вис. 15—80 цм. На полях в збіжу, також на степових подах і по балках: Херс. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.), Тавр. (Тал., Ян.¹, Ян.²). VI—VIII. *Boragináceae.*

1313. **Lýcopus Europaéus L.** *Вовконíг звичáйний*, — Драголю́б (Рог.¹), — З'ю́зник (Рог.¹). 4. Вис. 30—100 цм. На мокрих місцях, болотах, при берегах рік і ставів: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.², Шм.) і на всїх сусїдних областях ук. земель. VII—IX. *Labiátae.*

1314. **Lýcopus exaltátus L. fil.** *Вовконíг висóкий*, — Вовконíг (Ан.), — Вовконóг (Рог.¹, Ан.), — Вовчýг (Рог.¹, Ан.), — Вóвча ступá (Вх¹—Ук.), — Водянá кропивá (Ан.). 4. Вис. 60—125 цм. На болотах, при берегах потоків, ставів: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.², Шм.), Харк., Катер., Тавр. (Шм.), Гал. VI—VIII. *Labiátae.*

1315. **Lysimáchia némorum L.** *Вербозíль гаєвúй.* 4. Довж. 8—30 цм. В лїсах і мокрих зарісниках: Гал. (Кот.²). V—VIII. *Primuláceae.*

1316. **Lysimáchia Nummulária L.** *Вербозíль круглолúстий*, — Адáмове ребрó (Рок.—Вол.), — Дúкий барвíнок (Грін.—Лв.), — Перéрва (Вх²—Пізн.), — Прúстріт (Перш.), — Пристрíтник (Вх²—Стра.; від пристріту!), — Прíрва (Перш.), — Зáяча бýквиця (Ян.³), — Розхíдник (Ян.³). 4. Довж. до 30 цм. По мокрих луках, ровах, в зарісниках, гаях: Гал. (Вх², Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. V—VIII. Свіже розтерте зїллє прикладають на боляки, звані „волос“ (Рок.). *Primuláceae.*

1317. **Lysimáchia punctáta L.** *Вербозі́ль цяткáстий.* 4. Вис. 30—100 цм. На мокрих місцях, в зарісниках: Вол. (Шм, Рог.[2]), Под., Полт. (Шм., Тал.), Херс., Катер. (Тал.). VI—VII.
Primuláceae.

1318. **Lysimáchia thyrsiflóra L.** (Naumburgia thyrsiflóra Rchb.). *Вербозі́ль ки́тичний,* — Кизля́к (Ян.[3]). 4. Вис. 30—60 цм. На болотах, при берегах потоків: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн., Харк. (Шм.). V—VII. *Primuláceae.*

1319. **Lysimáchia vulgáris L.** *Вербозі́ль звича́йний,* — Варохо́бник (Вх[8]—Угр.), — Дубри́чка (Перш.), — Зімо́дра (Ан., Рог.[1]), — Крівáвник (Ан.), — Лїсна́ то́я (Грін.—Лв.), — Ра́нник (Рог.[1]), — Чо́рне або францьова́те зі́ллє (Рок.—Вол.). 4. Вис. 60—125 цм. На болотах, при берегах рік і озер, на степових пологах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і інші области ук. земель. VI—VII. — Виваром із сего зі́лля лїчать хорих на „франці".
Primuláceae.

1320. **Lýthrum hyssopifólium L.** *Керва́нь гіссополи́ста.* ⊙ Вис. 10—60 цм. На мокрих піскуватих місцях, по пасовиськах: Гал. (Кот.[2]), Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.), Катер. (Тал.). VI—VIII. *Lythráceae.*

1321. **Lýthrum Salicária L.** *Керва́нь вербля́нка* (Вх[7]), — Верба́ трава́ (Ан.), — Водогля́д (Рок.—Вол.), — Залїзня́к черво́ний (Рог.[1], Ян.[3]), — Підбере́жник (Ан.), — Плаку́н (Рог.[1], Ан.), — Плавньо́ві васи́льки (Ян.[2]—Велб.), — Твердя́к (Рог.[1], Ан, Ян.[3]), — Тройча́к (Рог.[1], Ан.). 4. Вис. 50—100 цм. По ровах, на мокравинах межи вільхами і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Полт. (Рог.[2]), Київ. (Ян.[3]) і інші области ук. земель. VI—VIII. Вивар з листя і цвітів дають пити в кровавій бігунці, а також купають в нім дітий хорих на жолудочні корчі (Рок.). — „Коли хочеш, щоб усї тебе боялись, то виріж з коріня сего зі́лля криж (хрест) і носи на шиї!" (Рог.[1]).
Lythráceae.

1322. **Lýthrum virgátum L.** *Керва́нь лозова́,* — Болóтяні васи́льки (Ян.[3]), — Плаку́н (Грін.), — Твердя́к (Рог.[1], Ян.[3]). 4. Вис. 25—150 цм. Звичайна ростина на мокрих луках і болотах, при берегах Днїпра межи Київом і Кременчуком, також в Черн., Полт., на Под. (Рог.[2]), Херс., Тавр., Харк. (Шм.). VI—VIII. *Lythráceae.*

1323. **Majánthemum bifólium DC.** (Smilàcina bifólia Desf.). *Весни́вка дволи́ста* (Вх[7]), — За́яча кров (Рог.[1]), — За́ячі у́шка (Ан.), — Когу́тик (Грін.—Лв.). 4. Вис. 8—15 цм. В тінистих, переважно четинних лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VI. *Liliáceae.*

1324. **Majoràna horténsis Mnch.** (Oríganum Majoràna L.). *Майра́н горо́дний* (Вх[6]), — Маґе́ра (Вх[8]—Лем.), — Маґера́н (Вх[8]—Угр.), — Мадара́н (Вх[8]—Лем.), — Мадера́н (Вх[8]—Лем.), — Мадяра́н (Вх[7]), — Майора́н (Ан.), — Майо́рцї (Ан.), — Розма́йран (Ап.). ⊙ Вис. 30—50 цм. Росте дико в полд. Европі і Малій Азії, а у нас плекають єго по городах для кухонної приправи. VI—VIII. *Labiátae.*

1325. **Maláchium aquáticum Fr.** (Stellària aquàtica Scop.). *Слабни́к во́дяний,* — Польови́й гірча́к (Рог.[1]), — Гірча́к во́дяний (Грін.), — Во́дяна ки́шка (з нїм.), — Слабни́к (Ян.[3]). 4. Вис. 30—80 цм. Досить звичайна ростина на вохких місцях, в ровах, коло плотів, над берегами потоків і на мокрих полях, в тїнистих гаях межи корчами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. VI—IX. *Caryophyllàceae.*

1326. **Maláxis monophýllos Sw.** (Microstýllis monophýllos Lindl.). *Глевча́к одноли́стий.* 4. Вис. 7—30 цм. На мокрих місцях, вохких луках, в лїсах і зарісниках: Под., Вол., Черн. (Рог.[2]), Київ., Полт. (Шм.), Гал. VI—VII. *Orchidáceae.*

1327. **Maláxis paludósa Sw.** *Глевча́к багняний.* 4. Вис. 5—15 цм. На торфовищах і забагнених луках: Гал. (Рост.), Вол., Київ., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Orchidáceae.*

1328. **Malcólmia Africána R. Br.** (M. marítima R. Br.). *Малько́льмія африка́нська.* ⊙ Вис. 20—30 цм. Росте дико в краях над берегами Середземного моря, також найдено єї над Днїстром в полд. ч. Под. (Рог.[2], Шм.). Впрочім плекають єї лїтом у вазониках або й на вільних місцях, звернених до полудня. VI—IX. *Crucifèrae.*

1329. **Málva Alcea L.** *Слиз остролúстий.* 4. Вис. 50—100 цм. В городах, зарісниках, коло доріг і хат: Гал. (Рост.), Под., Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.). VII—VIII. *Malváceae.*

1330. **Málva crispa L.** *Слиз скýлочник,* — Гардови́на (Грін.), — Гордова́ть (Грін.—Лв.), — Гордови́на (Вх[1]—Зар.), — Горо́довина (Рог.[1]), — Дзїндзївер (Ан.), — Скý-

лочник (Рог.[1], Ан.). ⊙ Вис. 30—100 цм. На городах і коло хат, спорадично: Черн., Полт. Харк. (Шм.). VII—IX. Листє сего зїлля прикладають до боляків (скулок—Рог.[1]).
Malvácеae.

1331. **Málva Mauritiána L.** *Слиз городний*, — Дзїндзївер (Рог.[1]), — Дзю́ндзя (Рог.[1]), — Дью́ндзя (Грін.), — Жинзївер (Грін.). ⊙ Вис. 40—100 цм. Єго плекають по городах, але декуди росте також дико межи бурянами: Полт. (Рог.[2]). VII—VIII. *Malvácеae.*

1332. **Málva neglécta Wallr.** (M. rotundifólia auct.). *Слиз звича́йний*, — Кала́чик (Грін.), — Пацьо́рки (Ян.[3]), — Проскурки́ (Ян.[3]). ⊙ Вис. 10—40 цм. Звичайний бурян в ровах, коло доріг: майже на всїх областях ук. земель. VI—IX.
Malvácеae.

1333. **Málva rotundifólia L.** (M. boreális Wall.). *Слиз круглоли́стий* (Вх[6]), — Кала́чики (Рог.[1], Вх[4]—Ак., Ян.[1]—Вов., овочі подібні до колачів, що печуть на селї), — Кола́чник (Рок.—Вол.), — Пацьо́рки (Рог.[1]), — Просвирки́ (Рог.[1]), — Проскурки́ (Рог.[1]), — Про́скурень (Грін.), — Проскурня́к (Рог.[2], Ан.), — Слизівни́к (Шух.—Гуц.). ⊙ Вис. 10—40 цм. Бурян на межах, коло доріг: Гал. (Кот.[2]) і всї инші области ук. земель. VI—IX. Сильний вивар з коріня пють як лїк від хрипки і кашлю (Рок.—Вол.). *Malvácеae.*

1334. **Málva silvéstris L.** *Слиз лїсови́й* (Вх[7]), — Дзїндзївер (Ан.), — Жинзївер (Ан.), — Зїнзївер (Ан.), — Пацї́рник ди́кий (Вх[8]—Угр), — Слиз (Вх[8]—Бол., Вх[1]—Бїл.), — Слизт (Вх[8]—Угр.), — Слюз (Вх[8]—Замч., Люб., Ціш., Вх[1]—Зар.), — Танцє́рник (Грін.), — Туре́цький сльоз (Вх[1]—Печн.). ⊙ Вис. 40—100 цм. Росте скрізь на смітищах, попід плоти, в селах по дорогах, коло хат, на полях і в лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VII—IX. РЛ. Листки (Fólia Málvae), цвіти (Flóres Málvae) і корінь містять в собі клейкі, гіркаві соки і тому мають приміненє в лїкарстві. Вивар з них служить на полоканку в болї горла і до промиваня очий. *Malvácеae..*

1335. **Marrubium peregrinum L.** *Ша́нта чужинецька*, — Бі́лий желїзня́к (Рог.[1]), — Перекі́п (Рог.[1], Ан.), — Пи́жмо (Ан.), — Ша́ндра (Ян.[1]—Даг., Вуз.). ♃. Вис. 30—60 цм. На полях, степах, в бурянах, по городах і баштанах: Под.,

Вол., Полт. (Рог.[2], Шм.), Київ., Катер., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). VI—VII. *Labiátae.*

1336. **Marrubium vulgáre L.** *Шáнта звичáйна*, — Жúлава (Ян.[1]—Як.), — Сяндa (Вх[8]—Тур.), — Шáндра (Вх[4]—Ак., Ан., Рог.[1]), — Шáнта (Вх[1]—Хол., Рог.[2]), — Шмáндра (Вх[8]—Лем.). ♃. Вис. 30—60 цм. В бурянах коло доріг і плотів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). VI—VIII. *Labiátae.*

1337. **Marsília quadrifólia L.** *Четверýшка чотиролúста* (Вх[6]). ♃. Довж. 8—20 цм і більше. В багнах, при берегах ставів, в стоячих водах взагалі: Херс., коло Одесси (Тал.). Витворює дрібно і великородні. IX—X. *Marsiliáceae.*

1338. **Maruta Cótula Cass.** гл. ч. 162.

1339. **Matricária Chamomílla L.** (Chrysànthemum Chamomílla Bernh.). *Румянéць щúрий* (Вх[6]), — Королúця (Вх[2]—Мат.), — Романéць (Ан.), — Ромáшка (Рог.[1], Вх[4]—Ак., Ян.[1]—Н. Усп.), — Ромéн лїкáрський (Ан.), — Руманéць (Вх[1]—Зар.), — Руменéц (Вх[8]—Угр.), — Румянéць (Грін.), — Румáнок (Рог.[1], Вх[2]—Біл.), — Румáнок пахýщий (Рок.—Вол.). ⊙ Вис. 15—30 цм. На полях, при дорогах, коло сїл, зрідка: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Чернг., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]) і инші области ук. земель. V—VI. РЛ. Цвіти (Flóres Chamomíllae) мають в собі етеричний олієць бальзамічного запаху і гіркого корінного смаку. Їх збирають, коли ще не зовсїм зрілі і сушать для аптикарського ужитку. Румянець, як один із звичайних домашних лїків, побуджує нерви і кровоносні судини, усмирює корчі і жолудочні болї та підносить травленє так у дїтий як і в дорослих. *Compósitae.*

1340. **Matricária inodóra L.** (Chrysánthemum inodórum L., Tripleurospérmum inod. Schultz Bip.). *Румянéць непахýчий*, — Романá (Грін.—Лв.), — Дурнúй романá (Вх[2]—Біл.), — Ромéн (Ан.), — Ромáшка (Ян.[1]—Гав., Підс.), — Польова ромáшка (Ян.[1]—Вов.). ⊙ Вис. 20—50 цм. Межи бурянами коло хат, доріг, на суглинковатих полях: звичайна хопта на всїх областях ук. земель. V—VIII. *Compósitae.*

1341. **Matthíola incána R. Br.** *Левкóя сїра*, — Городні сокúрки (Вх[1]—Печн.). ⊙—♃. Вис. 20—50—75 цм. Росте дико в краях над Середземним морем, а у нас плекає ся часто у вазониках і по городах для пахучих цвітів, що бувають ріжної

краски. Цвите в лїтї, осени або в зимі, одвітно до сорту ростини. *Crucifĕrae.*

1342. **Medicágo falcáta L.** *Равéльник серповáтий* або *шведський*, — Буркýн (Шм., Ан.), — Бурундýк (Ан., Вх[2]), — Бурунчýк (Ян.[2]—Вов., Мих.), — Горóшок (Грін.), — Цвігá (Вх[8]—Осц.), — Черевúшник (Ан.). 4. Вис. 30—60 цм. На полях, степах, по горбах і в зарісниках, звичайно часто: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. — Єго засївають також на пашу для худоби. VI—IX. *Papilionáceae.*

1343. **Medicágo lupulina L.** *Равéльник хмелевий*, — Буркýнчик (Тал.), — Горóшок (Грін.). ⊙ Вис. 15—60 цм. По луках, степах, полях (в збіжу), коло доріг: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і сусїдні области ук. земель. — Також засївають на пашу. V—X. *Papilionáceae.*

1344. **Medicágo minima Bart(alini).** *Равéльник малéнький.* ⊙ Вис. 10—30 цм. На полях і каменистих місцях: Київ. (Шм.), Под. (Рог.[2], Шм., Тал.), Херс. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.), Тавр. (Шм., Тал., Ян.[2]), Гал. VI—VIII. *Papilionáceae.*

1345. **Medicágo satíva L.** *Равéльник сїйний* (Вх[7]), — Бóбик (Грін.), — Буркунéць (Ан.), — Буркунéць мишачий (Ан.), — Мишíй степовúй (Ан.), — Бутнúк (Вх[8]—Угр.), — Луговúй вязель (Ан.), — Луцерна (Вх[8]—Угр.), — Люцéрна (Вх[7], Шм., Ян.[3]), — Равлúнник (Вх[6]). 4. Вис. 30—80 цм. Єго засївають по полях і городах на пашу більше чим другі ґатунки равельника. Він лучає ся також здичілий по полях і коло доріг: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм), Тавр. (Ян.[1]). VI—IX. *Papilionáceae.*

1346. **Medicágo scutelláta All.** *Равéльник щитовúдний.* ⊙ Вис. 15—40 цм. На полях: Под. (Рог.[2], Шм., Тал.), Херс (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). VI—VII. *Papilionáceae.*

1347. **Melámpyrum arvénse L.** *Перéстріч полевúй*, — Брат-сестрúця (Щух.—Гуц.). ⊙ Вис. 15—50 цм. На полях, степах і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.). VI—VIII. *Scrophulariáceae.*

1348. **Melámpyrum cristátum L.** *Перéстріч гребенястий*, — Півники (Ум.). ⊙ Вис. 12—30 цм. На луках, по горбах,

в лїсах, гаях і зарісниках: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Черн., Харк., Катер., Херс. (Шм.), Гал. VI—VIII.
Scrophulariáceae.

1349. **Melámpyrum nemorósum L.** *Перéстріч гаєвúй*, — Перéстріч прицвíточник (Вх[6]), — Брáтік (Ан., Грін.), — Брáтки (Ан.), — Брáтчики (Вх[2]—Лан.), — Брат і сестрá (Вх[7]), — Іванá та Мáрія (Ан., Рог.[1]), — Сéстрики (Рог.[1]), — Медýнка (Вх[2]—Стра., Біл.). ⊙ Вис. 10—70 цм. В лїсах, гаях, зарісниках і на луках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VI—IX. *Scrophulariáceae.*

1350. **Melámpyrum praténse L.** *Перéстріч луковúй*, — Любúжник (Грін.—Лв.). ⊙ Вис. 10—30 цм. На луках, в зарісниках, в четинних і листкових лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. VI—VIII. *Scrophulariáceae.*

1351. **Melámpyrum silváticum L.** *Перéстріч лїсовúй.* ⊙ Вис. 10—30 цм. На лїсових луках: півн. ч. Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.), Гал. VI—VIII. *Scrophulariáceae.*

1352. **Melándrium álbum Garcke.** (M. praténse Roehl., Lýchnis àlba Mill., L. vespertína Sibth.). *Огник бíлий* (Вх[7]), — Кýколиця (Рог.[1], Ян.[3]), — Слїпáк (Рог.[1]), — Дúкий терлúч (Вх[1]—Печн.). ⊙—☉ Вис. 45—120 цм. Місцями часто на управних полях, межи кукурузою і просом, відтак коло доріг, плотів, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—IX.
Caryophyllàceae.

1353. **Melándrium noctiflórum Fries.** *Огник полевúй.* ⊙ Вис. 15—45 цм. Розкинений ту і там як бурян на ріли, відтак в селах по городах і облогах: Гал. (Кот.[2]). VII—IX.
Caryophyllàceae.

1354. **Melándrium rubrum Garcke.** (M. silvéstre Roehl.). *Огник червóний.* ☉—♃. Вис. 60—100 цм. Росте в тїнистих лїсах, по зрубах і запустах і на луках заросших кущами: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VI—VIII.
Caryophyllàceae.

1355. **Mélica altíssima L.** (M. Sibírica Lam.). *Перлúвка висóка.* ♃. Вис. около 100 цм. В зарісниках, переважно на каменистих місцях: Вол., Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк., Тавр., Гал. (Шм.). VI—VII. *Graminéae.*

1356. **Mélica ciliáta L.** *Перлúвка рíсáта.* ♃. Вис. 30—70 (150) цм. На соняшних, каменистих і піскуватих місцях, досить ча-

сто: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Вол., Херс., Катер., Тавр., Харк. (Шм.). VI—VII. *Graminéae.*

1357. **Mélica nutans L.** *Перлі́вка повисі́ста,* — Осо́чна трава́ (Ян.[3]). Вис. 30—60 цм. В тінистих лісах, зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол, Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—VI. *Graminéae.*

1358. **Mélica picta K. Koch.** *Перлі́вка сорока́та.* 4. Вис. 30—60 цм. Росте густими купками в тінистих лісах і зарісниках, рідко: Вол., Под., Херс., Харк., Катер. (Шм.). V—VI. *Graminéae.*

1359. **Mélica uniflóra Retz.** *Перлі́вка одноцві́тна.* 4. Вис. 30—60 цм. Лучає ся рідко в тінистих лісах: Под. (Шм.). V—VI. *Graminéae.*

1360. **Melilótus álbus Desr.** *Буркýн бі́лий* (Рог.[1], Ан., Ян[1].—Вуз., Велб.). ☉ Вис. 50—150 цм. На луках, полях, межах, коло доріг: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. V—IX. — Білий буркун або „жіночий“ дають пити та уживають до купелів для жінок, хорих на білі уплави (Рок.). *Papilionáceae.*

1361. **Melilótus altíssimus Thuill.** (M. macrorhízus Koch.). *Буркýн висо́кий.* ☉ Вис. 30—150 цм. На мокрих луках і при берегах в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Шм., Тал.). VI—IX. *Papilionáceae.*

1362. **Melilótus coeruleus Desr.** (Trigonèlla coerulea Ser.). *Буркýн си́ній,* — Буркýн (Рог.[2]), — Буркýн зїллє (Рог.[1]), — Гуньба́ (Рог[1], Ан.), — Окла́дник (Грін.—Вх), — Сїрозїллє (Ан.). ☉ Вис. 30—60 цм. На полях і в зарісниках: Под., Вол., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Тавр. (Шм.). VI—IX. *Papilionáceae.*

1363. **Melilótus dentátus Pers.** *Буркýн зубча́стий.* ☉ Вис. 15—50 цм. На солончаковатих луках: Под., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Papilionáceae.*

1364. **Melilótus officinális Desr.** *Буркýн жо́втий* (Рог.[1]), — Боркóнь (Грін.—Лв.), — Боркýн (Рок.—Вол.), — Бурковúна (Грін.), — Буркýн (Вх[8]—Хил., Вх[1]—Зар., Ян.[1]—Мих., Вов.), — Лúпка (Вх[8]—Хил.), — Окла́дник (Вх[1]—Печн.), — Чемирни́к (Ан.). ☉ Вис. 30—100 цм. Звичайна ростина на луках, степах, полях і в зарісниках, коло доріг, часом в збіжу так багато, що „приходить ся збирати самий буркун замість хлїба (Ян.[2]): Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук.

земель. VI—IX. РЛ. Зело (Hérba Meliłóti) має приміненє в лїкарстві. — Селяни уживають розпареного зїлля на оклади при запаленю і опухненю суставів, а також на усмиренє болїв під грудьми. *Papilionáceae.*

1365. **Melissa officinális L.** *Ройник звича́йний*, — Кади́ло (Ан.), — Мато́чник (Ан.), — Мато́шник (Вх[8]—Глї.), — Ме́дник (Перш.), — Медовни́к (Ан.), — Медо́вка (Ан.), — Мелї́са (Бал.), — Ро́йник (Вх[8]—Глї.), — Ройови́к (Грін.). 4. Вис. 60—125 цм. Єго плекають для пчіл, а декуди росте здичілий: Херс. (Шм.). VI—VII. — РЛ. Листє (Fólia Melíssae) має приміненє в лїкарстві ізза ароматичного олїйку, що служить до скріпленя нервів. *Labiátae.*

1366. **Melíttis Melissophýllum L.** *Кади́льник пахучий*. — Медно́ кади́ло (Вх[7]), — Га́дин язи́к (Ан.), — Кади́ло (Вх[8], Рог.[1]), — Паху́че кади́ло (Ан.). 4. Вис. 25—50 цм. В лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Labiátae.*

1367. **Méntha aquática L.** *Мята во́дяна* (Вх[6], Рог.[1]), — Полї́й (Рог.[1]). 4. Вис. 30—100 цм. На мокрих місцях, в ровах, при берегах потоків: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Катер., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Labiátae.*

1368. **Méntha arvénsis L.** *Мята полева́* (Рог.[1]), — Драголю́б (Рог.[1], Ян.[3]), — Глуха́ мя́та (Ан.), — Кі́нська мя́та (Вх[4]—Ак., Рог.[1]), — Мя́та (Ан.), — Плавнева́ мя́та (Ян.[3]), — Мня́та (Ан.), — Мня́тка (Грін.). 4. Вис. 15—100 цм. Дуже звичайна ростина на низових полях, мокрих луках, при берегах рік і озер: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VII—VIII. — Вона представляє кілька видів. *Labiátae.*

1369. **Méntha crispa L.** *Мята кучеря́ва* (Вх[6], Рог.[1]), — Крута́ мя́та (Вх[8]—Лем.). 4. Вис. 30—75 цм. Єї плекають по городах. VII—VIII. *Labiátae.*

1370. **Méntha piperíta L.** *Мята пе́речна* (Вх[7]), — Мя́та (Вх[1]—Зар., заг. назва), — Мя́та попрйо́ва (Вх[7]), — Англїйська мя́тка (Вх[7]), — Галуща́нка (Вх[8]—Лем.), — Ладо́шник (Вх[4]—Пізн.), — Мя́тва (Вх[8]—Гру.), — Мя́тка (Вх[1]—Зар., Ян.—Даг.), — Надо́шник (Вх[4]—Дро.), — Насе́рдник (Вх[2]—Дро.; від насердниці), — Нато́шник (Вх[4]—Зар.), — Холо́дна мя́та (Рог.[1], Ан.), — Чо́рна мя́та (Вх[8]—Лем., Рок.—Вол.). 4. Вис. 30—100 цм. Вона росте дико в полд. Европі і Англії, а у нас плекає ся по горо-

дах і буває також здичіла. VII—VIII. РЛ. — З листя (Fólia Ménthae piperítae) добувають пахучий олієць, вживаний в лікарстві. — У виварі купають дітий, а напар пють для скріпленя чинностий жолудка. *Labiátae.*

1371. **Méntha Pulégium L.** *Мята блошиця*, — Блоховник (Рог.[1], Ан.), — Полїй (Вх[4]—Ак., Рог.[1], Ан.). ♃. Вис. 10—30 цм. При берегах потоків, в ровах: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм., Тал.), Гал. VII—IX. *Labiátae.*

1372. **Méntha silvéstris L.** *Мята лїсова* (Рог.[2]). ♃. Вис. 30—75 цм. На мокрих місцях в лїсах, при берегах рік і озер: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.). Херс., Катер., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Labiátae.*

1373. **Menyánthes trifoliáta L.** *Бібник трилистник* (Вх[7], Грін.), — Бобівник (Вх[4]—Ак.), — Бобовник (Рог.[1], Ан.), — Жабячі вогирочки (Вх[1]—Зар.), — Заяча капуста (Шух.—Гуц.), — Зубовник (Ан.), — Трилистник (Вх[4]—Ак., Рог.[1]), — Тріфолїя (Рог.[1]). ♃. Вис. 15—30 цм. По болотах і мокрих луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VI. РЛ. Листя (Fólia Trifólii fibríni) уживає ся одвітно на лїк від пропасниці. — Вивар з листя дають пити на скріпленє жолудка, у водній пухлинї і проти глист (Рок.).

Gentianáceae.

1374. **Mercuriális ánnua L.** *Щир річний*, — Щир (Ан.). ☉ Вис. 25—50 цм. Бурян по городах і полях: Гал. (Рост.), Херс. (Шм., Тал.). VI—IX. (††) Належить до гомеопатичних зел. *Euphorbiáceae.*

1375. **Mercuriális ováta St. et H.** *Щир круглолистий*. ♃. Вис. 15—30 цм. В лїсах і зарісниках: Вол., Под. (Рог.[2], Шм., Тал.). V—VI. *Euphorbiáceae.*

1376. **Mercuriális perénnis L.** *Щир трівкий*, — Пролїски (Рог.[1], Ян.[3]), — Бажанна трава (Ан.). ♃. Вис. 15—30 цм. В лїсах і в заросли ярах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]). IV—V. *Euphorbiáceae.*

1377. **Mespílus Germánica L.** *Чишкун нїмецький* (Вх[7]), — Чишкий (Ан.), — Шишкий (Ан.). Кущ або мале деревце. Вис. 2—6 м. Росте дико в лїсах середної і полд. Нїмеччини і на Кримі. Єго плекають декуди по городах і садах для прикраси і овочів. V—VI. *Rosáceae.*

1378. **Mespílus Oxyacántha Crantz.** гл. ч. 650.

1379. **Mespílus pentágyna Koch.** гл. ч. 648.

Meum athamanticum.

1380. **Microstýlis monophýllos Lindl.** гл. ч. 1326.

1381. **Middendórfia Borysthénica Trautf.** гл. ч. 1540.

1382. **Milium effusum L.** *Просі́вка розсипча́ста* (Вх[7]), — Прося́нка (Вх[8]—Стр., Код.). 4. Вис. 60—100 цм. В тінистих лісах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VI. *Graminéae.*

1383. **Milium paradóxum Scop.** гл. ч. 1505.

1384. **Milium vernále MB.** *Просі́вка весняна́.* ☉ Вис. 20—60 цм. На степах і в зарісниках: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм., Тал.), Тавр. (Тал.). V—VI. *Graminéae.*

1385. **Mimulus luteus L. s. lat.** *Мі́мулюс жо́втий.* 4. Вис. 15—100 цм. Походить з Америки. У нас плекають його в ріжнородних відмінах по городах, а також і у вазониках. V—VII. *Scrophulariáceae.*

1386. **Mimulus Moschátus Dougl.** *Мі́мулюс паху́чий.* 4. Вис. до 30 цм і більше. Росте дико в півн. Америці на мокрих місцях. У нас плекає ся в городах і вазониках для цвітів, що мають сильний запах пижма. V—IX. *Scrophulariáceae.*

1387. **Mina lobáta Llav. et Lex.** гл. ч. 1121.

1388. **Mirábilis Jálapa L.** *Нічна́ краса́ звича́йна,* — Краса́ но́чи (Велич.), — Ца́рська боріда (Ан.), — Ца́рська борода́ (Рог[1]). 4., а плекана по більшій части ☉ Вис. 60—100 цм. Походить з полд. Америки (Перу), а у нас плекають єї декуди в городах для прикраси. Цвите VI—VII—X. Цвіти отвирають ся лише по заході сонця, а рано вянуть, щоби зробити місце новим цвітам, що знову тільки нічю розкривають свою красу. *Nyctagináceae.*

1389. **Moehríngia trinérvia Clairv.** *Мерінгія тринéрвна.* ☉ Вис. 15—30 цм. В тінистих місцях, в зарісниках, гаях і лісах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і сусідні области ук. земель. V—VI. *Caryophyllácеae.*

1390. **Molínia coerulea Moench.** *Маявка си́ня* (Грін.). 4. Вис. 10—90 (200) цм. На торфовищах, багнах, лісових луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). VII—VIII. *Graminéae.*

1391. **Molínia serótina M. et K.** гл. ч. 755.

1392. **Momórdica Elatérium L.** гл. ч. 771.

1393. **Mónesis grandiflóra Salisb.** гл. ч. 1605.

1394. **Monótropa Hypópitys L.** (Hypópitys multiflóra Scop.). *Під'яли́чник звича́йний.* 4. Вис. 15—25 цм. Галапасна ростина в че-

тинних лїсах на піскуватих місцях: Гал. (Кот.), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VII—VIII.
Firoláceae.

1395. **Mórus álba L.** *Мо́рва бі́ла* (Вх[6]), — Шовко́виця (Рог.[1]), — Шовку́н (Ан.), — Ягодо́ве де́рево (Вх[8]—Лем.). Дерево, 5—10 м високе. Походить з півн. Хін, а у нас плекають декуди в городах: Гал. (Кот.[2]), Київ., Черн., Полт., Вол., Под. (Рог.[2]), також буває здичіла (Рог.[2]). V—VI.
Moráceae.

1396. **Mórus nigra L.** *Мо́рва чо́рна* (Вх[6]), — Шовко́виця (Ум.). Дерево, до 10 м високе. Походить із середньої Азії, а у нас плекають ві як попередну: Гал. (Кот.[2]). V—VI. РЛ. З ягід роблять сируп (Síripus morórum), що його додає ся до води, якою полочать горло при задавці (дифтерії).
Moráceae.

1397. **Mulgédium alpinum Less** *Мо́лостень голу́бочок* (Вх[6]). 4. Вис. 60—150 цм. Росте на мокрих місцях в горах: Карпатах. VII—VIII. *Compósitae.*

1398. **Mulgédium tatáricum DC.** (Lactuca tatàrica C. A. Mey.). *Мо́лостень тата́рський.* 4. Вис. 30—80 цм. На солончаках, піскуватих і глинистих місцях: Херс., Тавр. (Шм., Ян.[2]). VII—VIII. *Compósitae.*

1399. **Murétia lutea Boiss.** (Bunium luteum Hoffm.). *Мурéція жо́вта.* 4. Вис. 50—100 цм. На піскуватих місцях, по полях в збіжу: полд. ч. Под., Херс., Катер., Харк. (Шм., Тал.). V—VI. *Umbelliférae.*

1400. **Muscári botryoides Mill.** (Botryànthus vulgàris Kunth.). *Голу́бок грозни́стий.* 4. Вис. 10—15 цм. На полях, в городах, зарісниках: Херс., Полт., Харк. (Тал., Шм.), Гал. (Голс.). V—VI. *Liliáceae.*

1401. **Muscári comósum Mill.** *Голу́бок чуба́тий,* — Степови́й гіяци́нт (Рог.[1]). 4. Вис. 30—75 цм. В лїсах, зарісниках і на степах: Под. (Рог.[2]), Гал. (Льв.). IV—V. *Liliáceae.*

1402. **Muscári racemósum Mill.** (Botryànthus odórus Kunth.). *Голу́бок гра́злик* (Вх[7]), — Гадю́ча цибу́лька (Ян.[3]). 4. Вис. 15—30 цм. На полях, по горбах і в зарісниках: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс., Тавр. (Шм.), Київ. (Ян.[3]). IV—V.
Liliáceae.

1403. **Muscári tenuiflórum Tausch.** *Голу́бок дрібноцві́тий* 4. Вис. 20—50 цм. На степах, в зарісниках, по спадистих місцях: Под., Херс. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). IV—V. *Liliáceae.*

1404. **Mýagrum perfoliátum L.** *Ловимýшка полева́.* ⊙ Вис. 20—60 цм. Лучає ся декуди на полях: Под. (Шм., Рог.[2], Тал.). VI—VII. *Cruciférae.*

1405. **Myosótis arenária Schrad.** (M. strícta Link.). *Незабýдка лїсова́,* — Польовúй льóнок (Ян.[3]). ⊙ Вис. 5—20 цм. На піскуватих полях і горбах: Гал. (Кот.[2]), Под. Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і сусїдні области ук. земель. V—VI. *Boragináceae.*

1406. **Myosótis caespitósa Schultz.** *Незабýдка муравникова́.* ♃. Вис. 15—50 цм. На мокрих луках, по ровах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Шм., Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. V—IX. *Boragináceae.*

1407. **Myosótis hispida Schlecht.** *Незабýдка шерстка.* ⊙ Вис. до 50 цм. По сухих полях, коло доріг, в лїсах: Гал. (Кот.[2]), Київ., Херс. (Тал.), Харк. (Шм.). V—VII. *Boragináceae.*

1408. **Myosótis intermédia Link.** *Незабýдка серéдня,* — Жабúні вóчка (Вх[1]—Голс.), — Синявкú (Ян.[3]). ☉ Вис. 15—60 цм. На полях, в лїсах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—VI. *Boragináceae.*

1409. **Myosótis palustris Roth.** *Незабýдка млакова́* (Вх[7]), — Любúй менé (Левч.), — Мúлость Бóжа (Шух.—Гуц.), — Незабýдка (Рог[1]), — Незабýдь (Вх[1]—Печн.), — Незабýдька (Желех.), — Незабýдь менé (Желех.), — Павúні вічки (Ан.), — Світця́н (Вх[1]—Печн.). ♃. Вис. 15—50 цм. На мокрих місцях, по луках, ровах, при берегах потоків: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—IX. *Boragináceae.*

1410. **Myosótis silvática Hoffm.** *Незабýдка лїсова́* (Вх[7]). ☉- ♃. Вис. 15—30 (50) цм. На вохких лїсових луках, в гаях, зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VI. — Єї відміною є: Myosótis alpéstris Schmidt. Незабýдка гірська́, — Га́дячі óчі (Грін.). ☉—♃. Вис. 6—15 цм. На полонинах в Карпатах. Пересаджена на доли прибирає згодом звичайну форму. *Boragináceae.*

1411. **Myosótis sparsiflóra Mikan.** *Незабýдка рідкоцвітна,* — Лепéць (Рог[2], Ян.[3]), — Лугова́ незабýдка (Рог.[1]). ⊙ Вис. 8—30 цм. На вохких тїнистих місцях, в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. V—VI. *Boragináceae.*

1412. **Myosótis versícolor Sm.** *Незабу́дка сорока́та.* ⊙ Вис. 8—25 цм. Лучає ся рідко на полях, сухих луках, горбках: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ. (Шм.). V—VI. *Boragináceae.*

1413. **Myosurus minimus L.** *Ми́шавка мале́нька* (Вх[6]), — Голо́вка (Ян.[2]—Менч.), — Ми́шачий хвіст (Ян.[2]—Менч.). ⊙ Вис. 2—15 цм. На піскуватих і глинистих полях, по степових глубоких долинках на вохких місцях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. V—VI. *Ranunculáceae.*

1414. **Myricária Germanica Desv.** (Tàmarix Germànica L.). *Біжде́рник ни́ме́цький,* — Бі́ждерев зарінко́вий (Вх[8]—Жаб.), Біжде́рник (Вх[8]—Жаб.), — Бу́ждеревеп (Грін.—Лв.), — Дожджівни́к (Вх[8]—Лем.), — Дойджівни́к (Вх[8]—Лем.), — Ра́йдерево (Вх[8]—Угр.), — Рокити́на (Вх[8]—Тур.), — Кі́йло (Вх[4]—Син.), — Та́марикс (Грін.), — Чамари́шка (Вх[8]—Лем.), — Чамари́шок (Вх[8]—Лем.). Кущ, 2 м високий. Росте у нас по зарінках в горах і на Підгірю пр. над Стрием, Опором, Бистрицею, Черемошем (Вх[6]), відтак в околиці Перемишля (Кот.[2]), Под. (Шм.). VI—VII. *Tamaricáceae.*

1415. **Myriophýllum spicátum L.** *Водопери́ця колоси́ста,* — Куши́р (Ум.). ♃. Довж. 40—150 цм. В ріках, ровах, ставах: Гал. (Рост.), Под., Вол., Київ., Черн., Полг. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і сусїдні области ук. земель. VI—VII. *Halorrhagidáceae.*

1416. **Myriophýllum verticillátum L.** *Водопери́ця кругоцві́тна.* ♃. Довж. 5—30 цм. В ровах, озерах, ставах, заливах рік: Гал. (Рост.), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. VII—VIII. *Halorrhagidáceae.*

1417. **Nájas májor All.** *Різу́ха бі́льша,* — Різ ка (Рог.[1]). ⊙ Довж. до 50 цм. В озерах, ставах і заливах рік: Под., Київ., Катер., Харк. (Шм.), Вол. (Рог.[2]), Гал. VII—VIII. *Najadáceae.*

1418. **Nájas mínor All.** (Caulínia fràgilis Willd.). *Різу́ха ме́нча.* ⊙ Довж. до 25 цм. Лучає ся рідше в ріках і їх заливах, в ровах: Под., Київ. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.), Гал. VI—VIII. *Najadáceae.*

1419. **Nárcissus Jonquílla L.** *Нарци́з паху́чий.* ♃. Вис. 30—35 цм. Походить з полд. Европи і півн. Африки, а у нас плекає ся декуди в городцях для мило пахучих цвітів. IV—V. *Amaryllidáceae.*

1420. **Narcíssus poéticus L.** *Нарци́з бі́лий* (Вх[6]). ♃. Вис. 25—45 цм. Росте дико над Середземним морем від Франції по-

чавши аж до Греції, а у нас плекає ся звичайно по городах. IV—V. *Amaryllidáceae.*

1421. **Narcíssus Pseudo-Narcíssus L.** *Нарци́з жо́втий* (Вх⁷). 4. Вис. 20—40 цм. Росте дико в Швеції, Англії, Португалії і Іспанії, а у нас плекають єго у ріжних відмінах для цвітів. IV. (††). *Amaryllidáceae.*

1422. **Narcíssus Tazétta L.** (N. orientàlis hort.). *Нарци́з схі́дний,* — Таце́ти (огород.) 4. Вис. 30—50 цм. Росте дико в полд. Европі, Малій Азії, Хінах і Японії. У нас плекають його в городцях і у вазониках. II—V. *Amaryllidáceae.*

1423. **Nárdus stricta L.** *Щетя́чка сі́рий* (Вх⁷), — Ковила́ (Ан.), — Ми́чка (Рог.¹, Ан.), — Псе́нка (Шух.—Гуц.), — Псе́рка (Вх⁸—Луж.), — Пся́ка (Вх⁸—Смл.), — Псю́рка (Вх⁸—Смл.), — Псю́ха (Вх⁸—Дов.), — Пся́ґа (Вх⁸—Сам.), — Пся́нка (Вх²—Стр.), — Пся́рка (Грін.—Вх), — Свинни́ця (Вх⁸—Ван.), — Свинюх (Вх⁸—Мил.), — Свинюха (Вх²—Жов.), — Свиня́чка (Вх²—Жов.), — Сивéць (Ан.), — Сиви́ця (Вх⁸—Лем.), — Сиву́шка (Вх⁸—Дов.), — Сірúця (Вх²—Дро., Жел.), — Щетя́чка (Жел.), — Сірóха (Вх⁸—Тур.). 4. Вис. 15—30 цм. На сухих луках, в зарісниках і соснових лїсах, досить часто: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.²), Харк. (Шм.). V—VI. Служить часто до придержуваня летучих пісків. *Graminéae.*

1424. **Nasturtium R. Br.** гл. ч. 197, 1796—9.

1425. **Nasturtium brachycárpum C. A. Mey.** *Насту́рція коротконасі́нна.* ⊙ Вис. 20—40 цм. На вохких місцях, при берегах, рідко: Київ., Харк., Херс., Тавр., Катер. (Шм.). IV—IX. *Crucifĕrae.*

1426. **Nasturtium officináie R. Br.** (N. fontànum Asch.). *Насту́рція звичайна.* 4. Довж. 20—60 цм. При жерелах і потоках: Херс., Одесса (Шм., Тал.). VI—VII. Корінь містить в собі йод. Зїлля уживають проти гнилиці (скорбуту). *Crucifĕrae.*

1427. **Naumburgia thyrsiflóra L.** гл. ч. 1318.

1428. **Nemóphila insignis Dougl.** *Немо́філя ви́значна.* ⊙ Вис. 15—20 цм. Єї привезено до Европи з Каліфорнії і тепер вона плекає ся в городах для гарних цвітів. Цвите по 8—10 тижнях після засіву. *Hydrophyllácеae.*

1429. **Neóttia Nídus ávis L.** *Гніздівка безли́ста,* — Зи́би (Ан.), — Кукуру́з (Вх²—Схд.), — Кукуру́зка (Вх²—Схд.), — Миколáйці (Рог.¹), — Прúворотень (Рог.¹). 4. Вис.

20—30 цм. В тінистих лісах, на коріннях дерев: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), півн. Херс., Харк. (Шм.). V—VI. *Orchidáceae.*

1430. **Népeta Catária L.** *Котя́ча мя́та звича́йна*, — Котя́ча мя́та (Ян.[3]), — Котя́чка (Вх[8]—Угр.), — Ко́шеча мя́та (Рог.[1], Вх[4]—Ак.), — Ко́шки (Рог.[1]), — Ко́шаче пи́во (Рог.[2]), — Ма́точник (Ан.), — Песя́ча мя́тка (Вх[1]—Зар.), — Польова́ мня́та (Ан.), — Ша́ндра (Ан.), — Ша́нта (Ан., Рог.[1], Вх[4]—Ак., Дро.). ♃. Вис. 60—125 цм. Звичайний бурян коло хат, плотів, при дорогах, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—IX. *Labiátae.*

1431. **Népeta Glechóma Benth.** гл. ч. 996.

1432. **Népeta nuda L.** *Котя́ча мя́та го́ла*, — Ма́точник (Рог.[1]), — Синецві́т (Рог.[1], Ян.[3]), — Черевичник (Грін.), — Черевишник (Грін.). ♃. Вис. 60—100 цм. Росте як бурян по горбах, степах, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс., Харк. (Шм.). VI—VII. *Labiátae.*

1433. **Népeta Ucrainica L.** (N. parviflóra MB.). *Котя́ча мя́та степова́*. ♃. Вис. 20—40 цм. На степах і по горбках: полд. ч. Под., Полт. (Шм., Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VI—VII. *Labiátae.*

1434. **Nephródium** гл. чч. 233, 235, 239, 240.

1435. **Néslea paniculáta Desv.** *Гли́виця волотя́нка.* ☉ Вис. 30—60 цм. На степах, полях і в городах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. *Cruciférae.*

1436. **Nicándra physaloídes Gaertn.** *Нїка́ндра звича́йна.* ☉ Вис. 30—125 цм. Росте дико в полд. Америцї (Перу), а у нас плекає ся декуди в городах. Буває також здичіла: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Харк., Тавр. (Шм.). VI—IX. (††) Ягоди є трійливі. *Solanáceae.*

1437. **Nicotiána affínis Moore.** *Тютю́н рідня́к.* ♃, плеканий звичайно ☉ Вис. 30—90 цм. Походженє незвісне. Плекає ся в городах і вазониках для прикраси. VII—IX. *Solanáceae.*

1438. **Nicotiána rustica L.** *Тютю́н про́стий*, — Баку́н (Вх[2]—Гал.. Рог.[1]), — Капа́к (Вх[8]—Угр.), — Мархо́тка (Левч.), — Махо́рка (Рог.[1], Левч.), — Плотове́ць (сушать на плотах, Вх[2]—Чорт.), — Тютю́н (Рог.[1]). ♃. Вис. до 150 цм.

Походить з полд. Америки, а у нас плекають його декуди для листя: Гал. (Вх[7]), полд. Черн., півн. Полт. (Рог.[2]). (†††) VII—VIII. *Solanáceae.*

1439. **Nicotiána Tabácum L.** *Тютю́н звича́йний* (Вх[7]), — Дуга́н (Вх[8]—Угр., Вх[2]—Сян.). ☉ Вис. 100—200 цм. Сей тютюн з кількома посвоєними родами перевезено з Америки (Вірґінії) до Европи і ту управляє ся для листя. VII—IX. (†††) РЛ. Листє (Fólia Nicotiánae) має примін в аптиках. *Solanáceae.*

1440. **Nigélla arvénsis L.** *Чорну́шка полева́,* — Ди́ка чорну́шка (Рог.[1], Грін.). ☉ Вис. 10—50 цм. На полях, степах і спадистих місцях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр. (Шм.). VI—VII. *Ranunculáceae.*

1441. **Nigélla Damascéna L.** *Чорну́шка нечо́са,* — Дівиця в зе́лени (Рог.[1], Ан.), — Кучеря́вий Ма́цько (Вх[4]—Тер., Вх[2]—Пізн.), — Нече́сані панночки́ (Рог.[1], Ан.), — Нечо́си панночки́ (Ан.), — Павучки́ (Вх[4]—Чорт., Вх[2]—Куд.). ☉ Вис. до 50 цм. Розповсюднена в полд. Европі, на Кримі і в півн. Африці. У нас плекає ся в городах, а декуди є здичіла: Вол., Київ., Херс. (Шм.). V. *Ranunculáceae.*

1442. **Nigélla satíva L.** *Чорну́шка сі́йна,* — Чорну́шка (Рог.[1], Вх[1]—Хол.), — Чорну́шка (Вх[1]—Зар., Довк.). ☉ Вис. 7—35 цм. Звичайно засівають єї по городах для домашнього вжитку, лучає ся однак також межи бурянами і в збіжу: Київ., Полт., Херс. (Шм.). VII. *Ranunculáceae.*

1443. **Nónnea lutea Rchb.** *Бри́жник жо́втий.* ☉ Вис. 10—35 цм. На каменистих і піскуватих місцях: Под., Херс., Харк. (Тал.). V—VI. *Boragináceae.*

1444. **Nónnea pulla DC.** *Бри́жник бу́рий,* — Меду́нка (Рог.[1]), — Ра́пник (Ян.[1]—Гав.), — Чо́ртів хлїб (Рог.[1]), — Чо́ртів хлїбчик (Грін.). ♃. Вис. 15—30 цм. Звичайна ростина на полях, степах і при дорогах: Гал. (Рост.), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Херс., Тавр. (Шм.). V—VIII. — „Прикладають на рани і тому також назва „ранник“ (Ян.[1]—Гав.). *Boragináceae.*

1445. **Nuphar luteum Sm.** *Лопа́тень жо́втий* (Вх[6]), — Бабки́ (квітки сеї ростини, Рог.[1]), — Бли́скалка (Грін.—Вх—Угр.), — Во́дяний мак (Рог.[1]), — Лата́ттє жо́вте (Рог.[1], Ян.[3]), — Капелю́ші (листє, Ан.), — Гле́чики жо́вті (Рог.[1]), — Зба́нок (овоч, Рог.[1]), — Кувши́н-

чики жо́вті (Рог.[1]), — Лопа́ття (Грін.), — Товсту́н (корінь, Рог.[1]). 4. В стоячих водах, заливах рік, в ровах, озерах: Гал. (Кот.[2]), Київ., Черн., Полт., Вол., Под. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VIII. *Nymphaeáceae.*

1446. **Nymphaéa álba L.** *Умич бі́лий* (Вх[6]), — Бліскалка (Вх[8]—Угр.), — Во́дяна лїлїя (Рог.[2]), — Во́дяний лопу́х (листє, Рог.[1]), — Во́дяний лопу́шник (Рог.[1]), — Во́дяний мак (Рог.[1]), — Во́дяні маківки́ (овочі, Вх[8]—Стра.), — Гуски́ (Рог.[1]), — Капелю́ші (Грін.), — Кувши́нчик (Рог.[2]), — Жіно́че лата́ттє (Ан.), — Збано́чки (Вх[1]—Зар.), — Бі́ле лата́ттє (Ан., Ян.[3]), — Листопру́г (Вх[8]—Стра.), — Ло́мич (Вх[8]—Борщ.), — Лопа́тник (Вх[8]—Стац.), — Мо́мич (Вх[2]—Жов., Вх[8]—Замч.), — Умич (Вх[2]—Жов.). 4. В ставах і повільно пливучих водах: майже всюди на областях ук. земель. VI—VIII. *Nymphaeáceae.*

1447. **Obione Gaertn.** гл. чч. 280, 283.

1448. **Ocimum Basilicum L.** *Васи́льок паху́чий,* — Васи́лько (Вх[1]—Зар.), — Васи́льник (Вх[8]—Прс.), — Васи́льчик (Вх[7]), — Васи́льки (Ян.[1]—Даг.), — Паху́чі або церко́вні васи́льки (Рог.[1]), — Васи́льок (Вх[1]—Печн.), — Гайбу́з (Вх[1]—Печн.). ⊙ Вис. 15—25 (40) цм. Походить з полд. Азії, а у нас плекає ся майже всюди по сїльських городах. Часом лучає ся здичілий межи буряпами. VI—VIII. *Labiátae.*

1449. **Odontarrhéna Led.** гл. чч. 114, 123.

1450. **Odontites Hall.** гл. ч. 875—6.

1451. **Oenánthe aquática Lam.** (Oe. Phellàndrium Lam., Phellàndrium aquàticum L.). *Оме́жник во́дяний,* — Весе́й (Вх[8]—Тис.), — Весь (Вх[1]—Зар., худобі дуже шкідливе зїллє, Вх[1]), — Во́дяний укріп (Вх[4]—Ак.), — Во́дяний оме́г (Рог.[1]). ⊙ Вис. 50—150 цм. По ровах, болотах, при берегах рік: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. (†) Зїллє є гомеопатичним середником. — Селяни прикладають зїллє до ран, щоби перешкодити запаленю *Umbelliférae.*

1452. **Oenánthe fistulósa L.** *Оме́жник трубча́стий.* 4. Вис. 30—60 цм. По ровах, багнах і багнистих луках: полд. ч. Под. (Рог.[2], Шм.), Гал. (Рост.). VI—VII. (††). *Umbelliférae.*

1453. **Oenánthe Lachenálii Gmell.** *Оме́жник луковий.* 4. Вис. 50—60 цм. По мокрих луках: полд. ч. Под. (Шм.), Гал. (Рост.). VI—VII. *Umbelliférae.*

1454. **Oenothéra amoena Lehm.** (Godétia amoéna Lehm.). *Весли́н припа́дний.* ⊙ Вис. 20—60 цм. Походить з Каліфорнії і плекає ся у нас в ріжних відмінах для прикраси по городцях. Цвите по 8—10 тижнях після засіву. *Onagráceae.*

1455. **Oenothéra biénnis L.** (Onàgra biènnis Scop.). *Весли́н лю́льочник* (Вх[1]), — Дівина́ (Грін.—Лв.), — Лю́льочник (Гріп.—Лв.), — Перелéт (Рог.[1], Ян.[3]). ☉ Вис. 50—150 цм. Походить з півн. Америки. Росте по полях, піскуватих місцях, при берегах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. ґемель. VI—IX. *Onagráceae.*

1456. **Omphalódes scorpioídes Schrk.** *Пу́пянок дрібнолúстий.* ⊙ Вис. до 45 цм. В лїсах, на мокрих місцях, рідко: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс., Харк. (Шм.). V—VI. *Boragináceae.*

1457. **Onágra biénnis Scop.** гл. ч. 1455.

1458. **Onóbrychis grácilis Bess.** *Дівóйник тонéнький.* — Горобúний горóх (Рог.[1]). 4. Вис. до 50 цм. На степах і луках: Под., Вол., Київ., (Рог.[2]). VI—VII. *Papilionáceae.*

1459. **Onóbrychis satíva Lam.** (O. viciaefólia Scop.). *Дівóйник сíйний* (Вх[6], Грін.—Лв.), — Зáячий горóх (Ан., Ян.[3]), — Еспарзéт (Рог.[2]), — Рýта полевá (Грін.—Лв.). 4. Вис. 30—60 цм. По горбах, степах і полях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ, Полт. (Рог.[2]). Також засівають його на пашу для худоби. V—VII. *Papilionáceae.*

1460. **Onocléa Struthiópteris Hoff.** (Struthiópteris Germànica Willd.). *Струсíйка звичáйна.* 4. Вис. 30—80 цм. На мокрих місцях, в тінистих лїсах і зарослих яругах: Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). Плодючі листки являють ся в VII—VIII. *Polypodiáceae.*

1461. **Onónis hircína Jacq.** *Вовчáк воню́чий,* — Вітрове зїлле (Вх[8]—Боп.), — Вовк (Вх[8]—Лем., Шух.—Гуц.), — Вовкú (Вх[8]—Угр.), — Вовчáк (Вх[8]—Крас.), — Вóвче зїлле (Вх[8]—Крас.), — Вовчинéц (Вх[8]—Лем.), — Вовчýг (від вовчих лишаїв, Рог.[1]), — Вовчýк (Ан.), — Вошкóве зїлле (Вх[8]—Угр.), — Денúсник (Ан.), — Дівиян (Грін.—Лв.), — Кенúшник (Ан.), — Козлúнник воню́чий (Вх[4]—Ак., Ан.), — Царзїлля (Грін.—Вх.). 4.

Вис. 30—60 цм. На горбках, пасовисках, луках, при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. *Papilionáceae.*

1462. **Onónis spinósa L.** *Бовчáк колю́чий,* — Бúчача трава́ (Рог.[1], Ан.), — Во́вча трава́ (Рог.[1]), — Вовчівни́к (Вх[8]), — Вовчу́г (Ан.), — Ли́сій хвіст (Рог.[2]), — Осту́дник (Вх[1]—Печн.), — Яги́ль (Ан.), — Яглúця (Ан.). ♃. Вис. 30—60 цм. На луках, полях, коло доріг, в зарісниках, на солончаковатих місцях: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Гал. VI—VIII. РЛ. Корінь (Radix Onónidis) має приміненє в аптиках. — Люди подекуди варять корінь і листки у водї та подають пити хорим на гостець. *Papilionáceae.*

1463. **Onopórdon Acánthium L.** *Байдра́к чортополох* (Вх[7]), — Бодя́к (Шух.—Гуц.), — Будя́к (Грін.), — Тата́рник (Ан.). ☉ Вис. 50—150 цм. Коло доріг, хат, по сухих луках і степах: Гал. (Вх[7]), Под., Вол., Київ , Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]). VII—VIII. *Compósitae.*

1464. **Onósma echioides L.** *Громови́к звича́йний,* — Громови́к (Ан.), — Кра́сний ко́рінь (Ан.), — Краснико́рінь (Рог.[1]), — Шари́ло (Ан.). ☉ Вис. 25—50 цм. На степах і спадистих місцях: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Тал.), Харк., Херс., Тавр. (Тал.). V—VII. Представляє кілька відмінних видів як: *а*) arenárium W. K. sp. (O. Gmelíni Led.). Громовик пісковий. На піскуватих місцях: Под., Херс., Катер., Харк., Тавр. (Шм). *б*) setósum Led. sp. (O. Visiánii Clem.). Шари́ло. На горбах і степах: Херс. (Шм.), Под. (Шм., Рог.[2]), *в*) tinctórium MB. sp. Громови́к краси́льний. На степах і горбах: Под., Київ., Полт., Катер., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). *Boragináceae.*

1465. **Onósma simplicissimum L.** *Громови́к прями́й.* ♃. Вис. 10—40 цм. На степах і вапняково-каменистих місцях: Харк. (Шм.). V—VII. *Boragináceae.*

1466. **Ophioglóssum vulgátum L.** *Ужáчка звича́йна* (Вх[6]), — Без'язи́чник (Плодючий листок, Рог.[1]), — Пога́не зі́лля (коли в госпо́дї, то буде між людьми лайка, Рог.[1]), — Ти́хе зі́лля (Рог.[1]), — Язи́чник (безплідний листок, Рог.[1]). ♃. Вис. 5—25 цм. На лїсових луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Шм., Рог.[2]), Харк. (Шм., Тал.). Плодючі вітки являють ся в VI—VII. *Ophioglossáceae.*

1467. **Orchis coriophóra L.** *Зазу́линець блощи́чний* (Вх⁷). 4. Вис. 15—30 цм. На лїсових луках і в зарiсниках, не рiдко: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.², Шм.). V—VII. *Orchidáceae.*

1468. **Orchis globósa L.** *Зазу́линець круглоцвíтий* (Вх⁷). 4. Вис. 30—50 цм. На мокрих лїсових луках: Гал. (Кот.²), Вол., Под. (Рог.², Шм.). VI—VII. *Orchidáceae.*

1469. **Orchis incarnáta L.** *Зазу́линець багряни́й,* — Дремлик (Ан.), — Лю́бжа (Рог.¹, Ан., Ян.³). 4. Вис. 25—30 цм. На болотах і мокрих луках: Вол. (Рог.²) і инші области ук. земель з виїмком Таврії (Шм.). V—VI. *Orchidáceae.*

1470. **Orchis latifólia L.** *Зазу́линець широколи́стий* (Вх⁷), — Лю́бжа (Рог.¹), — Лю́бка (Рог.¹), — Зазу́лині рушничкй́ (Ан.), — Зазу́лині чо́боти (Шух.—Гуц.). 4. Вис. 25—30 цм. На болотах і болотнистих лїсових луках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²). V—VI. РЛ. Бульви сего зазулинця і деяких инших посвоячених родів, пр. O. Morio, достарчають так званого салєпу (в аптиках: Tubera Salep.), що його можна дiстати в видї порошку або у видї клейкого дуже поживного напитку. — Здорові бульви збирає ся в червню, а по виполоканю парить ся окропом і сушить ся. Вони розварені в молоцї або юшцї є дуже поживні для дiтий і хорих. *Orchidáceae.*

1471. **Orchis laxiflóra Lam.** *Зазу́линець султа́нчик,* — Крáсні султáнчики (Вх⁴—Ак., Ан., Рог.¹). 4. Вис. до 60 цм. На мокрих луках і степах: Под., Полт., Херс., Харк. (Шм., Тал.). V—VI. *Orchidáceae.*

1472. **Orchis maculáta L.** *Зазу́линець плями́стий* (Вх⁷), — Двору́чки Пресвятої (Грiн.—Лв.), — Мокру́ха (Ан.). 4. Вис. 25—60 цм. На мокрих лїсових луках і в зарiсниках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.²) і сусiдні области ук. земель. VI—VII. Уж. Tub. Sal. *Orchidáceae.*

1473. **Orchis máscula L.** *Зазу́линець го́жий,* — Попóві я́йця (Ан.). 4. Вис. 20—50 цм. На сухих луках, в лїсах: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.²). V—VI. Уживають ся Tubera Salep. *Orchidáceae.*

1474. **Orchis militáris L.** *Зазу́линець пря́мик* (Вх⁷), — Болóтний пiвник (Вх⁴—Ак., Ан.), — Зозу́лині сльóзки (Рог.¹), — Зозу́лині черевúчки (Грiн.), — Зозулькй́ (Рог.¹), — Любкй́ (Рог.¹). 4. Вис. 15—50 цм. На мокрих луках і в зарiсниках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт.

(Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). V—VI. Уживають ся в аптиках Tubera Salep. *Orchidáceae.*

1475. **Orchis Mório L.** *Зазу́линець вузьколи́стий* (Вх[7]), — Дре́млик (Ан.), — Зазу́лячі чобітки́ (Вх[2]—Чорт.), — Зазу́лька (Вх[2]—Бис.), — Зезю́льки (Рог.[1]), — Зозу́льки (Ан.), — Люби́ мене́ не поки́нь (Рог.[1]), — Лю́бка (Рог.[1], Ан.), — Земляне́ се́рце (Рок.—Вол.), — Зозу́лині сльо́зки (Ан.). 4. Вис. 8—20 цм. На луках, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер. (Шм.). V—VI. Уживають ся Tubera Salep. *Orchidáceae.*

1476. **Orchis pyramidális L.** (Anacamptis pyramidàlis Rich.). *Зазу́линець острове́рхий.* 4. Вис. 25—40 цм. На лїсових луках: Гал. (Кот.[2]), Вол. (Рог.[2]), Под., Київ. (Шм.). V—VII. Уживають ся в аптиках Tubera Salep. *Orchidáceae.*

1477. **Orchis sambucina L.** *Зазу́линець бузи́нний*, — Лю́бка (Грін.). 4. Вис. 15—25 цм. В гаях і зарісниках: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.). V—VI. *Orchidáceae.*

1478. **Orchis ustuláta L.** *Зазу́линець смалю́х*, — Зазу́лині чо́боти (Шух.—Гуц.). 4. Вис. 10—20 цм. На лїсових луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Полт., Харк., Катер. (Шм.). VI—VII. *Orchidáceae.*

1479. **Oríganum Majorána L.** гл. ч. 1324.

1480. **Oríganum vulgáre L.** *Матери́нка звича́йна* (Вх[7]), — Духови́й цвіт (Ан.), — Души́нка (Рог.[2]), — Зїно́вка (Рог.[1], Ан.), — Лебі́дка (Вх[5]—Біт.), — Лебю́дка (Вх[8]—Лем.), — Матери́нка (Рог.[1], Ан.), — Матери́ска (Вх[4]—Наг., Корч., Кру.), — Мари́шка (Грін.—Лв.), — Си́нявка (Ан.). 4. Вис. 30—60 цм. По горбках, в зарісниках, по краях лїсів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. лемель. VII—IX. РЛ. З зїлля (Hérba Origani) витискають пахучий олїй, що вживає ся на лїк в жіночих недугах, відтак до натираня в корчах і легких паралїжах. — На селї зїллє посьвячують, купають в нїм дїтий, а виваром поють корови по отеленю (Рок.—Вол.). — Пасїчники витирають нею улики. — Пють і купають від золотухи, а самі рани засипають порохом з материнки (Рог.[1]). *Labiátae.*

1481. **Ornithógalum graminéum Lam.** гл. ч. 166.

1482. **Ornithógalum narbonénse L. var. brachýstachys Fischer.** *Рáстка короткогрозни́ста*, — Ма́слянка (Ян.[2]—Даг.). 4. Вис.

20—35 цм. На глинистих луках і по мокрих степових подах: Херс. (Тал.), Тавр. (Ян.[2], Тал.). V—VIII. *Liliáceae.*

1483. **Ornithógalum nutans L.** *Рáстка дрімýча.* 4. Вис. 25—50 цм. На полях, луках, в салах і гаях: Под. (Шм.), Херс., Тавр., Катер., Харк. (Тал., Шм.). V—VI. *Liliáceae.*

1484. **Ornithógalum ramósum Lam.** гл. ч. 167.

1485. **Ornithógalum tenuifólium Guss.** *Рáстка тонколи́ста,* — Брандýші (Ян.[3]). 4. Вис. до 20 цм. По луках, степах, по ровах і коло тинів: Київ. (Ян.[3]), Тавр. (Ян.[2]) і инші полд. области ук. земель. V—VI. *Liliáceae.*

1486. **Ornithógalum umbellátum L.** *Рáстка бíла* (Вх[7]), — Брандýшки бíлі (Рог.[1]). 4. Вис. 20—40 цм. На луках, полях, могилах і по горбках: Гал. (Рост.), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Катер., Херс., Харк., Тавр. (Шм.). IV—V. *Liliáceae.*

1487. **Ornithópus perpusíllus L.** *Пташинéць малéнький.* ⊙ Вис. 8—40 цм. На піскуватих місцях: Херс., Катер. (Тал.). VI—VII. *Papilionáceae.*

1488. **Ornithópus satívus Brot.** *Пташинéць сíйний,* — Серадéля (Serradélla). ⊙ Вис. 30—60 цм. Засíвається на полях, а деколи лучається здичíлий. VI—VII. *Papilionáceae.*

1489. **Orobánche álba Steph.** (P. Epíthymum DC.). *Зáполонь бíла,* — Зарáза (Грін.), — Зарази́ха (Грін.). 4. Вис. 10—50 (70) цм. На степах, могилах і в зарісниках, галапасує на коріню Thýmus, рідше на Sàlvia praténsis і S. silvéstris, Calamíntha Clinopódium: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс., Вол. (Шм.). IV—VIII. *Orobancháceae.*

1490. **Orobánche Alsática Kirschl.** (O. Cervàriae Kirschl., O. strumósa Rogow.). *Зáполонь болячковá.* 4. Вис. 15—55 цм. На луках і в зарісниках, галапасує на корінях Peucèdanum Cervària: Под., Херс., Київ. (Шм.), Черн. (Шм., Рог.[2]). VI—VIII. *Orobancháceae.*

1491. **Orobánche arenária Borkh.** *Зáполонь пісковá.* 4. Вис. 20—50 цм. На піскуватих і глинистих місцях, галапасує на корінях Artemísia campèstris: Под., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Вол., Катер., Херс., Тавр. (Шм.), Гал. VI—VII. *Orobancháceae.*

1492. **Orobánche caryophyllácea Sm.** (O. Gàlii Duby.). *Зáполонь дíвункова.* 4. Вис. 10—60 цм. В зарісниках, галапасує на Galium Mollugo і G. verum: Гал. (Рост., Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.), Харк., Херс. (Шм.). VI—VII. *Orobancháceae.*

1493. **Orobánche coeruléscens Steph.** *Зáполонь синя́ва.* 4. Вис. 9—40 цм. На степах, галапасує на Artemísia vulgàris: Под. (Рог.[2], Шм.), Вол., Катер. (Шм.). VI—VII. *Orobancháceae.*

1494. **Orobánche cumána Mutel.** (O. cérnua Loefl.). *Зáполонь повíсла,* — Вовчóк (Тал.). 4. Вис. 15—35 цм. Галапасує на Xanthium, Artemísia і Heliànthus: Херс., Катер., Тавр. (Тал.). VI—VII. *Orobancháceae.*

1495. **Orobánche fláva Mart.** (O. Tussilàginis Mutel.). *Зáполонь жóвта.* 4. Вис. 15—40 (65) цм. Галапасує на коріннях Petasites, Tussilago: Гал. (Кот.[2]). VI—VII. *Orobancháceae.*

1496. **Orobánche lanuginósa H. et B.** (O. caésia Rchb). *Зáполонь волохáта.* 4. Вис. 10—30 цм. По горбах і степах, галапасує на коріню Artemísia і Teucrium: Катер. (Тал.). VI—VII. *Orobancháceae.*

1497. **Orobánche májor L.** (O. Kochii F. G. Schultz., O. elátior Sutton). *Зáполонь велúка.* 4. Вис. 20—70 цм. В лїсах і по сухих спадах, галапасує на Centauréa Scabiósa, Medicàgo falcáta: Гал. (Кот.[2]), Под. (Рог.[2], Шм.), Київ. (Шм.). VI—VIII. *Orobancháceae.*

1498. **Orobánche minor Sm.** *Зáполонь мéнша.* 4. Вис. 10—50 цм. Галапасує на Trifólium pratènse і T. médium: Полт. (Шм.). V—VII. *Orobancháceae.*

1499. **Orobánche Picridis F. W. Schultz.** *Зáполонь гірчакова.* 4. Вис. 10—40 (70) цм. Галапасує на коріню Pícris hieracioídes, на сухих збочах: Гал. (Кот.[2]). VI—VII. *Orobancháceae.*

1500. **Orobánche purpurea Jacq.** (O. coerulea Vill.). *Зáполонь багрова́.* 4. Вис. 15—60 цм. Галапасує на коріннях Achilléa Millefólium і Artemísia vulgáris, A. austriáca: Гал. (Рост.), Под., Київ., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VI—VII. *Orobancháceae.*

1501. **Orobánche ramósa L.** *Зáполонь хрещáта* (Вх[7]), — Вовчóк (Рог.[1]), — Зарáза (Грін.), — Зарази́ха (Грін.). 4. Вис. 3—40 цм. Галапасує на коріннях конопель, тютюну, а крім сего на ріжних инших ростинах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк., Тавр. (Шм.), Гал. (Кот.[2]). VI—VIII. *Orobancháceae.*

1502. **Orobánche rubens Wallr.** (O. lutea Baumg.). *Зáполонь звичáйна.* 4. Вис. 10—50 цм. Галапасує на стручкових ростинах як Medicàgo falcàta, Melilótus, Trifólium: Под., Вол., Київ. (Шм.). V—VI. *Orobancháceae.*

1503. **Orobus L.** гл. чч. 1203, 1204, 1209, 1216.

1504. **Oryza clandestina A. Br.** гл. ч. 1222.

1505. **Orysopsis viréscens Beck.** (Milium paradóxum Scop., Piptatherum viréscens Boiss.). *Рижівка зеленкувáта.* 4. Вис. до 120 цм. На каменистих місцях, межи корчами: полд. часть Под. (Шм., Тал.). VI—VII. *Graminéae.*

1506. **Ostéricum palustre Bess.** *Мáточник болóтяний,* — Мáточник (Тал., нїм.). 4. Вис. 50—125 цм. На мокрих луках і в зарісниках: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., півн. Херс. (Шм.), Гал. VII—VIII. *Umbellifĕrae.*

1507. **Oxalis Acetoséllа L.** *Квасенúця звичáйна* (Вх[6]), — Квасенúця (Вх[2]—Перш., Ян.[3]), — Зáяцьова капýстка (Вх[2]—Сам.), — Зáяча капýста (Вх[1]—Печн., Вх[2]—Сам., Ян.[3]), — Зáячий квас (Вх[5]—Кол.), — Зáячий квасóк (Шух.—Гуц.), — Зáячий щавéль (Рог.[1]), — Зáячий щавýх (Рог.[1]). 4. Вис. 15—30 цм. В тїнистих лїсах і гаях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.). IV—V. *Oxalidáceae.*

1508. **Oxalis corniculáta L.** *Квасенúця рогáта.* ⊙ По полях і городах: Катер. (Тал.). VI—IX. *Oxalidáceae.*

1509. **Oxalis stricta L.** *Квасенúця пряма.* 4. Вис. 15—30 цм. На полях і городах межи бурянами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Катер. (Тал., Шм.). VI—VIII. *Oxalidáceae.*

1510. **Oxycóccos palustris Pers.** гл. ч. 2224.

1511. **Oxýtropis pilósa DC.** *Остролóдник мохнáтий,* — Горобúнець (Рог.[1]). 4. Вис. 20—50 цм. На степах, по горбах і каменистих місцях: Под., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2]). VI—VII. *Papilionáceae.*

1512. **Paeónia corallína Retz.** (P. officinàlis L.). *Півóнїя звичáйна* (Вх[7]), — Пивóнїя (Рог.[1], Шух.—Гуц.), — Півóнїя (Грін.), — Півóнь (Грін.), — Полóнїя (Вх[8]—Борщ.), — Камінна́ рýжа (Вх[8]—Угр.), — Русáльна рóжа (Вх[7]), — Рýжа русадéльна (Вх[8]—Угр.). 4. Вис. 50—70 цм. Росте дико в горах полд. Европи (в Греції), а у нас плекана часто по городах з повними цвітами. V—VI. (†). *Ranunculáceae.*

1513. **Paeónia tenuifólia L.** *Півóнїя степовá* (Рог.[1]), — Воронéць (Рог.[1], Ан., Вх[8]). 4. Вис. 30—50 цм. По горбах заростих травою і степах: полд. ч. Под., Катер. (Шм., Рог.[2]). V—VI. *Ranunculáceae.*

1514. **Pánicum capilláre L.** *Прóсо волокни́сте.* ⊙ Вис. 30—60 цм. Походить з півн. Америки, а у нас засївають його декуди

в городах як менше оздібну траву, що по висушеню служить до робленя т. зв. сухих китиць. Воно лучає ся також здичіле в засївах збіжа і на степах: полд. ч. Под. (Рог.[2], Шм.), Київ., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Graminéae.*

1515. **Pánicum Crus gálli L.** (Echinóchloa Crus galli PB.). *Прóсо кýряче,* — Бри́ця (Ан.), — Мишíй (Ан.), — Мишíй плавньóвий (Ян.[1]—Гав.), — Мишíй чóрний (Ян.[1]—Вов.), — Плоскýха (Рог.[1]), — Собáчник (Ан.). ⊙ Вис. 10—60 (100) цм. Звичайна хопта по городах і полях, на вохких місцях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]) і инші области ук. земель. VII—IX. Добра на пашу. *Graminéae.*

1516. **Pánicum lineáre Krocker.** (P. glàbrum Gaud.). *Прóсо тонéньке.* ⊙ Вис. 5—50 цм. На піскуватих і каменистих місцях при дорогах, по городах і на полях: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ. (Рог.[2]), Херс., Тавр., Харк. (Шм.). VII—IX. *Graminéae.*

1517. **Pánicum miliáceum L.** *Прóсо звичáйне* (Вх[6]), — Малáй (Грін.), — Текáч (з жовтими зеренцями, Рог.[1]). ⊙ Вис. 50—100 цм. Походить із Схід. Індій, а у нас засівають його по полях: Гал. (Кот.[2], Вх[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VII—VIII. *Graminéae.*

1518. **Pánicum sanguinále L.** (Digitària sanguinális Scop.). *Прóсо червóне.* ⊙ Вис. 10—30 (65) цм. Досить розповсюднене на піскуватім ґрунті в городах, по полях, при дорогах: Вол. (Рог.[2]), Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Тавр., Харк. (Шм.). VII—IX. *Graminéae.*

1519. **Papáver Argemóne L.** *Мáчок пісковúй,* — Мак польовúй (Рог.[1], Грін.). ⊙ або ☉ Вис. 15—30 (50) цм. Лучає ся рідко на ріли і на полях в збіжу і то головно на піскувато-глинкуватім ґрунті: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол. (Рог.[2], Шм.). V—VII. *Papaverácеae.*

1520. **Papáver dubium L.** *Мáчок збіжевúй.* ⊙ Вис. 30—60 цм. На полях в збіжу, коло доріг, зелїзниць, на степах: Вол., Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). V—VII. *Papaverácеae.*

1521. **Papáver Rhoéas L.** *Мáчок полевúй,* — Видýн (Вх[8]—Гор.), — Видю́к (Вх[5]—Олс.), — Видю́х (Вх[5]—Вис.), — Видю́ха (Желех.), — Видя́к (Вх[8]—Підл.), — Дірка́ч (Вх[4]—Дро.), — Здрікáн (Вх[4]—Дро.), — Зікрáч (Вх[4]—Дро.), — Зіркáч (Вх[4]—Дро.), — Мак здрячний (Вх[5]—Сам.,

Вх⁸—Добг.), — Мак зірка́тий (Ум.), — Мак самосі́вний (Вх⁵—Стан.), — Мак самосі́йний (Вх⁵—Льв.), — Мак дірка́тий (Вх⁵—Стан.), — Мак тріска́тий (Вх⁵—Кол.), — Мак тріску́чий (Вх⁵—Сян.), — Мак трісу́чий (Вх⁵—Зав.), — Мак тру́скавец (Вх⁸—Сокл.), — Мак хру́ставец (Вх⁴—Дро., Вх⁸), — Маковúна (Вх⁸—Лем.), — Маковúнец (Вх⁸—Лем.), — Мачо́к (Вх¹—Зар.), — Насо́н (Ан.), — Па́данка (Вх⁸—Плв.), — Самосі́вка (Вх⁸—Плв.), — Сі́йка (Вх⁵—Сян.), — Тріскавец (Вх⁸—Крас.), — Хру́ставка (Вх⁴—Дро.), — Ше́лест (Вх⁴—Дро.). ⊙ Вис. 25—90 цм. Росте часто як бурян на неуправлених місцях, на полях в збіжу, на пасовисках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ. (Рог.²), Харк. (Шм.). VI—VIII. Цвіти (Flores Rhoeadis) мають примінене в аптиках.

Papaverácеae.

1522. **Papáver somniferum L.** *Мак горо́дний* (Вх⁶), — Мак загорі́дний (Вх⁸—Лем.). ⊙ Вис. 80—120 (150) цм. Походить із Сходу (Персії), а у нас плекають його по городах і полях. Деколи буває здичілий межи бурянами. Головки сего маку, коли дозріють, є замкнені і насі́нє з них не висипає ся або знову отвирають ся малими дірочками під вічком, а ними насі́нє само висіває ся. Після сего розріжняти мемо: Мак слі́пи́й (Рог.¹, Вх⁵—Дро.), — Слі́па́к (Рог.¹) — і Мак самосі́вний (Шух.—Гуц.), — Мак самосі́й (Рог.¹). VI—VIII. (††) РЛ. Незрілі маківки (Fructus Papàveris immaturi) і зріле насі́нє (Semen Papáveris) мають примінене в аптиках.

Papaverácеae.

1523. **Parietária erécta M. K.** (P. officinàlis L.) *Сті́нниця пряма́.* 4. Вис. 30—100 цм. На вапняково-каменистім ґрунті: Под. (Рог.², Шм.), Херс. (Шм.).

Urticáceae.

1524. **Parietária Lusitánica L.** *Сті́нниця кріслáта.* ⊙ Довж. до 30 цм. На каменистих місцях, в щілинах ґранітних скал: Под., Київ. (Рог.², Шм.), Херс., Тавр. (Шм.). VII—VIII.

Urticáceae.

1525. **Páris quadrifólia L.** *Волокни́к чотиролúстий* (Вх⁷), — Бесіжни́к (Вх⁸—Кро.), — Бешьизни́к (Шух.—Гуц.), — Волокі́нник (Вх¹—Верс.), — Волокни́к (Вх⁸—Біб.), — — Волоко́нник (Вх²—Стра.), — Волосі́нник (Ан.), — Волосни́к (Вх²—Яс.), — Воронів'ка (Вх⁸—Лем.), — Воро́нє о́ко (Рог.¹), — Мандриґу́ля (Вх²—Кра.), — Натяга́ч (Ан., Рог.¹), — Нїмина́ (Вх⁸—Лем.), — Про-

же́рка (Грін.—Лв.), — Ра́нник (Рог.[1], Ян.[3]), — Роди́мець трава́ (Ан.), — Хрест трава́ (Ан.), — Хреща́те зі́лля (Рог.[1], Ян.[3]), — Чотироли́стник (Перш.). 4. Вис. 15—30 цм. Звичайна ростина в тінистих лісах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VI. (††) Всї части тої ростини, а головно ягода є отруйні. — Селяни уживають запареного листя на загнїтицю або волокно, прикладаючи його до зболїлого пальця (Вх[2]—Стра.), також уживають його на чираки і рани (Шух.—Гуц.). *Liliáceae.*

1526. **Parnássia palustris L.** *Білозо́р боло́тяний*, — Білозо́р (Рог.[1], Ан.), — Гада́й зі́лля (Рог.[1], Ан.), — Бі́лий ма́точник (Рог.[1]), — Му́дник (Грін.—Лв.). 4. Вис. 15—30 цм. На мокрих луках і торфовищах: Гал. (Кот.[2]) і инші области ук. земель, а нема в Херс. і Тавр. (Шм.). VII—VIII. *Saxifragáceae.*

1527. **Paronýchia cephalótes MB.** *За́гнїтник голова́тий.* 4. Вис. 8—15 цм. На вапняково-каменистих місцях: Под., Херс., Тавр. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.) V—VII. Зїлля уживають на загнїтицю. *Paronychiáceae.*

1528. **Passerína ánnua Wickström.** гл. ч. 2147.

1529. **Pastináca gravéolens MB.** *Пастерна́к вонючий.* 4. Вис. 50—125 цм. На степах і луках: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр. (Шм., Тал.), Катер. (Шм.). V—VII. *Umbellifĕrae.*

1530. **Pastináca satíva L.** *Пастерна́к горо́дний*, — Пастерна́к (Рог.[1], Ан.), — Пастирна́к (Вх[7]), — Постирна́к (Вх[1]—Зар.), — Пустерна́к (Рог.[1]). ☉ Вис. 40—100 цм. Росте дико межи бурянами по луках, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.). Також плекають його подекуди в городах для їдомого коріня. — Сей корінь варять тодї, як добре перемерзне, бо через се стає солодший. VI—IX. *Umbellifĕrae.*

1531. **Pediculáris comósa L.** *Смиз кудла́тий*, — Галага́н (Ан.), — Горі́шник (Ан.), — Цица́к (Грін.), — Шолуди́вник (Рог.[1], Ан.). 4. Вис. 15—50 цм. На лїсових луках і степах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.). V—VI. *Scrophulariáceae.*

1532. **Pediculáris exaltáta Bess.** *Смиз висо́кий.* 4. Вис. 50—75 цм. На луках: Вол. (Шм., Тал.). VI—VIII. *Scrophulariáceae.*

1533. **Pediculáris palustris L.** *Смиз боло́тяний* (Вх[7]). ☉ Вис. 15—50 цм. На мокрих луках і лїсових торфовищах: Гал. (Кот.[2]),

Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VIII. (†) Овочів уживають на лїк проти вуший.
Scrophulariáceae.

1534. **Pediculáris Scéptrum Carolínum L.** *Смиз бунчу́к.* 4. Вис. 30—100 цм. На торфовищах і мокрих лїсових луках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Черн. (Шм.). VI—VIII.
Scrophulariáceae.

1535. **Pediculáris silvática L.** *Смиз лїсови́й.* ☉—4. Вис. 10—15 цм. На мокрих торфоватих лїсових луках: Гал. (Рост.), Вол. (Шм., Тал.). V—VII. (†). *Scrophulariáceae.*

1536. **Péganum Hármala L.** *Ре́брик соба́чий,* — Ре́брик (Ян.[2]—Новм.), — Соба́че зїллє (Ян.[2]—Отр.), — Соба-ка́рня (Ян.[2]—Отр.). 4. Вис. 25—60 цм. По горбах і степах межи бурянами, коло доріг і вулиць: Херс., Катер. (Тал.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). V—VIII. *Rutáceae.*

1537. **Pelargónium Rádula Ait.** (P. róseum Eckl. et Zeyh.). *Бу́слянка мушкате́лька* (Вх[7]). Кущик, до 130 цм високий. Походить з полд. Африки (Кап.), а у нас плекає ся звичайно по городах і у вазониках. Цвите в лїтї. *Geraniáceae.*

1538. **Pelargónium zonále L.** *Бу́слянка поясковáта.* Підкущ зелистий, до 80 цм високий. Росте дико в полд. Африцї (Кап.), а у нас плекає ся подекуди в городах і вазониках.
Geraniáceae.

1539. **Péplis alternifólia MB.** *Ще́рбик перемінноли́стий.* ⊙ Довж. 5—10 цм. На мокрих луках, при берегах потоків: Київ., Черн., Полт., Харк., Катер., Херс. (Тал.), Тавр. (Ян.[2]). VI—IX. *Lythráceae.*

1540. **Péplis Borysthénica Bess.** (Middendórfia Borysthénica Trautv.). *Ще́рбик днїпрови́й.* ⊙ Довж. 5—10 цм. На прибережних луках Днїпра: Київ., Черн., Полт., Херс., Катер. (Тал.), Тавр. (Тал., Ян.[2]), Харк. (Шм., Тал.). VI—IX. *Lythráceae.*

1541. **Péplis Pórtula L.** *Ще́рбик звича́йний.* ⊙ Довж. 5—20 цм. На мокрих місцях, при берегах рік: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—IX. *Lythráceae.*

1542. **Perílla ocimoides L.** *Пері́ля василькова́та.* ⊙ Вис. 50—100 цм. Росте дико в Азії (сх. Індії, Хіни, Японія) Єї плекають в городах для прикраси і то в кількох відмінах. VII—VIII. *Labiátae.*

1543. **Peristýlus viridis Lindl.** гл. ч. 612.

1544. **Pérsica vulgáris Mill.** гл. ч. 1726.

1545. **Petasites álbus Gaertn.** *Кремена́ бі́ла.* 4. Вис. 15—30 цм. На мокрих місцях, при берегах потоків: Гал. (Кот.[2]). III—IV. *Compósitae.*

1546. **Petasites officinális Mnch.** (P. vulgàris Desf.). *Кремена́ звича́йна.* — Кремена́ (Вх[7], Вх[4]—Наг.), — Кременина́ (Вх[4]—Наг.), — Кремени́ця (Шух.—Гуц.), — Лопу́х во́дяний (Вх[2]—Бис.), — Лопу́шник (Вх[2]—Бис.), — Цар зі́лля (Вх[4] Ак.), — Ма́точник (Рог.[1]), — Ма́чушник (Ан.), — Пі́дбі́л (Рог.[1]), — Цар трава́ (Ан.). 4. Вис. 30—70 цм. Лучає ся зрідка по мокрих місцях, по ровах, при берегах потоків: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.). III—IV. *Compósitae.*

1547. **Petasites tomentósus DC.** (P. níveus Baumg., P. spurius Rchb.). *Кремена́ волоха́та.* 4. Вис. 15—30 цм. На піскуватих місцях, при берегах, рідко: Вол., Полт. (Рог.[2]), Харк., Катер., Херс. (Шм.). III—IV. *Compósitae.*

1548. **Petroselínum sativum Hoffm.** *Петру́шка звича́йна* (Вх[5]). ☉ Вис. 50—100 цм. Єї засівають в городах, а деколи вона росте дико межи бурянами. VI—VII. — Вивар з коріня пють в задержаню сечи (Рок). *Umbellíferae.*

1549. **Petrosimónia crassifólia Bge.** (Halimocnémis crassifólia C. A. Mey.). *Петросімо́нія груболи́ста.* ☉ Вис. 15—30 цм. На солончакових подах по мокрих місцях масами, надаючи червонавий вигляд цїлому подови: Тавр. (Ян.[2]), Под., Херс. (Шм.). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

1550. **Petrosimónia Vólvox Bge.** (Halimocnémis Volvox C. A. Mey.). *Петросімо́нія стрепіха́та.* ☉ Вис. 20—40 цм. Лучає ся на оброблених ґрунтах по суглинковато-солончакових степах, головно по городах, баштанах: Тавр. (Ян.[1]), Под., Херс. (Шм.). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

1551. **Petunia nyctaginiflóra Juss.** *Пету́нія бі́ла.* ☉— і підкущ. Довж. понад 100 цм. Походить з полудневої Америки (росте над рікою Ля Плята), а у нас плекають єї декуди для прикраси. VII—IX. *Solanáceae.*

1552. **Petunia violácea Lindl.** *Пету́нія блаки́тна.* ☉— і підкущ. Довж. понад 100 цм. Росте дико в Бразилії, а у нас плекає ся декуди для прикраси. VII—IX. *Solanáceae.*

1553. **Peucédanum Alsáticum L.** *Смовдь степова́.* 4. Вис. 60—125 цм. Лучає ся рідко на горбах, степах, по луках і в заріснниках: Вол., Київ., Черн., Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Тавр., Харк. (Шм.). VI—IX. *Umbellíferae.*

1554. **Peucédanum arenárium W. K.** *Смовдь піскова́*, — Смовдь (Рог.[1]), - Смовть (Рог.[1], Ан.). 4. Вис. 80—150 цм. На піскуватих місцях, рідко: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). VII—VIII. *Umbellifĕrae.*

1555. **Peucédanum Cervária Cuss.** *Смовдь си́ня*, — Бедри́нець (Рог.[1]), — Крученийцї (Вх[8]—Кро.). 4. Вис. 50—100 цм. На спадистих місцях, в зарісниках і гаях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Тал.). VII—VIII. *Umbellifĕrae.*

1556. **Peucédanum Chabraéi Reichb.** *Смовдь блиску́ча*. 4. Вис. до 100 цм. Росте часто на луках і по зарісниках: Вол. (Рог.[2]), Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). VII—VIII. *Umbellifĕrae.*

1557. **Peucédanum latifólium DC.** *Смовдь широколи́ста*, — Стародýб (Рог.[1], від живота). 4. Вис. 40—80 цм. На солончаках: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер. (Тал.). VII—VIII. *Umbellifĕrae.*

1558. **Peucédanum officinále L.** *Смовдь звича́йна*. 4. Вис. 60—125 цм. На луках і степах, досить часто: Гал. (Рост.), Под., Херс., Тавр., Катер., Полт., Харк. (Шм., Тал.). VI—IX. *Umbellifĕrae.*

1559. **Peucédanum Oreoselínum Mnch.** *Смовдь гірська*, — Гадю́ча мо́рква (Рог.[1]), — Мовдь (Рог.[1]), — Смовдь (Рог.[1]). 4. Вис. 50—100 цм. Досить звичайна ростина на горбках, степах, в гаях, зарісниках і соснових лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.). VI—IX. *Umbellifĕrae.*

1560. **Peucédanum palustre Mnch.** (Thysselínum palustre Hoffm.). *Смовдь болотяна*, — Ада́мове ребро́ (Рог.[1]), — Гірча (Ан.), — Чо́ртове ребро́ (Рог.[1]). 4. Вис. до 100 і більше цм. На болотах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Umbellifĕrae.*

1561. **Phalángium Liliágo Schreb.** гл. ч. 166.

1562. **Phalángium ramósum Lam.** гл. ч. 167.

1563. **Phálaris arundinácea L.** (Digràphis arundinàcea Trin.). *Тро́стниця звича́йна*. 4. Вис. 50—200 цм. На мокрих луках, при берегах рік і ставів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. VI—VII. — Є вона пашною травою, але мусить ся єї косити замолоду, бо по розцвитї дуже твердне. — Відміну

сеї трави (var. picta L.) плекану в городах ізза пасманистих листків для прикраси, називають: Пи́сана трава́ (Грін.), — Шовко́ва трава́ (Рог.[1], Ан.), — Па́нська трави́чка (Велич.). *Gramíneae.*

1564. **Phálaris Canariénsis L.** *Тро́стниця канарко́ва*, — Канарко́ве сі́мя (Рог.[1]). ⊙ Вис. 15—60 цм. Лучає ся подекуди в збіжу і межи бурянами: Київ., Полт. (Рог.[2]), але буває також плекана на корм для птичок, головно для канарків. VII—VIII. *Gramíneae.*

1565. **Phaséolus multiflórus L.** (P. coccíneus Lam.). *Фасо́ля королі́нка* (Вх[7]), — Королі́в цвіт (Вх[1], Рог.[1], Ан.), — Черво́на квасо́ля (Ан.), — Ясьо (Вх[2]—Льв.), — Ясьок (Льв.). ⊙ Вється до 4 м високо. Походить з полд. Америки, у нас плекають єї про оздобу по холодинах, а також для насіння. VII—IX. *Papilionáceae.*

1566. **Phaséolus vulgáris L.** *Фасо́ля звича́йна* (Вх[7]), — Ба́ба (Вх[8]—Кіз., груба фасоля), — Бабо́ха (Вх[8]—Бол., велика ф.), — Балаба́н (Вх[8]—Гій., велика ф.), — Балаба́нка (Вх[8]—Крас., тична з червоними цвітами), — Балазала́ (Вх[8]—Кіз., груба ф.), — Бацан (Вх[8], грубозерниста ф.), — Бецай (Вх[8], грубозерниста), — Буваля́чька (Вх[8]—Угр.), — Бугаї (Вх[8]—Стр., грубозерниста ф. з білими цвітами), — Бумба́ня (Вх[8]—Угр.), — Волоцю́га (Вх[8]—Крас., біла, тична ф.), — Горо́х (Вх[8]—Дерв., Камс.), — Квасо́ле (Вх[8]—Прс.), — Квасо́ля (Вх[8]—Гор.), — Кобильо́ха (Вх[4]—Губ., червона, тична ф. з великими стручками), — Ле́жух (Вх[8]—Вуй., Куп., піша ф.), — Лежу́ха (Вх[8]—Сіл., піша ф.), — Палашо́ва фасо́ля (Вх[2], з великими стручками), — Піхо́та (Вх[2], піша ф.), — Пі́ша фасо́ля (Вх[8]—Вуй.), — Плеска́ч (Ум., з плескуватими зернами), — По́лька (Вх[2], звичайна біла ф. що в поли), — Тата́рка (Вх[8], велика фасоля), — Фізо́ла (Вх[8]—Угр.), — Фізо́ля (Вх[8]—Лем.), — Фізо́ля піхо́тна (Вх[8]—Лем.), — Шпарагі́вка (Вх[2], зелено-жовті стручки приправляють як шпараги), — Пасо́ля (Рок.—Вол.), — Хвасо́ля (Грін.). Плекають в городах і на полях і то з довгими вючими ся гонами (ф. тична) або з короткими не вючими ся гонами (ф. піша). Вона походить імовірно з полд. Америки. VII—VIII. *Papilionáceae.*

1567. **Phegópteris Fée** гл. ч. 234, 238.

1568. **Phellándrium aquaticum L.** гл. ч. 1451.

1569. **Philadélphus coronárius L.** *Чубукóвець звичáйний*, — Жасмúн садóвий (Рог.[1]), — Чубукóвець (Желех.), — Ясмин (Желех.). Кущ, 2—4 м високий. Росте дико в полд. Європі і Малій Азії, а у нас плекає ся по городах для сильно пахучих цвітів. V—VI. *Saxifragáceae.*

1570. **Phléum Boehméri Wibel.** *Мýшка мéнша.* 4. Вис. 30—60 цм. По сухих луках, степах і в зарісниках: Под., Вол., Київ., Черн., Полг. (Рог.[2]), Гал. (Кот.[2]). VI—VII. *Graminéae.*

1571. **Phléum praténse L.** *Мýшка пастівна* (Вх[7]), — Жúтница (Вх[8]—Угр.), — Жúтниця (Ан.), — Матїювка (Вх[8]—Ван.), — Мóтка (Велич.), — Мушúй (Вх[8]—Стац., Жад.), — Мýшка жúтна (Вх[8]-Сам.), — Пирíй (Ан.), — Ржáнець (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Сивýха (Ан.), — Сїянець (Ан.), — Тимóтка (з польс.). 4. Вис. 30—80 цм. По сухих піскуватих місцях, на луках і межах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. Є одною з лїпших пашних трав. *Graminéae.*

1572. **Phlómis pungens Willd.** *Залїзняк козáцький* (Рог.[1]), — Залїзняк (Ан.), — Перекотúполе (Ан.), — Чистéць (Ян.[2]—Єлс.). 4. Вис. 25—50 цм. По горбках і степах: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VI—VII. — В маю збирають та варять від всякої нечистоти на кожі у дїтий та дорослих (Ян.[2]).

Labiátae.

1573. **Phlómis tuberósa L.** *Залїзняк бульвúстий*, — Глухá кропивá (Ан.), — Медовúк (Ян.[3]), — Медовнúк (Ан.), — Нечýй вíтер (Ан.), — Свиняча бáбка (Ан.), — Христóв посóшок (Рог.[1], Ан.), — Чужовáрник (Рог.[1], Ан.), — Шáндра (Грін.). 4. Вис. 60—150 цм. На степах, луках, в зарісниках, по городах, баштанах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). V—VII. *Labiátae.*

1574. **Phlox Drummóndii Hook.** *Свíтлик звичáйний*, — Огник (Гал.). ☉ Вис. 20—50 цм. Походить з півн. Америки (Тексас). У нас плекають його по городах і цвітниках в ріжнородних відмінах і підвідмінах. Цвите по 8—10 місяцях після засіву. Звичайно VII—IX. *Polemoniáceae.*

1575. **Phlox maculáta L.** (O. pyramidális Sm.). *Свíтлик плямúстий.* 4. Вис. 45—70 цм. Росте над ріками в півн. Америцї, а у нас плекає ся в городах і вазониках. VII—VIII.

Polemoniáceae.

1576. **Phlox paniculáta L.** (P. decussàta hort.). *Свíтлик волоти́стий.* 4. Вис. 60—120 цм. Походить з півн. Америки, а у нас плекає ся в городах і вазониках і то в ріжнородних відмінах. VI—VII до VIII—IX. *Polemoniáceae.*

1577. **Phlox subuláta L.** (P. setácea L.). *Свíтлик шиловáтий.* Підкущик, до 10 цм високий, що росте густими купками на скалистих місцях і піскових лавицях в півн. Америці. У нас плекає ся в цвітниках. IV—V. *Polemoniáceae.*

1578. **Phragmites communis Trin.** (Arundo phragmites L.). *Тростинá звичáйна* (Вх[7]), — Вишáй (Вх[8]—Дов.), — Комúш (Ян.[2]), — Кугá (Ян.[2]—Велб.), — Очерéт (Вх[7], Вх[1]—Зар., Рог.[1], Ян.[1]—Велб.), — Саршинá (Вх[8]—Ван.), — Саш (Вх[8]—Угр.), — Саш надóвий (Вх[8]—Угр.), — Сашинá (Вх[8]—Лем.), — Сашнúк (Вх[8]—Лав.), — Терстинá (Вх[8]—Лем.), — Трість (Вх[8]—Зак.), — Тростинá (Вх[8]—Зак.), — Трость (Шейк.), — Трощá (Грін.), — Черéт (Грін.), — Шалинá (Вх[8]—Бон.). 4. Вис. до 250 цм. В стоячих водах, по болотах, при берегах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. VIII—IX. *Gramíneae.*

1579. **Phýsalis Alkekéngi L.** *Міхýрниця звичáйна* (Велич.), — Жидівські грýші (Рог.[1]), — Міхýнка (Ан.), — Мохункú (Рог.[1]), — Мошнýхи (Рог.[1], Ан.), — Мохýрка (Ан.), — Мухýрка (Ан.), — Пузирýха (Вх[7]), — Пухлятика (Ан.), — Сердéчник (Рок.—Вол.). 4. Вис. 20—60 цм. Лучає ся рідко по горбах, в гаях і зарісниках, коло плотів: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Шм., Рог.[2]), Катер., Херс. (Шм.), Харк. (Тал.). V—VII. — Вивар з ягід пють в задержаню сечі і коли болить серце (Рок.). *Solanáceae.*

1580. **Phyteuma canéscens W. K.** *Кольни́к сíрий.* 4. Вис. 30—125 цм. По горбках, каменистих місцях і на степах: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм). VII—VIII. *Campanuláceae.*

1581. **Phytéuma orbiculáre L.** *Кольни́к круглоголóвий,* — Воловé óко (Грін.—Лв.). 4. Вис. 15—50 цм. На лїсових луках: Гал. (Кот.[2]), Вол., півн. ч. Под. (Рог.[2], Шм.), Черн. (Тал.). V—VII. *Campanuláceae.*

1582. **Phytéuma spicátum L.** *Кольни́к колоси́стий,* — Кольни́к (Сл. церковн.). 4. Вис. 30—100 цм. В лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол., і півн. ч. Под. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Campanuláceae.*

1583. **Pícea excélsa Link.** (P. vulgàris Link., Pínus Abies L., Pínus Pícea Du Roi). *Смерéка стрíмка* (Вх⁶), — Гаджýґа (Сл. Кміц., Грін., Шух., молода смерека до 3 м висока), — Гаджýчка (Шух., 2½ м вис.), — Свúрка (Рог.¹), — Сквíрок (Вх⁸—Лем.), — Смéрек (Вх²—Стра.), — Смерéка (Вх²—Стра.), — Шмéрка (Рог.¹). Дерево на 32—57 м високе. Творить розлогі лїси в Карпатах (Вх⁷, Кот.²), також на Вол. (Рог.², Шм.). V.

Coniférae.

1584. **Pícris hieracioides L.** *Гірчáк звичáйний*, — Зміéвка (Ян.³), — Гíркош корсатковáтий (Вх⁶). ☉ і ♃. Бурян по полях, луках і при дорогах: Гал. (Кот.²), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. VII—VIII.

Compósitae.

1585. **Pilulária globulífera L.** *Булúнка кулúста* (Вх⁶). Вис. 6—15 цм. На мокрих місцях, при берегах потоків: Гал. VII—IX.

Marsiliáceae.

1586. **Pimpinélla Anísum L.** (Anísum vulgàre Brnh.). *Бедрінéць гáниж* (Вх⁷), — Бедрінéць (Вх¹—Печн.), — Бодя́н (Грін.—Котл.), — Гáниж (Вх¹—Чорт.), — Гáниш (Довк.), — Гáнус (Ан.). ☉ Вис. 30--50 цм. Плекає ся по городах для насїня. VI—VII. РЛ. Вивару з насїня (Fructus Anisi) уживають на лїк в сильнім ослабленю кормового проводу і на злагодженє жолудочних корчів у маленьких дїтий.

Umbelliférae.

1587. **Pimpinélla mágna L.** *Бедрінéць велúкий*. ♃. Вис. 40—100 цм. В лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.², Шм.). VI—VIII.

Umbelliférae.

1588 **Pimpinélla Saxifraga L.** *Бедрінéць звичáйний*, — Бедрéць (Ан.), — Бедрúнець (Рог.¹, Ан.), — Бедринéць бéдрич (Рок.—Вол.), — Бедрінéць (Вх⁴—Ак.), — Дрібчáсте зїллєчко (Вх⁴—Ак., Ан.), — Козéл (Рог.¹), — Кóзлики (Рог.¹). ♃. Вис. 25—60 цм. По межах, луках, горбах і в лїсах: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. VII—IX. РЛ. Корінь (Ràdix Pimpinèllae) є дуже сильним цїлющим середником на скріпленє кормового проводу. — Нарід здавна уживає коріня до сеї цїли. Сухим зелом обкаджують себе і худобу в часї епідемічної зарази.

Umbelliférae.

1589. **Pimpinélla Trágium Vill.** *Бедрінéць каменúстий*. ♃. Вис. 15—40 цм. На сухих і каменистих місцях: полд. ч. Под., Херс., Тавр. (Шм.). VII—VIII.

Umbelliférae.

1590. **Pinguicula vulgáris L.** *Товстýха звичáйна.* 4. Вис. 5—15 цм. На торфоватих болотах: Гал. (Рост.), Вол. (Рог.[2]). V—VI. *Lentibulariáceae.*

1591. **Pinus Abies L.** гл. ч. 1583.

1592. **Pinus Cémbra L.** *Сóсна кедрúна* (Вх[6]), — Кедрúна (Ум.), — Кидрúна (Шух.—Гуц.). Дерево, 10—20 м високе. Росте в горах на границі лїсів і жерепу у нас в Карпатах, розкинена поєдинчо, а декуди творить значнїйші лїсові ґрупи. IV—V. *Conifĕrae.*

1593. **Pinus Laricio Poir** *Сóсна чóрна.* Дерево, 20—40 м високе. Росте в горах полд. Европи і зах. Азії, а у нас садять єї декуди по городах (парках): Гал. (Кот.[2]). *Conifĕrae.*

1594. **Pinus montána Mill.** (P. Mughus Scop., P. Pumílio Haenke). *Сóсна карлювáта* (Вх[7]), — Джáрап (Вх[8]), — Джарапúна (Вх[8]), — Жанєпúна (Вх[8]), — Жéреб (Щух.—Гуц.), — Жéреп (Вх[8]—Жаб.). Кущ, пень до 2 м високий з галузєм повзучим 6—8 м довгим. Творить густі заріснники в Карпатах на висотї 1200—2000 м. V—VII. РЛ. З галузок жерепу витїкає весною живиця або т. зв. угорський бальзам, що єго на угорській Українї уживає нарід як домашного лїку. Для аптик добуває ся з жерепу олїєць: Oleum Pini Pumiliónis. *Conifĕrae.*

1595. **Pinus Picea Du Roi** гл. ч. 1583.

1596. **Pinus silvéstris L.** *Сóсна звичáйна* (Рог.[1], Вх[6]), — Хвóя (Рог.[1]—Полїссє). Дерево, 20—40 м високе. Росте на піскуватім ґрунтї на низинах, а також в низших горах, де творить нераз великі лїси або бори. Буває і в мішаних лїсах: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Полїссє (Вх[7]), Київ., Полт., Черн., Вол. (Шм., Рог.[2]). V—VI. РЛ. З нарізаного пенька того дерева, як також і иншых родів сосни витїкає живиця, що з неї добувають звичайну терпентину (в апт. Terebínthina), терпентиновий олїй (в апт. Oleum Terebínthinae), каляфонію (в апт. Colophónium) і смолу (Pix líquida). *Conifĕrae.*

1597. **Pinus Stróbus L.** *Сóсна американська,* — Сóсна Веймýта (Вх[7]). Дерево, 18—50 м високе. Росте дико в півн. Америцї і схід. Азії, а в Европі садить ся звичайно лише про оздобу в парках. V—VI. *Conifĕrae.*

1598. **Piptátherum viréscens Boiss.** гл. ч. 1505.

1599. **Pírola chlorántha Sw.** *Гру́шанка зеленкувáта*, — Гру́шанка (Шм.). 4. Вис. 15—20 цм. В четинних лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VI—VII. *Pirolàceae.*

1600. **Pírola média Sw.** *Гру́шанка серéдня.* 4. Вис. 15—30 цм. В четинних лїсах: Харк. (Шм., Тал.). VI—VII. *Pirolàceae.*

1601. **Pírola mínor L.** *Гру́шанка мéнша*, — Боровúк (Рог.[1]), — Всезéлéн (Перш.), — Стоновник (Рог.[1]). 4. Вис. 10—20 цм. В лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VI—VII. *Pirolàceae.*

1602. **Pírola rotundifólia L.** *Гру́шанка кругололи́ста*, — Всезéлен (Перш.). 4. Вис. 15—30 цм. В лїсах і гаях: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Полт. (Рог.[2]), півн. Под., Харк. (Шм.). VI—VII. *Pirolàceae.*

1603. **Pírola secunda L.** (Ramischia sec. Garcke.). *Гру́шанка боровúнка*, — Боровúнка (Ян.[3]), — Гру́шка (Грін.), — Кислúчка (Грін.), — Подвúгник чоловíчий (Рок.—Вол.). 4. Вис. 10—15 цм. В соснових лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VI—VII. — Вивар з сеї ростини дають пити чоловікам, коли вони подвигають ся (Рок.—Вол.). *Pirolàceae.*

1604. **Pírola umbellàta L.** (Chimàphila umbel. Nutt.). *Гру́шанка окружкова́*, — Боровúк (Ан.), — Всезéлен (Перш.), — Подвúгник жіно́чий (Рок.—Вол.), — Пору́шник (Ян.[3]), — Становúк (Вх[4]—Ак.). 4. Вис. 8—15 цм. В соснових лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм., Тал.). VI—VII. — Вивар з зїлля дають пити жінкам, коли вони подвигають ся (Рок —Вол.). *Pirolàceae.*

1605. **Pírola uniflóra L.** (Mónesis grandiflóra Salisb.). *Гру́шанка одноцвíтна.* 4. Вис. 10—20 цм. Лучає ся досить рідко в соснових лїсах: Гал. (Кот.[2]), Черн., Вол. (Рог.[2]), Київ., Харк. (Шм.). V—VI. *Pirolàceae.*

1606. **Pírus communis L.** *Гру́ша звича́йна* (Вх[6]), — Гру́ша (Вх[2]), — Гру́шка (Вх[2]). Кущ або дерево 5—20 м високе. Росте майже всюди, особливо в гірських лїсах як т. зв. Лїсова́ гру́ша (Рог.[1]), — Ди́чка (Рог.[1], Вх[2]). — Лїсни́ця (Вх[2]) і то в двох відмінах: P. Piràster Wallr. Гру́ша гни́лка (Вх[7]) і P. Achras Wallr. Гру́ша камя́нка (Вх[7]). IV—V. Через годівлю витворено з них багато відмін, що ріжнять ся межи собою формою, барвою і смаком овочів. Ті овочі

називають ся: Ба́би (= Панни́ = Фунтівки́, великі, довгі, досить мягкі, Вх[2]), — Бараны́ (великі грушки, Вх[8]—Бро.), — Бергамо́та (Грін.), — Бе́ри (Вх[7]), — Бер-ґамо́тки (Вх[7]), — Бета́рнє (мала, червонейка грушка, (Вх[8]—Мацк.), — Блощи́ці (малі плоскаті грушки, дрібку чуткі, Вх[5]), — Воскові́ (жовті грушки, Вх[5]), — Гли́ви (картофлясті поспівають в серпни = панни, Вх[5], Рог.[1]), — Гнили́ці (дрібні, вчасно доспівають і борзо гниють, звичайно сушать їх на сушеню, Вх[2]), — Гниличкы́ (= Гнили́ці, Довк., Вх[8]), — Гнилкы́ (= Гнили́ці, Вх[8]—Сок.), — Гнилюшкы́ (Гнили́ці, Вх[2]), — Гранушкы́ (великі досить тверді грушки, Вх[5]—Сян.), — Гру́шка вле́жєна (= Гниличка, Вх[8]—Сем.), — Ґду́лї (= Ду́лї, Вх[2]), — Дегтяркы́ (= Мазяркы́, Вх[8]—Бро.), — Ду́лї (великі, тверді грушки, Рог.[1], Вх[2]), — Збанкы́ (великі збанкуваті грушки, Вх[5]), — Зимі́вка (достигає пізно, Вх[8]—Берз.), — Камянкы́ (малі, в середині крупчасті, тверді грушки, Вх[2]), — Колькы́ (малі, дуже тверді, Вх[5]), — Кругли́цє (кругла мала грушка, Вх[8]—Сем.), — Лежанкы́ (= Гнили́ці, Вх[8]—Пер.), — Лестю́ха (мала солодка грушка, достигає перед Спасом, Вх[8]—Сем.), — Мазяркы́ (тверді подовгасті грушки середної величини; їх чути дїгтем, Вх[8]—Бро.), — Маковінкы́ (малі солодкі, Вх[8]—Стіб.), — Малинівкы́ (середно великі, один бік червоний, Вх[2]), — Меду́ля (велика солодка грушка, Вх[8]—Ван.), — Михауївкы́ (пристигають на Михайла, Вх[8]—Чорн.), — Муравкы́ (дрібні рапаті брунатнавої краски, троха подовгасті грушки, Вх[2]), — Мучанкы́ (грушки крупнисті, што дависті, Вх[8]—Лем.), Осїнкы́ (= Михауївки, Вх[8]—Чорн.), — Пада́льнички (малі, скоро опадають і гниють, Вх[5]—Исп.), — Панны́ (= Ба́би, Вх[2]), — Паршівкы́ (на однім боцї викулені, на другім з пархом, Вх[2]), — Пахня́чка (Muskatellerbirne, Угр.), — Пі́ддульки (зернисті, похожі на дулї, але менші, Вх[5], Рог.[1]), — Проскуркы́ (круглі, жовтенькі, Вх[2]), — Пукавкы́ (мягкі грушки, що перепукують ся, як доспіють, Вх[2]), — Раківкы́ (= Малинівки, Вх[2]), — Семенівкы́ (грушки, що виходять на Семена, по Матцї Божій, Вх[8]—Стру.), — Спасівкы́ (малі грушки, на Спаса вже спілі, Вх[2]), — Фунтівкы́ (= Баби, Вх[2]), — Цица́ня (грушка солодка, Вх[8]—Лем.), — Цицу́ля (= Цица́ня, Вх[8]—Лем.), — Цукрівкы́ (досить великі, со-

лодкі, Вх⁵—Кал.), — Цьмічкúй (подовгасті грушки, Вх⁸—Ріп.), — Червінкúй (грушки червоні, Вх⁸—Чорн.).

Rosáceae.

1607. **Pírus Málus L.** *Яблíнь* (Вх⁷), — Яблíнка (Вх⁷), — Яблуня (Ян.³), — Яблунь (Вх²), — Яблунка (Ум). Кущ або дерево до 10 м високе. Росте дико в лїсах, гаях і заріснинках майже всюди на областях ук. земель і то як: Pírus acérba DC. Квасúйця (Довк.), — Кислúйця (Рог.¹) і Pírus mitis Wallr. Солодúйця (Вх⁷). IV—V. — З тих дичок виплекано через годівлю дуже багато відмін, що ріжнять ся межи собою барвою, смаком і формою овочів. Овочі називають ся: Біловúнки (білі винні яблока, Вх⁸—Бро.), — Біловúнники (біло зеленкуваті винні яблока, середно великі, на зиму добре проховують ся, Вх⁵—Тєрг., Вх⁸—Стру.), — Боклажкúй (кругленькі як боклаги, винні озимі яблока, Вх⁸—Бро.), — Боцманúй (великі кваскуваті ябка, Вх⁸—Угр.), — Бурачкúй (з червоною лупиною і червоним мясом, мірно великі, Вх², Вх⁸—Сем.), — Бурдúй (великі, круглаві, винні, коло пупця западені, походять на малі гарбузи, Вх⁵). — Буцівкúй (Ум.), — Вербівкúй (малі несмачні солодкотерпкі з дерева щіпленого на вербі, Вх²), — Верблянкúй (= Вербівки, Вх⁸—Вербж.), — Вúнники (ябка ярі або озимі, винні, Вх⁸—Стру., Перм.), — Винúйцї (винні яблока, Вх⁸—Розг.), — Виннюхúй (= Винникúй, Вх⁸—Кіз.), — Відчéси (солодкі, ранні, Вх⁸), — Гірчúйцї (великі, темнобарвні, Вх⁵), — Гóпурти (= Ямпорти, великі зимові, Вх⁸—Бли.), — Гранівкúй (яблока менші червоні, в серединї з червоною мясівкою, Вх⁸—Бли.), — Дренчівкúй (великі яблока, солодкі, як пристигнуть, то в них зернята калатають, Вх⁸—Сем.), — Зімнúйцї (зимові яблока, Вх⁵—Ук.), — Калинівкúй (червоні, винні яблока, Вх⁵—Кол.), — Калинкúй (= Калинівкúй, Вх⁸), — Калинянкúй (= Калинівки, Вх⁵—Кол.), — Карвашí (яблока великі, подовгасті, солодкі, Вх⁸—Бли.), — Кармазинкúй (Ум.), — Квасúйцї (з диких дерев, Вх²), — Костичкúй (яблока дрібонькі, солодкі, Вх⁸—Сем.), — Кримкúй (Ум.), — Кушкúй (винні довгі, від хвостика грубші, з одної сторони червоні, Вх⁵—Пак.), Липівкúй (на липі щеплені яблока, зелені, капку румяні, запалені, солодкі, тверді, Вх⁸—Стру.), — Лїсúйцї (= Квасницї, Вх²), — Лущакúй (блїдожовті, подовгасті,

Вх[2]), — Мазурки́ (червоні, великі, кваскуваті, Вх[2]), — Мараморя́нки (Вх[8]—Угр.), — Медінки́ (дуже солодкі, Вх[5]—Піст.), — Медунки́ (малі, солодкі, Вх[8]—Бли.), — Оливки́ (Ум.), — Опо́рти (Ум.), — Папірки́ (великі, білі, винні яблока, на лїто, Вх[8]—Сем.), — Петрівки́ (яблока, що доходять на Петра, терпкі, Вх[8]), — Писарки́ (блїдочервоні, темнїйше накрапляні, солодкі, Вх[2]), — Підярівки́ (= Ярівки́, Вх[2]), — Полу́райки (яблока зелені з чорними цяпками, Вх[8]—Бли.), — Пушивки́ (= Гірчиці, Вх[5]—Ук.), — Райки́ (яблока червоні, великі, круглі, Вх[8]—Бли.), — Рапавки́ (= Ріпки́, Вх[2]), — Ренéти (зеленкуваті, шерсткі, зимові яблока, Вх[7]), — Ріпки́ (досить тверді, винні. Вх[2]), — Саблу́к (Грін.), — Саблу́ка (Грін.), — Савлуки́ (великі, зимові яблока, Вх[8]—Гор.), — Слїчаки́ (тверді, зимові яблока, Вх[8]), — Смажінки́ (пристигають коло св. Якова, Вх[5]—Пак.), — Софіянки́ (= Циганки́, Вх[8]), — Спасівки́ (малі яблока, на Спаса стиглі, Вх[2]), — То́рби (квасні яблока, Вх[8]), — Хруськи́ (легко відлупують ся, Вх[5]—Кол.), — Цеглівки́ (мають один бік зелений, другий красочервоний, квасні, на зиму переховують, Вх[8]—Стру.), — Циганки́ (червоні, але подовгасті, зимові, Вх[8], Вх[5]—Ук.), — Чепавки́ (блїдожовті, круглаві, Вх[2]), — Червінки́ (червоні, винні, Вх[4]), — Чубки́ (подовгасті, з стирчачим горі струпом. нїби чубаті, Вх[4]), — Щетинки́ (Stettiner Aepfel, кваскуваті, тверді, темночервоні, місцями зеленаві, Вх[8]), — Ядерки́ (достигають на Спаса, Вх[8]—Стру.), — Ямпо́рти (зимові, винні яблока, великі, Вх[8]—Сем.), — Янівки́ (ябка вчасні, малі, солодкі, на Яна пристають, Вх[8]—Угр.), — Япо́рти (= Ямпо́рти, Вх[2]), — Ярівки́ (ярі яблока, нездалі до прохову на зиму, Вх[2]), — Яровúнники (цїлком білі, винні, ранні, Вх[8]—Стру.), — Ячмінки́ (солодкі, зеленавобілі, дозрівають, коли спіє ячмінь, Вх[4]). *Rosáceae.*

1608. **Pírus torminális Ehrh.** гл. ч. 2054.

1609. **Pisum sativum L.** *Горо́х сїйний* (Вх[7]), — Горо́х (Рог.[1]), — Горо́х кру́глий (Вх[8]—Камс.), — Оро́х (Грін.). ⊙ Вис. 30—100 (300) цм. У нас плекають його часто на полях і в городах і то в ріжних відмінах як: Горо́х горо́дяний з круглим по дозріві жовтавим насїнєм, Горо́х полевúй (var. arvense L. sp.) з насїнєм по боках вдавленим, майже чотирогранним, по дозріві сивозеленої барви з бу-

рими точками, Горо́х цукрови́й (Pisum saccharàtum) і т. д. Ті відміни можуть бути тичні або піші (стелюхи). Вітчиною гороху є імовірно західна Азія. V—VII.

Papilionáceae.

1610. **Plantágo arenária W. K.** (P. ramósa Aschers.). *Ба́бка піскова́*, — Ба́бка (Ан.), — Ба́бка трава́ (Ан.), — Товсту́шка (Ан.), — Прокля́та тра́вка (Ян.[1]—Менч.), — Три́путник (Грін.), — Хме́лик (Ан.). ⊙ Вис. 10—40 цм. Звичайна ростина на піскуватих місцях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]) і инші области ук. земель. VI—VIII. — Вона появляє ся нераз в збіжу і то у великій скількости. А що єї било є дуже тверде, то збіже нею занечищене „важко косить“ (Ян.[1]—Підс.) і тому нарід зове єї „Проклятою травою“.

Plantagináceae.

1611. **Plantágo Cornuti Gouan.** *Ба́бка солончакова́* ♃. Вис. 7—70 цм. На солончакових місцях і на морському березі, рідко: Под., Полт. (Шм.). VI—VIII. *Plantagináceae.*

1612. **Plantágo lanceoláta L.** *Ба́бка ланцетова́та* (Вх[7]), — Гойни́к (Вх[8]—Лем.), — Гойо́ве ли́стя (Вх[8]—Лем.), — Доро́жник (Рог.[1]), — Подоро́жник (Рог.[1]), — Попу́тник (Ан.), — Пора́нник (Ан.), — Порізни́к (Ан., Ян.[3]), — Ра́нник (Ан.), — Соба́чі язи́чки (Рог.[1]), — Стяга́ч (Рог.[1]), — Язи́чки (Вх[1]—Зар., Ян.[3]). ♃. Вис. 5—50 цм. По луках, пасовисках, горбках і в зарісниках: майже всюди на ук. областях. V—IX. *Plantagináceae.*

1613. **Plantágo májor L.** *Ба́бка бі́льша* (Вх[7]), — Ба́бка (Вх[1]—Печн.), — Базьочки́ (Вх[1]—Печн.), — Подорі́жник (Вх[8]—Угр.), — Подоро́жник (Рог.[1], Ян.[3], Шух.—Гуц.), — Попу́тник (Рог.[1], Ан.), — Припу́тник (Вх[8]—Угр.), — Ра́нник (Рог.[1]), — Три́путень (Ан.), — Три́путник (Ан.). ♃. Вис. 10—40 (60) цм. На луках, пасовисках, в огородах, при дорогах: всюди на ук. областях. VI—VIII.

Plantagináceae.

1614. **Plantágo maritima L.** *Ба́бка примо́рська* ♃. Вис. 16—30 цм. На солончаках і по морському березі: Херс., Тавр., Полт., Харк. (Шм.). VI—IX. *Plantagináceae.*

1615. **Plantágo máxima Ait.** *Ба́бка висо́ка.* ♃. Вис. около 60 цм. Лучає ся рідко на луках, часом в засівах і на степових подах: Черн. (Шм., Рог.[1]), Тавр. (Ян.[2]). V—VI.

Plantagináceae.

1616. **Plantágo média L.** *Ба́бка серéдня*, — Доро́жник (Рог.[2]), — Подоро́жник (Рог.[2]), — Припу́тник (Ан.), — Швигавка польова́ (Грін.). 4. Вис. 10—50 цм. По луках, полях, межах, коло доріг: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. V—VI. — Вивар з листя сеї ростини як і з бабки більшої дають пити жінкам в кровотоках. Свіжі листки прикладають загально на рани, чираки і боляки на підошві (на т. зв. підбії). *Plantagináceae.*

1617. **Plantágo tenuiflóra W. K.** *Ба́бка тонкоколо́са.* ⊙ Вис. 7—20 цм. На солончаках і по вохких цегольних ямах: Тавр. (Ян.[2]). V—VI. *Plantagináceae.*

1618. **Platanthéra bifólia Rich.** *Ши́рот па́рлист* (Вх[6]), — Лю́бка (Ан., Ян.[3]), — Зазу́лині сльо́зи (Рог.[1]). 4. Вис. 25—40 цм. В тінистих лісах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VII. *Orchidáceae.*

1619. **Platanthéra chlorántha Custer.** (P. montàna Rchb.). *Ши́рот зеленоцві́тий.* 4. Вис. 30—60 цм. В лісах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Шм.). VI—VII. *Orchidáceae.*

1620. **Plátanus occidentális L.** *Пля́тан америка́нський.* Дерево до 20 м високе. Походить з півн. Америки, а у нас садять його в парках про оздобу. V. *Flatanáceae.*

1621. **Plátanus orientális L.** *Пля́тан сх'і́дний* (Вх[7]). Дерево, 10—20 м високе. Росте дико в Малій Азії, а у нас, головно в полд. ук. областях плекають його про оздобу. IV—V. *Flatanáceae.*

1622. **Pleurospérmum uralénse Hoffm.** (P. austriàcum Hoffm.). *Реброва́ч ура́льський.* 4. Вис. 60—125 цм. В лісах, рідко: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Umbellifĕrae.*

1623. **Póa ánnua L.** *Ви́сипка однолі́тна*, — Вибі́жка (Вх[8]—Угр.), — Ви́сипка (Велич.). ⊙—☉ Вис. 2—35 цм. На полях, луках, подвірях, коло доріг: всюди на областях ук. земель. I—XII. Добра паша. *Graminéae.*

1624. **Póa bulbósa L.** *Ви́сипка бульви́ста.* — Тонконі́г (Ян.[1]—Мих.). 4. Вис. 10—30 цм. Дуже звичайна трава на піскуватих місцях і степах: Гал. (Льв.), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і сусідні области ук. земель. V—VI. *Graminéae.*

1625. **Póa Chaíxi Vill.** (Póa sudètica Haenke, P. silvàtica Vill.). *Ви́сипка лі́сова́.* 4. Вис. 60—150 цм. В тінистих, вохких лі-

сах, над потоками і в багнах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ. (Рог.[1], Шм.), Харк. (Шм.). V—VII. *Graminéae.*

1626. **Póa compréssa L.** *Ви́сипка плеска́та,* — Тонконі́г (Ан.). 4. Вис. 15—60 цм. На пасовисках, степах і піскуватих полях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і сусідні области ук. земель. VI—VII. *Graminéae.*

1627. **Póa distans L.** гл. ч. 286.

1628. **Póa dura Scop.** гл. ч. 1928.

1629. **Póa nemorális L.** *Ви́сипка гаєва́,* — Волосни́ця (Рог.[1], Ан.), — Гуся́тник (Ан.). 4. Вис. 30—100 цм. Дуже звичайна трава в лісах, гаях, зарісниках і на луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VI—VII. *Graminéae.*

1630. **Póa palustris L.** (P. serótina Ehrh., P. fèrtilis Host.). *Ви́сипка багняна́,* — Ви́сипка (Вх[2]—Зол.). 4. Вис. 30—60 цм, часом більше, до 120 цм. На мокрих луках, солончаках, при берегах рік і озер: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. *Graminéae.*

1631. **Póa praténsis L.** (P. angustifólia Poll.). *Ви́сипка лугова́,* — Ви́біжка (Вх[7], Шух.—Гуц.), — Ля́цька чупри́на (Ан.), — Мітли́ця (Ан.). 4. Вис. 15—90 (120) цм. Дуже розповсюднена трава, на сухих луках, пасовисках, паренинах, облогах, коло доріг: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. Є одною з найлїпших пашних трав. *Graminéae.*

1632. **Póa sterílis MB.** *Ви́сипка безпло́дна.* 4. Вис. 30—60 цм. Лучає ся рідко на вапняково каменистих місцях і степах: Под., Вол., Херс., Харк. (Шм.). V—VI. *Graminéae.*

1633. **Póa triviális L.** *Ви́сипка звича́йна,* — Гло́давка (Перш.), — Тонконі́г (Ан.). 4. Вис. 30—100 цм. На мокрих луках, при берегах, по ровах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. Добра пашна трава. *Graminéae.*

1634. **Podospérmum DC.** гл. чч. 1936—1937.

1635. **Polemónium coeruleum L.** *Синю́ха звича́йна,* — Брань трава́ (Рог.[1]), — Краса́тка (Ан.), — Синю́ха (Ан.). 4. Вис. 30—100 цм. Звичайна ростина на луках, степах, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн.,

Полт. (Рог.[2]), півн. Херс., Харк. (Шм.). — Її плекають також в городах для синих або білих цвітів. VI—VII.
Polemoniáceae.

1636. **Polycnémum arvénse L.** *Ломови́к полеви́й*, — Подоро́жник (Вх[1]—Зар.). ⊙ Довж. 5—15 цм. На піскуватих місцях, по полях, рідко: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Тавр., Харк. (Шм.), Гал. VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

1637. **Polycnémum május A. Br.** *Ломови́к бі́льший.* ⊙ Довж. 15—25 цм. Лучає ся рідко на піскуватих і глинистих місцях: Под., Вол., Київ., Полт., Херс. (Шм.). VII—VIII.
Chenopodiáceae.

1638. **Polýgala amára L.** (P. amarélla Crantz.). *Ко́решник гі́ркий*, — Істодо́т (Ан.), — Ко́решник (Ан.), — Хрестовни́к (Ан.). 4. Вис. 8—25 цм. На мокрих луках і в зарісниках: Вол., Черн. (Рог.[2], Шм.), Гал. V—VI. *Polygaláceae.*

1639. **Polýgala comósa Schk.** *Ко́решник волоха́тий.* 4. Вис. 15—20 цм. На сухих луках, межах, в гаях, по горбках: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Гал. V—VI. *Polygaláceae.*

1640. **Polýgala májor Jacq.** *Ко́решник бі́льший.* 4. Вис. 25—50 цм. По горбах, заросли корчами: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк., Тавр. (Шм.). VI—VII. *Polygaláceae.*

1641. **Polýgala sibírica L.** *Ко́решник сибі́рський.* 4. Вис. 15—25 цм. По горбках на вапняковім ґрунті: полд. Под., Харк. (Шм., Тал.), Херс. (Тал.). V—VII. *Polygaláceae.*

1642. **Polýgala vulgáris L.** *Ко́решник звича́йний*, — Купина́ (Рог.[1]), — Полеві́ кісточки́ (Рог.[1]). 4. Вис. 15—25 цм. Росте часто на луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Черн., Херс. (Шм.). V—VI. *Polygaláceae.*

1643. **Polygonátum latifólium Desf.** *Купина́ широколи́ста.* 4. Вис. 30—100 цм. В лїсах і гаях: Гал. (Кот.[2]), Київ., Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.). V—VI. *Liliáceae.*

1644. **Polygonátum multiflórum All.** *Купина́ многоцві́тна*, — Во́вче ребро́ (Вх[2]—Дро.), — Воня́к (Вх[8]—Кро.), — Когу́тик (Вх[2]—Нов.), — Котя́че ребро́ (Вх[2]—Дро.), — Кукурі́чка (Довк., Грін.—Лв.), — Купе́ка (Рог.[1]), — Купена́ (Ан.), — Купи́на (Рог.[1]), — Огіро́чник (Грін.), — Огіро́шник (Грін.), — Од'я́дник (Рок.—Вол.), — Бо́же ребро́ (Грін.—Лв.), — Соломо́нова́ печа́тка (Грін.), — Скупія́ (Рог.[1]). 4. Вис. 30—60 (100) цм. В тїнистих лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VI. *Liliáceae.*

1645. **Polygonátum officinále All.** (Convallária Polygonàtum L.). *Купина́ звича́йна,* — Воро́няче ма́сло (Довк., Грін.—Лв.), — Куп-зі́лля (Рог.[1], Ян.[3]), — Куп (Рог.[1], Ан.), — Купе́на (Ан.), — Ку́пень (Ан.), — Купи́на (Ан), — Кур зі́лля (Грін.), — Натяга́ч (Ан.), — Одха́сник (Ан.), — Журавли́ні стрючки́ (Ан.), — Ра́кові шийки́ (Ап.), — Когу́тик (Вх[2]—Нов.), — Во́вче ребро́ (Вх[2]—Дро.), — Котя́че ребро́ (Вх[2]—Дро.), — Чемери́ця (Ан.). 4. Вис. 15–50 цм. В соснових лїсах, зарісниках, на степах і по горбках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]). V—VI. — Зїлля з корінєм намоченого в горівцї уживають на лїк в ревматизмі, смаруючи болячі місця (Вх[2]).
Liliáceae.

1646. **Polygonátum verticillátum All.** *Купина́ очертова́.* 4. Вис. 30—60 цм. В тїнистих лїсах: Гал. (Кот.[2]). V—VI. *Liliáceae.*

1647. **Polýgonum alpínum All.** (P. polymórphum Led.). *Дря́сен альпе́йський.* 4. Вис. 30—60 цм. На мокрих луках і в заріспиках: Херс., Харк. (Тал.). V—VI. *Polygonáceae.*

1648. **Polýgonum amphíbium L.** *Дря́сен во́дяний,* — Ра́чки (Вх[4]—Дро.). 4. Довж. 20—100 цм. На болотах, в водї, по берегах потоків: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), і инші области ук. земель. VI—VIII. *Polygonáceae.*

1649. **Polýgonum arenárium W. K.** *Дря́сен піскови́й.* ⊙ Вис. 15—50 цм. На піскуватих місцях: Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Катер., Тавр., Харк. (Шм.). VII–IX. *Polygonáceae.*

1650. **Polýgonum aviculáre L.** *Дря́сен подоро́жник* (Вх[6]), — Гу́сій спори́ш (Вх[8]—Ско.), — Гу́ся трава́ (Вх[8]—Угр.), — Де́рес (Грін.), — Дрягéль (Вх[8]—Лав.), — Ку́рятник (Вх[8]—Угр.), — Ку́ряча трава́ (Вх[8]—Угр.), — Ку́рячка (Вх[8]—Угр.), — Курячни́к (Вх[8]—Угр.), — Моріг (Ан.), — Морожо́к (Рог.[1]), — Муріг (Ан.), — Муріжок (Ан.), — Подоро́жник (Ан.), — Сви́нцкий пири́й (Вх[8]—Угр.), — Спори́с (Вх[8]—Верб.), — Спори́ч (Вх[8]—Мах.), — Спори́ш (Рог.[1], Ан., Вх[8]—Ско., Ян.[2]—Вов,, Підс.), — Спори́ще (Вх[8]—Ціш., Тор.), — Шпори́с (Вх[8]—Любч.), — Шпори́х (Грін.), — Шпори́ш (Ан.) ⊙ Довж. 10—50 цм. По дорогах, подвірях, полях, на пустарах: на всїх ук. областях. VI—X. *Polygonáceae.*

1651. **Polýgonum Bellárdi All.** (P. pátulum MB.). *Дря́сен кріслáтий.* ⊙ Вис. 20—50 цм. На піскуватих місцях і степах, місцями

досить часто: Под., Херс., Київ., Полт., Харк., Тавр. (Шм.). VII—VIII. *Polygonáceae.*

1652. **Polýgonum Bistórta L.** *Дрáсен рачинéць,* — Горлéць (Тал.), — Дикýша (Ан.), — Кривé зíллє (Шух.-Гуц.), — Лéвурда (Рог.[1]), — Рáкові шийкú (Рог.[1], Ан., Вх[4]—Ак.), — Рачешúйки (Рог.[1]), — Рачкú (Рог.[1], Ан.), — Спунь (Ан.), — Ужик (Ан.). 4. Вис. 30—60 цм. На мокрих луках, при берегах потоків: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VI—VII. — Кидають в горівку і пють в болях живота (Рог.[1]). *Polygonáceae.*

1653. **Polýgonum Convólvulus L.** *Дрáсен повíйковúй,* — Берíзка (Ян.[1]—Кор.), — Повíйка (Ан.). ⊙ Довж. 20—100 цм. На полях, степах, по городах, баштанах і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]). Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. VI—X. *Polygonáceae.*

1654. **Polýgonum dumetórum L.** *Дрáсен зарíсниковúй,* — Берíзка (Ян.[1]—Гав.), — Повíй (Грін.-Лв.). ⊙ Вис. 50—150 цм. В зарісниках, коло плотів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і сусїдні области ук. земель. VI—X. *Polygonáceae.*

1655. **Polýgonum Fagopýrum L.** гл. ч. 882.

1656. **Polýgonum Hydropíper L.** *Дрáсен гíрчáк,* — Богорóдишний гíрчáк (Ан.), — Вóдяний пéрець (Грін.), — Гирчáк (Вх[1]—Зар.), — Гíрчáк (Рог.[1], Ан.), — Горцяк (Рок.—Вол.), — Горчáк (Ан.). — Дрясéн (Вх[1]—Зар.), — Собáчий пéрець (Рог.[1]), — Чередúйк (Ан.). ⊙ Вис. 20—60 цм. На мокрих полях, при берегах потоків, в гаях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. VI—IX. *Polygonáceae.*

1657. **Polýgonum lapathifólium L.** *Дрáсен щiвниковúй,* — Дрестýн (Шух.—Гуц.), — Дристýн (Грін.—Шух.). ⊙ Вис. 30—100 цм. На мокрих луках, по болотах, ровах, при берегах рік і озер: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]). VI—IX. *Polygonáceae.*

1658. **Polýgonum maritimum L.** *Дрясен примóрський.* 4. Вис. 10—40 цм. На березї Чорного моря близько Одесси (Шм.). VII—VIII. *Polygonáceae.*

1659. **Polýgonum mínus Huds.** *Дрáсен мéнший,* — Дéрес (Вх[1]—Бак.), — Дересéнь (Вх[1]—Бак.). ⊙ Вис. 15—40 цм. На

болотах, коло ровів, ставів: Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Тавр. (Шм.). VI–IX. *Polygonáceae.*

1660. **Polýgonum míte Schrk.** *Дря́сен м'яки́й.* ⊙ Вис. 40—80 цм. Лучає ся рідко на мокрих луках, в гаях і зарісниках: Київ., Вол., Полт., Харк. (Шм.). VI - IX. *Polygonáceae.*

1661. **Polýgonum orientále L.** *Дря́сен схі́дний,* — Бурячки́ (Рог.[1]). ⊙ Вис. 100–300 цм. Росте дико на мокрих місцях в схід. Індіях, Китаю і Японії, а у нас плекають його декуди в городах, деколи буває здичілий: Харк., Тавр. (Тал.). VII–IX. *Polygonáceae.*

1662. **Polýgonum Persicária L.** *Дря́сен плями́стий,* — Гірча́к (Рог.[1]). ⊙ Вис. 30–100 цм. На мокрих місцях, по ровах, при берегах рік і озер, дуже часто: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI - IX. Нарід уживає декуди сего зїлля на лїк проти гемороїдів. *Polygonáceae.*

1663. **Polýgonum Tatáricum Gaertn.** гл. ч. 883.

1664. **Polypódium L.** гл. чч. 232–238, 241.

1665. **Polypódium vulgáre L.** *Соло́диш лїсови́й,* — Гищи́ць (Вх[8]—Дор.), — Па́поротник (Рог.[1]), — Па́пороть лїсова́ (Щух.—Гуц.), — Соло́да (Вх[8]—Дов.), — Соло́дич (Вх[8]—Стар.), — Солоди́ця лїсова́ (Вх[8]—Лем.), — Солоди́ш (Вх[4]—Дро), — Солоду́шка (Вх[8]–Код.), — Повз солодиш (Вх[6]). 4. Вис. 15—30 цм і більше. На тїнистих каменистих місцях в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., півн. Херс., Полт. (Шм.). Листки з розроднями появляють ся в VI—VII. Корняка уживає нарід на лїк проти глист. *Polypodiáceae.*

1666. **Polýstichum Roth.** гл. ч. 232–3, 235, 237, 239–240.

1667. **Pópulus álba L.** *Топо́ля бі́ла* (Вх[8]—Розг.), — Бі́ла вусїка (Вх[8]—Хот.), — Білийця (Вх[8]–Гій.), — Білопо́ля (Вх[8]—Луж.), - Коновáля (Вх[8]—Спс.), — Оси́ка (Вх[8]—Рад., Син.), — Осина́ (Вх[8]), — Осокір (Рог.[1]), — Па́пля (Вх[8]—Розг.), — Сипи́ка (Вх[8]—Розг.), — Сокори́на (Рог.[1]), — Срібна топо́ля (Рог.[1], Вх[8]—Бут.), — Телїпан (Вх[8]—Зам.), — Ябро́нд (Вх[8]—Торк.), — Ябру́д (Вх[8]–Нег.). Дерево, 20—35 м високе. Тополю садять у нас найчастїйше про оздобу, хоть лучає ся зрідка в листяних лїсах пр. коло Станиславова, відтак на Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). IV—V. *Salicáceae.*

1668. **Pópulus balsamífera L.** (P. Tacamaháca Mill.). *Топóля пахýча*, — Золота верба (Ан.). Дерево, до 13 м високе. Походить з півн. Америки, а у нас садять єї в городах і при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Черн. (Рог.[2]), декуди лучає ся також здичіла. IV—V. *Salicáceae.*

1669. **Pópulus monilífera Ait.** (P. Virginiàna Fougeroux.). *Топóля чоткова*. Дерево, до 20 м високе. Єї вітчиною є півн. Америка, а у нас плекають єї декуди про оздобу коло доріг: Гал. (Кот.[2]). IV—V. *Salicáceae.*

1670. **Pópulus nígra L.** *Топóля чóрна*, — Грýба топóля (Бут.), — Креслáта топóля (Вх[8]—Бут.), — Осокóр (Вх[2], Ан.), — Пáпля (Вх[8]—Бут.), — Сокóра (Вх[7]), — Сокорúна (Вх[2]—Ук.), — Яєокíр (Вх[2], Ян.[3]). Дерево, до 30 м високе. По берегах, над ровами і на вохких місцях покрай лїсів: скрізь на областях ук. земель. IV—V. *Salicáceae.*

1671. **Pópulus pyramidális Roz.** (P. nígra L. var. Itàlica Duroi, P. dilatàta Ait., P. fastigiàta Desf.). *Топóля італíйська*, — Волóска топóля (Довк.), — Гóня (Вх[8]—Спс.), — Лéґін (Вх[8]—Лем.), — Лéґінь (Вх[8]—Лем., Угр.), — Лїмба (Вх[8]—Угр.), — Раїна (Ан.), — Тремпóля (Вх[8]), — Явір (Ан.). Дерево, понад 30 м високе. Росте дико в півн. Америці по берегах ріки Міссісіпі, а до Европи спровадили єї Італійці. З Італії розповсюднила ся і по инших краях, отже й у нас. Звичайно садять єї коло доріг, в городах: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк., Тавр. (Шм.). IV—V. *Salicáceae.*

1672. **Pópulus trémula L.** *Топóля трепéта* (Вх[6]), — Восúка (Довк., Вх[1]—Печн.), — Гýшка (Вх[8]—Бар.), — Осúка (Ан., Рог.[1], Ян.[3], Вх[7]), — Осúна (Ан.), — Осúчина (Рог.[1], Ан., Вх[7]), — Осокíр (Ан.), — Сипúка (Вх[8]—Спс.), — Сокорúна (Ан.), — Трепéта (Вх[2]—Кол.), — Трепéтина (Вх[7]), — Трепóта (Вх[8]—Лем.), — Шипíка (Вх[8]—Сокл.). Дерево, до 25 м високе. В лїсах, гаях і пролїсках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. IV—V. *Salicáceae.*

1673. **Portuláca oleráceа L.** *Портуля́к звича́йний*, — Блóшки (Пар.), — Сóсонка (Ан.). ⊙ Вис. 10—30 цм. На піскуватих місцях, по цолях, городах і балках межи бурянами: Гал. (Рост.), Под., Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.), Полт., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). VI—IX. *Portulacáceae.*

1674. **Potamogéton acutifólius Link.** *Жабурни́к остроли́стий,* — Куши́р (Ан.), — Кушу́р (Ан.), — Рде́стник (Ан.). 4. Довж. до 60 цм. Росте ту і там в ровах, ставах і повільно пливучих водах: Вол., Київ. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). VI—VIII. *Potamogetonáceae.*

1675. **Potamogéton alpínus Balbis.** (P. ruféscens Schrad.). *Жабурни́к альпе́йський.* 4. Довж. до 2 м. Росте місцями в стоячих і поволи пливучих водах: Київ., Черн. (Рог.[2]), Вол. (Шм.). VI—VII. *Potamogetonáceae.*

1676. **Potamogéton compréssus L.** (P. complanàtum Willd., P. cuspidàtum Schrad.). *Жабурни́к плеска́тий.* 4. Довж. до 2 м. В ставах, озерах і повільно пливучих водах: Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Полт., Харк. (Шм.). VI—VIII. *Potamogetonáceae.*

1677. **Potamogéton crispus L.** *Жабурни́к кучеря́вий.* 4. Довж. 30—200 цм. Дуже звичайна ростина в стоячих і повільно пливучих водах: Гал. (Кот.[2]), в заливах Дніпра і його допливів межи Чорнобилем і Кременчуком, а також в заливах подільських і волинських рік (Рог.[2]). *Potamogetonáceae.*

1678. **Potamogéton dénsus L.** *Жабурни́к густоли́стий.* 4. Довж. до 30 цм. В плитких пливучих і стоячих водах, досить рідко: Гал. (Кот.[2]). VI—VIII. *Potamogetonáceae.*

1679. **Potamogéton fluitans Roth.** *Жабурни́к житки́й.* 4. Било розгалужене. В ставах, озерах, ріках і ровах: Под., Вол., (Рог.[2], Шм.). VI—VIII. *Potamogetonáceae.*

1680. **Potamogéton graminéus L.** *Жабурни́к трави́стий.* 4. Довж. до 120 цм. Не дуже часто в стоячих, рідше в пливучих водах, ріках і ровах: Київ., Полт. (Рог.[2]) і інші сусідні області ук. земель. VI—VIII. *Potamogetonáceae.*

1681. **Potamogéton lucens L.** *Жабурни́к блиску́чий,* — Опа́рник (Вх[8]– Люб., від опарів). 4. Довж. понад 3 м. Досить часто в озерах, ставах, ровах і баюрах: Гал. (Кот.[2]), також в заливах Дніпра, Десни, Сули, Тетерева і Буга (Рог.[2]), Київ., Полт., Харк., Катер. (Шм.). VI—VIII. *Potamogetonáceae.*

1682. **Potamogéton mucronátus Schrad.** *Жабурни́к острокінча́стий.* 4. Довж. понад 100 цм. В ставах, ріках і ровах, рідко: Київ., Полт. (Шм.), Херс. (Тал.). VI—VIII. *Potamogetonáceae.*

1683. **Potamogéton nátans L.** *Жабубни́к плава́ч.* 4. Довж. понад 100 цм. Часто в озерах, ставах, ровах і ріках: Гал. (Кот.[2]),

Под. Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і інші області ук. земель. VI—VIII. *Potamogetonáceae.*

1684. **Potamogéton obtusifólius MK.** *Жабурни́к туполи́стий.* 4. Довж. до 100 цм. В ровах і ставах: Вол., Харк. (Шм.), Черн. (Тал.). VI—VIII. *Potamogetonáceae.*

1685. **Potamogéton pectinátus L.** *Жабурни́к гребеня́стий.* 4. Довж. 2—3 м. Досить часто в ровах, ріках, озерах, часом в баюрах: Гал. (Рост.), в заливах Дніпра і його допливів межи Чорнобилем і Кременчуком і в заливах Бога, Полт. (Рог.[2]). VI—VIII. *Potamogetonáceae.*

1686. **Potamogéton perfoliátus L.** *Жабурни́к пробитоли́стий.* 4. Довж. до 6 м. Дуже часто появляється масами в ріках, ставах, озерах, болотах: в заливах Дніпра і його допливів межи Чорнобилем а Кременчуком, відтак в заливах рік Тетерева, Случі, Бога і Дністра (Рог.[2]). VI—VIII. *Potamogetonáceae.*

1687. **Potamogéton praelóngus Wulfen.** (P. flexuósum Wredow.). *Жабурни́к довгочерешкови́й.* 4. Довж. понад 2 м. Місцями в глубоких озерах, ставах і ріках, але рідко: Под. (Шм.), Вол. (Рог.[2]). VI—VII. *Potamogetonáceae.*

1688. **Potamogéton pusillus L.** *Жабурни́к дрібне́нький.* 4. Довж. нижче 100 цм. Часто в ровах, баюрах і повільно пливучих водах: Черн., Полт. (Рог.[2]), Гал. (Кот.[2]), Под. (Шм.). VI—VIII. *Potamogetonáceae.*

1689. **Potamogéton rutilus Wolfgang.** (P. caespitósus Nolte.). *Жабурни́к червонożо́втий.* 4. Довж. до 40 цм. В озерах, ставах і ріках, рідко: Черн., Полт. (Тал.). VI—VII. *Potamogetonáceae.*

1690. **Potamogéton trichoides Cham. et Schlecht.** *Жабурни́к волосковáтий.* 4. Довж. до 50 цм. Місцями в озерах, ставах, на болотах, але рідко: Харк. (Шм.), Гал. (Кот.[2]). VI—VII. *Potamogetonáceae.*

1691. **Potentilla álba L.** *Перста́ч бі́лий,* — Перста́к (Вх[8]—Угр.), — Перста́ч (Вх[8]—Угр.), — Пятилі́стник (Рог.[1]), — Пятипе́рстень (Грін.), — Пятипе́рстник (Рог.[1], Ян.[3]). 4. Вис. 8—20 цм. В соснових лісах, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VI. *Rosáceae.*

1692. **Potentílla anserína L.** *Перста́ч гу́сятник,* — Бі́лочник (Вх[2]—Жов.), — Гу́сина трава́ (Вх[4]—Ак.), — Гуся́тник (Рог.[1]), — Гу́сячі лапки́ (Вх[4]—Ак., Рог.[1], Ан.), —

Золотни́к (Ян.[3]), — Гуся́чка (Грін.—Вх), — Мнякýш (Грін.—Вх), — Мякýш (Вх[1]—Бак.), — Повя́зок (Ан.). 4. Довж. 15—40 цм. На вохких луках, пасовисках, межах, по ровах, коло доріг: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і на инших областях ук. земель. V—IX.

Rosáceae.

1693. **Potentilla arenária Borkh.** (P. cinérea Chaix.). *Перста́ч піскови́й.* 4. Вис. 5—20 цм. На піскуватих полях, горбках і в соснових лїсах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). IV—VI.

Rosáceae.

1694. **Potentilla argéntea L.** *Перста́ч сріблúстий,* — Деревя́нка (Ан.), — Жóвня (Ан.), — Нагідни́к (Ан.), — Червéць (Рог.[1], Ан.), — Червúчник (Ан.), — Червúшник (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Червотóчник (Ан.). 4. Вис. 20—40 цм. Дуже часто по горбках, степах, луках, полях, в зарісниках і при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. V—IX.

Rosáceae.

1695. **Potentilla aurea L.** *Пе́рста́ч золотни́к* (Вх[7], Шух.—Гуц.), — Золотни́к (Вх[8]—Осц., Вх[1]—Печн.). 4. Вис. 20—60 цм. На луках, пасовисках, в хащах: Гал. (Вх[7], Кот.[2]). V—VII.

Rosáceae.

1696. **Potentilla bifurca L.** *Перста́ч вилка́стий.* 4. Довж. 6—12 цм. На глинисто-піскуватих місцях, по вигонах: Херс. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.), Тавр. (Тал., Ян.[2]). VI—VII.

Rosáceae.

1697. **Potentilla canéscens Bess.** *Перста́ч сі́рий.* 4. Вис. 30—50 цм. Лучає ся рідко на полях, горбках, в зарісниках: Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). VI—VII.

Rosáceae.

1698. **Potentilla collína Wibel.** *Перста́ч горбови́й.* 4. Вис. 15—30 цм. По горбках, на піскуватих сухих місцях: Под., Київ., Харк. (Шм.). VI—VIII.

Rosáceae.

1699. **Potentilla intermédia L.** (P. inclinàta Vill.). *Перста́ч похи́лений.* 4. Вис. 30—80 цм. Лучає ся зрідка на Підгірю, в соснових лїсах: Гал. (Кот.[2]), Київ. (Рог.[2]). V—VII.

Rosáceae.

1700. **Potentilla Norvégica L.** *Перста́ч норве́жський.* ⊙ Вис. 15—40 цм. На вохких місцях: Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VI—IX.

Rosáceae.

1701. **Potentilla opáca L.** *Перста́ч те́мний.* 4. Вис. 5–20 цм. На степах, луках, в соснових лїсах і зарісниках: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). IV—V. *Rosáceae.*

1702. **Potentilla palustris Scop.** (Cómarum palustre L.). *Перста́ч боло́тяни́к,* — Во́вче тїло (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Во́вчі жи́ли (Грін.), — Золотни́к (Ан.), — Огіро́шник (Ан.), — Сухоло́м (Ан.). 4. Вис. 25—75 цм. На болотах, торфовищах, по ровах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VIII. *Rosáceae.*

1703. **Potentilla pátula W. K.** *Перста́ч кріпла́тий.* 4. Вис. 10–30 цм. Лучає ся зрідка на степах: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер. (Шм.). V—VI. *Rosáceae.*

1704. **Potentilla pimpinelloides L.** (P. tanaítica Zing.). *Перста́ч бедрінцева́тий.* 4. Вис. 20–40 цм. Росте на остр. Хортиці на Днїпрі (Тал.). VI—VII. *Rosáceae.*

1705. **Potentilla récta L.** *Перста́ч прямий,* — Кото́ві лапки́ (Ян.[3]). 4. Вис. 20—65 цм. На степах, луках, по горбках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. *Rosáceae.*

1706. **Potentilla réptans L.** *Перста́ч повзу́н,* — Мо́хна (Вх[2], Вх[7], Ян.[3]), — Пятерни́к (Ан.), — Пятили́стник (Ан.). 4. Довж. 10—60 цм. Дуже звичайна ростина на вохких місцях, по луках, межах, по ровах, при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), також инші области ук. земель. VI—VIII. *Rosáceae.*

1707. **Potentilla silvéstris Neck.** (P. Tormentílla Schr., Tormentílla erécta L.). *Перста́ч лїсови́й,* — Вязїль (Ан.), — Де́нниця (Шух.—Гуц.), — Деревя́нка (Рог.[2], Вх[4]—Ак.), — Дубрівни́к (Грін.—Лв.), — Дубро́вка (Рог.[1], Ан.), — Завя́зник (Вх[4]—Ак., Ан., Ян.[3], Вх[7]), — Збу́рник (Грін—Лв.), — Курзїллє (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Ку́рача нога́ (Рок.—Вол.), — Ку́ряче зїллє (Ан.), — Підо́йма (Шух.—Гуц.), — Термели́на (Грін.), — Терменти́ля (Грін.), — Терменти́на (Вх[2]—Дро.). — 4. Вис. 13–35 цм. По степах, луках, межах, травниках, в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ., Полт., Вол., Черн. (Рог.[2]). V—IX. *Rosáceae.*

1708. **Potentilla supina L.** *Перста́ч стелю́х.* ⊙ Довж. 10—50 цм. На мокрих місцях, коло берегів, доріг, подів: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Тавр. (Ян.[2]). VI—VII.
Rosáceae.

1709. **Potentílla vérna L.** *Перста́ч весняни́й* (Вх[7]), — Ко́кус (Рог.[1], Ан.), — Пятопа́льчик (Рок.—Вол.), — Пятопе́рсник (Рок.—Вол.). 4. Вис. 5—20 цм. На досонечних піскуватих горбках і скалах: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). IV. Корінь мочать в горівці та пють, коли болить живіть. Виваром з коріня полочуть уста, коли болять зуби (Рок.). *Rosáceae.*

1710. **Potérium Sanguisórba L.** гл. ч. 1884.

1711. **Prenánthes purpurea L.** *Салáтка черво́на.* 4. Вис. 60—150 цм. На вищім Підгірю, досить рідка в четинних і міша-них лїсах: Гал. (Кот.[2]). VII—VIII. *Compósitae.*

1712. **Prímula acaulis Jacq.** *Первене́ць безби́льний.* 4. На луках і в зарісниках, а передусїм по горбках: Вол. (Рог.[2], Шм.). IV—V. *Primuláceae.*

1713. **Prímula elátior Jacq.** *Первене́ць висо́кий,* — Оведя́н (Грін.—Лв.). 4. Вис. 15—30 цм. В гаях, корчах і на луках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Шм., Тал.). III—IV. *Primuláceae.*

1714. **Prímula officinális Jacq.** *Первене́ць лїка́рський* (Вх[6]), — Бара́нчики (Вх[4]—Ак, Ан.), — Бу́квиця (Ян.[3]), — Бі́ла бу́квиця (Рог.[1]), — Жовту́ха (Ян.[3]), — Бо́жа ру́чка (Рог.[1], Ап., Вх[4]—Ак.), — Гади́нниця (зелом підкурюють, як гадюка вкусить, Вх[2]—Кра.), — Клю́чики (Вх[1]—Крив.), — Ко́тики (Ан.), — Кобі́чка (Вх[2]—Стр.), — Кукурі́чка (Ан., Ум.), — Лепушки́ (Вх[8]—Підл.), — Лїсове́ зїлле (Ан.), — Медяни́к (Ан.), — Медяни́к зїлле (Рог.[1]), — Медянички́ (Рог.[1]), — Никола́йки (Ан.), — Первоцвіт (Ан.), — Про́ліски (Ан.), — Просере́нь (Ан.), — Раст (Шух.—Гуц.), — Ряст (Ан.), — Скороспі́лка (Ан.), — Сороче́ лапки́ (Рог.[1]). 4. Вис. 15—30 цм. В лїсах, гаях, по горбках і на луках: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). IV—VI.
Primuláceae.

1715. **Prionitis Falcária Dum.** гл. ч. 885.

1716. **Prunus Amýgdalus Stokes.** (P. communis Fr., Amýgdalus communis L.). *Мікда́ль звича́йний* (Вх[6]), — Бабчу́к (Грін.), — Мигда́ль (Ан.). Дерево або високий кущ, 2—9 м. Росте дико в Малій Азії і півп. Африці, а в полд. Україні і на

Prunella vulgaris
горлоголовка

Кримі плекають його подекуди для овочів. Є три відміни мікдалів: Мікда́л соло́дкий = A. dulcis, Мікда́л крихкий = A. fràgilis і Мікда́л гірки́й = A. amára. (††) РЛ. Овочі послїдного містять в собі синий квас і в більшій скількости спожиті є отрує навіть для людий. Вода відкраплена з гірких мікдалів служить на лїк в нервних недугах і т. п. IV. *Rosáceae.*

1717. **Prunus Armeniáca L.** (Armeniàca vulgàris Lam.). *Море́ля* (Вх[7], Ан., Левч.), — Абрико́з (Рог.[1]), — Море́ль (Ан.), — Жерде́ля (Ан., Левч.). Кущ або дерево, 3—8 м високе. Росте дико в Туркестанї і Монголії, а у нас буває плекана пр. в полд. і полд. зах. Українї і в Гал. коло Залїщик над Днїстром. IV. *Rosáceae.*

1718. **Prunus ávium L.** (Cérasus àvium Mnch., C. dulcis Borkh.). *Чере́шня* (Вх[8], Рог.[1]). Дерево, 15—20 м високе. Походить імовірно із Закавказя і півн. Персії, звідки розповсюдилась в доїсторичних часах по Европі і тепер росте дико берегами лїсів: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Под., Вол. (Рог.[2], Шм.), Київ., Черн. (Рог.[2]), Полт., Херс. (Шм.), Катер. (Тал.). Також садять єї при дорогах і плекають в городах, а овочі називають: Біла́вки (білаві, мягонькі, Вх[8]—Крас.), — Білюхи́ (жовтаво білі, Вх[8]—Рост.), — Лутівки́ (твердаві, Вх[8]—Радм.), — Хруставки́ (дозрівають тодї, як косить ся другий раз сїно Вх[2], Довк.), — Чорно́хи (Вх[8]—Рост.). IV—V. *Rosáceae.*

1719. **Prunus Cérasus L.** (Cérasus vulgàris Mill.). *Ви́шня* (Вх[6], Рог.[1]), — Ве́шня (Вх[5]—Підл.). Дерево 3—10 м або кущ 1—2 м вис. Походить з Малої Азії, а у нас плекають єї в городах і то всюди на областях ук. земель. Зрідка лучає ся також в зарісниках здичіла: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). Овочі деяких плеканих відмін називають ся: Мари́нки (Вх[5]—Куб.), — Море́лї (великі, сочисті, Вх[2]). IV—V. *Rosáceae.*

1720. **Prunus Chamaecérasus Jacq.** *Ви́шня степова́*. — Ди́ка ви́шня (Рог.[1], Ан.), — Чо́ртова ви́шня (Рог.[2]). Кущ, 50—200 цм високий. В лїсах, гаях, зарісниках і на степах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.). IV—V. *Rosáceae.*

1721. **Prunus doméstica L.** *Сли́ва звича́йна* (Вх[6], Вх[2], Рог.[1]), — Сли́вка (Вх[2]). Дерево, 3—8 м високе. Вітчиною сливи є Мала Азія, Закавказє і півн. Персія. У нас плекають єї

в ріжних відмінах, а часом вона дичіє: Под. (Рог.²). IV—V. Овочі подовгасті, крім загальної назви „сливкú“ називають ся ще: Багрівкú (багрово червоні, мірно великі, Вх²), — Багрянкú (= Вагрівкú, Вх²), — Бендюгú (червонаві, Вх⁵—Сема.), — Венґеркú (великі сині, досить тверді, Вх²), — Горсткú (= Вéнґеркú, Вх²), — Довгастівкú (подовгасті, Вх²—Стр.), — Зелепýги (= Кобильóхи, Вх²), — Золотослúви (Вх⁷), — Кобúлиці (Вх⁸—Ван.), — Кобиляркú (Вх⁸—Лем.), — Кобилáхи (Вх⁸—Ріп.), — Кобильóхи (червоні або зелені, дуже великі, Вх², Довк.), — Любашкú (сині, досить великі, солодкі, дають ся легко обирати, Вх⁵—Угв.), — Марúянки (Вх⁸—Угр.), — Марункú (Вх⁷), — Медівкú (такі як „горстки“, но дуже мягкі і солодкі, Вх²), — Мушкáти (червонаві, мало подовгасті, Вх⁸—Угр.), — Прутпúці (подовгасті, Вх⁸—Мацк.), — Спасівкú (малі, на Спаса вже спілі, Вх²), — Чорнослúви (Вх⁷).

Rosáceae.

1722. **Prunus insititia L.** *Тернослив.* — Кýлька (Рог.¹), — Тернáвка (Вх²—Сян., Угр.), — Тернівка (Вх—Грін.), — Тернóслива (Вх²—Кол.), — Терносли́вка (Вх²—Тер.), — Тернóха (Вх²—Сам.), — Терня́нка (Вх²—Біл.). Кущ або дерево, 3—7 м високе. Походить з полд. Европи і Закавказя. У нас плекає ся в кількох відмінах, але і легко дичіє: Гал. (Вх⁷), Вол., Под. (Рог.²). IV—V. Овочі, тому що круглаві, називають ся загально „круглицї“ або „круглянки“ (Вх⁷), а кромі того бувають між народом ще такі назви: Бабкú (круглаві, скоро пристигають, Вх⁸—Роз.), — Багрóхи (великі, круглі, синяві, Вх⁸), — Балабасú (Вх⁸—Кал.), — Білєнкú (Вх⁸—Ясе.), — Біліїнкú (біло зеленаві, Вх⁴—Губ.), — Білóсливи (Вх⁸—Сем.), — Білóхи (досить великі, зелені, солодкі, Вх²), — Білушкú (Вх⁸—Лем., білі), — Білянкú (Вх⁸—Угр.), — Борщівкú (круглі, червоні, на борщ добрі, Вх⁵—Торг., Вх⁸—Стру.), — Брунькú (= Пруньки, Вх², Вх⁷), — Буровáнї (круглі, великі, чорні, часом білі, Вх⁸), — Вовкунú (Вх⁸), — Дамасцéнки (= Любáхи, Вх⁷), — Дименúцї (Вх⁸—Лем.), — Дúмки (= Дúмни, Вх⁵—Лїщ., Вх⁸—Рост.), — Дúмни (малі, солодкаві, червонявосині, Вх², Вх⁵—Лїщ.), — Домасúни (= Дамасценки, Вх⁵—Олс.), — Дрислúвиця (Вх⁸), — Дрислúвки (Вх⁸—Бро), —

Дрислúвцї (Вх⁸), — Дрислянкú (Вх⁵—Стан.), — Дристýлї (Вх²), — Дряскýлї (Вх²), — Дряслúвцї (= Дрислянкú, Вх⁵, Вх²), — Дулкú (Вх⁵—Вірхомля велика), — Дурасú (= Дурусú, Вх⁵—Берлоги.), — Дурусú (великі, мясо не відстає від кістки, Вх⁵—Вой.), — Зáснїтки (Вх⁵—Торг.), — Келавкú (Вх⁵—Кол.), — Коркодýшє (= Сралькú = Дрислúвцї, Вх⁸), — Кривакú (Вх⁸—Лем., Нег., Вх⁵), — Кругúнї (круглі, чорні, гіркаві, Вх⁸—Лем.), — Круглúцї (Вх², кулисті), — Круглянкú (Вх⁸—Стеб.), — Крухúнї (округлі, солодкі, Вх⁸—Рост.), — Кулявкú (Вх⁸—Бат.), — Лопаткú (Вх⁸—Кроп., Люб.), — Любаскú (Вх⁸—Стру., круглі), — Любáхи (Вх⁸—Дми. = Дамасцéнки, Вх⁷), — Любашкú (Вх⁸—Верб.), — Лáпи (Вх⁸—Мер., малі, круглі), — Мелáйницї (малі, Вх⁸—Угр.), — Мішýнка (Вх⁸—Код.), — Мішчýнка (Вх⁸—Код.), — Мошýрка (Вх⁸—Лем.), — Натя́гавка (Вх⁸—Опар.), — Округлянкú (кулисті, Вх²), — Пампухú (= Білóсливи, Вх⁸—Сем), — Паркáні (Вх⁸—Кроп., Люб., Вх⁵—Лїщ.), — Паткáн (= Паткáня, Вх⁸—Лем.), — Паткáня (Вх⁸—Лем.), — Пинúґи (малі, круглі, Вх⁸—Угр.), — Пиріжóк (Вх⁸—Зам.), — Пірогú (Вх⁸—Бли.), Постúлицї (круглі, чорні і білі, Вх⁸—Ост.), — Прýнї (= Дристулї = Прунянки, Вх⁵—Перерів.), — Прунькú (= Бруньки = Дристулї, Вх⁷, Вх²), — Прунянкú (= Дристулї, Вх⁵—Перерів.), — Псюркú (Вх², Вх⁸—Стру., менщі від скакульок, кваскуваті, сині), — Пукалкú (квасні, Вх⁸—Бли.), — Пýркавка (Вх⁸—Кроп., Люб.), — Пурнянкú (= Дристулї, Вх⁵), — Ренкльóди (Вх⁷), — Ренґльóти (Довк.), — Скакýлї (сині, круглі, Вх⁸—Стру.), — Скакулькú (дрібні, круглі, солодко гіркаві, Вх⁸—Стру.), — Сралькú (= Дрислúвки, Вх⁸), — Сралюхú (Вх²), — Струпехú (Вх⁸—Ско.), — Терносли́ви (= Псюркú, з дикого дерева, завбільшки лїскового оріха. Вх⁷), — Терня́вка (Вх⁸—Угр.), — Трісункú (червонаві, подовгасті з малим камінцем, Вх⁸—Стру.), — Трупахú (Вх⁸—Стр.), — Трýпеші (Вх⁸—Стр.), — Фушовкú (круглі, Вх⁸—Угр.), — Хруставкú (малі, з притвердою мясівкою, Вх⁵—Сян.), — Черкýші (Радм.—Вх⁸, чорні, круглі), — Чернівкú (круглі, дрібні, Вх⁸—Ост.).

Rosáceae.

1723. **Prunus Máhaleb L.** (P. odoràta Lam., Cèrasus Màhaleb Mill.). *Сли́ва анти́пка*, — Анти́пка (Рог.[1]), — Куг (Рог.[1]), — Кугина́ (Рог.[1]), — Кучина́ (Ян.[3], Шм.), — Сли́ва св. Лукії (Вх[7]). Кущ до 6 м високий. Її вітчиною є полд. Европа і Мала Азія. Плекає ся в полд. і полд.-зах. Україні, а також росте дико на вапнякових скалах: Под. (Рог.[2], Шм.). IV—V. З пахучого дерева роблять цибухи до люльок і цигорниці. *Rosáceae.*

1724. **Prunus nána Stokes.** (Амýgdalus nàna L.). *Мікда́л карлова́тий*, — Бобчу́к (Рог.[1]), — Ви́шенька (Ан.), — Вишняк (Ян.[1]—Підс.), — Горі́шина (Ян.[1]—Гав.), — Горі́шник (Ян.[1]—Гав.), — Горо́шник (Ян.[1]—Вов.), — Дї́во́ча кров (Рог.[1]), — За́ячі орі́шки (Рог.[1]), — Польові́ орі́шки (Ан.), — Черсаки́ (Рог.[1]). Кущ, 40—150 цм високий. На степах, в зарісниках, по горбках: Под., Херс., Полт. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). IV. *Rosáceae.*

1725. **Prunus Pádus L.** (P. racemósa Lam., Cérasus Pàdus DC.). *Чере́мха* (Рог.[1], Ан., Ян.[3], Вх[8]), — Калака́луша (Рог.[1]), Коцї́рба (Вх[8]—Угр.), — Коцї́рби́на (Вх[8]—Угр.), — Коцюрба́ (Вх[8]—Лем.), — Кочу́рба (Вх[8]—Лем.), — Кочурби́на (Вх[8]—Лем.), — Черему́ха (Рог.[1], Ан.), — Черемши́на (Вх[8]—Гал., Рок.—Вол.). Кущ або дерево, 10—12 м високе. Росте в лїсах і зарісниках на вохкім ґрунтї: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). IV—V. (†) Виваром з кори і молодих галузок миють паршиві поросята і телята. Ягоди їдять на прочищенє, хоть вони в більшій скількости спожиті справляють біль голови і млоїнє. *Rosáceae.*

1726. **Prunus Pérsica Sieb. et Zucc.** (Амýgdalus Pérsica L., Pèrsica vulgaris Mill.). *Бросква́* (Вх[8]—Нег.), — Бороскова́ (Вх[8]—Угр.), — Брески́ня (Вх[7], Грін.), — Бросквина́ (Ан.), — Бро́слина (Грін.—Шух.), — Брусквина́ (Ан.), — Брусквина́ (Гал.), — Брусвина́ (Ан.), — Пе́рсик (Рог.[1]). Дерево, до 8 м високе. Походить з Малої Азії і Персії. Плекає ся декуди в полд. Україні і на Кримі. IV—V. *Rosáceae.*

1727. **Prunus spinósa L.** *Терни́на* (Вх[6]), — Тер (Вх[5]—Куб., Вх[8]—Добг., Тур.), — Те́рен (Рог.[1], Вх[2], Ан., Ян.[3]), — Тернь (Рог.[1], Ан.), — Терновни́к (Рог.[1]), — Терно́чок (Ан.), — Терни́к (овочі, Вх[2]—Сян.). Кущ, 1—3 м високий. Росте берегами лїсів, в зарісниках, на межах, по ровах:

майже всюди на областях ук. земель. IV—V. Гербати з цвітів уживають на прочищенє. *Rosáceae.*

1728. **Psámma arenária Roem. et Schult.** гл. ч. 129.

1729. **Psilónema calýcinum C. A. Mey.** гл. ч. 115.

1730. **Ptármica vulgáris DC.** гл. ч. 16.

1731. **Pteridium aquilínum Kuhn.** (Ptèris aquilína L.). *Пірнáчка вірлянка* (Вх[6]), — Орляк (Рог.[1], Ан.), — Пáпороть (Рог.[1]). 4. Вис. 60—125 цм. Дуже звичайна ростина в тінистих лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). Листки з розроднями появляють ся VII—IX. *Folypodiáceae.*

1732. **Pterótheca orientális Boiss.** (P. bífida Fisch. et Mey.). *Салáтник криля́стий.* ⊙ Вис. 25—40 цм. Бурян на степах: Херс. (Тал.), Тавр. (Ян.[2]). V. *Compósitae.*

1733. **Pulicária dysentérica Gaertn.** (Inula dysentérica L.). *Блóшниця болóтна,* — Оман болóтний (Грін.), — Кровотíй (Ан.), — Солóдке зíллє (Ан.), — Сиропýсте (Вх[4]—Бíл.). 4. Вис. 30—60 цм. На мокрих місцях: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм., Тал.). VII—IX. *Compósitae.*

1734. **Pulicária vulgáris Gaertn.** *Блóшниця звичáйна,* — Сóнник (Ан.). ⊙ Вис. 15—30 цм. Дуже звичайна ростина на пасовиськах і піскуватих вохких місцях, при берегах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.) і инші сусїдні области ук. земель, також Тавр. (Ян.[1]). VI—IX. *Compósitae.*

1735. **Pulmonária angustifólia L.** (P. azurea Bess.). *Щемелúна вузколúста,* — Медунúця (Рог.[1]), — Медýнка (Рог.[1]), — Щемелúна (Рог.[1]). 4. Вис. 15—30 цм. В соснових лїсах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.). IV—V. *Boragináceae.*

1736. **Pulmonária mollísima Kern.** (P. mollis Wolff.). *Щемелúна мягóнька,* — Крокíс (Грін.—Лв.), — Крокíш (Вх[1]—Зар., Вх[2]—Кол.), — Крóкус (Грін.). 4. Вис. 15—50 цм. Лучає ся зрідка в гаях і лїсах: Под., Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.), Черн. (Тал.), Гал. IV—V. *Boragináceae.*

1737. **Pulmonária officinális L.** *Щемелúна звичáйна* (Вх[7]), — Згар (Ан.), — Волóвий язúк (Ан.), — Дзвóники (Ан.), — Крокíш (Ан., Вх[1]—Зар.), — Медунúця (Вх[4]—Ак., Ян.[3]), — Медунúшник (Ан.), — Медýнка (Рог.[1]), — Медýнчики (Ан.), — Медяникúк (Ан.), — Раст

(Вх⁴—Ак.), — Щемелúна (Вх⁴—Ак., Ан., Ян.³, Рог.¹), — Брат і сестрá (Ан.). 4. Вис. 15—30 цм. На мокрих місцях в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. IV—V.

Boragináceae.

1738. **Pulsatílla Mill.** гл. чч. 145, 149—151, 154.

1739. **Pyréthrum corymbósum Willd.** (Chrysánthemum corymbósum L.). *Марýна лїсовá*, — Марúна (Рог.¹, Ян.³), — Прúворотень (Рог.¹, Ян.³), — Романéць (Вх²—Бíл.). 4. Вис. 50—120 (150) цм. В гаях, лїсах, зарісниках, на горбках, луках і степах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²), Гал. V—VII.

Compósitae.

1740. **Pyréthrum millefoliátum Willd.** (Chrysànthemum millefoliátum L.). *Марýна кучеря́ва*, — Кудря́вець (Рог.¹). 4. Вис. 12—40 цм. На каменистих місцях і степах: Под. (Рог.², Шм.), Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.²). VI—VII.

Compósitae.

1741. **Pyréthrum Parthénium L.** (Chrysànthemum Parthénium Pers.). *Марýна звича́йна* (Вх⁷), — Марýна (Вх¹—Зар.), — Ростóпасть (Шух.—Гуц.). 4. Вис. 20—80 цм. Єї плекають звичайно в городах, але деколи вона лучає ся також межи бурянами: Гал. (Вх⁷), Под., Вол. (Рог.², Шм.). VI—VII.

Compósitae.

1742. **Pyréthrum róseum Lindl.** (Chrysánthemum róseum Web. et Mohr.). *Марýна рожéва* (Вх⁷), — Яструн (Вх⁷). 4. Вис. 30—70 цм. Росте дико на Кавказї і в Малій Азії. У нас плекають єї декуди в городах про оздобу, а також і для цвітяних головок, що їх по висушеню розмелюють і уживають під назвою „перського порошку“ до вигублення докучливих комах. V—VI і VIII—IX.

Compósitae.

1743. **Quércus pedunculáta Ehrh.** (Q. Róbur L ex p.). *Дуб черешкови́й*, — Дуб (Рог.¹, Ян.³), — Лїтнúй дуб (Рог.²), — Нéлинь (Ан.). Дерево, до 50 і більше м високе. Творить подекуди розлогі лїси: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²). V. РЛ. В аптиках уживає ся кори і жолуди (cortex et glandes Quercus).

Fagáceae.

1744. **Quércus sessiliflóra Salisb.** (Q. Róbur Mill.). *Дуб безчерешкови́й* (Вх⁵), — Дуб осенчýк (Ан.), — Озúмний дуб (Ан.). Дерево, до 45 м високе. Творить розлогі лїси. На веснї випускає листки півнїйше від попереднього. V. РЛ. Кора і жолудь (cortex і glandes Quercus), відтак галівкú (gàllae).

мають примін в аптиках. Жолудеву каву припоручають на лїк від жовен (шкрофулів). *Fagáceae.*

1745. **Radiola linoides Gmel.** *Льо́нок приземкува́тий.* ⊙ Вис. 2—5 цм. В соснових лїсах, на піскуватих місцях: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.), Черн., Полт., Херс., Харк. (Тал.). V—VIII. *Lináceae.*

1746. **Ramischia secunda Garcke.** гл. ч. 1603.

1747. **Ranunculus ácer L.** *Козеле́ць о́стрий* (Вх[7]), — Боло́тне зїлля (Вх[1]—Зар.), — Бордýн (Вх[8]—Точ.), — Дрібноцвіт (Ан.), — Жабине́ць (Ан.), — Жо́вті чі́чки (Шух.—Гуц., заг. назва), — Жовтобрю́шник (Ан.), — Зїлле одтря́сцї (Рог.[1], для вилїченя лихорадки товчуть і прикладають до руки, поки нарве пузир.), — Іскóрник (Вх[8]—Лем., Угр.), — Кізлики (Вх[8]—Угр.), — Козеле́ць (Вх[2], Вх[6]), — Козели́ня (Вх[8]—Підл.), — Козелкú (Рок.—Вол.), — Козелцї (Шух.—Гуц.), — Козїле́ць (Жел.), — Козоле́ць (Корчмин), — Кýряча ла́пка (Грін.—Шух.), — Кýряча слїпота́ (Шух.—Гуц.), — Кýряче стегенце́ (Грін.—Шух.), — Лима́н (Грін.), — Лома́тник (Ан.), — Лю́тий цвіт (Ан.), — Ма́слянка (Ан.), — Прищи́рник (Рок.—Вол.), — Терпи́бі́да (Вх[1]—Голс.), — Чи́стник (Грін.), — Яскір (Вх[1]—Печн., загальна назва на Ranunculus). 4. Вис. 20—80 (100) цм. На луках, в гаях, лїсах і зарісниках звичайна ростина: майже всюди на областях ук. земель. V—IX. (††) Цїла ростина має в собі острі їдкі соки. — Розтертим цвітом смарують опарі, т. є коли попукають ся губи від вітру (Вх[2]). *Ranunculáceae.*

1748. **Ranunculus aquátilis L.** (Batràchium aquàtile Wimm.). *Козеле́ць водяни́й,* — Боло́тне зїлле (Грін.—Вх[1]), — Самостíй (Вх[2]—Дро., цвіти вистають самі з води, а листє в нїй занирене). 4. Довж. 10—150 цм. В стоячих і повільно пливучих водах, в ровах залитих водою: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. V—VIII. *Ranunculáceae.*

1749. **Ranunculus arvénsis L.** (R. echinàtus Crantz.). *Козеле́ць полеви́й,* — Купа́вка (Рог.[1]). ⊙ Вис. 20—30 (60) цм. Лучає ся на полях в збіжу: Под. (Рог.[1]), Херс. (Тал.), Гал. (Кот.[2]). V—VII. *Ranunculáceae.*

1750. **Ranunculus auricomus L.** *Козеле́ць золотоку́дрий,* — Крини́чник (Ян.[3]), — Тато́шник (Грін.). 4. Вис. 15—45 цм.

На лїсових вохких луках, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VI.

Ranunculáceae.

1751. **Ranunculus bulbósus L.** *Козелéць бульвúстий,* — Жабинéць. 4. Вис. 20—40 цм. На сухих луках і по горбах: Под., Вол. (Рог.[2], Шм.), Київ., Черн. (Рог.[2]), Харк. (Шм.), Гал. V—VIII. (††). *Ranunculáceae.*

1752. **Ranunculus Cassubicus L.** *Козелéць кашýбський,* — Татóшник (Грін.). Подібний до R. aurícomus L. але висший. 4. Вис. 30—50 (60) цм. Лучає ся зрідка в тїнистих лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VI.

Ranunculáceae.

1753. **Ranunculus divaricátus Schrk.** (R. circinàtus Sibth., Batràchium divaricátum Wimmer.). *Козелéць стрепіхáтий.* 4. Довж. до 100 цм. В ріках і потоках: Гал. (Кот.[2]), а також і инші области ук. земель (Шм). VI—VIII. *Ranunculáceae.*

1754. **Ranunculus Ficaria L.** (Ficària ranunculoídes Roth.). *Козелéць барабольчáк,* — Барабольчáк (Вх[7]), — Барбóльки (Вх[2]—Сам.), — Жабни́к (Ан.), — Зáяча салáта (Рог.[1], Ян.[3], Вх[4]—Ак.), — Пшеничка (Вх[8]—Підл.), — Пшеничка бíльша (Вх[8]—Підл.), — Пши́нка (Ян.[3]), — Салáтник (Рог.[1]), — Чúстник (Рог.[1]), — Чистя́к (Ан.). 4. Вис. 10—30 цм. На вохких місцях, в зарісниках, лїсах, гаях, над берегами потоків, коло жерел, досить часто: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. IV—V. *Ranunculáceae.*

1755. **Ranunculus Flámmula L.** *Козелéць пекýчий,* — Прищинéць (Тал.). 4. Вис. 15—50 (70) цм. Часто на мокрих полях і болотах, коло берегів і лїсових доріг: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші сусїдні области ук. земель. VI—IX. (††). *Ranunculáceae.*

1756. **Ranunculus Illýricus L.** (R. tomentósus Moench.). *Козелéць мохýн,* — Мохýн (Ян.[3]). 4. Вис. 20—45 (60) цм. На горбах, степах, полянах і піскуватих місцях: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). V—VI. *Ranunculáceae.*

1757. **Ranunculus lanuginósus L.** *Козелéць мохнáтий* (Вх[7]). 4. Вис. 30—80 (100) цм. В тїнистих лїсах, рідко: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2], Шм.), Київ. (Шм.). V—VII. *Ranunculáceae.*

1758. **Ranunculus Lingua L** *Козелéць велúкий,* — Лиман (Рог.[1]), — Натягáч (Рог.[1], Ян.[3]), — Натя́ж (Рог.[1], Ян.[3]). 4.

Вис. 50—150 цм. На вохких місцях, при берегах ставів, озер і повільно пливучих рік: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VIII. *Ranunculáceae.*

1759. **Ranunculus orthóceras Benth.** (R. testiculàtus Crantz., Ceratocéphalus orthóceras DC.). *Козелéць прямороґий*, — Репяшкúй (Ян.[1]—Фед.). ⊙ Вис. 3—10 цм. На глинкуватих полях, по сухих, травою поросших горбах і степах: Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Тавр., Харк. (Шм.), Гал. IV—V. *Ranunculáceae.*

1760. **Ranunculus oxyspérmus MB.** *Козелéць остронасíнний*. 4. Вис. 10—30 цм. На полях і степах, рідко: Херс., Тавр. (Шм., Ян.[1]). IV—V. *Ranunculáceae.*

1761. **Ranunculus pedátus W. K.** *Козелéць стополúстий*. 4. Вис. 17—30 цм. На вохких піскуватих місцях, по мокрих луках, зрідка: Под., Вол., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр., Катер., Харк. (Шм.), Київ. (Ян.[3]). V—VII. *Ranunculáceae.*

1762. **Ranunculus polyánthemus L.** (R. ambíguus Jord.). *Козелéць рясни́й*, — Кýрячі óчки (Грін.), — Кýряча слїпотá (Рог.[1], Ян.[3]). 4. Вис. 30—60 цм. Росте часто на лїсових луках, в гаях і зарiсниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—VIII. *Ranunculáceae.*

1763. **Ranunculus polyphýllus W. K.** *Козелéць многолúстий*. 4. Довж. 50—150 цм. На болотах, в ровах, у водї і коло води: Харк., Катер. (Шм.), Гал. VI—VIII. *Ranunculáceae.*

1764. **Ranunculus polyrhízus Steph.** *Козелéць корiнúстий*. 4. Вис. 7—20 цм. На високо положених сухих місцях, по луках: Под. (Рог.[2], Шм.), Гал. (Шм.), Київ. (Ян.[3]). V. *Ranunculáceae.*

1765. **Ranunculus répens L.** *Козелéць повзýн*, — Купáльниця (Ян.[3]), — Кýряча слїпотá (Ян.[3]). 4. Вис. 15—60 цм. Дуже звичайна ростина на вохких луках, болотах і в гаях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) та инші сусїдні области ук. земель. V—VIII. *Ranunculáceae.*

1766. **Ranunculus réptans L.** *Козелéць стелю́х*. Дуже зближений виглядом до R. Flámmula L., лише менший. 4. Довж. 5—20 цм. На болотах, рідко: Вол. (Рог.[2]), Под. (Шм.). V—VIII. *Ranunculáceae.*

1767. **Ranunculus Sardóus Crantz.** (R. hirsutus Curt.). *Козелéць космáтий*, — Козелéць сардúнський. ⊙ і 4. Вис.

10—30 цм. На вохких луках, полях і пасовисках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт., Харк. (Шм.). V—IX.

Ranunculáceae.

1768. **Ranunculus sceleratus L.** *Козелéць отрýйний*, — Табáчка (Вх[1]—Зар.), — Цар зїллє (Рог.[1]—Київ.), — Чóрне зїллє (Ан.). ⊙ Вис. 10—50 цм. На вохких місцях, по ровах, при берегах рік і озер, на болотах, солончаках: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) та інші области ук. земель. VI—IX. (††). Зїлля уживають в гомеопатії на лїк проти гістцю (ревматизму), прикладаючи на зболїлі місця розтерті листки і било. Однак сік сеї ростини, дїлаючи через довший час на шкіру, спричинює нераз злосливі рани. *Ranunculáceae.*

1769. **Ranunculus Villársii DC.** (R. Hornschuchii Hóppe., R. montánus Willd.). *Козелéць гірськúй.* 4. Вис. 15—30 цм. На скалистих, тїнистих місцях: Вол., Под. (Рог.[2], Шм.). VI—VII.

Ranunculáceae.

1770. **Ráphanus Raphanístrum L.** (Raphanístrum innócuum Moench.). *Рéдьква дúка* (Рог.[1]), — Гірчáк (Вх[1]—Печн.), — Гірчéк (Вх[1]—Печн.), — Пчівнúк (Вх[8]—Лем.), — Пчівняк (Вх[8]—Смл.), — Рéдька (Рог.[1]), — Рéпчик (Вх[8]), — Рéпчин (Вх[8]—Угр.), — Ріпéць (Вх[4]—Стр.), — Рíпиця (Вх[4]—Чорт.), — Ріпíй (Вх[4]—Стр.), — Свирíпа (Вх[8]—Замч.), — Суpíпиця (Ан.). ⊙ Вис. 30—60 цм. На полях в збіжу і на паренинах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і інші области ук. земель. VI—VIII.

Crucíferae.

1771. **Ráphanus sativus L.** *Рéдьква горóдна*, — Рéдька (Рог.[1], Вх[7]), — Рéдьква (Вх[7], Рок.—Вол.), — Рéдьков (Вх[7]). ⊙ Єї засївають в городах і плекають в двох відмінах: Ráphanus satívus var. niger. D. Рéдьква звичáйна і Ráphanus satívus var. Radícula Pers. Рéдьква місячна, — Рéдечка (Грін.), — Рéдьквичка (Вх[7]), — Редúска (Рог.[1]). — Втерту редькву прикладають в шматцї на чоло, коли голова болить. VI—VII. *Crucíferae.*

1772. **Rapistrum perénne All.** *Рíпиця тревáла.* 4. Вис. 30—60 цм. Бурян коло доріг на полях і степах: Под., Херс. (Шм., Тал.). V—VII. *Crucíferae.*

1773. **Rapistrum rugósum All.** *Рíпиця помóрщена.* ⊙ Вис. до 60 цм. Бурян коло доріг і зел. шляхів, на степах: Тавр. (Ян.[1]), Катер. (Тал.). V—VI. *Crucíferae.*

1774. **Reséda inodóra Rchb.** (R. mediterránea L.). *Резедá непахýча.* ☉ і ♃. Росте на неуправлених місцях: Под., Херс., Тавр. (Шм.). VI—VII. *Resedáceae.*

1775. **Reséda lutea L.** *Резедá жóвта,* — Рузéта (Корчмин). ☉ Вис. 30—50 цм. На полях, в ярах і на вапнякових горбках: Под. (Рог.[2], Шм.), Київ., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]), Гал. (Кот.[2]). V—IX. *Resedáceae.*

1776. **Reséda Lutéola L.** *Резедá красúльна* (Вх[7]), — Жовтýха (Ан.), — Жовтоцвíт (Ан.), — Хаврашóк (Ан.). ☉ Вис. 30—80 цм. Лучає ся зрідка на полях і при дорогах: Херс. (Шм.). VI—VIII. — Дає жовту краску. *Resedáceae.*

1777. **Reséda odoráta L.** *Резедá пахýча* (Вх[7]), — Резедá (Рог.[1]). ☉ (часом ♃.) Вис. 15—30 цм. Походить з Египту, а у нас плекають єї в городах, деколи лучає ся здичіла межи бурянами. VI—IX. *Resedáceae.*

1778. **Rhámnus cathártica L.** (R. spinósus Gilib.). *Крушинá терпúста,* — Жéрест (Ан.), — Жéстер (Грін.), — Жéстіль (Вх[8]—Люб.), — Жесть (Ан.), — Жостелúна (Вх[2]—Біл.), — Жóстер (Рог.[1], Ан., Вх[4]—Ак.), — Жóстик (Ан.), — Жóстір (Ан., Грін.), — Зóстіль (Вх[8]—Підл.), — Крушинá (Ан., Рок.—Вол.), — Саклáк (Вх[6]), — Тéрес (Грін.), — Хробóст (Ан.). Кущ, 150—300 цм високий. В гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VI. (†) РЛ. Овочі (Fructus Rhamni cathárticae) мають примін в лїкарстві. Нарід уживає їх на розвільненє. Ягодами по доданю галуну і поташу красять на зелено вовну, що з неї вирабляють запаски, вовнянки (лїтники) і крайки. Соком з незрілих ягід можна закрашувати на жовто папір, шкіру і т. п. *Rhamnáceae.*

1779. **Rhámnus Frángula L.** *Крушинá звичáйна,* — Бодлáк (Ан.), — Болдáн (Ан.), — Жóстер (Ум.), — Жóстір (Ум.), — Зóстір (Рок.—Вол.), — Крух (Вх[8]—Сам.), — Крухá (Вх[8]—Люб.), — Крушинá (Рог.[1], Ан., Вх[2]—Біл.), — Нїминá (Вх[8]—Лем.), — Саклáк (Вх[6]), — Скорýх чóрний (Вх[8]—Крас.), — Скрух чóрний (Вх[8]—Крас.), — Собачáнка (Вх[8]—Угр.), — Собачúна (Вх[8]—Угр.), — Сóбачник (Вх[8]—Угр.), — Кручúна (Ан.). Кущ, 150—300 цм високий. Росте звичайно по хащах і пролїсках: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]),

Херс. (Шм.). V—VI. (†) РЛ. Кори (Córtex Frangulae) і ягід уживають в аптиках на прочистний лїк. *Rhamnáceae.*

1780. **Rhéum tatáricum L.** *Ревéнь татáрський,* — Ревéнь (Грін.), — Рéвінь (Ум.). 4. Вис. до 50 цм. Росте інодї як звичайний бурян: Херс., Харк. (Тал.). VI—VII. *Polygonáceae.*

1781. **Rhinánthus L.** гл. чч. 69, 70.

1782. **Rhododéndron ferrugineum L.** *Бердуля́н ржáвий* (Вх[7]), — Бердулéць (Вх[2]—Гуц.), — Когíтник (Желех.), — Кохитнúк (Вх[6]), — Кохíтник (Шух.—Гуц.), — Омéґа (Вх[8]). Кущ, 25—75 цм високий. Росте в горах (пр. на Чорногорі) в країнї над границею лїсів, покриваючи нераз цїлі збоча. VI—VII. (†) Є гомеопатичним середником. *Ericáceae.*

1783. **Rhododéndron flávum Don.** (Azàlea póntica L.). *Бердуля́н жóвтий,* — Драпустáн (Рог.[2]), — Штанодрáн (Рог.[2]). Кущ, до 100 цм високий. На торфовищах: Вол. (Рог.[2], Шм.). V—VI. *Ericáceae.*

1784. **Rhododéndron pónticum L.** (R. myrtifólium Lodd.). *Бердуля́н понти́йський,* — Кохитнúк (Вх[8]—Жаб.), — Омéґа (Вх[8]—Жаб.). Кущ, 100—200 цм високий. В Карпатах (Вх[8], Шух.—Гуц.). V—VI. *Ericáceae.*

1785. **Rhus Cótinus L.** *Сумáх скóмпія,* — Жóвтниця (Ан.), — Рáйдерево (Рог.[1], Ан.), — Скóмпія (Ан.), — Скýмпія (Ан.), — Сумáх (Ан.), — Шéвське дéрево (Ан.). Кущ, 1—4 м високий. В зарісниках і лїсах на вапнистім ґрунтї: Под., Херс., Харк. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). Буває також плеканий по городах. V—VI. (†). *Anacardiáceae.*

1786. **Rhus týphina L.** (R. canadénsis Mill.). *Сумáх американ́ський,* — Чумáк (Ум.—Одесса). Кущ або дерево, 3—5 м високе. Походить з півн. Америки, а у нас плекає ся в городах, пр. в Под., Вол., Київ., Черн., Полт., Херс., Харк., Тавр. (Шм.). VI—VII. *Anacardiáceae.*

1787. **Rhynchóspora álba Vahl.** *Очерéтник бíлий.* 4. Вис. 15—30 цм. На торфоватих болотах, рідко: Вол. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VII—VIII. *Cyperáceae.*

1788. **Ribes alpínum L.** *Порíчка глухá.* Кущ, 100—200 цм високий. В зарісниках і по краях лїсів: Под., Черн. (Шм., Рог.[2]), Вол. (Рог.[2]). V. *Saxifragáceae.*

1789. **Ribes aureum Pursh.** *Порíчка золотá.* Кущ, 100—200 цм високий. Походить з півн. Америки. Єї плекають подекуди в городах і садах: Тавр. (Ян.[2]). V. *Saxifragáceae.*

1790. **Ribes Grossulária L.** *Порíчка вепри́на* (Вх⁶), — Агрус (Грін.), — Аґрес (Рог.²), — Аґрест (Рог.¹, Ан.), — Аґрис (Грін.), — Аґрус (Рог.¹, Ан.), — Вепри́вник (Вх⁸—Точ.), — Вепри́на (Вх²—Сян.), — Вепринки́ (овочі, Вх²—Сян.), — Верпи́на (Вх²—Кол.), — Ґарґа́чки (Грін, Вх—Лем.), — Ґеґа́дзи (овочі, Вх⁸—Лем.), — Ґеґа́дзник (Вх⁸—Лем.), — Ґеґа́цки (овочі, Вх⁸—Лем., Угр.), — Ґерґе́цки (овочі, Вх⁸—Лем.), — Ґерґе́чник (Вх⁸—Лем.), — Ґіґа́цки (овочі, Вх⁸—Лем.), — Ґіґа́чи (овочі, Вх⁸—Лем.), — Кіка́цка (Вх⁸—Лем.), — Клека́цка (Вх⁸—Лем.), — Клека́цки (овочі, Вх⁸—Угр.), Косма́к (Вх⁸—Одр., Вх²—Сян., var. pubescens Koch), — Косма́чки (овочі, Вх⁸—Угр.), — Косми́ни (Вх⁷), — Космі́вки́ (овочі, Вх⁸—Угр.), — Ко́цмин (Вх⁸—Угр.), — Крижовни́к (Рог.¹), — Опре́на (Вх⁸—Ван.), — Опри́ка (Вх⁸—Лем.), — Опри́ня (Вх⁵—Лем.), — Яґрес (Вх⁸—Стру., Вх⁵—Ман.), — Яґрост (Рок.—Вол.), — Янґрес (Вх⁸—Мач.), — Янґрест (Жел.). Кущ, 60—150 цм високий. Єго плекають в городах, а зрідка лучає ся також дико в гаях і зарісниках, коло ровів: Гал. (Кот.²), Вол. (Шм.). IV—V. *Saxifragáceae.*

1791. **Ribes nígrum L.** *Порíчка чо́рна*, — Смороди́на (Вх⁶, Рок.—Вол.), — Чо́рна смороди́на (Рог.¹). Кущ, 100—150 цм високий. На вохких місцях, в зарісниках, лїсах, коло потоків: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²). Єї плекають також подекуди в городах для овочів. IV—V.
Saxifragáceae.

1792. **Ribes rubrum L.** *Порíчка ви́нниця* (Вх⁶), — Ви́нниця (Вх²—Сян.), — Винни́чка (Вх⁸—Угр.), — Винце́ (Вх⁸—Ван., Луж.), — Вінни́ці (Вх⁸—Лем.), — Ви́ннички́ (Вх⁸—Лем.), — Ди́кий виногра́д (Вх⁸—Либ.), — Опори́чка (Рок.—Вол.), — Попорíчка (Вх⁸—Крас., Вх⁵—Ман.), — Порíчка (Рог.¹, Ан.), — Порíчник (Вх⁸—Віл.), — Путара́йки (Вх²—Кра.), — Кра́сна смороди́на (Рог.¹), — Шпори́шки (Грін.), — Шпорíчки (Ан.), — Спорíчки (Ан.), — Євірниця (Вх⁸—Жаб.), — Явíрниця (Вх⁸—Угр.). Кущ, до 150 цм високий. Плекає ся в городах, а рідше лучає ся здичіла в лїсах і зарісниках: Под. (Рог.²), Вол., Київ., Черн. (Шм.). IV—V.
Saxifragáceae.

1793. **Rindéra tetráspis Pall.** *Чередни́к звича́йний*, — Чередни́к (Ан.). 4. Вис. 12—40 цм. На степах: Херс., Катер. (Тал.), Тавр. (Ян.[2], Тал.). IV—V. *Boragináceae.*

1794. **Robínia Pseudacácia L.** *Горохівни́к звича́йний* (Вх[6]), — Бі́ла ака́ція (Рог.[1]), — Фальши́ва ака́ція (Вх[7]), — Ока́ція (Грін.). Дерево, до 25 м високе. Походить з півн. Америки, а у нас садять її майже всюди при дорогах, в городах, коло плотів, по ровах. V—VI. *Papilionáceae.*

1795 **Rochélia stelluláta Rchb.** *Рошéлія звіздúста.* ⊙ Вис. 12—25 цм. На каменистих і піскуватих місцях: Под., Херс., Тавр., Харк. (Шм.. Тал., Ян.[2]), Катер. (Шм.). IV—VI. *Boragináceae.*

1796. **Rorípa amphíbia Scop.** (Nasturtium amphíbium R. Br., Cochleária amphíbia L.). *Ру́ква во́дяна*, — Ру́ква (нїм. Rauke), — Во́дяний хрін (Сл. церк.). 4. Вис. 30—100 цм. В ровах, стоячих водах і на мокрих луках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—VII. *Crucíferae.*

1797. **Rorípa austriáca Rchb.** (Nasturtium austriácum Crantz., Cochleária austriáca Vis.). *Ру́ква австрійська.* 4. Вис. 50—100 цм. При берегах потоків, на мокрих місцях і степових болотах: Гал. (Кот.[2]), Вол. (Рог.[2]), Под., Київ.. Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр., Катер., Харк. (Шм.). V—VI. *Crucíferae.*

1798. **Rorípa palústris Rchb** (Nasturtium palustre DC.). *Ру́ква боло́тяна.* ⊙ і 4. Вис. 20—60 цм. На вохких місцях, по болотах, ровах і при берегах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—IX. *Crucíferae.*

1799. **Rorípa silvéstris Rchb.** (Nasturtium silvéstre R. Br.). *Ру́ква лїсова́*, — Смирна (Рог.[1]). 4. Вис. 20—50 цм. По ровах, мокрих луках і полях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—VIII. *Crucíferae.*

1800. **Rósa canina L.** *Ро́жа полева́* (Вх[6]), — Гаєва́ ро́жа (Грін.), — Голодови́на (Вх[1]—Печн.), — Дерба́нка (Вх[8]—Угр.), — Ди́ка ро́жа (Вх[1]—Зар.), — Ро́за (Грін.), — Свербак (Вх[8]—Смл.), — Свербу́вус (Довк.), — Свербґа́н (Вх[8]—Добр.), — Свербу́ло (Вх[1]—Печн.), — Свербиу́за (Вх[8]—Лем.), — Свербиузи́на (Вх[8]—Лем.), — Свербоголу́за (Вх[8]—Ван.), — Свербогу́з (Вх[8]—Лем.,

Угр., Прс.), — Свербогу́за (Вх[8]—Лем.), — Сверболу́з (Вх[8]—Опар.), — Сверболу́за (Вх[8]—Лем.), — Свербоу́за (Вх[8]—Угр.), — Свербоузи́на (Вх[8]—Лем.), — Терпи́гузка (Вх[8]—Угр.), — Шепчи́на (Вх[8]—Сух.), — Шепши́на (Вх[1]—Ук.), — Шипари́на (Вх[8]—Угр.), — Шиповни́к (Рог.[1]), — Шипча́к (Вх[2]—Дро.), — Шипши́на (Котлярев., Рог.[1], Ан.), — Шуплии́на (Ан.—Київ.). Кущ. 100—300 цм високий. Дуже звичайна ростина на горбках, степах і в зарісниках: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. *Rosáceae.*

1801. **Rósa cinnamómea L.** *Ро́жа цинамоно́ва* або *маєва́ ро́жа*. Кущ, 125—200 цм високий. В лїсах і зарісниках: Под., Вол., Полт. (Рог.[2]), Черн., Харк. (Шм.). V—VI. *Rosáceae.*

1802. **Rósa gállica L.** *Ро́жа городова́*. Кущ, невисокий. На відслонених місцях в гаях, зарісниках і по степах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). V—VI. Плекана творить кілька відмінних родів, як: *а*) Rósa gàllica provinciális Willd. pr. sp., f. pumila Jacq. Ро́жа карлова́та. Кущ, лише 20—60 цм високий; *б*) Rósa gàllica centifólia L. pr. sp. Па́нська ро́жа (Грін.), — По́вна ро́жа (Рог.[1]), — Ро́за (Грін.), — Столи́стка (Вх[7]), — Трандафиль (Грін.), — Трандафир (Грін.), — Трандахір (Вх[8]—Топ., Стац.), — Троя́нда (Рог.[1], Вх[8]), — Центифо́лїя (Вх[7]). Кущ, 30—150 цм високий. VI—VIII. РЛ. Цвіти (Flóres Rósae) і олїєць (Oleum Rósae) уживають ся в лїкарстві. *Rosáceae.*

1803. **Rósa lutea Mill.** (R. Eglantéria L. ex p.). *Ро́жа жо́вта*. Кущ, 1—3½ м високий. Росте дико в полд. Европі, на Кримі і в Малій Азії, а у нас плекає ся декуди в городах. V—VI. *Rosáceae.*

1804. **Rósa pimpinellifólia DC.** (R. spinosíssima Sm., R. scótica Mill.). *Ро́жа бедренолиста*. Кущ, до 150 цм високий. В зарісниках, по берегах лїсів, також на степах і ґранїтних скалах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). V—VI. *Rosáceae.*

1805. **Rósa pomífera Herrm.** (R. ciliatopétala Bess., R. villósa L.). *Ро́жа яблова́та*. Кущ, 1—4 м високий. На горбках, в зарісниках, при дорогах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). V—VII. *Rosáceae.*

1806. **Rósa rubiginósa L.** (R. Eglantéria Mill.). *Рóжа ясночервóна.* Кущ, 100—150 цм високий. Лучає ся рідко на каменистих місцях, в зарісниках: Под., Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.). V—VI. *Rosáceae.*

1807. **Rósa tomentósa Smith.** (R. villósa L.). *Рóжа мохнáта.* Кущ. Росте декуди досить часто в зарісниках, по сухих горбках, берегом лїсів, коло доріг: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]). V—VI. *Rosáceae.*

1808. **Rosmarínus officinális L.** *Розмайри́н лїкáрський* (Вх[6]), — Розмáй (Вх[7]), — Розмайри́н (Вх[1]—Печн.), — Розмари́н (Грін.), — Розмарія (Ан.). Всезелений, 60—150 цм високий кущ. Походить з полд. Европи, а у нас плекають його декуди в городах і вазониках. V—VI. РЛ. Молоді кінцї галузок з цвітами і листками (Fólia Rosmaríni) мають сильний ароматичний запах і терпкий острий смак. Олїєць (Oleum Rosmaríni) узисканий з тих частий ростини має цілющі прикмети в нервних недугах. *Labiátae.*

1809. **Rubia tatárica F. M.** (Gálium tatáricum Trev.). *Брíч татáрський.* 4. Довж. 20—30 цм. Росте при берегах рік і потоків: Херс., Тавр., Катер. (Тал.). VI—VII. *Rubiáceae.*

1810. **Rubia tinctórum L.** *Брíч красúльний* (Вх[6], Вх[7]), — Крап (Рог.[1], Ан.), — Маре́на (Рог.[1], Ан.). 4. Довж. 30—125 цм. Росте дико в полд. Европі і Малій Азії, а у нас плекають його в Таврії (Шм.). Корняка (Rádix Rubiae tinct.) уживають до крашеня на червоно. Найважнїйшим його барвлячим творивом є алїзарина, що єї вживає ся до ладженя чорнила до писаня (Вх[7]). VI—VII. *Rubiáceae.*

1811. **Rubus caésius L.** *Ожúна сивúця,* — Деренки́ (овочі, Вх[8]—Сив.), — Дери́нник (Вх[7]), — Драчи́на (Вх[8]—Ріп.), — Колодю́х (Вх[7]), — Ожи́на (Рог.[1], Вх[8]), — Полева́ ожи́на (Ан.), — Острожи́на (Вх[8]—Лем.), — Сивúцї (овочі, Вх[8]—Хот.), — Чорни́ця (Вх[2]—Сян.), — Чо́рні я́годи (Рок.—Вол.). Кущ. Дуже звичайна ростина, часом навтямна хопта на полях, в зарісниках, гаях, по ровах: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VIII. *Rosáceae.*

1812. **Rubus Chamaemórus L.** *Моро́шка* (Рог.[1]). 4. Вис. 8—15 цм. На торфоватих болотах: Вол., Черн. (Рог.[2], Шм.). V—VI. *Rosáceae.*

1813. **Rubus idaeus L.** *Малúна* (Рог.[1], Вх[6]). Кущ і 4. Вис. 80—150 цм. Росте дико в лїсах, гаях і зарісниках: Гал. (Вх[7], Кот.[2]),

Черн., півн. Київ., Вол., і півн. Под. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). Також буває плекана в городах. V—VI. РЛ. Малиновий сок (Syrupus Rubi idaei) заправлений цукром і поданий з водою є лагодячим середником в горячках. Єго уживають в аптиках до справленя смаку відразливих ліків. — Вивар з сушених ягід дають пити в хрипці і на викликане потів. *Rosáceae.*

1814. **Rubus nemorósus Hayne.** (R. agréstis W. K., R. dumetórum W. et N.). *Ожи́на гаєва́.* Кущ. Лучає ся рідко в зарісниках, на степах: Под., Київ. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.). VI—VII. *Rosáceae.*

1815. **Rubus saxátilis L.** *Ожи́на кістя́нка,* — Каменйця (Рог.[1], Ан., Вх[8]—Гор.), — Камяни́ця (Ян.[3]), — Камя́нка (Грін.), — Костяни́ця (Рог.[1], Ян.[3]). 4. Вис. 15—30 цм. В лїсах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), півн. Под., Вол., півн. Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VI—VII. *Rosáceae.*

1816. **Rubus suberéctus Anders.** (R. fruticósus L., R. corylifólius Bess.). *Ожи́на чорни́ця,* — Вепри́на (Вх[8]—Люб., Бут.), — Ведмі́жина (Рог.[1]), — Вовкуни́ (Вх[8]—Угр.), — Вужи́на (Довк.), — Деренки́ (овочі Вх[8]—Сив.), — Дерпа́к (Вх[4]—Дро.), — Дра́жник (Вх[2]—Жов.), — Драпа́к (Вх[8]—Камв., Вх[2]—Сян.), — Драпачни́к (Вх[8]—Бут.), — Драчи́льник (Вх[8]—Пил.), — Дряпа́ки (Грін.), — Ожи́на (Ан.), — Плéтені я́годи (Вх[8]—Люб.), — Черни́ця (Вх[8]—Лем., Нег.), — Чорни́ця (Вх[7]). Кущ, з галузками до 4 м довгими, до гори піднятими. В лїсах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Шм., Рог.[2]), Харк. (Шм.). VI—VII. *Rosáceae.*

1817. **Rudbéckia laciniáta L.** *Рудбе́кія стрепіха́та,* — Світли́ця (Вх[8]—Лук.). 4. Вис. 60—250 цм. Походить з півн. Америки, а у нас лучає ся подекуди здичіла в зарісниках і запущених городах: Гал. (Вх[8]). VII—IX. *Compósitae.*

1818. **Rumex Acetósa L.** *Щавій путятни́к* (Вх[6]), — Го́лод (Грін.—Вх), — Ди́ка гре́чка (Вх[1]—Печн.), — Квасе́ць (Ян.[3]), — Квасни́ця (Вх[2]—Тур.), — Щава́ (заг. назва, Вх[2]—Сам.), — Щаве́ль (Рог.[1], Ан., Рок.—Вол.), — Щаве́ль на́ський (Ан.), — Щавій (Вх[1]—Зар.), — Щавли́к (Грін.), — Щавни́к (Грін.), — Щевій (Вх[1]—Зар.), — Щівни́к (Вх[1]—Печн.). 4. Вис. 30—60 цм. По луках, степах, пасовисках, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под.,

Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші найблизші области ук. земель. V—VII. *Polygonáceae.*

1819. **Rumex Acetoséllа L.** *Щавій квасéць*, — Квасéць (Рог.[1], Ан., Вх[8]—Камс., Зак.), — Квасни́ця польо́ва (Вх[8]—Лем.), — Квасо́к (Вх[1]—Крив.), — Горо́бячий щавéль (Рог.[1]), — Ща́ва (заг. назва, Вх, Шух., Желех.), — Щавéль сорóчий (Ан.), — Щавíй (Ан., Гал.), — Ща́вка (Вх[8]—Сіц.), — Ща́лка (Вх[8]—Сіц.), — Щівни́к (Ан., Гал.). 4. Вис. 10—40 цм. На сухих, піскуватих і каменистих місцях, по луках і степах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—VIII. *Polygonáceae.*

1820. **Rumex aquáticus L.** *Щавíй водяний*, — Кінський щавéль (Ан.). 4. Вис. 100—200 цм. На вохких місцях, по ровах, берегах: Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Полт., Харк., Тавр., Херс. (Шм.). VII—VIII. *Polygonáceae.*

1821. **Rumex conglomerátus Murr.** *Щавíй купчáстий.* 4. Вис. 50—100 цм. Лучає ся ту і там в зарісниках і при берегах потоків: Гал. (Кот.[2]), Под., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Polygonáceae.*

1822. **Rumex crispus L.** *Щавíй кучеря́вий*, — Горо́бячий щавéль (Рог.[1], Ян.[3]), — Кінський щавéль (Рог.[1]), — Щавéль (Желех.), — Шéва сільська́ (Шух.—Гуц.). 4. Вис. 50—100 цм. Росте дуже часто по луках, степах, полях, при дорогах, на вохких місцях межи бурянами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. *Polygonáceae.*

1823. **Rumex domésticus Hartm.** *Щавíй дома́шний.* 4. Вис. 50—100 цм. Лучає ся рідко межи бурянами при дорогах: Под., Херс., Київ., Харк. (Шм.) VII—VIII. *Polygonáceae.*

1824. **Rumex Hydrolápathum Huds.** *Щавíй береговíй*, — Водяни́й щавéль (Рог.[1]). 4. Вис. 100—200 цм. Звичайна ростина на болотах, при берегах і в неглибоких заливах рік: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Polygonáceae.*

1825. **Rumex maritimus L.** *Щавíй мóрський.* ⊙ Вис. 15—80 цм. На мокрих місцях, при берегах, на болотах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.) і всі межуючі области ук. земель. VI—VIII. *Polygonáceae.*

1826. **Rumex obtusifólius L.** *Щавíй туполи́стий*, — Кінський щавéль (Ан.). 4. Вис. 60—100 цм. Досить звичайна ро-

стина на луках, в лїсах і гаях, при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші межуючі области ук. земель. VII—VIII. *Polygonáceae.*

1827. **Rumex palustris Smith.** *Щавій багновій.* ☉ Вис. до 100 цм. Є дуже близько споріднений з Rumex marítimus, але від нього більший. Лучає ся рідко на мокрих місцях: Под., Вол., Полт. (Рог.[2]), Черн., Херс., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Polygonáceae.*

1828. **Rumex Patiéntia L.** *Щавій городний,* — Англїйський шпінáт (Шм.). ♃. Вис. 80—125 цм. Лучає ся на мокрих луках, при берегах, коло плотів: Херс., Тавр. (Шм.), Под. (Рог.[2]), Катер. (Тал.), а також буває плеканий на ярину. V—VIII. *Polygonáceae.*

1829. **Rumex sanguíneus L.** (R. Nemolàpathum Ehrh.). *Щавій кровночервóний.* ♃. Вис. 50—100 цм. На вохких місцях, при берегах, в гаях: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Черн., Харк., Херс. (Шм). VI—VIII. *Polygonáceae.*

1830. **Rumex stenophýllus Led.** (R. cristàtus Wallroth.). *Щавій вузколúстий,* — Кінський щавéль (Ян.[1]—Велб.), — Щавéль (Ян.[2]—Велб.). ♃. Вис. 40—80 цм. На солончаках, по мокрих луках, городах межи бурянами: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). VII—VIII. *Polygonáceae.*

1831. **Rumex Ucraínicus Fisch.** *Щавій украïнський.* ☉ Вис. 10—30 цм. На вохких піскуватих місцях: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Херс., Тавр., Катер. (Шм.). VII—IX. *Polygonáceae.*

1832. **Ruppia maritima L.** *Рýпія мóрська.* ♃. Довж. до 40 цм. Часто в ровах і баюрах близько берегів Чорного моря, а далеко рідше в серединї краю в сусїдстві солончаків (Шм., Тал.). VII—IX. *Potamogetonáceae.*

1833. **Ruscus aculeátus L.** *Рýскус колю́чий,* — Мишачий терéн (з нїм. Сл. Уманця I. стр. 290). ♃. Вис. 30—70 цм. Росте дико на полд. берегах Криму, в полд. Европі і Малій Азії. Єго плекають у вазониках, а також і по городах. III—IV. — Ростина взагалї цїкава тим, що замість правдивих листків, має так звані „клядодії", се є галузки, розплощені на подобу листків. *Liliáceae.*

1834. **Ruta Bieberstéinii Neilr.** (R. linifólia MB., Haplophýllum suavéolens DC.). *Рýта ленолúста.* ♃. Вис. 20—40 цм. На горб-

ках, степах, ярах, рідко: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр. (Шм.). VI—VIII. *Rutáceae.*

1835. **Ruta gravéolens L.** (R. horténsis Mill.). *Рýта городна* (Вх[6]), — Рýта (Рог.[1], Вх[1]—Зар.). 4. Вис. 20—50 цм. Росте дико на Кримі, а у нас плекає ся часто в городах. VI—VIII. (†) Вивар з зїлля пють декуди селяни в недомаганях серця і жолудка. *Rutáceae.*

1836. **Sagína apétala L.** *Моховúнка безплаточна.* ⊙ Вис. 3—15 цм. На вохких ціскуватих полях, по стернї, на луках, в ровах, по дорогах: Под. (Шм., Рог.[2]), Гал. V—IX. *Caryophylláceae.*

1837. **Sagína nodósa Fenzl.** *Моховúнка вузловáта.* 4. Вис. 5—15 (35) цм. Росте звичайно купками на вохких піскуватих місцях, коло берегів рік і ставів: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Гал. (Кот.[2]). VI—VIII. *Caryophylláceae.*

1838. **Sagína procumbens L.** *Моховúнка звичáйна,* — Мокрéць (Рог.[1]), — Острúця (Ан.), — Понúкниця (Ан.). 4. Довж. 2—8 цм. На вохких піскуватих місцях, по полях, коло плотів, межи бурянами, росте купками: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—IX. *Caryophylláceae.*

1839. **Sagína subuláta Torr. et Gr.** *Моховúнка шилолúста.* 4. Вис. 5—10 цм. На мокрих піскуватих полях, луках: Под. (Рог.[2], Тал.). VI—VIII. *Caryophylláceae.*

1840. **Sagittária sagittifólia L.** *Стрілúця вóдяна,* — Козлú (Рог.[2]), — Копíйник (Вх[6]), — Стрілá (Ан.), — Вóдяна стрілá (Рог.[1], Ан.), — Стрілúця (Рог.[1], Ан.), — Стрíлка (Ан.), — Цибулúнне (Вх[1]—Зар.), — Чóвник (Рог.[1]). 4. Вис. 30—125 цм. На болотах, в ставах, озерах і повільно пливучих водах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші межуючі области ук. земель. VI—VIII. *Alismáceae.*

1841. **Salicórnia herbácea L.** *Соля́нка зелúста,* — Кóвпень зелúстий (Вх[7]), — Солерóс (Рог.[1], Ан.), — Солонéць (Ян.[2]—Вуз.), — Соля́нка (Рог.[1]). ⊙ Вис. 15—30 цм. На солончаках і при берегах Чорного моря, також в придніпровських балках: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]), Гал. VII—VIII. З попелу сеї ростини добувають соду. *Chenopodiáceae.*

1842. **Sálix álba L.** *Вербá бíла* (Вх[6], Рог.[1], Ан.), — Бíла лозá (Ан.), — Білóверба (Вх[8]—Дор., Сос.), — Білотáл (Ан.), — Ветлá (Рог.[1], Ан.), — Зáверба (Грін.), — Зáвербник (Грін.). Кущ або дерево до 30 м високе. На мокрих

місцях, коло городів, по берегах рік, ставів і озер, при дорогах: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. — Вона творить кілька відмін як: var. vitellína L. (sp.). Ветлина́ (Вх[1]—Печн.), — Верба́ золота́ (Вх[2]—Жов., Пер.) з жовтими або червонавими галузками. — IV—V. РЛ. Кора (Córtex Salicis) з молодих галузок верби служить на лїк від пропасниці замість лїпшої, але дорогої хініни. *Salicáceae.*

1843. **Sálix amygdalina L.** (S. triàndra L.). *Верба́ мікдалова́*, — Білота́л (Ан., Шм.), — Верболі́з (Вх[2]—Жов.), — Бі́ла лоза́ (Ан.), — Тала́ (Ан.). Кущ, а рідше пряме до 5 м високе дерево. Ро́сте часто при берегах рік, потоків, коло ровів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. IV—V. (Часом цвите ще другий раз лїтом.). *Salicáceae.*

1844. **Sálix arbuscula L.** *Верба́ карлова́та*. Кущ, до 50 цм високий. Росте в покутських Карпатах в країнї жерепу межи мохами (Вх[7]). VI—VII. *Salicáceae.*

1845. **Sálix aurita L.** *Верба́ вухата*, — Лі́зка (Грін.). Кущ, від 50—150 (300) цм високий. Росте досить часто на мокрих луках, в зарісниках, на болотах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк., Катер. (Шм.). IV—V. *Salicáceae.*

1846. **Sálix Babylónica L.** (S. pèndula C. Koch.). *Верба́ плаку́ча* (Вх[7]). Дерево понад 10 м високе. Вітчиною сеї верби є: Кавказ, півн. Персія, Хіни і Японія. У нас плекають єї декуди в парках і на кладовищах. IV—V. *Salicáceae.*

1847. **Sálix Cáprea L.** *Верба́ і́ва* (Вх[6]), — Багни́ця (Вх[8]—Лем.), — Верболі́з (Грін.), — Верболо́з (Рог.[1], Ан.), — Верболоза́ (Рок.—Вол.), — Ги́ва (Вх[8]—Бут., Бор.), — Ива (Ан.), — Іва (Рог.[1]), — Івина́ (Рог.[2]), — Йі́ва (Вх[8]—Ван.), — Рокы́та (Вх[8]—Лем., Ван.), — Смолоза (Вх[8]—Лем.), — Ева (Довк.). Кущ до 3 м високий, а рідше дерево на 9 м високе. Росте дуже часто в лїсах, зарісниках, над водами і коло ровів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. III—IV. *Salicáceae.*

1848. **Sálix cinérea L.** *Верба́ попеля́ста*, — Івина́ (Рог.[1]), — Лоза́ (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Тал (Ан.), — Чорнолоз (Рог., Ан.), — Чорнота́ль (Рог.[1]). Кущ, а рідше деревце. Вис. 150—300 цм. На мокрих місцях, в лїсах, зарісниках,

по болотах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]) і инші сумежні области ук. земель. IV—V. *Salicáceae.*

1849. **Sálix daphnoides Vill. var. acutifólia Willd.** *Вербá гнéйста*, — Краснотáль (Рог.[1], Ан.), — Шéлюг (Рог.[1], Ан.), — Шелюгá (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Шелюжúна (Рог.[1], Ан.). Дерево, 3—10 (20) м високе, рідше кущ. Росте на піскуватім ґрунтї при берегах рік, головно по обох берегах Днїпра межи Чорнобилем а Кременчуком: Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), також Вол., Под. (Рог.[2]) і Катер., Херс., Тавр. (Шм.), Гал. IV—V. Єї садять часто для придержаня піску. *Salicáceae.*

1850. **Sálix frágilis L.** *Вербá крижкá*, — Вербá крушнá (Вх[8]—Крас.), — Лóмка вербá (Рог.[1]), — Крихковéрб (Вх[5]—Стр.), — Крухá (Вх[8]—Сос.), — Круш (Вх[8]—Сос.). Кущ або до 12 (15) м високе дерево. Дуже звичайна ростина на низко положених місцях, коло ставів, доріг і городів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші межуючі области ук. земель. IV—V. *Salicáceae.*

1851. **Sálix herbácea L.** (S. pumila Salisb.). *Вербá зелúста* (Вх[7]). Маленький, 1—8 цм довгий, по землї повзучий кущик. Лучає ся досить часто межи мохом в країнї жерепу в покутських Карпатах. VI—VIII. *Salicáceae.*

1852. **Sálix Lappónum L.** (S. limósa Wahlenb.). *Вербá ляпóнська*. Кущ, 30—60 (100) цм високий. Росте часто на торфоватих болотах: Київ., Черн., Вол. (Шм.). IV—VI. *Salicáceae.*

1853. **Sálix lívida Wahlenb.** (S. depréssa L.). *Вербá сúва*. Кущ, 50—150 цм високий. На мокрих місцях, по болотах, в зарiсниках: Под. (Рог.[2]), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.). IV—V. *Salicáceae.*

1854. **Sálix myrtilloides L.** *Вербá багновá*. Низкий кущ. Вис. 15—50 цм. На болотах, в соснових лїсах: Київ., Вол. (Рог.[2], Шм.), Полт. (Рог.[2]), Харк. (Тал.). V—VI. *Salicáceae.*

1855. **Sálix nigricans Sm.** *Вербá чóрна*. Кущ, 150—300 цм високий. На мокрих луках, по болотах: Гал. (Кот.[2]), півн. Черн., Вол. (Шм.). IV—V. — Листє при сушеню чорнїє. *Salicáceae.*

1856. **Sálix pentándra L.** (S. laurifólia Wesmael.). *Вербá лаврова*, — Вербá чóрна (Вх[8]—Крас.), — Верболіз (Шм., Ан.), — Талá (Ан., Шейк.), — Чорнолóз (Рог.[2]), — Шевлю́г (Ан.), — Шéлюг (Ан., Шейк.). Середновисокий кущ, рідко до 13 м високе дерево. На мокрих місцях, в лїсах,

коло ставів, при берегах і ровах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]). V—VI. *Salicáceae.*

1857. **Sálix purpurea L.** (S. monándra Ard.). *Верба́ багряна́*, — Верба́ чарво́на (Вх[8]—Сос.), — Верба́ черве́на (Вх[8]—Угр.), — Верба́ черле́на (Вх[8]—Угр.), — За́верб (Вх[8]—Сос.), — За́верба (Вх[8]—Угр., Хот.), — Завýй (Вх[8]—Угр.), — Зарíнка (Вх[8]-Угр.), — Лозни́к (Ан.), — Рокúтина (Вх[6], Вх[2]—Жов.), — Са́мбірка (Вх[2]—Яв.), — Верба́ з черво́ним лýттєм (Вх[5]—Яв.). Кущ, 1—5 м високий (рідше дерево до 10 м високе). Лучає ся ту і там при берегах рік: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Шм., Рог.[2]), Харк., Катер. (Шм.). IV—V. *Salicáceae.*

1858. **Sálix répens L. var. rosmarinifólia L. (sp.).** *Верба́ рокúта*, — Неталá (Ан.), — Ницело́з (Рог.[1], Ан.), — Рокúтник (Рог.[1], Ан.), — Рокúта (Рок.—Вол.). Кущ, 30—60 цм високий з пеньком повзучим під землею. На мокрих піскуватих місцях, по болотах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Тавр. (Шм.). IV—V. *Salicáceae.*

1859. **Sálix reticuláta L.** *Верба́ сітча́ста*. Кущ, 10—40 цм високий. Росте на мокрих місцях в Карпатах в країні жерепу (Вх[7]). VII—VIII. *Salicáceae.*

1860. **Sálix retusa L.** *Верба́ туполи́ста* (Вх[7]). Кущ. до 30 цм високий. В Карпатах в країні жерепу. VII—VIII. *Salicáceae.*

1861. **Sálix Silesíaca Willd.** *Верба́ шле́ська*. Кущ, 150—300 цм високий. Росте місцями в лїсах, при берегах рік в гірських долинах: Гал. (Кот.[2]). IV—V. *Salicáceae.*

1862. **Sálix viminális L.** (S. longifólia Lam.). *Верба́ лоза́*, — Верба́ вітлова́ (Вх[8]—Сос.), — Вербúнець (Грін.—Вх), — Верболіз (Вх[1]—Зар., Ан.), — Ветла́ (Вх[8]—Ріпн.), — Ветлúна (Вх[8]—Ріпн., Піск.), — Вýтла (Вх[8]—Яв.), — Корзúночник (Ан.), — Кýзовиця (Рог.[1], Ан.), — Лоза́ (Рог.[1]), — Луг (Вх[8]—Крас.), — Луго́вина (Вх[8]—Крас.), — Лужúна (Вх[8]—Крас., Ріпн.), — Лутúна (Вх[5]—Яв.), — Молдава́нська íва (Рог.[1]), — Рокúта (Ан.), — Талажча́ник (Ан., Грін.). Звичайно 150—350 цм високий кущ, а рідко деревце. Росте досить часто при берегах рік і ставів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол. (Рог.[2], Шм.), Полт., Херс. (Шм.). IV—V. *Salicáceae.*

1863. **Salpiglóssis sinuáta Ruiz. et Pav.** *Трубоязúчок городовúй*. ⊙ Вис. 50—100 цм. Походить з полд. Америки (Перу, Чілє). У нас плекає ся в городах і вазонах. VII—VIII. *Scrophulariáceae.*

1864. **Sálsola Káli L.** *Кура́й пота́шник*, — Зольни́к (Ан.), — Колю́ча (Рог.[1]), — Колю́чка (Ан.), — Кура́й (Рог.[1], Ян.[1], Ан.), — Перекотипо́ле (Рог.[1], Ан.), — Пота́шник (Ан.), — Солеми́р (Вх[7]). ⊙ Вис. 15—50 цм. На піскуватих місцях, солончаках і здовж морських берегів: Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Таврі. (Шм., Ян.[1]). VII—VIII. — Курай росте нераз масами на полях по стерні, при кінци лїта і осеню сильно висушує ґрунти, доростаючи подекуди (пр. пов. Мелітополь-Таврі.) до величини корчів. Селянам служить на паливо (Ян.[1]). *Chenopodiáceae.*

1865. **Sálsola laricina Pall.** *Кура́й модриновий*. Підкущ, 20—50 цм високий. На степах: Таврі. (Ян.[2]). VI—VII. *Chenopodiáceae.*

1866. **Sálsola Soda L.** *Кура́й соди́чник*, — Солеми́р довголи́стий (Вх[7]). ⊙ Вис. 6—80 цм. На солончаках, коло лиманів близько Одесси (Шм.) і в Таврі. (Ян.[2]). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

1867. **Sálsola tamariscina Pall.** *Кура́й чамаришковий*. ⊙ Вис. 20—40 цм. На солончаковім і вапняковім ґрунтї: Катер., Харк. (Тал.). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

1868. **Sálvia Aethiopis L.** *Шалвія угорська*, — Ба́бка (Ан.), — Ведме́же у́хо (Рог.[1], Ан.), — Верблю́дже ву́хо (Ян.[1]—Єлс.), — Ди́вина (Ан.), — Пуша́н (Ан.), — Ра́нник („листя затягають відкриті рани". Ян.[1]—Єлс.). ☉ Вис. 50—100 цм. На степах: Под., Херс., Катер., Харк. (Шм., Тал.), Таврі. (Ян.[2], Шм.), Київ. (Шм.). V—VI. *Labiátae.*

1869. **Sálvia argéntea L.** *Шалвія сріблистобіла*, — Мохня́нка (Вх[8]—Угр.). ☉ Вис. 50—70 цм. Росте дико на Балканї, а у нас плекають єї декуди по городах для прикраси. VII—VIII. *Labiátae.*

1870. **Sálvia austríaca L.** *Шалвія австрійська* ♃. Вис. 30—60 цм. На степах: полд. ч. Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Таврі., Катер., Харк. (Шм.). V—VI. *Labiátae.*

1871. **Sálvia coccínea L.** *Шалвія шкарла́тна* (Вх[7]). ⊙ і ♃. Вис. 30—60 цм. Походить з півн. Америки. У нас плекають єї декуди в цвітниках. VI—IX. *Labiátae.*

1872. **Sálvia dumetórum Andrz.** *Шалвія бабча́ста*, — Ба́бка (Ан.), — Бабки́ (Рог.[1]), — Васи́льки (Рог.[1], Ан.). ♃. Вис. до

70 цм. На луках, степах і в зарісниках: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Гал. V—VIII. Дуже близька до S. praténsis L. *Labiátae.*

1873. **Sálvia glutinósa L.** *Шалвія липка́,* — Вонéчник (Грін.—Лв.), — Мідýшиця (Шух.—Гуц.), — Мокля́жник (Вх[8]—Угр.), — Мокля́чник (Вх[2]—Стр.). 4. Вис. 50—125 цм. В лїсах і гаях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол. (Рог.[2], Шм.), Київ. (Шм.). VI—IX. *Labiátae.*

1874. **Sálvia nutans L.** *Шалвія похи́лена,* — Бабкй (Ян.[1]—Вов.), — Голи́ш (Рог.[1], Ан.). 4. Вис. 50—100 цм. На горбках і степах, по могилах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2], Шм.), Гал. V—VII. *Labiátae.*

1875. **Sálvia officinális L.** *Шалвія лїка́рська* (Вх[6]), — Шавлія (Вх[2], Ан.), — Шалхвéя (Ян.[3]), — Шальвія (Грін.), — Шевлія (Вх[2]), — Шолвія (Грін.), — Шоловія (Вх[2]). Підкущ. 30—70 цм високий. Росте дико в полд. Европі, а у нас плекає ся декуди для аптикарських цїлий. V—VII. РЛ. Виваром з листя (Fólia Sálviae) полочуть уста і горло в запаленях, також промивають ним рани. — Селянки пють напар з шалвії проти уплавів (Рок.). *Labiátae.*

1876. **Sálvia praténsis L.** *Шалвія лукова́* (Вх[7]), — Ба́бка лукова́ (Грін.), — Бабкй (Рог.[1]), — Бабочкй (Рог.[2]), — Пільнúй канýпір (Грін.—Лв.), — Шалхвéя (Рог.[1], Ян.[3]), — Шавлія (Рог.[2]), — Шевлія (Рог.[1], Вх[7]), — Шоловія (Вх[7]). 4. Вис. 40—80 (90) цм. Дуже звичайна ростина на луках, сухих горбках, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і на инших областях ук. земель. V—VII. *Labiátae.*

1877. **Sálvia silvéstris L.** (S. nemorósa L.). *Шалвія лїсова́,* — Васúльки (Ян.[1]—Вов., Корн.), — Степовúй васúльок (Рог.[1]). 4. Вис. до 60 цм. Звичайна ростина на полях, степах, горбках і в зарісниках: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]), Гал. і инші области ук. земель. V—VII. Ёї відміна із звисаючими цвітостанами (var. péndula Vahl. sp.) лучає ся зрідка в: Київ., Полт., Под., Херс., Катер., Харк., Тавр. (Шм.). *Labiátae.*

1878. **Sálvia verticillata L.** *Шалвія свиняча,* — Дїдове сáло (Шух.—Гуц.), — Жáлька (Вх[8]—Угр.), — Лопушóк (Ан.), — Свинáрик (Вх[8]—Ост.), — Свинýшник (Рог.[1]), — Свинюх (Вх[1]—Зар.). 4. Вис. 30—60 цм. Дуже зви-

чайна хопта на полях, степах, коло доріг, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—IX. *Labiátae.*

1879. **Salvínia nátans All.** *Безкóрінка пóплавка* (Вх[6]), — Голи́ш (Ан.). ⊙ Довж. 5—10 цм. Лучає ся в заливах Дніпра коло Київа і Канева, відтак в Сулі коло Лубен (Рог.[2], Шм.), в Херс. і Тавр. при Дніпрі (Шм.). Розродневі гони появляють ся VIII—IX. *Salviniáceae.*

1880. **Sambucus Ebulus L.** *Хóбза зели́ста,* — Базни́к (Вх[2]—Тер.), Бзюк (Рог.[1]), — Бі́лий боз (Вх[8]—Угр.), — Бозни́к (Лешнів), — Соба́ча бузина́ (Ан.), — Ялова бузи́на́ (Вх[4]—Ак., Рог.[1]), — Бузни́к (Ан.), — Вязовни́к (Ан.), — Вязо́вина́ (Ан.), — Го́бза (Грін.—Лв.), — Хабз (Вх[8]—Лем., Угр.), — Ха́бза (Вх[8]—Угр.), — Хабзи́на (Вх[8]—Угр., Лем.), — Хо́бза (Вх[8]—Жаб., Шух.—Гуц.), — Хо́пта (Вх[8]—Жаб.). ♃. Вис. 60—150 цм. Росте скрізь по селах коло плотів, в хащах і берегами лїсів: Гал. (Вх[7], Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). VI—VII. (††) Вивар з листя служить на полоканку в болю горла. Ягоди є прочистним середником. — Випареного в горшку зїлля уживають на лїк проти гістцю, прикладаючи його до болячого місця, яке відтак зверху обвивають шматою (Вх[2]). *Caprifoliáceae.*

1881. **Sambucus nigra L.** *Бузина́ чо́рна* (Вх[7]), — Баз (Ан.), — Базни́к (Вх[1]—Біл.), — Бзик (Вх[8]—Лем.), — Бзина́ (Довк.), — Бзи́ско (Вх[8]—Ван.), — Бзік (Вх[8]—Лем.), — Боз (Вх[8]—Ріп., Вх[2]—Сян.), — Будзина́ (Ум., Грін.), — Бузина́ (Вх[1], Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Ди́ка бузина́ (Грін.), — Пусторы́л (Ан.), — Пусторо́сль (Сл. церк.), — Хабзи́на (Вх[2]—Сян.), — Боз де́рево (Ан.). Кущ або мале деревце. Вис. 2—6 м. Росте дико в лїсах, хащах, коло плотів, а також буває плекана: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк., Катер., Херс. (Шм.). V—VI. РЛ. Цвіти і ягідки (Flóres et baccae Sambuci) мають примін в аптиках. — На селї пють вивар з цвітів в кашлю, нежитї і перестудї на поти (Рок.). Зелену кору прикладають на легкі попареня, а шкробаної зеленої корй уживають до окладів на рожу (Рок.). Цвіти намочені в оцтї та приложені до голови усмиряють біль. *Caprifoliáceae.*

1882. **Sambucus racemósa L.** *Бузина́ черво́на* (Рог.[1], Вх[7]), — Буз (Ан.), — Кали́нка (Рок.—Вол.). Кущ, 1—4 м високий. Росте в лїсах і зарісниках, а також буває плекана в городах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Черн. (Рог.[2], Шм.), Київ. (Шм.). V—VI. *Caprifoliáceae.*

1883. **Sámolus Valerándi L.** *Сіверник звича́йний.* 4. Вис. 8—30 цм. На мокрих луках, по солончакових місцях і при берегах рік: полд. Под. (Рог.[2], Шм.), при гирлї Днїпра в Херс. (Шм., Тал.). VI—VIII. *Primuláceae.*

1884. **Sanguisórba minor Scop.** (Potèrium Sanguisórba L.). *Кровоголо́вка ме́нша.* 4. Вис. 30—50 цм. Лучає ся зрідка на каменистих місцях, по горбках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Херс., Тавр. (Шм.). V—VII. *Rosáceae.*

1885. **Sanguisórba officinális L.** *Кровоголо́вка звича́йна,* — Красноголо́вки (Рок.—Вол.), — Родови́к (Рог.[1]), — Рядови́к (Рог.[1]. Ан.), — Сухозло́тиця (Ан.), — Тата́рник (Шух.—Гуц.), — Ужа́че зїлле (Ан.), — Чорноголо́вка (Ан.). 4. Вис. 40—150 цм. На мокрих луках, вохких степових місцях, при берегах ровів: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). VI—IX. — Корінь сего зїлля гарно помагає, коли жінка при родах сходить сильно крівлею (Рог.[1]). — Вивар дають пити деколи хорим на кроваву бігунку (Рок.). *Rosáceae.*

1886. **Sanícula Europaéa L.** *Підлїсник звича́йний,* — Навро́тин (Лв.—Грін.), — Підлїсник (Ан.), — Підо́йма челе́динська (Шух.—Гуц., нїм. Bruchkraut). 4. Вис. 20—45 цм. В лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.). V—VI. *Umbellíferae.*

1887. **Saponária officinális L.** *Ми́льник звича́йний,* — Бі́лі зірки́ (Рок.—Вол.), — Зво́здик (Вх[1]—Зар.), — Миляни́к (Вх[7]), — Ми́льник (Ан.), — Ми́льнянка (Ан.), — Ми́льна трава́ (Вх[4]—Ак.), — Натя́г (Ян.[3]), — Натяга́ч (Ан.), — Соба́че ми́ло (Рог.[1]), — Стяга́ч (Ан., Ян.[3]), — Те́рлич (Вх[7]), — Чисту́ха (Рог.[1], Ан.). 4. Вис. 30—60 цм. Дуже звичайна ростина на полях, в ярах, зарісниках, в городах, коло хат: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VIII. (†) Ростину плекають декуди в городах для коріня, що його уживають часом на лїк в жовтачцї (Рок.). Сей корінь пінить ся з водою як мило, через що є добрий до відчищуваня плям на матерії. *Caryophylláceae.*

1888. **Saponária Vaccária L.** гл. ч. 2222.

1889 **Sarothámnus scopárius (vulgáris) Wimm.** гл. ч. 713.

1890. **Saturéja hortènsis L.** *Щербе́ць городній* (Вх[7]), — Чабе́р (Рог.[1], Ан., Шм.), — Чебре́ць (Ан.), — Че́брик (Ан.), — Че́брчик (Ан.), — Шебе́р (Рог.[1], Ан.), — Шеберній (Ан.), — Щебе́р (Ан.). ☉ Вис. 15—30 цм. Росте дико в полд. Європі, на Кримі, а у нас плекають його часто в цвітниках по городах і парках. VI—IX.
Labiátae.

1891. **Saussurea amára DC.** *Гірка́ня звича́йна.* 4. Вис. 15—75 цм. На солончаках: Полт. (Рог.[2], Шм., Тал.). VII—VIII.
Compósitae.

1892. **Saxífraga Aízoon Jacq.** *Ло́мінь всезеле́ний* (Вх[7]), — Кучере́вец (Вх[8]—Жаб.), — Кучеря́вець (Вх[6], Грін.—Лв.), — Розри́вник (Вх[6]). 4. Вис. 15—30 цм. На каменистих місцях, в горах на скалах: Гал. (Вх[8]). VII—IX.
Saxifragáceae.

1893. **Saxífraga granuláta L.** *Ло́мінь зерни́стий.* 4. Вис. 15—40 цм. На луках, по горбках, скалах (пр. над Дністром): Гал. (Кот.[2]), Под., Вол. (Рог.[2], Шм.). V—VII. *Saxifragáceae.*

1894. **Saxífraga Hírculus L.** *Ло́мінь багнови́й.* 4. Вис. 10—25 цм. На торфоватих болотах, рідко: півн. ч. Под., Вол. (Рог.[2], Шм.), Гал. VII—VIII. *Saxifragáceae.*

1895. **Saxífraga sarmentósa L.** (L. stolonífera Jacq.). *Ло́мінь витки́й,* — Вене́рині ко́си (Ан.). 4. Вис. 25—40 цм. Його вітчиною є Хіни і Японія. У нас плекає ся подекуди в городах і вазониках. V—VI, а також пізнійше. *Saxifragáceae.*

1896. **Saxifraga tridactylites L.** *Ло́мінь триперстий.* ☉ Вис. около 30 цм. Лучає ся зрідка на каменистих місцях, піскуватих полях: Вол., Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм., Тал.), Катер., Харк. (Тал.), Гал. V—VI. *Saxifragáceae.*

1897. **Scabiósa arvénsis L.** гл. ч. 1163.

1898. **Scabiósa Columbária L.** *Постíлка звича́йна,* — Коро́ставник (Ан.), — Маре́ник (Вх[8]—Жаб.), — Постілкй (Шух.—Гуц., заг. назва), — Свербі́жниця (Ан.). 4. Вис. 25—50 (90) цм. На луках і в гаях: Гал. (Кот.[2]), Вол. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). VI—IX. Вона творить кілька відмін, що з них найбільше розповсюднена: Постíлка жовта́ва (var. ochroleuca L. pr. sp.). Єї стрічає ся часто на луках, степах, в лісах і зарісниках: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші межуючі области ук. земель. VI—IX. *Dipsáceae.*

1899. **Scabiósa Succísa L.** гл. ч. 2107.

1900. **Scabiósa Ucraínica L.** *Постíлка українська*, — Бíлі волóшки (Ян.[3]). ☉ Вис. 15—55 цм. На піскуватих місцях, по горбках: Под. (Рог.[2], Шм.), Київ., Херс., Катер. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). VI—VIII. *Dipsáceae.*

1901. **Scándix Cerefólium L.** гл. ч. 169.

1902. **Scándix Pécten Véneris L.** *Теребýля гребеня́ста*, — Кервель (Рог.[1]). ☉ Вис. 10—30 цм. Бурян, часто на полях в збіжу: Гал. (Рост.), Катер. (Тал.). V—VI. *Umbelliferae.*

1903. **Scheuchzéria palustris L.** *Болóтянка звича́йна*. ♃. Вис. 10—20 цм. На торфоватих болотах: Вол., Київ., Харк. (Шм.), Гал. V—VI. *Juncagináceae.*

1904. **Schiweréckia podólica Andrz.** *Шіверéкія подільська*. ♃. Вис. 8—20 цм. Росте досить рідко на вапняково-каменистих місцях: Под. (Шм., Тал., Рог.[2]), Вол. (Рог.[2]), Гал. (Шм.), Катер. (Тал.). V—VI. *Crucíferae.*

1905. **Schizánthus pinnátus Ruiz et Pav.** *Розщíпник пірпáтий*. ☉ і ☉ Росте дико в полд. Америці (Чілє). У нас плекає ся в ріжних відмінах для прикраси. V—IX (по осіннім засіві) або VI—VIII (по веснянім засіві). *Scrophulariáceae.*

1906. **Schoenopléctus Palla** гл. ч. 1916.

1907. **Schoénus ferrugíneus L** (Chaetóspora ferrugínea Rchb.). *Сáшник ржавочервóний*. ♃. Вис. 10—30 (40) цм. Лучає ся рідко на торфоватих болотах: Вол. (Рог.[2]). V—VI. *Cyperáceae.*

1908. **Schoénus nigricans L.** (Chaetóspora nígricans Kunth.). *Сáшник чорня́вий*. ♃. Вис. 15—50 (60) цм. На торфоватих болотах і пісках: Херс. (Тал.). VI—VII. *Cyperáceae.*

1909. **Scílla autumnális L.** *Синéтка осíнна*. ♃. Вис. 10—20 цм. Лучає ся рідко на степових подах: Тавр. (Ян.[2]). Цвите осеню. *Liliáceae.*

1910. **Scílla bifólia L.** *Синéтка двулúста*, — Раст сúний (Вх[8]—Бро., Угр.), — Прóліска (Ян.[3]), — Рáстик (Вх[8]—Угр.), — Ряст (Рог.[1], Ан.), — Синéтка (Вх[7]), — Лукíвка (Вх[6]). ♃. Вис. 10—30 цм. В лíсах, гаях і зарісниках, часто: Гал. (Кот.[2]), Под. (Рог.[2]), Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Херс. (Шм.). IV—V. *Liliáceae.*

1911. **Scílla cérnua Red.** (S. sibírica Andrz.). *Синéтка стрíмголóвка*, — Голýбі прóліски (Рог.[1], Ан.), — Прóліски (Грін.). ♃. Вис. 10—20 цм. В гаях і зарісниках. Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.). III—IV. *Liliáceae.*

1912. **Scirpus aciculáris L.** (Heleócharis aciculàris R. Br.). *Кошáтник іголчáстий.* 4. Вис. 2—10 цм. На піскуватих мокрих місцях, по болотах, при берегах ставів і озер: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VIII. *Cyperáceae.*

1913. **Scirpus compréssus Pers.** (Blýsmus compréssus Panzer.). *Кошáтник приплощений.* 4. Вис. 10—40 цм. На мокрих луках, часто: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). VI—VIII. *Cyperáceae.*

1914. **Scirpus hamulósus Stev.** (Isolépis hamulósa Kunth.). *Кошáтник гачковáтий.* ⊙ Вис. 5—15 цм. На прибережних піскуватих місцях, рідко: Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс., Тавр. (Шм.). VI—VII. *Cyperáceae.*

1915. **Scirpus Holoschoénus L.** (Isolépis Holoschoénus Roem. et Schult.). *Кошáтник головáтий.* 4. Вис. 30—100 цм. На мокрих, піскуватих місцях, при берегах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Херс., Тавр. (Шм.). VII—VIII. *Cyperáceae.*

1916. **Scirpus lacustris L.** (Schoenopléctus lacustris Palla.). *Кошáтник озéрний* (Вх[6]), — Ґáнка (Вх[1]—Зар.), — Кáнка (Вх[2]—Зар.), — Карабýза (Рок.—Вол.), — Комúш (Рог.[1], Ан.), Кошéльник (Вх[7]), — Кугá (Ан., Ян.[2]—Даг.), — Осітняґ (Ан.), — Рогíз (Ан.), — Сúтник (Ан., Рок.—Вол.), Сітняґ (Ан.). 4. Вис. 80—300 цм. Дуже звичайна ростина на болотах, при берегах рік, ставів і озер: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. — Єго відміна (var. Tabernaemontàni Gmel. sp.): Кошáтник сірозелéний, — Жáбяча цибýля (Рог.[1]). Є значно менший (Вис. 50—150 цм) і любить рости на солончаковім ґрунті, при морських берегах, але лучає ся і на звичайних болотах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). *Cyperáceae.*

1917. **Scirpus marítimus L.** *Кошáтник прибережний.* 4. Вис. 30—120 цм. На болотах, при берегах і то головно на солончаковім ґрунті: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Тавр. (Ян.[2]), також межуючі области ук. земель. VI—VII. *Cyperáceae.*

1918. **Scirpus Michelianus L.** *Кошáтник пісковúй.* ⊙ Вис. 5—15 цм. Росте часто на піскуватих місцях і то над берегами рік: Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Тавр. (Шм.). VI—IX. *Cyperáceae.*

1919. **Scirpus ovátus L.** (Heleócharis ovàta R. Br.). *Кошáтник яйцеватий.* ⊙ Вис. 5—35 цм. На мокрих місцях, при берегах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.), Гал. VII—VIII. *Cyperáceae.*

1920. **Scirpus paluster L.** (Heleócharis palustris R. Br.). *Кошáтник болóтний,* — Сúтник (Ян.[2]—Менч.), — Сітняг (Ян.[2]—Шот.), — Смúкавка (Шух.—Гуц.). ♃. Вис. 8—60 (100) цм. Дуже звичайна ростина на прибережних мокрих луках і болотах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. VI—IX. *Cyperáceae.*

1921. **Scirpus pauciflórus Lightf.** (Heleócharis pauciflóra Link.). *Кошáтник малоцвíтний.* ♃. Вис. 5—25 цм. На мокрих луках і торфовищах: Вол., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.), Гал. V—VII. *Cyperáceae.*

1922. **Scirpus rádicans Schkuhr.** *Кошáтник корінúстий.* ♃. Вис. 40—90 цм. Лучає ся зрідка на болотах: Вол., Черн. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Cyperáceae.*

1923. **Scirpus setáceus L.** (Isolépis setácea R. Br.). *Кошáтник щетинúстий.* ⊙ і ♃. Вис. 20—30 цм. На мокрих піскуватих місцях: Вол., Под. (Рог.[2]). VII—VIII. *Cyperáceae.*

1924. **Scirpus supínus L.** (Isolépis supína R. Br.). *Кошáтник лежáчий.* ⊙ Вис. 5—15 (30) цм. Лучає ся рідко на вохких піскуватих місцях: Черн., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Тавр. (Шм.). VI—VIII. *Cyperáceae.*

1925. **Scirpus silváticus L.** *Кошáтник лїсовúй* (Вх[7]), — Лепехá (Рог.[1]), — Лепешнúк (Грін.), — Лепешняк (Рог.[1]), — Нюнька (Вх[8]—Лем.). ♃. Вис. 30—100 цм. Дуже звичайна ростина на мокрих лїсових луках, на болотах, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—VII. *Cyperáceae.*

1926. **Scleránthus ánnuus L.** *Борóдавник річний,* — Боровúй проскурнúк (Ан.), — Борóдавник (Вх[1]—Печн.). ⊙ Вис. 8—20 цм. На полях і по горбках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші межуючі области ук. земель. VI—IX. *Paronychiáceae.*

1927. **Scleránthus perénnis L.** *Борóдавник тревáлий.* ♃. Вис. 8—20 цм. На полях, горбках, піскуватих місцях, але частійше від попереднього: Гал. (Кот.[2]) і всі инші области ук. земель, з виїмком Херс. і Тавр. V—IX. *Paronychiáceae.*

1928. **Scleróchloa dura P. B.** (Póa dura Scop.). *Колосни́ця тверда.* ⊙ Вис. 8—15 цм. Росте при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ., Херс., Тавр. (Шм., Тал.), Катер., Харк. (Тал.). V—VI. *Gramíneae.*

1929. **Scolóchloa festucácea Link.** (Graphéphorum arundinàceum Aschers). *Тростя́нка тонконі́жка.* 4. Вис. понад 200 цм. При берегах стоячих і повільно пливучих вод, спорадично: Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм., Тал.), Херс. (Тал.). VI—VII. Вона подібна трохи до Glycèria aquática. *Gramíneae.*

1930. **Scolopéndrium vulgare Sm.** (S. officinarum Sw.). *Язи́чниця звича́йна* (Вх[7]). 4. Довж. 15—50 цм. Лучає ся ту і там на вохких каменистих місцях, по лїсових яругах: Вол., Под. (Рог.[2], Шм.), Гал. (Стр.). Листки з розроднями виростають VII—VIII. *Polypodiáceae.*

1931. **Scopólia carniólica Jacq.** (S. atropoídes Schult.). *Лю́лянка гала́ска* (Вх[7]), — Галасо́ве зїлл є (від скаженицї, Вх[8]—Зол.), — Мандриґу́ля (Вх[4]—Сам.). 4. Вис. 20—50 цм. Росте в тїнистих лїсах: Гал. (Вх[7]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Тал.). V—VI. *Solanáceae.*

1932. **Scorzonéra austríaca Willd.** *Зміячка австрійська.* 4. Вис. 5—25 цм. Лучає ся поодиноко по горбках і на степах: Под., Херс. (Шм., Тал.). V—VII. *Compósitae.*

1933. **Scorzonéra ensifólia MB.** *Зміячка мечевата.* 4. Вис. 20—50 цм. На вохких піскуватих місцях: пд. Под. (Рог.[2]), Херс., Катер. (Тал.). V—VI. *Compósitae.*

1934. **Scorzonéra hispánica L.** (S. Tàurica MB.). *Зміячка іспа́нська* (Вх[6]). 4. Вис. 50—125 цм. Росте дико на луках і степах: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр., Харк. (Шм.). Також буває плекана в городах для їдомого коріня. VI—VII. *Compósitae.*

1935. **Scorzonéra humilis L.** *Зміячка низенька,* — Ра́нник (Ан.). 4. Вис. 15—50 цм. Росте поодиноко на луках, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VI. *Compósitae.*

1936. **Scorzonéra laciniáta L.** (Podospérmum laciniàtum DC.). *Зміячка стрепіха́та.* 4. Вис. 10—45 цм. На луках і солончаках: Под., Херс., Тавр., Харк., Полт. (Шм., Тал.). V—VI. *Compósitae.*

1937. **Scorzonéra móllis MB.** (Podospérmum mólle F. et M.). *Зміячка мягко́нька.* 4. Вис. 8—30 цм. На степах і горбках:

Под., Херс., Катер. (Тал., Шм.). Тавр. (Шм., Ян.[2], Тал.). V—VI. *Compósitae.*

1938. **Scorzonéra parviflóra Jacq.** *Зміячка дрібноцвіта.* 4. Вис. 15—60 цм. На мокрих луках і солончаках: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). VI—VII. *Compósitae.*

1939. **Scorzonéra purpurea L.** *Зміячка червона,* — Змийóвина (var. rósea L., Шух.—Гуц.), — Стоголóв (Грін.), — Стоголóвник (Грін.). 4. Вис. 25—100 цм. На луках, степах і в зарісниках, головно на піскуватім ґрунті: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.). V—VI. *Compósitae.*

1940. **Scorzonéra stricta MB.** (S. Marschalliana C. A. M.). *Зміячка пряма.* 4. Вис. 30—60 цм. На горбках, степах і луках, рідко: полд. Под., Вол., Катер., Херс., Тавр., Харк. (Шм.). VI—VII. *Compósitae.*

1941. **Scrophulária aláta Gilib.** (S. aquática L.). *Рáнник крилáтий,* — Рáнник (Рог.[1], Вх[4]—Ак.), — Старовинá (Рог.[2]). 4. Вис. 40—100 (150) цм. Росте часто на вохких місцях, по болотах, при берегах рік, потоків і ставів: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер. (Шм.), Гал. (Кот.[2]). VI—VIII. — Листє прикладають до шкрофулїчних ран, а наливку з коріня у горівці пють в пропасниці (Рог.[1]). *Scrophulariáceae.*

1942. **Scrophulária cretácea Fisch.** *Рáнник вапняковий.* 4. Вис. около 30 цм. На вапняковім ґрунті: Харк., Катер. (Тал.). VI—VII. *Scrophulariáceae.*

1943. **Scrophulária nodósa L.** *Рáнник звичáйний,* — Рáнник узлястий (Вх[7]), — Барбóльки (Вх[2]—Сам.), — Бородавник (Рок.—Вол.), — Кукулярія (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Підтинник (Рог.[1], Ан.), — Рáнник (Ан.), — Семисильник (Ан.), — Смовдь (Ян.[3]), — Старовинá (Ан.), — Чóрна або смердяча бáбка (Пар.). 4. Вис. 40—120 цм. На вохких місцях коло плотів, по ровах, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші межуючі области ук. земель. V—VIII. — Селяни називають ту ростину „бородявник“, бо вона має на коріню бородавки. Оттим то корінєм натирають бородавки, щоби щезли. Вивар з листя і коріня дають пити хорим на золотуху (шкрофули). Видушеного соку і змішаного з маслом або смальцем уживають як масти на коросту і пархи (Рок.—Вол.). *Scrophulariáceae.*

1944. **Scrophulária Scopólii Hoppe.** (S. glandulósa W. K.). *Ра́нник зелезі́стий.* 4. Вис. 50—100 цм. Росте ту і там поодиноко в лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол. (Рог.[2], Шм., Тал.), Київ. (Шм., Тал.), Херс. (Тал.) VI—IX. *Scrophulariáceae.*

1945. **Scrophulária vernális L.** *Ра́нник весняни́й.* ☉ Вис. 30—60 (80) цм. Лучає ся зрідка на левадах і в тїнистих зарісниках: Под., Вол., Полт. (Шм.), Харк. (Тал.). V—VI. *Scrophulariáceae.*

1946. **Scutellária alpína L. var. lupulina Benth.** *Шело́мниця хмелева́та.* 4. Вис. 20—40 цм. На вапняково-каменистих місцях: Вол., Под., Херс. (Шм., Тал.), Харк. (Тал.). V—VI. *Labiátae.*

1947. **Scutellária altíssima L.** *Шело́мниця висока.* 4. Вис. 50—125 цм. В лїсах, гаях і зарісниках: Под., Вол., Київ., Полт., Херс., Катер., Харк. (Шм.), Гал. V—VI. *Labiátae.*

1948. **Scutellária galericuláta L.** *Шело́мниця звичайна.* 4. Вис. 15—50 цм. На мокрих луках, багнах, в лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VI—IX. *Labiátae.*

1949. **Scutellária hastifólia L.** *Шело́мниця копіє́ли́ста,* — Аку́лька (Рог.[1], Ан., Ян.[3]). 4. Вис. до 125 цм. В ровах, на мокрих луках і в гаях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2], Шм.), Черн. (Рог.[2]), Херс. (Шм.) і межуючі области ук. земель. VI—VII. *Labiátae.*

1950. **Secále cereále L.** *Жи́то звичайне,* — Рож (Рог.[1]). ☉ і ☉ Вис. 60—175 цм. Засїває ся всюди на областях ук. земель. V—VI. *Gramíneae.*

1951. **Secále frágile MB.** *Жи́то крихке́.* ☉ Вис. 20—50 цм. На піскуватих місцях і солончаках: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк., Тавр. (Шм.). V—VI. *Gramíneae.*

1952. **Sédum ácre L.** *Очи́ток о́стрий* (Вх[7]), — Бурячки́й (Ан.), — Гадю́чий чесно́к (Шух.—Гуц.), — Гоне́ць (Рог.[1], Ан.), — Капу́стка (Ан.), — Молоде́нь (Рог.[1], Ан.), — Мошна́ч (Рог.[1]), — Очи́стник (Рог.[2]), — Очи́тки (Ан.), — Очи́ток (Рог.[1], Ян.[3], Ан., Вх[2]—Стр.), — Розхідни́к (Рок.—Вол., Вх[7]), — Розхо́дник (Рог.[1], Ан., Вх[1]—Зар.), — Чисте́ць (Вх[4]—Ак.), — Чи́стик (Рог.[1], Ан.), — Шишка́ч (Рог.[2]). 4. Вис. 5—15 цм. На піскуватих і каменистих місцях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VIII. — Має

звичайно острий смак. Розтерте зїллє прикладають на боляки (Рок.). *Crassuláceae.*

1953. **Sédum álbum L.** *Очи́ток бі́лий* (Вх[7]). 4. Вис. 10—20 цм. Росте на каменистих місцях: в Карпатах (Вх[7]). VI—VII. *Crassuláceae.*

1954. **Sédum boloniénse Lois.** (S. sexanguláre Auct.). *Очи́ток бо-льо́нський.* 4. Вис. 8—15 цм. Лучає ся рідко на гранітних і вапнякових скалах: Гал. (Кот.[2], Под., Київ. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. Ростина не має острого смаку і тим ріжнить ся від S. ácre, із яким лучать його деякі спільні прикмети. *Crassuláceae.*

1955. **Sédum spurium MB.** *Очи́ток стелюх.* 4. Вис. 10—25 цм. Росте на Кавказї, а в полд. Українї плекають його подекуди в парках. Ту також лучає ся здичілий. VI—VII. *Crassuláceae.*

1956. **Sédum Teléphium L.** *Очи́ток звича́йний,* — Воро́нє са́ло (Рок.—Вол.), — Гаду́н (Ан.), — Жива́ вода́ (Ан.), — За́яча капу́ста (Рог.[1], Ан.), — За́яча розса́да (Рог.[1]), — За́яча трава́ (Ан.), — Ма́сляне зїлля (Вх[1]—Зар.), — Молоди́ло (Рог.[1]), — Молочни́к (Рок.—Вол.), — Оливни́к (Вх[8]—Жаб.), — Тучне́ зїллє (Вх[8]—Плв.), — Тучно́є зїлля (Вх[8]—Угр.). 4. Вис. 25—50 (60) цм. Звичайна ростина на горбках, в зарісниках, на піскуватих місцях. Представляє три близько споріднені види як: Очи́ток оливни́к (var. máximum Suter, sp.) з зеленкуватими або жовтаво білими цвітами. В лїсах і зарісниках, часто: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]); Очи́ток багряни́й (var. purpureum Link. sp. = Sédum Fabària Koch.) на піскуватих місцях, в зарісниках: Под., Черн., Полт. (Рог.[2]); Очи́ток рожéвий (var. vulgàre Link = Sédum purpurà-scens Koch.) в лїсах і зарісниках, часто: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VII—VIII. — Листки очитка називають декуди „воронячим салом“ та прикладають їх на рани і попареня. Корінь званий „молочником“ дають коровам, щоби було більше молока. *Crassuláceae.*

1957. **Selaginélla selaginoides Link.** (S. spinulósa A. Br.). *Нити́нка терню́лька* (Вх[6]). 4. Має короткі, ниточковаті гони, що розгалузуючись, творять купочки так як мохи, межи котрими можна єї часто подибати пр. в Карпатах. Розроднї появляють ся VII—VIII. *Selaginellaceae.*

1958. **Selínum Carvifólia L.** *Пук кмінолистий.* — Пук (Шух.—Гуц.). 4. Вис. 30—80 цм. На мокрих місцях, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Umbellíferae.*

1959. **Sempervívum globíferum L.** (S. ruthénicum Lehm. et Schnitt). *Роївни́к кули́стий.* — До́ля (Рог.[1], Ан.). 4. Вис. 10—35 цм. На піскуватих і каменистих місцях: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Гал. (Шм.). VII—VIII. *Crassuláceae.*

1960. **Sempervívum sobolíferum Sims.** (S. hírtum L.). *Роївни́к пупове́ць.* 4. Вис. 8—25 цм. Лучає ся рідко на піскуватих і каменистих місцях: Черн. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.). VII—VIII. *Crassuláceae.*

1961. **Sempervívum tectórum Ł.** *Роївни́к звича́йний.* — До́ля (Ан.), — Пупе́ць (Вх[7]), — Пупове́ць (Вх[7]), — Ско́чки (Рог.[1]). 4. Вис. 20—50 цм. На каменистих місцях, по дахах, старих мурах: Под., Вол., Київ. (Рог.[2]), Гал. Буває також плеканий і то в ріжних відмінах. VII—VIII. *Crassuláceae.*

1962. **Senebiéra Corónopus Poir.** гл. ч. 637.

1963. **Senécio barbareaefólius Krock.** *Ді́дик суріполи́стий.* ☉ Вис. 30—80 цм. На мокрих луках і в зарісниках: Херс., Київ. (Тал.). VII—VIII. *Compósitae.*

1964. **Senécio cacaliaefólius Schultz.** (Ligulária sibírica Cass., Cinerária sibírica L.). *Ді́дик стрілоли́стий.* 4. Вис. 30—100 цм. На бопотнистих луках: Под., Вол. (Тал.), Гал. VII—VIII. *Compósitae.*

1965. **Senécio campéster DC.** *Ді́дик полеви́й.* 4. Вис. 25—65 цм. На луках, по горбках і в зарісниках, рідко: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VI. Єго відміною є: Дїдик гірський (var. alpéster DC.) в гірських і гористих околицях: Гал. (Кот.[2]), Вол. (Тал.) і Ді́дик помаранче́вий (var. aurantíacus DC., sp. Cinerària aurantíaca Hoppe) на долинах: Вол. (Рог.[1], Тал.). *Compósitae.*

1966. **Senécio cruéntus DC.** (Cinerária cruénta Masson, C. hybrída hort.). *Ді́дик городови́й.* — Цінера́рія, — Попели́ця. 4. Вис. 40—60 цм, а у карловатих форм 20—30 цм. Походить з канарийських островів, а у нас плекає ся в городах і вазонках для цвітів, що бувають всілякої, лише не жовтої краски. IV—IX. *Compósitae.*

1967. **Senécio Dória L.** *Дідик висо́кий.* 4. Вис. 60—200 цм. Росте на мокрих місцях, при берегах рік. Типова форма є в полд. Європі, а у нас є її відміни як: Дідик широколи́стий (var. macrophyllus MB., sp.): Гал., Под., Київ., Полт. (Шм.) і Дідик тіня́вий (var. umbrósus W. K. sp.), — Дика та́ця (Вх⁴—Пізн.) появляє ся рідко: Под., Вол. (Шм.), Гал. VII—VIII. *Compósitae.*

1968. **Senécio erucifólius L.** *Дідик гірчичноли́стий.* — Дідик (Грін.), — Жовтозілля (Грін.), — Самоста́й (Рог.[1]), — Старни́к (Вх⁸—Бон.). 4. Вис. 60—125 цм. На мокрих місцях, по полях, в зарісниках і гаях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2]), Харк., Катер., Тавр., Херс. (Шм.). VI—VII. *Compósitae.*

1969. **Senécio Jacobaéa L.** *Дідик луковий,* — Жовтоголо́вник (Ан.), — Жовтозїллє (Ан.), — Дика рома́шка (Ян.[1]—Корн.), — Мерковéя (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Свиріпа (Ан.). 4. Вис. 30—100 цм. На степах, луках, коло доріг, в гаях, зарісниках і по яругах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]) і инші области ук. земель. VI—VIII. Єго відміною є: Дідик придніпровий (var. borysthénicus Andrz., sp.), що росте на пісках у водоймі Днїпра і Донця, а також на Под., Херс. (Шм., Тал.). *Compósitae.*

1970. **Senécio nemorénsis L.** *Дідик гаєвий.* 4. Вис. 50—100 цм. На лїсових луках, в гаях і зарісниках: Под., Вол. (Шм., Тал.), Харк. (Тал.), Гал. (Кот.[2]). VII—VIII. *Compósitae.*

1971. **Senécio paludósus L.** *Дідик багняний.* 4. Вис. 100—200 цм. Росте зчаста на багнах, болотах і при берегах рік: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

1972. **Senécio paluster DC.** (Cinerària palustris L.). *Дідик боло́тний,* — Трубки́ (Вх²—Біл.). ☉ Вис. 30—60 цм. Росте поодиноко на болотах, при берегах рік і озер: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VII. *Compósitae.*

1973. **Senécio racemósus MB.** *Дідик грозни́стий.* 4. Вис. 50—70 цм. На солончакових місцях: Херс., Под., Київ., Полт. (Шм., Тал.). VII—VIII. *Compósitae.*

1974. **Senécio sarracénicus L.** *Дідик вузколи́стий.* 4. Вис. 100—175 цм. Лучає ся ту і там межи бурянами при берегах рік

в лозинах, також часом на луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

1975. **Senécio Senecíllis Maxim.** (Senecíllis glauca Gaertn.). *Дíдик сíроголýбий.* 4. Вис. 60—150 цм. Росте в долинах на луках: Вол. (Рог.[2], Шм.), Гал. (Шм.). VII. *Compósitae.*

1976. **Senécio silváticus L.** *Дíдик лíсовúй,* — Самостáй (Ан.). ⊙ Вис. 20—60 цм. Лучає ся зрідка в лїсах на піскуватім ґрунтї: Гал. (Кот.[2]), Київ. (Шм., Тал.). VII—VIII. *Compósitae.*

1977. **Senécio vernális W. K.** *Дíдик весняний,* — Бодлáк (Грін.), — Бодляк (Грін.), — Бодяк (Грін.), — Жовтоцвíтний будяк (Грін.). ⊙ Вис. 25—50 цм. На полях, межи бурянами, в гаях і зарiсниках: Гал. (Кот.[2], Шм.), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Черн., Харк., Катер., Тавр., Херс. (Шм.). V—VIII. *Compósitae.*

1978. **Senécio viscósus L.** *Дíдик липкúй* (Вх[6]). ⊙ Вис. 20—50 цм. Лучає ся ту і там на піскуватім ґрунтї по зрубах і на Підгірю: Гал. (Кот.[2]). VI—VII. *Compósitae.*

1979. **Senécio vulgáris L.** *Дíдик звичáйний* (Вх[7]), — Старнúк (Вх[8]—Бон.). ⊙ Вис. 15—30 цм. На полях, городах, межи бурянами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. IV—IX. *Compósitae.*

1980. **Serrátula coronáta L.** *Серпýха вінцевáта.* — Жовтúло (Рог.[1], Ан.). 4. Вис. 80—150 цм. На мокрих луках, степах і в зарiсниках: Под., Київ., Полт. (Шм., Рог.[1]), Херс., Харк. (Шм.). VII—VIII. *Compósitae.*

1981. **Serrátula heterophýlla Desf.** *Серпýха рíжнолúста.* 4. Вис. 50—100 цм. На луках, степах і в зарiсниках: Київ., Полт. (Рог.[2]), Харк., Катер., Херс., Под. (Шм.), Гал. VI—VII. *Compósitae.*

1982. **Serrátula radiáta MB.** *Серпýха промінúста.* 4. Вис. 30—60 цм. На луках, степах і в зарiсниках: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Тавр., Херс. (Шм.). VI—VII. *Compósitae.*

1983. **Serrátula tinctória L.** *Серпýха красúльна,* — Будячóк (Ан.), — Серп (Ан.), — Серпíй (Ан.), — Серпýха (Рог.[1], Ан.), — Страхополóх (Ан.), — Тýрі язики (Вх[8]—Кро.), — Щербáк (Вх[8]—Стан.), — Яловéнь (Ан.). 4. Вис. 50—100 цм. На луках, в гаях і зарiсниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші межуючі области ук. земель. VII—VIII. *Compósitae.*

1984. **Serrátula xeranthemoides MB.** *Серпу́ха колю́ча.* 4. Вис. 20—40 цм. На степах: Под., Херс., Катер. (Тал., Шм.), Тавр. (Тал., Шм, Ян.[2]). V—VI. *Compósitae.*

1985. **Séseli ánnuum L.** (S. colorátum Ehrh.). *Копро́вець річни́й.* — Кульо́ндра ди́ка (Вх[1], Вх[2]—Бак.). ☉ Вис. 15—60 цм. Дуже звичайна ростина в зарісниках, по горбках і на степах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VII—VIII. *Umbellíferae.*

1986. **Séseli glaucum Jacq.** *Копро́вець си́зий.* ☉ Вис. 30—100 цм. В зарісниках, на солончаках і каменистих місцях: Под., Київ. (Рог.[2], Шм.), Катер, Херс. (Шм.). VII—VIII. *Umbellíferae.*

1987. **Séseli Hippomárathrum L.** *Копро́вець кінськи́й.* 4. Вис. 30—60 цм. На піскуватих і вапняково-каменистих місцях: Под. (Рог.[2], Шм.), Київ. (Шм., Тал.), Гал. VI—VIII. *Umbellíferae.*

1988. **Séseli rigidum W. K.** *Копро́вець твердий.* ☉ Вис. 15—70 цм. На вапняково-каменистих місцях: Под. (Шм., Тал.), Херс. (Тал.). VII—VIII. *Umbellíferae.*

1989. **Séseli tortuósum L.** *Копро́вець стрепіха́тий.* 4. Вис. 40—80 цм. На горбках і степах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VII—VIII. Сюди належить також відміна: Копро́вець полеви́й (var. campéstre Bess., sp.), що появляється на степах: Под., Полт. (Рог.[2]). *Umbellíferae.*

1990. **Seslèria coerulea Ard.** *Сесле́рія голу́ба,* — Си́ня травка (з нім.). 4. Вис. 10—45 (60) цм. На вапнякових скалах: Под. (Рог.[2], Шм.). V—VI. *Gramíneae.*

1991. **Setária glauca P. B.** *Щети́н си́зий,* — Бри́ця (Рог.[1], Ан.), — Ди́ке про́со (Перш.), — Мишій (Рог.[1], Ан.), — Мишій подови́й (Ян.[1]—Менч.). — Тека́ч (Ан.). ☉ Вис. 4—40 цм. Дуже звичайна хопта на полях і межи бурянами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VII—VIII. *Gramíneae.*

1992. **Setária italica P. B.** *Щети́н бор* (Вх[7]), — Бор (Рог.[1], Ан., Вх[4]—Корч.). ☉ Вис. 80—100 (150) цм. Походить із Схід. Індій, а в Европі через плекання витворило ся з нього багацько відмін. Із них пр. Мо́гар (var. mohària Alef. = Setária germanica P. B. sp.) засіває ся часто на пашу. Бор лучає ся також подекуди здичілий на полях в збіжу. VII—IX. *Gramíneae.*

1993. **Setária verticillàta P. B.** *Щети́н мишій*, — Мишій (Ан.), — Муши́й (Вх[3]—Біл.). ⊙ Вис. 3—60 цм. На полях, городах, коло плотів, межи бурянами: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Тавр. (Шм.), Гал. VII—VIII. *Gramíneae.*

1994. **Setária viridis P. B.** *Щети́н зеле́ний*, — Бор (Грін.), — Мише́й (Ян.[1]—Велб.), — Мишій (Рог.[1], Ан., Ян.[2]—Велб.), — Пряда́ (Рог.[1], Ан.). ⊙ Вис. 5—60 цм. Росте на полях і то дуже часто по стерні, також в городах і на необроблених місцях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і інші области ук. земель. VII—VIII. *Gramíneae.*

1995. **Sherárdia arvensis L.** *Шера́рдія полева́.* ⊙ Вис. 10—20 цм. Росте як бурян по полях: Гал. (Кот.[2]), Київ. (Шм.). V—IX. *Rubiáceae.*

1996. **Sicyos angulátus L.** *Соба́чий огірок* (Рог.[2]). ⊙ Довж. 3—6 м. Походить з півн. Америки, а у нас плекають єго для прикраси. Однак він лучає ся ту і там здичілий коло парканів в городах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.), Под. (Тал.). VII—VIII. *Cucurbitáceae.*

1997. **Sideritis montána L.** *Сідерітіс гірська.* ⊙ Вис. 15—30 цм. Росте по горбках, на степах і вапняково-каменистих місцях: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VI—VII. *Labiátae.*

1998. **Siegesbéckia orientális L.** *Сіґесбе́кія східна́.* ⊙ Вис. 30—80 цм. В лїсах: Под. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Compósitae.*

1999. **Sieglingia decumbens Bernh.** гл. ч. 2196.

2000. **Sílaus Bésseri DC.** *Морківни́к солончаковий*, — Морковни́к (Ан.), — Пи́жмо (Ян.[1]—Підс.). ♃. Вис. 60—125 цм. На солончаках, степах, по степових балках, часом в збіжу: полд. Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). VII—VIII. *Umbellíferae.*

2001. **Siléne Arméria L.** *Линя́нка горо́дна*, — Литви́нчики (Рог.[1]). ⊙ і ☉ Вис. 10—60 цм. На полях, піскуватих і каменистих місцях, в соснових лїсах: Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Гал. VI—VIII. *Caryophyllàceae.*

2002. **Siléne chlorántha Ehrh.** *Линя́нка зеленкува́та*, — Ку́колиця (Рог.[2]). ♃. Вис. 25—80 цм. На горбках, луках, в соснових лїсах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VIII. *Caryophyllàceae.*

2003. **Siléne cónica L.** *Линя́нка стіжкова́та.* ⊙ Вис. 15—45 цм. Лучає ся як бурян на полях: Под. (Рог.[2], Шм., Тал.), Херс. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). V—VI. *Caryophyllàceae.*

2004. **Silène cretácea Fisch.** *Линя́нка крейдова́ (опокова́).* 4. Вис. 8—20 цм. На вапнякових місцях: Харк., полд. Вор. (Тал.). VI—VII. *Caryophyllácеae.*

2005. **Silène Czereii Baumg.** (S. saponariaefólia Schott.). *Линя́нка мильниколи́ста.* 4. Вис. 40—80 цм. В ярах і на вапнякових горбках: Под. (Шм., Рог.[2], Тал.), Херс., Тавр., Катер. (Тал.), Гал. VI—VII. *Caryophyllácеae.*

2006. **Silène dichotóma Ehrh.** *Линя́нка вилка́ста.* — Смо́лявка, (Ян.[3]). ☉ Вис. 30—80 цм. На полях, в збіжу, коло доріг: Под., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2]), Харк. (Шм.), Катер., Тавр., Херс. (Шм., Тал.), Гал. VI—VIII. *Caryophyllácеae.*

2007. **Silène gállica L.** *Линя́нка галі́йська.* ☉ Вис. 15—50 цм. На полях в збіжу: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). VI—VIII. *Caryophyllácеae.*

2008. **Silène infláta L.** (S. venósa Asch., S. Béhen Wirzen.). *Линя́нка ви́дута,* — Ку́колиця (Рог.[1], Ан.), — Ку́кольниця (Ан.), — Кута́сики (Вх[1]—Зар.). 4. Вис. 25—60 цм. Дуже звичайна ростина по горбках, в лїсах і зарісниках, на полях і степах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—IX. *Caryophyllácеae.*

2009. **Silène longiflóra Ehrh.** *Линя́нка довгоцві́та.* 4. Вис. 50—125 цм. На степах і каменистих місцях: полд. ч. Под., Херс., Тавр., Катер., Полт. (Шм.). VI—IX. *Caryophyllácеae.*

2010. **Silène multiflóra Pers.** *Линя́нка рі́сноцві́та.* 4. Вис. 40—80 цм. На луках, степах, солончаках і по горбках: Херс., Катер. (Тал.), Полт., Харк. (Тал., Шм.), Вол. (Рог.[2]). V—VII. *Caryophyllácеae.*

2011. **Silène noctiflóra L.** *Линя́нка нічна́,* — Лугови́й натяга́ч (Рог.[1]). ☉ і ☉ Вис. 10—60 цм. По полях, в городах, гаях і зарісниках: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VIII. *Caryophyllácеae.*

2012. **Silène nutans L.** *Линя́нка дрімля́ча,* — Бі́лий зво́здик (Вх[1]—Хол.), — Смо́лавка бі́ла (Шух.—Гуц.), — Смоля́нка бі́ла (Рог.[2]), — Терли́ч (Вх[1]—Зар.). 4. Вис. 30—80 цм. В соснових лїсах, на степах, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VIII. *Caryophyllácеae.*

2013. **Silène Otites Sm.** *Линя́нка дрібноцві́та.* ☉ і 4. Вис. 20—100 цм. На степах, піскуватих місцях, в соснових лїсах звичайна ростина: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт.

(Рог.[2]) і інші межуючі області ук. земель. VI—IX. — Творить кілька відмін, а з них var. wolgensis Otth. (sp.) найдено в Тавр. (Ян.[2]). *Caryophyllaceae.*

2014. **Silène pendula L.** *Линянка звісла.* ⊙ Вис. 10—30 цм. Лучається подекуди на полях в збіжу: Київ. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Caryophyllaceae.*

2015. **Silène sibirica Pers.** *Линянка сибірська.* ♃. Вис. 50—60 цм. На степах і по вапнякових горбках: Херс., Катер. (Тал.). VI—VII. *Caryophyllaceae.*

2016. **Silène supina MB.** *Линянка лежача.* ♃. Вис. 20—50 цм. На скалах і взагалі на каменистих місцях: Под. (Рог.[2], Тал.), Херс., Катер., Харк. (Шм., Тал.), Тавр. (Тал.). V—VIII. *Caryophyllaceae.*

2017. **Silène tatárica Pers.** *Линянка татарська.* ♃. Вис. 30—80 цм. На піскуватих місцях по берегах Дніпра і его допливів межи Межигірєм і Кременчуком: Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.) відтак Вол. (Рог.[2]), Катер., Харк. (Шм.). V—IX. *Caryophyllaceae.*

2018. **Silène viscósa Pers.** *Линянка клейка,* — Липний (Грін.). ⊙ Вис. 40—60 цм. Лучається ту і там на полях, степах: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Київ. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і інші межуючі області ук. земель. V—VI. *Caryophyllaceae.*

2019. **Siler trilobum Scop.** *Кмінця трилатчаста,* — Кінський кмин (з нім). ♃. Вис. 60—175 цм. На горбках, в гаях і зарісниках: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.), Київ. (Рог.[2]). VI—VII. *Umbelliferae.*

2020. **Silybum Marianum Gaertn.** (Carduus Marianus L.). *Росторопша звичайна,* — Коловатнє зілля (Шух.—Гуц.), — Ростопша (Рог.[1]), — Росторопша (Ан.), — Ростропша (Вх[2]—Стра). ⊙ Вис. 100—150 цм. Буває плекана в городах, але росте також дико межи бурянами: Вол., Черн. (Шм., Рог.[2]). VI—VIII. *Compositae.*

2021. **Sinápis álba L.** (Brassica alba Boiss). *Гірчиця біла* (Вх[6]), — Гірчиця (Вх[1]—Зар., загальна назва). ⊙ Вис. 30—60 цм. Її плекають на полях для насіня, що з нього роблять муштарду і витискають олій. Вона росте також дико межи бурянами: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Гал. VI—VII. *Crucíferae.*

2022. **Sinápis arvénsis L.** (Brássica Sinapístrum Boiss.). *Гірчиця полева* (Вх[6]), — Горунка (Рог.[1]), — Свирпа (Рог.[1], Ан., Ян.[1]—Корн.), — Сверпа (Ян.[1]—Гав., Підс.), —

Свиріпиця (Рог.[1]), — Свиріпка (Ян.[1]—Вов.), — Суріпиця (Ан., Рог.[2]), — Суріпка (Ян.[1]—Мих.). ⊙ Вис. 30—60 цм. Дуже розповсюднений бурян на полях в збіжу і по городах: майже на всіх областях ук. земель. V—IX. *Crucíferae.*

2023. **Sinápis dissécta Lag.** (Brássica dissècta Boiss., Sinàpis ucraínica Czern.). *Гірчи́ця розсіченолиста.* ⊙ Вис. около 50 цм. На полях, в збіжу, головно в лені: Полт., Херс. (Шм., Тал.), Катер., Харк. (Тал.). VI—VII. *Crucíferae.*

2024. **Sinápis juncea L.** (Brássica juncea Czern.). *Гірчи́ця степова́.* ⊙ Вис. 40—50 цм. Лучає ся на полях в збіжу і межи бурянами: Под. (Тал.), Черн., Полт., Катер., Тавр. (Шм., Тал.). V—VII. *Crucíferae.*

2025. **Sinápis nigra L.** (Brássica nígra Koch.). *Гірчи́ця чо́рна* (Вх[7]), — Горчи́ця (Рок.—Вол.). ⊙ Вис. 50—100 цм. Росте часто як бурян на полях, по ровах, при берегах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Катер., Тавр. (Шм.), Гал. VI—VIII. РЛ. Достарчає насіня (Semen Sinàpis), що єго розтирають на мучку і прикладають на полотні до одвітних частий тїла при запаленю горла, легких, відтак коли болить голова і зуби, а вкінци і у ревматичних болях, щоби через сильнїйше подразненє скіри і зовні злагодити внутрішний біль. — З насіня сеї гірчиці роблять також муштарду. *Crucíferae.*

2026. **Sisýmbrium Alliária Scop.** гл. ч. 74.

2027. **Sisýmbrium Irio L.** *Порощи́й обви́слий.* ⊙ Вис. 20—60 цм. Лучає ся зрідка межи бурянами: Под., Вол. (Рог.[2]), Київ., Херс. (Шм.). VI—VII. *Crucíferae.*

2028. **Sisýmbrium junceum MB.** *Порощи́й степови́й.* ⊙ і ☉ Вис. 30—50 цм. На полях, степах і по горбках: Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). V—IX. *Crucíferae.*

2029. **Sisýmbrium Loeselii L.** *Порощи́й шерсткий.* ☉ Вис. около 50 цм. Росте як бурян на скалах, а також на розвалинах: Под., Вол., Полт. (Шм.), Київ. (Рог.[2]). V—IX. *Crucíferae.*

2030. **Sisýmbrium murále L.** гл. 757.

2031. **Sisýmbrium officinále Scop.** *Порощи́й лїка́рський* (Вх[7]), — Порощи́й (Вх[8]—Мач.), — Сухоре́брик (Ан., Шм.), — Сухоре́бриця (Ан.). ⊙ і ☉ Вис. 20—60 цм. Росте межи бурянами: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—IX. *Crucíferae.*

2032. **Sisýmbrium orientále L.** (S. Columnae Jacq.). *Порощій східний.* ⊙ Вис. 30—100 цм. Лучає ся подекуди межи бурянами на неуправлених місцях: Херс. (Шм., Тал.). VI—VII. *Crucíferae.*

2033. **Sisýmbrium Sinapístrum Crantz.** (S. pannónicum Jacq.). *Порощій рогáчик,* — Рогáчка (Ян.[1]—Н. Олк., Шм.), — Рогáчик (Ян.[1]—Даг.). ⊙ Вис. 25—100 цм. Росте як бурян в городах, баштанах, по полях і коло доріг: Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Черн., Под. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]), Гал. V—VIII. *Crucíferae.*

2034. **Sisýmbrium Sóphia L.** *Порощій звичáйний.* — Ародник (Ян.[1]—Вуз.), — Вíники (Ан), — Вíнички (Ан.), — Вíниччя (Ан.), — Польовá гірчúця (Рог.[1]), — Кýдравець (Ан.), — Кудрявець (Рог.[1], Вх[4]—Ак.), — Рогáчка (Ан.), — Червячник (Вх[4]—Ак.). ⊙ Вис. 20—60 цм. На смітищах, коло доріг, плотів, по ровах; Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. IV—IX. *Crucíferae.*

2035. **Sisýmbrium strictissimum L.** *Порощій твердúй,* — Гризéн (Вх[8]—Мику.). ♃. Вис. 60—130 цм. Лучає ся декуди в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Херс. (Шм.), V—VII. *Crucíferae.*

2036. **Sisýmbrium Thaliánum G. et M.** (Arabis Thaliána L.). *Порощій весняний,* — Гусúмець (Вх[2], Грін.). ⊙ Вис. 8—30 цм. На полях і по горбках, в зарісниках, звичайна ростина: майже на всїх областях ук. земель. IV—V. *Crucíferae.*

2037. **Sisýmbrium toxophýllum C. A Mey.** *Порощій стрілолúстий.* ♃. Вис. 20—40 цм. На вохких місцях, солончаках і на степах часто: Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). V—VI. *Crucíferae.*

2038. **Sium lancifólium MB.** *Вех остролúстий.* ♃. Вис. 50—100 цм. На болотах і при берегах рік і озер: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Вол. (Рог.[2]), Черн., Харк., Катер., Тавр., Херс. (Шм.). VI—IX. *Umbellíferae.*

2039. **Sium latifólium L.** *Вех широколúстий,* — Вех (Грін.), — Потíчник (Ан.[2]). ♃. Вис. 30—150 цм. Росте зчаста по болотах, ровах, при берегах рік і озер: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші межуючі области ук. земель. VI—IX. (†) Сок з коріня і листків є їдкий. Зела уживають на лїк в недомаганях мочевого міхура. *Umbellíferae.*

2040. **Smilacina bifolia Desf.** гл. ч. 1323.

2041. **Solánum Dulcamára L.** *Белéна глúстник* (Вх[6]), — Вóвчі я́годи (Рог.[1]), — Глúстник (Рог.[1], Ян.[3], Ап., Вх[4]—Ак.), — Глистя́к (Ан.), — Надтúнник (Рог.[1], Ан.), — Жóвтий паслíн (Рог.[1], Вх[4]—Ак.), — Пасльóн (Ан., Рок.—Вол.). Підкущ лежачий або спинаючий ся, до 3 м довгий. Росте на мокрім ґрунтї в зарісниках, хащах, при берегах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—VIII. (††) РЛ. Бадилє (Caules Dulcamárae) має примінене в лїкарстві, а також і в гомеопатії. *Solanáceae.*

2042. **Solánum Lycopérsicum L.** (Lycopérsicum esculéntum Mill.). *Помідóр їдомий* (Вх[7]), — Баклажáн (Рог.[1], Ан., Вх[8]), — Баклахáн (Ан.), — Падлажáн (Вх[6]), — Парадúчка (Вх[8]—Угр.), — Патлажéй (Вх[8]—коло Черновець), — Помідóра (Лешнів), — Помідóри (Рог.). ⊙ Вис. 40—80 цм. Походить з полудневої Америки, а у нас плекають його часто по городах на ярину. VII—VIII. *Solanáceae.*

2043. **Solánum Melóngena L.** *Баклажáн сúнiй* (Рог.[1]), — Баклажáни (Ум., Ан.). ⊙ Вис. 30—60 цм. Походить із Схід. Індії, а в полд. Українї плекають його в городах для овочів. VII—VIII. *Solanáceae.*

2044. **Solánum nigrum L.** *Белéна паслúн* (Вх[7]), — Бзднюка (Ан.), — Безслúнник (Любч.), — Пáслен (Рог.[2]), — Паслúна (Рог.[1]), — Паслíн (Рог.[1], Вх[1]), — Чóрний паслíн (Ан.), — Пасльóн (Рог.[1], Ян.[1]—Вов.), — Пислúнець (Вх[8]—Угр.), — Писльóни (Вх[1]—Бiл.), — Прислúни (Вх[1]—Зар.), — Псúнка (Рог.[1]), — Слúнник (Вх[8]—Косів, ягоди з памяти викидають), — Шмаркотúннє (Вх[2]—Бiл.). ⊙ Вис. 20—50 цм. Звичайний бурян на полях, городах, коло плотів, доріг, по ровах, яругах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]) і инші области ук. земель. VI—IX. (††) — Належить до гомеопатичних зел. *Solanáceae.*

2045. **Solánum tuberósum L.** *Барабóля звичáйна*, — Баґаля́с (Вх[8]—Зап.), — Балабáнка (Грін.), — Балабýрка (Вх[5]—Кол.), — Бандз (Вх[8]—Хил.), — Бандýра (Вх[8]—Угр.), — Бандýрка (Вх[8]—Угр.), — Барабíй (Вх[8]—Тур.), — Барабíн (Вх[8]—Оств.), — Барабóля (Вх[1]—Бiл., Рог.[1], Рок.—Вол.), — Барабóня (Вх[8]—Підл., Зак.), — Барабýля (Вх[8]), — Барбóля (Вх[2]—Ук.), — Бóльба (Вх[8]—

Камл.), — Бу́льба (Вх⁸—Орх., Вх¹—Льв., Рог.¹), — Бу́ля (Вх⁸—Лав., Вх⁵), — Бульба́к (Вх⁸—Ріпн.), — Бульба́н (Вх⁸—Син., Либ.), — Бульбе́ґа (Вх²—Бер.), — Бу́льбиця (Грін.), — Бу́льва (Вх⁸—Добм.), — Бульва́н (Вх⁸), — Бульма́н (Вх⁸—Либ.), — Бундз (Вх⁵—Шик.), — Бури́шка (Вх¹—Жаб.), — Бу́рка (Вх²—Утр.), — Бу́рочка (Вх²—Утр.), — Гардибу́рка (Вх²—Брс.), — Гру́шка (Вх¹—Кур.), — Ґа́йда (Вх¹—Зол., Збо.). — Ґалґа́н (Вх⁸—Мос.), — Ґа́лух (Вх¹—Ляш.), — Ґараґо́ля (Вх¹—Мша.), — Ґардо́х (Вх⁸—Бут.), — Ґордзо́ля (Вх⁵—Оль.), — Ґру́ля (Вх⁸—Угр., Вх¹—Лем.), — Дзе́мяк (Вх⁸—Лем.), — Земля́к (Вх⁸—Раж.), — Земля́нка (Вх⁸—Буч.), — Земльови́й біб (Вх⁸—Лас., Бер., Вх²—Перм.), — Зе́мняк (Вх¹—Ясл.), — Зимя́к (Вх⁸—Ріп.), — Зіма́к (Вх⁸), — Зімя́к (Вх⁸—Гна.), — Караку́ля (Вх¹—Зал.), — Карпе́ля (Вх⁵—Сян.), — Карто́па (Вх⁸—Дер.), — Карто́пля (Вх¹—Мок., Рог.¹), — Карто́фля (Вх⁷, Рок.—Вол.), — Карто́х (Вх⁸—Кре., Замч.), — Карто́ха (Вх⁸—Дми., Яж., Хрн.), — Карто́хель (Вх⁸—Верб.), — Карто́хле (Вх⁸—Мил.), — Карчо́ха (Вх²—Бер.), — Ко́мпір (Вх⁵—Ліщ.), — Конфе́ря (Грін.—Вх), — Кро́мпель (Вх²—Стр., Вх⁸—Угр., Лем.), — Куртофля (Вх⁵—Пак.), — Мандибу́рка (Вх¹—Корш.), — Марика́нка (Вх⁸—Угр.), — Ріпа (Вх⁸—Дор., Тур., Вх¹—Стр.), — Тромпа́к (Вх⁸—Угр.). 4. Вис. 40--60 цм. Походить з полд. Америки, а у нас плекають єї в ріжних відмінах і сортах, що ріжнять ся звичайно формою і барвою бульв та барвою цвітів, як пр.: Дївчу́рка (червона дрібна бараболя, Вх⁸—Над.), — За́круцьки (нирковаті бараболї, Вх), — Кривульки́й (Вх—Пак.), — Кру́цьки (= За́круцьки, Вх), — Мазурки́й (Вх—Сян.), — Рахи́ні (великі бараболї, Вх—Біли.), — Роґа́льки (= Закруцьки, Довк.), — Рога́лики (= За́круцьки, Вх), — Рога́ни (великі бараболї, мають багацько ямок, Вх—Сян.), — Че́хи (бульби червоні довгі, Вх—Сян.), — Шмайфірки́й (лупа на них тверда, Вх—Сян.). — VI—VII. (†) Ягоди є отруйні. *Solanáceae.*

2046. **Solidágo canadénsis L.** *Воскобо́йна канади́йська.* 4. Вис. 100—225 цм. Походить з півн. Америки, а у нас плекає ся в городах. Буває також здичіла. VII—IX. *Compósitae.*

2047. **Solidágo Virga aurea L.** *Воскобо́йна звича́йна* (Вх⁶), — Воскобо́їна (Грін.—Лв.), — Жовтобро́х (Ан.), — Золо-

ту́ха (Рог.[1], Ян.[3], Ан.), — Зо́лотень (Ан.), — Золоту́шник (Рог.[1], Ан., Вх[4]—Ак.), — Золотя́чка (Вх[6]). 4. Вис. 30–100 цм. В сухих лїсах, по горбках, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог[2].) і инші области ук. земель. VII—IX. *Compósitae.*

2048. **Sónchus arvénsis L.** *Молочій полевій*, — Гірча́к (Ан.), — Мо́лоч (Вх[8]—Сокл.), — Молоча́й (Ан.), — Молоча́йник (Рок.—Вол.), — Молоча́к (Рог.[1], Ян.[3]), — Осо́т (Рог.[1], Ан.), — Свинна́к (Вх[8]—Лем.), — Чо́ртове зїллє (Ан.). 4. Вис. 60—150 цм. Бурян на полях, луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. VII—IX. *Compósitae.*

2049. **Sónchus ásper All.** *Молочій шéрсткий*, — Молочій (Шух.—Гуц.). ⊙ Вис. 30—60 цм. Бурян на управлених місцях, також в збіжу: Гал. (Шух.), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. *Compósitae.*

2050. **Sónchus oleráceus L.** *Молочій свинський* (Шух.—Гуц.), — Молочій горо́дний (Вх[6]), — Какиш (Ан.), — Мо́лоч (Вх[8]—Сокл.), — Молоча́к (Ан.), — Молочи́й (Вх[1]—Зар., Печн.), — Свинна́к (Вх[8]—Бон., Уст.), — Суса́й (Ан.). ⊙ Вис. 30—100 цм. Бурян в городах, коло плотів, на полях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]) і инші межуючі области ук. земель. VI—IX. *Compósitae.*

2051. **Sónchus paluster L.** *Молочій боло́тний*. 4. Вис. 125–175 цм. На болотах, при берегах рік: Под., Вол., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2]), Харк., Катер. (Шм.), Гал. VII—IX. *Compósitae.*

2052. **Sórbus Aria Crantz.** *Рябúна мукúня*, — Вонéк (Вх[8]—Спв.), — Мукúня (Вх[6]), — Смердя́к (Вх[8]—Лем.). Кущ або дерево до 9 м високе. Єї плекають декуди в городах. Росте дико в горах, пр. на Кримі. V—VI. *Rosáceae.*

2053. **Sórbus Aucupária L.** *Рябúна звичáйна* (Вх[7]), — Вонéга (Вх[2]—Бол.), — Во́раб (Любч.), — Вора́ба (Вх[8]—Люб.), — Во́рба (Вх[8]—Гли.), — Го́рба (Вх[8]—Гій.), — Го́рбина (Вх[8]—Гій.), — Горо́ба (Вх[8]—Бро.), — Горобúна (Вх[8], Вх[1]—Ук., Рог.[1]), — Грабúна (Ян.[3]), — Огра́ба (Вх[8]—Черх.), — Ора́ба (Вх[8]—Олс.), — Оробина́ (Рог.[1]), — Орєб (Вх[8]—Стр., Кру.), — Орєбúна (Вх[8]—Кру.), — Оряб (Стр., Вх[7]), — Оряба́ (Вх[8]—Зак.), — Рєб (Вх[8]—Кон.), — Ряб (Вх[8]—Гру), — Рябúна (Рог.[1], Ян.[3], Вх[8]—Розд.), — Ря́бчик

(Вх⁸—Полн.), — Скору́х (Вх⁸—Лем., Крас.), — Скору́ха (Вх⁸—Угр.), — Скорушина́ (Вх⁸—Лем., Лав.), — Скрух бі́лий (Вх⁸—Крас.), — Смердя́к (Вх⁸—Лем.), — Чуб (Грін.), — Шкору́х (Вх⁸—Гуц.), — Юд (Вх⁸—Лем., Угр.), —. Юдик (Вх⁸—Лем.), — Юдина́ (Вх⁸—Лем.). Дерево, 5—12 м високе. Росте дико в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²). Буває також плекана в городах і здовж битих шляхів. V—VI. *Rosáceae.*

2054. **Sórbus torminális Crantz.** (Pírus torminàlis Ehrh.). *Рябина́ бере́ка,* — Бере́ка (Рог.¹), — Богоро́жник (Рог.¹), — Богошни́к (Рог.¹). Дерево, до 15 м високе. Росте зрідка в лїсах: Под. (Рог.², Шм., Тал.). V—VI. *Rosáceae.*

2055. **Sórghum vulgáre Pers.** *Яглу́ша звича́йна,* — Мури́нське про́со (з нїм.), — Туре́цьке про́со (Грін.—Херс.). ☉ Вис. 1—4 м. Її вітчиною є імовірно Африка, де вона управляє ся під назвою „дурра“ на хлїб. Яглушу управляють також декуди в полд. областях України для насїня (Шм., Тал.). VII—VIII. *Gramíneae.*

2056. **Sória Syriáca Desv.** гл. ч. 850.

2057. **Spargánium mínimum Fr.** (S. nátans auct.). *Ребри́й тоне́нький,* — Ребри́й (Величко уст.). ♃. Довж. 60—80 цм. На болотах, відтак в стоячих і поволи пливучих водах: Вол., Київ., Черн. (Шм., Рог.²), Харк., Под. (Шм.). VI—VIII. *Sparganiáceae.*

2058. **Spargánium ramósum Huds.** *Ребри́й кріслáтий,* — Во́вчий бі́б (Грін.), — Їжача голо́вка (Ан.), — Їжовни́к (Ан.), — Кардо́вник (Рог.¹, Ан.), — Ню́нька (Рог.¹, Ан.). ♃. Вис. 30—60 цм. На болотах, при берегах рік, потоків і озер: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. VI—VIII. *Sparganiáceae.*

2059. **Spargánium simplex Huds.** *Ребри́й звича́йний,* — Їжовник (Ан.), — Кардо́вник (Рог.¹), — Ню́ня (Грін.), — Ню́нька (Рог.¹). ♃. Вис. 10—50 цм. На болотах, по ровах, при берегах рік, ставів і озер: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²), Гал. Щораз далї на полд. областях лучає ся рідше або й зовсїм його нема. VI—VIII. *Sparganiáceae.*

2060. **Spérgula arvénsis L.** *Промі́жник полеви́й* (Вх⁶), — Мете́лики (Ан.). ☉ Вис. 10—40 цм. По полях, в збіжу, на піскуватих місцях: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.², Шм.) і межуючі з ними инші области ук. земель. VI—VIII. *Caryophyllàceae.*

2061. **Spérgula pentándra L.** *Проме́жник пятипильниковий.* ⊙ або ☉ Вис. 5—20 цм. Лучає ся зрідка на піскуватих місцях, в соснових лїсах: Под. (Рог.[2], Шм., Тал.), Вол. (Шм., Тал.), Черн. (Тал.), Гал. V—VII. *Caryophyllácеae.*

2062. **Spergulária marginàta Kitt.** (Lepígonum médium Wahlenb.). *Стелюшо́к крила́тий.* ♃. Вис. до 40 цм. На солончаках і здовж морського берега: Полт., Київ. (Рог.[2]), Херс., Под. (Шм.). V—IX. *Caryophyllácеae.*

2063. **Spergulária rubra Pers.** (Lepígonum rubrum Wahlb.). *Стелюшо́к черво́ний.* ⊙ або ☉, а рідше ♃. Вис. 4—25 цм. Росте часто на піскуватих місцях, при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]). V—IX. *Caryophyllácеae.*

2064. **Spergulária salina Presl.** (Lepígonum salínum Frils.). *Стелюшо́к солончакови́й.* ⊙ або ☉ Вис. 10—30 цм. На солончаках і при морських берегах: Черн., Полт., Херс. (Шм.), Таврі. (Ян.[2]), Гал. V—IX. *Caryophyllácеae.*

2065. **Spinácia olerácea L.** *Шпіна́т городови́й,* — Шпіна́т (Рог.[1], Ан.). ⊙. Вис. 30—80 цм. Походить імовірно з Персії, а у нас засївають його в городах на ярину (волок.). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

2066. **Spiraéa L.** гл. ч. 217, 904—5.

2067. **Spiraéa crenifólia C. A. Mey.** (S. crenàta Pall.). *Та́волга зубча́ста,* — Рокúта (Рог.[2]), — Та́волга (Ан.), — Таволо́жник (Шейк.). Кущ, 50—100 цм високий. На каменистих місцях, степах і в зарісниках: Гал. (Шм.), Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Херс., Таврі. (Шм.). V—VI. *Rosáceae.*

2068. **Spiraéa hypericifólia L.** *Та́волга звича́йна,* — Та́воложник пу́жний (Ан.), — Лаба́зник (Ан.), — Та́волга (Ан.), — Та́волжник (Ан.). Кущ, 50—80 цм високий. На спадистих місцях: Таврі., Катер. (Тал.). V—VII. *Rosáceae.*

2069. **Spiraéa média Schm.** (S. chamaedrifólia Cambess., S. oblongifólia W. K.). *Та́волга сере́дня.* Кущ, 70—150 цм високий. Росте зрідка на каменистих місцях, в зарісниках: Вол. (Рог.[2], Шм.), півн. Под. (Рог.[2]). V—VI. *Rosáceae.*

2070. **Spiraéa salicifólia L.** *Та́волга верболи́ста.* Кущ, 200—300 цм високий. Єї плекають звичайно в городах, а деколи вона росте здичіла в лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2]). VI—VIII. *Rosáceae.*

2071. **Spiránthes autumnális Rich.** *Скру́ченик осінній.* 4. Вис. 15—20 (35) цм. На мокрих луках, в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]). VIII—IX. *Orchidáceae.*

2072. **Spirodéla polyrrhíza Schleiden** гл. ч. 1226.

2073. **Stáchys alpína L.** *Чисте́ць гірськи́й.* 4. Вис. 60—100 цм. В лїсах і зарісниках в горах і на Підгірю, місцями досить густо: Гал. (Кот.[2]). VI—VII. *Labiátae.*

2074. **Stáchys angustifólia MB.** *Чисте́ць вузколи́стий.* 4. Вис. 20—60 цм. На каменистих місцях: Под. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм., Тал.). VI—VIII. *Labiátae.*

2075. **Stáchys ánnua L.** *Чисте́ць ре́чний,* — Чисте́ць (Тал., Грін.). ⊙ Вис. 8—30 цм. Звичайна ростина на полях, городах, по горбках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Шм., Рог.[2]). VI—IX. *Labiátae.*

2076. **Stáchys germánica L.** *Чисте́ць ни́ме́цький.* 4. Вис. 60—125 цм. На горбках, в зарісниках, при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Херс. (Шм., Тал.). VI—VII. *Labiátae.*

2077. **Stáchys officinális (L.) Trev.** гл. ч. 314.

2078. **Stáchys palustris L.** *Чисте́ць боло́тяний* (Вх[7]), — Бо́же убра́ннє (Вх[4]—Кол.), — Колосни́ця (Ан.). 4. Вис. 30—60 цм. На болотах, мокрих луках, при берегах рік і озер: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VIII. *Labiátae.*

2079. **Stáchys récta L.** *Чисте́ць прями́й,* — Жабрі́й (Ан.), — Ди́кі коно́плї (Грін.), — Счи́сток (Рог.[1]: у чистий четвер т. є останнїй у піст купають дітий до сходу сонця), — Чисте́ць (Рог.[1], Ян.[1]—Кор., Гав. „одвар чистить скіру від прищів", Ян.[1]), — Чи́стик (Рог.[2]), — Чистня́к (Рог.[1]), — Чистя́к (Вх[3]—Біл.). 4. Вис. 30—100 цм. На горбах, степах, по каменистих місцях, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.) і инші области ук. земель. V—VIII. *Labiátae.*

2080. **Stáchys sílvática L.** *Чисте́ць лїсови́й,* — Ба́бка (Ан.), — Бу́ковиця (Ан.). 4. Вис. 30—60 цм. На мокрих місцях в тїнистих лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші межуючі з ними области ук. земель. V—VIII. *Labiátae.*

2081. **Staphyléa pinnáta L.** *Клоки́чка пірна́та,* — Клека́чка (Ан.), — Клекітйна (Вх[8]—Підл.), — Клекі́чка (Вх[8]—Стру.), — Кликі́чка (Жел.), — Клікуччка (Вх[2]—Стан.), —

Клокúтина (Ан.), — Клокíчка (Рог.[1]), — Клочичка (Рог.[2]), — Колотїчка (Підвербцї). Кущ, 1—5 м високий. В лїсах і зарiсниках: Гал. (Кот.[2]), Под. (Рог.[2], Шм., Тал.), Вол. (Рог.[2], Тал.), Київ. (Рог.[2]), Херс. (Тал.). V—VI.

Staphyleáceae.

2082. **Státice Arméria L.** гл. ч. 196.

2083. **Státice cáspia Willd.** *Кіроман каспійський*, — Солонéй (Грін.). ♃. Вис. 12—40 цм. На солончаках і морських берегах: полд. ч. Под. (Рог.[2]), Херс. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.), Тавр. (Тал., Шм., Ян.[2]). VII—VIII. *Plumbagináceae.*

2084. **Státice Gmelini Willd.** *Кіроман солонéй*, — Кермéк (Рог.[1]), — Солонéй (Рог.[2]). ♃. Вис. 40—80 цм. На солончаках: полд. Под., Полт., Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VII—VIII. Сюди належить кілька відмінних форм як: S. tomentélla Boiss. Кіроман волохáтий, — Кéрмик (Ян.[1]—Вов., Велб.), — Солонéй (Рог.[1]), що його найдено в: Полт., Херс. (Шм.), Тáвр. (Ян.[1]) і S. sareptàna Beck. Кіроман степовúй, — Кéрмик (Ян.[2]) на степах в Тавр. (Ян.[2]). *Plumbagináceae.*

2085. **Státice graminifólia Ait.** *Кіроман траволúстий*. ♃. Вис. 25—40 цм. На горбках і степах: Херс., Тавр., Катер. (Тал.). VII—VIII. *Plumbagináceae.*

2086. **Státice latifólia Smith.** *Кіроман широколúстий*, — Дубúльний кóрінь (Ан.), — Дубúльник (Вх[6]), — Кермéк (Ан.), — Кіромáк (Рог.[2]), — Киромáн (Рог.[1]), — Кірмáк (Рог.[1]), — Чинбáрник (Ан.). ♃. Вис. 60—100 цм. На степах і солончаках: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк., Тавр. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). VII—VIII.

Plumbagináceae.

2087. **Státice tatárica L.** *Кіроман татáрський*, — Жовтúло (Рог.[1]), — Кермéк (Рог.[1], Ан.), — Кірмáк (Рог.[2]). ♃. Вис. 15—40 цм. На степах і могилах: Под., Полт. (Рог.[2], Шм., Тал.), Катер., Харк. (Шм., Тал.), Тавр. (Шм., Тал., Ян.[2]), Херс. (Шм.). VII—VIII. Сюди належить відміна: var. Besseriàna R. et Sch. (sp.) ростом менша, що росте на горбках і каменистих місцях, а також і на степах: Под., Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). *Plumbagináceae.*

2088. **Stellária aquática Scop.** гл. ч. 1325.

2089. **Stellária crassifólia Ehrh.** *Зірочник груболúстий*. ♃. Вис. 8—30 цм. На болотах і торфовищах: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Вол. (Рог.[2]), Черн. (Шм.). V—VIII. *Caryophylláceae.*

2090. **Stellária glauca With.** (S. palustris Ehrh.). *Зірочник сизий.* 4. Вис. 20—40 цм. На мокрих місцях і болотах, головно в лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). VI—VII. *Caryophyllácеae.*

2091. **Stellária gramínea L.** (S. subulàta W.). *Зірочник травистий.* — Блощичник (Ан.), — Кінський вех (Ан.), — Огонь трава (Ан.), — Пісочник (Вх[1]—Голс.), — Пяна трава (Ян.[3]), — Пяне сїно (Ан.), — Саморідне зїлля (Вх[1]—Голс.). 4. Вис. 15—60 цм. Дуже звичайна ростина на степах, луках, полях, при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. V—VIII. *Caryophyllácеae.*

2092. **Stellária Holóstea L.** *Зірочник лїсовий*, — Білило (Ан.), — Грижник (Ан.), — Зірочник (Ан.), — Зорочник (Ян.[3]), — Нехворощ (Ан.), — Чистець лїсовий (Рог.[1]), — Чисток (Ан.), — Травянка (Грін.), — Хвощ (Ан.). 4. Вис. 20—30 цм. Росте часто в лїсах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і межуючі области ук. земель. IV—V. — Сильний вивар пють для вилїченя костолома (Рог.[1]). *Caryophyllácеae.*

2093. **Stellária média Villars.** *Зірочник середний*, — Звіздочник (Вх[7]), — Мокрáвник (заг. назва, Вх[1]—Зар.), — Мокрéць (Рог.[1], Ян.[3]), — Мокрúнець (заг. назва Вх[1]—Дин.), — Мокрúця (Рог.[1]), — Приворótник (Ан.), — Черевéць (Шух.—Гуц.). ⊙ і ☉ Вис. 10—30 цм. На вохких місцях в городах, по полях, коло хат, при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. III—X. *Caryophyllácеae.*

2094. **Stellária némorum L.** *Зірочник гаєвий.* 4. Вис. 30—60 цм. В лїсах, гаях і зарісниках в тїни: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.). V—VII. *Caryophyllácеae.*

2095. **Stellária uliginósa Murr.** *Зірочник багновий.* 4. Вис. 10—30 цм. На багнистих місцях, при жерелах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VI. *Caryophyllácеae.*

2096. **Stenáctis bellidiflóra A. Br.** (S. ánnua Nees., Erígeron ànnuus Pers.). *Тонколучник мороноцвітий*, — Тонколуч (Вх[6]). ⊙ Вис. 40—80 цм. Лучає ся зрідка межи бурянами, також в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Катер. (Шм.). VI—VIII. *Compósitae.*

2097. **Sternbérgia colchiciflóra W. K.** *Осінник жо́втий.* 4. Било майже нерозвинене, так що цвіт виходить прямо із землї. На луках і каменистих місцях коло Одесси (Шм., Тал.). Цвите осеню, але листє розвиває ся вже на веснї.
Amaryllidáceae.

2098. **Stipa capillàta L.** *Ковила́ волосува́та,* — Гра́нка (Шух.—Гуц.), — Ковила́ (Ян.[2]—Менч.), — Ковы́лка (Ан.), — Ковы́ль (Рог.[1]), — Ове́ча смерть (Ан.), — Ти́рса (Грін.—Шевч., Ян.[2]—Даг., Вуз.), — Шовко́ва трава́ (Рог.[2]). 4. Вис. 60—100 цм. На сухих, каменистих місцях, також на степових цілинах, декуди масами. VI—VII. *Gramíneae.*

2099. **Stipa Lessingiána Frin.** *Ковила́ ме́нша,* — Калда́н (Ян.[2]—Даг.), — Ковила́ (Ян.[2]—Велб., Єлс). 4. Вис. 20—40 цм На горбках і полинкових степах: Под., Катер., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). V—VI. *Gramíneae.*

2100. **Stipa pennáta L.** *Ковила́ звича́йна,* — Кы́йло (Рог.[1]), — Ковила́ (Ан., Ян.[3]), — Ковы́ль (Рог.[1], Ан.), — Свистýха (Грін.), — Ти́рса (Вх[8]—Покровка, Ананєвський уїзд.), — Тїло Бо́же (Грін.—Лв.), — Шовко́ва трава́ (Рог.[1], Ан.). 4. Вис. 25—150 цм. На сухих місцях і степах. Вона є характеристичним представником степової рістні. Часом доходить і в лїсову полосу, де любить розвивати ся на піскуватім або вапнистім ґрунтї: Вол., Київ., Черн. (Шм., Рог.[2]), Полт. (Рог.[2]). V—VI. Творить кілька відмін, що рiжнять ся переважно виглядом листків. З них var. stenophýlla Czern. Ковила́ крутоли́ста, — Ковила́ (Ян.[2]—Велб., Єлс.), — Калда́н (Ян.[2]—Даг.) росте на степових цілинах в Тавр. (Ян.[2]). *Gramíneae.*

2101. **Stratiótes aloides L.** *Осіч альоесова́та* (Вх[6]), — Рiза́к (Рог.[1], Ян.[3], Ан.). 4. Вис. 15—45 цм. Росте місцями в стоячих і поволи пливучих водах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і межуючі з ними инші области ук. земель. V—VII. Напар пють в кровавій бігунцї, а головно підчас сильного різаня в жолудку. *Hydrocharidáceae.*

2102. **Struthiópteris germánica Willd.** гл. ч. 1460.

2103. **Sturmia Loeselii Rchb.** гл. ч. 1272.

2104. **Suaéda altissima Pall.** *Содни́к висо́кий.* ⊙ Вис. 40—100 цм. Лучає ся ту і там на солончаках: Херс., Катер. (Тал.), Тавр. (Ян.[2]). VII—VIII. *Chenopodiáceae.*

2105. **Suaéda marítima Dum.** *Содни́к мо́рський.* ⊙ Вис. 20—80 цм. На солончаках і по морських берегах: полд. Под., Херс.,

Полт., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VII—VIII. Творить кілька відмінних форм, з котрих: S. setígera Moq. Tan. з острокінчастими листками росте в Херс. (Тал.) і Таврії на берегах Озівського моря (Ян.[3]). *Chenopodiáceae.*

2106. **Succísa austrális Rchb.** *Відво́дник півде́нний.* 4. Вис. 30—80 цм. На мокрих лїсових луках: Вол. (Шм., Тал.), Київ. (Тал.). VI—VII. *Dipsáceae.*

2107. **Succísa praténsis Moench.** (Scabiósa Succísa L.). *Відво́дник лукови́й,* — Лю́бка (Ан.), — Ра́нник (Ан.), — Сиве́ць (Тал.), — Чо́ртова борода́ іна́кша (Рок.—Вол.). 4. Вис. 30—80 цм. На вохких луках, в зарісниках і гаях: Гал. (Кот.[2]), півн. ч. Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]). VIII—IX. *Dipsáceae.*

2108. **Symphoricárpus racemósus Michx.** *Білоя́гідник звича́йний.* — Бі́лі я́годи (Рог.[1]). Кущ, 100—250 цм високий. Походить з півн. Америки, а у нас плекає ся декуди в городах. VII—IX. *Caprifoliáceae.*

2109. **Sýmphytum cordátum W. K.** *Гавя́з серцева́тий,* — Гирчи́на (Вх[2]—Бис.). 4. Вис. до 50 цм. В тїнистих лїсах і борах, декуди досить богато: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VI. *Boragináceae.*

2110. **Sýmphytum officinále L.** *Гавя́з живокі́ст* (Вх[6]), — Гавйиз (Шух.—Гуц.), — Га́вєзь (Шух.—Гуц.), — Га́вязь (Вх[2]—Сам.), — Воло́вий язи́к (Рог.[1]), — Жива́ кість (Вх[2]—Дро., Вх[8]—Лем.), — Живо́кість (Вх[1]—Печн.), — Живокі́ст (Рог.[1], Ан., Ян.), — Костіва́ль (Вх[8]—Угр.), — Костоло́м (Ан.), — Правокість (Рог.[1]), — Рі́жник (Вх[8]—Ян.). 4. Вис. 30—100 цм. По ровах, при берегах рік, на вохких луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—VII. — Корінцї його варять і мажуть там, де болить кістка (Рог.[1]). — Сире листє прикладають на біль голови (Шух.—Гуц.); — Корінем висмаженим в маслї натирають крижі, коли болять; — Також прикладають ще зїлля на рожу („ріжу"); — Як хто руку або ногу зломить, то мочить ушкоджений член в одварі з коріня і листя (Вх[2]—Дро.). *Boragináceae.*

2111. **Sýmphytum tauricum Willd.** *Гавя́з кри́мський.* 4. Вис. 20—50 цм. В тїнистих місцях в гаях і зарісниках: Под., Полт. (Рог.[2], Шм., Тал.), Херс., Харк. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). V—VI. *Boragináceae.*

2112. **Sýmphytum tuberósum L.** *Гавя́з бульви́стий* (Вх[7]). 4. Вис. 15—50 цм. В тінистих і вохких лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол., півн. ч. Под. (Рог.[2], Шм., Тал.). V—VI. *Boraginácceae.*

2113. **Syrénia Andrz.** гл. ч. 834, 838, 843—4.

2114. **Syringa vulgáris L.** *Боз я́рий* (Вх[7]), — Ярий базни́к (Вх[1]—Печн), — Без (Грін.—Шейк.), — Би́зє (Вх[8]-Сос.), — Бі́з (Рок.—Вол.), — Боз си́ний (Вх[7]), — Боз туре́цький (Вх[7]), — Буз (Грін.), — Буздере́во (Грін.), — Бузо́к (Рог.[1]—Вх[7]), — Райдере́во (Ум.—Харк.), — Бузо́чо́к (Шейк.), — Трандахи́л (Грін.). Кущ а часом деревце, 4—7 м високе. Росте дико на Угорщинї, Балканї і Малій Азії, а у нас плекає ся часто в городах всюди на областях ук. земель. V—VI. *Oleáceae.*

2115. **Tagétes eréctus L.** *Оксами́тець купча́к* (Вх[6]), — Аксамітка (Велич. уст.), — Андики (Вх[4]—Губ.), — Боня́к (Вх[4]—Стра.), — Гво́здики (Рог.[1], Ян.[1]—Даг., Гав.), — Жовтя́к (Ан.), — Зірки́ (Грін.), — Индики (Вх[4]—Дро.), — Купча́к (Рог.[1], Вх[1]—Зар.), — Купчє́нка (Вх[8]—Добг.), — Кутна́к (Вх[5]-Торг.), — Повню́к (Вх[5]—Підл.), — Повню́х (Вх[5]—Вис.), — Повня́к (Вх[4], Вх[8]—Ском.), — Поню́х (Вх[5]-Вис.), — Фаєру́шка (Вх[8]—Угр.), — Фаіру́шка (Вх[8]-Угр.), — Цю́прики (неповні цвіти, Вх[8]—Підл.). ⊙ Вис. коло 80 цм, але бувають і низші сорти. Походить з Мексику, а у нас плекає ся часто в городах і городцях для гарних цвітів. VII—IX. *Compósitae.*

2116. **Tagétes pátulus L.** *Оксами́тець чорнобри́вець* (Вх[6]), — Боня́к (Вх[2]—Стра.), — Гво́здики (Грін.), — Гвозди́чки (Рог.[1]), — Зірки́ (Грін.), — Оксами́т (Ан.), — Повня́к (Вх[2]—Ук.), — Чорнобри́вець (Рог.[1], Вх[1]—Зар.), — Чорнобри́вка (Вх[8]—Дор.), — Чорнобри́вцї (Ан.), — Чорноголо́вець (Грін.). ⊙ Вис. 40—60 цм, а дрібнїйші відміни 15—20 цм. Походить з Мексику, а у нас плекають його в ріжних видах — в городах і городцях. VII—IX. *Compósitae.*

2117. **Támarix germánica L.** гл. ч. 1414.

2118. **Támarix ramosissima Led.** (T. paniculáta Stev., T. Pallàsii Desv.). *Чамари́шок кріслáтий.* Кущ, 1—3 м високий. На солончаковатих і піскуватих місцях, при морських берегах: Херс., Катер. (Тал.), Харк. (Шм.). Також плекає ся в городах. V—VI а також VIII—IX. *Tamaricáceae.*

2119. **Támarix tetrándra Pall.** (T. taurica Pall.). *Чамари́шок кри́мський*, — Бісе́рне де́рево (Рог.[1]), — Та́марикс (Рог.[1]). Кущ, до 3 м високий. На мокрих місцях при берегах озер: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.). V—VII. *Tamaricáceae.*

2120. **Tanacétum Balsamíta L.** (Chrysànthemum Balsamíta L.). *Воро́тиш кану́пір* (Вх[6]), — Воро́тиш (Вх[6]), — Калу́пір (Вх[8]—Угр., Лем., Вх[2]—Стра.), — Калу́фер (Вх[8]—Глі., Ан.), — Кану́пер (Ан.), — Кану́пір (Вх[1]—Зар.), — Кару́піль (Вх[8]—Угр., Кру.), — Кару́пір (Вх[8]—Ожд., Вх[1]—Зар.), — Кону́пер (Ян.[1]—Даг.), — Марія́та (Вх[8]—Лем.), — Пелево́нє (Вх[8]—Вім.), — Пе́левонь (Вх[8]—Прс.), — Пи́жмо (Ян.[3]). 4. Вис. 50—125 цм. Плекає ся часто в городах, а дико росте в полд. Европі і Малій Азії. VII—VIII. *Compósitae.*

2121. **Tanacétum vulgáre L.** (Chrysánthemum vulgàre Bernh.). *Воро́тиш ра́нник* (Вх[6]), — Воро́тиш (Вх[8]—Кіз.), — Ди́ка рябина́ (Вх[4]—Ак., Рог.[1], Ан.), — Кори́ворот (Вх[8]—Лав.), — Корова́й (Ан.), — Кудря́вець (Грін.), — Наворо́тень (Вх[2]—Біл.), — На́воротиня (Лешнів), — На́вороток (Вишнівчик), — Навра́тнік (Вх[8]—Угр.), — Навра́ток (Вх[8]—Угр.). — Навро́тич (Рог.[2]), — Наворо́тиш (Вх[2]—Дро.), — Осту́да (Шух.—Гуц.), — Пи́зьмо (Вх[1]—Зар.), — Пи́жмо (Рог.[1], Ан.), — Пі́жмо (Вх[1]—Печн.), — При́воротень (Ан.), — Ра́нник (Вх[2]—Дро.), — Шальни́к (Ан.). 4. Вис. 50—100 цм. Звичайна ростина на степах, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. Напар з листків пють в ослабленю жолудка і в пропасниці. Насїня і цвітів уживають проти хробаків (глист.). *Compósitae.*

2122. **Taráxacum officinále Wigg.** *Кульба́ба звича́йна* (Вх[6]), — Ба́ба куль (Вх[8]—Підг.), — Ба́бка (Ан.), — Бабки́ (Вх[8]—Бро.), — Бара́нки (Ан.), — Во́вчий зуб (Грін.), — Жи́дик (Вх[2]—Сам.), — Жидівська ша́почка (Вх[1]—Голс.), — Ку́льба́ба (Рог.[1], Ан., Ян.[3], Вх[2]—Дро., Шух.—Гуц.), — Кульба́бка (Вх[8]—Угр.), — Кульба́бок (Вх[8]—Угр.), — Кульба́вка (Вх[8]—Жаб.), — Кульба́ка (Ан.), — Купа́ва (Грін.—Вх), — Купа́ла (Вх[8]—Угр.), — Летючки́й (Ан.), — Маик (Вх[8]—Стіб.), — Маївка (Вх[2]—Сян.), — Май (Вх[1]—Крив.), — Ма́йка (Вх[2]—Чорт.), — Мо́лоч ди́кий (Вх[8]—Угр.), — Молочі́й (Вх[1]—Зар.), —

Моло́чник (Вх²—Льв.), — Паукй (Вх²—Дро.), — Подоро́жник (Ан.), — Помпа́ва (Вх⁸—Угр.), — Попа́ва (Ан.), — Попо́ве гуменцé (Рог.¹), — Пу́вка (Вх⁴—Угр.), — Пупа́ва (Вх⁸—Угр.), — Пупова́ (Вх⁸—Угр.), — Слїпа́ тю́тя (Вх⁸—Сіл.), — Чічник (Вх⁸—Сам.). 4. Вис. 15—30 цм. Росте всюди на луках, степах, пасовисках, травниках, межах: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²), Тавр. (Ян.²) і всї инші области ук. земель. IV—IX. РЛ. Коріня (Rádix Taràxací) і листків (Fólia Taràxací) уживає ся в аптиках на лїк проти всїляких внутрішних недуг. *Compósitae.*

2123. **Taráxacum palustre DC.** (T. laevigàtum DC.). *Кульба́ба болотяна.* 4. Вис. 7—20 цм. На мокрих луках, болотах і солончаках: Под., Черн., Полт. (Рог.²). V—VIII. Творить кілька відмін, а з них var. salínum Bess. (sp.) Кульба́ба солончакова́ росте переважно на солончаковім ґрунтї: Под., Полт. (Рог.², Шм.), Київ., Черн. (Шм.), Тавр. (Ян.²—Велб.). *Compósitae.*

2124. **Taráxacum serótinum W. K.** *Кульба́ба пізна.* 4. Вис. 12—20 цм. На горбках і степах: Под., Київ., Полт. (Рог.², Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.²). VII—VIII. *Compósitae.*

2125. **Táxus baccáta L.** *Тис звича́йний* (Вх⁶), — Негнию́че де́рево (Ан.), — Негнию́чка (Ан.), — Негно́й де́рево (Ан.), — Тес (Шейк.), — Тис (Рог.¹), — Тисйна (Вх⁸—Лем.). Кущ або дерево, 6—9 м, а декуди і до 20 м високе. Росте в гірських лїсах (пр. в Карпатах) поодиноко. III—IV. (††) Молоді парости на галузях, відтак насїнє є отруєю. Тис належить до гомеопатичних ростин. *Coníferae.*

2126. **Teesdálea nudicaulis R. Br.** *Тісда́лїя звича́йна.* ⊙ Вис. 8—20 цм. На полях і піскуватих місцях: півн. Вол. (Рог.², Шм., Тал.). V—VI. *Crucíferae.*

2127. **Telékia speciósa Baumg.** гл. ч. 357.

2128. **Telmatopháce gíbba Schleid.** гл. ч. 1224.

2129. **Teucrium Chamaédrys L.** *Камандра́ звича́йна* (Вх⁷), — Лїсовий чебре́ць (Ан.), — Полеві бра́тки (Ан.), — Полеві васи́льки (Ан.), — Полевий ма́точник (Ан.), — Самосйл (Рог.¹, Ян.³). 4. Вис. 15—30 цм. На горбках, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.², Шм.), Херс., Харк. (Шм.). VI—VIII. *Labiátae.*

2130. **Teucrium montánum L.** *Камандра́ гі́рська.* 4. Вис. 15—30 цм. На вапово-каменистім ґрунті: Вол., Под. (Рог.[2], Шм., Тал.), Гал. VI—VIII. *Labiátae.*

2131. **Teucrium Pólium L.** *Камандра́ сі́ра,* — Паклу́н (Рог.[1], Ан.), — Сива́ш (Ан.), — Сіда́ч (Ан.), — Сідник (Ан.). 4. Вис. 15—30 цм. На горбках, каменистих місцях і то переважно на вапняковім ґрунті: Под., Полт. (Рог.[2], Шм., Тал.), Херс., Катер., Харк., Тавр. (Шм., Тал.). VII—VIII. *Labiátae.*

2132. **Teucrium Scórdium L.** *Камандра́ чісникова́,* — Ди́кий часни́к (Ан.), — Свиня́ча бу́льба (Рок.—Вол.), — Ско́рдія (Рог.[1], Вх[4]—Ак.). 4. Вис. 15—50 цм. На мокрих луках, в зарісниках, по ровах, при берегах рік: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Тавр., Херс. (Шм.), Гал. (Кот.[2]). VII—VIII. Напар з цвітів і листя пють деколи на викликанє потів. Згрубілий корінь люблять їсти свині. *Labiátae.*

2133. **Thalictrum angustifólium Jacq.** *Ру́тиця вузколи́ста,* — Золоту́шник (Ан.), — Медуни́ця (Рог.[1]), — Медуни́шник (Ан.), — Меду́нка (Грін.), — Ру́твиця (Рог.[2], Ан.), — Трясу́лька (Грін.), — Чире́йник (Рог.[1], Ан.), — Яловни́к (Рог.[1], Ан.). 4. Вис. 50—150 цм. На мокрих луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс. (Шм.). VI—VIII. *Ranunculáceae.*

2134. **Thalictrum aquilegifólium L.** *Ру́тиця римциновáта* (Вх[6]), — Оксами́т конто́вий (Рог.[2]), — Невста́ха (Грін.), — Одзвінки (Вх[1]—Хол.). 4. Вис. 50—100 цм. В тінистих лїсах, на мокрих луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ. (Рог.[2], Шм., Тал.), Вол., Черн., Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм., Тал.). V—VI. *Ranunculáceae.*

2135. **Thalictrum flávum L.** (T. nígricans Jacq., T. rufinérve Lej.). *Ру́тиця жо́вта,* — Вередо́вець (Ан.), — Відка́сник (Грін.), — Золоту́ха (Рог.[1]), — Одка́сник (Рог.[1]), — Одха́сник (Ан.), — Травяна́ гру́шка (Ан.). 4. Вис. 80—150 цм. На мокрих прибережних луках по обох сторонах Днїпра, Десни, Буга, Сули, Тетерева і Гориня (Рог.[2]), Гал. VI—VII. *Ranunculáceae.*

2136. **Thalictrum minus L.** (var. collínum Wallr. sp., var. flexuósum Bernhardi., var. màjus Jacq. sp., T. montánum Wallr.). *Ру́тиця мала́,* — Вередо́вець (Ан.), — Ди́ка гру́шка (Вх[1]—Зар.), — Золоту́шник (Ан.), — Живокі́ст (Ян.[1]—

Гав., Менч.), — Камчу́г (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Камчу́к (Рог.[2]), — Невста́ха (Ян.[3]), — Паду́чник (Ан.), — Полева́ петру́шка (Ан.), — Степова́ петру́шка (Ян.[1]—Гав.), — Ру́тка (Ан.). 4. Вис. 20—100 дм. На горбках, в гаях, на луках і степах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]). V—VI.

Ranunculáceae.

2137. **Thalictrum simplex L.** *Ру́тиця повди́нча.* 4. Вис. 30—100 цм. На луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Тавр., Херс. (Шм.). VI—VII.

Ranunculáceae.

2138. **Thésium ebracteátum Hayne.** *Ленолúстник безокривневий.* 4. Вис. 15—25 цм. Росте поодиноко на луках, в гаях, соснових лїсах: Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.), Гал. V—VI.

Santaláceae.

2139. **Thésium intermédium Schrad.** (Г. linophýllum Poll.). *Ленолúстник середнúй,* — Плінівка (Вх[6]), — Простýдник (Рок.—Вол.). 4. Вис. 15—30 цм. Росте часто на луках, степах, в зарісниках і по сухих горбках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс. (Шм., Тал.). V—VII.

Santaláceae.

2140. **Thésium montánum Ehrh.** *Ленолúстник гірськúй,* — Плінівка гірська́ (Вх[6]), — Простýдник (Рок.—Вол.). 4. Вис. около 30 цм. В горах і на Підгірю, в лїсах: Гал. (Вх[6]), Вол. (Рок.). VI—VII. Напар з сего як і з попереднього зїлля пють в перестудї.

Santaláceae.

2141. **Thésium ramósum Hayne.** *Ленолúстник крісла́тий.* 4. Вис. 20—30 цм. На горбках і степах: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]), Гал. IV—VII.

Santaláceae.

2142. **Thlapsi arvénse L.** *Тоболóчник ролевúй* (Вх[7]), — Білúця (Вх[2]—Кра.), — Бíлка (Вх[2]—Кра.), — Вередни́к (Рог.[1], Ан.), — Волоскúй (Ан.), — Гречúчка (Ан.), — Дзвíнник (Рок.—Вол.), — Дзвонéць (Ан.), — Талаба́н (Рог.[1], Ян.[3], Ан.), — Талба́н (Грін.), — Чóрне ребрó (Рог.[1]). ☉ Вис. 30—50 цм. Бурян на полях, степах, при дорогах, на подвірях коло хат: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші области ук. земель. IV—VI

Crucíferae.

2143. **Thlápsi perfoliátum L.** *Тоболо́чник перерóслий.* ⊙ Вис. 10—20 цм. Лучає ся зрідка на горбках, при дорогах: Под. (Рог.[2], Шм.), Київ., Херс., Тавр., Катер., Харк. (Шм.), Гал. IV—V. *Crucíferae.*

2144. **Thlápsi praécox Wulf.** *Тоболо́чник ранній.* ↳. Вис. 15—30 цм. Росте зрідка на горбках і степах: Київ. (Шм.), Под., Херс. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). IV—V. *Crucíferae.*

2145. **Thuya occidentális L.** (Cupréssus Arbor vítae Targ.). *Тýя американська,* — Жистя́к (Вх[7]). Досить високе дерево. Вітчина — півн. Америка. У нас плекає ся часто про оздóбу в парках, а також по цвинтарах. IV—V. *Coníferae.*

2146. **Thuya orientális L.** (Bióta orientàlis Endl., Cupréssus Thuya Targ.). *Тýя хінська.* Кущ або дерево до 7 м високе. Вітчина — Хіни, Японія. Плекає ся як попередна. IV—V. *Coníferae.*

2147. **Thymelaéa Passerína Coss et Germ.** (Passerína ànnua Wickström.). *Вересíлка річна́.* ⊙ Вис. 25—35 цм. Росте ту і там на сухих місцях, по полях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). VII—VIII. *Thymelacáceae.*

2148. **Thýmus Acinos L.** гл. ч. 370.

2149. **Thýmus Serpýllum L.** *Чабри́к материнка* (Вх[6]), — Богоро́дичний че́пчик (Рог.[1]), — Матерза́нка (Рог.[1]), — Матери́нка (Вх[1]—Біл.), — Материду́шка (Вх[7]), — Мацеридýшка (Вх[8]—Угр.), — Цебре́ць (Вх[1]—Печн.), — Це́брик (Вх[8]—Гли.), — Цебричо́к (Вх[1]—Зар.), — Це́пчик (Вх[8]—Гли.), — Чабре́ць (Тал., Грін.), — Чабри́к (Вх[8]—Лем.), — Че́бер (Ан.), — Чебре́ць (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Че́брик (Ан.), — Че́бчик (Ян.[3]), — Че́пчик (Рог.[1], Ан.), — Чи́брик полони́нський (Шух.—Гуц.), — Чо́брик (Ан.), — Щабри́к (Вх[8]—Лем.), — Щебре́ць (Ан.), — Щербе́ць (Вх[1]—Хол., Ан.), — Щибе́ць (Ян.[1]). Підкущ, до 30 і більше цм високий. Представляє дуже багацько відмінних видів, що однак вяжуть ся межи собою постепенними переходами. Із тих видів важнійші подибує ся у нас: T. angustifólius Pers. Чабрик вузколистий, на вапнякових і глинкуватих горбках; — T. Chamaédrys Fr. Чабри́к круглоли́стий; — T. Marschallìanus Willd. Чабри́к вели́кий, — Че́пчик (Рог.[2]), головно в ук. чорноземі; — T. odoratissimus MB. Богоро́дицька трава (Рог.[1]), на піскуватих місцях. Взагалї

ся многовида ростинка любить рости переважно по досонечних сухих горбах і єї можна найти на всїх майже областях українських земель. IV—IX. РЛ. Цвитучі галузки чабрика (Hérba Serpýlli) служать як корінні зела на цілющі купелї для дїтий і старших осіб. — Селяни пють напар з сего зїлля, коли горло болить. — Також пють його жінки, що терплять на сильні менструацийні корчі. *Labiátae.*

2150. **Thýmus vulgáris L.** *Чабри́к горо́дний.* — Ти́мян (Вх⁶), — Чебре́ць (Грін.), — Чебрине́ць (Рок.—Вол.). Підкущ, 15—25 цм високий. Росте дико в полд. Европі, а також на Сибірі, а у нас плекають його в цвітниках для милого ароматичного запаху або управляють в більшій скількости для аптикарських цїлий і для кухонного вжитку на приправу. VII—VIII. *Labiátae.*

2151. **Thysselinum palustre Hoffm.** гл. ч. 1560.

2152. **Tília cordáta Mill.** (T. parvifólia Ehrh., T. ulmifólia Scop.). *Ли́па дрібноли́ста* (Вх⁶), — Ли́па (Ян.³, Рог.¹). Дерево, до 30 м високе. В лїсах і гаях: Гал. (Кот.²), Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. VI—VII. *Tiliáceae.*

2153. **Tília platyphýllos Scop.** (T. grandifólia Ehrh.). *Ли́па широколи́ста.* Дерево, до 30 і більше метрів високе. В наших лїсах лучає ся поєдинци; найчастїйше однак садять єї в городах, при дорогах, коло домів і церков: Гал. (Вх⁷, Кот.²), Под., Вол. (Рог.²). VI—VII. — Липового цвіту (Flóres Tíliae) уживають загально на лїк в нежитах, в кашлю і перестудї. *Tiliáceae.*

2154. **Tília tomentósa Mnch.** (T. argèntea Desf., T. àlba W. K.). *Ли́па бі́ла* (Вх⁷), — Ли́па фріблиста (Рог.¹). Дерево, до 30 м високе. В лїсах: Под. (Рог.², Шм.), Херс. (Шм.), а декуди садять єї в алеях і парках. VII—VIII. *Tiliáceae.*

2155. **Tofiéldia calyculáta Wahlenb.** *Травя́нка чашкува́та.* 4. Вис. 10—25 цм. На мокрих луках: Гал. (Кот.²), Вол., Черн. (Рог.², Шм., Тал.). VII—VIII. *Liliáceae.*

2156. **Tórilis Anthríscus Gmel.** *Ощипок звича́йний.* — Опу́цьки (Рог.¹), — Свербигуз (Рог.¹). ☉ Вис. 40—125 цм. В зарісниках, по берегах лїсів, коло плотів: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²). VI—VII. *Umbellíferae.*

2157. **Tórilis infésta Hoffm.** (T. arvénsis Bess.). *Ошипок полевий.* ☉ Вис. 40—100 цм. На полях, каменистих місцях і в зарісниках: Под., Херс. (Шм., Тал.). VI—VII. *Umbellíferae.*

2158. **Tórilis microcárpa Bess.** *Ошипок дрібнозерни́стий.* ☉ Вис. 40—70 цм. На каменистих місцях: Под. (Рог.[2], Шм., Тал.), Херс., Катер. (Шм., Тал.). VI—VII. *Umbellíferae.*

2159. **Tormentílla erécta L.** гл. ч. 1707.

2160. **Tournefórtia Arguzia R. et Sch.** *Турнефо́рція аргу́нська.* ♃. Вис. 10—30 цм. На піскуватих місцях і солончаках: Под. (Рог[2]., Шм.), Херс. (Шм., Тал.), Тавр. (Шм., Тал., Ян.[2]), Катер., Харк. (Тал.). VII—VIII. *Boragináceae.*

2161. **Tradescántia fluminénsis Arrab., Vell.** (T. alpiflóra Kth., T. rèpens hort.). *Традеска́нція бразилі́йська.* ♃. Било лежаче з піднятими до 40 цм довгими галузками. Вітчина — Бразилія. Плекає ся часто як хатна ростина в кількох відмінах. Цвите понайбільше лїтом. *Commelynáceae.*

2162. **Tradescántia virgínica L.** *Традеска́нція вірги́нська.* ♃. Вис. 50—80 цм. Вітчина — півн. Америка. Плекає ся звичайно в городах для гарних фіялково-синїх цвітів. V—VII. *Commelynáceae.*

2163. **Tragopógon breviróstris DC.** *Па́бородник короткодзьо́бий.* ☉ Вис. 30—60 цм. На степах, в зарісниках, на піскуватих місцях, в соснових лїсах: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Київ., Харк. (Шм.). VI—VII. Творить багацько відмін. *Compósitae.*

2164. **Tragopógon májor Jacq.** (var. vulgàris, var. campèstris Bess., sp.). *Па́бородник вели́кий* (Вх[7]), — Козе́лець (Рог.[1], Ян.[3]), — Козе́лок (Рог.[1], Ян.[3]). ☉ Вис. до 60 цм і більше. На степах, при дорогах, по горбках, межи бурянами: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Вол., Харк., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]), Гал. V—VI. *Compósitae.*

2165. **Tragopógon porrifólius L.** *Па́бородник луколи́стий* (Вх[6]). ☉ Вис. 80—150 цм. Єго плекають декуди в городах для їдомого коріня. VI—VII. *Compósitae.*

2166. **Tragopógon pratènsis L.** (var. vulgàris; var. orientális L. sp.). *Па́бородник луковий* (Вх[6]), — Козелки́й (Ан.), — Козе́льки (Ан.), — Козе́льок (Рог.[2]), — Козе́льцї (Ян.[3]), — Лино́к (Грін.—Лв.), — Побородни́к (Шух.—Гуц.), — Пра́жець (Вх[8]—Лем.), — Пражівни́к (Вх[8]—Лем.). ☉ Вис. 30—60 цм. На луках, степах, межах, при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. V—VI. *Compósitae.*

2167. **Trágus racemósus Desf.** (Lappágo racemósa Willd.) *Липýха грозни́ста.* ⊙ Вис. 10—30 цм. На полях, степах і пустарах: Под., Херс., Тавр. (Шм.). VII—VIII. *Gramíneae.*

2168. **Trápa nátans L.** *Рогýлька во́дяна,* — Болóтяні орíхи (Рог.[1], Ан.), — Вóдяні орíхи (Рог.[1], Ан.), — Котелкúй (Рог.[1], Ан.), — Рогáтка (Ан.), — Рогýльник (Ан.), — Рогулькúй (Рог.[1], Ан.), — Чóртові орíхи (Ан.). ⊙ Росте ту і там в озерах, на болотах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Черн. (Рог.[2]). VII—VIII. Орішки їдомі. *Onagráceae.*

2169. **Tribulus terréstris L.** *Якорець земляни́й,* — Колючкúй (Рог.[1]), — Кавунцї (Ян.[1]—Гав.), — Якорцї (Ан., Ян.[1]—Мих., Вуз.). ⊙ Довж. 10—60 цм. На полях, при дорогах і на піскуватих місцях: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк., Катер. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). V—VII. *Zygophyllácеae.*

2170. **Trientális europaéa L** *Одинáрник лíсовúй,* — Одинáрник (Ан.). ♃. Вис. 10—20 цм. В лісах, переважно шпилькових і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.). Харк. (Шм., Тал.). V—VI. *Primuláceae.*

2171. **Trifólium agrárium L.** *Конюши́на ролева́,* — Жóвта ворíшина (Вх[1]—Печн.), — Конíчник (Вх[1]—Бак.), — Полевúй хмéлик (Рог.[1]), — Хмелю́к (Ян.[3]), — Хмілю́к (Ян.[3]), — Ясна зáря (Шух.—Гуц.). ⊙ Вис. 8—20 цм. На луках, полях, степах і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—IX. *Legumínosae.*

2172. **Trifólium alpéstre L.** *Конюши́на волóшка,* — Волóшка (Рог.[1]. Ян.[3]), — Каюши́на (Ян.[3]). ♃. Вис. 20—30 цм. На луках, степах, в лісах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель, VI—VII. *Legumínosae.*

2173. **Trifólium ambíguum MB.** *Конюши́на непéвна,* — Волошáйло (Ян.[2]—Менч.). ♃. Вис. 10—50 цм. Лучає ся рідко на луках і по горбках: Под., Херс. (Шм., Тал.), Харк., Катер. (Тал.), Тавр. (Тал., Ян.[2]). V—VII. *Legumínosae.*

2174. **Trifólium arvénse L.** *Конюши́на полева́,* — Клéвер (Вх[5]), — Комáнина (Вх[8]—Опар.), — Комáниця (Вх[5]. Вх[8]—Ван.), — Комáничина (Вх[8]—Сокл.), — Комáнка (Вх[8]—Крас.), — Комарúчина (Вх[8]—Рав.), — Комонúця (Ан.), — Кóнич (Вх[8]—Лем.), — Конúчина (Вх[8]—Стр.), — Кóніч (Вх[8]—Лем.), — Конюши́на (Вх[8]—Сокл., Гал.), —

Конюши́ця (Вх⁸—Сокл.), — Конюшка (Вх⁸—Сокл.), — Коня́тина (Вх⁵), — Ко́тики (Ян.³), — Коткй (Рог.¹), — Котя́чі лапкй (Грін.), — Куманий́ч (Вх⁸—Зам.), — Ку́нич (Вх⁸—Ван.), — Ле́щок (Вх⁸—Стр., Угр.), — Ля́шка (Вх⁸—Стр.), — Огірочки (Грін.), — Огірочник (Грін.), — Огірочна трава (Рог.¹), — Огіро́шник (Ан.), — Орі́шок (Грін.—Харк.), — Полиця (Вх¹—Бак.), — Спюшок (Добротвір), — Тре́бич (Вх⁸—Угр.), — Трепиконий́на (Вх⁸—Угр.), — Тризїлля (Грін.), — Трилйстник (Ум.) — Тріфо́й (Вх⁸), — Тройзїлля (Грін.). ⊙ Вис. 10—40 цм. По горбках, полях, переважно на піскуватім ґрунті: майже на всіх областях ук. земель від Гал. (Кот.²) до Тавр. (Ян.²). VI—IX. — Сей рід як і всї инші роди конюшини мають в цвітах багато меду та через се приваблюють комахи і тому конюшину розсївають зрідка межи огірками „щоб менше було пустоцвіту (пилякових цвітів), значить, щоб лучше родили“ (Рог.¹), бо комахи перелїтаючи з конюшини на цвіти огірків, переносять часто пилок з пилякових огіркових цвітів на стовпикові. Звідси то й пішли деякі (пр. огірочник і инші) народні назви конюшини. *Legumin6sae.*

2175. **Trifolium diffusum Ehrh.** *Конюши́на стреніха́та.* ⊙ Вис. 10—40 цм. На луках: Под., Херс. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). VI—VII. *Legumin6sae.*

2176. **Trifolium filiformе L.** (T. micrànthum Viv.). *Конюши́на нитко́ва́та.* ⊙ Довж. до 30 цм. Лучає ся рідко на полях і луках: Вол., Київ., Полт. (Рог.², Шм.), Харк., Тавр. (Шм.). VI—VII. *Legumin6sae.*

2177. **Trifolium fragiferum L.** *Конюши́на суничкова́та,* — Подоро́жник (Ян.²—Велб.). 4. Вис. до 40 цм. Росте часто на мокрих луках, при берегах і на пасовисках: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.², Шм.), Харк. (Шм.), Тавр. (Шм, Ян.²). VI—IX. *Legumin6sae.*

2178. **Trifolium hybridum L.** *Конюши́на шве́дська,* — Красноголова́шки (Ан.), — Све́ртки (Ан.), — Сухове́ршки (Ан.). 4. Вис. 15—50 цм. На мокрих луках і полях: Гал. (Кот.²), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.²) і инші области ук. земель. V—IX. Добра паша. *Legumin6sae.*

2179. **Trifolium incarnàtum L.** *Конюши́на багряна́,* — Інкарна́тка (госп.). ⊙ Вис. около 30 цм. Росте дико в зах. і полд.

Європі, а у нас засіває ся декуди по полях на пашу. VI—VII. *Legumin6sae.*

2180. **Trifólium Lupináster L.** *Конюши́на вовки́ня.* 4. Вис. 20—50 цм. На луках, в зарісниках і соснових лїсах: Київ., Черн. (Тал.), Вол. (Шм.). V—VI. *Legumin6sae.*

2181. **Trifólium médium L.** *Конюши́на серéдня,* — Ля́жка (Вх[4]—Корч.), — Три бра́ти (Шейк.), — Тройня́г (Грін.). 4. Вис. 20—60 цм. На луках, в зарісниках і гаях: Гал. (Вх[4], Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. *Legumin6sae.*

2182. **Trifólium mínus Sm.** *Конюши́на малéнька.* ⊙ Довж. 15—50 цм. На луках і полях: Гал. (Кот.[2]) і инші межуючі области ук. земель. V—IX. *Legumin6sae*

2183. **Trifólium montánum L.** *Конюши́на гірська́,* — Бі́ла ка́шка (Ан.), — Бі́лий горі́шок (Шух.—Гуц.), — Васи́ль (Рог.[2]), — Вязі́ль (Рог.[1]), — Іва́сик (Рог.[1], Ян.[3]), — Каюши́на (Ан.), — Ква́сик (Ан.), — Козелки́ (Рог.[2]), — Ко́тики (Рог.[1]), — Котя́чі лапки́ (Ян.[3]), — Ко́шики (Грін.), — Коши́ці (Грін.), — Ку́ряча ла́пка (Рог.[1], Ян.[3]), — Ку́ряче стегенце́ (Грін.), — Конючи́на (Ан.), — Полуни́шник (Рог.[1]), — Сороче́ лапки́ (Ан.). 4. Вис. 10—50 цм. Звичайна ростина на сухих луках, степах, горбках і в зарісниках: на всїх областях ук. земель. V—VII. *Legumin6sae.*

2184. **Trifólium ochroleucum L.** *Конюши́на жовтавобі́ла,* — Живо́кість (Шух.—Гуц.), — Іва́н голова́тий (Вх[8]—Крас.). 4. Вис. 25—60 цм. На лїсових луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2]), Херс. (Тал.). VI—VII. *Legumin6sae.*

2185. **Trifólium pannónicum Jacq.** *Конюши́на пано́нська.* 4. Вис. 30—60 цм. На луках і в гаях: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под., Херс. (Шм., Тал.). VI—VII. *Legumin6sae.*

2186. **Trifólium praténse L.** *Конюши́на лугова́,* — Конюши́на черво́на (Велич.), — Вязі́ль (Рог.[1]), — Горі́шок черво́ний (Шух.—Гуц.), — Дятли́на (Грін.), — Дя́тловина (Рог.[1], Ан.), — Іва́сик („як квітка то івасик, а як травка, то вязіль зветь ся", Рог.[1]), — Кози́не о́ко (Ан.), — Комани́ця (Вх[8]—Ван.), — Кома́нка (Вх[8]—Крас.), — Комони́ця (Ан.), — Конич (Вх[8]—Лем.), — Ко́ніч (Вх[8]—Лем.), — Конічи́на (Ян.[3]), — Конючи́на (Ан.), — Конюши́на (Рог.[1], Ян.[3]), — Коня́тина (Вх[5]), —

Пóпки (Рог.[1]), — Трíйка (Грін.), — Тройзíл (Грін.), — Тройзíлля (Ан.), — Троєзíлля (Шейк.), — Троя́н (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Трьохзíлля (Грін.). 4. Вис. 20—30 цм. Росте дико на луках і в зарісниках на всіх областях ук. земель, а загально плекає ся на пашу по полях. VI—IX. *Legumin6sae.*

2187. **Trifólium procumbens L.** (T. campéstre Schreb.). *Конюши́на лежа́ча.* ⊙ Довж. 20—40 цм. Лучає ся рідко на полях, межах, при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Полт. (Шм.), Херс., Харк., Катер., Ворон. (Тал.). VI—IX. *Legumin6sae.*

2188. **Trifólium répens L.** *Конюши́на бíла* (Велич.), — Вязíль (Грін.—Лв.), — Горíшки (Ан.), — Бíла ка́шка (Грін.), — Ли́сики (Ан.), — Ли́шки (Ан.), — Орíшина (Велич.), — Сíре зíллє (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Троянячóк (Грін.), — Хре́стики (Ян.[3]), — Хрещáтий барвíнок (Рог.[1]). 4. Довж. 10—50 цм. На луках, полях, коло доріг: на всіх областях ук. земель. V—IX. *Legumin6sae.*

2189. **Trifólium rubens L.** *Конюши́на сисавка,* — Головáйчик (Грін.), — Горíшина (Грін.), — Ди́кий кóнич (Вх[8]—Лем.), — Зáяча крíвця (Ан.), — Зáячі лапки́ (Ан.), — Си́савка (Вх[8]—Лем.). 4. Вис. 20—30 цм. На лїсових луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Шм.). VI—VII. *Legumin6sae.*

2190. **Trifólium spadiceum L.** *Конюши́на темнобу́ра,* — Хме́лик (Шм.). ⊙ Вис. 15—30 цм. На мокрих луках: Вол., Київ., Черн., Харк. (Шм.), Гал. VI—VII. *Legumin6sae.*

2191. **Triglóchin marítimum L.** *Три́зубець примо́рський.* 4. Вис. 15—60 цм. По морських берегах і на солончаках: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр., Катер., Харк. (Шм.). VI—VII. *Juncagin6ceae.*

2192. **Triglóchin palustre L.** *Три́зубець мочáрний,* — Трúзуб (Перш.). 4. Вис. 15—45 цм. На багнистих луках і по мочарах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. VI—VII. *Juncagin6ceae.*

2193. **Trigonélla coerulea Ser.** гл. ч. 1362.

2194. **Trínia Henningii Hoffm.** *Кучеря́вець серéдний.* ⊙ Вис. 10—40 цм. На степах і по горбках: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Тавр. (Шм.). V—VI. *Umbellíferae.*

2195. **Trínia Kitaibélii MB.** *Кучеря́вець вели́кий.* ⊙ Вис. 20—80 цм. На степах: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.). V—VI. *Umbellíferae.*

2196. **Triódia decumbens P. B.** (Danthónia decumbens Lam. et DC., Sieglíngia decumbens Bernh.). *Тріо́дія лежа́ча.* 4. Довж. 15—30 цм. На луках, в гаях і зарісниках: Гал. (Рост.), Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Gramíneae.*

2197. **Tripleurospérmum inodórum Schultz. Bip.** гл. ч. 1340.

2198. **Tripòlium vulgàre Ness.** гл. ч. 250.

2199. **Trisétum flavéscens P. B.** гл. ч. 292.

2200. **Tríticum L.** гл. ч. 42, 43, 50.

2201. **Triticum cylíndricum Cesati.** (Aègilops caudáta Griseb., Ae. cylíndrica Host.). *Пшени́чка валкува́та.* ⊙ Вис. до 50 цм. Росте на полях, піскуватих місцях і при дорогах: Херс., Тавр. (Шм., Тал.), але буває також плекана як оздібна трава. V—VI. *Gramíneae.*

2202. **Triticum sativum Lam.** *Пшени́ця сі́яна.* ⊙ Вис. 70—150 цм. Пшеницю плекають в численних відмінах, що з них деякі уважають ся самостійними ґатунками і то: *а*) такі, що їх зерна є зрослі з плівками як у ячменю: Tríticum monocóccum L. Пшени́ця однозерни́ста (по 1—2 зерен в колосочках); Tríticum dicóccum Schrank. Пшени́ця двузерни́ста, — По́лба (Рог.[1]); Tríticum Spelta L. Голо́мша (Вх[2]—Сам.), — Оркиш (Вх[2]—Сян.), — Оркіш (Вх[8]—Лем.), — Сано́пша (Вх[8]—Мац.), — Су́пшен (Вх[2]—Жов.). *б*) такі, що їх зерна випадають з плівок свобідно: Tríticum durum Desf. Пшени́ця тверда́ або скли́ста, а одна з єї підвідмін називає ся: Арнавтка (Рог.[1]), — Орнау́та (Грін.), — Гарні́вка (Велич. уст.); Tríticum turgidum L. Пшени́ця англі́йська або черева́та; Tríticum vulgàre Vill. Пшени́ця звича́йна (Вх[6]) буває озима і яра (Яри́ця, Грін.), а єї підвідміни мають також ріжні назви як: Білоту́рка (яра, Грін.), — До́нка (Вел.), — Полта́вка (Вел.). VI—VII. — Пшенична мука (Amýlum Tríticі) має також широке примінене в аптиках. *Gramíneae.*

2203. **Tróllius europaéus L.** *Бульбу́к звича́йний* (Вх[7]), — Авдо́тки (Рог.[1]), — Бретва́нник (Вх[8]—Жаб.), — Бертві́нок (Вх[8]—Плв.), — Бретві́нок (Вх[8]—Плв.), — Бритва́нник (Вх[8]—Жаб.), — Бульбу́к (Вх[8]—Вор.), — Валибо́чко (Вх[2]—Дро.), — Бо́вча ла́па (листє, Рог.[1]), — Бо́вча стопа́ (листє, Рог.[1]), — Бо́вчий копи́т (Ан.), — Воливо́чко (Вх[2]—Дро.), — Волове́ о́ко (Вх[2]—Зол., Вх[8]—Бут.), — Голові́чка (Вх[2]—Дро.), — Прийгрид (Ан.), —

Прúкрит (Ан.), — Удóтка (Рог.[1]). 4. Вис. 10—50 цм. На мокрих, лїсових луках, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). V—VII. *Ranunculáceae.*

2204. **Tropaéolum május L.** *Жеряв́ка бíльша* (Вх[7]), — Капуцини (Ан.), — Красóля (Рог.[1], Ан., Вх[7]), — Красýлька (Рог.[1]), — Настýрція (Рог.[1]), — Панова́ (Грін.). ⊙ Карловаті види около 30 цм, а більші спинаючі ся до 300 цм і більше. Походить з Перу, а у нас плекає ся часто в городах і цвітниках. VI—IX. *Tropaeoláceae.*

2205. **Tropaéolum mínus L.** *Жеряв́ка мéнша*, — Любúдра (Грін.). ⊙ Вис. 40—60 цм. Походить з Перу, а у нас плекають єї часто для прикраси по городах і цвітниках. VI—IX. *Tropaeoláceae.*

2206. **Tulipa biflóra L.** *Тýльпан двоцвíтий.* 4. Вис. 15—25 цм. По горбках: Херс., Катер. (Тал.). IV. *Liliáceae.*

2207. **Tulipa Gesneriána L.** *Тýльпан степовúй*, — Далїпан (Вх[8]—Борщ.), — Пívник (Вх[6]), — Тýлїпан (Вх[7]), — Тулюпáн (Грін.), — Тýльпан (Вх[2]—Ук.), — Тюльпан (Рог.[1]). 4. Вис. около 30 цм, а у плеканих до 50 цм. На степах: Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[2], Шм.). IV—V. Єго плекають також також в городах. *Liliáceae.*

2208. **Tulipa silvéstris L.** (і var. Biebersteiniána R. et Sch., sp.). *Тýльпан лїсовúй.* 4. Вис. 25—50 цм. В лїсах і зарісниках, рідко: Под., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк., Катер., Херс. (Шм.), Тавр. (Шм, Ян.[2]). IV—V. *Liliáceae.*

2209. **Tunica prolifera Scop.** (Diánthus prólifer L.). *Бростчáк скальнúк*, — Гвóздик бростчáк (Вх[7]). ⊙ Вис. 30—50 цм. На каменистих і піскуватих місцях: полд. ч. Под., Херс. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). V—VII. *Caryophyllácеae.*

2210. **Turritis glábra L.** гл. ч. 184.

2211. **Tussilágo Fárfara L.** *Пíдбíл звичáйний* (Вх[6]), — Бівпýшок (Вх[8]—Лем.), — Бíлий лопýх (Вх[8]—Угр.), — Білі листкú (Вх[8]—Угр.), — Білпýх (Вх[8]—Бли.), — Купáла (Грін.—Вх), — Мáтошник (Ан.), — Мать мáчуха (Рог.[1]), — Мáчушник (Ан.), — Підбíл (Ян.[3], Вх[7]), — Підбíль (Вх[1]—Бак.), — Пóдбіл (Рог.[1], Шух.—Гуц.), — Рáнник (Ан.), — Солóдке опушá (Вх[8]—Лем.), — Царзїлля (Ан.). 4. Вис. 5—25 цм. На полях і по яругах на глинковім ґрунті: на всїх областях ук. земель. III—IV. РЛ. Листки (Fólia Fàrfarae) мають в собі багато гіркої

істоти і слизи та вживаються на лік проти кашлю і хрипки. Свіжі листки прикладають на боляки. *Compósitae.*

2212. **Týpha angustifólia L.** *Рогіз вузколи́стий*, — Глуш (Вх[8]—Сем.), — Ди́ка кукуру́за (Вх[8]—Хотн.), — Кияки́ (Вх[8]—Мику.), — Кия́х (Ан.), — Кияхи́ (Ан.), — Кияши́на (Вх[8]—Крас.), — Кія́х (Ан.), — Кіяшо́к (Ан.), — Кобели́на (Вх[8]—Хотн.), — Логожи́на (Вх[8]—Кав.), — Палки́ (Вх[1]—Зар., Вх[8]—Ван.), — Па́лочник (Рог.[1]), — Рогіз (Рог.[1], Вх[8]—Кіз., Мач., Зак.), — Рогоза́ (Ан.), — Рого́жина (Тер., Довк.), — Султа́нчики (Рог.[1]), — Чо́рний саш (Вх[8]—Угр.), — Чака́н (Грін.), — Шалина́ (Вх[8]—Ван.), — Шаш (Вх[8]—Угр.). 4. Вис. 100—250 цм. При берегах рік, на болотах і торфовищах: на всіх областях ук. земель. VI—VII. *Typháceae.*

2213. **Týpha latifólia L.** *Рогіз широколи́стий* (Вх[7]), — Мя́чка (Грін.), — Палки́ (цвітостан, Ан.), — Пердун (Ан.), — Рогіз (Вх[7]), — Рого́жа (Вх[6]), — Рогоза́ (Ан.), — Султа́нчики (цвітостан, Ан.), — Ти́рлик (Ан.). 4. Вис. 100—200 цм і більше. На болотах, торфовищах і при берегах рік: на всіх областях ук. земель. VI—VII.

Typháceae.

2214. **Ulmus campéstris L.** *Вяз звича́йний* (Вх[7]—Грін.), — Бе́рест (Рог.[1]), — Берести́на (Ан.), — Берестю́к (Грін.), — Илем (Вх[8]—Угр., Гуц.), — Илим (Вх[8]), — Ильма (Вх[4]—Наг.), — Ільм (Ан.), — Ільмня́к (Ан.), — Млад (Вх[8]—Угр.). Дерево, 10—30 м високе. Росте в лїсах поєдинци, також садять його декуди при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. Відміна сего дерева з окрилеными корковими листвами кори називає ся: Купа́к (Вх[7]) = var. suberósa Ehrh sp. і росте прим. в Голоску коло Львова, відтак коло Бучача і на инших місцях. III—IV. *Ulmáceae.*

2215. **Ulmus montána With.** (U. scàbra Mill.). *Вяз бе́рест* (Вх[7]), — Ілем (Рог.[1]), — Ільм (Рог.[1]), — Ільма (Рог.[1]), — Ільма́к (Грін.), — Ільми́на (Рог.[1]), — Ільмя́к (Рог.[1]), — Ільня́к (Рог.[1]), — Льом (Рог.[1]), — Поло́вяз (Вх[8]—Угр.). Дерево до 30 м високе. В лїсах, більше в горах: Гал. (Вх[7]), Под., Київ., Черн., Полт. (Шм.). III—IV.

Ulmáceae.

2216. **Ulmus pedunculata Foug.** (U. effusa Willd.). *Вяз черешка́стий* (Вх[7]), — Берест (Вх[8]—Стан.), — Вяз (Рог.[1], Ян.[3]), —

Илим (Рог.[2]). Дерево, 10—30 м високе. В лїсах і на всїх областях ук. земель. III—IV. *Ulmáceae.*

2217. **Urtíca dióica L.** *Кропива́ вели́ка* (Вх[7]), — Вели́ка жали́ва (Вх[8]—Угр.), — Джиґу́ха (Рок.—Вол.), — Жали́ва (Грін.), — Жаливу́ха (Вх[8]—Стр.), — Жалю́ча кропива́ (Рог.[1]), — Жару́ха (Грін.), — Копри́ва (Вх[2]—Сян.), — Кропи́ва (Ян.[3]), — Кропи́ва пеку́ща вели́ка (Вх[8]—Стр.), — Покри́ва (Вх[8]—Борщ.). 4. Вис. 30—125 цм. Коло плотів, доріг, в бурянах, зарісниках і лїсах: на всїх областях ук. земель. VII—IX. *Urticáceae.*

2218. **Urtíca urens L.** *Кропива́ жи́гавка,* — Ги́жавка (Вх[8]), — Джиґу́ха (Рок.—Вол.), — Жару́ха (Вх[2]—Бiл.), — Жали́ва (Вх[2]—Стр.), — Жали́ва мала́ (Вх[8]—Угр.), — Жаля́чка (Вх[2]—Стан.), — Жга́вка (Вх[8]—Кол.), — Жгу́чка (Вх[4]—Ак., Рог.[1]), — Жи́гавка (Рог.[1], Вх[1]—Кре., Замч.), — Жи́галка (Вх[8]—Зак.), — Жигу́чка (Рог.[1]), — Жижка (Рог.[1]), — Жижу́ха (Ан.), — Кропи́ва пеку́ща мала́ (Вх[8]—Стр.), — Пеку́чка (Вх[8]—Либ.). ⊙ Вис. 20—50 цм. На смiтищах, в ровах, межи бурянами, коло доріг: на всїх областях ук. земель. VII—IX. *Urticáceae.*

2219. **Utriculária intermédia Hayne.** *По́плавок сере́дний.* 4. Вис. 10—20 цм. На торфоватих болотах; Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.), Гал. VI—VII. *Lentibulariáceae.*

2220. **Utriculária mínor L.** *По́плавок малий.* 4. Вис. 5—15 цм. На торфовищах в стоячій водї: Київ., Вол. (Рог[2]., Шм.), Харк. (Шм., Тал.), Гал. VII—VIII. *Lentibulariáceae.*

2221. **Utriculária vulgáris L.** *По́плавок звича́йний,* — Во́дяна кишка (з нїм.). 4. Вис. 15—30 (50) цм. В стоячій водї, в ровах і на болотах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші межуючі области ук. земель. VI—VIII. *Lentibulariáceae.*

2222. **Vaccária parviflóra Moench.** (V. vulgàris Host., Saponària Vaccària L.). *Стоголо́вник дрiбноцвiтий,* — Перекотипо́ле (Грін.), — Стоголо́в (Рог.[1]), — Стоголо́вник (Ян.[3]), — Тисячаголо́в (Рог.[1], Ян.[3]). ⊙ Вис. 40—60 цм. На полях, в збiжу: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]). VI—VII. *Caryophyllácеae.*

2223. **Vaccínium Myrtíllus L.** *Чорни́ця,* — Афина (Вх[6]), — Афини (овочі, Вх[2]—Кол.), — Афинник (Грін.), — Бори́вка (Вх[8]—Рiпн., Ван.), — Боровина (Грін.), — Боровиця (Грін.), — Боровни́ця (Вх[8]—Угр.), — Га́фини (Грін.—

Вх), — Дурни́ця (Грін.), — Черни́ця (Вх⁸—Льв., Мил.), — Черни́чник (Корчмин.), — Чорни́цѣ (Жел.), — Яфина (Вх⁸—Тур.), — Яфини (овочі, Вх²—Кол.), — Яфинни́к (Вх²—Кол.), — Яфири (Вх⁸, Вх²—Сян., Вх²—Бис., овочі), — Яфирни́к (Вх²—Бис.). Кущик, до 30 цм високий. Росте громадно в лїсах, переважно четинних і в горах: Гал. (Кот.², Вх⁷), Вол., Київ., Черн. (Рог.², Шм.). V—VI. *Ericáceae.*

2224. **Vaccínium Oxycóccos L.** (Oxycóccos palustris Pers.). *Журавина́* (Вх²—Жов., Рог.¹), — Багно́вицї (Шух.—Гуц.), — Бугаї (Вх⁸—Крас.), — Журави́ни (Вх⁸—Виш.), — Журави́нні я́годи (Вх²—Жов., Виш.), — Журави́ха (Ан.), — Журавли́на (Рок.—Вол.), — Журавли́ни (Вх⁸—Виш.), — Журахви́на (на Полїсю, Ан.), — Клю́ква (Рог.¹). Кущик, стелючий ся по земли. Довж. 15—30 цм. На торфоватих болотах: Вол., Київ., Черн. (Рог.², Шм.), Харк. (Шм.), Гал. V—VI. *Ericáceae.*

2225. **Vaccínium uliginósum L.** *Лохи́ня* (Вх⁸—Бут.), — Буя́к (Грін.—Радом.), — Волоха́нї (Лопатин), — Голубе́ць (Рог.¹), — Глухи́ня (Вх⁵—Угв.), — Дурниця (Рог.¹), — Лахачі́ (Рог.¹), — Лозе́нка (Вх⁸—Крас.), — Лохи́на (Рог.¹), — Пиякы́ (Вх⁸—Радм., Рог.¹), — Пяни́ця (Ан.), — Чо́рні я́годи (Вх⁸—Підгор., Рек.). Кріслатий кущик, 30—60 (100) цм високий. На торфоватих болотах: Гал. (Вх⁸), Вол., Київ., Черн. (Рог.², Шм.). V—VI. *Ericáceae.*

2226. **Vaccínium Vítis idaéa L.** *Брусни́ця* (Вх⁷, Рог.¹), — Бори́на (Вх⁸—Крас.), — Брусли́на (Вх⁸—Роздж.), — Брусни́цї (Вх⁸—Верб.), — Ґоґо́дзи (Шух.—Гуц.), — Ґоґо́зи (Грін.—Лв.), — Ґоґо́зник (Вх⁷, Грін.—Лв.), — Камени́ця (Вх⁸—Ском.), — Камінкы́ (Вх²—Стр.), — Камінцї (Вх⁸—Угр., Вх⁵—Угв.), — Камя́нка (Вх⁸—Підгор.), — Камянкы́ (Вх⁸—Угр.), — Квасничкы́ (Вх²—Жов.), — Квасни́чник (Любч.), — Квасївки (Вх⁵—Смо.), — Форостїнкы́ (Вх⁸—Мал.). Кущик, 10—20 цм високий. В соснових лїсах і в горах: Гал. (Кот.², Вх⁸), Вол., Київ., Черн. (Рог.², Шм.), півн. ч. Под. (Рог.²). V—VI. *Ericáceae.*

2227. **Valeriána dióica L.** *Одоля́н малы́й.* 4. Вис. 15—30 цм. Лучає ся рідко по мокрих луках і в зарісниках: Гал. (Кот.²), Вол. (Рог.², Шм.). V—VI. *Valerianáceae.*

2228. **Valeriána officinális L.** *Одоля́н лїка́рський* (Вх⁶), — Ада́мове ребро́ (Ан.), — Бі́сове ребро́ (Ян.³, Рог.¹), —

Болячкóве зїллє (Вх[8]), — Відхáсник (Грін.), — Дїдьче ребрó (Вх[2]—Біл.), — Маріян (Вх[4]—Ан.), — Маýн (Ан.), — Оверян (Ан.), — Оделéн (Шух.—Гуц.), Одхáсник (Ан.), — Смердю́чка (Рог.[2], Ан.), — Стоян (Ан., Ян.[3]), — Чóртове зїлє (Шух.—Гуц.), — Чóртове ребрó (Рог.[1]). 4. Вис. 50—150 цм. Росте досить часто в зарісниках і по край лїсів, коло рік, на мокрих луках, в низинах і горах: на всїх областях ук. земель. VI—VIII. РЛ. Гіркий немило пахучий корінь (Rădix Valerianae) заключає в собі етеричний олїй та инші складники, ізза чого має широке примінене в лїкарстві. — Вивар з коріня викопаного на весні перед розцвитом ростини дають пити проти глист. *Valerianáceae.*

2229. **Valeriána tripteris L.** *Одолян трисїчний*, — Зворовéц (Вх[8]—Крас.), — Зворівни́к (Вх[8]—Крас.), — Зворóвий лист (Вх[8]—Крас.), — Квасне́ зїлля (Грін.—Лв.). 4. Вис. 15—50 цм. В тїнистих лїсах і на скалах: Гал. (Вх[8]). VI—VIII. *Valerianáceae.*

2230. **Valeriána tuberósa L.** *Одолян бульвúстий* 4. Вис. 15—30 цм. На степах, солончаках, каменистих місцях і в зарісниках: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]). IV—V. *Valerianáceae.*

2231. **Valerianélla Auricula DC** *Мла́скавець вухáтий*. ⊙ Вис. 20—40 цм. На полях: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Шм.). V—VI. *Valerianáceae.*

2232. **Valerianélla carinàta Loisel.** *Мла́скавець випругáстий*. ⊙ Вис. 5—25 цм. На полях: Под., Херс., Катер., Харк. (Шм., Тал.), Тавр. (Тал.). V—VI. *Valerianáceae.*

2233. **Valerianélla coronàta DC.** *Мла́скавець вінцевáтий*. ⊙ Вис. 30—40 цм. На полях і по горбках: Под., Херс. (Шм., Тал.). V—VI. *Valerianáceae.*

2234. **Valerianélla costàta Krok.** *Мла́скавець ребровáтий* ⊙ Вис. около 10 цм. Росте часто на степах: Херс. (Тал.), Тавр. (Ян.[2]). V—VI. *Valerianáceae.*

2235. **Valerianélla dentàta Poll.** *Мла́скавець зубчáстий*. ⊙ Вис. 10—40 цм. Лучає ся рідко на полях і горбках: Гал. (Кот.[2]), Под. (Рог.[2]). VI—VII. *Valerianáceae.*

2236. **Valerianélla olitória Mnch.** *Мла́скавець звичáйний*, — Мла́скавець (Вх[6]), — Мла́сковець (Вх[9]), — Рошпóнка (Велич.), — Салáта полевá (Велич.). ⊙ Вис. 12—30 цм. На піскуватих місцях, по полях і городах: Гал. (Кот.[2]),

Под., Київ., Херс., Катер. (Шм.). IV—V. Уживає ся також на ярину. *Valerianáceae.*

2237. **Valerianélla tridentáta Bas.** *Мла́скавець тризу́бий.* ☉ Вис. 10—40 цм. На піскуватих місцях, по степах: Под., Херс. (Тал.), Тавр. (Ян.[2]). V—VI. *Valerianáceae.*

2238. **Vallisnéria spirális L.** *Пину́жа кру́тниця* (Вх[6]). ♃. Било скорочене з довгими листками. В стоячих і повільно пливучих водах: При Днїпрі проти Катеринослава, Херс. при гирлї Днїстра і Днїпра Тавр. (Шм.). VII—VIII. Єї часто плекають в акваріях, На сїй ростинї можна гарно бачити (під мікроскопом) рух протоплязми. *Hydrocharidáceae.*

2239. **Vandéllia Pyxidária Maxim.** гл. ч. 1262.

2240. **Ventenáta dubia Boiss.** гл. ч. 289.

2241. **Verátrum álbum L. var. Lobeliánum Bernh. (sp.).** *Чемери́ця бі́ла* (Рог.[1]), — Тарга́нинє (тим зелом троять тарганів, Вх[2]—Бїл.), — Чемери́ця (Вх[2]—Бїл., Ан.), — Чемерни́к (Ан.—Полт., Вх[4]—Ак., Желех.), — Чемерни́ця (Желех., Вх[4]—Стр.), — Че́мір (Вх[8]—Угр.), — Чемірни́ця (Вх[8]). ♃. Вис. 50—150 цм. На мокрих луках і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.) VI—VIII. (†††). РЛ. Корняк (Rhizóma Veràtri) є отруйний; він має примінене в лїкарстві. Він є також часто уживаним гомеопатичним середником. *Liliáceae.*

2242. **Verátrum nígrum L.** *Чемери́ця чо́рна* (Рог.[1]), — Чемери́ця (заг. назва, Вх[1]—Зар., Рог.[1]), — Чемеру́ха (Желех.), — Чемерни́к чо́рний (Желех.). ♃. Вис. 60—100 цм. Лучає ся досить рідко в лїсах і зарісниках: Под., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.), Гал. VII—VIII. *Liliáceae.*

2243. **Verbáscum Blattária L.** *Дївина́ грозни́ста,* — Дївенна (заг. назва Вх[1]—Зар.), — Дївина́ (Вх[8]—Уст.). ☉ Вис. 50—100 (150) цм. Росте часто на вохких, піскуватих та солончакових місцях: Гал. (Кот.[2]), Под., Черн., Полт., Київ. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк., Тавр. (Шм.). V—VIII. *Scrophulariáceae.*

2244. **Verbáscum Lychnítis L.** *Дївина́ мітелкова́та,* — Бабки́ (Ан.), — Ведме́же ухо (Ан.), — Герба́тка (Шух.—Гуц.), — Див (Ан.), — Дивина́ (Рог.[1]). — Дрябча́к (Ан.), — Жовтоцві́тний будя́к (Грін.), — За́яче у́хо (Рог.[1]), — Коровя́к (Ан.), — Ца́рська свічка (Ан.). ☉ Вис.

50—150 цм. На полях, горбках, при дорогах, в яругах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Гал. VI—IX.
Scrophulariáceae.

2245. **Verbáscum nigrum L.** *Дівина́ чо́рна* (Вх[7]), — Ва́нна (Грін.—Лв.), — Горлачі́ (Рог.[1], Ян.[3]), — Дива́нна (Ан.), — Дивина́ (Ан.), — Оман (Рог.[1]), — Ома́на (Грін.), — Коровя́к (Ан.). ☉ Вис. 30—100 (120) цм. На луках, в зарісниках і гаях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші межуючі области ук. земель. VI—IX.
Scrophulariáceae.

2246. **Verbáscum orientále MB.** *Дівина́ схі́дна.* ☉ Вис. 50—100 цм. Лучає ся зрідка на полях, степах, степових долинках і балочках: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Вол. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Тал.), Гал. VII—VIII.
Scrophulariáceae.

2247. **Verbáscum ovalifólium Don.** *Дівина́ круглоли́ста.* ☉ Вис. 30—75 цм. На степах: Херс., Тавр. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). VI—VII. *Scrophulariáceae.*

2248. **Verbáscum phlomoides L.** *Дівина́ звича́йна,* — Ведме́же у́хо (Ян.[1]—Велб.), — Дівина́ вязча́ста (Вх[7]), — Дев'е́на бі́ла (Шух.—Гуц.), — Коровя́к (Рог.[1], Ан.), — Ца́рська свічка (Рог.[1]), — Ца́рські свічі (Ян.[1]—Н. Олк.). ☉ Вис. до 150 цм і більше. На горбках і при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). VII—IX. РЛ. Має примін в лїкарстві. *Scrophulariáceae.*

2249. **Verbáscum phoeníceum L.** *Дівина́ фіялкова́,* — Вечѣ́рниця (Ян.[3]). ☉ Вис. 30—100 цм. На горбках, при дорогах, полях, степах, в соснових лїсах і зарісниках: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]), Гал. V—VI.
Scrophulariáceae.

2250. **Verbáscum speciósum Schrad.** *Дівина́ велична* ☉ Вис. 60—200 цм. На каменистих місцях і горбках: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс. (Шм.), Гал. (Шм.). VI—VII. *Scrophulariáceae.*

2251. **Verbáscum thapsifórme Schrad.** *Дівина́ великоцві́тна* (Вх[6]), — Коровя́к (Ян.[3]). ☉ Вис. до 200 цм. На горбках, при дорогах і на піскуватих місцях, рідко: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк., Тавр. (Шм.). VII—VIII. РЛ. Цвіти (Flóres Verbàsci) мають примін в лїкарстві. — Нарід уживає цвітів на грудний чай від ка-

шлю, кольки і в пропасниці. — Розпарені листки прикладають до боляків. *Scrophulariáceae.*

2252. **Verbáscum Thápsus L.** *Дівина́ дрібноцві́та* (Вх[7]), — Ведме́же у́хо (Рог.[1], Ан.), — Гади́нник (Грін.), — Дива́нна (Рог.[1]), — Дивина́ (Рог.[1], Ан.), — Дівє́нна (Грін.—Лв.), — Дрябча́к (Ан.), — Коровя́к (Рог.[1]), — Лучи́нник (Ан.), — Свічі (Ан.), — Ца́рська свічка (Ан.). ☉ Вис. 50—150 цм. На піскуватих, сухих місцях: Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2], Шм.), Полт. (Рог.[2]), Харк. (Шм.), Гал. VII—VIII. „Це те зіллє, що як спортить ся корова, не стане давати молока, то треба її напоїть цім зіллєм“ (Рог.[1]). *Scrophulariáceae.*

2253. **Verbéna officinális L.** *Порпли́шник звича́йний*, — Желїзня́к (Рог.[1]. Ан.), — Коши́ця (Ан.), — Пори́ш (Вх[2]—Стра., уживають на мітли), — Порпли́чник (Грін.), — Порпли́шина (Ян.[3]), — Порпли́шник (Рог.[1]—Київ.), — Суха́ не́хворощ (Ан.), — Черво́ні зірки́ (Ан.). ♃. Вис. 30—60 цм. Росте часто як бурян коло плотів, при дорогах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс., Харк., Тавр. (Шм.). V—IX. Уживає ся на лїк від порплиці. — В городах плекає ся кілька видів з великими яскравими цвітами, родом з Америки. *Verbenáceae.*

2254. **Verbéna supina L.** *Порпли́шник лежа́чий* ☉ Вис. 10—40 цм. На піскуватих місцях, при берегах: Херс., Тавр. (Шм., Тал.). VI—VII. *Verbenáceae.*

2255. **Verónica agréstis L.** *Прота́чник короволї́тник* (Вх[6]), — Короволї́тник (Вх[1]—Зар.). ☉ Вис. 10—15 (30) цм. Росте на полях та творить кілька відмін як: Прота́чник ту́склий (Вх[7]), var. ораса Fr., — Прота́чник гладки́й (Вх[7]), var. políta Fr. і инші: Гал. (Кот.[2], Вх[7]), Вол., Черн. (Рог.[2], Шм.), Под., Київ. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]). IV—IX. *Scrophulariáceae.*

2256. **Verónica Anagállis L.** *Прота́чник береговий*, — Прота́чник о́гничок (Перш.). ♃. Вис. 15—50 (70) цм. На мокрих луках, по ровах, при берегах рік і озер: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]). V—VIII. *Scrophulariáceae.*

2257. **Verónica arvénsis L.** *Прота́чник полеви́й.* ☉ На полях, горбках і піскуватих місцях: на всїх областях ук. земель. IV—IX. *Scrophulariáceae.*

2258. **Verónica austríaca L.** *Протáчник австрíйський.* 4. Вис. 20—50 цм. На горбках, степах і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[2]). V—VII. *Scrophulariáceae.*

2259. **Verónica Beccabunga L.** *Протáчник жерéльний,* — Бýнка (Вх[7]), — Ібýнка (Рог.[1], Ан., Вх[4]—Ак.). 4. Вис. 30—60 цм. На мокрих місцях, в ровах, при жерелах, по берегах рік і озер: майже на всіх областях ук. земель. V—VIII. *Scrophulariáceae.*

2260. **Verónica Chamaédrys L.** *Протáчник гадинéць* (Вх[7]), — Безвéршки (Рог.[1], Ян[3]), — Блакúтні óчка (Ан.), — Гáдинець решітнúк (Шух.—Гуц.), — Гáдєче зîлє (Вх[2]—Ун., Вх[8]—Лук.), — Зрáдник (Вх[8]—Мику.), — Клад (Рог.[1]), — Конотóпець (Ан.), — Одхáсник (Ян.[3]), — Прúворот (Грін.), — Приворóтки (Рог.[1]), — Прúворотник (Ум.), — Розхóдник (Ан.). 4. Вис. 15—30 цм. На луках, в лїсах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і інші межуючі області ук. земель. IV—VI. — Уживають против укушеню гадини (Вх[2]—Ун.). *Scrophulariáceae.*

2261. **Verónica hederifólia L.** *Протáчник плющевáтий.* ⊙ Довж. 5—30 цм. В тїнистих місцях, на полях і в зарісниках межи бурянами: Гал. (Кот.[2]), Под. (Рог.[2], Шм.), Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Катер., Херс., Тавр. (Шм.) III—VI. *Scrophulariáceae.*

2262. **Verónica incána L.** *Протáчник білоповстéвий.* 4. Вис. 15—40 цм. Росте часто на піскуватім ґрунтї по горбках. степах і в соснових лїсах: Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2], Шм.), Катер., Харк., Херс., Тавр. (Шм.). VII—VIII. *Scrophulariáceae.*

2263. **Verónica longifólia L.** *Протáчник довголúстий,* — Язúчки (Рог.[1]). 4. Вис. 50—125 цм. На мокрих луках, в зарісниках, при берегах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Рог.[2]) і інші області ук. земель по обох берегах Днїпра і його допливів. VI—IX. *Scrophulariáceae.*

2264. **Verónica montána L.** *Протáчник гірськúй.* 4. Довж. 15—25 цм. В тїнистих лїсах: Гал. (Кот.[2]), Вол. (Шм., Тал.). V—VI. *Scrophulariáceae.*

2265. **Verónica officinális L.** *Протáчник звичáйний,* — Варóніка (Рог.[2]), — Верóнїка лісна́ (Рог.[1]), — Клад (Ян.[3]), — Окладник (Ян.[3]), — Сухíтник (Рок.—Вол.). 4. Довж.

10–20 (30) цм. В гаях, зарісниках і в лїсах переважно четинних: Гал. (Кот.[2]), Київ., Черн., Вол., Полт. (Рог.[2], Шм.) і инші области ук. земель крім Херс. і Тавр. VI—VII.
Scrophulariáceae.

2266. **Verónica orientális Mill.** *Протáчник східнúй.* 4. Довж. 10—20 цм. На горбках, степах: Херс., Катер. (Тал.). V—VI.
Scrophulariáceae.

2267. **Verónica praécox L.** *Протáчник скорозрíлий.* ⊙ Вис. 10—20 (25) цм. На каменистих місцях, по полях: Под., Херс. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.), Тавр. (Шм., Тал., Ян.[2]). III—V.
Scrophulariáceae.

2268. **Verónica prostráta L.** *Протáчник лежáчий,* — Трíйця (Грін.), — Трóйця (Рог.[1], Ян.[3]). 4. Довж. 10—20 (30) цм. На горбках, степах, муравниках: Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Харк. (Шм.), Тавр. (Ян.[2]), Гал. IV—VI.
Scrophulariáceae.

2269. **Verónica scutellâta L.** *Протáчник щитовúй.* 4. Вис. 10—30 (50) цм. На мокрих луках, болотах, при берегах: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), півн. Под., Черн. (Рог.[2]), Катер. (Шм.), нема в Херс., Тавр. (Шм.). VI—IX.
Scrophulariáceae.

2270. **Verónica serpyllifólia L.** *Протáчник чабролúстий.* 4. Вис. 10—25 (40) цм. На мокрих луках, муравниках, в гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]) і инші области ук. земель крім Тавр. (Шм.). IV—IX.
Scrophulariáceae.

2271. **Verónica spicáta L.** *Протáчник колосúстий,* — Батожкúй (Ян.[3]). 4. Вис. 15–40 (60) цм. На горбках, степах, в зарісниках, на піскуватих місцях, в соснових лїсах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]). VI—IX.
Scrophulariáceae.

2272. **Verónica spuria L.** *Протáчник неíстий.* 4. Вис. 50—100 цм. На степах, в гаях, зарісниках, по яругах: Гал. (Шм.), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Шм., Рог.[2]), Херс., Харк., Катер. (Шм.). VI–VIII.
Scrophulariáceae.

2273. **Verónica Teucrium L.** (V. latifólia auct.). *Протáчник широколúстий,* — Конопéльки (Рог.[1]). 4. Вис. 30—90 цм. На луках, степах, в ярах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.). V—VII.
Scrophulariáceae.

2274. **Verónica Tournefórtii Gmel.** (V. Buxbaumii Ten.). *Протáчник пéрський.* ⊙ Вис. 10—30 цм. Росте зрідка як бурян по

полях: Гал. (Кот.[2]), Вол., Под. (Шм., Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм., Тал.). V—VI. *Scrophulariáceae.*

2275. **Verónica triphýllos L.** *Протáчник трилúстий.* ⊙ Вис. 5—20 цм. На полях в збіжу і на степах: Гал. (Кот.[2]), Вол. (Рог.[2], Шм.), Под., Херс., Катер. (Шм.), Харк. (Тал.), Тавр. (Ян.[2]). IV—V. *Scrophulariáceae.*

2276. **Verónica urticifólia Jacq.** *Протáчник кропиволúстий.* 4. Вис. 30—70 цм. В лїсах: Под. (Тал.), Гал. VI—VII. *Scrophulariáceae.*

2277. **Verónica vérna L.** *Протáчник весняни́й.* ⊙ Вис. 5—10 (20) цм. На полях, степах, горбках, піскуватих місцях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]). IV—VI. *Scrophulariáceae.*

2278. **Viburnum Lantána L.** *Гордови́на* (Вх[2]—Біл., Рог.[1], Ан.), — Гардови́на (Грін.), — Вордо́вина (Вх[8]—Стру.), — Горди́на (Вх[2]—Біл., Ан.), — Гордови́к (Ан.), — Городови́на (Ан.), — Орди́на (Ан.), — Чо́рна кали́на (Рог.[2], Ан.). Кущ, 1—4 м високий. Лучає ся часто в гаях, зарісниках: Под., Вол., Київ. (Шм., Рог.[2]), Херс., Тавр. (Шм., Тал.), Гал. (Велич.). V—VI. *Caprifoliáceae.*

2279. **Viburnum Opulus L.** *Кали́на* (Вх[7], Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Калени́на (ягідки Вх[8]—Лем.), — Калини́на (Вх[8]—Лем.), Кали́нка (Вх[8]—Угр., Крас.), — Свíба (Вх[8]—Угр.). Кущ, 1—4 м високий. В лїсах, гаях, зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. ук. земель. V—VI. (†) Є гомеопатичною ростиною. — Напар з цвітів служить на лїк від кашлю. До тої самої цїли служать також і ягоди смажені з медом. *Caprifoliáceae.*

2280. **Vícia angustifólia L.** *Ви́ка вузколи́ста,* — Горобúний горо́шок (Вх[2]—Ук., Рог.[1], Ан.), — Горо́бячий горо́шок (Ян.[3]). ⊙ Вис. 20—45 цм. На полях в збіжу, коло доріг: майже на всїх областях ук. земель. V—VII. *Leguminósae.*

2281. **Vícia cassubica L.** *Ви́ка кашу́бська.* 4. Вис. 30—60 цм. В сухих лїсах і на горбках: Вол., Черн. (Рог.[2], Шм.). VI—VII. *Leguminósae.*

2282. **Vícia Crácca L.** *Ви́ка пти́ча,* — Горо́шок (Ян.[1]), — Воро́нячий горо́шок (Левч.), — Гадю́чий горо́шок (Рог.[1], Ян.[3]), — Горобúний горо́шок (Рог.[1]), — Ди́кий горо́шок (Вх[1]—Печн.), — Ле́дий горо́шок (Вх[1]—Хол.), — Потéчий горо́шок (Шух.—Гуц.). 4. Довж. 25—125 цм. На луках, полях, в зарісниках і по городах:

Гал. (Кот.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і всї инші области ук. земель (Рог.[2], Шм.). V—IX. *Legumin6sae.*

2283. **Vicia dumetorum L.** *Ви́ка хащева́.* 4. Довж. 100—200 цм і більше. В хащах, гаях: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2], Тал.), Харк. (Шм., Тал.). VI—VIII. *Legumin6sae.*

2284. **Vicia Fába L.** *Біб звича́йний,* — Стручкови́й біб (Вх[8]—Бер., Лас.). ⊙ Вис. 60—125 цм. Його садять в городах і на полях часто межи бараболями. Походить імовірно з півн. Африки і зах. Азії. VI—VII. *Legumin6sae.*

2285. **Vicia grandiflóra Scop.** (vàr. Biebersteinii Bess. sp.). *Ви́ка великоцві́та.* ⊙ Довж. 25—60 цм. На луках і полях: Под., Полт. (Рог.[2], Шм., Тал.), Херс., Катер., Тавр. (Шм., Тал.). V—VI. *Legumin6sae.*

2286. **Vicia hirsuta Koch.** (Ervum hirsutum L.). *Ви́ка косма́та,* — Во́лок (Вх[8]—Стр.), — Вязеле́ць (Вх[8]—Стр.), — Вязїль (Вх[2]—Стра.), — Горо́шок по́тєчий (Вх[8]—Жаб.), — Звязїль (Вх[8]—Мач.), — Ка́па (Вх[8]—Кру.), — Лядни́к двузе́рний (Вх[6]). ⊙ Довж. 15—60 цм. На полях, в зарісниках і гаях: Гал. (Кот.[2]), Тавр. (Ян.[1]) і инші области ук. земель. VI—VII. *Legumin6sae.*

2287. **Vicia lathyroides L.** *Ви́ка горошкова́та.* ⊙ Вис. 10—25 цм. На луках: Херс. (Шм., Тал.). IV—VI. *Legumin6sae.*

2288. **Vicia pannónica Jacq.** *Ви́ка пано́нська.* ⊙ Довж. 40—80 цм. Лучає ся зрідка на полях і в зарісниках: Под., Херс., (Шм., Тал.). VI—VII. *Legumin6sae.*

2289. **Vicia picta Fisch.** (V. biénnis L.). *Ви́ка рїжнобарвна.* ⊙ Довж. 100—150 цм. На глинистім ґрунтї по горбках і в зарісниках: Херс., Катер., Харк. (Тал.). VI—VII. *Legumin6sae.*

2290. **Vicia pisifórmis L.** *Ви́ка гороховата.* 4. Довж. 100—200 цм. В лїсах і зарісниках: Под., Вол., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2]), Харк. (Шм.), Гал. VI—VII. *Legumin6sae.*

2291. **Vicia sativa L.** *Ви́ка сїйна* (Вх[6]), — Ви́ґа (Вх[8]—Любч.), — Ви́ка (Ан.), — Ви́чка (Вх[8]—Вуй., Ріпн.), — Горобйний горо́х (Ан.), — Горо́бячий горо́х (Ан.), — Мишйний горо́х (Рог.[1]), — Горо́шець (Вх[8]—Лем.), — Ґримпу́та (Рок.—Вол.), — Ленчани́ця (Вх[8]—Угр.), — Ляд (Вх[8]—Дов.), — Ля́дик (Вх[8]—Лем.), — Ля́дник (Вх[8]—Угр., Лем.), — Оро́шець (Вх[8]—Сокл.). ⊙ Вис.

30—80 цм. Буває плекана по полях, на пашу, а деколи росте дико в збіжу. VI—VII. *Legumin6sae.*

2292. **Vícia sépium L.** *Ви́ка плотова́*, — Горо́шок (Рог.[1]), — Сокирки́ (Рог.[1]). 4. Вис. 30—60 цм. В гаях, зарісниках дуже звичайна ростина: на всіх областях ук. земель. V—VII. *Legumin6sae.*

2293. **Vícia silvática L.** *Ви́ка лісова́*, — Зва́гель (Грін.—Лв.), — Лісови́й горо́шок (Грін.), — Ля́дник во́лок (Вх[6]). 4. Довж. 100—200 цм. В гаях, зарісниках, ярах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Шм., Рог.[2]), Харк. (Шм.). VII—VIII. *Legumin6sae.*

2294. **Vícia tenuifólia Roth.** *Ви́ка тонколи́ста*. 4. Довж. 50—100 цм. В гаях межи корчами і на степах, часто: Под., Вол., Київ., Полт. (Шм., Рог[2].), Харк., Тавр. (Шм.). V—VI. *Legumin6sae.*

2295. **Vícia tetraspérma Moench.** (Ervum tetraspérmum L.). *Ви́ка чотирозе́рна*, — Ля́дник чотирозе́рний (Вх[6]). ⊙ Вис. 15—60 цм. По берегах лісів, на піскуватих полях і луках: Гал. (Кот.[2]), Київ. (Ян.[3]) і інші області ук. земель. VI—VII. *Legumin6sae.*

2296. **Vícia villósa Roth.** *Ви́ка косма́та*, — Воробя́чка (Вх[2]—Тур.), — Горобиний горо́х (Рог.[1]). — Горо́шок (Ян.[1]—Корн.), — Пя́на трава́ (Ан.). ⊙ Довж. 30—100 цм. На полях в збіжу: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і інші межуючі області ук. земель. VI—VII. *Legumin6sae.*

2297. **Villársia nymphoides Vent.** гл. ч. 1254.

2298. **Vínca herbácea W. K.** *Барвінок степови́й* (Рог.[1]), — Бервінок (Грін.). 4. Підкущ. Вис. 15—25 цм. В гаях і зарісниках: Под., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2], Тал.), Катер., Харк. (Шм., Тал.), Тавр. (Шм.), Гал. IV—V. *Apocynáceae.*

2299. **Vínca minor L.** *Барвінок звича́йний* (Вх[7]). — Баравінок (Вх[8]—Мал.), — Барвіне́ць (Грін.), — Барвінок (Рог.[1], Ан., Ян.[3], Вх[1]—Зар.), — Хреща́тий барвінок (Рог.[2]). — Бервінок (Грін.), — Могильниця (Рог.[1]). 4. Підкущ. Довж. 20—50 цм. В лісах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Харк. (Шм.). IV—V. — Його плекають також в городах. *Apocynáceae.*

2300. **Vincetóxicum Moench.** гл. ч. 693—695.

2301. **Víola arenária DC.** *Фія́лка піскова́*, — Драб (Рог.[1], Ан.), — Піднимок (Рог.[2]). 4. Вис. 2—8 цм. Росте переважно на

сухім піскуватім ґрунтї по горбках і в соснових лїсах: Под., Вол., Київ., Полт. (Шм., Рог.[2]), Харк. (Шм.), Гал. V—VI. *Violáceae.*

2302. **Viola canica L.** *Фіялка песя́ча* (Вх[7]), — Бра́тки (Ан.), — Пі́длїсок (Грін.), — Сокирки́ (Ан.), — Фія́лка (Рог.[1]). 4. Вис. 15—30 цм. На луках, горбках, в лїсах і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]). Творить кілька відмін, що ріжнять ся величиною і виглядом била, листків і цвітів. IV—VI. *Violáceae.*

2303. **Viola elátior Fr.** *Фіялка висо́ка.* 4. Вис. 20—60 цм. Росте зрідка в гаях і зарісниках: Под., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр., Катер. (Шм.). IV—VI. *Violáceae.*

2304. **Viola hírta L.** (= var. campéstris MB = var. ambígua W. K. sp., var. collína Bess. sp.). *Фіялка косма́та* (Вх[7]), — Василе́чок (Ан.), — Зозу́льки (Ан.). 4. Вис. до 10 цм. На полях, степах, по горбках, в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр., Харк. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). IV—V. *Violáceae.*

2305. **Viola lutea Sm.** *Фіялка жо́вта.* 4. Вис. 10—25 цм. Росте в горах (Карпатах) на полонинах, рідко (Вх[7]). IV—V. *Violáceae.*

2306. **Viola mirábilis L.** *Фіялка дивови́жна,* — Лїсова́ фіялка (Рог.[1]), — Пі́длїсок (Рог.[1]). 4. Вис. 10—25 цм. По горбках, в лїсах, гаях і зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.). IV—V. *Violáceae.*

2307. **Viola odoráta L.** *Фіялка пахуча* (Вх[7], Рог.[1]), — Бешни́ник (Ан.), — Кінські копи́тцї (Ан.), — Пі́длїсок (Рог.[1]), — Фіявка (Грін.), — Хвіялка (Грін.). 4. Вис. 8—20 цм. В гаях, зарісниках, на луках: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2]) і инші области ук. земель. III—IV. *Violáceae.*

2308. **Viola palustris L.** *Фіялка боло́тяна.* 4. Вис. 5—15 цм. На болотах і торфовищах, рідко: Вол. (Рог.[2], Шм.), Гал. V—VI. *Violáceae.*

2309. **Viola persicifólia Schk.** *Фіялка броскволи́ста.* 4. Вис. 8—20 цм. На луках і в зарісниках: Под., Київ., Полт. (Рог.[2]), Гал. V—VI. *Violáceae.*

2310. **Viola silvéstris Rchb.** *Фіялка лїсова́,* — Лїсови́й бра́ток (Рог.[1]). 4. Вис. 5—20 (30) цм. В лїсах, гаях і зарісниках:

Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн. (Рог.[2]), Харк. (Шм.). IV—V. *Violáceae.*

2311. **Viola tricolor L.** (= var. vulgàris Koch., var. arvènsis Koch.). *Фіялка трибáрвна*, — Берладúнка (Вх[8]—Мику.), — Брáтік (Грін.), — Брáтчики (Рог.[1]), — Брáтки (Рог.[1], Ан., Ян.[3]), — Брат та сестрá (Ан.), — Брáтчик і сестрúчка (Вх[2]—Біл.), — Зірочкú (Рог.[2]), — Зозýлині черевúчки (Ан.), — Зозýльки (Грін.), — Іванú та Мáрія (Вх[4]—Ак., Рог.[1], Ян.[3]), — Команúця (Грін.—Лв.), Мáржєчє зїлє (Вх[8]—Жаб.), — Полýцвіт (Вх[4]—Ак., Ан., Рог.[1]), — Полýцвітки (Ан.), — Порýшка (Вх[8]—Верс.), — Сестричкú (Вх[3]—Лан,), — Сиріткú (Вх[8]—Угр.), — Топірчики (Шух.—Гуц.), — Удóвів чóбіт (Рог.[1]). ⊙ Вис. 15—30 цм. Представляє кілька відмін, що ріжнять ся межи собою головно розмірами і барвою корони. Росте на полях, луках, степах і в зарісниках: Гал. (Кот.[2]), Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[2]) і инші з ними межуючі области ук. земель. IV—IX. РЛ. Зїля (Hèrba Viólae tricolóris) уживає ся в аптиках на лїк проти хронїчної висипки на тїлї у дїтий, а головно проти струпів на голові і чолї. *Violáceae.*

2312. **Viola uliginósa Schrad.** *Фіялка млаковá.* ♃. Вис. около 15 цм. На болотнистім грунтї в зарісниках і гаях, рідко: Київ. (Шм.), Вол. (Рог.[2]), Черн., Полт. (Шм., Тал.), Гал. IV—V. *Violáceae.*

2313. **Viscária viscósa Aschers.** (V. vulgáris Roehl., Lýchnis Viscària L.). *Смíлка липкá* (Вх[7]), — Вóгник (Вх[1]—Зар.), — — Липнúк (Вх[8]—Вовч.), — Лептúця (Шух.—Гуц.), — Лúпка (Ан.), — Липнúк (Ан.), — Липчúця (Ан.), — Медýнка (Грін.—Лв.), — Смíлка (Ан.), — Смíлка червóна (Рог.[1]), — Смолянка (Рог.[1], Вх[6]). ♃. Вис. 30—50 цм. Звичайна ростина на лїсових і степових луках: на всїх областях ук. земель. V—VI. *Caryophylláceae.*

2314. **Viscum álbum L.** *Омелá бíла* (Вх[6]), — Вúмела (Ан.), — Віхá (Вх[8]—Радм.), — Вомéна (Вх[5]—Торг.), — Вóсміл (Вх[2]—Стра.), — Гамелó (Вх[8]—Боян.), — Гéмел (Вх[8]—Бут.), — Гемелá (Вх[8]—Замч.), — Джýмка (Вх[8]), — Замелó (Вх[8]—Дал.), — Зелéна гúва (Вх[8]—Вім.), — Ивúлга (Вх[4]—Ак.), — Івúлга (Рог.[1], Ан., росте на івах), — Імелá (Рог.[1]), — Мітлá (Вх[8]—Стр.), — Намелúна (Вх[2]—Льв.), — Обмúла (Грін.—Шух.), — Омéла (Вх[2]—

Над., Рог.[1], Ан.), — Омелó (Вх[8]—Угр.), — Оме́льга (Грін.), — Оміла (Рог.[1]), — Помелó (Вх[8]—Угр.), — Чóртове помелó (Вх[8]—Лем.), — Шульга́ (Рог.[1]), — Єлим (Вх[5]—Бор., Сухд.), — Єлови́й бервінок (Вх[8]—Луж.), — Єлом (Вх[5]—Бор., Сухд.), — Ямела́ (Вх[8]—Ван., Дев.), — Ямели́на (Вх[8]—Лем.). Кущ. Галапасує на ріжних деревах як: вербах, тополях, березах, соснах і овочевих деревах: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Черн., Полт. (Рог.[2]), Херс., Харк. (Шм.) і инші з ними межуючі области ук. земель. III—IV. (†) Ягоди є їдкі. — Листя уживають до крашеня галунок на зелено. *Loranthaceae.*

2315. **Vitis hederácea Willd.** (Ampelópsis quinquefólia R. et Sch.). *Виногра́д дикий,* — Виногра́день прочитанова́тий (Вх[6]), — Гро́зно ди́ке (Вх[8]—Угр.), — Ди́ке вино́ (Вх[7]). Кущ, що пне ся до 12 м високо. Походить з півн. Америки, а у нас плекає ся часто коло мурів, веранд і для затїнки холодин (альтан). VI—VII або VIII—IX. *Ampelidáceae.*

2316. **Vitis vinifera L.** *Виногра́д правди́вий,* — Виногра́д істий (Вх[6]), — Ви́нниця (Вх[8]—Угр.), — Ви́нна ло́за (Вх[8]—Угр.). Кущ. Походить з Вірменії і Малої Азії. У нас плекають його в полд. і полд.-західних областях України. В Херс. і Катер. лучає ся декуди здичілий. VII—VIII. *Ampelidáceae.*

2317. **Weigélia Lindl.** гл. ч. 748—749.

2318. **Weingaertnéria canéscens Bernh.** (Corynéphorus canéscens P. B.). *Мітлю́ха сїра.* 4. Вис. 15—30 цм. Росте в лїсах, на піскуватих місцях, рідко: Вол., Київ. (Шм., Рог.[2]). VI—VII. *Gramíneae.*

2319. **Wólffia arrhíza Wimmer** гл. ч. 1223.

2320. **Xánthium spinósum L.** *Страхополо́х коля́к* (Вх[6]), — Жах (Ян.[1]—Вов.), — Колю́чка (Рог.[1], Ян.[1], Вх[6]), — Коля́к (Вх[1]—Біл.), — Страхополо́х (Вх[1]—Зар.), — Тури́ця (Грін.—Лв.), — Холїра (Грін.), — Холе́ра (Рог.[1]), — Холе́рна трава́ (Рог.[1]), — Чортополо́х (Рог.[1], Ан.). ☉ Вис. 30—50 цм. Бурян коло ровів, доріг, при берегах рік: Гал. (Кот.[2]), Под., Вол., Київ., Полт. (Рог.[2], Шм.), Херс., Тавр., Харк. (Шм.). VII—IX. *Compósitae.*

2321. **Xánthium strumárium L.** *Страхополо́х звича́йний,* — Залу́чник (Рог.[1], Ан.), — Зо́бник (Рог.[1], Ан.), — Ове́чий репяшо́к (Ан.), — Репя́х (Ян.[1]—Вов.), — Репяшки

(Рог.[1]), — Свинкú (Вх—Зар.), — Турúця (Грін.), — Холéра (Рог.[1]), — Чортополóх (Грін.). ⊙ Вис. 20—60 цм. Коло хат, плотів звичайний бурян: Гал. (Кот.[2]), Вол., Полт. (Рог.[2]), Тавр. (Ян.[1]) і инші области ук. земель. VI—VII. *Compósitae.*

2322. **Xeránthemum ánnuum L.** *Безсмéртник річний*, — Волóшки (Ан.), — Безсмéртки (Рог.[1]), — Сухоцвíт (Вх[7]). ⊙ Вис. 20—60 цм. На степах, пісках і горбках: Под. (Рог.[2], Шм.), Херс., Катер., Харк. (Шм.), Тавр. (Шм., Ян.[1]). VI—VIII. Плекає ся часто в городах для гарних цвітів і то в ріжних відмінах. *Compósitae.*

2323. **Zannichéllia palustris L.** *Нúтянка багняна́*. 4. Довж. до 50 цм і більше. В річках: Київ., Полт., Харк. (Шм.), Вол. (Рог.[2]), Гал. V—IX. *Potamogetonáceae.*

2324. **Zéa Mays L.** *Кукурýза звича́йна*, — Киндирúця (Вх[7]), — Кíйкú (Ан.), — Кіяхú (Ан.), — Кіяшкú (Ан.), — Кукурúдза (Вх[8]—Лем.), — Кукурúця (Вх[8]—Лем.), — Кукурýза (Довк., Под., Ан.), — Кукурýдза (Ан.), — Мела́й (Вх[7]), — Пшеничка (Вх[8]—Грін.), — Пшíнка (Вх[8]—Грін.), — Тендерúця (Вх[2]—Сян.). ⊙ Вис. 100—200 цм. Походить з тропікальної части Америки, а тепер плекає ся всюди, у нас переважно в полд. і полд.-західних ук. областях і то в ріжнородних сортах і відмінах. Відміну кукурузи, звану „Кінським зубом“, що доходить нераз до 4·5 м вис. засівають у нас часто на зелену пашу для худоби. VI—VII. *Gramíneae.*

2325. **Zínnia élegans Jacq.** *Собря́нка хоро́ша* (Вх[7]), — Майóрцї (Рог.[1]), — Майóрчики (Ан.), — Собря́нка (Вх[8]—Угр.), — Крáсні гвóздики (Рог.[1]), ⊙ Вис. 40—100 цм. Походить з Мексику, а у нас плекає ся часто в городах для квіток і то в ріжних відмінах. VI—IX. *Compósitae.*

2326. **Zostéra marina L.** *Мóрська трава́ звича́йна* (Ан.). 4. Морська ростина, цїлком погружена у воду. В більшій скількости викидає єї на беріг Озівське море (близько села Юзкуї) і Сиваш (Ян.[2]). VII—VIII. — Сеї трави уживають до випиханя подушок і матерацїв. *Potamogetonáceae.*

2327. **Zostéra nána Roth.** *Мóрська трава́ малéнька* (Ан.). 4. Довж. до 40 цм. Подібно як і попередна росте погружена у водах Чорного моря. VII—VIII. *Potamogetonáceae.*

2328. **Zygophýllum Fabágo L.** *Паролúстник бобовáтий*, — Червогóнник (Ан.). 4. На піскувато-глинкуватих місцях і солончаках здовж чорноморських берегів: Херс. (Шм., Тал.), Катер. (Тал.). V—VII. *Zygophyllácеae.*

Доповнене:

[В. = Вишнівчик пов. Підгайці, Д. = Добротвір пов. Камінка стр., Ж. = Желдець пов. Камінка стр., Ка. = Кальне пов. Зборів, Ко. = Корчмин пов. Рава руська, Ле. = Лешнів пов. Броди, Ло. = Лопатин пов. Радехів, Лю. = Любича пов. Рава руська, М. = Микулинці пов. Тернопіль, Пв. = Підвербці пов. Городенка, Пд. = Підлїски пов. Львів].

2329. Acorus Calamus L. Сївáр (Ж) гл. ч. 23.
2330. Agrimonia Eupatoria L. Рибíнка (Пв.), Рожáнка (Ко.) гл. ч. 39.
2331. Alchemilla vulgaris L. Нáвертник (Ж.) гл. ч. 67.
2332. Alectorolophus major Rchb. Звінéць (Ло.), Шелепій (Пд.) гл. ч. 69.
2333. Asarum Europaeum L. Кóпатинє (Ка.) гл. ч. 219.
2334. Buxus sempervirens L. Ґýпшпан (Ж.) гл. ч. 363.
2335. Calendula officinalis L. Крýкіш (Ж.), Пазурки (Ле.) гл. ч. 375.
2336. Carduus crispus L, Колю́х (Ле.) гл. ч. 414.
2337. Carex acuta L. Восóка (Ж.) гл. ч. 419.
2338. Chenopodium album L. Лубудá (Лю.) гл. ч. 550.
2339. Chenopodium urbicum L. Бешúха (М.) гл. ч. 562.
2340. Convolvulus arvensis L. Палутúця (Ж.) гл. ч. 623.
2341. Coronilla varia L. Кáшка (Пд.) гл. ч. 636.
2342. Crataegus Oxyacantha L. Голоїна (Ка.) гл. ч. 650.
2343. Delphinium Consolida L. Сплюх (Лю.), Цукорки (Пд.) гл. ч. 722.
2344. Dianthus Caryophyllus L. Ґудзїчки (Ж.) гл. ч. 737.
2345. Epilobium angustifolium L. Розсївáч (Ко.) гл. ч. 794.
2346. Eryngium campestre L. Сивучíй (Ло.) гл. ч. 831.
2347. Erythraea Centaurium Pers. Цанторія (Ж.) гл. ч. 847.
2348. Euphorbia Peplus L. Дúка сметáнка (Ло.) гл. ч. 870.
2349. Festuca pratensis Huds. Костирúва (Ж.) гл. ч. 896.
2350. Fragaria vesca L. Базюнки (Ж.) гл. ч. 909.
2351. Galeopsis Tetrahit L. Жубрій (М.), Зєбрúй (Ж.), Зюбрúй (Ж.) гл. ч. 944.
2352. Galium verum L. Медýнка (Пд.), Самóра (Ж.) гл. ч. 960.
2353. Hypericum perforatum L. Кров Іс. Христа (Пд.), Лей (М.) гл. ч. 1098.
2354 Hypericum tetrapterum Fr. Слїпáк (Ле.) гл. ч. 1101.
2355. Iris Germanica L Кóсатинє (Ка.) гл. ч. 1125.
2356. Juncus conglomeratus L. Сєтнúк (Ж.) гл. ч, 1145.
2357. Lactuca virosa L. Молочко (Ле.) гл. ч. 1181.
2358. Lavatera thuringiaca L. Пільна рожа (Пд) гл. ч. 1219.
2359. Ledum palustre L. Багéнник (Ло.) гл. ч. 1221.
2360. Linaria vulgaris Mill. Жабкú (Ко.) гл. ч. 1261.
2361. Lysimachia Nummularia L. Тєглéць (Ж.) гл. ч. 1316.
2362. Malva neglecta Wallr. Пацюрник (Лю.) гл. ч. 1332.
2363. Malva silvestris L. Сьлюс (Ж.), Шляз (Ка.), Шльоз (М.) гл. ч. 1334.

2364. Melandrium rubrum Garcke. Вóгник (Ж.), Огник (Ж.) гл. ч. 1354.
2365. Mentha piperita L. Мéтка (Ж.) гл. ч. 1370.
2366. Ocimum Basilicum L. Гáйзебок (Ж.) гл. ч. 1448.
2367. Origanum vulgare L. Мокри́на (Пв.) гл. ч. 1480.
2368. Phleum pratense L. Тра́вка сі́янка (Ка.) гл. ч. 1571.
2369. Phragmites communis Trin. Трустина (Лю.) гл. ч. 1578.
2370. Plantago lanceolata L. Ла́пка (Лю.) гл. ч. 1612.
2371. Polygonatum multiflorum All. Сорóкиче́ ма́сло (Пд.) гл. ч. 1644.
2372. Polygonum Hydropiper L. Гірчéк (Ж., Пд.) гл. ч. 1656.
2373. Polygonum Persicaria L. Бара́нячі хвостики (Ж.). гл. ч. 1662.
2374. Populus tremula L. Вуси́ка (Лю.) гл. ч. 1672.
2375. Potentilla anserina L. Пориж (Лю.), Простріт ник (М.) гл. ч. 1692.
2376. Pyrethrum Parthenium L. Марунка (Д.) гл. ч. 1741.
2377. Scabiosa var. ochroleuca L. Пільна катаринка (Ко.) гл. ч. 1898.

Справлене похибок на стор. від 1—231.

Замість	*Coniférae*	має бути	*Coniferae*
„	*Graminéae*	„	*Gramineae*
„	*Umbelliférae*	„	*Umbelliferae*
„	*Cruciférae*	„	*Cruciferae.*

Часть II.

(Про значінє чисел по назвах гляди „Вступне слово“ стор. 3).

Абрикоз 1717, — Авдотки 2203, — Авран 1015, — Агалик трава 1137, — Агрус 1790, — Аґрес 1790, — Аґрест 1790, — Аґрис 1790, — Аґрус 1790, — Адамова голова 831, — Адамове ребро 1316, 1560, 2228, — Аєр 23, — Азароля 647, — Айва 690, — Аїр 23, — Акація біла 1794, — Акація жовта 405, — Акація фальшива 1794, — Аксамітка 2115, — Акулька 1949, — Альва 690, — Альдровандія **68**, — Альтей 111, — Анґлїйська мятка 1370, — Анґлїйська пшениця 2202, — Анґлїйський шпінат 1828, — Андики 2115, — Андрієць 721, — Антипка 1723, — Арнавтка 2202, — Арнїка **198**, — Ародник 2034, — Артиш 1157, — Астер 377, — Астер зимовий 573, — Астра 246, — Астракіта 377, — Астратік 377, — Афина 2223, — Афини 2223, — Афинник 2223.

Баба 1566, — Баба куль 2122, — Баби 907, 1606, — Бабин 311, — Бабиць 311, — Бабиця 116, — Бабишник 311, — Бабка **1610—1617**, 1868, 1872, 2080, 2122, — Бабка лукова 1876, — Бабка свиняча 1573, — Бабка смердяча 1943, — Бабка трава 1610, — Бабка чорна 1943, — Бабки 1445, 1722, 1872, 1874, 1876, 2122, 2244, — Бабоха 1566, — Бабочки 1876, — Бабчук 1716, — Багенник 2359, — Багниця 1847, — Багно 1221, — Багновиці 2224, — Багнюк 1221, — Багоник 1221, — Багонник 1221, — Багрівка 1721, — Багрохи 1722, — Багрянки 1721, — Багульник **140**, — Багун 1221, — Баґаляс 2045, — Бажанна трава 1376, — Баз 1881, — Базандир 246, — Базник 1880—1881, — Базник ярий 2114, — Базьочки 1613, — Базюнки 2350, — Байбарис 310, — Байдрак 417, 591, **1463**, — Байдрачка **1163**, — Баклажан 2042—3, — Баклажани 2043, — Баклахан 2042, — Бакун 1438, — Балабан 904, 1566, — Балабанка 1566, 2045, — Балабаси 1722, — Балабурка 2045, — Балазала 1566, — Бандз 2045, — Бандура 2045, — Бандурка 2045, — Баня 678, — Барабій 2045, — Бара-

бін 2045, — Бараболя **2045**, — Барабольки 1943, — Барабольчак 1754, — Барабоня 2045, — Барабуля 2045, — Баравінок 2299, — Баранець 1306, 1308, — Барани 1606, — Баранки 2122, — Баранчики 1714, — Баранячі хвостики 2373, — Барбарис 310, — Барболя 2045, — Барбольки 1754, 1943, — Барвінець 2299, — Барвінок **2298—9**, — Барвінок дикий 1316, — Барвінок хрещатий 2188, 2299, — Барлій 206, — Барлян 206, — Басантир 246, — Басаран 246, — Батіг 567, — Батіжки 960, — Батіжки св. Івана 585, — Батіжник 585, **886—9**, — Батіжок 585, — Батоги 567, — Батожки 2271, — Батошки 1163, — Бацан 1566, — Башмачки зозульчині 704, — Баюрниця **1255**, — Бедрець 1588, — Бедринець 1555, 1588, — Бедрич 1588, — Бедрінець **1586—9**, — Без 2114, — Безвершки 2260, — Безкорінка **1879**, — Безостріжник **7**, — Безслинник 2044, — Безсмерт 1040, — Безсмертки 2322, — Безсмертний цвіт 1040, — Безсмертник 1040, **2322**, — Безсмертні цвітки 1040, — Безязичник 1466, — Бекманія **308**, — Белена **2041**, **2044**, — Бендаси 1125, — Бендюги 1125, 1721, — Бервінок 2298—9, — Бервінок єловий 2314, — Бергамота 1606, — Берґамотки 1606, — Бердулець 1221, 1782, — Бердулян **1782—84**, — Береза **315**, **317**, — Березка **316**, 623, — Берека 2054, — Бересквиця 1189, — Бересклеп 881, — Бересклет 881, — Берест 2214, **2215**, 2216, — Берест білий 315, — Берестина 2214, — Берестюк 2214, — Бери 1606, — Берізка 623, 682, 1653—4, — Берладинка 2311, — Бертвінок 2203, — Берулянка **199**, — Бесіжник 1525, — Бесіт 794, — Бетарне 1606, — Бетоніка 314, — Бех 586, — Бецай 1566, — Бешинник 2307, — Бешиха 2339, — Бешишник 557, — Бешьизник 1525, — Бзднюка 2044, — Бзик 1881, — Бзина 1881, — Бзиско 1881, — Бзік 1881, — Бзюк 1880, — Бизє 2114, — Билина 215, — Билинець **1016—1019**, — Биль чорна 206, — Бильник 215, — Бирючина 1250, — Бирючка **1250**, — Бичача трава 1462, — Бичованец 1081, — Бишник 72, — Біб **2284**, — Біб вовчий 2058, — Біб земльовий 2045, — Бібковець 1217, — Бібник **1373**, — Бівпушок 2211, — Біжа кровця 1098, — Біждерев 206, — Біждерев зарінковий 1414, — Біждерево 201, 206, — Біждеревок 206, — Біждеревочок 201, 206, — Біждерник **1414**, — Біз 2114, — Бізьдерево 719, — Біла акація 1793, — Біла буквиця 1714, — Біла вусїка 1667, — Біла дєвена 2248, — Біла дівунка 949, — Біла кашка 905, 2183, 2188, — Біла колопенька 148, — Біла кропива 1183, — Біла куряча слїпота 153, — Біла лоза 1842—3, — Біла праліска 148, — Біла ріпа 335, — Біла сашина 23, — Білавка 309, — Білавки 1718, — Біле віниччя

205, 215, — Біле лататтє 1446, — Білєнки 1722, — Білий берест 315, — Білий боз 1880, — Білий будяк 774, 831, — Білий горішок 2183, — Білий горошок 636, — Білий деревій 164, — Білий деревник 13, — Білий желїзняк 1335, — Білий звоздик 2012, — Білий лопух 2211, — Білий маточник 1526, — Білий пелешник 820, — Білий раст 148, — Білий саш 23, — Білий скрух 2053, — Білий сон 153, — Білий шіварец 1003, — Білило 2092, — Білиця 575, 1158, 1667, 2142, — Білі брандушки 1486, — Білі вінички 205, — Білі волошки 1900, — Білі зірки 1887, — Білі листки 2211, — Білі ягоди 2108, — Білінки 1722, — Білка 1158, 2142, — Білник 215, — Біловерба 1842, — Біловинки 1607, — Біловинники 1607, — Білоголовець 309, — Білоголовник 13—14, 575, — Білозор **1526**, — Білоклен **3**, — Білокленина 3, — Білоклень 3, — Білокрильник **376**, — Білолозник **878**, — Білоніг 1052, — Білополя 1667, — Білоріпа 335, — Білосливи 1722, — Білотал 1842—3, — Білотурка 2202, — Білохи 1722, — Білочка **1158—1162**, — Білочник 1692, — Білоягодник **2108**, — Білпух 2211, — Білушки 1722, — Білюк 167, — Білюхи 1718, — Білявка 309, — Білянки 1722, — Біль 311, — Більмачок 1163, — Бісдерево 719, — Бісерне дерево 2119, — Бісове ребро 2228, — Біфонія **353**, — Блават **495—515**, — Благодать Божа 1015, — Блакитний сон 149, — Блакитні очка 2260, — Блевіт 496, — Блекитець 859, — Блекіт **36**, 586, 619, — Блекот 36, 1092, — Блекота 619, 1092, — Блекотиця 1092, — Блискалка 1445, — Блїдниця **31**, — Бліскалка 1446, — Блоховник 1371, — Блошки 1673, — Блошник 817, — Блошниця **1733—4**, Блощинник 1221, — Блощиці 1606, — Блощичник 1221, 2091, — Блющ 1032, — Бобачик 960, — Бобик 1345, — Бобівник **362**, 1373, — Бобковéць 1217, — Бобовник 1373, — Бобчук 1724, — Бовтуха 678, — Богатий овес 295, — Богач 295, — Богила 171, — Богоматерина коса 1096, — Богородицька трава 2149, — Богородична коса 257, — Богородичне зїлля 60, — Богородичний чепчик 2149, — Богородишний гірчак 1656, — Богородишник 64, — Богорожник 2054, — Богошник 2054, — Богун боровий 717, — Бодак 412, 591, 599, — Бодачок 600, — Бодлак 591, 1779, 1977, — Бодляк 591, 1977, — Бодяк **412—418**. 591, 1463, 1977, — Бодяки 414, — Бодян 1586, — Божа благодать 1015, — Божа крівця 1098, — Божа милость 1015, 1049, — Божа роса 770, — Божа рука 1050, — Божа ручка 1714, — Божа свічка 1019, — Божа трійця 1097, — Бождеревок 1098, — Боже дерево 201, 206, 212, — Боже деревко 201, — Боже житце 1010, — Боже ребро 1644, — Боже

тїло 822, 2100, — Боже убраннє 2078, — Божидерев дикий 206, — Божі чобітки 722, — Божої Матери сльози 1098, — Божої Матери черевички 1110, — Боз 1881, **2114**, — Боз білий 1880, — Боздерево 1881, — Боз синий 2114, — Боз турецький 2114, — Бозник 1880, — Бойко 295, — Боклажки 1607, — Болгай **173**, Болдан 1779, — Болиголов 538, **619**, — Болотна бузина 905, — Болотна жеруха 411, — Болотне зїлля 1747—8, — Болотний звонець 393, — Болотний купчак 320, — Болотний оман 1733, — Болотний півник 1474, — Болотник 140, 1221, — Болотні півники 1129, — Болототисячник 1015, — Болотоцвіт **1254**, — Болотяна сосонка 1076, — Болотяний пух 822, — Болотяні васильки 1322, — Болотяні оріхи 2168, — Болотянка **1903**, — Болотянок 384, — Болячка на дубі 1285, — Болячкове зїллє 2228, — Больба 2045, — Боняк 215—6, — Бор 1992, 1994, — Бор зїлля 1308, — Бордун 1747, — Борець 20, — Борина 2226, — Борівка 2213, — Борідка царська 1388, — Борконь 1364, — Боркун 1364, — Борова морква 311, — Боровець 70, — Боровий богун 717, — Боровий жабрій 944, — Боровий підбіл 503, — Боровий проскурник 1926, — Боровик 717, 1601, 1604, — Боровина 2223, — Боровинка 1603, — Боровиця 2223, — Борові півники 1131, — Боровниця 2223, — Борода козяча 216, — Борода царська 1388, — Борода чортова 695, 1163, 2107, — Бородавник 115, 606, **1926—7**, 1943, — Бородата трава 141, — Бородач **141**, 695, — Бородиш 804, — Бородявиик 606, 1943, — Боросква 1726, — Борощаник 1032, — Боршєвка 33, 619, — Боршівка 1050, — Борщ 537, 1049, — Борщівки 1722, — Борщівник 171, 537, 1049—1050, — Ботва 313, — Боцмани 1607, — Боцянки 1300. — Боюся 19, — Боярин 246, — Бояришник 649, — Боярочка 246, — Боярчик 246, — Браклен 3, — Брандуші 668, 1485, — Брандушка **354**, — Брандушки 668, — Брандушки білі 1486, — Брань трава 1635, — Брат і (та) сестра 1349, 1737, 2311, — Брат-сестриця 1347, — Братік 1349, 2311, — Братки 1349, 2302, 2311, — Братки полеві 2129, — Браток лїсовий 2310, — Братчик і сестричка 2311, — Братчики 1349, 2311, — Братчики жовті 69, — Бредулець **1221**, — Брезулець 1221, — Брендуша 665, — Бренчка 69—70, — Брескиня 1726, — Бретванник 2203, — Бретвінок 2203, — Брехачка 309, — Брижник **1443—4**, — Бризлелина 881, — Бриндуша 669, — Бриндушка 663, 669, — Бриндюшки 663, — Бритванник 2203, — Бриток 796, — Бриця 1515, 1991, — Бріч 962, **1809—1810**, — Брониця 235, — Бросква **1726**, — Бросквина 1726, — Бруслина 1726, — Бростчак **2209**, — Брочник 949, — Брузлевина 881, — Бруква

333, — Бруков 333, — Брукселька 334, — Брундишка 354, — Брунелька 350, — Бруньки 1722, — Брусвина 1726, — Бруселина 879, — Брусилина 879, — Брусинина 879, — Брусквина 1726, — Брусквиня 1726, — Бруслевина 881, — Брусленина 879, 881, — Бруслина **879—881**, 2226, — Бруслинина 881, — Бруснина 881, — Брусниці 2226, — Брусниця **2226**, — Брязгітка 69, — Бубовник 69, — Бувалячка 1566, — Бугайник 1200, — Бугаї 1566, 2224, — Бугила 170—171, **537—542**, — Буглав 629, — Будак 512, — Буджінка 77, — Будзина 1881, — Будра 996, — Будяк 414—5, 417, 719, 1463, — Будяк білий 774, 831, — Будяк гірський 774, — Будяк жовтоцвітний 1977, 2244, — Будяк синій 833, — Будячок 1983, — Будячок полевий 833, — Буждеревен 1414, — Буз 1882, 2114, — Буздерево 2114, — Бузина **1881—2**, — Бузина болотна 905, — Бузина дика 1881, — Бузина собача 1880, — Бузина ялова 1880, — Бузник 1880, — Бузок 2114, — Бузочок 2114, — Бузьдерево 719, — Бузьків огень 1300, — Бузьочки 825, — Бузьочник **824—6**, — Бузьочок 825, — Бук **884**, — Бук трава 314, — Буквиця **314**, 1714, — Буквиця біла 1714, — Буквиця заяча 1316, — Буковиця 2080, — Буковник 314, — Буксусник 363, — Букшпан **363**, — Булавочник **517—9**, — Булига 619, — Булиголова 538, 619, — Булинка **1585**, — Булки котячі 996, — Буля 2045, — Бульба 1039, 2045, — Бульба свиняча 2132, — Бульбак 2045, — Бульбан 2045, — Бульбеґа 2045, — Бульбиця 2045, — Бульбук **2203**, — Бульва 2045, — Бульван 2045, — Бульман 2045, — Бумбаня 1566, — Бундз 2045, — Бунка 2259, — Бурак 313, — Бурачок **114—123**, — Бурачки 682, 684, 1607, — Бурачник 325, — Бурди 1607, — Буришка 2045, — Бурівник 512, — Бурка 2045, — Бурковина 1364, — Буркун 1342, **1360—1364**, — Буркун зїллє 960, 1362, — Буркунець 1345, — Буркунець мишачий 1345, — Буркунчик 1343, — Буровані 1722, — Бурочка 2045, — Бурундук 1342, — Бурунчук 1342, — Буряк **313**, — Бурячки 127, 561, 1661, 1952, — Бурячки заячі 782, — Буслянка **1537—8**, — Буськи 825, — Бутень 538, — Бутник 1345, — Бухарка 678, — Буцівки 1607, — Бученик 851, — Буяк 2225.

Вайґелія **748—9**, — Вайда 1132, — Валивочко 2203, — Ванна 2245, — Ванник 621, — Вараничка 377, — Варонїка 2265, — Варохобник 1319, — Василечок 2304, — Василь 2183, — Васильки 126, 1106, 1448, 1872, 1877, — Васильки болотяні 1322, — Васильки пахучі 1448, — Васильки плавньові 1321, — Васильки полеві 2129, — Васильки церковні 1448, — Василько 1448, — Васильник 1448, — Васильок 496, **1448**, — Васильок малий 847,

— Васильок польовий 370, 877, 941, — Васильок степовий 1877, — Васильчик 1448, — Вдовушки 1163, — Ведмеже ухо 1868, 2244, 2248, 2252, — Ведміжина 1816, — Велика жалива 2217, — Велика пекуща кропива 2216, — Велике зїлє 1117. — Великий щербан 601, — Венґерки 1721, — Венерині коси 1895, — Вепривник 1790, — Веприна 1790, 1816, — Вепринки 1790, — Верба **1842—1862**, — Верба дика 1303, — Верба вітлова 1862, — Верба єрусалимська 783, — Верба золота 1668, 1842, — Верба крушна 1850, — Верба ломка 1850, — Верба трава 1321, — Верба (чарвона) червена 1857, — Верба з червоним луттєм 1857, — Верба черлена 1857, — Верба чорна 1856, — Вербець солодкий 1004—5, — Вербинець 1862, — Вербинка 246, 249, — Вербиця колюща 1303, — Вербівка 302, — Вербівки 1607, — Верблюдка 497, **632—3**, 800, — Верблюжа трава 632, — Верблюже вухо 1868, — Верблянка 1321, — Верблянки 1607, — Вербованя **302**, — Вербозїль **1315—1319**, — Верболіз 1843, 1846, 1856, 1862, — Верболоз 1847, — Верболоза 1847, — Вередник 2142, — Вередовець 2135—6, — Верес 383, **816**, — Верес луговий 877, — Вересілка **2147**, — Вересіль **383**, — Вересінь 383, — Вереск 383, — Вересклень 881, — Вересклеп 879, 881, — Верест 383, — Веретенце 805, — Веретінця 805, — Веріс 383, — Вернисонце 1291, — Веронїка лїсна 2265, — Верос 383, — Верпина 1790, — Вертлик **1013**, — Верходуб 1198, — Весей 1451, — Веслин **1454—5**, — Весник 669, — Веснівка **1323**, — Весняна чичина 309, — Весняна ягличка 148, — Веснянки 1216, — Весь **586**, 1451, — Ветла 1842, 1862, — Ветлина 1842, 1862, — Вех **2038—9**, — Вех кінський 2091, — Веха 586, — Вечерниці душисті 1056, — Вечерниці плакучі 1057, — Вечерниця **1056—7**, 2249, — Вечернички 1056, — Вечірна доба 1057, — Вечірня фіялка 1056, — Вешня 1719, — Вибіжка 1623, 1631, — Вивішник 990, Виґа 2291, — Видун 1521, — Видюк 1521, — Видюх 1521, — Видюха 1521, — Видяк 1521, — Вика **2280—2296**, — Вилип 682, — Вимела 2314, — Винна лоза 2316, — Винники 1607, — Винниці 1607, — Винниця 1792, 2316, — Винничка 1792, — Виннюхи 1607, — Вино дике 2315, — Виноград **2315—2316**, — Виноград дикий 621, 1792, — Виноградень 2315, — Винце 1792, — Висипка **1623—1633**, — Вискік 1271, — Вискоцень 1271, — Висока костерева 896, — Вистрічки 309, — Витічка 1146, — Витічок 1146, — Витошник 1265, — Вихлюшник 771, — Вичка 2291, — Вишай 1578, — Вишенька 1724, — Вишня **1719—1720**, — Вишня вовча 284, — Вишня дика 1720, — Вишня песя **284**, — Вишня чортова 1720, — Вишняк 1724, — Вівсик

291, **292**, — Вівсоватка 200, — Вівсюг **291**, 294, — Вівсюга 291, — Вівсюк 291, 714, 896, — Вівсюнець 294, — Вівсяк 1271, — Вівсяна мушка 200, — Вівсянка 337, — Відводник **2106—7**, — Відкасник 228, 486, 2135, — Відхасник 2228, — Відчеси 1607, — Відьмине зїлле 590—1, — Вік чоловічий 1046—7, — Вільха **97—99**, — Вільшина 97, — Вінець **913—917**, — Віники 2034, — Віники польові 206, 209, — Вінички 206, 214, 403, 1240, 2034, — Вінички білі 205, — Віниччя 202, 214, 1168, 2034, — Віниччя біле 205, 215, — Віниччя полинькове 205, — Вінниці 1792, — Віннички 1792, — Вірлянка **1731**, — Вісьмина 1303, — Вітлова верба 1862. — Вітрове зїлле 1461, — Віха 586, 2314, — Віхалка **166—7**, — Вічки павині 1409, — Вічна цибуля 80, — Вовк 1461, — Вовки 1461, — Вовкиня 1292, — Вовконіг **1313—4**, — Вовконог 1314, — Вовкуни 1722, 1816, — Вовниця **820—823**, — Вовнянка 822, — Вовча вишня 284, — Вовча лапа 2203, — Вовча стопа 984, 2203, — Вовча ступа 979, 1314, — Вовча трава 1462, — Вовчак **1461—1462**, — Вовче зїлле 1461, — Вовче лико 718, 879, — Вовче молоко 856, — Вовче ребро 1644—5, — Вовче тїло 1702, — Вовчий біб 2058, — Вовчий горох 263, — Вовчий горошок **252—5, 257—272**, — Вовчий зуб 2122, — Вовчий копит 2203, — Вовчий корінь 19, — Вовчий холодок 221, — Вовчинец 856, 1461, — Вовчинець **717—8**, — Вовчівник 1462, — Вовчі жили 1702, — Вовчі лапки 977, 979, — Вовчі серги 879, — Вовчі яблука 774, — Вовчі ягідки 188, — Вовчі ягоди 25, 284, 718, 1250, 2041, — Вовчки 851, — Вовчник 718, — Вовчок 1494, 1501, — Вовчуг 1314, 1461—2, — Вовчуга 977, 979, — Вовчук 1461, — Вовчура 979. — Вогирочки жабячі 1373, — Вогірок 676, — Вогник 1354, 2313, — Вогничок **134—5**, — Вода жива 1956, — Водогляд 1321, — Водозвідка 382, — Водозірка **378—382**, — Водопериця **1415—6**, — Водяна жеруха 407, — Водяна зараза **787**, — Водяна кишка 1325, 2221, — Водяна кропива 534, 1314, — Водяна лїлїя 1446, — Водяна луска 1223, — Водяна стріла 1840, — Водяне просо 491, — Водяний гірчак 1325, — Водяний лопух 1446, 1546, — Водяний лопушник 1446, — Водяний мак 1445—6, — Водяний омег 1451, — Водяний перець 1656, — Водяний подорожник 72, — Водяний попутник 72, — Водяний укріп 1451, — Водяний хрін 1796, — Водяний щавель 1824, — Водяні зірки 382, — Водяні маківки 1446, — Водяні оріхи 2168, — Водянка 792, — Воливочко 2203, — Волів язик 750, — Волове око 246, 1581, 2203, — — Волове очко 1120, — Воловець **357**, — Воловий язик 139, 698, 1737, 2110, — Воловик 139, — Вологлодка **136—9**, — Волок 2286,

2293, — Волокінник 1525, — Волокник **1525**, — Волоконник 1525, — Волосїнник 1525, — Волоски 2142, — Волосник 984, 1067, 1525, — Волосниця 1629, — Волосняк 219, — Волоська капуста 334, — Волоська ріпа 1039, — Волоска тополя 1671, — Волоханї 2225, — Волохач 128, — Волоцюга 1566, — Волошайло 2173, — Волошка 496, 2172, — Волошки 496, 512, 2322, — Волошки білі 1900, — Волошнева трава 1198, — Вомена 2314, — Вомига 586, 619, — Вонега 2053, — Вонечник 1873, — Вонєк 2052, — Вонюче зїллє 631, — Вонюче зїллячко 1240, — Вонючий козлинник 1461, — Вонючка **587**, 765, 814, 1240, — Воняк 1644, — Вопух гіркий 1190, — Вораб 2053, — Вораба 2053, — Ворба 2053, — Вордовина 2278, — Воріх 1138, — Воріх лїсковий 642, — Ворішина 984, — Ворішина жовта 2171, — Ворішинка 1287, — Воробейник 1274—5, — Воробине око 403, — Воробячка 2296, — Воронець 904, 1513, — Воронє око 1525, — Воронє сало 1956, — Воронівка 1525, — Вороняча лапка **637**, — Вороняче масло 1253, 1645, — Воронячий горошок 2282, — Воронячка **792**, — Воротиш **2120—2121**, — Ворсянка 758, — Восет 591, — Восика 1672, — Воскобойна **2046—7**, — Воскобоїна 2047, — Воскові грушки 1606, — Воскоцвіт 536, — Восміл 2314, — Восока 2337, — Вочка жабині 1408, — Вошкове зїллє 1461, — Вощанка **536**, — Всезелен 1601—2, 1604, — Вужина 1816, — Вусика 2374, — Вусіка біла 1667, — Вутла 1862, — Вухо верблюже 1868, — Вуші дїдові 320, — Вюнок 626, — Вяз 708, **2214—6**, — Вязелець 2286, — Вязель луговий 1345, — Вязиль 636, — Вязіль 1707, 2183, 2186, 2188, 2286, — Вязовина 1880, — Вязовник 1880, — Вязчаста дївина 2248.

Гавєзь 2110, — Гавйиз 2110, — Гавяз 698, **2109—2112**, — Гавязь 2110, — Гавяр 23, 468, — Гадай зїлля 1526, — Гадєче зїлє 2260, — Гадєчий чеснок 95, 1952, — Гадєчі жєла 978, — Гаджуґа 1583, — Гаджучка 1583, — Гадин язик 1366, — Гадинець 2260, — Гадинник 67, 2252, — Гадинниця 1714, — Гадун 1956, — Гадюча морква 1559, — Гадюча цибулька 1402, — Гадючий горошок 2282, — Гадючий молочай 1239, — Гадючий просурень 354, — Гадючник 904, — Гадюшник 904, — Гадячі очі 1410, — Гаєва рожа 1800, — Гайбуз 1448, — Гайвір 23, 468, — Гайдамака 184, — Гайзебок 2366, — Гайник 1273, — Гайстер 246, 377, — Гайстра 246, 377, — Гаїр 23, — Галаган 1531, — Галай 291, — Галай зїлля 604, — Галак 1081, — Галаска 1931, — Галасове зїллє 1931, — Галущанка 1370, — Галюс 1303, — — Гамело 2314, — Ганиж 1586, — Ганиш 1586, — Ганус 171, 1586, — Гарбуз **677**, 678, — Гардибурка 2045, — Гардовина 1330,

2278, — Гарнівка 2202, — Гатинець 551, — Гафини 2223, — Гвоздик **731—745**, 2209, — Гвоздики 2115—6, — Гвоздики красні 2325, — Гвоздики пахучі 737, — Гвоздики полеві 738, — Гвоздичка 1118, — Гвоздички 2116, — Гвоздички польові 736, — Гвоздичний корінь 990, — Гдуля 690, — Гелїотроп **1041—2**, — Гемел 2314, — Гемела 2314, — Гепатика 146, — Гербатка 2244, — Гермінія **1051**, — Гива 1847, — Гива зелена 2314, — Гижавка 2218, — Гирочник 325, — Гирчак 1656, — Гирчина 2109, — Гиссоп 1106, — Гищиць 1165, — Гіргонія 715, — Гірканя **1891**, — Гірке опуша 1191, — Гіркий вопух 1190, — Гіркий лопух 1191, — Гіркий опух 1191, — Гіркокаштан **35**, — Гіркош корсатковатий 1584, — Гірошник 905, — Гірська корсатка 1060, — Гірський будяк 774, — Гірча 1560, — Гірчак 505, 508, 636, 904, 960, 1073, 1238, 1325, **1584**, 1656, 1662, 1770, 2048, — Гірчак богородишний 1656, — Гірчак водяний 1325, — Гірчєк 1770, 2372, — Гірчиці 1607, — Гірчиця **2021—5**, — Гірчиця лубенська 335, — Гірчиця морська **364**, — Гірчиця польова 2034, — Гіссоп **1106**, — Гіякінт 1088, — Гіяцинт **1086—8**, — Гіяцинт степовий 1401, — Гладишник 39—40, 549, — Гладкий протачник 2255, — Гладун 1052, — Гладуха **1272**, — Гладушник **39—41**, 549, — Глазки курячі 134, — Глевчак **1326—7**, — Глекопар 41, 549, — Глечики жовті 1445, — Глечкопар 549, — Гливи 1606, — Гливиця **1435**, — Глисняк 1032, — Глистник 2041, — Глистяк 2041, — Гліг 650, — Глід **647—650**, — Глідина 649, — Глій 650, — Глогівка 650, — Глод 649—650, — Глодавка 1633, — Гложина 650, — Глоїна 650, — Глот 650, — Глуха жєлива 1183, — Глуха коприва 1183, — Глуха кропива 301, 1183, 1186, 1233, 1573, — Глуха мята 1368, — Глухиня 2225, — Глуш 2212, — Глущец 1271, — Глушиця 1183, 1186, — Глушник 1183, — Глядка 246, **377**, — Гнидник 403, — Гнилиці 1606, — Гнилички 1606, — Гнилка 1606, — Гнилки 1606, — Гнилюшки 1606, — Гнїздівка **1429**, — Гнїдо сороче 720, — Гобза 1880, — Гойник 1612, — Гойове листя 1612, — Голець 295, — Голий овес 295, — Голий ячмінь 1081, — Голиш 1874, 1879, — Голова Адамова 831, — Голова Іванова 774, — Головайчик 2189, — Головатень 496, 774, — Головатий Іван 2184, — Головатки 402, — Головачі 402, — Головачка **520—521**, — Головешечки 65, — Головінка 500, — Головічка 2203, — Головка 1413, — Головка їжача 2058, — Головокрут 1040, — Головолом 1221, — Голод 1818, — Голодовина 1800, — Голодок **764—5**, — Голоїна 2342, — Голомша 1081, 2202, — Голубець 2225, — Голубинець 792, — Голубі пролїски 1911, — Голубій 585, — Голубки 179, — Голубок **1400—1403**, — Голубочок 1397, — Гонець 1952, — Гон-

чар 1307, — Гоня 1671, — Гонько 585, — Гопурти 1607, — Горба 2053, — Горбина 2053, — Горгонія 715, — Горгопка 678, — Гординя 2278, — Гордобить 351, — Гордовать 1330, — Гордовик 2278, — Гордовина 1330, **2278**, — Гордовля 111, — Горецвіт 1043, — Горечавка 968, **1198—9**, — Гориквіт 30, — Горицвіт **27—30**, 1118, 1287, 1300, — Гориш 1251, — Горіх 1138, — Горішина 636, 1724, 2189, — Горішки 2188, — Горішник 1531, 1724, — Горішок білий 2183, — Горішок червоний 2186, — Горлачі 2245, — Горлачник 695, — Горлець 1652, — Горлянка 64—5, **349—350**, 900, — Горляна помоч 350, — Гороба 2053, — Горобейник **1274—6**, — Горобина 2053, — Горобинець 435, 1511, — Горобиний горох 1458, 2291, 2296, — Горобиний горошок 1216, 1287, 2280, 2282, — Горобяча кашка 1238, — Горобячий горох 2291, — Горобячий горошок 636, 2280, — Горобячий щавель 1819, 1822, — Городні сокирки 1341, — Городня рожа 113, — Городова рожа 113, — Городова щириця 126, — Городовина 1330, 2278, — Горох 1566, **1609**, — Горох вовчий 263, — Горох горобиний 1458, 2291, 2296, — Горох горобячий 2291, — Горох заячий 1216, 1459, — Горох мишиний 2291, — Горох турецький **584**, — Горохівник **1794**, — Горошець 2291, — Горошник 1724, — Горошок **1201—1216**, 1342—3, 2282, 2292, 2296, — Горошок білий 636, — Горошок вовчий **252—5**, **257—272**, — Горошок воронячий 2282, — Горошок гадючий 2282, — Горошок горобиний 1216, 1287, 2280, 2282, — Горошок горобячий 636, 2280, — Горошок дикий 1216, 2282, — Горошок журавлиний 1211, 1213, — Горошок заячий 263, 1216, — Горошок красний 1214, — Горошок кучерявий 636, — Горошок ледий 2282, — Горошок лїсовий 2293, — Горошок потєчий 2282, 2286, — Горошок струпиний 1287, — Горстки 1721, — Горунка 333, 2022, — Горупа 333, — Горцяк 1656, — Горчак 1656, — Горчиця 2025, — Горянка 349, — Горячка 1299, — Госока 419, — Гостечник 1307, — Гостинник 984, — Гостівник 984, — Гостровершки 64—65, — Гострушки 722, — Гоюче зїлля 273, — Граб **487**, — Грабина 487, 2053, — Грабки св. Івана 986, — Гравилат 990, — Гразлик 1402, — Гранівки 1607, — Гранка 1081, 2098, — Гранушки 1606, — Гранчак 1081, — Гребениця **700**, — Гребенник 990, — Гребенячка 700, — Гребиш 376, — Гребінник **987—990**, — Гребінь курячий 494, — Гречичка 2142, — Гречка **882**, — Гречка дика 403, 1818, — Гречка мишача 805, — Гречка польова 403, — Гречучка 883, — Гривак 295, — Грижник 1052, 2092, — Гризачка 335, — Гризеп 2035, — Гризучка 335, — Гриципк 355, — Грицики 355, 403, —

Грицки 592, — Грім 1052, — Грознаток 327, — Грозно дике 2315, — Грознянка **327—9**, — Громашик 146, — Громик 1052, — Громовик 781—2, **1464—5**, — Груба тополя 1670, — Грудна травка 900, — Грудниця 251, — Груша **1606**, — Грушанка **1599—1605**, — Груші жидівські 1579, — Груші земляні 1039, — Грушка 1603, 1606, 2045, — Грушка дика 2136, — Грушка травяна 2135, — Грушки воскові 1606, — Грянь 1299, — Грястиця 714, — Губаня 1185, — Гудич 1271, — Гуменце попове 2122, — Гунь 690, — Гуньба 1362, — Гурок 676, — Гусениця 815, — Гусимець **180—184**, 2036, — Гусина трава 1692, — Гусинець 934, — Гусій спориш 1650, — Гуски 1446, — Гуся трава 1650, — Гусятник 673, **814—5**, 934, 1629, 1692, — Гусячі лапки 1692, — Гусячка 1692, — Гушка 1672.

Ґайда 2045, — Ґалґан 2045, — Ґалїнсоґа **945**, — Ґалух 2045, — Ґалярепа 334, — Ґанка 1916, — Ґараґоля 2045, — Ґардох 2045, — Ґарґачки 1790, — Ґдулї 1606, — Ґеверґіна 715, — Ґеґадзи 1790, — Ґеґадзник 1790. — Ґеґацки 1790, — Ґензура 967, 970, — Ґеорґіпїя 715, — Ґер 33, — Ґерґецки 1790, — Ґерґечник 1790, — Ґерґіна 715, — Ґереґованя 377, — Ґерґонїя **715**, — Ґіґацки 1790, — Ґіґачи 1790, — Ґірґонїя 715, — Ґлєдічія **998**, — Ґоґодзи 2226, — Ґоґози 2226, — Ґоґозник 2226, — Ґодзинка 936, — Ґомбички 309, — Ґорґія 715, — Ґордзоля 2045, — Ґримпута 2291, — Ґруля 2045, — Ґуґурдза дика 936, — Ґудзїчки 2344, — Ґушшпан 2334.

Даліпан 2207, — Дамасценки 1733, — Дарморіс 1303, — Дарморос 1303, — Двійняк 1081, — Двозубка **755—6**, — Дворучки Пресвятої 1472, — Дворядник **757**, — Двояк 1081, — Двоячок **32**, — Дебринець 984, — Девєцел 484, — Девясил 1117, — Девятерник 1253, — Девятилїтник 263, — Девятисил 484, — Девятисильник 263, 484, 486, — Девятосельник 486, — Девятосил 1117, — Девятотисина 486, — Девятьсил 1117, — Дегтярки 1606, — Дендера 719, — Дендерево 719, — Денисник 1461, — Денниця 1707, — Дербанка 1800, — Деревей 13, — Деревій **8—16**, 1098, — Деревій білий 164, — Деревінь 13, — Деревник 13, 1283, **1284**, — Деревник білий 13, — Дерево бісерне 2119, — Дерево Боже 201, 206, 212, — Дерево негниюче 2125, — Дерево свидове 635, — Дерево шевське 1785, — Дерево ягодове 1395, — Деревяник 1284, — Деревянка 1694, 1707, — Деревянок 1284, — Дереза 406, 708—9, 946, 960, **1303—4**, 1307, — Дерен **634—5**, — Деренки 1811, 1816, — Дерес 1650, 1659, — Дересень 1659, — Дереча

1303, — Дерипник 1811, — Дерпак 1816, — Дерябка 946, — Дєвена біла 2248, — Джарап 1594, — Джарапина 1594, — Дженджеруха 411, — Джиґуха 2217—18, — Джинджора 967, — Джинджур 967, 970, — Джінджура 967, — Джумка 2314, — Дзвінець 69, — Дзвінка 69—70, — Дзвінник 2142, — Дзвінок **389—399**, — Дзвіночки 1257, 1261, — Дзвіночки жовті 750, — Дзвіночок 390, — Двонець **69—70**, 2142, — Дзвоники 394, 399, 626, 1257, 1737, — Дзвонки 390, 626, 968, — Дзвонок 394, — Дзвоночки 179, 390, — Дземяк 2045, — Дзенгель 157, 186, — Дзендзелїя 847, — Дзинґель 157, Дзїндзївер 1330, 1331, 1334, — Дзїндзура 967, — Дзюндзя 1331, — Див 2244, — Диванна 2245, 2252, — Дивань **636**, — Дивдерев **719**, — Дивдерево 719, — Дивдир 719, — Дивдур 719, — Дивина 1261, 1868, 2244—5, 2252, — Дивосил 1117, — Дика бузина 1881, — Дика верба 1303, — Дика вишня 1720, — Дика гречка 403, 1818, — Дика грушка 2136, — Дика ґуґурдза 936, — Дика кава **256**, — Дика капуста 536, — Дика кукуруза 2212, — Дика кульондра 1985, — Дика лобода 550, — Дика марунка 948, — Дика маслина 783, — Дика морква 720,1199, — Дика паприка 719, — Дика парічка 621, — Дика петрушка 538, — Дика рожа 111, 1800, — Дика ромашка 1969, — Дика рута 921, — Дика рябина 2121, — Дика сметанка 2348, — Дика таця 1967, — Дика фасолька 263, — Дика цикорія 585, — Дика чорнушка 1440, — Дике вино 2315, — Дике грозно 2315, — Дике жито 103, — Дике кадило 1186, — Дике просо 127, 1991, — Дикий барвінок 1316, — Дикий божидерев 206, — Дикий виноград 621, 1792, — Дикий горошок 1216, 2282, — Дикий конич 2189, — Дикий купчак 320, — Дикий латук 1178, — Дикий льон 1268, — Дикий льонець 1256, — Дикий льонок 794, — Дикий молоч 2122, — Дикий молочай 661, — Дикий перець 219, — Дикий риж **1222**, — Дикий розмайрин 1221, — Дикий терлич 1352, — Дикий часник 2132, — Дикий чеснок 613, — Дикий чісник 936, — Дикий шапран 613, — Дикий ячмінь 789, — Дикі коноплї 2079, — Дикі нагідки 374, — Дикоє гнїздо сороче 720, — Дикохт 442, — Дикун 291, — Дикуша 1652, — Диман 314, — Дименицї 1722, — Димка 77, — Димки 1722, — Димни 1722, — Димниця **921—926**, — Димурка 77, — Диндерево 719, — Динник 678, — Диня 675, **678**, — Дирза 337, — Дичка 1606, — Дичок 291, — Дібрівка 717, — Дївенна 2243, 2252, — Дївина 1455, **2243—2252**, — Дївина вязчаста 2248, — Дївина повстиста 2248, — Дївиця в зелени 1441, — Дївичник 575, — Дївиян 1461, — Дївка 1188, — Дївойник **1458—9**, — Дївока 517—8, — Дївоча

кров 1724, — Дівочий зніт 797, — Дівочий знітилник 797, — Дівунка **946—960**, — Дівунка біла 949, — Дівчача краса 64—5, — Дівчурка 2045, — Дід 597, — Дідик **1963—1979**, — Дідич 1271, — Дідове сало 1878, — Дідові вуші 320, — Дідовник 597, 1190, 1193, — Дідух 1244, — Дідьче ребро 2228, — Діркатий мак 1521, — Діркач 1521, — Діробой 1098, — Діцентра **746**, — Доба вечірна 1057, — Доба нічна 1057, — Довгастівки 1721, — Довжник 876—7, — Дожджівник 1414, — Дойджівник 1414, — Доля 1959, 1961, — Домасини 1722, — Донка 2202, — Дорожник 1612, 1616, — Драб 2301, — Драби 402, — Драголюб 1313, 1368, — Дражник 1816, — Драничка 377, — Драпак 1816, — Драпач 412, 414, — Драпачник 1816, — Драпустан 1783, — Драціолея 1015, — Драчина 1811, — Драчильник 1816, — Дремлик **801—3**, 1469, 1475, — Дренчівки 1607, — Дрестун 1657, — Дрисливець 1015, — Дрисливиця 1722, — Дрисливки 1722, — Дрисливці 1722, — Дрислячки 1722, — Дристокоз 668, — Дристулї 1722, — Дристун 1657, — Дришлявка 678, — Дрібноцвіт 960, 1747, — Дрібчасте зїллєчко 1588, — Дрік 536, **961—2**, — Дріка 962, — Дрімлюх 1188, — Дрінка 635, — Дрожачка 336, — Дрок 961—2, — Дротянка 1155, — Друча повитиця 946, — Дрябчак 597, 2244, 2252, — Дрягель 1650, — Дряпаки 1816, — Дряпач 417, 758, — Дрясен **1647—1662**, — Дряскулї 1722, — Дрясливцї 1722, — Дуб **1743—4**, — Дуб озимий 1744, — Дубилист 1198, — Дубильний корінь 2086, — Дубильник 2086, — Дубівка 678, — Дубова омела 1285, — Дубочок 717—8, — Дубрак **60—65**, — Дубричка 1319, — Дубрівка 984, — Дубрівник 1707, — Дубровка 1707, — Дувчак 615, — Дуган 1439, — Дугулька 211, — Дудва **169—172**, 537, 542, 619, — Дудник **157**, — Дудошник 186, — Дудурка 150, — Дулї 1606, — Дулки 1722, — Дуня 690, — Дупки курячі 139, — Дур 719, — Дураси 1722, Дурець 1282, — Дурзїллє 719, — Дурило 157, — Дуриця 1282, — Дурійка **1282**, — Дурман 719, — Дурман сонний 284, — Дурний роман 1340, — Дурниця 2223, 2225, — Дурнишник 719, — Дурнопян 719, — Дуруси 1722, — Духовий цвіт 1480, — Душинка 1480, — Душиста нехворощ 203, — Душисті вечерницї 1056, — Душиця 168, — Дьюндзя 1331, — Дягель 157, 186, — Дягиль **186**, — Дяглиця 33, — Дятлина 2186, — Дятловина 2186.

Еспарзета 1459, — Естрогон 207.

Єва 1847, — Євірниця 1792, — Євка 805, — Єлим 2314, — Єлина 1, — Єловец 1156, — Єловий бервінок 2314, — Єлом 2314, — Єнгелик 186, — Єргина 715, — Єрусалимська верба 783.

Жабинець 1747, 1751, — Жабині вочка 1408, — Жабій смеречок 805, — Жабки 2360, — Жабник 72, 384. 1089, 1754, — Жабрик 944, — Жабрій 940, 941, 2079, — Жабрій боровий 944, — Жабрій лїсовий 944, — Жабурник 1089, **1674—1690**, — Жабяник **71—73**, — Жабяча цибуля 362, 1916, — Жабяче зїлля 152, — Жабячі вогирочки 1373, — Жабячі конопельки 905, — Жалива 2217—8, — Жалива велика 2217, — Жалива мала 2218, — Жаливуха 2217, — Жалюча кропива 2217, — Жалячка 2218, — Жалька 1878, — Жанєпина 1594, — Жарка **847—9**, — Жаруха 2217—8, — Жасмин 1569, — Жах 2320, — Жгавка 2218, — Жгучка 2218, — Жебрій 591—2, 940, 943—4, — Желїзняк 2253, — Желїзняк білий 1335, — Женєп 1156, — Женєпин 1156, — Женєпир 1156, — Женьске серце 412, — Жеоржина 715, — Жербій 591—2, — Жерделя 1717, — Жереб 1594, — Жерелівка **491**, — Жерелуха 1241, — Жереп 1156, 1594, — Жерест 1778, — Жерлуха 1241, — Жеруха 1241, — Жеруха болотна 411, — Жеруха водяна 407, — Жерюха **407—411**, — Жерявка **2204—5**, — Жестер 1778, — Жестіль 1778, — Жесть 1778, — Жєля гадєчі 978, — Жєлива глуха 1183, — Жибець 725, — Жибрій 497, 591—2, — Жива вода 1956, — Жива кість 2110, — Живець 726, — Живокіст 2110, 2136, — Живокість 698, 2110, 2184, — Живопліт 1304, — Жигавка 2218, — Жигалка 2218, — Жигучка 2218, — Жидик 2122, — Жидівська лепеха 23, — Жидівська шапочка 2122, — Жидівські груші 1579, — Жижка 2218, — Жижуха 1241, 2218, — Жилава 1336, — Жили вовчі 1702, — Жимолодь 1250, — Жимолость 1284, — Жинзівер 1331, 1334, — Жир качаний 1224, 1226, — Жируха 1241, — Жистяк 2145, — Житець 342, — Житна мушка 1571, — Житница 1571, — Житниця 714, 1571, — Житничка 49, 921, — Житняк 345, — Жито **1950—1951**, — Жито дике 103, — Житце боже 1010, — Жихунець 549, — Жіноча папороть 241, — Жіноче латаття 1446, — Жмиця 341, — Жовник 72, — Жовня 1694, — Жовта акація 405, — Жовта ворішина 2171, — Жовта лїлїя 1046, — Жовта лобода 276, — Жовта ріпа 720, — Жовта рожа 109, — Жовта чина 1211, — Жовтачка 582, — Жовте латаття 1445, — Жовтенька кашка 960, — Жовтий звонок 70, — Жовтий паслін 2041, — Жовтий хробуст 598, — Жовтий цвіт 661, — Жовтий цмин 1040, — Жовтий чистик 549, — Жовтило 165, 962, 1307, 1980, 2087, — Жовті братчики 69, — Жовті глечики 1445, — Жовті дзвіночки 750, — Жовті зозульки 704, — Жовті кувшинчики 1445, — Жовті чічки 1747, — Жовтільник 1163, — Жовтільниця 1163, — Жовтка 1244, — Жов-

тниця 1785, — Жовтобрюх 2047, — Жовтобрюшник 1747, — Жовтогарячка 1040, — Жовтоголовник 1969, — Жовтозілля 1968—9, — Жовтороддє 165, — Жовтоцвіт 30, 1776, — Жовтоцвітний будяк 1977, 2244, — Жовточниця 582. — Жовтух 1037, — Жовтуха 1714, 1776, — Жовтушки 1040, — Жовтушник **834—846**, — Жовтяк 2115, — Жовтяниця 582, 1040, 1163, — Жовчинець **1015**, — Жоржина 715, — Жостелина 1778, — Жостер 1778—9, — Жостик 1778, — Жостір 1250, 1778—9, — Жость 1250, — Жубрій 2351, — Журавельник 976, 979, 982, — Журавець **971—986**, 1098, — Журавина **2224**, — Журавини 2224, — Журавинник 690, — Журавинні ягоди 2224, — Журавиха 2224, — Журавлина 2224, — Журавлини 2224, — Журавлиний горошок 1211, 1213, — Журавлині стрючки 1211, 1645, — Журахвина 2224.

Забий круча 604, — Заболоточник 1112, — Забудки 215, — Забудьки 215, — Забудьок 215, — Заверб 1857, — Заверба 1842, 1857. — Завербник 1842, — Завивошник 1265, — Завитка 334, — Завуй 1857, — Завязник 1707, — Загадка 817, 819, — Загара **1299**, — Заглушка 345, — Загнітиця **241—4**, — Загнітник **1527**, — Загорідний мак 1522, — Задвійник **1273**, — Зазулинець **1467—1478**, — Зазулині рушнички 1470, — Зазулині сльози 1618, — Зазулині чоботи 1470, 1478, — Зазулині чорні черевички 1204, — Зазулячі чобітки 1475, — Зазулька 1475, — Зайців льон 1261, — Зайчик 1240, — Закруцьки 2045, — Закуска Петрова 1102—3, — Залїзняк **1572—3**, — Залїзняк червоний 1321, — Залучник 2321, — Замашка 402, — Замело 2314, — Зановать 1287, — Зановить 708, — Заполонь **1489—1502**, — Заполоч 1073, — Зараза 1489, 1501, — Зараза водяна **787**, — Заразиха 1489, 1501. — Зарінка 1857, — Зарінковий біждерев 1414, — Заря 1299, — Заря ясна 2171, — Зарязь 1059—1060, — Заснітки 1722, — Затай 960, — Затай зїллє 960, — Заяцьова капустка 1507, — Заяча буквиця 1316, — Заяча капуста 1373, 1507, 1956, — Заяча крівця 536, 1098, 2189, — Заяча кров 1098, 1323, — Заяча розсада 1956, — Заяча салата 1754, — Заяча трава 1956, — Заяче ухо 2244, — Заячий горох 1216, 1459, — Заячий горошок 263, 1216, — Заячий квас 1507, — Заячий квасок 1507, — Заячий крівець 1098, — Заячий холодок 221, — Заячий щавель 1507, — Заячий щавух 1507, — Заячі бурячки 782, — Заячі лапки 820, 822, 2189, — Заячі орішки 1724, — Заячі ушка 722, 1323, — Збанки 1606, — Збанок 391, 1445, — Збаночки 1446, — Збаночок 397, — Збанята 395, — Збурник 1707, — Звадник 1307, —

Звіздень **927—935**, — Звіздочник 2093, — Звіздянка **273**, — Звінець 2332, — Звінка 391, — Звінок 69, 390—391, 393, — Звіночки 69—70, — Звіробой 1098, — Звоздик 737, 1887, — Звоздик білий 2012, — Звоздик пільский 314, — Звонець 69—70, 395, — Звонець болотний 393, — Звоники 1261, — Звонки 179, — Звонок 394, — Звонок жовтий 70, — Звоночки 398, — Зворівник 2229, — Зворовец 2229. — Зворовий лист 2229, — Звягель 2293, — Звязіль 2286, — Згар 1737, — Здорова трава 1098, — Здріжник 336, — Здрікан 1521, — Здрячий мак 1521, — Зезюльки 1475, — Зезюльки красні 706, — Зезюльки рябі 705, — Зелезник **26**, — Зелемизеленя 549, — Зелемозелень 549, — Зелемозень **549**, — Зелена гива 2314, — Зеленець 13, — Зелепуги 1721, — Земизеленя 549, — Земизело 549, — Землезіл 856, — Земляк 2045, — Земляне серце 1475, — Земляника 909, — Земляні груші 1039, — Землянка 2045, — Земльовий біб 2045, — Земняк 2045, — Земозелен 549, — Земозелень 549, — Земозелець 549, — Земозіл 856, — Зєбрий 2351, — Зєбрій 1185, — Зиби 1429, — Зимівка 80, 678, 1606, — Зимова цибуля 80, — Зимовий астер 573, — Зимяк 2045, — Зікрач 1521, — Зїлє болячкове 2228, — Зїлє велике 1117, — Зїлє вітрове 1461, — Зїлє вовче 1461. — Зїлє гадєче 2260, — Зїлє кучерєве 976, — Зїлє маржєче 2311, — Зїлє рожове 979, 984, — Зїлє св. Івана 1098, — Зїлє тучне 1956, — Зїлє французьоватє 1319, — Зїлє чорне 1319, — Зїлля богородичне 60, — Зїлля болотне 1747—8, — Зїлля буркун 960, 1360, — Зїлля відьмине 590—591, — Зїлля вонюче 631, — Зїлля вошкове 1461, — Зїлля галасове 1931, — Зїлля гоюче 273, — Зїлля жабяче 152, — Зїлля Иванове 235, — Зїлля камфорове 400, — Зїлля квасне 2229, — Зїлля коловатнє 2020, — Зїлля коняче 590, — Зїлля криве 1652, — Зїлля куряче 1707, — Зїлля ластівяче 549, — Зїлля ластовине 549, — Зїлля лїсове 1714, — Зїлля масляне 1956, — Зїлля медяник 1714, — Зїлля міцне 500, — Зїлля осїнне 246, — Зїлля од трясцї 1747, — Зїлля пичінкове 549, — Зїлля пільське 782, — Зїлля погане 1466, — Зїлля птиче 1024, — Зїлля саморідне 2091, — Зїлля свінтояньске 1094, — Зїлля святоянське 1098, — Зїлля сїре 549, 2188, — Зїлля собаче 1536, — Зїлля солодке 1117, 1733, — Зїлля татарське 23, — Зїлля тихе 1466, — Зїлля тройчисте 1287, — Зїлля тучнє 1956, — Зїлля ужаче 1885, — Зїлля хрещате 1525, — Зїлля чорне 20, 1204, 1768, — Зїлля чортове 2048, 2228, — Зїлля шерстке 1274, — Зїллячко вонюче 1240, — Зїллячко дрібчасте 1588, — Зїлли кедреве 1156, — Зїмак 2045, — Зїмник 246, — Зїмниці 1607, —

Зїмодра 1319, — Зїмяк 2045, — Зїнзівер 1334, — Зїновать 708—709, 962, — Зїновка 709, 1480, — Зїновник 709, — Зіркатий мак 1521, — Зіркач 1521, — Зірки 748, 847, 1299, 2115—6, — Зірки білі 1887, — Зірки водяні 382, — Зірки червоні 2253, — Зірочка 931. — Зірочки 738, 1299, 2311, — Зірочник **2089—2095**, — Злинка **817—9**, — Злодій 403, — Змийовина 1939, — Змиївка 974, — Змиївона 605, — Змиячка **1932—1940**, — Змієвка 1589, — Змієголовник **766—8**, — Змійний корінь 695, — Зніт **794—800**, — Зніт дівочий 797, — Знітийник хлопський 794, — Знітилник дівочий 797, — Знітилник хлопський 794, — Зобник 2321, — Зозулин льон 1264, — Зозулині рушнички 1273, — Зозулині слезки 1017, — Зозулині сльозки 1273, 1474—5, — Зозулині черевички 20, 704, 722, 1216, 1261, 1474, 2311, — Зозульки 1474—5, 2304, 2311, — Зозульки жовті 704, — Зозульник 403, — Зозульчині башмачки 704, — Золота верба 1668, 1842, — Золотень 2047, — Золотий Іваньчик 960, — Золотник 39, 248, 847, 984, 1692, 1695, 1702, — Золотозїль **582—3**, — Золотопера 1146, — Золотосливи 1721, — Золототисячник 847, — Золотуха 1040, 1112, 2047, 2135, — Золотушник 1112, 2047, 2133, 2136, — Золотячка 582, 2047, — Зольник 1864, — Зорки 1299, — Зорочник 2092, — Зостіль 1778, — Зостір 1779, — Зрадзїлля 39, — Зрадник 992, 2260, — Зразїлля 504, — Зрізованець 90, — Зрядник 993, — Зуб вовчий 2122, — Зубачка 727, — Зубівник 1092, — Зубник 1092, — Зубниця **725—8**, — Зубовник 1373, — Зубятник 1092, — Зурка **697—9**, — Зюбрий 2351, — Зюбрій 943, — З'юзник 1313, — Зябрій **940—944**.

Ива 1847, — Иванове зїллє 235, — Ивилга 2314, — Ивка 805, — Икавка 311, — Илем 2214, — Илець 805, — Илим 2214, 2216, — Ильма 2214, — Индики 2115, — Ирга 644, — Иржий 388, — Їїва 1847.

Іберис **1107**, — Ібіск **1058**, — Ібунка 2259, — Іва 1847, — ва молдаванська 1862, — Іван головатий 2184, — Іван зїлля 1106, — Іван зїллє пільське 782, — Іван та Марія 1349, 2311, — Іван трава 575, 794, — Іван чай 794, — Іванова голова 774, — Іванок 246, **1094—1100**, — Іваньчик золотий 960, — Іванюк 1098, — Івасик 2183, 2186, — Івилга 2314, — Івина 1847—8, — Ізух 1106, — Ілем 2215, — Ільм 2214—5, — Ільма 2215, — Ільмак 2215, — Ільмина 2215, — Ільмняк 2214, — Ільмяк 2215, — Ільняк 2215, — Ільха 98, — Імела 2314, — Інкарнатка 2179, — Ір 23, — Ірга **644**, — Ірень 376, — Іскорник 1747, — Ісоп 1106, — Істодот 1638, — Ісуса Христа кров 2353.

Ївка 805, — Їжача головка 2058, — Їжовник 2058—9, — Їль 1.

Кабак 677, — Кабачки 678, — Кава шведська **256**, — Кавун **603**, — Кавунці 2169, — Кадило 60, 1365—6, — Кадило дике 1186, — Кадило пахуче 1366, — Кадильник **1366**, — Казилен 682, — Какиш 1178, 2050, — Калакалуша 1725, — Калачик 1332, — Калачики 1333, — Калдан 2099—2100, — Каленина 2279, — Калина **2279**, — Калина чорна 2278, — Калинина 2279, — Калинівки 1607, — Калинка 1882, 2279, — Калинки 1607, — Калинянки 1607, — Калитник 403, — Калиточник **403**, — Каліkант **385**, — Калупір 2120, — Калуфер 2120, — Калюжниця 384, — Калярепа 334, — Каляріпа 334, — Каляфіор 334, — Камандра **2129—2132**, — Камениця 1815, 2226, — Камінка 2226, — Камінки 2226, — Камінна ружа 1512, — Камінці 2226, — Камфорник **400—401**, — Камфорове зілля 400, — Камчуг 2136, — Камчук 2136, — Камяниця 1815, — Камянка 1606, 1815, 2226, — Камянки 1606, 2226, — Канаркове сімя 1564, — Канарок 295, — Канє молоко 856, — Каниця 575, — Канка 1916, — Канупер 2120, — Канупер польовий 314, — Канупір 2120, — Канупір пільний 1876, — Канянка 682, — Капа 2286, — Капак 1438, — Капарис 680, — Капелюші 1445—6, — Капіштан 377, — Капуста **334**, — Капуста дика 536, — Капуста заяча 1373, 1507, 1956, — Капуста свиняча 1103, — Капустеля 377, — Капустиця 334, — Капустка 1952, — Капустка заяцьова 1507, — Капуцини 2204, — Капшуки 907, 909, — Капшучки 391, — Капшушки 391, — Карабуза 1916, — Караган 405, — Каракуля 2045, — Каракуцьки 678, — Карайч 6, — Карваші 1607, — Кардовник 2058—9, — Кармазинки 1607, — Карпеля 333, 2045, — Карпель 333, — Картопа 2045, — Картопля 2045, — Картофля 2045, — Картох 2045, — Картоха 2045, — Картохель 2045, — Картохлє 2045, — Карупіль 2120, — Карупір 2120, — Карус 421. 442, — Карчоха 2045, — Катаринка пільна 2377, — Катеринка 211, — Катран 355, **645—6**, — Катун 1025, — Качаний жир 1224, 1226, — Качанка 678, — Качечі писки 72, — Кашка 13, 403, 636, 765, 904—5, 1237, 2341, — Кашка біла 905, 2183, 2188, — Кашка горобяча 1238, — Кашка жовтенька 960, — Кашка собача 1237, — Кашка червона 1300, — Кашник **311**, — Каштан 35, — Каштан кінський 35, — Каштанці 733, — Каштанчик 733, — Каюшина 2172, 2183, — Квас заячий 1507, — Квасениця **1507—9**, — Квасець 1818—9, — Квасик 905, 2183, — Квасне зілля 2229, — Квасниці 1607, — Квасниця 310, 1607, 1818—9, — Квасниця польова 1819, — Кваснички 2226, — Квас-

ничник 2226, — Кваснівки 2226, — Квасок 1819, — Квасок заячий 1507, — Квасолє 1566, — Квасоля 1566, — Квасоля червона 1565, — Квіт 690, — Квіточки русальні 722, — Кедреве зїльи 1156, — Кедрина 1592, — Келавки 1722, — Кенишник 1461. — Кервавник 13, — Кервань **1320—1322**, — Кервель 169, 1902, — Кермек 2084, 2086—7, — Кермик 2084, — Кидрина 1592, — Кизляк 1318, — Кильник **1052—5**, — Киндириця 2324, — Кипарис **680**, — Кипець 1170, — Кипрей 794, — Кироман 2086, — Кислиця 310, 1607, — Кислич **310**, — Кисличка 1603, — Кислянка 310, — Китайка 391, — Китник **100—104**, — Кишка водяна 1325, 2221, — Кишнець 631, — Кияки 2212, — Киях 2212, — Кияхи 2212, — Кияшина 2212, — Кізє молоко 856, — Кізіль 634, — Кізлики 1747, — Кійки 2324, — Кійло 905, 1414, 2100, — Кікацка 1790, — Кінська мята 996, 1184, 1368. — Кінський вех 2091, — Кінський каштан 35, — Кінський кмин 2019, — Кінський щавель 1820, 1822, 1826, 1830, — Кінський часник 74, — Кінські копитцї 2307, — Кірмак 2086—7, — Кіромак 2086, — Кіроман **2083—7**, — Кісточки полеві 1642, — Кість жива 2110, — Кітка 820, — Кітче молоко 856, — Кітяхи 127, — Кішка 39, — Кіях 2212, — Кіяхи 2324, — Кіяшки 2324, — Кіяшок 2212, — Клад 2260, 2265, — Клей 487, — Клей птичий 1108, — Клекацка 1790, — Клекацки 1790, — Клекачка 2081, — Клекітина 2081, — Клекічка 2081, — Клен **4**, 6, — Кленина 4, — Клениця 4, — Кленок 3, — Клещінець **216**, — Клєвер 2174, — Кликічка 2081, — Клікучка 2081, — Клокитина 2081, — Клокічка **2081**, — Клоповник 1240, — Клочичка 2081, — Клюква 2224, — Ключики 1714, — Ключник 598, — Кмен 490, — Кмин **490**, — Кмин кіньський 2019, — Кминок 490, — Кмін 490, — Кміниця **2019**, — Кобея **610**, — Кобелина 2212, — Кобилиці 1721, — Кобилярки 1721, — Кобиляхи 1721, — Кобильник 805, — Кобильоха 1566, — Кобильохи 1721, — Кобічка 1714, — Ковила 1423, **2098—2100**, — Ковилка 2098, — Ковиль 2098, 2100, — Ковпень 1841, — Когітник 1782, — Когутик 1323, 1644—5, — Кожушечки 39, — Кожушка 39, 778, — Козачки 126, — Козел 1049, 1588, — Козелець 152, **1747—1769**, 2164, — Козелиця 1747, — Козелки 1747, 2166, 2183, — Козелок 2164, 2166, — Козелцї 1747, — Козельки 2166, — Козельок 2166, — Козельцї 2166, — Козєнка 722, — Козине око 2186, — Козині очі 250, — Козли 1840, — Козлики 722, 1588, — Козлинник вонючий 1461, — Козлятник **938**, — Козодриск 936, — Козодрист 936, — Козодричка 936, — Козолець 1747, — Козолист **1283**, — Козубець 914, — Козулька 969, — Козяча борода 216, — Козячий листок 1283, —

Козьодрист 936, — Козьолки 722, — Кокіль 52, — Кокірчики 639, — Кокориш 36, — Кокус 1709, — Колачик **2**, — Колачики 111, — Колачник 1333, — Колєндра **631**, — Коловатиці 402, — Коловатнє зілля 2020, — Коловатниці 402, — Коловатні 402, — Колодрист 936, — Колодюх 1811, — Колокоцей 936, — Коломийка 14, — Колопенька біла 148, — Колопенька синя 726, — Колопня 402, — Колосник 789, — Колосниця **1928**, 2078, — Колосняк **789—791**, — Колотїчка 2081, — Колотник 1307, — Колотовця 946, — Колюк 591, — Колюки 719, — Колюх 2336, — Колюча 1864, — Колючий осот 412, — Колючка 412, 414, 591, 831, 1864, 2320, — Колючки 782, 2169, — Колючки сині 833, — Колючник **483—6**, 591, — Колюща вербиця 1303, — Коляк 591, 2320, — Коляндра 631, — Колячина 591, — Колячник 412, — Кольки 1606, — Кольковник 412, — Кольник **1580—1582**, — Командрушки 668, — Команина 2174, — Команиця **1286—9**, 2174, 2186, 2311, — Команичина 2174, — Команка 2174, 2186, — Комаричина 2174, — Комареві носики 722, — Комареві сокирки 722, — Комашник **1137**, — Комиш 1578, 1916, — Комоница **1033**, 2174, 2186, — Компір 2045, — Компостеля 377, — Компостелька 377, — Комушка 173, — Конвалїя **621**, — Коники 641, — Коники сорочі 722, — Конич 2174, 2186, — Конич дикий 2189, — Коничина 2174, — Коніч 2174. 2186, — Конїчина 2186, — Конїчник 2171, — Коновала 1667, — Конодрист 936, — Конопа 402, — Конопель 402, — Конопелька 148, — Конопельки 942, 2273, — Конопельки жабячі 905, — Конопенька 148, — Коноплї дикі 2079, — Коноплї насїнні 402, — Коноплї собачі 943, — Коноплї сухі 402, — Конопля **402**, — Конопляник 69, — Конотопець 2260, — Конотопцї 1040, — Конупер 2120, — Конферя 2045, — Конфестра 377, — Конфітелїя 377, — Конючина 905, 2183, 2186, — Конюшина **2171—2190**, — Конюшиця 2174, — Конюшка 2174, — Конятина 2174, 2186, — Коняче зілля 590, — Копатень 219, — Копатинє 2333, — Копер 155, — Копит вовчий 2203, — Копитель 219, — Копитень **219**, — Копитець 219, — Копити 219, — Копитки 219, — Копитник 219, — Копитняк 219, — Копитцї 219, Копитцї кінські 2307, — Копійник 1840, — Коприва 2217, — Коприва глуха 1183, — Копрій **906**, — Копровець **1985—9**, — Коралевий корінь 630, — Коральковець **630**, — Корешник **1638—1642**, — Корзиночник 1862, — Кориворот 2121, — Корінь вовчий 19, — Корінь гвоздичний 990, — Корінь дубильний 2086, Корінь зміїний 695, — Корінь коралевий 630, — Корінь красний 1464, — Корінь собачий 698, — Корінь солодкий 1004—5, —

Корінь фіялковий 376, — Корінь хрестовий **608**, — Корінь червоний 781, — Корінь явіровий 23, — Коркодушє 1722, — Кормоша 690, — Коровай 2121, — Короволїтник 2255, — Коровяк 719, 1098, 1261, 2244—5, 2248, 2251—2, — Королицє 575, — Королиця **573**, **575**, **579**, 1339, — Королів цвіт 1565, — Короліївка 575, — Королька 575, — Короставник 1898, — Корсатка **1059**—**1072**, — Корсатка гірська 1060, — Корсатковатий гіркош 1584, — Корюки 719, — Коса Богородична 257, — Коса Богоматерина 1096, — Косарик 1131, — Косарики 722, 992, — Косарі 825, — Косарки 722, — Косатень 1129, — Косатинє 2355, — Косатка 20, — Косач 295, — Коси Венерині 1895, — Косильки 722, — Косирки 722, — Коситень 23, **1123**—**1131**, — Косиці 1129, — Косичак 295, — Косичка 1125, 1129, — Косма трава 949, — Космак 1790, — Космачки 1790, — Космини 1790, — Космівки 1790, — Костерева 729, **891**—**8**, — Костерева висока 896, — Костерява 895, — Костир 341, 345, — Костирива 2349, — Костички 1607, — Костіваль 2110, — Костолом 2110, — Костопльон 377, — Костюльки 337, 345, — Костяниця 1815, — Косюрки 1257, 1261, — Котелки 2168, — Котєчі лапки 160, — Котик степовий 819, — Котики 820, 996, 1714, 2174, 2183, — Котиполе 1025, — Котки 2174, — Котові лапки 1705, — Котовник 996, — Котошка **159**, — Котяча мята **1430**—**1433**, — Котяче молоко 856, — Котяче ребро 1644—5, — Котячі булки 996, — Котячі лапки 159, 817, 1040, 2174, 2183, — Котячі яйця 879, 996, — Котячка 160, **996**—**7**, 1430, — Кохва 1291, — Кохитник 1782, 1784, — Кохітник 1782, — Коцїрба 1725, — Коцїрбина 1725, — Коцмин 1790, — Коцурник 996, — Коцюрба 1725, — Кочадижник 241, — Кочатничка 134, — Кочедижник 241, — Кочковата осока 425, — Кочурба 1725, — Кочурбина 1725, — Кошатник **1912**—**1925**, — Кошача мята 996, — Кошаче пиво 1430, — Кошачки 996, — Кошельник 1916, — Кошеча мята 1430, — Кошечник 996, — Кошики 2183, — Кошиці 2183, — Кошиця 2253, — Кошка 20, — Кошки 1430, — Коштовий оксамит 2134, — Кошульник 69, — Кошур 534, — Кравник 876, 1098, — Кракос 489, — Кралька 575, — Крап 1810, — Краса 127, — Краса дівчача 64—65, — Краса нічна **1388**, — Краса ночи 1388, — Красна смородина 1792, — Красний горошок 1214, — Красний корінь 1464, — Красні гвоздики 2325, — Красні зезюльки 706, — Красні пітушки 993, — Красні султанчики 1471, — Красновін 377, — Красноголовки 1885, — Красноголовяшки 2178, — Краснокорінь 139, 781, 1464, — Красноталь 1849, — Красоля 2204, — Красота 127, — Красотка 1635, —

Красулька 2204, — Кравник 13, — Кремена **1545—7**, — Кременина 1546, — Кремениця 1546, — Кремяник 357, — Креслата тополя 1670, — Кречка 13, — Крещет 3, — Криваки 1722. — Криве зїлля 1652, — Кривоцвіт 1311, — Кривошийка **1311—12**, Кривульки 2045, — Крижовник 1790, — Крило орлине 263, — Кримки 1607, — Крин 913, 1252, — Кринична осока 465, — Криничник 1750, — Крихковерб 1850, — Криштальки 1098, — Крівавник 13, 605, 1319, — Крівавниця 13, — Крівець заячий 1098, — Крівник 1099, — Крівця 1098, — Крівця Божа 1098, — Крівця заяча 536, 1098, 2189, — Кріп **155**, — Кріпець 155, — Кріслатий овес 295, — Кровавник 13, — Кров дївоча 1724, — Кров заяча 1098, 1323, — Кров молодецька 1098, — Кров св. Івана 1098, — Кров І. Христа 2353, — Кровник 13, 978, 1099, — Кровоголовка **1884—5**, — Кровотїй 1733, — Кров'ця Біжа 1098, — Крокис **374—5**, — Крокіс 489, 1736, — Крокіш 375, 489, 1736—7, — Крокос 489, — Крокус 489, 1736, — Кромпель 2045, — Кропец 155, — Кропива **2217—8**, — Кропива біла 1183, — Кропива водяна 534, 1314, — Кропива глуха 301, 1183, 1186, 1233, 1573, — Кропива жалюча 2217, — Кропива мертва 1183, — Кропива пекуща велика 2217, — Кропива пекуща мала 2218, — Кропива собача 1223, — Кропивка 534—5, — Кропило 904, — Кругинї 1722, — Круглицє 1606, — Круглиці 1722, — Кругляк 809, — Круглянки 1722, — Кружалець 171. — Кружачка 377, — Кружечка 377, — Крукіш 2335, — Крукуш 375, — Крупина **670**, — Крута мята 1369, — Крутай **773—4**, — Крутниця **2238**, — Крутовежа 745, — Крутоголовці 349, — Крутоголовчики 349, — Крух 1779, — Круха 1779, 1850, — Крухинї 1722, — Круцьки 2045, — Крученицї 1555, — Кручені паничі 628, 1122, — Кручина 1779, — Круш 1850, — Крушина **1778—9**, — Крушна верба 1850, — Кряк логовий 650, — Крячка 13, — Кувшинчик 1446, — Кувшинчики жовті 1445, — Куг 1723, — Куга 1578, 1916, — Кугина 1723, — Кудїлька 805, 1253, — Кудравець 2034, — Кудрявець 552, 1740, 2034, 2121, — Кузовиця 1862, — Кукіль **52**, 1178, — Кукільниця **674**, — Куколиця 1352, 2002, 2008, — Куколь 52, — Кукольниця 674, 2008, — Кукотина 186, — Кукулярія 1943, — Кукуль 52, — Кукуридза 2324, — Кукуриця 2324, — Кукурічка 621, 639, 1644, 1714, — Кукурічка мужеська 139, — Кукурудза 2324, — Кукурудзка польова 1261, — Кукуруз 1429, — Кукуруза **2324**, — Кукуруза дика 2212, — Кукурузка 1429, — Кукуручка 802, — Кулюки 414, — Кулявки 1722, — Кульбаба 661, **2122—4**, — Кульбабка 2122, — Кульбабок 2122, — Кульбавка 2122, — Кульба-

вочка 1059, — Кульбака 2121, — Кульбанка 1059, — Кулька 1722, — Кульондра дика 1985, — Куманич 2174, — Кундерман 996, — Кунич 2174, — Кунишник 366, — Куп 1645. — Куп зїлля 1645, — Купава 2122, — Купавка 1749, — Купак 2214, — Купала 2122, 2211, — Купалка 1163, — Купальниця 1765, — Купатепь 350, — Купека 621, 1644, — Купена 1644—5, — Купень 1645, — Купина 621, 1642, **1643—6**, — Купинка 621, — Купківка 714, — Купчак 2115, — Купчак болотний 320, — Купчак дикий 320, — Купчанка 714, — Купчатка **714**, — Купчєнка 2115, — Кур-зїллє 1645, 1707, — Курай **1864—1867**, — Курача нога 1707, — Курача слїпота 968, — Куреча лабка 1310, — Курєча слїпота 309, — Курина слїпота 549, — Куросліп 148, 153, — Куртофля 2045, — Куручка 801, — Курятник 1650, — Куряча лапка 905, 1307, 1747, 2183, — Куряча слїпота 134, 698, 1037, 1747, 1762, 1765, — Куряча слїпота біла 153, — Куряча трава 1650, — Куряче зїллє 1707, — Куряче стегенце 1747, 2183, — Курячий гребінь 494, — Курячі глазки 134, — Курячі дупки 139, — Курячі очі 134, — Курячі очка 134, 1762, — Курячка 1650, — Курячник 1650, — Кустриця 895, — Кутасики 674, 2008, — Кутнак 2115, — Куточник 366, — Куцавей 390, — Куцоніжка **330—331**, — Кучерєвец 1892, — Кучерєве зїллє 976, — Кучерявець 1892, **2194—5**, — Кучерявий горошок 636, — Кучерявий мацько 1441, — Кучерявка 1025, — Кучина 1723, — Кушир **534—5**, 1415, 1674, — Кушір 534, — Кушки 1607, — Кушир 1674, — Кущ рокитовий 709.

Лабаз 595, — Лабазник **904—5**, 2068, — Лабачий 20, — Лабка куреча 1310, — Лабуштан 20, — Лаванда 1218, — Лавр **1217**, — Лаврина 1217, — Ладанник **1247—8**, — Ладошник 1370, — Лазун 1303, — Лазурка 968, — Ландиш 621, — Лапа вовча 2203, — Лапа львина 67, — Лапики 384, — Лапка 2370, — Лапка вороняча **637**, — Лапка куряча 905, 1306, 1747, 2183, — Лапки вовчі 977, 979, — Лапки гусячі 1692, — Лапки заячі 820, 822, 2189, — Лапки котєчі 160, — Лапки котові 1705, — Лапки котячі 159, 817. 1040, 2174, 2183, — Лапки сорочі 722, 905, 1714, 2183, — Лас 361, — Ласик 361, — Ласкавець **358—361**, 1240, — Ласкавці 361, — Ласковиця 1214, — Ласоч трава 361, — Ластівець 220, — Ластівка мурова 549, — Ластівчики 973, — Ластівяче зїллє 549, — Ластовень 220, **692—695**, — Ластовине зїллє 549, — Ласточник 220, — Латаття 384, — Лататтє біле 1446, — Лататтє жіноче 1446, — Лататтє жовте 1445, — Латать 384, — Латач 384. — Латачка 384, — Латук дикий 1178, — Лахачі 2225, Лебідка 1480, — Лебюдка 1488, — Левзея **1245**, — Левкоя **1341**. —

Левурда 95, 1652, — Левядь **1218**, — Леґін 1671, — Леґінь 1671, — Ледий горошок 2282, — Лежанки 1606, — Лежух 1566, — Лежуха 1566, — Лей 2353, — Лелеч 99, — Лелійник **1046—7**, — Леліч 99, — Лелія **1251—3**, — Лемич 99, — Леміз 549, — Лен **1264—1271**, — Лен вівсяк 1271, — Лен глушец 1271, — Лен молотень 1271, — Лен пільський 1261, — Лен пражец 1271, — Лен скакун 1271, — Лендерево 1197, — Ленок 1261, — Ленок полевий 184, — Ленолистник **2138—2141**, — Лента 1228, — Ленча 1228, — Ленчаниця 2291, — Леонтиця **1229**, — Лепех 1003, — Лепеха 23, 1003, 1925, — Лепеха жидівська 23, — Лепець 224, 946, 1411, — Лепеш 1003, — Лепешник 23. 1925, — Лепешняк 1003, 1129, 1925, — Лепіх **1001—3**, — Лепіх манновий 1001, — Лепішник 23, 419, 442, 465, — Лепниця 320, — Лепок 225, — Лептиця 2313, — Лепух 1190, — Лепушки 1714, — Лепчиця 224—5, 946, — Лестюха 1606, — Летючки 2122, — Левзея **1245**, — Лєщок 2174, — Лиджа 1145, — Лико вовче 718, 879, — Лилїйка 393, — Лилія 1253, — Лилїяс 1046, — Лиман 1747, 1758, — Линок 738, 1256, 1261, 1268, 2166, — Линянка **2001—2018**, — Линь 206, — Липа **2152—4**, — Липівки 1607, — Липка 779, 904, 956, 1364, 2313, — Липник 39, 946, 2018, 2313, — Липняк 2313, — Липух 1190, — Липуха **2167**, — Липучка 778, — Липчик 224, — Липчиця 69, **224**, 946, 956, 2313, — Лисики 2188, — Лисиця 1024, — Лисичі хвости 127, — Лисичка 1024. — Лисій хвіст 1462, — Лист зворовий 2229, — Листки білі 2211, — Листок козячий 1283, — Листопруг 1446, — Листя гойове 1612, — Литвинчики 2001, — Лиходїйна трава 1198, — Лихоманник 967, — Лицій 1303, — Лишайник 390, — Лишки 2188, — Лищиця **1020—1026**, — Лізка 1845, — Лїкарський ромен 1339, — Лїлея 1252, — Лїлія 1253, — Лїлія водяна 1446, — Лїлія жовта 1046, — Лїмба 1671, — Лїндернія **1262**, — Лїпиця 224, — Лїска 642, — Лїсковий воріх 642, — Лїсна вероніка 2265, — Лїсна тоя 1319, — Лїсний червець 120, — Лїсниці 1607, — Лїсниця 1606, — Лїсова мята 996, — Лїсова папороть 1665, — Лїсова солодиця 1665, — Лїсова фіялка 2306, — Лїсове зїллє 1714, — Лїсовий браток 2310, — Лїсовий горошок 2293, — Лїсовий жабрій 944, — Лїсовий нарциз 1244, — Лїсовий простріл 19, — Лїсовий чебрець 2129, — Лїсовий чистець 2092, — Лїція 1303—1304, — Лїціян 1303, — Лїщана 642, — Лїщанка 642, — Лїщаня 642, — Лїщина **642**, — Лобідка 276, — Лобода 276, **550—564**, — Лобода дика 550, — Лобода жовта 276, — Лобода свиняча 276, — Лобода собача 550, — Лободиця 276, — Ловимушка **1404**, — Лога 650, —

Логина 650, — Логиня 650, — Логинька 650, — Логовий кряк 650, — Логожина 2212, — Лоза 1848, 1862, — Лоза біла 1842—3, — Лоза винна 2316, — Лоза цареградська 783. — Лозєнка 2225, Лозник 1857, — Лойок 62, 65, — Локриця 1005, Ломатник 1747, — Ломенець 605, — Ломилїс 695, — Ломиніс **604—6**, 695, 747, — Ломич 1446, — Ломінь **1892—6**, — Ломка верба 1850, — Ломовик **1636—7**, — Ломоніс 605, — Ломонос 605, 747, — Ломонос синий 604, — Лопатень 384, **1445**, — Лопатки 1722, — Лопатник 1446, — Лопаття 1445, — Лопки 719, — Лопух **1190—1193**, — Лопух білий 2211, — Лопух водяний 1446, 1546, — Лопух гіркий 1191, — Лопушник 1190, 1546, — Лопушник водяний 1446, — Лопушок 1878, — Лотай 384, — Лотайка 384, — Лотак 384, — Лотань 384, — Лотар 384, — Лотат 384, — Лотатень 384, — Лотач **384**, — Лоташ 384, — Лототь 384, — Лоточ 384, — Лох 783, — Лохина 2225, — Лохиня **2225**, — Лоховина 783, — Лоховник **783—4**, — Лоцот 384, — Лоюк 62, — Лубенська гірчиця 335, — Лубуда 2338, — Луг 1862, — Луговий верес 877, — Луговий вязель 1345, — Луговий натягач 2011, — Луговик 729, — Луговина 1862, — Лужина 1862, — Лук 77, — Луківка 1910, — Лукова бабка 1876, — Луковиця 77, — Лупиніс 695, — Луска водяна 1223, — Лускавець 805, — Лускач 695, — Лусковець **1200**, — Лутига **275—283**, — Лутина 1862, — Лутівки 1718, — Луцерна 1345, — Луцига 276, 282, — Лучинник 2252, — Лущ 69, — Лущаки 1607, — Любаски 1722, — Любахи 1722, — Любашки 1721—2, — Любжа 1469—70, — Люби-мене 273, 833, 1246, 1409, — Люби-мене-непокинь 1213, 1475, — Любидра 2205, — Любижник 1350, — Любиста 1246, — Любисток **1246**, — Любка 803, 833, 1470, 1475, 1477, 1618, 2107, — Любки 1474, — Любчик 1246, — Люкреція 406, 1005, — Люляк 1092, — Люлянка **1931**, — Люлька 1092, — Люльник 1092, — Люльок 1092, — Люльочник 1455, — Люпин **1291—3**, — Лютий цвіт 1747, — Люцерна 1345, — Лявр 1217, — Ляд 2291, — Лядвенець 1287, — Лядик 2291, — Лядник 2286, 2291, 2293, 2295, — Ляжка 2181, — Ляк **548**, — Лякориця 1004—5, — Ляпи 1722, — Ляцька чуприна 1631, — Ляшка 2174, — Львина лапа 67, — Львина пасть 174, — Льняник 248, — Льобелїя **1277**, — Льом 2215, — Льон 1271, — Льон дикий 1268, — Льон зайців 1261, — Льон зозулин 1264, — Льонець **1256—1261**, — Льонець дикий 1256, — Льонок 1261, 1264, **1745**, — Льонок дикий 794, — Льонок польовий 1405.

Магоник 1221, — Маґера 1324, — Маґеран 1324, — Мадаран 1324, — Мадеран 1324, — Мадраґан 284, — Мадриґан 284, —

Мадяран 1324, — Маєтка 309, — Мазурки 1607, 2045, — Мазярки 1606, — Маик 2122, — Май 2122, — Майка 2122, — Майоран 1324, — Майорцї 1324, 2325, — Майорчики 2325, — Майран **1324**, — Маївка 621, 2122, — Мак **1522**, — Мак водяний 1445—6, — Мак дїркатий 1521, — Мак загорідний 1522, — Мак здрячий 1521, — Мак зіркатий 1521, — Мак самосівний 1521—2, — Мак самосїй 1522, — Мак самосїйний 1521, — Мак слїпий 1522, — Мак тріскатий 1521, — Мак тріскучий 1521, — Мак трісучий 1521, — Мак трускавец 1521, — Мак хруставец 1521, — Маківки 914, — Маківки водяні 1446, — Маковина 1521, — Маковинец 1521, — Маковинець **994**, — Маковінки 1606, — Мала жалива 2218, — Мала пекуща кропива 2218, — Малай 1517, — Малий васильок 847, — Малий щербан 178, — Малина **1813**, — Малина польова 561, — Малинівки 1606, — Малі чобітки 396, — Мальва **108—113**, — Малькольмія **1328**, — Манґерушок 377, — Мандибурка 2045, — Мандриґуля 1525, 1931, — Мандрієц 722, — Манна 1001, — Манна трава 1001, — Манновий лепіх 1001, — Марь 552, — Мараморянки 1607, — Марґаритки 309, — Марена 1810, — Марена медова 960, — Маренка пахуча 230, — Марєник 1898, — Маржєче зїллє 2311, — Мариканка 2045, — Марина 163, 1274, 1739, — Марини 1719, — Маринна 163, — Маришка 1480, — Мариюнка 805, — Мариянки 1721, — Марімята 2120, — Маріян 2228, — Мармурник 1213, — Мартєнка 936, — Маруна **1739—1742**. — Марунка 2376, — Марунки 1721, — Марунка дика 948, — Мархотка 1438, — Марцизки 377, — Мар'янка **225—231**, — Маслина дика 783, — Масло вороняче 1253, 1645, — Масло сорокиче 2371, — Масляне зїлля 1956, — Маслянка 39, 1200, 1253, 1482, 1747, — Маслянки 668, — Масляночка 1253, — Матерзанка 2149, — Материдушка 2149, — Материнка 314, 371, **1480**, 2149, — Материнки 402, — Материска 1480, — Матерки 402, — Матерянка 967, — Матїрки 402, — Матїрниця 402, — Матїювка 1571, — Маточник 235, 301, 767, 1365, 1430, 1432, **1506**, 1546, — Маточник білий 1526, — Маточник полевий 2129, — Матошник 1365, 2211, — Матриґан 284, — Мать мачуха 2211, — Маун 2228, — Махорка 1438, — Мацеридушка 2149, — Мацько кучерявий 1441, — Мачок **1519—1521**, — Мачушник 1546, 2211, — Маявка **1390**, — Меденишник 139, 782, — Медівка 1287, — Медівки 1721, — Медівник 767, 943—5, 953, 960, — Медінки 1607, — Медник 1365, — Медно 1367, — Медова марена 960, — Медова трава 960, **1077—8**, — Медовик 767, 1573, — Медовка 1365, — Медовник 767, 960, 1365, 1573, — Медуля 1606, — Медулька 1183, — Медуниця 139,

904—905, 1183, 1735, 1737, 2133, — Медуниця польова 139, — Медунишник 1737, 2133, — Медунка 139, 712, 905, **1183—8**, 1349, 1444, 1735, 1737, 2133, 2313, 2352. — Медунка собача 698, — Медунки 1607, — Медунчики 1737, — Медучка 992, — Медушка 1183, — Медявник 960, — Медяник 767, 943, 960, 1714, 1737, — Медяник зїллє 1714, — Медянички 1714, — Медянишник 139, — Мелай 2324, — Мелайниці 1722, — Мелїса 1365, — Мелїсса турецька 767, — Мельон **675**, — Менчир 816, — Мерінґія **1389**, — Мерковея 1969, — Мертва кропива 1183, — Метелики 2060, — Метелиця 53, — Метелишник 1240, — Метелочки 1240, — Метлиця 56, — Метлюг 53, 56, — Метлюк 57, — Меч 992, — Мечик **992—3**, — Мєтка 2365, — Мигдаль 1716, — Миколайки 833, — Миколайці 833, 1429, — Миколайчик **831—3**, — Миколайчики 831, 833, — Мило собаче 1024, 1052, 1887, — Милость Божа 1015, 1409, — Миляник 1887, — Мильна трава 1887, — Мильник **1887**, Мильнянка 1887, — Мир 552, — Мир-зїлля 552, 768, 984, — Митник 1307, — Михауївки 1606, — Мичка 1423, — Мишавка **1413**, — Мишача гречка 805, — Мишачий буркунець 1345, — Мишачий терен 1833, — Мишачий хвіст 1413, — Мишачий хвістик 101, — Мишей 1994, — Мишиний горох 2291, — Мишій 1515, 1991, 1993—4, — Мишій нлавньовий 1515, — Мишій подовий 1991, — Мишій степовий 1345, — Мишій чорний 1515, — Мідушиця 1873, — Мідянки 1183, — Мікдал **1716**, **1724**, — Мімулюс **1385—6**, — Місячник 1157, — Мітельник **1164—9**, — Мітла 56, 1168, 2314, — Мітлиця **53—57**, 294, 337, 342, 346, 714, 896, 1168, 1282, 1631, — Мітличина 56, 1168, — Мітличка 347, — Мітлуха **2318**, — Міхунка 1579, — Міхурник 615, — Міхурниця **1579**, — Міцне зїлля 500, — Мішочки 403, — Мішунка 1722, — Мішчупка 1722, — Млад 2214, — Мласкавець **2231—7**, — Мласковець 2236, — Млїчей 856, — Мнякуш 1692, — Мнята 1368, — Мнята польова 1430, — Мнятка 1368, — Мняч 774, — Мовдь 1559, — Могар 1992, — Могильниця 2299, — Могурянин 936, — Модрень 1197, — Модрипа **1197**, — Модриш 1197, — Можевельник 1156, — Мокляжник 1873, — Моклячка 582, — Моклячник 1873, — Мокровник 2093, — Мокрець **105—7**, 134, 224, 946, 1838, 2093, — Мокрина 2367, — Мокринець 2093, — Мокриця 105, 2093, — Мокруха 1472, — Мокрячка 582, — Молдаванська іва 1862, — Молодень 1952, — Молодецька кров 1098, — Молодило 1956, — Молодильник **1133**, — Молозка **995**, — Молоко вовче 856, — Молоко канє 856, — Молоко кізє 856, — Молоко кітче 856, — Молоко котяче 856, — Молоко песяче 856, — Молоко псє 856, —

Молоко суче 856, — Молостень **1397—8**, — Молостуха **1189**, — Молотень 1271, — Молоточник 729, — Молотянка 789, — Молоч 2048, 2050, — Молоч дикий 2122, — Молочай 852, 856, 859, 862, 872, 874, 1178, 2048, — Молочай гадючий 1239, — Молочай дикий 661, — Молочай степовий 863, — Молочайник 2048, — Молочак **852—874**, 2048, 2050, — Молочий 856, 2050, — Молочій 856, 859, **2048—2051**, 2122, — Молочка 856, 872, 1178, — Молочко 1178, 2357, — Молочник 859, 1956, 2122, — Молошничок 1261, — Момич 1446, — Морва **1395—6**, — Моргулька 336, — Морелї 1719, — Мореля **1717**, — Морель 1717, — Моріг 1650, — Моріжничок 309, — Морква **720**, — Морква борова 311, — Морква гадюча 1559, — Морква дика 720, 1199, — Морквяниця 537, — Морківник 537, **2000**, — Морков 720, — Морковник 2000, — Морковять 13, — Морожок 1650, — Мороз 246, — Морон **309**, — Морошка **1812**, — Морська гірчиця **364**, — Морська трава **2326—7**, — Морхва 720, — Мотка 1571, — Мохна 1706, — Мохнатка **1294—7**, — Мохнаток 1295—6, — Мохнянка 1869, — Моховинка **1836—9**, — Мохун 1756, — Мохунки 1579, — Мохурка 1579, — Мочєрина 457, — Мошнач 1952, — Мошник 885, — Мошнухи 1579, — Мошурка 1722, — Муда 881, — Муда попові 1284, — Мудики 996, — Мудник 1526, — Мудренец 1197, — Мудрень 1197, — Мудрик 1197, — Мудрина 1197, — Мудрінь 1197, — Мудя попове 881, — Мудь попова 881, — Мужеська кукурічка 139, — Мукиня 2052, — Муравки 1606, — Муращівник 13, 370, — Муреція **1399**, — Муринське просо 2055, — Муріг 1650, — Муріжок **638**, 1650, — Мурова ластівка 549, — Мухарка **200**, — Мухомор 723, — Мучанки 1606, — Мученица 188, — Мучница **188**, — Мухурка 1579, — Муший 1571, 1993, — Мушиця 700, — Мушка 700, **1570—1**, — Мушка вівсяна 200, — Мушка житна 1571, — Мушка пшенична 103, — Мушкателька **1537**, — Мушкати 1721, — Мшаль 1050, — Мякуш 1692, — Мята **1367—72**, — Мята глуха 1368, — Мята кінська 996, 1184, 1368, — Мята котяча **1430—3**, — Мята кошача 996, — Мята кошеча 1430, — Мята крута 1369, — Мята лїсова 996, — Мята плавнева 1368, — Мята попрйова 1370, — Мята собача 301, — Мята холодна 1370, — Мята чорна 1370, — Мятва 1370, — Мятка 1370, — Мятка англїйська 1370, — Мятка песяча 1430, — Мятлиця 53, 337, — Мяточник **301**, — Мяч трава 194, — Мячир 816, — Мячка 2213.

Навертник 2331, — Наворотень **66—67**, 2121. — Наворотиня 2121, — Наворотиш 2121, — Наворотник 67, — Навороток 2121, — Навратник 21, 67, — Навратнік 2121, — Навраток 2121, —

Навротин 1886, — Навротич 2121, — Нагідки 375, — Нагідки дикі 374, — Нагідник 1694, — Наголоватки 500, 591, 1158, — Наголоватоκ 512, 1163, — Надовий саш 1578, — Надошник 1370, — Надраґуля 284, — Надтинник 2041, — Надулий цвіт 399, — Намелина 2314, — Намулок **785—6**, — Напальки 750—751, — Наперстник **750—751**, — Наперстниця 750, — Нарциз **1419—1422**, — Нарциз лїсовий 1244, — Насердник 1370, — Насїнні коноплї 402, — Насїня свинське 719, — Насїня чортовоє 412, — Насон 1521, — Насонешняк 1038, — Насонїшник 1038, — Настурція **1425—6**, 2204, — Наський щавель 1818, — Натина 550, — Натошник 1370, — Натяг 1887, — Натягавка 1722, — Натягач 750, 1525, 1645, 1758, 1887, — Натягач луговий 2011, — Натяж 1758, — Наугодки 375, — Невитка 334, — Невійка 336, — Невістка 575, — Невістки 575, — Невістульки 575, — Невстаха 2134, 2136, — Негниюче дерево 2125, — Негниючка 2125, — Негнойдерево 2125, — Недорісток **516**, — Недотика 1110, — Незабудка 1409, 1411, — Незабудь 1409, — Незабудь-мене 1409, — Незабудька **1405—1412**, — Незамайник 1303—4, — Незгода **1135**, — Неклен 6, — Нелинь 1743, — Немофіля **1428**, — Ненавистник 721, — Ненаситець 263, — Неревина 879, — Нерест 309, — Неруш 1110, — Неруш-мене 1110, — Нестидник 246, 1275, — Нетала 1858, — Нетик 1110, — Нетоя 20, — Нехворощ **201**, **203—214**, 1168, 2092, — Нехворощ душиста 203, — Нехворощ полева 214, — Нехворощ суха 2253, — Нехвороща 1168, — Нечесані панночки 1441, — Нечіпай зїлля 351, — Нечоси панночки 1441, — Нечуйвітер 160, 309, 1010, 1040, 1067, 1573, — Нечуївка 160, — Николаєць 833, — Николайки 833, 1714, — Нитинка **1957**, — Нитка червена 682, — Нитота 1306, 1310, — Нитянка **2321**, — Ницелоз 1858, — Нїжник 1037, — Нїкандра **1436**, — Нїмина 1525, 1779, — Нїмиця 719, **1091—2**, — Нїтник 1037, — Нічна доба 1057, — Нічна краса **1388**, — Новий хлїб 1117, — Нога курача 1707, — Ноги сорочі 721, — Ногіток 375, — Ноготки 374—5, — Носики комареві 722, — Нюнька 1925, 2058—9, — Нюня 2059.

Обмил 1117, — Обмила 2314, — Образки 376, — Обрідник 601, — Оведян 1713, — Оверян 2228, — Овес **288—9**, **293—7**, — Овес богатий 295, — Овес голий 295, — Овес кріслатий 295, — Овес татарський 295, — Овесець 337, — Овеча смерть 2098, — Овечий репяшок 2321, — Овийка 623, — Оврашкові хвости 43, — Овсюг 291, 294, 296, — Овсянка 337, 345, — Огень бузьків 1300, — Огірок **676**, 771, — Огірок собачий **1996**, — Огірочки 2174, — Огірочна трава 325, — Огірочник **325**, 1644, 2174, —

Огірошна трава 2174, — Огірошник 325, 905, 1644, 1702, 2174, — Огірчак 1163, — Оглід 650, — Огник **1352—4**, 1574, 2364, — Огничок 2256, — Огонь трава 2091, — Ограба 2053, — Огурець 676, — Огуречник 905, — Оделен 2228, — Одзвінки 2134, — Одинарник **2170**, — Одкасник 228, 486, 2135, — Одкашльник 947, — Одностеблиця 57, — Одолян **2227—30**, — Одхасник 1645, 2135, 2228, 2260, — Од'ядник 1644, — Ожина **1811**, **1814—16**, — Озимий дуб 1743, — Окація 1794, — Окладник 1186, 1362, 1364, 2265, — Око волове 246, 1581, 2203, — Око воробине 403, — Око воронє 1525, — Око козине 2186, — Око Христове 1119, — Окріп 155, 906, — Окропец 155, — Округлянки 1722, — Оксамит 179, 2116, — Оксамит коштовий 2134, — Оксамитець **2115—6**, — Олешина 97, — Олешник 97, — Оливки 1607, — Оливник 1956, — Ольмик 738, — Ольха 98, — Оман **1112—20**, 2245, — Оман болотний 1733, — Омана 2245, — Омег 619, — Омег водяний 1451, — Омеґа 1782, 1784, — Омежник **1451—3**, — Омела **2314**, — Омела дубова 1285, — Омело 2314, — Омельга 2314, — Омилець 1282, — Омилок 1282, — Оміла 2314, — Омолок 1282, — Опарник 1681, — Опер 371, — Оперстник 311, — Оплїтач 623, — Оплїтка 623, — Оповст **900—903**, — Опонець 623, — Опоричка 1792, — Опорти 1607, — Опоясник 1307, — Опрена 1790, — Оприка 1790, — Оприня 1790, — Опсиґа 591, — Опух гіркий 1191, — Опуцьки 2156, — Опуша 1190, — Опуша гірке 1191, — Опуша солодке 2211, — Ораба 2053, — Оргинїя 715, — Ордина 2278, — Орєб 2053, — Орєбина 2053, — Оріх 642, **1138**, — Оріхи болотяні 2168, — Оріхи водяні 2168, — Оріхи чортові 2168, — Орішина 642, 1287—8, 2188, — Орішки заячі 1724, — Орішки польові 1724, — Орішник 642, — Орішок 2174, — Оркиш 2202, — Оркіш 2202, — Орлики 179, — Орлине крило 263, — Орляк 1731, Орнаута 2202, — Оробина 2053, — Орох 1609, — Орошець 2291, Оряб 2053, — Оряба 2053, — Осенник 613, — Осенчук 1744, — Осет 591, — Осетий 591, — Осетник 591, 1146, — Осиґа 337, — Осика 1667, 1672, — Осина 1667, 1672, — Ситняг 702, 1145—6, — Ситняжок 1146, — Ситняк 1145, — Осичина 1672, — Осїнка 877, — Осїнки 1606, — Осїнне зїллє 246, — Осїнник **2097**, — Осїнчак **245—251**, — Осїнчук 246, — Осїнь 246, 249, — Осїтняг 362, 1146, 1916, — Осїтняк 362, — Осїч **2101**, — Осміл **1285**, — Осока **419—482**, — Осока кочковата 425, — Осока кринична 465, — Осока полева 466, — Осокір 1667, 1672, — Осокор 1670, — Осот 412, 414, 590, **591—602**, 2048, — Осот колючий 412, — Осот червоний 414, — Осотий 417, 608, — Осотій 412, — Осочна трава

1357, — Ості 597, — Острець 224, — Острица 224, 419, 1838, — Остріжка **721—4**, — Острішки 721, — Острогін 207, — Острожина 1811, — Остролодник **1511**, — Остуда 2121, — Остудник 1052, 1261, 1462, — Осятник 591, — Откасняк 228, — Отровниця **284**, — Очанка **875—7**, — Очерет 1578, — Очеретник **1787**, — Очистник 1952, — Очитки 1952, — Очиток **1952—6**, — Очі гадячі 1410, — Очі козині 250, — Очі курячі 134, — Очі павлині 28, — Очка блакитні 2260, — Очки 403, — Очки курячі 134, 1762, — Очко волове 1120, — Очний цвіт 134, — Ошадец 851, — Ошипок **2156—8**.

Пабородник **2163—6**, — Павині вічки 1409, — Павлині очі 28, — Павутиця 623, — Павучки 1441, — Падальнички 1606, — Паданка 1521, — Падиволос 805, 812, — Падлажан 2042, — Падуб 1108, — Падубок **1108**, — Падучник 2136, — Пажитниця 1280, **1281**, 1282, — Пазмій **780—782**, — Пазурки 375, — Пазурник **492**, — Пазюрці 375, — Пазьомка 909, — Паклен 3, 6, — Паклин 3, — Паклина 3, — Паклун 60, 2131, — Палашова фасоля 1566, — Паличка Христова 1163, — Палки 2212—3, — Палочник 2212, — Палутиця 2340, — Пальма 302, — Пальчатка **696**, — Пальчики 986, — Пампухи 1722, — Паневички 179, — Паничі кручені 628, 1122, — Панна-баба 235, — Панни 1606, — Панночки нечесані 1441, — Панночки нечоси 1441, — Панова 2204, — Панська рожа 1802, — Панська травичка 1563, — Пантарка 883, — Паперушина 235, **707**, — Папірки 1607, — Папля 1667, 1670, — Папоротник 1665, — Папороть **232—240**, 1731, — Папороть жіноча 241, — Папороть лїсова 1665, — Папортина 235, — Паприґа 404, — Паприка 404, — Паприка дика 719, — Парадичка 2042, — Парило 39, — Паріпок 836, — Парічка дика 621, — Паркані 1722, — Парлист 1618, — Парник 39, — Паролистник **2328**, — Паротка **174—5**, — Паршивка 682, — Паршівки 1606, — Пасербіта 151, — Паслен 2044, — Паслина 2044, — Паслін 2044, — Паслін жовтий 2041, — Паслін чорний 2044, — Пасльон 2041, 2044, — Пасоля 1566, — Пасталь 1290, — Пастая **1290**, — Пастернак **1529—30**, — Пастирнак 1530, — Пасть львина 174, — Паткан 1722, — Патканя 1722, — Патлажей 2042, — Пауки 391, 2122, — Пахнівка 168, — Пахнячка 1606, — Пахуча маренка 230, — Пахуче кадило 1366, — Пахучі васильки 1448, — Пахучі гвоздики 737, — Пахучка **37—38**, 230, — Пахущий румянок 1339, — Пацїрник 111, 1334, — Пацурник 111, — Пацьорки 1332—3, — Пацюрник 2362, Пекучка 2218, — Пелевоне 2120, — Пелевонь 2120, — Пелех 1307, — Пелешник 1307, — Пелешник

білий 820, — Пеночняк 851, — Первенець **1712—14**, — Первоцвіт 146, 1714, — Пердун 2213, — Переватка 50, — Перекіп 1335, — Перекотиполе 506, 831, 833, 1024—5, 1572, 1864, 2222, — Перелаз 351, — Перелет 173, 1287, 1455, — Перелет соколій 173, 967—8, — Перелета 145, 551, — Перелїска 146, — Перелом 144, — Переломна трава 144, — Переломник **142—144**, — Перенос зїллє 833, — Переполошник 833, — Перерва 1316, — Перерванець 105, — Перестрітник 277, — Перестріч **1347—51**, — Переступ 351, — Переступень **351—2**, — Перець водяний 1656, — Перець дикий 219. — Перець собачий 1656, — Перець стручковий 404, — Перець червоний 404, — Перієватиця 50, 341, — Перієватка 50, — Перій 50, — Перійка **42—51**, 341, 714, — Періля **1542**, — Перлівка 87, **1355—9**, — Перниця 50, — Персик 1726, — Перстак 1691, — Перстач **1691—1709**, — Перстенець **681—88**, — Перстинець 1287, — Перцюга **404**, — Перчак 1240, — Перчиця 404, — Пестиш 805, — Песя вишня **284**, — Песяча мятка 1430, — Песяче молоко 856, — Песячий румянок 162, — Петрів батіг **585**, — Петрів хрест 1200, — Петрівка 678, — Петрівки 1607, — Петрова закуска 1102—3, — Петрові батіжки 585, — Петрові батоги 585, — Петросімонїя **1549—50**, — Петрушка **1548**, — Петрушка дика 538, — Петрушка полева 2136, — Петрушка собача 36, — Петрушка степова 2136, — Петунїя **1551—52**, — Печатка Соломонова 1644, — Печеночник 549, — Печїниик 39, — Пиво кошаче 1430, — Пивонїя 1512, — Пигва **690**, — Пижмо 1335, 2000, 2120—21, — Пизьмо 2121, — Пилочник 1307, — Пиниґи 1722, — Пинуха **2238**, — Пирватка 50, — Пирей 50, — Пирий свинцкий 1650, — Пиріжок 1722, — Пирій 50, 53, 103, 341, 1571, — Пирій пісковий 1170, — Пирій плавньовий 308, — Пирій синець 50, — Пирійка 714, — Писана трава 1563, — Писарки 1607, — Пискавец 1104, — Пискавець **1101—1104**, — Писки качечі 72, — Пислинець 2044, — Писльони 2044, — Пичінкове зїллє 549, — Пияки 2225, — Півник 992, 1129, 1131, 2207, — Півник болотний 1474, — Півники 639, 1123, 1125, 1216, 1348, — Півники болотні 1129. — Півники борові 1131, — Півники степові 1130, — Півники червоні 993, — Півонїя **1512—13**, — Півонник 993, — Півонь 1512, — Пігва 690, — Підбережник 1321, — Підбіл 1546, **2211**, — Підбіл боровий 503, — Підбіль 2211, — Підвія 1253, — Підвоя 1253, — Підгайник 74, — Піддубровник 246, — Піддульки 1606, — Підійма 988, — Підкропивниця 907, — Підлизник 710, — Підлистник 219, — Підлїска 146, — Підлїски 146, — Підлїсник 219, **1886**, — Підлїсок 146, 2302, 2306-7, — Підлїщки 146, —

Підмаренник 952, — Піднимок 2301, — Підничка 199, — Підойма 500, 978, 987, 1707, — Підойма челєдинська 1886, — Підоліїшник 219, — Підорва 905, — Підорішник 219, — Підсметанник 39, — Підснїжник 936, — Підтинник 1943, — Підхрінник 1238, — Підчос 221, — Під'яличник **1394**, — Під'ярівки 1607, — Піжмо 2121, — Пізноцвіт **613—614**, — Пільна катаринка 2377, — Пільна рожа 2358, — Пільний канупір 1876, — Пільське зїллє 782, — Пільський звоздик 314, — Пільський лен 1261, — Пірій 50, — Пірначка **1731**, — Піроги 1722, — Пірчак 741, — Пісковий пирій 1170, — Пісочник 2091, — Пісчанка **189—193**, — Пітільон 377, — Пітушки красні 993, — Піхота 1566, — Піша фасоля 1566, — Плавнева мята 1368, — Плавньовий мишій 1515, — Плавньовий пирій 308, — Плавньові васильки 1321, — Плавушник **1084**, — Плакун 794, 1321—2, — Плакучі вечерниці 1057, — Плаун 1306—7, — Плевел 1280, 1282, — Плевельниця 50, — Плескач 1566, — Плетені ягоди 1816, — Плетюх 1303, — Плінівка 2139—2140, — Плітуха 626, — Плодистець 80, — Плодистица 80, — Плодисток 80, — Плодушка 80, — Плоскинь 402, — Плоскінки 402, — Плоскінь 402, — Плоскуха **1073**, 1515, — Плоскушка 1073, — Плотовець 1438, — Плоховник 1075, — Площик 1081, — Плющ 996, 1032, — Пляскач 1081, — Пляскури 402, — Плятан **1620—21**, — Побірниці 402, — Побородник 2166, — Повелика 626, — Повелика полева 623, — Повз 1665, — Повилиця 682, — Повитиєе друча 946, — Повитиєе червона 682, — Повитиця 623, — Повій **1121—2**, 1303, 1654, — Повійка **623—8**, 682, 1032, 1653, — Повінець **1089**, — Повітиця 682, — Повна рожа 1802, — Повнюк 2115, — Повнюх 2115, — Повняк 2115—16, — Повняки 1163, — Повязок 1692, — Погане зїллє 1466, — Поград ключень 606, — Подбіл 140, 2211, — Подвигник 1603—4, — Подерниця 729, — Подзорушний ряст 931, — Подовий мишій 1991, — Подоріжник 1613, — Подорожник 1612—13, 1616, 1636, 1650, 2122, 2177, — Подорожник водяний 72, — Подсонух 1038, — Позюмка 909, — Позьомка 909, — Покісниця **285—6**, — Покотиполе 1025, — Покрива 2217, — Покшик 284, — Полба 2202, — Ползковий цвіт 750, — Полева нехворощ 214, — Полева осока 466, — Полева петрушка 2136, — Полева повелика 623, — Полева рута 1459, — Полева салата 2236, — Полева строкота 500, — Полевий будячок 833, — Полевий ленок 184, — Полевий маточник 2129, — Полевий хмелик 2171, — Полевий чісник 85, — Полеві братки 2129, — Полеві васильки 2129, — Полеві гвоздики 738, — Полеві кісточки 1642, — Полеві сокирки 722, — Полин **202**, — Полинець

205, — Полинчик 900, 1040, — Полинь 202, 210, — Полинькове віниччя 205, — Полиця 2174, — Полій 1367, 1371, — Політиця 623, — Половниця 907—8, — Половуха 57, — Половушка 56—57, — Половяз 2215, — Полонинський чибрик 2149, — Полониця 907, — Полонїя 1512, — Полотиця 623, — Полтавка 2202, — Полувниця 907, — Полумарена 952, — Полуниця 907—8, — Полунишник 907, 2183, — Полурайки 1607, — Полуцвіт 2311, — Полуцвітки 2311, — Полушник 1133, — Полятиця 623, — Полька 1566, — Польова гірчиця 2034, — Польова гречка 403, — Польова квасниця 1819, — Польова кукурудзка 1261, — Польова малина 561, — Польова медуниця 139, — Польова мнята 1430, — Польова рожа 1219, — Польова ромашка 1340, — Польова рутка 921, 924, — Польова сосонка 805, — Польова тоя 984, — Польовий васильок 370, 877, 941, — Польовий канупер 314, — Польовий льонок 1405, — Польовий репях 417, — Польові віники 206, 209, — Польові гвоздички 736, — Польові орішки 1724, — Польові репяшки 39, — Польові свічочки 1019, — Помело 2314, — Помело чортове 2314, — Помідор **2042**, — Помідора 2042, — Помідори 2042, — Помолочник 403, — Помоч горляна 350, — Помпава 2122, — Поникниця 988, 1838, — Понюх 2115, — Попава 2122, — Попелиця 1966, — Попер червений 404, — Попики 384, — Попки 2186, — Поплавка 1879, — Поплавок **2219—21**, — Поплотина 1303, — Попова мудь 881, — Попове гуменце 2122, — Попове мудя 881, — Попові муда 1284, — Попові яйця 1473, — Попорічка 1722, — Попрйова мята 1370, — Попутник 1612—13, — Попутник водяний 72, — Пор 87, — Пора 87, — Поранник 1612, — Порей 87, — Пори **87**, — Пориж 2375, — Пориш 2253, — Поріз-трава 1158, — Порізник 1612, — Порічка **1788—92**, — Порічник 1792, — Порощий 2031, — Порощій **2027—37**, — Порплич-ник 2253, — Порплишина 2253, — Порплишник **2253—4**, — Портуляк **1673**, — Порушень 39, — Порушка 2311, — Порушна трава 604, — Порушник 503, 1604, — Порчак 355, — Посквонки 402, — Посквонь 402, — Поскінки 402, — Поскінь 402, — Поскубки 402, — Посоняшник 1038, — Посошок Христов 1573, — Постели поле 532, — Постилиці 1722, — Постирнак 1530, — Постілка **1898, 1900**, — Постілки 1163, 1898, — Постолянка 246, 377, — Поташник 1864, — Потєчий горошок 2282, 2286, — Потічник 2039, — Початочка 904, — Починочки 904, — Почіночна трава 921, — По-чому-збіжє 825, — Поясник 1307, — Правокість 2110, — Праж 87, — Пражец 1271, — Пражець 2166, — Пражівник 2166, — Пралїска **145—154**, — Пралїска біла 148, — Прас 87, — Прасер

1244, — Пресвятої дворучки 1472, — Пресвятої Дїви ручка 1017, — Прибій 977, — Привитуха 682, — Привітиця 682, 686, — Приворот 67, 2260, — Приворотень 67, 1429, 1739, 2121, — Приворотки 2260, — Приворотник 2093, 2260, — Пригрид 2203, — Придорожник **585**, — Прикрит 2203, — Прилип 946, — Прилїска 148, — Припутник 1613, 1616, — Прискорина 879, — Прислини 2044, — Прислонець 300, — Пристріт 1316, — Пристрітник 1316, — Прицвіточник 1349, — Причепа 318, 320, — Прищинець 1755, — Прищирник 1747, — Прірва 1316, — Прожерка 1525, — Прозірник 1098—9, — Прозорник 549, — Проклята травка 1610, — Пролїска 1910, — Пролїски 146, 1376, 1714, 1911, — Пролїски голубі 1911, — Промежник **2060—61**, — Просвирки 1333, — Просерен 668, 936, — Просерень 668, 936, 1714, — Просерет 668, — Просівка **1382—4**, — Проскурень 111, 1333, — Проскурина 879, 881, — Проскурки 111, 1332—3, 1606, — Проскурник боровий 1926, — Проскурняк 111, 1333, — Просо **1514—18**, — Просо водяне 491, — Просо дике 127, 1991, — Просо муринське 2055, — Просо татарське 127, — Просо турецьке 127, 2055, — Просонцвіт 1038, — Просоняшник 1038, — Простріл 151, — Простріл лїсовий 19, — Прострітник 277, 2375, — Простудник 2139—40, — Просуренка 668, — Просуренок 668, — Просурень 668, — Просурень гадючий 354, — Просуринка 668, — Просянка 1382, — Протачник **2255—77**, — Протачник гладкий 2255, — Протачник тусклий 2255, — Прочитан **1032**, — Прунї 1722, — Прунянки 1722, — Пруньки 1722, — Прутниці 1721, — Пряда 1994, — Прячка 805, — Псѣ молоко 856, — Псѣнка 1423, — Псѣрка 1423, — Псинка 2044, — Псюрка 1423, — Псюрки 1722, — Псюха 1423, — Псяґа 1423, — Псяка 1423, — Псянка 1423, — Псярка 1423, — Псярник 856, — Псячка 1233, — Пташина рута 921, — Пташинець **1487—8**, — Птиче зїлля 1024, — Птичий клей 1108, — Пувка 652—3, 2122, — Пужник 184, — Пузирник **615—16**, — Пузируха 1579, — Пузирчатка 615, — Пук 1050, **1958**, — Пукавка 391, — Пукавки 1606, — Пукалка 391, 1135, — Пукалки 1722, — Пупава 2122, — Пупець 1961, — Пупова 2122, — Пуповець 1961. — Пупянок **1456**, — Пуркавка 1722, — Пурнянки 1722, — Пустернак 1530, — Пусторил 1881, — Пустороснь 1881, — Путарайки 1792, — Путивки 1607, — Пух 820, 823, — Пух болотяний 822, — Пухлятика 1579, — Пушан 1868, — Пушок 823, — Пчівник 1770, — Пчівняк 1770, — Пшениця **2202**, — Пшениця англїйська 2202, — Пшеничка 1754, **2201**, 2324, — Пшенична мушка 103, — Пшинка 1754, — Пшінка 960, 2324, — Пядик 1306—7, —

Пядики 1307, — Пядич **1306—10**, — Пяна трава 2091, 2296, — Пяне сїно 2091, — Пяниця 2225, — Пятаківцї 246, — Пятерник 1706, — Пятилистник 1691, 1706, — Пятиперстень 1691, — Пятиперстник 1651, — Пятопальчик 1709. — Пятоперсник 1709.

Равельник **1342—6**, — Равлинник 1345, — Разноцвіт 721, — Райдерево 1414, 1785, 2114, — Райґрас 200, — Райка 200, **1279—80**, — Райки 1607, — Раїна 1671, — Раківки 1606, — Ракові шийки 1645, 1652, — Ранник 139, 621, 695, 782, 1216, 1319, 1444, 1525, 1612—13, 1868, 1935, **1941—5**, 2107, 2121, 2211, — Рапавки 1607, — Раст 148, 1714, 1737. — Раст білий 148, — Раст синий 1910, — Растик 1910, — Растка **1482—6**, — Рахинї 2045, — Рачешийки 1652, — Рачки 1648, 1652, — Рдестник 1674. — Ребрик **1536**, — Ребрій **2057—9**, — Ребро Адамове 1316, 1560, 2228, — Ребро бісове 2228, — Ребро Боже 1644, — Ребро вовче 1644—5, Ребро дїдьче 2228, — Ребро котяче 1644—5, — Ребро чорне 2142, — Ребро чортове 1560, 2228, — Ребровач **1622**, — Рева 186, — Ревень **1780**, — Ревінь 1780, — Редечка 1771, — Редиска 1771, — Редька 1770—71, — Редьква **1770—71**, — Редьквичка 1771, — Редьков 1771, — Резеда **1774—7**, — Ренґльоти 1722, — Ренети 1607, — Ренкльоди 1722, — Репак **771**, — Репик 39, — Репій 1191, — Репчик 1770, — Репчин 1770, — Репях 2321, — Репях польовий 417, — Репяхи 1190, — Репяхи собачі 320, — Репяшки 224, 318, 320, 1759, 2321, — Репяшки польові 39, — Репяшок **776—9**, — Репяшок овечий 2321, — Решітник 2260, — Рєб 2053, — Ржанець 1571, — Ржий 388, — Ржій 388, — Рибак 1081, — Рибінка 2330, — Рибка 1081, — Рибяк 1081, — Риж дикий **1222**, — Рижівка **1505**, — Рижій **387—8**, — Рижуха 403, 764—5, 1240, — Римщина **179**, — Рипій 335, — Рипяк 1190, — Рівнушка **196**, — Ріжник 2110, — Різак **885**, 2101, — Різанець 90, — Різанка 90, — Різачка 885, — Різїй 419, — Різїйка 419, — Різка 1417, — Різноцвіт 721, — Різоватець 419, — Різоватиця 419, — Різоха 419, — Різуля 419, — Різуха 419, **1417—18**, — Різчина 419, — Ріпа **335**, 2045, — Ріпа біла 335, — Ріпа волоська 1039, — Ріпа жовта 720, — Ріпак **333**, 335, — Ріпейник 1190, — Ріпець 1770, — Ріпиця 305, 1770, **1772—3**, — Ріпій 1770, — Ріпки 1607, — Ріплях 1190, 1193, — Ріпяк 417, — Ріска 1225, — Рогалики 2045, — Рогани 2045, — Рогатка 2168, — Рогачик 2033, — Рогачка 829, 2033—4, — Рогіз 1916, 2212—13, — Роговик **522—30**, — Рогожа 2213, — Рогожина 2212, — Рогоза 1129, 2212—13, — Рогулька **2168**, — Рогульки 2168, — Рогульник 2168, — Рогутник 635, — Роґальки 2045, — Родимець трава 1525, — Родовик 1885, —

Рож 1950, — Рожа 113, **1800—1807**, — Рожа гаєва 1800, — Рожа городня 113, — Рожа городова 113, — Рожа дика 111, 1800, — Рожа жовта 109, — Рожа панська 1802, — Рожа пільна 2358, — Рожа повна 1802, — Рожа польова 1219, — Рожа русальна 1512, — Рожа собача 111, 1219, — Рожа чорна 113, — Рожанка 2330, — Рожевий тмин 160, — Рожове зїллє 979, 984, — Роза 1800, 1802, — Розалїя 405—6, — Розвлать **729—30**, — Розклінки 402, — Розмай 1808, — Розмай-зїллє 963, 967, — Розмайран 1324, — Розмайрин **1808**, — Розмайрин дикий 1221, — Розмарин 1808, — Розмарія 1808, — Розова чина 1214, — Розпорсник **1110—1111**, — Розрив 1110, — Розрив-трава 1110, — Розривник 1892, — Розсада заяча 1956, — Розсївач 2345, — Розхідник 188, 996, 1316, 1952, — Розхідниця 996, — Розходник 1952, 2260, — Розщіпник **1905**, — Ройник **1365**, — Ройовик 1365, — Роївник **1959—61**, — Рокамболь 91, — Рокита 406, 711, 1847, 1858, 1862, 2067, — Рокитина 1414, 1857, — Рокитник **708—713**, 1858, — Рокитовий кущ 709, — Роман **161—5**, 575, 1340, — Роман дурний 1340, — Романець 575, 1339, 1739, — Романиця 162, — Ромашка 164, 1339—40, — Ромашка дика 1969, — Ромашка польова 1340, — Ромашка собача 162, — Ромен **133**, 162—3, 575, 1340, — Ромен зїллє 575, — Ромен лїкарський 1339, — Ромин 162, — Ропавка 678, — Ропушник 1142, — Роса Божа 770, — Росиця 770, — Росичка **769—770**, — Росішка 770, — Ростопаст 549, — Ростопасть 549, 1741, — Ростопач 549, — Ростопаш 549, — Ростопашка 549, — Ростопша 2020, — Росторопша 774, **2020**, — Ростропша 774, 2020, — Росянка 770, — Рошелїя **1795**, — Рошпонка 2236, — Рублї 377, — Рудбекія **1817**, — Ружа камінна 1512, — Ружа русадельна 1512, — Рузета 1775, — Рука Божа 1050, — Руква **1796—9**, — Руманець 1339, — Руменец 1339, — Румер 13, 162, — Румин 162, — Румпля 313, — Румянець **1339—40**,, — Румянка 139, — Румянок 163, 1339, — Румянок пахущий 1339, — Румянок песячий 162, — Румянок собачий 162, — Румянчик 139, — Рункля 313, — Рунтля 313, — Рупія **1832**, — Русавка 168, — Русадельна ружа 1512, — Русальна рожа 1512, — Русальні квіточки 722, — Рускус **1833**, — Русянка **168**, — Рута **1834—5**, — Рута дика 921, — Рута полева 1459, — Рута пташина 921, — Рутвиця 2133, — Рутиця **2133—7**, — Рутичка **1135**, — Рутка 2136, — Рутка польова 921, 924, — Ручайник **312**, — Ручка Божа 1714, — Ручка Пресвятої Дїви 1017, — Рушнички зазулині (зозулині) 1273, 1470, — Рєб 2053, — Ряб 2053, — Рябина **2052—4**, — Рябина дика 2121, — Рябі зезюльки 705, —

Рябчик 914, 2053, — Рядник 389, — Рядовик 1885, — Ряска **1223—7**, — Ряст **639—641**, 1714, 1910, — Ряст подзорушний 931, — Ряст шпараговий 1200.

Саблук 1607, — Саблука 1607, — Савлуки 1607, — Саклак 879, 1778—9, — Салата **1173—81**, — Салата заяча 1754, — Салата полева 2236, — Салатка **1711**, — Салатник **1732**, 1754, — Сало воронє 1956, — Сало дїдове 1878, — Самбірка 1857, — Самець 246, — Самозелень 549, 853, — Самокєша 636, — Самора 2352, — Саморідне зїллє 2091, — Самосил 2129, — Самосївка 1521, — Самосївний мак 1521—2, — Самосїй 1522, — Самосїйний мак 1521, — Самостай 1968, 1976, — Самостій 1748, — Санопша 2202, — Сарсазан **1030**, — Саршина 1578, — Сачовиця 1228, — Саш 1578, — Саш білий 23, — Саш надовий 1578, — Саш чорний 2212, — Сашина 1578, — Сашина біла 23, — Сашник 1578, **1907—8**, — Сварка 1040, — Сварливець 1040, — Сварник 1307, — Свека 313, — Свекла 313, — Свековка 747, — Свековник **747**, — Свербак 1800, — Свербивус 1800, — Свербига **355**, — Свербигуз 171, 355, 537, 2156, — Свербиґан 1800, — Свербило 1800, — Свербиуза 1800, — Свербиузина 1800, — Свербіжниця 1163, 1898, — Свербоголуза 1800, — Свербогуз 1800, — Свербогуза 1800, — Сверболуз 1800, — Сверболуза 1800, — Свербоуза 1800, — Свербоузина 1800, — Сверіпа 2022, — Свертки 2178, — Свиб 635, — Свид 635, — Свидва 635, — Свидина 635, — Свидове дерево 635, — Свидь 1283, — Свинарик 1878, — Свинки 2321, — Свиннак 651, 2048, 2050, — Свинниця 1423, — Свинушник 1103, 1878, — Свинцкий пирий 1650, — Свинюх 1423, 1878, — Свинюха 1423, — Свинюшки 562, — Свинюшник 139, — Свиняча бабка 1573, — Свиняча бульба 2132, — Свиняча капуста 1103, — Свиняча лобода 276, — Свинячка 1423, — Свиньске насїня 719, — Свиріпа 74, 305, 333, 355, 1770, 1969, 2022, — Свиріпиця 355, 2022, — Свиріпка 836, 2022, — Свирка 1583, — Свистуля **618**, — Свистуха 2100, — Свистюля 619, — Свіба 2279, — Свінтоянське зїлля 1094, — Світлик 877, **1574—7**, — Світлиця 489, 1817, — Світлухи 489, — Світлушка **488—9**, — Світцян 1409, — Свічі 2252, — Свічі царські 2248, — Свічка 877, — Свічка Божа 1019, — Свічка царська 2244, 2248, 2252, — Свічочки польові 1019, — Свічурник **963—70**, — Святоянське зїллє 1098, — Святого Івана грабки 986, — Святого Івана (Яна) зїлє 1098, — Святого Івана кров 1098, — Святої Лукії слива 1723, — Селєр **177**, — Селера 177, — Сельдерея 177, — Семенівки 1606, — Семисильник 847, 1943, — Сераделя 1488, — Серги вовчі 879, — Сердечна трава

500, — Сердечник 1579, — Сердешна трава 1216, — Сердушник 847, — Серп 1983, — Серпівник 585, — Серпій 13, 575, 1983, — Серпник 13, 575, — Серпоріз 13, 14, 885, — Серпуха **1980—84**, — Серце женьске 412, — Серце земляне 1475, — Серце хлопске 412, — Сеслєрія **1990**, — Сестрики 1349, — Сестрички 2311, — Сешевицє 1228, — Сєтник 2356, — Сибірка 406, — Сивак **782**, — Сиваш 2131, — Сивець 1423, 2107, — Сивиці 1811, — Сивиця 1423, — Сиворотень 960, — Сивуха 1571, — Сивучій 2346, — Сивушка 1423, — Сигловачка 453, — Сизак 311, — Сикавка 619, — Сикля 619, — Силоцарник 723, — Сильник 1146, — Синдра 1233, — Синеворот 768, — Синеголов 500, 833, — Синетка **1909—1911**, — Синецвіт 1432, — Синець 50, 139, 496, 782, — Синий боз 2114, — Синій будяк 833, — Синий ломонос 604, — Синий раст 1910, — Синильник **1132**, — Синичка 723, — Синичник 496, — Сині колючки 833, — Синовода 721, — Синюк 496, — Синюха **1635**, — Синя колопенька 726, — Синя травка 1990, — Синявка 1163, 1480, — Синявки 1408, — Синяк 139, 782, — Синячник 1132, — Синьовода 721, — Синьоцвіт 721, — Сипика 1667, 1672, — Сирітка 309, — Сирітки 354, 2311, — Сироголовотень 104, — Сироїжка 335, — Сиропустє 1733, — Сиротень 668, — Сисавка 2189, — Ситник 1145—6, 1916, 1920, — Ситовець **1079**, — Сївар 2329, — Сіверник **1883**, — Сіґесбекія **1998**, — Сїдач **851**, 1118, 2131, — Сїдаш 851, — Сідерітіс **1997**, — Сїдник 2131, — Сїйка 1521, — Сїкирки 721, — Сїковицє 1228, — Сїковиця 1228, — Сїльська шєва 1822, — Сїмя канаркове 1564, — Сїно пяне 2091, — Сїре зїллє 549, 2188, — Сїрики 403, — Сїриця 1423, — Сїрозїллє 1362, — Сїроха 1423, — Сїтник **1139—1155**, — Сїтняг 1916, 1920, — Сїчовицє 1228, — Сїянець 90, 1571, — Сїянка 2368, — Сказитник 391, — Скакулї 1722, — Скакульки 1722, — Скакун 291, 1271, — Скальник 2209, — Сквірок 1583, — Скокель 1271, — Сколозуб 693, — Скомпія 1785, — Скордія 2132, — Скорода 75, 430, — Скорозрілка 295, — Скорозріст **936**, — Скоролїски 146, — Скороспілка **1244**, 1714, — Скорпій 805, — Скорух 2053, — Скорух чорний 1779, — Скоруха 2053, — Скорушина 2053. — Скоц 1271, — Скоцель 1271, — Скоцень 1271, — Скочень 1271, — Скочки 1961, — Скрипец 805, — Скрипій 805, — Скрипуха **651—662**, — Скритниця **671—3**, — Скрух білий 2053, — Скрух чорний 1779, — Скрученик **2071**, — Скулочник 1330, — Скумпія 1785, — Скупія 1644, — Скусівник 198, — Скучень 391, — Скучник 391, 1325, — Слабинога 1110, — Слабник **1325**, — Слезїнь **1219—1220**, — Слезки зозулині 1017, — Слива **1721**,

1723, — Слива св. Лукії 1723, — Сливка 1721, — Слиз **1329—1334**, — Слизівник 1333, — Слизник 111, — Слизт 1334, — Слинник 2044, — Слїпа тютя 2122, — Слїпак 1352, 1522, 2354, — Слїпий мак 1522, — Слїпота курача 968, — Слїпота курєча 309, — Слїпота курина 549, — Слїпота куряча 134, 698, 1037, 1747, 1762, 1765, — Слїчаки 1607, — Словінь 1271, — Слюз 1334, — Сльоз турецький 1334, — Сльози Матери Божої 1098, — Сльози зазулині 1618, — Сльозки зозулині 1273, 1474—5, — Смажінки 1607, — Смалюх **1478**, — Смердючка 2228, — Смердяк 2052—3, — Смердяча бабка 1943, — Смерек 1583, — Смерек червений 1197, — Смерека **1583**, — Смеречок жабій 805, — Смерічка 805, 812, — Смертельник 586, — Смерть овеча 2098, — Сметанка дика 2348, — Смиз **1531—5**, — Смикавець **701—3**, — Смикавка 419, 700, 1920, — Смирна 949, 1799, — Смитанник 39, — Смичка 700, — Смілка 1098, 1300, **2313**, — Смовдь **1553—60**, 1943, — Смовть 1554, — Смолавка 2012, — Смолка 1300, — Смолоза 1847, — Смолявка 2006, — Смолянка 2012, 2313, — Смородина 1791, — Смородина красна 1792, — Смородина чорна 1791, — Смутник 904, — Снитка 33, — Снігур 148, — Снігурка 148, 936, — Сніжка 1244, — Собакарня 1536, — Собача бузина 1880, — Собача кашка 1237, — Собача кропива 1233, — Собача лобода 550, — Собача медунка 698, — Собача мята 301, — Собача петрушка 36, — Собача рожа 111, 1219, — Собача ромашка 162, — Собачанка 1779, — Собаче зїллє 1536, — Собаче мило 1024, 1052, 1887, — Собачий корінь 698, — Собачий огірок **1996**, — Собачий перець 1656, — Собачий румянок 162, — Собачий хрін 1238, — Собачий язик 698, — Собачина 1779, — Собачі коноплї 943, — Собачі репяхи 320, — Собачі язички 1612, — Собачка 698, 714, — Собачки 320, — Собачник 1515, 1779, — Собрянка **2325**, — Содичник **1866**, — Содник **2104—5**, — Сокирки 721—2, 885, 1261, 2292, 2302, — Сокирки городні 1341, — Сокирки комарові 722, — Сокирки полеві 722, — Соколій перелет 173, 967—8, — Сокора 1670, — Сокорина 1667, 1670, 1672, — Солемир 1864, 1866, — Солерос 1841, — Солнешник 1038, — Солода 1663, — Солодець 1004—1005, — Солодика 1004—1005, — Солодиця **1004—1005**, 1607, — Солодиця лїсова 1665, — Солодич 1665, — Солодиш **1665**, — Солодке зїлля 1117, 1733, — Солодке опуша 2211, — Солодкий вербець 1004—1005, — Солодкий корінь 1004—1005, — Солодушка 1665, — Соломонова печатка 1644, — Соломяник **160**, — Соломянка **1040**, — Солоней 2083—4, — Солонець 1841, — Солянка **1841**, — Сон 149, 150—151, — Сон

білий 153, — Сон блакитний 149, — Сон зілля 150—151, — Сонтрава 149, 151, — Сонечник 1038, — Сонічник 1038, — Сонний дурман 284, — Сонник 1734, — Сончик 149, — Сонянка **1036—7**, — Сонячник 1038, — Соняшник **1038—9**, — Сорока 722, — Сорокиче масло 2371, — Сороколаб 722, — Сороче гніздо 720, — Сорочий щавель 1819, — Сорочі коники 722, — Сорочі лапки 722, 905, 1714, 2183, — Сорочі ноги 721, — Сорочі ягоди 563, — Сосна **1592—7**, — Сосна Веймута 1597, — Сосовиця 1228, — Сосонка 805, 812, 856, 1673, — Сосонка болотяна 1076, — Сосонка польова 805, — Сосулька 1184, — Софіянки 1607, — Сочевиця **1228**, — Сошовиця 1228, — Сояшник 1038, — Спараг 221, — Спаржа 221, — Спасівки 1606—7, 1721, — Спиж 635, — Спиндз 1043, 1045, — Сплавник 923, — Сплїтачка 682, — Спорис 1650, — Спорич 1650, — Спориш 1650, — Спориш гусій 1650, — Спорище 1650, — Спорічки 1792, — Спунь 1652, — Сплюх 2343, — Спюх 1092, — Спюшок 2174, — Спячка 1092, — Спячник 820, — Сралюхи 1722, — Сральки 1722, — Срібна тополя 1667, — Ставчак **793**, — Становник 1604, — Старівник 585, 1117, — Старник 1968, 1979, — Старовина 549, 1941, 1943, — Стародуб 549, 1198, 1557, — Стародубка 1043, — Стегенце куряче 1747, 2183, — Стелюшок **2062—4**, — Степова петрушка 2136, — Степовий васильок 1877, — Степовий гіяцинт 1401, — Степовий котик 819, — Степовий мишій 1345, — Степовий молочай 863, — Степові півники 1130, — Стінниця **1523—4**, — Стоголов 1939, 2222, — Стоголовник 1261, 1939, **2222**, — Стожильник **609**, — Стоколінник 986, — Стоколос 342, 345. 346, — Стоколоса **337—348**, — Стоколосник 345, — Стокрастка 309, — Стократка 309, — Стокрівця 1098, — Стокротки 309, — Стокроть 309, — Столистка 1802, — Стоновник 1601, — Стопа вовча 984, 2203, — Стоян 2228, — Стракіта 377, — Страхополох 391, 1983, **2320—1**, — Стріла 1840, — Стріла водяна 1840, — Стрілиця **1840**, — Стрілка 1840, — Стрілки 318—320, — Стрімголовка **1911**, — Строкота полева 500, — Струпехи 1722, — Струпиний горошок 1287, — Струсїйка **1460**, — Стручки 695, — Стручковий перець 404, — Стручкодзьоб **850**, — Стрючки журавлині 1211, 1645, — Стулигуз 1273, — Стулистник 604, — Ступа вовча 970, 1314, — Стягач 1612, 1887, — Сугайник **763**, — Суклен 3, — Сукліть 3, — Султанчики 2212—3, — Султанчики красні 1471, — Сумах **1785—6**, — Суниця **907—9**, — Суничник 909, — Сунишник 909, — Супшен 2202, — Суріпиця **303—5**, 333, 1770, 2022, — Суріпка 2022, — Суріпок 335, — Сусай 568, 2050, — Сусак 362, — Суха нехворощ 2253, — Сухі коноплї 402,

— Сухітник 1010, 2265, — Сухован 350, — Суховерх 350, — Суховершки 62, 64—5, 350, 1010, 1118, 2178, — Суховчик 350, — Суходревник 1284, — Сухозлотиця 1885, — Сухолом 1702, — Сухоребрик 2031, — Сухоребриця 2031, — Сухотень 1113, — Сухоцвіт **1009—1011**, 2322, — Суче молоко 856, — Счисток 2079, — Сянда 1336, — Сьлюс 2363, — Сьмілка 1300.

Табачка 1768, — Таволга **2067—2070**, — Таволжник 2068, — Таволожник **217**, 2067—8, — Тал 1848, — Тала 1843, 1856, — Талабан 904, 2142, — Талажчаник 1862, — Талбан 904, 2142, — Талій 44, — Талірка 377, — Тамарикс 1414, 2119, — Танцерник 1334, — Таракуцьки 678, 1182, — Тарапуньки 678, — Тарганиннє 2241, — Тарівка 377, — Тарілки 377, — Тарілці 377, — Тарлабан 904, — Татарак 23, — Татаринє 23, — Татарка 80, 678, **883**, 1566, — Татарник 23, 1463, 1885, — Татарське зїллє 23, — Татарське просо 127, — Татарський овес 295, — Татошник 1750, 1752, — Тацети 1422, — Таця дика 1967, — Твердосон 774, — Твердяк 1321—2, — Текач 1517, 1991, — Телїпан 1667, — Тендериця 2324, — Тер 1727, — Теребуля **1902**, — Терен 1727, — Терен мишачий 1833, — Терес 1778, — Терлич 704, 963, 1887, 2012, — Терлич дикий 1352, — Термелина 1707, — Терментиля 1707, — Терментина 1707, — Тернь 1727, — Тернавка 1722, — Тернина **1727**, — Тернівка 1722, — Терники 1727, — Терновник 1727, — Тернослив **1722**, — Тернослива 1722, — Тернослиці 1722, — Тернословка 1722, — Терноха 1722, — Терночок 1727, — Тернулька **1957**, — Тернявка 1722, — Тернянка 1722, — Терпибіда 1747, — Терпигузка 1800, — Терстина 1578, — Тес 2125, — Тєглець 2361, — Тиква 678, **1182**, — Тимотка 1571, — Тимян 2150, — Типчина 895, — Тирлик 2213, — Тирлич 30, 963, 967, — Тирлич трава 963, — Тирса 2098, 2100, — Тис **2125**, — Тисина 1308, 2125, — Тисячаголов 2222, — Тихе зїллє 1466, — Тїло Боже 822, 2100, — Тїло вовче 1702, — Тїничка 805, — Тїпець 895, — Тїпчак 895, — Тісдалїя **2126**, — Тмин 490, — Тмин рожевий 160, — Тминник 228, — Тмін 490, — Тоболочник **2142—4**, — Товстун 1445, — Товстуха 967, **1590**, — Товстушка 320, 1610, — Толань 311, — Томка 168, — Тонколуч 2096, — Тонколучник **2096**, — Тонконіг 53, 820, 895, 1170, 1624, 1626, 1633, — Тонконіжка 895, — Топілька 193, — Топінамбур **1039**, — Топірчики 2311, — Тополя **1667—72**, — Тополя волоска 1671, — Тополя груба 1670, — Тополя креслата 1670, — Тополя срібна 1667, — Торби 1607, — Торг 575, — Торгун 16, — Тоя **18—22**, — Тоя лїсна 1319, — Тоя польова 984, — Трава агалик 1137, — Трава

бабка 1610, — Трава бажанна 1376, — Трава бичача 1462, — Трава Богородицька 2149, — Трава бородата 141, — Трава брань 1635, — Трава бук 314, — Трава верба 1321, — Трава верблюжа 632, — Трава вовча 1462, — Трава волошнева 1198, — Трава гусина 1692, — Трава гуся 1650, — Трава заяча 1956, — Трава здорова 1098, — Трава Іван 575, — Трава косма 949, — Трава купківка 714, — Трава куряча 1650, — Трава ласоч 361, — Трава лиходійна 1198, — Трава манна 1001, — Трава медова 960, **1077—8**, — Трава мильна 1887, — Трава морська **2326—7**, — Трава мяч 194, — Трава огірочна 325, 2174, — Трава огонь 2091, — Трава осочна 1357, — Трава переломна 144, — Трава писана 1563, — Трава поріз 1158, — Трава порушна 604, — Трава почіночна 921, — Трава пяна 2091, 2296, — Трава родимець 1525, — Трава розрив 1110, — Трава сердечна 500, — Трава сердешна 1216, — Трава собачка 714, — Трава сон 149, 151, — Трава тирлич 963, — Трава холерна 2320, — Трава хрест 1525, — Трава цар 1546, — Трава чорна 1204, — Трава шовкова 1563, 2098, 2100, — Травиця **34**, — Травичка панська 1563, — Травка грудна 900, — Травка проклята 1610, — Травка синя 1990, — Травка сіянка 2368, — Травяна грушка 2135, — Травянець 736, — Травянка 741, 2092, **2155**, — Традесканція **2161—2**, — Трандафиль 1802, — Трандафир 1802, — Трандахил 2114, — Трандахір 1802, — Требич 2174, — Требуля 169, — Требулька 90, — Тременталь 977, — Тремполя 1671, — Трепета 1672, — Трепетина 1672, — Трепиконина 2174, — Трепота 1672, — Трибрати 875, 2181, — Трибулька 76, **90**, — Тризїлля 2174, — Тризуб 2192, — Тризубець **2191—2**, — Трилистник **1373**, 2174, — Трипутень 1613, — Трипутник 1610, 1613, — Трійка 2186, — Трійця 2268, — Трійця Божа 1097, — Тріодія **2196**, — Трісеничка 336, — Трісирубичка 336, — Тріскавец 1521, — Тріскатий мак 1521, — Тріскучий мак 1521, — Тріть 1578, — Трісунки 1722, — Трісучий мак 1521, — Трісучка 336, — Тріфой 2174, — Тріфолія 1373, — Троєзїлля 2186, — Тройзїл 2186, — Тройзїлля 2174, 2186, — Тройноголовяк 762, — Тройняг 2181, — Тройнячок 2188, — Тройця 2268, — Тройчак 1321, — Тройчисте зїлля 1287, — Тромпак 2045, — Тропник 1216, — Тростина **1578**, — Тростниця **1563—4**, — Тростомолоч **566—8**, — Тростянка **1929**, — Трость 1578, — Тросьорубка 336, — Троща 1758, — Троян 631, 2186, — Троянда 1802, — Трьох-зїлля 2186, — Трубки 1972, — Трубоязичок **1863**, — Трупахи 1722, — Трупешї 1722, — Трусеничка 336, — Трускавец 1521, — Трускавка 907, — Труслин

512, — Трустина 2369, — Трясилупки 403, — Тряска 805, — Трясолупки 403, — Трясулька 2133, — Трясунка 336, — Трясучка **336**, — Туговка 1102, — Туліпан 2207, — Тулюпан 2207, — Тульпан **2206—8**, — Тупольки 562, — Тургун 207, — Турецька мелісса 767, — Турецьке просо 127. 2055, — Турецький боз 2114, — Турецький горох **584**, — Турецький сльоз 1334, — Туриця 778, 2320—21, — Турі язики 1983, — Турнефорція **2160**, — Тусклий протачник 2255, — Тучне зілле 1956, — Тучное зілля 1956, — Туя 20, **2145—6**, — Тюльпан 2207, — Тютюн **1437—9**, — Тютя слїпа 2122.

Убранне Боже 2078, — Угіречник 325, — Угірок 676, — Удовів чобіт 2311, — Удотка 2203, — Ужаче зілле 1885, — Ужачка **1466**, — Ужачки 1129, — Ужик 1652, — Ужовник 1254, — Укладник 530, 1204, 1213, — Укріп 155, — Укріп водяний 1451, — Укусильник 72, — Умич **1446**, — Устели землю 946, — Устели поле **532**, — Устрой 89, — Утри хвіст 532, — Ухо ведмеже 1868, 2244, 2248, 2252, — Ухо заяче 2244, — Ушивка 419, — Ушка заячі 722, 1323.

Фадольник 1250, — Фадьолина 1250, — Фаєрушка 2115, — Фальшива акація 1794, — Фасоля **1565—6**, — Фасоля палашова 1566, — Фасоля піша 1566, — Фасолька дика 263, — Фена 682, — Филильник 194, — Филинник **194**, — Филїйник 194, — Филїльник 194, — Филонник 194, — Фізола 1566, — Фізоля 1566, — Фіомак 1156, — Фіявка 2307, — Фіялка **2301—2312**, — Фіялка вечірня 1052, — Фіялковий корінь 376, — Фолюшник 758, — Форостїнки 2226, — Фраїрушка 2115, — Франкенїя **910—11**, — Французьоватe зілле 1319, — Фрицик 1049, — Фуксія **918—20**, — Футарайки 881, — Фунтівки 1606, — Фушовки 1722.

Хабз 1880, — Хабза 1880, — Хабзина 1880—1, — Хава 33, — Хаврашок 1776, — Ханьки 678, — Харлай 497, — Хвалильник 194, — Хвасоля 1566, — Хвастиця **1233—4**, — Хвилинник 194, — Хвилівник 194, — Хвилїлник 194, — Хвіст мисїй 1462, — Хвіст мишачий 1413, — Хвістик мишачий 101, — Хвіщ 806, — Хвіялка 2307, — Хвоїщ 806—7, — Хвойлїчник 194, — Хвостач 1102, — Хвости лисичі 127, — Хвости оврашкові 43, — Хвостики 101, — Хвостики баранячі 2373, — Хвостняк **1076**, — Хвощ **805—13**, 2092, — Хвощай 810, — Хвоя 1596, — Хлезїнь 355, 1219, — Хлїб новий 1117, — Хлїб чортів 1444, — Хлїбчик чортів 1444, — Хлопське серце 412, — Хлопський знїтийник 794, — Хлопський знїтилник 794, — Хмелик 682, 1610, 2190, — Хмелик полевий 2171, — Хмелина 682, 1085, — Хмелюк 2171, —

Хмель 1085, — Хметелицє 56, — Хмілюк 2171, — Хміль **1085**, — Хобза **1880**, — Холера 2320—1, — Холєрна трава 2320, — Холїра 2320, — Холодець 221—2, — Холодна мята 1370, — Холодок **221—3**, — Холодок вовчий 221, — Холодок заячий 221, — Хопта 1880, — Хоріспора **569**, — Хорохоньки 678, — Хорошки 678, — Храбуст 414, 596, — Хрест Петрів 1200, — Хрест трава 1525, — Хрестики 2188, — Хрестовий корінь **608**, — Хрестовник 1638, — Хрещате зїллє 1525, — Хрещатий барвінок 2188, 2299, — Хрещатик 178, **1230—32**, — Христов посошок 1573, — Христова паличка 1163, — Христове око 1119, — Хрін **197**, — Хрін водяний 1796, — Хрін собачий 1238, — Хріниця **1235—1241**, — Хрінок 1238, — Хробост 1778, — Хробус 414, — Хробуст 414, 598, — Хробуст жовтий 598, — Хрон 197, — Хрупавка 907, — Хруставец 1521, — Хруставка 907, 1521, — Хруставки 1718, 1722, — Хруськи 1607, — Хупавка 163.

Цанторія 2347, — Цар-зїлля 19, 20, 723, 1204, 1461, 1546, 1768, 2211, — Цар-сил 723, — Цар-трава 19, 20, 1546, — Цареградська лоза 783, — Царська борідка 1388, — Царська борода 1388, — Царська свічка 2244, 2248, 2252, — Царські свічі 2248, — Цвикля 313, — Цвиковник 747, — Цвиндух 1050, — Цвинтарник 530, — Цвіга 1342, — Цвіт безсмертний 1040, — Цвіт духовий 1480, — Цвіт жовтий 661, — Цвіт королїв 1565, — Цвіт лютий 1747, — Цвіт надулий 399, — Цвіт очний 134, — Цвіт ползковий 750, — Цвітки безсмертні 1040, — Цвітуха 334, — Цебрець 2149, — Цебрик 2149, — Цебричок 2149, — Цеглівки 1607, — Цельозія **494**, — Центаврія 847, — Центифолїя 1802, — Центурія 847, — Ценцерія 847, — Цепчик 2149, — Церковні васильки 1448, — Цєтки 111, — Цибулиннє 1840, — Цибуля **76—82, 84—86, 88, 94**, — Цибуля вічна 80, — Цибуля жабяча 362, 1916, — Цибуля зимівка 80, — Цибуля зимова 80, — Цибулька гадюча 1402, — Циганки 604, 1607, — Цикляхена **689**, — Цикорія дика 585, — Цимбарія **691**, — Цинобрань 1040, — Циприс 680, — Цицак 1531, — Цицаня 1606, — Цицуля 1606, — Цікорій 585, — Цілина 895, — Цінерарія 1966, — Цінціпер 490, — Цірцея **589—90**, — Цмин 490, 1040, — Цмин жовтий 1040, — Цоркола 722, — Цукорки 2343, — Цукрівка 309, — Цукрівки 1606, — Цюприки 2115, — Цяточка 309, — Цьмин 160, — Цьмічки 1606.

Чабер 1890, — Чабрець 2149, — Чабрик **2149—50**, — Чаї Іван 794, — Чакан 2212, — Чакло 25, — Чамаришка 1414, — Чамаришок 1414, **2118—9**, — Чантурія 847, — Чапелець **129**, —

Чаполоть 366, 1073, — Чаполоч 366, 1073 — Чапуга 366, — Чапула 366, 1073, — Чарвона верба 1857, — Часник **75**, 89, — Часник дикий 2132, — Часник кіньський 74, — Частуха 72, — Чахниця 251, — Чвірк 1197, — Чебер 2149, — Чебрець 1890, 2149, 2150, — Чебрець лїсовий 2129, — Чебрик 1890, 2149, — Чебринець 2150, — Чебрчик 1890, — Чебчик 2149, — Челєдинська підойма 1886, — Чемериця 1645, **2241—2**, — Чемериця чорна 1043, — Чемерник **1043—5**, 2241—2, — Чемерниця 2241, — Чемеруха 1043, 2242, — Чемирник 1364, — Чемір 2241, — Чемірниця 2241, — Чепавки 1607, — Чепеґова ягода 907, — Чепіжник 406, — Чепляк 946, — Чепчик 2149, — Чепчик Богородичний 2149, — Червена верба 1857, — Червена нитка 682, — Червений попер 404, — Червений смерек 1197, — Червець 1694, — Червець лїсний 120, — Червичник 1694, — Червишник 403, 1694, — Червінки 1606—7, — Червогонник 2328, — Червона кашка 1300, — Червона квасоля 1565, — Червона повитицє 682, — Червона черешня 1284, — Червона ягода 909, — Червоний горішок 2186, — Червоний залїзняк 1321, — Червоний корінь 781, — Червоний осот 414, — Червоний перець 404, — Червоний щир 126—7, — Червоні зірки 2253, — Червоні півники 993, — Червоточник 1694, — Червячник 2034, — Черевець 682, 2093, — Черевички 20, 704, 721, 722, 1214, 1216, — Черевички Божої Матери 1110, — Черевички зазулині чорні 1204, — Черевички зозулині 20, 704, 722, 1216, 1261, 1474, 2311, — Черевички черепашині 1300, — Черевичник 1432, — Черевичок **704—6**, — Черевишник 1342, 1432, — Черевка 682, — Череда 318, 320, — Чередник 1656, **1793**, — Чередун **318—320**, — Черемуха 1725, — Черемха **1725**, — Черемшина 1725, — Черепаня 113, — Черепашині черевички 1300, — Черет 1578, — Черетниця **365—9**, — Черешня **1718**, — Черешня червона 1284, — Черкуші 1722, — Черлена верба 1857, — Чернець 25, — Черниця 1816, 2223, — Черничник 2223, — Чернівки 1722, — Чернушка 1442, — Черсак **758—762**, 774, — Черсаки 1724, — Чеснак 89, — Чеснок 89, — Чеснок гадєчий 95, 1952, — Чеснок дикий 613, — Четверняк 1081, — Четвертяк 1081, — Четверушка **1337**, — Чехи 2045, — Чехра **1170—71**, — Чечевиця 1228, — Чибрик полонинський 2149, — Чимбрас 579, — Чина жовта 1211, — Чина розова 1214, — Чинбарник 2086, — Чипуга **405—6**, — Чирейник 2133, — Чисник 89, — Чистець 549, 765, 949, 990, 1209, 1261, 1572, 1952, **2073—80**, — Чистець лїсовий 2092, — Чистик 1216, 1261, 1952, 2079, — Чистик жовтий 549, — Чистник 1747, 1754, — Чистняк

2079, — Чисток 2092, — Чистотїл 549, — Чистуха 1887, — Чистяк 549, 1754, 2079, — Чичина весняна 309, — Чишки 1377, — Чишкун **1377**, — Чісник **83, 89, 91—93, 95—96**, — Чісник дикий 936, — Чісник полевий 85, — Чісничка **74**, — Чічки жовті 1747, — Чічник 2122, — Чмель 1040, — Чобіт удовів 2311, — Чобітки Божі 722, — Чобітки зазулячі 1475, — Чобітки малі 396, — Чоботи зазулині 1470, 1478, — Чобрик 2149, — Човник 1840, — Чоловічий вік 1046—47, — Чоловічий подвигник 1604, — Чорна бабка 1943, — Чорна биль 206, — Чорна верба 1856, — Чорна калина 2278, — Чорна мята 1370, — Чорна рожа 113, — Чорна смородина 1791, — Чорна трава 1204, — Чорна чемериця 1043, — Чорне зїллє 20, 1204, 1319, 1768, — Чорне ребро 2142, — Чорнець **25**, — Чорний мишій 1515, — Чорний паслін 2044, — Чорний саш 2212, — Чорний скорух 1779, — Чорний скрух 1779, — Чорниць 2223, — Чорниця 1811, 1816, **2223**, — Чорні зазулині черевички 1204, — Чорні ягоди 1811, 2225, — Чорнобиль **215**, — Чорнобильник 215, — Чорнобіл 215, — Чорнобіль 965, — Чорнобривець 2116, — Чорнобривка 2116, Чорнобривцї 2116, — Чорноголовець 2116, — Чорноголовка 1885, — Чорногуз 291, — Чорноклен **6**, — Чорнокленина 6, — Чорнокленок 6, — Чорноклень 6, — Чорноклина 6, — Чорнокорінь 698, — Чорнокудрик 301, — Чорнолоз 1848, 1856, — Чорносливи 1721, — Чорноталь 1848, — Чорнотоя 20, — Чорнохвостник 104, — Чорнохи 1718, — Чорнушка **1440—42**, — Чорнушка дика 1440, — Чортів хлїб 1444, — Чортів хлїбчик 1444, — Чортова борода 695, 1163, 2107, — Чортова вишня 1720, — Чортове зїллє 2048, 2228, — Чортовоє насїня 412, — Чортове помело 2314, — Чортове ребро 1560, 2228, — Чортові оріхи 2168, — Чортогриз 905, — Чортополох 417, 484, 758, 1463, 2320—21, — Чосник 89, — Чотиролистник 1525, — Чуб 2053, — Чубатник 1197, — Чубки 1607, — Чубуковець **1569**, — Чудофай 719, — Чужоварник 1573, Чумак 1786, — Чуприна ляцька 1631,

Шавар 23, — Шавлія 1875—6, — Шалата 1177, — Шалвія **1868—78**, — Шаленець 1282, — Шаленица 1282, — Шалина 1578, 2212, — Шалій 1282, — Шалїтра 1282, — Шалїянка 1282, — Шалхвея 1875—6, — Шальвія 1875, — Шалька 1282, — Шальник 2121, — Шандра 301, 371, **788**, 996, 1188, 1335—6, 1430, 1573, — Шанта **1335—6**, 1430, — Шапочка жидівська 2122, — Шапран 665, — Шапран дикий 613, — Шарило 782, 1464, — Шарлай 502, — Шафран **663—9**, — Шаш 2212, — Швар 419, — Шварка 419, — Шведська кава **256**, — Швигавка 1616, — Ше-

бер 1890, — Шеберник 1890, — Шевлія 1875—6, — Шевлюг 1856, — Шевське дерево 1785, — Шеленец 1282, — Шелепій 2332, — Шелест 1521, — Шелец 1282, — Шеломниця **1946—9**, — Шелюх 1849, 1856, — Шелюга 1849, — Шелюжина 1849, — Шепчина 1800, — Шепшина 1800, — Шерардія **1995**, — Шерошниця 227, — Шерстке зїллє 1274, — Шершак 758, — Шестак 1081, — Шець **1075**, — Шєва сїльська 1822, — Шизець 901, — Шийки ракові 1645, 1652, — Шильник 72, — Шипарина 1800, — Шипіка 1672, — Шиповник 1800, — Шипок **300**, — Шипчак 1800, — Шипшина 1800, — Широт **1618—19**, — Шишкач 1952, — Шишки 1377, — Шіварец білий 1003, — Шіверекія **1904**, — Шістерняк 1081, — Шквирк 1197, — Шквір 1197, — Шквірок 1197, — Шкорух 2053, — Шльоз 2363, — Шляз 2363, — Шмандра 1336, — Шмаркотиннє 2044, — Шмерка 1583, — Шмир 337, Шмовда 56, — Шовківка 1155, — Шовкова трава 1563, 2098, 2100, — Шовковиця 1228, 1395—6, — Шовкун 1395, — Шовчина **220**, — Шолвія 1875, — Шоловія 1875—6, — Шолудивник 1531, — Шостак 1081, — Шоцевиця 1228, — Шпарага 221, — Шпараги 221, — Шпарагівка 1566, — Шпараговий ряст 1200, — Шпараґи 221, — Шпінат **2065**, — Шпінат англїйський 1828, — Шпорис 1650, — Шпорих 1650, — Шпориш 1650, — Шпоришки 1792, — Шпорічки 1792, — Штайфірки 2045, — Штанодран 1783, — Шувар **23**, — Шульга 2314, — Шуниць 909, — Шуплина 1800, — Шустак 1081.

Щабрик 2149, — Щава 1818—19, — Щавель 1818, 1822, 1830, — Щавель водяний 1824, — Щавель горобячий 1819, 1822, 1826, — Щавель заячий 1507, — Щавель кінський 1820, 1822, 1826, 1830, — Щавель наський 1818, — Щавель сорочий 1819, — Щавій **1818—31**, — Щавка 1819, — Щавлик 1818, — Щавник 1818, — Щавух заячий 1507, — Щалка 1819, — Щебер 1890, — Щебрець 2149, — Щебрушка **370—72**, — Щевій 1818, — Щедренець 711, — Щемелина **1735—7**, — Щемялина 349, — Щербак 1983, — Щербан 601, — Щербан великий 601, — Щербан малий 178, — Щербанець **178**, — Щербач **1049—50**, — Щербець **1890**, 2149, — Щербик **1539—41**, — Щетин **1991—4**, — Щетинки 1607, — Щетячка **1423**, — Щибець 2149, — Щипець 895, — Щир 128, **1374—6**, — Щир червоний 126—7, — Щирей 125—6, 128, — Щирець 1[illegible], — Щириця **124—8**, — Щириця городова 126, — Щитолистник **1090**, — Щівник 1818—19, — Щітка 758, 761, — Щіточка 761, — Щітчина 761, — Щур 128, — Щурець 128, — Щуриця 127, — Щурій 128.

Юд 2053, — Юдик 2053, — Юдина 2053, — Юзефка 1106, — Юзефки 1106, — Юзефок 1106, — Юрики 1200, — Юрник 1200, — Юсипок 1106.

Яблінка 1607, — Яблінь **1607**, — Яблошник 39, — Яблучка вовчі 774, — Яблун 39, — Яблуня 1607, — Яблунь 1607, — Яблунка 1607, — Ябронд 1667, — Ябруд 1667, — Явір **5**, 23, 1671, — Явірниця 1792, — Явіровий корінь 23, — Явор 5, — Яворина 5, — Ягиль 1462, — Ягідки 718, — Ягідки вовчі 188, — Ягідник 909, — Яглиця **33**, 1462, — Ягличка 33, — Ягличка весняна 148, — Яглуша **2055**, — Ягода 909, — Ягода чепеґова 907, — Ягода червона 909, — Ягоди білі 2108, — Ягоди вовчі 25, 284, 718, 1250, 2041, — Ягоди журавинні 2224, — Ягоди плетені 1816, — Ягоди сорочі 563, — Ягоди чорні 1811, 2225, — Ягодник 907, — Ягодове дерево 1395, — Яґрес 1790, — Яґрост 1790, — Ядерки 1607, — Язик волів 750, — Язик воловий 139, 698, 1737, 2110, — Язик гадин 1366, — Язик собачий 698, — Язики турі 1983, — Язички 1612, 2263, — Язички собачі 1612, — Язичник 1466, — Язичниця **1930**, — Язичок **612**, — Яйця котячі 879, 996, — Яйця попові 1473, — Якорець **2169**, — Якорці 2169, — Яленець 1156, — Ялина 1, — Ялинець 1156, — Ялинка 805, — Ялиця **1**, — Яличка 805, — Ялівець 1156, — Ялова бузина 1880, — Яловень 1983, — Яловець **1156—7**, — Яловник 2133, — Ямела 2314, — Ямелина 2314, — Ямпорти 1607, — Янґрес 1790, — Янґрест 1790, — Янівки 1607, — Япорти 1607, — Яр 23, — Яремиш 1197, — Ярец 1081, — Ярий базник 2114, — Яриця 2202, — Ярівки 1607, — Ярмуш 334, — Ярник 936, — Яровинники 1607, — Ярцвіт 1088, — Ясен 912, — Ясенець 725—6, 747, — Ясенина 912, — Ясень **912**, — Ясінь 912, — Яскір 1747, — Ясмин 1569, — Ясна заря 2171, — Ясновець **1300**, — Ясокір 1670, — Ястер 377, — Яструн 1742, — Ясьо 1565, — Ясьок 1565, Яфина 2223, — Яфини 2223, — Яфинник 2223, — Яфири 2223, — Яфирник 2223, — Ячмінки 1607, — Ячмінь **1080—82**, — Ячмінь голий 1081, — Ячмінь дикий 789.

1700,00

